

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ
ТА ІНФОРМАЦІЇ
(УКРІНТЕІ)

ЗБІРНИК РЕФЕРАТІВ ДИСЕРТАЦІЙ, НДР ТА ДКР

№ 03'2018

Видається з квітня 2003 року

Виходить 12 разів на рік

Київ - 2018

УДК 082.1:82-991

Реєстраційне свідоцтво: Сер. КВ №22631-12531ПР, від 24.03.2017 р.

Редакційна колегія: Л.М. Миронова, Т.А. Юрченко

Періодичні видання УкрІНТЕІ:

Бюлетень реєстрації НДР та ДКР (6 випусків на рік) – містить назви розпочатих науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, зареєстрованих в УкрІНТЕІ, які систематизовано за рубриками. Посилаючись на номер державної реєстрації, можна одержати додаткові відомості про наукову роботу, зазначену в реєстраційній картці. Номер у Каталогі Укрпошти – **23554**

Збірник рефератів дисертацій, НДР та ДКР – періодичне видання, в якому подано інформацію щодо виконаних науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт, докторських та кандидатських дисертацій, які надходять до УкрІНТЕІ від наукових установ – виконавців робіт. Збірник рефератів призначено для фахівців наукових, проектних, конструкторських, технологічних установ та організацій, вищих учбових закладів. Це дозволяє вести облік робіт аналогічного напрямку та встановлювати контакти з організаціями, які виконують близькі за тематикою роботи. Перед кожним документом наведено інвентарний номер документа, який має такий вигляд 0200U000257: перші дві цифри позначають тип документа (02 – інформаційна картка зі звітом, 03 – інформаційна картка без звіту, 04 – облікова картка кандидатської дисертації, 05 – облікова картка докторської дисертації); наступні дві – рік надходження роботи до фондів УкрІНТЕІ; останні – порядковий номер документа; далі – назва теми, вид звітнього документа, назва організації – виконавця робіт, прізвище керівника робіт, реєстраційний номер теми, індекс УДК, кількісна характеристика. Реферат публікується в авторській редакції. В кінці реферату вказано умови розповсюдження. Дані відносно договірної ціни надає організація-виконавець. За інвентарним номером, наведеним у бібліографічному описі, в УкрІНТЕІ можна замовити копію потрібного документа, для одержання якого необхідно надіслати лист-замовлення, наведений в кінці збірника та перерахувати відповідну суму на наш розрахунковий рахунок.

Номер у Каталогі Укрпошти – **23683**

Передплата на видання здійснюється через УкрІНТЕІ або Укрпошту.

Розрахунковий рахунок УкрІНТЕІ: р/р **312 572 741 97044** в ДКСУ код ЄДРПОУ 40814998, МФО 820172, ІПН 408149926502

Тел./факс: (044) 521-00-39; (044) 521-09-48

E-mail: sale@uintei.kiev.ua

Додаткову інформацію можна одержати за адресою:

УкрІНТЕІ, вул. Антоновича, 180, м. Київ, 03150. Відділ створення електронних інформаційних ресурсів; відділ створення та реалізації інформаційної продукції.

Тел./факс: (044) 521-00-68, тел. (044) 521-00-39.

E-mail: nddkr@uintei.kiev.ua

Підписано до друку 27.03.2018 р. Формат 60x84 1/8.

Ум.- друк. арк. 27,67

Обл.- вид. арк. 21.32. Тир. 40 прим.

Ціна договірної. Зам. 0303

Видавництво УкрІНТЕІ. 03150, Київ, вул. Антоновича, 180

©УкрІНТЕІ, 2018

00/26 СУСПІЛЬНІ НАУКИ

02 ФІЛОСОФІЯ

02.15 Загальнофілософські проблеми

02.03.18.0001/0416U001170

Чекан Наталя Іванівна. Філософське осмислення метафори (методологічний аспект):

Дис... к.філос.н. /Одеський національний університет ім. І. Мечникова. Наукова частина. – Захищена 28.12.2015.

УДК 16:81*373.612.2.

189 с. – Бібліогр.: 210 назв.

Дисертація присвячена філософському дослідженню ролі, місця та положення метафори у людському пізнанні. Актуальність вивчення метафори філософією обумовлена, в першу чергу, значним ростом інтересу до її міждисциплінарного дослідження, а також необхідністю вивчення метафори в межах вітчизняного наукового простору.

02.21 Логіка

02.03.18.0002/0416U000209

Шарко Олег Віталійович. Явище семантичної неясності: логіко-філософський аналіз:

Дис... к.філос.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 28.12.2015.

УДК 161.114:164.2:165.412.

221 с. – Бібліогр.: 239 назв.

Дисертаційне дослідження присвячено дослідженню історії та сучасного стану проблеми неясності як предмета логіко-філософських досліджень, а також аналізу можливостей вирішення парадоксу "Купа" та інших логічних проблем, що пов'язані з явищем неясності, за допомогою формальних засобів систем неklasичних логік. У дисертації з'ясовано сутність явища семантичної неясності, що супроводжується аналізом відмінностей зазначеного явища від явищ двозначності, неточності, загальності та інших видів семантичної невизначеності. Концептуальний аналіз явища неясності дозволяє виявити логічні проблеми, які виникають внаслідок неясності мови. Досліджено також історію становлення сучасної концепції неясності наприкінці XIX - на початку XX століть та показано передумови формування в другій половині XX століття сучасної дослідницької програми, що зосереджена на аналізі неясності та вирішенні парадоксу "Купа". Як передісторію сучасних досліджень явища неясності досліджено історію тлумачень парадоксу "Купа" (від античності до XIX століття). Розглянуто також проект побудови теорії неясності та здійснено порівняльний аналіз тлумачень і вирішення проблеми неясності теоріями, що ґрунтуються на застосуванні систем неklasичних логік (багатозначні та паранесуперечливі теорії неясності, теорія над-оцінювання).

02.03.18.0003/0416U000210

Бондажевська Людмила Сергіївна. Проблема експлікації поняття "помилка" в неформальних дослідженнях аргументації:

Дис... к.філос.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 28.12.2015.

УДК 162.5.

190 с. – Бібліогр.: 177 назв.

У дисертації висвітлено основні особливості та тенденції щодо витлумачення поняття "помилка" в неформальних дослідженнях аргументації, зокрема у формальній діалектиці, прагма-діалектиці та неформальній логіці. У роботі запропоновано їх компаративний аналіз з метою виявлення критеріїв оцінки аргументів як помилок. Для всебічного розгляду зазначеної проблематики, запропоновано розглядати

вчення про паралогізми та софізми Аристотеля як підґрунтя для сучасних аргументативних досліджень. Довгий час саме розподіл помилок на мовні та позамовні вважався прийнятним для оцінювання аргументації. Проте сучасний стан теорії аргументації потребує перегляду основних концепцій з метою створення ефективної та універсальної дефініції помилок.

02.31 Філософія і методологія науки

02.03.18.0004/0416U000207

Басенко Ірина Юріївна. Трансдисциплінарність наукового мистецтва (філософсько-методологічний аналіз):

Дис... к.філос.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 28.12.2015.

УДК УДК 167.1/168:7.01.

191 с. – Бібліогр.: 238 назв.

Дисертаційне дослідження присвячене виявленню та обґрунтуванню особливостей формування наукового мистецтва як трансдисциплінарної стратегії дослідження. В роботі доведено, що постнекласична наука створює новий епістемологічний та методологічний контекст, в якому мистецтво та наука знаходять можливості взаємодії, а зіставлення перспектив породжує багатоманітність підходів. На підставі їх узагальнення запропонована реінтерпретація доповнюваності пізнавального та методологічного інструментарію наукового та художнього пізнання. Виявлено та репрезентовано наукове мистецтво (science art) як напрям сучасного синтезу науки і мистецтва, описані та охарактеризовані основні види та проекти наукового мистецтва. Наукове мистецтво (science art) водночас представляє оригінальні художні практики і виступає елементом наукового процесу від постановки гіпотези та експерименту до соціалізації наукового знання. Стверджується, що сучасне наукове мистецтво є результатом втіленням тенденції культурної гібридизації. Показано та охарактеризовано постнекласичні перспективи наукового мистецтва як трансдисциплінарного напрямку досліджень, представлена спроба виявити та експлікувати філософсько-методологічні засади наукового мистецтва. У дослідженні обґрунтовано, що переосмислення принципу доповнюваності наукового і художнього способів пізнання задає в умовах сучасної культурної і наукової ситуації нові перспективи стосунку науки і мистецтва не лише на рівні зіставлення двох типів знання і форм пізнавальної діяльності, але й на інституціональному рівні як акумулювання нового спільного інституціонального досвіду.

02.41 Соціальна філософія

02.03.18.0005/0416U000103

Невмержицька Наталія Михайлівна. Свідомість сучасної студентської молоді України як фактор професійної і суспільно-політичної орієнтації:

Дис... к.філос.н. /Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України. – Захищена 28.12.2015.

УДК 37.017 : 140.8+316.4(477).

211 с. – Бібліогр.: 342 назви.

У дисертації обґрунтовано положення, відповідно до якого уявлення про свідомість, про її змістовні та функціональні ознаки не є трансісторичними і консенсусними: кожна історична епоха, соціокультурне і цивілізаційне середовище формують власну ієрархію смислів і значень свідомості, детерміновану насамперед домінуючим у конкретному випадку світоглядом. Здійснено порівняльний аналіз пріоритетів розвитку освітніх систем України, Росії та Білорусі з метою виявлення особливостей і закономірностей, які визначають генезис свідомості студентської молоді. Удосконалено

аргументаційну виразність факторів, які детермінують логіку й закономірності формування світоглядних пріоритетів свідомості студентської молоді.

02.03.18.0006/0416U000208

Юрченко Едуард Анатолійович. Дискурс традиціоналізму у соціалній філософії :

Дис... к.філос.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 28.12.2015.

УДК УДК 141.3.

196 с. – Бібліогр.: 217 назв.

У дисертаційному дослідженні здійснено аналіз соціально-модернізаційного потенціалу традиціоналістської філософії та доведено актуальність застосування практичних висновків з її концептуальних засад до трансформації українського суспільства. Розглянуто концептуальні засади філософії традиціоналізму. Показано, що традиціоналізм має свою філософсько-історичну парадигму в межах якої піддається сумніву ідея прогресу та лінійного часу загалом. Обґрунтовано, що вже нинішнє суспільство як постсучасне з огляду на основні тренди його розвитку постає як неотрадиційне тією мірою, якою відбувається реабілітація і реконструкція традиційних соціальних інститутів та цінностей. Виявлено, що хоча однією з найбільш серйозних актуальних проблем сучасності є проблема новітнього соціального протистояння, властивого постсучасному суспільству, суспільствознавчі науки сьогодення не можуть його вирішити, багато в чому з ідеологічних, а не наукових причин. Традиціоналізм з його ідеєю солідарного, органічного та ієрархічного суспільства здатен запропонувати свій погляд на вирішення проблеми новітнього соціального протистояння. Показано, що концептуальні ідеї традиціоналізму, солідаризму та "органічної демократії" мають історичне коріння в українському ґрунті та відповідають актуальним потребам трансформації сучасного українського суспільства.

02.03.18.0007/0416U001099

Лелека Ольга Василівна. Деконструкція зла: соціальна трансформація від радикального до банального: Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 28.12.2015.

УДК 172.4.

187 с. – Бібліогр.: 205 назв.

Дисертація присвячена актуальним питанням розуміння та номіналізації актів надмірної жорстокості на прикладі аналізу поняття "радикальне зло". Новизна дослідження полягає у виявленні ефективних шляхів формування моральної свідомості суспільства за потреби розуміння нових форм зла. Робота обстоює тезу, що засоби рефлексивного судження мають значний потенціал щодо артикуляції, а отже, й розуміння, нових форм зла у суспільстві. У ході дослідження обґрунтовується думка, що рефлексивне судження дозволяє залучити естетичні засоби - метафору, художні образи тощо - до морального розуміння радикальних форм зла за умов відсутності готових понять та моральних орієнтирів у суспільстві.

03 ІСТОРІЯ. ІСТОРИЧНІ НАУКИ

03.09 Загальна історія

03.03.18.0008/0416U000196

Гайдай Валентин Вікторович. Громадські організації Польщі 1918-1939 років: інституційний розвиток та суспільно-політична діяльність: Дис... к.і.н. /Київський університет імені Бориса Грінченка. – Захищена 13.01.2016.

УДК 94(438):329"1920/1930"(043.3).

193 с. – Бібліогр.: 411 назв.

У дисертації на основі ґрунтовної бази джерел та літератури досліджено діяльність громадських організацій міжвоєнної Польщі та їх вплив на суспільно-політичне життя держави. Спираючись на здобутки вітчизняної та зарубіжної історіографії з даної проблематики, автором досліджено історичні обставини та передумови, що вплинули на проголошення незалежності Польщі у 1918 р. та простежено державотворчу традицію польської держави. В цьому контексті, також досліджено чинники, які вплинули на формування громадянського суспільства в Польщі. В дисертаційній роботі проаналізовано суспільно-політичне становище в Польщі на момент проголошення її незалежності та в перші роки становлення її як незалежної та суверенної держави, висвітлено в цьому контексті генезу суспільно-політичних рухів Польщі. Розкрито обставини та основні етапи діяльності громадських організацій основних верств Другої Речі Посполитої - робітників, селянства, еліти (інтелігенції, військових, духовенства), також, польської молоді, національних меншин (євреїв, українців, білорусів) та показано їх вплив на суспільно-політичне, культурне, духовне життя міжвоєнної Польщі.

03.03.18.0009/0416U000267

Левандовська Людмила Миколаївна. Українські культурно-освітні товариства Перемишля як чинник громадсько-політичного життя Галичини (1867-1939 рр.): Дис... к.і.н. /Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. – Захищена 15.01.2016.

УДК 94:[061.2:316.7(477.83/.86)]"1867/1939"(043.3).

243 с. – Бібліогр.: 400 назв.

Розкрита специфіка суспільного становища українців і соціокультурна ситуація в Перемишлі, обумовлена пріоритетом центральної австрійської влади і її покровительським ставленням до поляків у 1867-1918 рр. та переважанням польським чинником у Речі Посполитій 1918-1939 рр. З'ясовано, що українські культурно-освітні товариства працювали насамперед для забезпечення освітою українського населення міста та повіту. Підкреслено, що вони функціонували у непростій взаємодії суперечностей, непорозумінні і компромісів, в співпраці та протистоянні на поліетнічному, соціальному і релігійному ґрунті й спрямовували свою діяльність на захист власної національної ідентичності, творення української культури та освіти. Зазначено, що їх зусиллями в місті були відкриті і функціонували українські дитячі садки, школи, гімназії, музеї, бібліотеки, організовувались театральні вистави, концерти, проводились фестивалі, літературні вечори, наукові лекції тощо. Обґрунтовано, що ці товариства були вагомим чинником громадсько-політичного життя краю, беручи участь у політичному житті Австро-Угорської монархії і Речі Посполитої, представляючи українців міста в Галицькому сеймі, Австрійському й Польському парламентах і входячи до українських політичних партій та організацій.

03.03.18.0010/0416U001203

Гнідик Ірина Ігорівна. Початки та розбудова Греко-Католицької Церкви у США (кінець XIX–початок XX ст.): Дис... к.і.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 29.12.2015.

УДК 94(71):271.4-528.8ГКЦ]"18/19".

200 с.: 2 табл. – Бібліогр.: 318 назв.

Здійснено комплексний аналіз розбудови Греко-Католицької Церкви у США (наприкінці XIX–початку XX ст.). Висвітлено історично-канонічний прецедент виникнення греко-католицького єпископства на переважно римо-

католицькій території та вплив цього процесу на міжбродові відносини. Досліджено особливості формування організаційної структури, канонічно-правовий статус та внутрішнє становище Греко-Католицької Церкви у цій країні.

03.03.18.0011/0216U001046

Схід і Південь України: стратегічні проблеми українсько-російського прикордоння:

Заключний звіт /Інститут історії України; Керівник Верменич Ярослава Володимирівна. – ДР 0115U004578. УДК 94(477).

24 с.

Здійснено комплексний аналіз етапів і особливостей процесу формування прикордонних територій Південно-Східної України як історико-культурних зон та специфіки їх стратегічної взаємодії на сучасному етапі. Запропоновано визначення історичного кордонознавства як міждисциплінарної галузі історичного знання, сконцентрованої на дослідженні еволюції функцій кордонів та особливостей ментальності населення пограничних регіонів. Проаналізований феномен прикордонної культури, ментальності та ідентичності російсько-українського порубіжжя.

03.19 Історія окремих країн

03.03.18.0012/0416U000169

Ховайба Наталя Григорівна. Державна політика у галузі кінематографа УРСР (друга половина 1960-х - перша половина 1980-х рр.): Дис... к.і.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 21.12.2015.

УДК 94:[351.854:791.6] (477) "1960/1980".

240 с. – Бібліогр.: 338 назв.

У дисертації проаналізовано державну політику у галузі кінематографа в УРСР другої половини 1960-х - першої половини 1980-х років. На основі комплексного аналізу історіографії, архівних матеріалів, опублікованих документів і періодичних видань охарактеризовано особливості та механізми впровадження ідеологічної політики пануючої партії в творчі процеси. Досліджено систему та принципи функціонування республіканського кінематографа. Показано інтенсивний розвиток мережі кінофікації та кінопрокату. Розглянуто діяльність школи українського поетичного кіно, її найвідоміших представників та їх кінострічки. З'ясовано ставлення влади до поетичного кіно та причини його заборони. Висвітлено протистояння радянської системи і кіномитців, ступінь творчої свободи інтелігенції, а також способи покарань, які застосовувалися проти незгодних. Вивчено рівень інтеграції українського радянського кіно до світового кінематографічного процесу.

03.03.18.0013/0416U000257

Понедельник Лариса Анатоліївна. Літературно-мистецьке життя Волині у міжвоєнний період (1921-1939 рр.): Дис... к.і.н. /Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника". – Захищена 21.01.2016.

УДК 94(47. 82) "1921/1939" : 7.

177 с.: 1 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 643 назви.

У дисертації досліджено літературно-мистецьке життя у Волинському вєводстві у 1921-1939 рр. Проаналізовано культурну політику польської влади на Волині та вплив суспільно-політичних процесів на розвиток літератури. Висвітлено біографії маловідомих волинських митців, показано окремі факти щодо діяльності українських, єврейських, німецьких і чеських культурних товариств. Схарактеризовано стан і розвиток видавництва, бібліотек. Прослідкова-

но діяльність музичних, хорових, танцювальних професійних та аматорських колективів краю. Розкрито специфіку "волинського Ренесансу" міжвоєнної доби. Прослідковано основні тенденції розвитку архітектури на Волині в період Другої Речі Посполитої.

03.03.18.0014/0416U000285

Гірна Наталя Мирославівна. Наукова та громадсько-політична діяльність Івана Кривецького (1883–1940 рр.): Дис... к.і.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 28.12.2015.

УДК 29:94(477):355.02.

182 с. – Бібліогр.: 371 назва.

Комплексно досліджується наукова та громадсько-політична діяльність Івана Кривецького, одного з представників історичної школи М.Грушевського у Львові першої третини ХХ ст. На основі наукових досліджень І.Кривецького, архівних та опублікованих джерел, спеціальної літератури з'ясовано історичні умови формування світогляду вченого та висвітлено його діяльність як представника державницької школи.

03.03.18.0015/0416U001038

Журавльов Святослав Андрійович. Рід Грушевських у культурно-освітньому і громадському житті України (друга половина ХІХ - перша третина ХХ століття): Дис... к.і.н. /Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. – Захищена 23.12.2015.

УДК 929.5(477)(092)"18/19"(043.5).

287 с. – Бібліогр.: 578 назв.

У дисертації досліджено діяльність представників четвертого, п'ятого та шостого поколінь роду Грушевських у багатьох сферах громадсько-політичного, культурного та наукового життя українських земель в другій половині ХІХ - першій третині ХХ ст. Представлено історію роду Грушевських як цілісного соціокультурний феномен, що вивчено на засадах міждисциплінарності. Уперше здійснено спробу цілісної реконструкції та комплексного аналізу різнопланової діяльності представників роду Грушевських в умовах асиміляційного тиску імперської влади.

03.03.18.0016/0416U001054

Проць Наталя Василівна. Дворянство Харківської губернії другої половини ХІХ – початку ХХ ст: Дис... к.і.н. /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. – Захищена 18.12.2015.

УДК 94(477.54) "185/191":323.3-058.12.

193 с. – Бібліогр.: 422 назви.

Об'єкт дослідження: дворянство Російської імперії другої половини ХІХ – початку ХХ ст. Мета дисертації: вивчити зміни соціально-економічного становища дворянства та участі дворян в органах місцевого самоврядування Харківської губернії у 1861–1914 рр. Методи: аналіз, синтез, історико-генетичний, проблемно-хронологічний, історико-типологічний, статистичний, системний, логічний. Наукова новизна: у дисертації на основі широкого кола джерел та літератури вперше в українській історіографії здійснено дослідження окремих аспектів еволюції дворянського стану Харківської губернії у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст.; проаналізовано правовий статус дворянства губернії, який оформлювався згідно чинного загальноімперського законодавства; з'ясовані кількісні зміни в складі дворянства, встановлено шляхи та соціальні джерела його отримання; встановлено динаміку змін дворянського землеволодіння та виявлені причини, з яких дворянство губернії втрачало значну частину своїх земель; охарактеризовано спосо-

би ведення землеробства, проаналізовано основні галузі дворянського господарства; виявлено превалювання представників дворянства серед гласних земських органів місцевого самоврядування; показано діяльність дворянських гласних у роботі Харківського земства. Практичне значення: матеріали дослідження можуть бути використані для підготовки узагальнюючих робіт з історії соціальних груп населення України, підручників та навчально-методичних посібників з історії України; для розробки курсів з історії Слобідської України, спеціальних курсів з історії дворянського стану, проведення спецсеминарів з регіональної історії. Сфера використання: вищі навчальні заклади освіти.

03.03.18.0017/0416U001150

Майор Ростислав Іванович. Український національний рух на Закарпатті: генеза, розвиток і характерні риси (1848-1919 рр.):

Дис... к.і.н. /Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. – Захищена 15.01.2016.

УДК 94:329.73(477.87)"1848/1919".

247 с.: 5 табл., 2 іл. – Бібліогр.: 551 назва.

У дисертації досліджено генезу, розвиток і характерні риси українського національного руху на Закарпатті в 1848-1919 рр. Висвітлено причини виникнення, ідеологію та розвиток мовно-літературних, національно-ідентифікаційних і суспільно-політичних течій (напрямів), які тут існували. Проаналізовано діяльність культурно-освітніх товариств, відомих громадських і політичних діячів (А. Волошина, А. Добрянського, О. Духновича, І. Раковського, С. Ключурака та ін.). Досліджено національно-політичні програми розв'язання "українського питання" у Габсбурзькій монархії, стан і розвиток національної самосвідомості русинів. Розкрито вплив державної політики мадяризації на український рух і менталітет частини українського населення. Показано зв'язок українського руху на Закарпатті з національним рухом українців Галичини, Буковини та Наддніпрянської України.

03.03.18.0018/0416U001151

Музика Юрій Володимирович. Громадська та науково-просвітницька діяльність Д.Л.Мордовця (1830-1905):

Дис... к.і.н. /Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка. – Захищена 28.12.2015.

УДК 929:94(477)"1830/1905" (043.5).

209 с. – Бібліогр.: 369 назв.

Дисертація присвячена комплексному дослідженню життєвого шляху, громадської та науково-просвітницької діяльності Д. Мордовця в контексті історичного процесу другої половини XIX - початку XX ст. На основі аналізу наукової літератури та різнопланової джерельної бази, ґрунтуючись на новітніх принципах і методах наукового пізнання, досліджено основні етапи становлення особистості Д. Мордовця. Відтворено його походження, родинні стосунки, навчання в початковому училищі, гімназії та університеті

03.03.18.0019/0416U001210

Литвиненко Олександр Євгенійович. Агрономи УСРР 1920-х рр.: соціально-професійний портрет:

Дис... к.і.н. /Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. – Захищена 20.01.2016.

УДК 94(477) "1921/1929".

211 с. – Бібліогр.: 290 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню соціального статусу та професійної діяльності агрономів. На основі критичного аналізу історичних джерел, здобутків історіографії та новітніх методологічних підходів з'ясовано їхній вплив на

культурно-господарське життя УСРР у 1920-х рр. Розкрито систему й процес підготовки агрономів УСРР, визначено особливості змісту аграрної освіти, з'ясовано форми та методи освітньої діяльності аграрних навчальних закладів.

03.03.18.0020/0416U001390

Труш Світлана Миколаївна. Харківська губерньська надзвичайна комісія: організація, функції, діяльність (1919–1922 рр.):

Дис... к.і.н. /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. – Захищена 12.02.2016.

УДК 94(477.54)"1919/1922":351.746.1.

180 с. – Бібліогр.: 399 назв.

Об'єкт дослідження: Харківська губерньська надзвичайна комісія по боротьбі з контрреволюцією, спекуляцією та посадовими злочинами як місцевий орган у структурі ВЧК/ВУЧК. Мета дисертації: вивчення організації, функцій та діяльності Харківської губерньської ЧК як елемента радянської політичної системи. Методи: дедукція та індукція, аналіз та синтез, логічний, компаративістський, метод аналогії; історико-порівняльний, історико-генетичний, історико-типологічний, історико-системний. Наукова новизна: дисертація є комплексним дослідженням організації, функцій та діяльності Харківської губерньської надзвичайної комісії по боротьбі з контрреволюцією, спекуляцією та посадовими злочинами як регіонального підрозділу першого радянського органу державної безпеки – ВЧК; з'ясовано організаційну структуру Харківської губЧК, виділено етапи її розвитку, розглянуто та узагальнено завдання, функції, правове становище та місце в системі радянських органів; визначено і проаналізовано напрями діяльності Харківської губЧК (боротьба з політичними, економічними і кримінальними злочинами), охарактеризовано її методи і результати; досліджено процес формування особового складу Харківської губЧК, умови праці і матеріальне забезпечення чекістів; констатовано, що, попри специфіку становлення та функціонування Харківської губЧК, основні її характеристики та параметри діяльності можуть бути релевантними і для інших губерньських надзвичайних комісій. Практичне значення: матеріали дослідження можуть бути використані для підготовки спеціальних курсів з історії політичного терору в XX столітті, політичної історії, історичного краєзнавства, а також у культурно-масовій, просвітницькій і музейно-виставковій роботі. Сфера використання: вищі навчальні заклади освіти, виставки, музеї.

03.81 Допоміжні історичні дисципліни

03.03.18.0021/0416U000168

Кулініч Марія Юріївна. Архівна україніка: історія повернення, типологія, джерельно-інформаційне значення (1991 - 2014 рр.):

Дис... к.і.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 21.12.2015.

УДК 930.253(477)"1991/2014".

371 с. – Бібліогр.: 389 назв.

Дисертація присвячена комплексному дослідженню процесу повернення колекцій архівної україніки та його державного та організаційного, законодавчого та наукового забезпечення. Висвітлено історію створення та діяльність спеціальних державних органів, що координували процес повернення в Україну культурних цінностей у цілому та архівної україніки зокрема - Національної комісії з питань повернення в Україну культурних цінностей (НК) та Державної служби контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон (ДСК), а також профільної архівної установи - Центрального державного архіву зарубіжної україніки. Окреслено специфіку типології та склад, місця сучасної

локалізації, географію надходження та кількісні показники, а також джерельно-інформаційний потенціал повернених документальних комплексів, які надійшли на постійне зберігання в Україну у 1991 - 2014 рр.

03.03.18.0022/0416U001037

Боримський Віталій Володимирович. Польсько-український союз 1920 р. в українській і польській історіографіях: Дис... к.і.п. /Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. – Захищена 23.12.2015.

УДК 930.1(477) "19":930.1(438) "19".

285 с. – Бібліогр.: 1154 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню історіографії польсько-українського союзу 1920 р. З'ясовано теоретико-методологічні засади дослідження і ступінь наукової розробки теми, запропоновано класифікацію джерельної бази, визначено її інформативні можливості. Визначено головні етапи та напрями дослідження теми в польській та українській історичній науковій літературі, досліджено повноту та достовірність відображення в історіографії основних подій, пов'язаних із польсько-українським союзом 1920 р. Виокремлено персональний внесок наукових шкіл і окремих вчених у дослідження теми, показано негативний вплив ідеологічних і політичних чинників на історіографічний процес.

04 СОЦІОЛОГІЯ

04.21 Суспільство як система. Соціальні відносини і процеси

04.03.18.0023/0216U001262

Аксіологічні засади формування соціальних імперативів у процесі становлення громадянського суспільства: комунікаційний аспект:

Заключний звіт /Сумський державний університет; Керівник Кузнецова Тетяна Василівна. – ДР 0113U000130. УДК 316.422.42:316.776.4:070.

233 с.

Об'єкт дослідження - процеси формування соціальних імперативів в умовах становлення громадянського суспільства. Предмет дослідження: комунікаційні аспекти формування соціальних імперативів у процесі становлення цінностей громадянського суспільства. Мета проекту полягає в розробці аксіологічних засад формування соціальних імперативів в умовах становлення громадянського суспільства з позиції комунікативно-концептуального підходу. Основні завдання дослідження: - визначити сутність соціокультурних цінностей та соціальних імперативів, охарактеризувати їх взаємодію та місце в системі соціальних комунікацій; - розробити систему індикаторів впливу ЗМІ на актуалізацію / формування / трансформацію суспільних цінностей; - провести комплексне міждисциплінарне дослідження впливу ЗМІ та мережевих технологій на узгодження ціннісних домінант та соціальних імперативів; - розробити науковий апарат для комплексного аналізу взаємодії структур громадянського суспільства, ЗМІ та мережі Інтернет в процесі формування системи цінностей суспільства та соціальних імперативів; - розробити теоретико-методологічні засади визначення керованої частини процесів формування соціальних імперативів; - розробити рекомендації використання ЗМК з метою формування соціальних імперативів громадянського суспільства в Україні.

05 ДЕМОГРАФІЯ

05.11 Загальні проблеми народонаселення

05.03.18.0024/0216U000722

Соціально-економічна захищеність мігрантів: загальнонаціональний та регіональний вимір: Заключний звіт /Державна установа "Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долинського Національної академії наук України"; Керівник Садова Уляна Ярославівна. – ДР 0113U000106. УДК 314.7:364.442.6:332.1.

189 с.

Сформульовано методичні основи та понятійно-термінологічний апарат дослідження стану соціально-економічної захищеності мігрантів. Обґрунтовано основні етапи та рівні формування і функціонування системи соціального захисту мігрантів. Акцентовано увагу на специфічній ролі генетичної та функціональної структур у загальній будові явища захищеності мігрантів. Розкрито глобалізаційні та регіональні фактори детермінації стану захищеності мігрантів в умовах конкретних територіальних міграційних систем. Проаналізовано специфіку забезпечення соціально-економічної захищеності іммігрантів Італії. Розроблено й адаптовано до можливостей України методику діагностики умов стану та динаміки змін середовища соціально-економічної захищеності мігрантів. Обґрунтовано елементи концепції та основні завдання моніторингу стану соціально-економічної захищеності потенційних мігрантів регіону. Розглядаючи пріоритети регулювання середовища соціально-економічної захищеності мігрантів, особливу увагу звернено на специфічні підходи її забезпечення у транскордонному економічному просторі. Акцентовано увагу на гострій потребі вирішення в Україні проблем соціально-економічної захищеності внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Розроблено концептуальні положення законопроекту України "Про соціальний захист трудових мігрантів" Робота передається за кордон за договірною ціною.

06 ЕКОНОМІКА. ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

06.03 Економічні теорії

06.03.18.0025/0416U001121

Клевчик Леонід Леонідович. Формування ринку економічної інформації в умовах глобалізації: Дис... к.е.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 26.12.2015.

УДК 330.47.

233 с.: 9 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 202 назви.

Вдосконалено прагматичні підходи до розуміння сутності інформації враховуючи особливості її використання в економічній діяльності. Обґрунтовано особливості впливу економічної інформації на соціально-економічні системи різних рівнів. Узагальнено особливості ринку економічної інформації як сегменту інформаційного сектору сучасної економіки. Розроблено модель впливу економічної інформації на динаміку суспільного виробництва. Розкрито неоднозначність дії глобалізаційних процесів на український ринок економічної інформації в розрізі його основних сегментів: стандартизованої (оперативної) та унікальної інформації.

06.03.18.0026/0416U001171

Патлатой Олександр Євгенович. Зміст і форми наукової праці в сучасній ринковій економіці: Дис... к.е.н. /Одеський національний економічний університет. – Захищена 28.12.2015.

УДК 330.111.4:001.

245 с.: 16 табл., 19 іл. – Бібліогр.: 173 назви.

У рамках дисертації розкрито загальний та специфічний зміст наукової праці та її форми в сучасній ринковій економіці. Досліджені перетворені форми наукової праці та її продукту, доведено сутність ціни продукту наукової праці як ірраціональної економічної форми. Розглянуті поверхневі форми економічних відносин у сфері наукової праці, які проявляються у феномені відчуження. Досліджені організаційно-економічні та інституціональні форми виразу соціально-економічних відносин у сфері науки. Класифіковані основні інституціональні форми державної підтримки наукової праці в сучасній економіці.

06.03.18.0027/0416U001456

Миколенко Олена Петрівна. Інституційна адаптація економічних систем до процесів глобалізації: Дис... к.е.н. /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. – Захищена 12.02.2016.

УДК 330.341.2:339.9.

264 с.: 13 табл., 21 іл. – Бібліогр.: 286 назв.

Об'єкт дослідження: економічні відносини, що виникають у процесі функціонування, розвитку економічної системи та її адаптації до умов глобалізації. Мета: розвиток теорії адаптації економічних систем до сучасних процесів глобалізації з точки зору інституційного підходу та еволюційної економічної теорії. Методи: єдність аналізу і синтезу, дедукція та індукція, єдність логічного та історичного підходів, сполучення абстрактного та конкретного, кількісний і якісний підходи, еволюційно-інституційний та системний підходи, кластерний аналіз, кореляційно-регресійний аналіз. Теоретичні і практичні результати, новизна: розроблено теоретичну модель інституційної адаптації економічної системи до екзогенної та ендогенної нестабільності шляхом суб'єктно-орієнтованих інституційних змін, які забезпечують узгодженість реакцій учасників системи на порушення рівноваги. Сфера застосування: науково-дослідна, викладацька діяльність (у викладанні курсів "Інституційна економіка", "Економічна теорія", "Глобальна економіка"), вдосконалення практики реформування державних інститутів з поглибленням інтеграційних процесів.

06.35 Наука управління економікою. Обліково-економічні науки

06.03.18.0028/0416U000125

Фасолько Тетяна Миколаївна. Моделі управління державним боргом: Дис... к.е.н. /Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника". – Захищена 29.12.2015.

УДК 519.863: 336.276.

169 с.: 15 табл., 40 іл. – Бібліогр.: 198 назв.

З'ясовано основні аспекти сутності державного боргу. За допомогою методу формалізації охарактеризовано причини, особливості та наслідки боргоутворюючих процесів. Здійснено теоретико-аналітичний екскурс економіко-математичних моделей управління державним боргом. створено модель управління запозиченими коштами шляхом їх перетворення в боргові інвестиції у контексті сучасних викликів науково-технічного прогресу та модель управління державним боргом у площині інтенсифікації економічного зростання та підвищення добробуту населення за умови подвійної дефіцитності. Здійснено порівняльний аналіз динаміки державного боргу України. Реалізовано модель оптимального розподілу боргових інвестицій між галузями економіки та часового розрахунку надходжень до бюджету від цих галузей. Встановлено верхні межі індикаторів платоспроможності України в контексті боргової безпеки. Реалізовано програму боргового інвестування, яка ґрунтується

на виробничій функції з урахуванням боргових інвестицій.

06.03.18.0029/0416U001009

Воляк Леся Романівна. Обліково-аналітичне забезпечення управління природно-ресурсним потенціалом сільськогосподарських підприємств: Дис... к.е.н. /Національний університет біоресурсів і природокористування України. – Захищена 28.12.2015.

УДК УДК 657.005:332.362:631.11.

211 с.: 22 табл., 49 іл. – Бібліогр.: 240 назв.

Дисертаційна робота присвячена розробці теоретичних, методичних і прикладних рекомендацій щодо формування та впровадження обліково-аналітичного забезпечення управління природно-ресурсним потенціалом сільськогосподарських підприємств. Основна необхідність формування нової теоретичної та методичної бази для відображення в обліку і врахування в аналізі та управлінні природних ресурсів та управління викликана переходом на екологічно безпечне виробництво, що значно зменшить антропогенне навантаження на навколишнє середовище, сприятиме нарощуванню асиміляційних можливостей відтворення, підвищить якість сільськогосподарської продукції. У дисертаційній роботі на підставі теоретичних і прикладних досліджень проаналізовано стан, використання та відтворення природно-ресурсного потенціалу й обґрунтовано створення екологічного та стратегічного обліку як складових системи інформаційного забезпечення управління екологічними параметрами діяльності підприємств.

06.03.18.0030/0416U001018

Міщенко Тетяна Михайлівна. Облік і контроль витрат виробництва м'ясопродукції: Дис... к.е.н. /Національний університет біоресурсів і природокористування України. – Захищена 28.12.2015.

УДК 657.1:637.52.

160 с.: 13 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 310 назв.

У дисертації оцінено тенденції формування споживчого ринку основних продуктів харчування в Україні, досліджено стан і перспективи розвитку м'ясопереробного виробництва в умовах конкурентного середовища. Розкрито вплив організаційно-технологічних особливостей виробництва м'ясопродукції на облік і контроль витрат, досліджено теоретичні підходи та дано оцінку практики їх обліку та контролю. Доведено необхідність використання нормативного методу обліку витрат і калькулювання собівартості продукції за містами виникнення та центрами відповідальності м'ясопереробних підприємств. Аргументовано принципи групування комплексних витрат, підходи до вибору та застосування індивідуальних баз їх розподілу, які більш тісно корелюють із фактичними величинами розподілюваних витрат. Надамо пропозиції з формування підсистеми контролю витрат, що сприятиме децентралізації системи управління витратами. Представлено і апробовано методику реалізації прийомів контролю витрат за центрами відповідальності м'ясопереробного підприємства. Обґрунтовано необхідність поєднання елементів нормативного методу обліку витрат і калькуляції повної собівартості продукції, що сприятиме отриманню всебічної, достовірної та оперативної облікової інформації для прийняття вмотивованих управлінських рішень.

06.03.18.0031/0416U001144

Коваленко Олеся Володимирівна. Облік та контроль культурних цінностей в Україні: Дис... к.е.н. /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 28.12.2015.

УДК 657.2+657.6]:069.51(1-477)(043.3).

208 с.: 20 табл., 24 іл. – Бібліогр.: 241 назва.

Метою даної дисертації є комплексне дослідження теоретико-методичних і практичних питань з обліку та контролю культурних цінностей в Україні з урахуванням сучасних вимог та стратегічних цілей. У процесі дослідження розвинуто теоретичні підходи до розуміння основних понять у сфері обліку та контролю культурних цінностей через уточнення сутності поняття "культурні цінності" та створення їх загальної класифікації. Оптимізовано підходи до порядку документування операцій з культурними цінностями через удосконалення форми науково уніфікованого паспорта, а також розробку форми Картки обліку культурних цінностей для бухгалтерському обліку. Удосконалено методичні положення бухгалтерського обліку культурних цінностей в бюджетних музейних установах шляхом запровадження до рахунку 111 "Музейні цінності" субрахунків другого та третього порядків. Розвинуто теоретично-методологічні аспекти обліку культурних цінностей через розвиток характеристики принципів бухгалтерського обліку в контексті об'єкта дослідження та підходів до оцінки культурних цінностей. Удосконалено на основі розвитку сучасних підходів щодо залучення благодійних коштів на фінансування охорони та збереження культурних цінностей методику обліку операцій з отримання благодійних внесків бюджетними установами (музеями) у грошовій формі через запровадження субрахунків другого порядку до рахунків 712 та 812, відповідно, про доходи та видатки за іншими джерелами власних надходжень установ, для врахування фактора визначеності благодійником напрямів видатків благодійної допомоги. Розвинуто організаційну модель аудиту ефективності для музейних установ за рахунок включення питань ефективності управління залученими ресурсами від спонсорських організацій та меценатів (інвестиційні програми). Подальшого розвитку набули організаційно-методичні положення внутрішнього контролю діяльності музейних бюджетних установ з боку підрозділу внутрішнього аудиту Міністерства культури України. Удосконалено організацію роботи працівників служб внутрішнього аудиту музейних установ через розробку відповідного Положення про проведення внутрішнього аудиту для даних установ.

06.03.18.0032/0416U001145

Кузьмінський Богдан Юрійович. Облік і контроль конфіскованих активів суб'єктів міжнародної економічної діяльності: Дис... к.е.н. /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 28.12.2015.

УДК [(657.21+657.6+339.9):347.952] (043.3).

210 с.: 10 табл., 30 іл. – Бібліогр.: 195 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню теоретичних, організаційно-методичних і практичних положень обліку та контролю за конфіскованими активами суб'єктів міжнародної економічної діяльності. Проаналізовано положення нормативно-правових актів, що регулюють облік і контроль конфіскованих активів суб'єктів міжнародної економічної діяльності, вдосконалено їх класифікацію та запропоновано визначення. Розроблено і запропоновано наскрізну автоматизовану систему оперативного обліку та контролю за конфіскованими активами суб'єктів міжнародної економічної діяльності та державну базу даних зі спільною назвою Реєстр активів, вилучених митницею з метою накопичення інформації про всі фінансово-господарські операції з конфіскованими активами. Запропоновано формування спільного для всіх розпорядників конфіскованим майном інвентарного номера для кожного конфіскованого активу суб'єктів міжнародної економічної діяльності. Запропоновано варіант удосконалення організації документообігу та шляхи

модернізації формування звітності за результатами розпорядження конфіскованими активами суб'єктів міжнародної економічної діяльності за допомогою їх автоматизації. Обґрунтовано необхідність вдосконалення процесу реалізації конфіскованих активів та посилення ролі оперативного контролю в ньому. Розроблені пропозиції щодо організації оперативного контролю конфіскованих активів суб'єктів міжнародної економічної діяльності та визначено потенціал його автоматизації.

06.03.18.0033/0416U001175

Адасюк Ілона Павлівна. Облік та аналіз фінансової діяльності корпоративних підприємств: Дис... к.е.н. /Національний університет водного господарства та природокористування. – Захищена 14.01.2020.

УДК 657.15:658.15(043.3).

210 с.: 51 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 224 назви.

Об'єкт - процес здійснення фінансової діяльності корпоративними підприємствами України. Предмет - сукупність теоретико-методичних та практичних положень обліку й аналізу фінансової діяльності корпоративних підприємств. Мета - обґрунтування теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій з удосконалення методики обліку й аналізу фінансової діяльності корпоративних підприємств. Методи - узагальнення, синтез, групування, абстрактно-логічний, індукції та дедукції, вертикальний, горизонтальний, коефіцієнтів, табличний, графічний, економіко-математичний метод. Новизна - організаційна модель аналізу фінансової діяльності корпоративних підприємств; науково-методичні положення оцінки результативності фінансової діяльності корпоративних підприємств; методичні підходи обліку фінансової діяльності; механізм розрахунку інтегрального показника результативності; теоретичні основи класифікації операцій фінансової діяльності корпоративних підприємств, які, на відміну від існуючих, дозволяють уточнити сутність поняття "фінансова діяльність"; підходи до виокремлення завдань моніторингу та обліку фінансової діяльності; процедурні аспекти проведення аналізу результативності. Авторські рекомендації використані у роботі Департаменту економічного розвитку і торгівлі Рівненської обласної державної адміністрації та у роботі вітчизняних підприємств, зокрема корпоративних.

06.03.18.0034/0416U001346

Черненко Дарина Ігорівна. Статистичне оцінювання кон'юнктури ринку лабораторних медичних послуг в Україні: Дис... к.е.н. /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 28.01.2016.

УДК 311.21:338.12.021:616-072/-078(477)(043.3).

189 с.: 67 табл., 44 іл. – Бібліогр.: 254 назви.

В дисертації розглянуто науково-методичні засади статистичного оцінювання кон'юнктури ринку ЛМП, зокрема запропоновано концептуальний підхід та розроблено відповідну схему проведення комплексного статистичного дослідження ринку ЛМП в Україні. Запропоновано визначення поняття "лабораторна медична послуга" та систему статистичних показників дослідження кон'юнктури ринку. Проведено статистичне оцінювання потенційного та реалізованого попиту на ринку ЛМП України в регіональному розрізі. Проаналізовано пропорційності розвитку національного ринку ЛМП. Проведено аналіз цін на ринку ЛМП в Україні. Дослідження сукупності умов розвитку ринку дозволило визначити фактори, що впливають на кон'юнктуру цього ринку, а також ранжувати їх за ступенем значущості. Класифіковано регіони України залежно від відносної кількості

лікарняних лабораторних та поліклінічно-амбулаторних лабораторних тестів з метою виявлення найбільш перспективних з цих регіонів для розвитку ринку ЛМП. Досліджено тенденції розвитку приватного сектору національного ринку ЛМП з урахуванням сезонних коливань з використанням сингулярного спектрального аналізу.

06.03.18.0035/0216U000720

Формування та реалізація регіональної структурної політики в умовах модернізації національної економіки: Заключний звіт /Державна установа "Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього Національної академії наук України"; Керівник Шульц Світлана Леонідівна. – ДР 0113U000108. УДК 332.021:330.341.4:316.422.

175 с.

Розроблено теоретико-методологічні засади формування та реалізації регіональної структурної політики. Проаналізовано особливості відтворювальних, організаційно-інституційних, технологічних та зовнішньоекономічних пропорцій в економіці регіонів України. Оцінено тенденції, специфіку та закономірності структурної динаміки економіки регіонів України. Визначено інструменти інституційного регулювання структурних диспропорцій. Розроблено прогнозні моделі структурних зрушень в економіці регіонів України. Здійснено типологію регіонів за інтенсивністю розвитку видів економічної діяльності. Визначено стратегічні пріоритети та шляхи підвищення ефективності регіональної структурної політики. Об'єкт дослідження - структурні процеси в економіці регіонів. Метою дослідження є розробка теоретико-методологічних та методичних засад формування регіональної структурної політики, обґрунтування її пріоритетів та механізмів реалізації на державному та регіональному рівнях в умовах модернізації економіки регіонів. Методи дослідження: узагальнення, структурно-функціонального аналізу, логічного аналізу та синтезу, економічного моделювання та інші. Сфера використання - в діяльності органів державного та регіонального управління.

06.03.18.0036/0216U001305

Застосування інструментів податкового менеджменту для підвищення ефективності управління підприємствами машинобудування: Заключний звіт /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"; Керівник Соколенко Володимир Анатолійович. – ДР 0114U004539. УДК 330.47:519.72.

64 с.

Об'єктом дослідження є теоретичні положення і практичні набірні концепції інструментів податкового менеджменту підприємств машинобудування в Україні і за кордоном. Мета роботи - розробити та обґрунтувати необхідність застосовувати дієвих інструментів податкового менеджменту підприємств машинобудування. Методологія і методика дослідження - теоретичною основою роботи є фундаментальні положення сучасної економічної науки, праці вітчизняних та зарубіжних вчених з проблем фінансів та оподаткування. В якості наукового інструментарію використані методи економічного та системного аналізу, які дозволяють розглядати процес нарахування та сплати податків у діалектичному єднанні з процесами організаційного формування інноваційної моделі підприємства, а також методи математичного моделювання. Результати НДР припускається використовувати при організації системи податкового менеджменту на підприємствах. Прогнозне допущення про розвиток об'єкту дослідження - необхідно проводити поглиблені дослідження синергії, що має місце після впровадження системи інструментів податкового менеджменту, які в умовах

використання обмежених ресурсів підприємства направлені на вибір форм та методів організації успішної роботи всіх ланок підприємства і в першу чергу служб, які задіяні в процесі планування, нарахування та сплати податків.

06.03.18.0037/0216U001577

Консолідація облікової інформації в управлінні діяльністю підприємства: Заключний звіт /Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця; Керівник Пилипенко Андрій Анатолійович. – ДР 0115U001233. УДК 005.657.24.

129 с.

Обґрунтовано доречність орієнтування менеджменту підприємства на врахування процесної парадигми з одночасним виділенням в рамках механізму управління потоковими процесами контурів консолідації обліково-аналітичної інформації. Визначено особливості регламентації роботи контурів консолідації інформації в рамках облікової політики підприємства. Подано методичний підхід до інтеграції інструментів консолідації інформації у систему контролінгу поточкових процесів промислового підприємства. Консолідацію інформації реалізовано в розрізі контурів бюджетного управління підприємством. Облікові реєстри розширено ознакою стратегічності.

06.39 Наука управління економікою

06.03.18.0038/0416U000010

Мітченко Галина Валеріївна. Організаційно-економічне забезпечення стратегічного маркетингу на підприємствах автомобільного транспорту: Дис... к.е.п. /Національний транспортний університет. – Захищена 28.12.2015.

УДК 338.242.2.

211 с.: 23 табл., 17 іл. – Бібліогр.: 157 назв.

Дисертаційна робота присвячена розробці теоретико-методичних основ маркетингового забезпечення стратегічного розвитку автотранспортних підприємств. Розроблена модель організаційно-економічного забезпечення стратегічного маркетингу.

06.03.18.0039/0216U001263

Розроблення інституціональних механізмів регулювання інноваційної діяльності: Заключний звіт /Український інститут науково-технічної і економічної інформації; Керівник Ямчук Анатолій Владиславович. – ДР 0113U000634. УДК 681.3+621.397.

775 с.

Створення інституціональних основ для удосконалення державного регулювання науково-технічної та інноваційної діяльності та комунікаційної площини для ефективної взаємодії бізнесу, науки, виробництва, споживачів і держави з питань інноваційного розвитку. Робота розповсюджується за договірною ціною.

06.51 Світова економіка. Міжнародні економічні відносини

06.03.18.0040/0416U000092

Різниченко Євген Іванович. Фінансові імперативи реалізації економічних інтересів у Європейському Союзі: Дис... к.е.п. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 21.12.2015.

УДК УДК 339.92.

251 с.: 31 табл., 53 іл. – Бібліогр.: 366 назв.

У дисертаційній роботі проаналізовано фінансові імперативи реалізації економічних інтересів країн ЄС та ЄС як

інтеграційного угруповання, а також обґрунтування на цій основі ефективності євроінтеграційного вектора реалізації економічного інтересу України. З'ясовано сутність та досліджено механізм проведення монетарної та бюджетної політики ЄС, як ключових фінансових факторів відстоювання національних економічних інтересів країн ЄС. Проаналізовано нову архітектуру фінансової стабільності в Європі для виявлення причин, необхідності та наслідків створення нових інститутів фінансового нагляду та контролю в ЄС. Оцінено ступінь конвергенції національних економічних інтересів в країнах ЄС з використанням аналізу динаміки селективних макроекономічних показників. Проаналізовано відповідність між національним економічним інтересом України та її можливими напрямками інтеграції у процесі реалізації національного економічного інтересу, а також запропоновано інструментарій інтенсифікації та поглиблення співпраці з ЄС у фінансовій сфері.

06.03.18.0041/0416U000113

Кифак Андрій Олександрович. Антикризове регулювання національних банківських систем в умовах глобальної фінансової нестабільності: Дис... к.е.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 28.12.2015.

УДК 336.71.078.3.

212 с.: 9 табл., 7 іл. – Бібліогр.: 170 назв.

Обґрунтовано, що наявний аналітичний інструментарій в історичній ретроспективі демонструє слабку можливість передбачення макроекономічних хвилювань. Запропоновано науково-методичний інструментарій побудови індикатора раннього попередження на основі показника вартості одиниці праці, доведено значимість зв'язку за допомогою регресійного аналізу. Оцінено відносну динаміку запровадження рекомендацій Базельського комітету. Визначені напрямки державного регулювання банківської системи, реалізація яких урядами країн з ринком, що формується, дозволить підвищити стабільність національних фінансових систем.

06.03.18.0042/0416U000171

Глуцєвська Анастасія Сергіївна. Особливості зарубіжної експансії ТНК автомобільної галузі ФРН: Дис... к.е.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 21.12.2015.

УДК УДК 339.92:629.33:330.354:330.322] (430).

277 с.: 18 табл., 24 іл. – Бібліогр.: 210 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню особливостей зарубіжної експансії автомобільних ТНК ФРН. У роботі розкриті теоретичні засади транснаціоналізації світової автомобільної промисловості, окреслені сучасні риси та специфіка транснаціоналізації глобальної автомобільної промисловості, розкритий механізм та основні напрями зарубіжної експансії автомобільних ТНК ФРН, досліджена роль окремих методів входу на ринок у розвитку системи міжнародного виробництва транснаціональних фірм автомобільної промисловості Німеччини, досліджений вплив вивозу капіталу та операцій ТНК автомобільної галузі ФРН на національний добробут країни базування.

06.03.18.0043/0416U000211

Чалюк Юлія Олексіївна. Система регулювання соціальних відносин в глобальній економіці: Дис... к.е.н. /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 29.12.2015.

УДК 339.92:316.42(043.3).

204 с.: 32 табл., 37 іл. – Бібліогр.: 250 назв.

Дисертація присвячена комплексному аналізу соціальних відносин в умовах інтернаціоналізації і глобалізації, те-

оретичному та практичному обґрунтуванню складових системи їх регулювання на регіональному, національному і міжнародному рівнях. У роботі ідентифіковано дефініції "соціальні відносини" та "соціальна сфера", розкрито принципи і критерії функціонування соціальної сфери в ринкових умовах, виявлено диспропорції та асиметрії глобального економічного розвитку, охарактеризовано стан і перспективи регулювання соціальних дисбалансів глобально інституційованими засобами. Здійснено порівняльний аналіз країнних моделей соціалізації економіки, визначено імперативи та виявлено особливості соціальної політики ЄС, оцінено результативність регулюючого впливу урядових та неурядових міжнародних організацій на розвиток соціальної сфери. Окреслено сфери і напрями глобальної координації розвитку соціальних відносин в Україні, насамперед, через ефективну співпрацю з ЄС та профільними міжнародними організаціями. Оцінено можливості та проблеми адаптації України до глобальних соціальних стандартів засобами цілеспрямованої національної політики.

06.03.18.0044/0416U001052

Лєсєв Марта Михайлівна. Організаційно-економічні механізми забезпечення розвитку сільських територій країн-членів Європейського Союзу: Дис... к.е.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 28.12.2015.

УДК 339.97:338.4(1-22):061.1ЄС.

185 с.: 30 табл., 31 іл. – Бібліогр.: 208 назв.

Здійснено аналіз основних організаційно-економічних механізмів розвитку сільських територій Європейського Союзу. Оцінено ефективність впровадження Політики розвитку сільських територій ЄС на прикладі Програми розвитку сільських територій 2007-2013 рр. Сформульовано рекомендації щодо перспективних напрямів розвитку сільських територій ЄС та України. Обґрунтовано роль бізнесу в питанні розвитку сільських територій та підтримці їх мешканців.

06.03.18.0045/0416U001104

Бєлєл З А Хєссунє. Науково-технічне співробітництво ЄС та країн Євросередземноморського партнерства: Дис... к.е.н. /Маріупольський державний університет. – Захищена 21.12.2015.

УДК [339.29:(001.83+67.02)]:(061.1ЄС+1-4.262).

164 с.: 31 табл., 19 іл. – Бібліогр.: 254 назви.

Об'єкт дослідження: процеси розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва. Мета: поглиблення теоретико-методичних основ дослідження міжнародного науково-технічного співробітництва, визначення закономірностей його розвитку між ЄС і країнами Євросередземноморського партнерства та розробка концептуальних засад удосконалення науково-технічного співробітництва ЄС та Палестини. Методи дослідження: методи дедукції та індукції, аналізу та синтезу, систематизації та узагальнення, аналогії, інституційно-історичного, абстрактно-логічного, статистичного та кластерного аналізу. Наукова новизна: розвинуто класифікацію форм міжнародного співробітництва; запропоновано комплексний підхід до оцінки міжнародного науково-технічного співробітництва; обґрунтовано просторову нерівномірність розвитку країн Євросередземноморського партнерства на підставі їх групування залежно від рівнів економічного та науково-технічного зростання; удосконалено періодизацію розвитку науково-технічного співробітництва ЄС та Палестини; обґрунтовано концептуальні засади поглиблення науково-технічного співробітництва ЄС та Палестини. Результати дослідження впроваджено в практичну діяльність Управління осві-

ти і науки виконкому Криворізької міської ради, Відділення у м. Маріуполі Донецької торгово-промислової палати, ТОВ "Інформаційні технології", ТОВ "Промліга", ТОВ "Венеція Бест"; в навчальний процес Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. Сфера використання: міжгалузева.

06.03.18.0046/0416U001105

Дорофеєва Христина Михайлівна. Розвиток європейської авіаційної мережі в умовах глобалізації: Дис... к.е.н. /Маріупольський державний університет. – Захищена 22.12.2015.

УДК (711.77-043.86:061.1Є):339.9.

175 с.: 30 табл., 30 іл. – Бібліогр.: 263 назви.

Об'єкт дослідження: процеси розвитку міжнародних транспортних мереж. Мета: поглиблення теоретико-методичних основ дослідження міжнародних транспортних мереж в умовах глобалізації та визначення напрямів розвитку європейської авіаційної мережі, а також розробка науково-практичних рекомендацій щодо інтеграції України до європейського повітряного простору та приєднання до авіаційної мережі ЄС. Методи дослідження: метод теоретичного узагальнення, індукції та дедукції, системного аналізу та синтезу, наукової абстракції, історичного, абстрактно-логічного, статистичного, економіко-математичного аналізу. Наукова новизна: розвинуто теоретико-методичні основи дослідження міжнародних транспортних мереж; запропоновано науково-методичний підхід щодо оцінки стану та детермінант розвитку авіаційних мереж ЄС та світу; ідентифіковано етапи формування та розвитку європейської авіаційної мережі; удосконалено науково-методичний підхід щодо розвитку європейської авіамережі; обґрунтовано економічну доцільність формування міжнародного авіахабу в центральній частині України; удосконалено концептуальні напрями інтеграції авіаційної мережі України до європейської. Результати дослідження впроваджено в практичну діяльність Управління економіки виконкому Криворізької міської ради, Відділення у м. Маріуполі Донецької торгово-промислової палати, ПАТ "Електромашсервіс", ТОВ "Інформаційні технології", ТОВ "Промліга"; в навчальний процес Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. Сфера використання: міжгалузева.

06.03.18.0047/0416U001106

Омельченко Олександра Володимирівна. Розвиток міжнародної логістики в умовах електронізації світової економіки: Дис... к.е.н. /Маріупольський державний університет. – Захищена 22.12.2015.

УДК 330.342:338.24:622:658.7.

199 с.: 23 табл., 36 іл. – Бібліогр.: 212 назви.

Об'єкт дослідження: процес розвитку міжнародної логістики у світовій і національній економіці в умовах глобальної інформатизації суспільних відносин. Мета: розвиток теоретико-методологічних основ дослідження міжнародного ринку електронної логістики і на цій основі розробка системи науково-практичних рекомендацій щодо формування і здійснення національної програми логістизації електронного бізнесу в Україні. Методи дослідження: метод історичного аналізу, системно-структурного аналізу, методу системного аналізу, синтезу та синергетики, методи індукції та дедукції, методи економіко-математичного моделювання. Наукова новизна: розвинуто понятійний апарат категорії "міжнародна електронна логістика"; удосконалено науково-методологічні підходи щодо дослідження особливостей формування національних ринків електронної логістики у країнах з транзитивною економікою; систематизовано

пріоритетні вектор-фактори стійкого розвитку світового та національного ринків електронної логістики; обґрунтовано логістичну концепцію електронізації бізнесу в Україні; удосконалено концептуальні підходи щодо розробки механізму формування національного електронно-логістичного ринку. Результати дослідження впроваджено в практичну діяльність Інституту економіки промисловості НАН України, Маріупольської міської ради, Донецької торгово-промислової палати, ПАТ "ММК ім. Ілліча", АТ "Державний експортно-імпортерний банк України" (Маріупольська філія); в навчальний процес Донецького національного університету. Сфера використання: міжгалузева.

06.03.18.0048/0416U001107

Осипенко Кристина Валеріївна. Розвиток міжнародної конкурентоспроможності туристичних регіонів світу: Дис... к.е.н. /Маріупольський державний університет. – Захищена 21.12.2015.

УДК 332.122:338.48.

170 с.: 28 табл., 21 іл. – Бібліогр.: 218 назв.

Об'єкт дослідження: міжнародна конкурентоспроможність туристичних регіонів світу. Мета: розвиток теоретико-методологічних підходів до визначення особливостей міжнародної конкурентоспроможності туристичних регіонів світу та розробка на цій основі науково-практичних рекомендацій щодо оптимізації участі національної економіки в Європейському туристичному регіоні. Методи дослідження: методи теоретичного узагальнення, аналізу та синтезу, порівнянь та зіставлень, статистичні та економіко-математичні методи. Наукова новизна: систематизовано рівні туристичних регіонів світу з точки зору їх ієрархічної структури; удосконалено підходи до визначення терміну "міжнародний туристичний регіон"; обґрунтовано конкурентні фактори впливу на міжнародну конкурентоспроможність туристичних регіонів; запропоновано алгоритм оцінки міжнародної конкурентоспроможності туристичних регіонів світу на основі розрахунку інтегрального показника ефективності їх функціонування; обґрунтовано комплекс організаційно-економічних заходів забезпечення міжнародної конкурентоспроможності туристичних регіонів; запропоновано систему взаємоузгоджених інструментів впливу на національну туристичну галузь. Результати дослідження впроваджено в практичну діяльність Департаменту економіки Донецької обласної державної адміністрації, Управління культури і туризму Маріупольської міської ради, Маріупольського відділення Донецької торгово-промислової палати, ТОВ "Супутник", Готельного комплексу "Посейдон"; в навчальний процес Маріупольського державного університету. Сфера використання: міжгалузева.

06.03.18.0049/0416U001185

Кадер Шамал Ахмед. Розвиток світового енергетичного ринку в умовах глобальної економічної кризи: Дис... к.е.н. /Донецький національний університет імені Василя Стуса. – Захищена 28.12.2015.

УДК 332.135:339.9.

178 с.: 16 табл., 36 іл. – Бібліогр.: 169 назв.

Об'єктом дослідження є розвиток світового енергетичного ринку в умовах глобальної економічної кризи. Метою дисертаційної роботи є розвиток теоретико-методологічних основ дослідження світового енергетичного ринку та розробка науково-практичних рекомендацій щодо забезпечення стабільного функціонування світового енергетичного ринку в умовах глобальної економічної кризи. Методи дослідження: діалектичний метод наукового пізнання, методи теоретичного узагальнення, аналізу, синтезу, систематизації та угруповань, метод статистичного аналізу, по-

рівняння, метод системного аналізу. Теоретичні результати: полягають у поглибленні теоретико-методологічних основ дослідження світового енергетичного ринку і розробці організаційно-наукових засад розвитку світового енергетичного ринку з урахуванням кризових проявів в умовах глобалізації. Практичні результати: полягають в тому, що отримані наукові результати доведені до рівня конкретних науково-методичних і практичних рекомендацій щодо визначення перспектив розвитку світового енергетичного ринку в умовах виходу з глобальної економічної кризи. Наукова новизна: вперше: доведено необхідність створення системи глобального доступу до енергетичних ресурсів, заснованої на гуманітарних принципах; удосконалено: теоретико-методологічні засади дослідження світового ринку; теоретичні основи дослідження світових ресурсних ринків; отримали подальшого розвитку: організаційно-економічні основи розвитку глобального енергетичного ринку; організаційно-економічні засади розробки енергоресурсної політики країн в умовах глобалізації. Ступінь упровадження: результати дослідження впроваджено в практичну діяльність Посольства Республіки Ірак в Україні; Донецької торгово-промислової палати; ТОВ "Т-СЕРВІС" (м. Київ), ТОВ "ЯФІТ-ДІАМАНТ" (м. Київ), а також у навчальному процесі Донецького національного університету (м. Вінниця). Сфера використання: міжгалузєва.

06.03.18.0050/0416U001239

Махарік Аммар. Розвиток регіональної економічної інтеграції країн Близького Сходу:

Дис... к.е.н. /Донецький національний університет імені Василя Стуса. – Захищена 28.12.2015.

УДК 332.135 (5-011).

180 с.: 18 табл., 32 іл. – Бібліогр.: 183 назви.

Об'єктом дослідження є розвиток регіональної економічної інтеграції країн Близького Сходу. Метою дисертаційної роботи є розвиток теоретико-методологічних основ міжнародної інтеграційної взаємодії країн та розробка науково-практичних рекомендацій щодо розвитку регіональної економічної інтеграції країн Близького Сходу в сучасних умовах. Методи дослідження: діалектичний метод наукового пізнання, методи логічного та історичного підходу, індукції та дедукції, аналізу, синтезу та порівняльного аналізу, системного аналізу та узагальнення, економіко-математичного моделювання. Теоретичні результати: полягають у поглибленні концептуально-теоретичних та науково-методичних основ дослідження регіональної економічної інтеграції і визначенні організаційно-економічних засад формування регіональних інтеграційних пріоритетів країн Близького Сходу. Практичні результати: полягають в тому, що отримані наукові результати доведені до рівня конкретних науково-методичних і практичних рекомендацій. Наукова новизна: вперше: запропоновано науково-методичний підхід до аналітичного виміру розвитку гравітаційних кластерів країн Близького Сходу; удосконалено: теоретико-методологічні засади дослідження міжнародної економічної інтеграції, концептуальні основи становлення сучасної парадигми регіональної інтеграції, організаційно-економічні засади визначення інтеграційних пріоритетів країн Близького Сходу; отримали подальшого розвитку: теоретико-методологічні засади дослідження регіональної економічної інтеграції; кількісно-аналітичні засади дослідження регіонального інтеграційного співробітництва країн Близького Сходу. Ступінь упровадження: результати дослідження впроваджено в практичну діяльність Інституту економіки промисловості НАН України, РФ НІСД у м. Донецьку, ПрАТ "Страхова компанія "Кремій", а також у навчальному процесі Донецького національного університету (м. Вінниця). Сфера використання: міжгалузєва.

06.03.18.0051/0416U001360

Омельяненко Віталій Анатолійович. Розвиток високих технологій в умовах глобалізації інноваційних процесів:

Дис... к.е.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищено 15.02.2016.

УДК 339.97(477):005.332.4:330.341.1(043.3).

277 с.: 17 табл., 57 іл. – Бібліогр.: 305 назв.

У роботі розглянуто вплив високих технологій на світове господарство. Визначено основні аспекти глобалізації інноваційних процесів, досліджено та систематизовано основні ефекти міжнародного трансферу високих технологій. Запропоновано організаційно-економічний підхід до розвитку високих технологій через реалізацію стратегії їх міжнародного трансферу. Проаналізовано міжнародний аспект розвитку національних інноваційних систем та світові тенденції розвитку економіки високих технологій. Досліджено розвиток національних інноваційних систем на основі використання потенціалу високих технологій. Визначено вплив міжнародного аспекту на розвиток міжгалузєвого високотехнологічного комплексу на прикладі космічної галузі. Запропоновано новий підхід до оцінки ефективності міжнародного трансферу високих технологій на основі технологічного пакета. Запропоновано напрями вдосконалення розвитку національних високотехнологічних комплексів на основі інтеграції в глобальну інноваційну систему. Визначено рівень інтеграції та можливостей участі України в глобальній інноваційній системі. Розроблено стратегічні напрями розвитку космічної галузі як міжнародного міжгалузєвого високотехнологічного комплексу.

06.03.18.0052/0416U001361

Елсеад Махмод Ахмед Юсф. Модернізація економіки Лівії як фактор підвищення її глобальної конкурентоспроможності:

Дис... к.е.н. /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. – Захищено 05.02.2016.

УДК 339.9:338.1-048.78(612).

174 с.: 18 табл., 36 іл. – Бібліогр.: 274 назви.

Дисертаційну роботу присвячено поглибленню теоретико-методичних основ дослідження особливостей модернізації економіки Лівії і розробці науково-практичних рекомендацій щодо підвищення її глобальної конкурентоспроможності в системі світового господарства. У роботі досліджено існуючі стратегії відновлення повоєнних країн, що розвиваються на основі модернізації соціально-економічного розвитку; систематизовано методологічні підходи до відновлення економік повоєнних країн, розроблено механізм модернізації економіки Лівії у системі світового господарства.

06.03.18.0053/0216U000719

Механізми взаємодії суб'єктів економічних відносин у транскордонному просторі:

Заключний звіт /Державна установа "Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього Національної академії наук України"; Керівник Притула Христина Мирославівна. – ДР 0113U000111. УДК 339.544:332.146.2.

195 с.

Розкрито сутність та концептуальні засади формування механізмів взаємодії суб'єктів економічних відносин у транскордонному просторі та проаналізовано іноземний досвід їх розвитку. Оцінено сучасний стан розвитку транскордонного співробітництва на прикладі прикордонних територій України та виявлено основні перешкоди розвитку транскордонної співпраці. Розроблено пропозиції щодо розвитку механізмів взаємодії суб'єктів економічних відносин у транскордонному просторі.

06.52 Тенденції і проблеми економічного розвитку і зростання. Планування економіки. Економічні цикли і кризи

06.03.18.0054/0416U000235

Давидков Сергій Олександрович. Вплив податкової політики на соціально-економічний розвиток національної економіки: Дис... к.е.н. /Класичний приватний університет. – Захищена 18.01.2016.

УДК 338.242.4.

195 с.: 34 табл., 28 іл. – Бібліогр.: 179 назв.

У роботі розглянуто сутність та завдання податкової політики держави. Досліджено методичні підходи щодо оцінювання ефективності податкової політики держави. Висвітлено сучасний стан податкової політики, виокремлено проблемні питання в її реалізації та їх наслідки для національної економіки. Визначено реалізацію податкової політики як чинник соціально-економічного розвитку країни. Виявлено напрями соціальної спрямованості податкової політики в Україні.

06.03.18.0055/0216U001312

Удосконалення механізму державного регулювання і підтримки розвитку енергетичної галузі України: Заключний звіт /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"; Керівник Манойленко Олександр Володимирович. – ДР 0114U002598. УДК 338.24.

41 с.

Об'єкт дослідження – механізм державного регулювання, який забезпечує розвиток енергетичної галузі України. Метою дослідження виступає наукове обґрунтування теоретичних і методичних підходів та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення механізму державного регулювання та підтримки енергетичної галузі України. В процесі дослідження застосовувались наступні методи: наукової абстракції, порівняння, аналізу і синтезу, формалізації та систематизації - для визначення передумов побудови оптимальної системи державного регулювання; методи індукції та дедукції, спрямовані на встановлення причинно-наслідкових зв'язків - для виявлення впливу особливостей функціонування електроенергетичної галузі на формування механізму державного регулювання; методи порівняльного та графічного аналізу - для проведення аналізу роботи ринку електроенергії як однієї з ключових підсистем галузі; економіко-статистичні - для обробки статистичних даних. В ході дослідження розглянуто теоретико-методичні питання, що відтворюють сутність і роль процесу створення оптимальної системи державного регулювання, що сприяє формуванню механізму регулювання електроенергетики, адаптованого до сучасних економічних умов. На основі зібраної статистичної та аналітичної інформації визначено напрями удосконалення механізму державного регулювання електроенергетичної галузі. Галузь застосування - господарська діяльність підприємств, які функціонують в галузі електроенергетики.

06.03.18.0056/0216U001588

Розвиток соціально-економічних систем у трансформаційних умовах: Заключний звіт /Харківський національний університет будівництва та архітектури; Керівник Іванілов Олександр Семенович. – ДР 0113U001344. УДК 338.342.22.

367 с.

Об'єкт дослідження - процеси ефективного розвитку складних соціально-економічних систем у трансформаційних умовах. Метою науково-дослідної роботи є розробка теоретичних основ та методичних рекомендацій щодо

забезпечення ефективного розвитку складних соціально-економічних систем у трансформаційних умовах. Мета роботи зумовила необхідність вирішення таких завдань: обґрунтування основних системоутворюючих факторів та системи критеріїв у якості оцінки стійкості соціально-економічної системи; розробка теоретико-методичних засад вимірювання економічної ефективності діяльності підприємства, як системи; обґрунтування рекомендацій щодо формування ефективною системи управління розвитком соціальної політики та інфраструктури України; розробка методики моделювання та науково обґрунтованого прогнозу соціально-економічної системи Харківської області на підставі аналізу тенденцій її розвитку у трансформаційних умовах, які сприяють обґрунтуванню довгострокових планів і оптимальному розподілу ресурсів для їх виконання, збалансуванню довгострокових цілей соціально-економічної системи Харківської області; обґрунтування доцільності використання алгоритму кластерного аналізу для побудови стратегії розвитку будівельних підприємств. Науково-дослідна робота містить фундаментальні теоретичні та практичні результати.

06.54 Продуктивні сили і науково-технічний прогрес

06.03.18.0057/0216U001311

Розробка науково-методичних основ управління інноваційним розвитком промислових підприємств на засадах контролінгу: Заключний звіт /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"; Керівник Мехович Сергій Анатолійович. – ДР 0113U006357. УДК 005.584:005.591.6.

51 с.

Об'єктом дослідження є процес управління інноваційним розвитком промислових підприємств на засадах контролінгу в умовах нестабільності його внутрішнього та мінливості зовнішнього середовища. Мета дослідження - наукове обґрунтування теоретико-методичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо застосування концепції контролінгу в процесі управління інноваційним розвитком промислових підприємств. Для вирішення проблемних наукових завдань використано ряд загальнонаукових та спеціальних методів дослідження: узагальнення та системного аналізу - для систематизації теоретичних положень щодо сутності, цілей, завдань, функцій та принципів використання контролінгу в управлінні підприємством; системно-структурний - для формування теоретико-методичних рекомендацій щодо розробки пропозицій із удосконалення організаційних аспектів механізму управління інноваційним розвитком промислового підприємства на засадах контролінгу. Отримані прикладні результати дослідження базуються на використанні методів економіко-статистичної обробки та аналітичного угруповання даних. В ході дослідження визначено сутність поняття "управління інноваційним розвитком підприємства на засадах контролінгу"; сформовано теоретико-методичний інструментарій використання контролінгу в процесі управління інноваційною діяльністю промислових підприємств; обґрунтовано концептуальні основи використання контролінгу в управлінні інноваційним розвитком промислового підприємства. На основі проведеного дослідження запропоновано механізм управління інноваційним розвитком промислових підприємств на засадах контролінгу, що базується на відповідному теоретико-методичному забезпеченні, яке формують базові положення сучасних концепцій контролінгу, його функції, принципи, інструментарій, функціональні підсистеми (планування, облік, аналіз, контроль, інформаційне забезпечення); організаційних можливостях використання контролінгу в управлінні інноваційним

ми процесами промислового підприємства на різних ієрархічних рівнях та забезпечує його ефективне функціонування в умовах динамічного ринкового середовища через надання необхідного інформаційно-аналітичного забезпечення для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

06.03.18.0058/0216U001691

Шляхи та методи використання науково-освітнього потенціалу регіонів для прискорення інноваційного розвитку національної економіки: Заключний звіт /Північно-Східний науковий центр НАН і МОН України; Керівник Бубенко Павло Трохимович. – ДР 0114U001455. УДК 332.1.

301 с.

Об'єктом дослідження є регіональні системи науки і освіти та процеси, що в них відбуваються. Метою дослідження є розробка системи показників та методики оцінки потенціалу науково-освітньої сфери регіону, побудова моделі сучасного науково-освітнього сектору економіки та розробка рекомендацій по управлінню розвитком освіти та науки, а також по формуванню сучасних форм співпраці науки та виробництва на регіональному рівні. Методи дослідження: теоретичного узагальнення закономірностей розвитку економічних систем, діалектичного і ситуаційного підходу, морфологічного аналізу, інституційного аналізу, логіко-структурного моделювання, графіко-аналітичного представлення розробок, класифікації і групування, техніко-економічного аналізу, програмного управління. Розкрито зміст інтеграційної політики у системі "освіта - наука - виробництво", принципи і закономірності створення нових організаційних форм (кластери, технопарки, наукогради тощо), особливості врахування специфіки регіонів в стратегії їх інноваційного розвитку; домінуючу роль і особливості використання інтелектуального капіталу в механізмі управління інноваційним розвитком, визначені напрямки використання інтелектуального потенціалу для підвищення конкурентоздатності базових галузей економіки. Обґрунтовано позицію селективного підходу до використання науково-освітнього потенціалу, сформовано методичний підхід щодо реалізації бенчмаркінгу існуючих інноваційних оргформ, запропоновані практичні рекомендації щодо використання інтелектуального потенціалу ВУЗів у завданнях підвищення конкурентоздатності підприємств регіону на внутрішньому і зовнішніх ринках економічного обміну

06.56 Суспільно-економічна структура

06.03.18.0059/0416U001137

Скляр Надія Михайлівна. Експортний контроль в системі економічної безпеки держави: Дис... к.е.н. /Національний інститут стратегічних досліджень. – Захищена 28.12.2015.

УДК 339.564.623(477).

223 с.: 22 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 287 назв.

Дисертацію присвячено розробці теоретико-методичних організаційно-економічних та правових засад удосконалення експортного контролю для мінімізації ризиків та загроз воєнно-економічної безпеки держави, ефективного планування оборонних ресурсів України; визначенню пріоритетів інституційних трансформацій експортного контролю в системі економічної безпеки держави.

06.03.18.0060/0216U002107

Формування державної політики сільсько-го розвитку на основі адаптаційного потенціалу громад: Заключний звіт /Державна установа "Інститут економіки та прогнозування НАН України";

Керівник Бородіна Олена Миколаївна. – ДР 0112U002418. УДК 338.43.02:331.101.262.

258 с.

Звіт про науково-дослідну роботу викладено на 258 сторінках комп'ютерного тесту, складається зі вступу, 5 розділів, висновків, рекомендацій, переліку посилань, який включає 109 найменувань; ілюстрований 12 таблицями та 19 рисунками. Об'єкт дослідження: суспільні відносини у сферах функціонування сільського господарства, сільської економіки і сільського соціуму. Мета роботи: розроблення основних засад формування політики сільського розвитку за методологічним підходом "від громади до держави" для консолідації зусиль, активів та діяльності у напрямі поліпшення якості життя у сільській місцевості. Наукові результати: розкрито зміст поняття "сільська громада" як суб'єкта сільського розвитку, виокремлені ендогенні та екзогенні чинники становлення сільських громад; обґрунтовано концептуальні підходи до формування політики сільського розвитку як складової Стратегії розвитку сільського господарства і села на середньострокову перспективу. Удосконалено методологічні підходи до оцінювання адаптаційного потенціалу сільських громад: сформовано матрицю та процедури опитування громад з метою визначення рівня їх готовності до участі в місцевому розвитку, включено до поняття рушійних сил цього розвитку активи нематеріального характеру, запропоновано розраховувати Коефіцієнт соціальної взаємодії в громаді та ін. Розроблено науково-прикладні засади удосконалення державного регулювання аграрного сектору з урахуванням інтересів сільських громад (формалізація аграрного устрою загалом і сімейного фермерства зокрема, використання "ланцюгового" підходу до зміцнення економічних основ сільського розвитку тощо); обґрунтовані пріоритетні для України напрями підвищення ефективності систем життєзабезпечення на селі на засадах державно-приватного партнерства; розкрито загрози реалізації потенціалу периферійних сільських громад в процесі реформування місцевого самоврядування і територіальної організації влади в Україні та обґрунтовано шляхи їх подолання. Результати дослідження реалізовано у розроблених з участю авторів НДР трьох підрозділах Єдиної комплексної стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на 2015-2020 роки, присвячених: інституційній та фінансовій підтримці сімейних селянських і фермерських господарств; підвищенню якості життя та диверсифікації господарської діяльності у сільській місцевості; локальному розвитку на основі сільських громад (підхід "знизу-вгору"). Результати дослідження оприлюднено в опублікованій науковій доповіді "Політика сільського розвитку на базі громад", низці науково-аналітичних матеріалів, поданих центральним органам влади України.

06.58 Відтворювальна структура економіки. Нагромадження і споживання. Добробут

06.03.18.0061/0216U001306

Вибір оптимального методу розподілу накладних витрат: Заключний звіт /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"; Керівник Ларка Микола Іванович. – ДР 0115U001306. УДК 338.512.

28 с.

Об'єктом дослідження є процес управління непрямыми витратами в економічній діяльності ДНВП "Об'єднання Коомунар". Метою дослідження є розвиток методичних засад управління непрямыми витратами машинобудівних підприємств та розробка для них організаційно-методичних положень та практичних рекомендацій. Методи дослідження. Для вирішення поставлених у роботі завдань були викори-

стані загальнонаукові та прикладні методи досліджень: системний аналіз - при аналізі характеристик основних методів калькулювання собівартості продукції, їх систематизації; абстрактно-логічний підхід - при розробці рекомендацій щодо застосування методів розрахунку собівартості для різноманітних умов виробничо-господарської діяльності машинобудівних підприємств та різних стадіях життєвого циклу їх продукції. Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що запропоновані розробки дозволяють розвинути та удосконалити інструментарій управління непрямыми витратами в межах економічної діяльності машинобудівних підприємств, що сприяє підвищенню обґрунтованості управлінських рішень.

06.61 Територіальна структура економіки. Просторова (регіональна) економіка

06.03.18.0062/0416U000124

Богатчик Людмила Анатоліївна. Організаційно-економічні засади формування регіональних кластерів: Дис... к.е.н. /Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника". – Захищена 29.12.2015.

УДК 334.75:332.02.

307 с.: 41 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 289 назв.

Дисертація присвячена розробці організаційно-економічних засад та практичних рекомендацій щодо формування регіональних кластерів. Розкрито економічний зміст кластерів та визначено їх роль в управлінні інноваційним розвитком регіональної економіки. Систематизовано, охарактеризовано, доповнено передумови та принципи формування кластерів у соціально-економічній системі. Визначено складові механізми формування кластерів у розвинених країнах світу, проведено порівняльний аналіз методів ідентифікації кластерів у регіоні. Проаналізовано діючі підходи до реалізації політики кластеризації регіонів України, визначено пріоритет застосування регіональних програм як невід'ємної складової формування кластерного потенціалу територій. Дослідження складових формування конкурентних переваг соціально-економічної системи дозволило виявити протокластери у Хмельницькій області та провести оцінку субкластероформуючого потенціалу регіону. Розроблено науково-методичний підхід до формування регіональних кластерів, який передбачає побудову механізму створення кластерних об'єднань підприємницьких структур у взаємозв'язку зі стратегією розвитку регіону. Визначення інституційних засад розробки кластерного проекту сприяло побудові алгоритму експертизи кластерного проекту. Моделювання впливу кластерів на розвиток економіки регіону дозволило забезпечити еластичність взаємодії кластерів з іншими учасниками внутрірегіональних підприємницьких мереж.

06.03.18.0063/0416U000126

Гонак Іванна Михайлівна. Маркетинговий вимір регіонального туристичного продукту: Дис... к.е.н. /Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника". – Захищена 28.12.2015.

УДК 338.486.

172 с.: 24 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 197 назв.

Наведено теоретичні обґрунтування та вирішення наукового завдання, щодо розробки теоретико-методичних положень і практичних рекомендацій щодо маркетингового виміру розвитку регіонального туристичного продукту. Розглянуто продукт простору туристичної рецепції і досліджено можливості маркетингового його виміру, визначено концептуальні засади регіонального туристичного про-

дукту. Проведено аналіз чинників і умов формування регіонального туристичного простору, кількісний та просторовий вимір регіонального туристичного продукту, розроблено методичний підхід, щодо оцінювання маркетингової активності регіонального туристичного простору. Удосконалено процес формування регіонального туристичного простору, здійснена його валоризація, сформовані маркетингової стратегії розвитку регіонального туристичного простору.

06.03.18.0064/0416U000127

Дяків Оксана Ярославівна. Оцінка креативно-інноваційної діяльності регіонів України в умовах євроінтеграції: Дис... к.е.н. /Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника". – Захищена 28.12.2015.

УДК 330.341.1:351.82.

156 с.: 29 табл., 28 іл. – Бібліогр.: 194 назви.

В дисертації досліджено проблему диференціації регіонів за характеристиками креативно-інноваційної діяльності та виконано розробку методичного забезпечення оцінювання рівня її розвитку в регіонах України. Розроблено методичне забезпечення оцінювання зміни рівня розвитку креативно-інноваційної діяльності в регіонах України, яке має у підґрунті складену матрицю переходу за характеристиками input (що включає весь наявний потенціал регіону) і output (що включає результати діяльності), й дає змогу складання прогнозу про перехід регіону до іншого класу. Удосконалено методичний підхід до визначення місця регіонів України в світовому інноваційному просторі, що має у підґрунті систему індикаторів, які характеризують розвиток інноваційної діяльності та її креативної складової за чотирма групами: перша група характеризує соціально-економічні умови інноваційної діяльності, друга - містить індикатори стану науково-технічного потенціалу, третя - визначає якість інноваційної політики, а четверта - якість інноваційної діяльності, це дозволяє окрім вибору вимірників виконувати аналіз темпів розвитку кожної з характеристик. Доповнено класифікацію регіонів України виходячи зі стану їх інноваційного розвитку та з урахуванням креативної складової. Визначено сутність та зміст креативної складової інноваційної діяльності, що дало змогу визначити місце регіонів України в європейському інноваційному просторі. Розроблено методичний підхід до оцінювання рівня розвитку креативно-інноваційної діяльності по регіонах України, що дало змогу ранжувати регіони країни виходячи зі стану та специфіки їх економічних систем.

06.03.18.0065/0416U001350

Левчук Вікторія Юріївна. Транскордонний ефект співробітництва прикордонних регіонів: Дис... к.е.н. /Луцький національний технічний університет. – Захищена 05.02.2016.

УДК 339.92:332.12(043.3).

291 с.: 51 табл., 36 іл. – Бібліогр.: 161 назва.

Об'єкт - процес досягнення транскордонного ефекту співробітництва прикордонних регіонів. Мета - розробка теоретико-методологічних засад щодо формування шляхів досягнення транскордонного ефекту співробітництва прикордонних регіонів для посилення їх соціально-економічного розвитку. Методи - системного аналізу, порівнянь та аналогії, економіко-математичного моделювання та кореляційно-регресійного аналізу, графічні та картографічні, стратегічного та системно-структурного аналізу. Новизна - формування теоретичних основ досягнення транскордонного ефекту співробітництва, методичні підходи до аналізу його впливу на прикордонні регіони та практичні рекомендації щодо досягнення транскордонного ефекту на осно-

ві впровадження механізму його посилення. Результати - досліджено сутнісну характеристику транскордонного ефекту співробітництва прикордонних регіонів та сформовані його теоретичні основи; визначено фактори впливу на транскордонний ефект співробітництва прикордонних регіонів для стимулювання їх позитивної дії чи протидії негативному впливу; сформовано методичний підхід до аналізу та оцінки транскордонного ефекту, відповідно до якого проведено оцінку на прикладі прикордонних регіонів України; здійснено аналіз та класифікацію транскордонних проектів для пошуку шляхів досягнення транскордонного ефекту співробітництва прикордонних регіонів; обґрунтовано вибір стратегічних альтернатив досягнення транскордонного ефекту; розроблено механізм посилення транскордонного ефекту через набір інструментів його досягнення, формування інформаційного забезпечення та використання економіко-математичного моделювання. Впроваджено - органами державної регіональної влади та місцевого самоврядування у процесі управління регіоном та забезпечення досягнення транскордонного ефекту. Галузь - регіональна економіка.

06.03.18.0066/0216U000717

Механізми регулювання екологічної безпеки транскордонного регіону в умовах євроінтеграції України: Заключний звіт /Державна установа "Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього Національної академії наук України"; Керівник Кравців Василь Степанович. - ДР 0113U000107. УДК 332.142.6:339.924:061.1.

155 с.

Об'єкт дослідження - чинники та процеси регулювання екологічної безпеки транскордонного регіону в умовах євроінтеграції України. Мета: обґрунтування теоретико-методологічних засад і методичних підходів до побудови системи механізмів регулювання екологічної безпеки транскордонного регіону в умовах євроінтеграції України та вироблення рекомендацій щодо їх практичного використання. Актуальність і важливість дослідження випливає з необхідності наукового обґрунтування основних засад та механізмів досягнення цілей екологічної безпеки у транскордонних регіонах України та країн Євросоюзу й зумовлюється міжнародними зобов'язаннями України, зокрема стосовно євроінтеграції та реалізації стратегічних завдань сталого розвитку. У процесі роботи над темою використано теорії сталого розвитку, інституціоналізму, транскордонної конвергенції; методи аналізу та синтезу, порівняння, абстрагування, статистичного аналізу, системний тощо. За результатами дослідження поглиблено науково-методологічні й практичні положення щодо суті транскордонної екологічної безпеки й механізмів її регулювання, визначено основні напрями та завдання з досягнення екологічної безпеки у транскордонних регіонах України та країн Євросоюзу. Кінцевою продукцією та основними науковими результатами дослідження є поглиблення наукових засад формування механізму екологічної безпеки транскордонного регіону та практичні пропозиції щодо його вдосконалення в умовах транскордонних регіонів України й країн Євросоюзу. Результати НДР впроваджені у практичній діяльності, включаючи центральні органи виконавчої влади. Прогнозно об'єкт дослідження розвиватиметься у напрямку інституційної та секторальної деталізації вдосконалення механізмів регулювання екологічної безпеки у транскордонних регіонах.

06.03.18.0067/0216U000718

Оцінка перспектив розвитку метрополійних функцій обласних центрів Західного регіону України: Заключний звіт /Держав-

на установа "Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього Національної академії наук України"; Керівник Мельник Мар'яна Іванівна. - ДР 0113U000105. УДК 332.132:911.375:330.34 (477.8).

192 с.

Обґрунтовано концептуальні основи дослідження метрополізації в частині систематизації домінуючих ознак цього процесу; основних критеріїв, що детермінують наявність (відсутність) метрополійних функцій великих міст. Це дало змогу системно врахувати як функціональний, так і просторовий аспекти розвитку та реалізації метрополійного потенціалу великих міст. Систематизовано методичні підходи до оцінки метрополійних функцій регіональних метрополій, розроблено методику інтегральної оцінки розвитку метрополійних функцій міст, на основі якої проведений їх аналіз в розрізі організаційно-управлінської, економічної, інноваційно-креативної, туристично-репрезентативної, культурної, науково-освітньої, транспортно-логістичної та соціально-демографічної складових на прикладі обласних центрів Західного регіону України. Удосконалено методичні засади регіональної політики просторового розвитку в частині розробки пріоритетних напрямів та інструментів підвищення метрополійного потенціалу великих міст України; обґрунтування стратегічних пріоритетів та заходів збалансованої політики просторового розвитку на основі використання потенціалу регіональних метрополій. Обґрунтовано концептуальні основи формування збалансованої просторової політики розвитку міст з метрополійними функціями, визначено основні пріоритети, стратегічні цілі, загальні і спеціальні принципи, основні засади метрополійного управління просторовим розвитком міст-метрополій та їх метрополійних ареалів.

06.03.18.0068/0216U000723

Соціально-економічний потенціал розвитку сільських територій Західного регіону України: шляхи нарощування та перспективи використання: Заключний звіт /Державна установа "Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього Національної академії наук України"; Керівник Борщевський Віктор Валентинович. - ДР 0113U000109. УДК 332.122:338.43(477.8).

128 с.

Визначено категорію "соціально-економічний потенціал розвитку сільської території", виявлено її компонентну структуру та обґрунтовано критерії оцінювання соціально-економічного потенціалу сільських територій України у контексті сучасних стандартів розвитку сільських територій країн-членів ЄС. Розроблено методичні засади оцінки соціально-економічного потенціалу збалансованого розвитку сільських територій, в основу якої покладено систематизацію та групування відповідних економічних, демографічних і фінансових показників, що характеризують різні складові соціально-економічного потенціалу сільської території. Запропоновано методологічні основи модернізації інфраструктури сільських територій у напрямі нарощування потенціалу їх соціально-економічного розвитку в областях Західного регіону України. Визначено концептуальні підходи до ідентифікації та усунення інституційних бар'єрів, які обмежують ефективність використання соціально-економічного потенціалу сільських територій Західного регіону України.

06.03.18.0069/0216U0002088

Муніципальне управління регіонів на основі капіталізації активів території: Заключний звіт /Черкаський державний технологічний університет; Керівник Березіна Олена Юріївна. - ДР 0113U003347.

УДК 332.14:658.012.32.

795 с.

Фундаментальне дослідження дозволило визначити теоретико-методологічні засади муніципального управління регіонів на засадах капіталізації активів території, дослідити розширене відтворення капіталу в житлово-комунальному господарстві як основу для створення умов підвищення якості життя населення України, розробити Концепцію муніципального управління в якій закладено ідею включення стратегічного потенціалу ЖКГ у процес забезпечення сталого розвитку шляхом капіталізації.

06.71 Галузева структура економіки. Галузе-ві і спеціальні економічні науки

06.03.18.0070/0416U000011

Компанець Катерина Андріївна. Організаційно-економічне обґрунтування принципів та методів управління підприємством (на прикладі туристичних організацій): Дис... к.е.н. /Національний транспортний університет. – Захищена 28.12.2015.

УДК 65.012.23:338.482.22.

233 с.: 28 табл., 33 іл. – Бібліогр.: 189 назв.

Дисертаційна робота присвячена розробці науково-методичних підходів формування конкурентоспроможного туристичного продукту. Запропоновано інформаційно-методичне забезпечення щодо розробки транспортної туристичної послуги.

06.03.18.0071/0416U000077

Опанасюк Юлія Анатоліївна. Еколого-економічна оцінка техногенних катастроф: Дис... к.е.н. /Сумський державний університет. – Захищена 18.12.2015.

УДК 502.1:504.5 (043.5).

243 с.: 31 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 196 назв.

Об'єкт дослідження: еколого-економічна оцінка негативних наслідків катастроф техногенного характеру. Мета дослідження: вдосконалення теоретичних положень і науково-методичних підходів до еколого-економічного оцінювання наслідків катастроф техногенного характеру та розроблення організаційно-економічного механізму їх компенсації. Методи дослідження та апаратура: абстрактно-логічний метод; порівняння та групування; системний аналіз; економіко-статистичні методи; економіко-математичні методи; методи моделювання; методи детермінованого факторного аналізу; методи графічного аналізу. Теоретичні та практичні результати: методичні розробки, практичні рекомендації щодо оцінювання еколого-економічного збитку від катастроф техногенного характеру. Новизна: обґрунтовано науково-методичний підхід до формування галузевих фондів попередження катастроф техногенного характеру та компенсації їх еколого-економічних та соціальних наслідків; удосконалено науково-методичний підхід до оцінювання еколого-економічного збитку від катастроф техногенного характеру; удосконалено експрес-метод оцінювання еколого-економічного збитку від катастроф техногенного характеру. Ступінь впровадження: розробки та практичні рекомендації впроваджено в діяльність навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Сумської області, відділу з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Сумської міської ради, казенного підприємства "Шосткінський казенний завод "Зірка"; в навчальний процес Сумського державного університету. Сфера (галузь) використання: економіка природокористування та охорони навколишнього середовища.

06.03.18.0072/0416U000078

Вороненко В'ячеслав Ігорович. Науково-методичне обґрунтування стратегій еколого-економічного розвитку регіону: Дис... к.е.н. /Сумський державний університет. – Захищена 18.12.2015.

УДК 332.142.6:005.21:005.52(043.5).

222 с.: 22 табл., 31 іл. – Бібліогр.: 221 назва.

Об'єкт дослідження: процеси забезпечення еколого-економічного розвитку регіону в сучасних умовах. Мета дослідження: удосконалення науково-методичних підходів до обґрунтування стратегій еколого-економічного розвитку регіону на основі оцінки його еколого-економічного стану. Методи дослідження та апаратура: логічне узагальнення; порівняння та наукова абстракція; еколого-економічний, статистичний, системний аналіз та синтез; експертно-аналітична оцінка; економіко-математичне моделювання та інтегральне числення; економіко-статистичні; візуальне подання результатів дослідження; комп'ютерна обробка інформації. Теоретичні та практичні результати: методичні розробки, практичні рекомендації щодо формування та безпосередньої реалізації стратегій еколого-економічного розвитку регіонів України. Новизна: розроблено науково-методичний підхід до формування критеріальної бази щодо вибору оптимальної стратегії еколого-економічного розвитку регіону; удосконалено методичний підхід до формування системи якісних показників еколого-економічного стану регіону; удосконалено методичні положення щодо побудови економіко-математичної моделі оптимізації показників еколого-економічного розвитку регіону; дісталася подальшого розвитку система обґрунтування стратегії еколого-економічного розвитку регіону; дістав подальшого розвитку науково-методичний підхід до оцінки результативності стратегії еколого-економічного розвитку регіону за допомогою показника істинних заощаджень. Ступінь впровадження: розробки та практичні рекомендації впроваджено в діяльність ТОВ "Акція-Інформ"; ТОВ "Автобудкомплекс"; ТОВ "Суминафототранс"; ТОВ "Авеню"; ТОВ "Промтехмаш"; в навчальний процес Сумського державного університету. Сфера (галузь) використання: економіка природокористування та охорони навколишнього середовища; регіональний розвиток.

06.03.18.0073/0416U000102

Колісник Григорій Миколайович. Еколого-економічна оцінка трансформації сільськогосподарського землекористування у ринкових умовах: Дис... к.е.н. /Національний університет біоресурсів і природокористування України. – Захищена 29.12.2016.

УДК 332.36-047.44:332.7.

263 с.: 33 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 161 назва.

В дисертаційній роботі розроблено теоретичні, методологічні та прикладні основи еколого-економічної оцінки трансформації сільськогосподарського землекористування. Обґрунтовано зміст поняття "трансформація сільськогосподарського землекористування", що являється процесом переобрання землекористування сучасної соціально-економічної системи в землекористування нової, який характеризується зміною передвісних ознак і властивостей землекористування на нові. В результаті трансформації сільськогосподарського землекористування в ринкових умовах відбувся перехід від землекористування колхозів і совхозів до агроформований ринкового типу, заснованих на різних формах власності. В дослідженні виділено етапи трансформації і запропоновано класифікацію видів трансформації сільськогосподарського землекористування. Проаналізовано рівень використання та охорони земель сільськогосподарського землекористування.

ственного назначения Полтавской области в процессе трансформации земельных отношений. На основе анализа и оценки сельскохозяйственного землепользования сформирована научно обоснованную модель эколого-экономической оценки сельскохозяйственного землепользования на региональном уровне в условиях трансформации земельных отношений. На основании предложенного научного подхода к эколого-экономической оценке трансформации сельскохозяйственного землепользования определена оптимальная структура посевных площадей в разрезе землеоценочных районов, основанный на совершенствовании структуры посевных площадей в землепользовании с учетом доходности сельскохозяйственных культур и пригодности почв для выращивания основных сельскохозяйственных культур. Обосновано также пути реализации указанного подхода в исследуемом регионе. Усовершенствованы принципы и закономерности функционирования сельскохозяйственного землепользования в условиях рыночной экономики на региональном уровне.

06.03.18.0074/0416U000107

Зухайрі Вісам Рамадан Фалех. Адаптивні економічні механізми підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств:

Дис... к.е.н. /Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка. – Захищена 15.12.2015.

УДК 338.436:339.924:631.11.

185 с.: 20 табл., 19 іл. – Бібліогр.: 244 назви.

У дисертаційній роботі здійснено теоретичне узагальнення і отримане нове вирішення важливого наукового завдання щодо наукового обґрунтування адаптивних економічних механізмів підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств на цільових ринках збуту сільськогосподарської продукції. Обґрунтовано цілісну концепцію побудови та функціонування організаційно-економічного механізму підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств на засадах їх адаптації до умов цільових ринків збуту продукції, в основі якої лежить ідентифікація конкурентної структури цільового ринку, визначення раціональної позиції підприємства-товаровиробника, обґрунтований вибір інструментарію впливу на рівень конкурентоспроможності та мобілізації конкурентного потенціалу підприємства. Ідентифіковано економічні передумови та структурні тенденції конкурентного розвитку об'єктних ринків продукції аграрних підприємств. Запропоновано методичний підхід до визначення конкурентного потенціалу аграрних підприємств на основі систематизації їх збутових систем та визначення ступеня їх адаптивності до змін конкурентної структури та кон'юнктури цільових ринків збуту. Розвинуто стратегічні напрями підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств на основі забезпечення позитивної динаміки концентрації капіталу з метою прискорення адаптації підприємств до змін характеристик цільових ринків.

06.03.18.0075/0416U000108

Хлистун Ольга Анатоліївна. Формування системи діагностики та управління економічною безпекою підприємств агропродовольчої сфери:

Дис... к.е.н. /Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка. – Захищена 16.12.2015.

УДК 338.27 : 334/024-027 [658.586] : 631.145.

211 с.: 34 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 185 назв.

У дисертаційній роботі знайшло нове вирішення важливе наукове завдання щодо теоретично-методичне обґрунтування та прикладне опрацювання раціональних механізмів діагностики та управління економічною безпекою підпри-

ємств агропродовольчої сфери. Обґрунтовано концептуальні засади формування системи діагностики та управління економічною безпекою підприємств агропродовольчої сфери. Розроблені методичні засади стратегічного управління економічною безпекою підприємств агропродовольчої сфери шляхом формалізації стратегічного діапазону функціональних стратегій підприємств на основі обґрунтування сукупності параметрів його організаційно-економічного виміру, що дає змогу виконувати оцінку раціональності відповідних управлінських рішень. Розвинуто механізми залучення інструментів підвищення рівня економічного захисту підприємств агропродовольчої сфери, зокрема венчурного фінансування та аграрних розписок, що сприятиме підвищенню рівня економічної безпеки підприємств агропродовольчої сфери через нарощення обсягів ресурсів. Розвинуто організаційно-економічні засади дотримання економічної безпеки підприємств агропродовольчої сфери в умовах невизначеності ризиків основної діяльності. Запропоновано методичні засади стратегічного діапазону формування системи діагностики та управління економічною безпекою.

06.03.18.0076/0416U0001057

Кузнєцова Юлія Анатоліївна. Розвиток маркетингу інновацій аграрних підприємств:

Дис... к.е.н. /Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва. – Захищена 22.12.2015.

УДК 631.17.001.76:631.1.027.

214 с.: 39 табл., 43 іл. – Бібліогр.: 215 назв.

Об'єктом дослідження є процес розвитку маркетингу інновацій аграрних підприємств. Метою дисертаційної роботи є теоретичне обґрунтування та розробка методичних і практичних рекомендацій щодо вдосконалення маркетингу інновацій аграрних підприємств. У дисертаційному дослідженні використовувалися наступні методи та прийоми: абстрактно-логічний, монографічний, ряди динаміки та трендовий аналіз, табличний і графічний методи, соціологічний, розрахунково-конструктивний, метод експертних оцінок. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що проведені дослідження і розробки дають можливість використовувати маркетинговий інструментарій у вирішенні комплексу питань підвищення рівня інноваційної діяльності аграрних підприємств у ринкових умовах. Наукова новизна одержаних результатів полягає в системному обґрунтуванні теоретико-методичних і прикладних засад щодо маркетингу інновацій аграрних підприємств в умовах ринкової нестабільності. Результати методичних і практичних розробок, які представлені в дисертаційній роботі, можуть бути використані в діяльності підприємств аграрного сектору економіки, які обрали інноваційний шлях розвитку. Сфера використання - аграрні підприємства, вищі навчальні заклади.

06.03.18.0077/0416U0001064

Гулінчук Роман Михайлович. Еколого-економічні засади використання потенціалу земель сільськогосподарського призначення:

Дис... к.е.н. /Інститут агроєкології і природокористування Національної академії аграрних наук України. – Захищена 15.01.2016.

УДК 332.334 : 631.95.

197 с.: 23 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 192 назви.

У дисертації визначено сутність поняття потенціалу земель сільськогосподарського призначення та еколого-економічні особливості його використання. Удосконалено методичний підхід до еколого-економічної оцінки потенціалу земель сільськогосподарського призначення. Обґрунтовано теоретико-методичні положення формування системи збереження та відтворення потенціалу земель сільськогоспо-

дарського призначення. Проаналізовано сучасний стан та ефективність використання земельних ресурсів у сільському господарстві. Обґрунтовано теоретико-методичні підходи до оцінювання результативності використання потенціалу земель сільськогосподарського призначення. Здійснено еколого-економічну оцінювання потенціалу земель сільськогосподарського призначення та ефективності його використання в Київській обл. Визначено стратегічні пріоритети підвищення ефективності використання потенціалу земель сільськогосподарського призначення. Удосконалено інституціональний механізм використання потенціалу земель сільськогосподарського призначення.

06.03.18.0078/0416U001065

Тараріко Михайло Юрійович. Еколого-економічні засади реабілітації радіоактивно забруднених земель Полісся: Дис... к.е.н. /Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України. – Захищена 15.01.2016.

УДК 623.454.836 : 614.76 : 332.2.

175 с.: 55 табл., 17 іл. – Бібліогр.: 201 назва.

Дисертація присвячена еколого-економічному обґрунтуванню реабілітації радіоактивно забруднених земель Полісся України у віддалений період після аварії на Чорнобильській АЕС. У роботі обґрунтовано теоретико-методичні положення щодо реабілітації та відтворення радіоактивно забруднених ґрунтів в напрямку ресурсо- та енергозбереження. Проаналізовано еколого- економічний стан радіоактивно забруднених земель Житомирського Полісся щодо можливості їх повернення в сільськогосподарське використання у віддалений післяаварійний період. Досліджено зміни агрохімічних і фізико- хімічних параметрів ґрунтів, а також можливість відтворення їх агроекологічних функцій. Проаналізовано еколого-економічну ефективність різних систем відтворення радіоактивно забруднених земель. Удосконалено еколого-економічні інструменти в рослинництві в напрямку зменшення переходу радіонуклідів у рослинницьку продукцію. Обґрунтовано науково- методичні підходи формування ефективних моделей ведення аграрного виробництва на радіоактивно забруднених землях. Запропоновано шляхи еколого-економічного забезпечення реабілітації та відтворення радіоактивно забруднених земель, а також формування ресурсо- та енергозберігаючих моделей агроекосистем які забезпечують достатньо високу економічну ефективність сільськогосподарського виробництва на радіоактивно забруднених землях що повертаються у виробничу сферу у віддалений після аварійний період.

06.03.18.0079/0416U001066

Головіна Олена Лаврентіївна. Еколого-економічні засади формування збалансованого землекористування в сільському господарстві: Дис... к.е.н. /Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України. – Захищена 14.01.2016.

УДК 631.95 : 332.3.

220 с.: 14 табл., 30 іл. – Бібліогр.: 170 назв.

Удосконалено теоретичні положення формування збалансованого землекористування в сільському господарстві. Визначено сутність поняття "збалансоване землекористування" в сільському господарстві. Удосконалено модель збалансованого сільськогосподарського землекористування. Досліджено організаційно- правові основи забезпечення збалансованого сільськогосподарського землекористування. Оцінено стан сільськогосподарського землекористування та обґрунтовано екологічні, економічні, соціальні параметри збалансованого використання земель. Розроблено методичний підхід до оцінювання збалансованості сільськогоспо-

дарського землекористування. Запропоновано регуляторні інструменти щодо формування збалансованого сільськогосподарського землекористування. Обґрунтовано етапи організації збалансованого землекористування в сільському господарстві. Удосконалено складові механізми державного регулювання землекористування в сільському господарстві.

06.03.18.0080/0416U001067

Гнатів Наталія Богданівна. Основні засади забезпечення сталого розвитку сільських територій в контексті європейської інтеграції:

Дис... к.е.н. /Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України. – Захищена 14.01.2016.

УДК 504.062 : 339.92 : 061.1ЄС.

224 с.: 62 табл., 39 іл. – Бібліогр.: 210 назв.

Дисертаційне дослідження присвячено обґрунтуванню теоретичних та методичних засад і прикладних основ забезпечення сталого розвитку сільських територій. З'ясовано сутність та обґрунтовано визначення поняття "сільська територія" як категорії наукових досліджень з економіки природокористування та охорони навколишнього природного середовища. Проаналізовано європейський досвід забезпечення сталого розвитку сільських територій. Розроблено функціональну модель сталого розвитку сільських територій з урахуванням досвіду ЄС. Здійснено районування території України на основі методичного підходу класифікації території ЄС за рівнем руралізації. Розроблено методичку для оцінювання рівня розвитку сільських територій України за показником рівня сталості сільських територій на основі комплексного підходу. Удосконалено організаційно- економічний механізм для забезпечення сталого розвитку сільських територій. Теоретично обґрунтовано перспективні напрями диверсифікації економічної діяльності сільських територій України.

06.03.18.0081/0416U001083

Ксьонова Олена Валеріївна. Економічна та соціальна ефективність виробництва продукції скотарства в сільськогосподарських підприємствах: Дис... к.е.н. /Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва. – Захищена 22.12.2015.

УДК [631.15:65.011.44]:636.22/.28.

234 с.: 39 табл., 35 іл. – Бібліогр.: 224 назви.

Об'єктом дослідження є формування економічної та соціальної ефективності виробництва продукції скотарства в сільськогосподарських підприємствах. Головною метою дисертаційного дослідження визначено обґрунтування теоретико-методичних засад формування економічної та соціальної ефективності виробництва продукції скотарства в сільськогосподарських підприємствах та розробка пропозицій щодо підвищення їх рівня. Наукове значення полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних засад і розробці практичних рекомендацій щодо визначення й підвищення економічної та соціальної ефективності виробництва продукції скотарства в сільськогосподарських підприємствах. Дослідження виконано з використанням методів: діалектичний, абстрактно-логічний, системного підходу, графічний, соціометричний, когнітивного моделювання, розрахунково-конструктивний, монографічний. Основні положення доведено до рівня конкретних методичних розробок і практичних рекомендацій. Сфера використання - сільськогосподарські підприємства, органи державного управління, вищі навчальні заклади.

06.03.18.0082/0416U001138

Щеглюк Богдан Петрович. Експорт техноло-

гій виробництва товарів військового призначення та подвійного використання в контексті економічної безпеки держави: Дис... к.е.н. /Національний інститут стратегічних досліджень. – Захищена 28.12.2015.

УДК 339.564.623(477).

189 с.: 26 табл., 13 іл. – Бібліогр.: 170 назв.

Дисертаційна робота присвячена розробці нових підходів до реалізації Україною свого потенціалу в сфері експорту військових технологій в умовах сучасних загроз національній безпеці держави, економічних та військово-політичних завдань, які стоять перед Україною

06.03.18.0083/0416U001142

Прутська Тетяна Юріївна. Інституційне забезпечення розвитку підприємницької діяльності в аграрній сфері: Дис... к.е.н. /Вінницький національний аграрний університет. – Захищена 28.12.2015.

УДК 631.11/14(043.5).

224 с.: 40 табл., 26 іл. – Бібліогр.: 204 назви.

У дисертації обґрунтовано методологічні основи та розроблено практичні засади інституційного забезпечення розвитку підприємницької діяльності в аграрній сфері. Ідентифіковано проблеми розвитку, проведено оцінку інфраструктурного забезпечення й інституційного середовища підприємницької діяльності в аграрній сфері. Розроблено структурно-логічну схему оцінки інституційного забезпечення підприємницької діяльності в аграрній сфері. Удосконалено теоретичні положення стосовно сутності категорії "підприємницька діяльність в аграрній сфері", методичні підходи до оцінки величини трансакційних витрат суб'єктів господарювання в аграрній сфері, сформульовано наукові засади вдосконалення інституційного забезпечення підприємницької діяльності в аграрній сфері на основі виділення пріоритетних завдань, принципів, напрямів та об'єктів. Запропоновано організаційно-інституційний механізм створення у Вінницькій області на базі Вінницького національного аграрного університету бізнес-інкубатору з умовною назвою "Подільський старт".

06.03.18.0084/0416U001179

Кухарик Вікторія Василівна. Механізми управління транскордонними природними ресурсами: Дис... к.е.н. /Національний університет водного господарства та природокористування. – Захищена 28.12.2015.

УДК 339.97:330.15.

157 с.: 23 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 245 назв.

Об'єкт - процес удосконалення механізмів управління ТКПР. Мета - теоретико-методичне обґрунтування та виявлення найбільш вагомих напрямів удосконалення механізмів управління ТКПР в умовах міжнародного співробітництва. Методи - монографічний, історико-логічний, системно-структурний. Результати: сформовано теоретичні засади й обґрунтовано методичні рекомендації щодо вдосконалення механізмів управління ТКПР. Новизна: удосконалено сутність механізмів управління ТКПР; методичні підходи до оцінки сучасного стану та використання ТКПР; удосконалено методичні підходи до створення транскордонного інформаційного простору євро регіону "Буг"; запропоновано авторський підхід до трактування поняття "транскордонні природні ресурси"; дістали подальший розвиток науково-практичні рекомендації щодо вдосконалення фінансового механізму управління ТКПР.

06.03.18.0085/0416U001180

Курницький Віталій Іванович. Економічне

забезпечення рекреаційної діяльності у межах природно-заповідного фонду України:

Дис... к.е.н. /Національний університет водного господарства та природокористування. – Захищена 28.12.2015.

УДК УДК 336:502.4(477).

175 с.: 19 табл., 40 іл. – Бібліогр.: 211 назва.

Об'єкт: процес економічного забезпечення рекреаційної діяльності у межах територій природно-заповідного фонду. Мета: пошук та обґрунтування методів і механізмів економічного забезпечення рекреаційної діяльності на територіях природно-заповідного фонду. Методи: теоретичного узагальнення, системного аналізу, структурно-функціонального підходу, економіко-статистичного аналізу, групування, аналізу та синтезу, економіко-математичного моделювання. Результати: сукупність теоретичних, методичних і прикладних положень, висновків і рекомендацій щодо формування й впровадження дієвої системи економічного забезпечення рекреаційної діяльності у галузі природно-заповідної справи. Новизна: удосконалено: оцінювання природних ресурсів шляхом визначення рекреаційної місткості; підхід до системного аналізу економічних показників ефективності об'єктів природно-заповідного фонду; порядок фінансування об'єктів природно-заповідного фонду що, передбачає заміщення бюджетного фінансування об'єктів природно-заповідного фонду з урахуванням прямого та непрямого використання рекреаційних ресурсів; систему організаційно-правового забезпечення рекреаційної діяльності у межах об'єктів природно-заповідного фонду; механізм фіскального стимулювання рекреаційної діяльності; набули подальшого розвитку: понятійно-термінологічний апарат щодо економічного забезпечення рекреаційної діяльності на територіях природно-заповідного фонду, зокрема запропоновано дефініції "макроеколого-економічна система", "науково-технічна рада"; наукові підходи до економічного оцінювання природних рекреаційних ресурсів.

06.03.18.0086/0416U001181

Наливайко Наталія Ярославівна. Екологізація діяльності деревообробних підприємств із застосуванням лізингу: Дис... к.е.н. /Національний університет водного господарства та природокористування. – Захищена 22.01.2015.

УДК УДК [502/504:674]:658.713.

211 с.: 29 табл., 22 іл. – Бібліогр.: 219 назв.

Об'єкт: процес екологізації діяльності деревообробних підприємств із застосуванням лізингу. Мета: формування науково-методичних засад і розроблення практичних заходів щодо екологізації діяльності деревообробних підприємств із застосуванням лізингу. Методи: статистичного та порівняльного аналізу, систематизації й узагальнення, кореляційно-регресійного аналізу, економіко-математичного моделювання. Результати: сформульовані теоретико-методичні положення, що спрямовані на розв'язання проблем екологізації діяльності деревообробних підприємств із застосуванням лізингу. Новизна: Вперше розроблено композиційну систему стратегій запровадження лізингу в діяльність деревообробних підприємств. Удосконалено: підхід до симультативного моделювання впливу екологічних чинників на фінансово-економічні показники діяльності деревообробного підприємства; оцінювання ефективності застосування лізингу. Набули подальшого розвитку: сутнісні характеристики та класифікаційні ознаки лізингу, а саме "екологічний лізинг"; аналізування тенденцій стану розвитку лізингового бізнесу в Україні; інструментарій прогнозування обсягів виробництва продукції з урахуванням рівня екологічних і лізингових ризиків.

06.03.18.0087/0416U001429

Назаркевич Марія Романівна. Механізм реалізації підвищення рівня життя сільського населення: Дис... к.е.н. /Приватний вищий навчальний заклад "Львівський університет бізнесу та права". – Захищена 18.02.2016.

УДК 353.338.46:364.

168 с.: 40 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 214 назви.

Об'єкт дослідження: економічні відносини, в яких відбувається процес формування рівня життя сільського населення і які потенційно й реально піддаються регулюванню. Мета: розробка теоретичних, методологічних засад і практичних рекомендацій з удосконалення механізму реалізації підвищення рівня життя сільського населення. Методи: абстрактно-логічний, аналіз і синтез, індукція і дедукція, аналогія та моделювання, абстрагування та конкретизація, системний аналіз, порівняння, економіко-статистичні, економічне прогнозування на основі ліній тренду. Новизна: вперше проведено оцінку ступеня взаємозалежності між темпами зростання грошових і сукупних доходів населення, зокрема сільського, та темпами зростання обсягів виробництва валового внутрішнього продукту, визначено їх негативний вплив за умови порушення на розвиток національної та регіональної економіки, розроблено теоретичні та прикладні засади дотримання необхідного співвідношення між ними у майбутньому на національному та регіональному рівнях, а також на рівні окремих суспільних груп, удосконалено методичні підходи до аналізу взаємозв'язку між показниками рівня життя сільського населення та особливостями системи сільського розселення, наукові підходи до оцінки рівня диференціації показників рівня життя сільського населення залежно від середньодушових грошових та сукупних доходів, а також залежно від територіального розміщення в частині оцінки величини реальних доходів з урахуванням індексу споживчих цін на національному та регіональному рівнях та курсу національної валюти до основних світових валют. Сфера використання: при розробці й реалізації заходів, спрямованих на вдосконалення механізму реалізації підвищення рівня життя сільського населення, зокрема Департаментом розвитку інфраструктури, дорожнього господарства та паливно-енергетичного комплексу Львівської облдержадміністрації, Жовківською та Пустомитівською районними державними адміністраціями.

06.03.18.0088/0416U001453

Стойка Сергій Олександрович. Формування стратегії управління розвитком туристичної галузі в умовах економічної нестабільності:

Дис... к.е.н. /Чернігівський національний технологічний університет. – Захищена 18.02.2016.

УДК 338.48(477).

248 с.: 7 табл., 9 іл. – Бібліогр.: 188 назв.

Дисертація присвячена теоретико-методологічним засадам розроблення стратегії управління розвитком туристичної галузі в Україні на довгострокову перспективу. В роботі досліджено стан туристичного ринку, його особливості, тенденції та перспективи розвитку, визначено основні причини, що стримують розвиток туризму в Україні, систематизовано теоретичні основи державного регулювання.

06.03.18.0089/0416U001455

Швачка Ярослав Якович. Антикризове регулювання агропромислового комплексу України: Дис... к.е.н. /Чернігівський національний технологічний університет. – Захищена 18.02.2016.

УДК 338.43:332.12.

233 с.: 16 табл., 19 іл. – Бібліогр.: 174 назви.

У дисертаційній роботі здійснено теоретичне узагальнення та запропоновані напрями розв'язання важливої науково-практичної задачі щодо комплексного антикризового регулювання агропромислового комплексу України. У роботі на основі узагальнення наявних наукових досліджень виявлено, що в науці не склався цілісний підхід до напрямів і способів подолання економічної кризи шляхом формування комплексної системи передбачення, зниження негативних проявів та прискорення виходу з економічних криз.

06.03.18.0090/0216U001201

Розвиток державно-приватного партнерства в будівництві: Заключний звіт /Тернопільський національний економічний університет; Керівник Кириленко Ольга Павлівна. – ДР 0115U004820. УДК 658.15:69.

65 с.

Об'єкт дослідження - теоретичні та практичні аспекти формування і розвитку державно-приватного партнерства у будівництві. Мета роботи - поглиблення теоретичних основ формування державно-приватного партнерства та розробка рекомендацій щодо його розвитку в будівельній сфері. Методи дослідження: порівняння, аналізу та синтезу, індукції та дедукції, розрахунковий, монографічний, аналогії, формалізації та логічного підходу до вивчення відповідних процесів, емпіричного пізнання, групування, порівняння, спостереження і графічного аналізу, узагальнення, формально-логічний та ін. Узагальненим науковим результатом роботи є розробка методичних рекомендацій щодо залучення фінансових та інноваційних ресурсів ТзОВ "Добробуд" для реалізації проекту державно-приватного партнерства. Проведені дослідження дозволили отримати нові наукові результати, які полягають в наступному: обґрунтовані напрямки удосконалення системи залучення приватних інвестицій будівельної компанії до реалізації проектів розвитку місцевого житлово-комунального господарства; визначені основні фактори, які стримують практичну реалізацію проектів ДПП; доповнені принципи здійснення державно-приватного партнерства; встановлено, що оптимальною формою реалізації інвестиційного проекту є концесія на повний життєвий цикл проекту (проекткування, будівництво, експлуатацію об'єкта), що підвищить ефективність взаємодії держави, бізнесу та кінцевих споживачів. Ступінь впровадження - на рівні розробки. Пропозиції і науково-методичні рекомендації щодо теоретико-методологічних аспектів функціонування державно-приватного партнерства слугуватимуть методичним інструментом залучення інвестиційно-інноваційних ресурсів ТзОВ "Добробуд" до будівництва об'єкта місцевої інфраструктури з використанням механізмів державно-приватного партнерства. Практична цінність результатів науково-дослідної роботи полягає в тому, що це забезпечить підвищення ефективності господарської діяльності підприємства, його розвиток, вихід на новий, раніше недоступний ринок.

06.03.18.0091/0216U002118

Дослідження з удосконалення соціально-трудових відносин в агропромисловому комплексі, розроблення і удосконалення галузевих довідників кваліфікаційних характеристик професій працівників. наукове обґрунтування тарифікації робіт і професій на період 2011-2015 роки: Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут продуктивності агропромислового комплексу; Керівник Кучеров Олександр Павлович. – ДР 0111U003148. УДК [338.436:001.891]"2011/2015"(083.9).

14 с.

Проводились наукові дослідження з удосконалення соціально-трудових відносин у галузях АПК, соціально-

економічного стану розвитку сільських територій, трудового потенціалу на основі яких було розроблено наукові видання, новизною яких є розкриття закономірностей ефективного використання трудового потенціалу; соціальної інфраструктури на селі; наукове забезпечення реалізації державної політики у сфері створення і впровадження національної нормативної бази з праці, професійної кваліфікації та з питань удосконалення соціально-трудова відносин у галузях АПК

06.73 Фінансова наука. Грошові та податкові теорії. Кредитно-фінансові інститути

06.03.18.0092/0416U000054

Сирота Вадим Сергійович. Функціональні та інституційні аспекти антикризового менеджменту в банківських установах України:

Дис... к.е.н. / Університет банківської справи Національного банку України. – Захищена 21.12.2015.

УДК 336.71:[005.338.124.4] (477).

251 с.: 33 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 217 назв.

Дисертація присвячена теоретичним і прикладним аспектам антикризового менеджменту в банківських установах України, а саме - дослідженню основних антикризових заходів банків України та розробці пропозицій щодо підвищення ефективності використання механізмів антикризового управління в банківському секторі України. У дисертації розкрито науково-методичні підходи до антикризового менеджменту банківської установи, проаналізовано його основні інституційні та функціональні аспекти. У роботі розроблено процедуру антикризового управління банківськими установами України, складовими якої є аналітичний інструментарій для ранньої ідентифікації кризового стану банку, оцінки масштабів кризи та втрат від неї; заходи, спрямовані на управління ліквідністю, проблемними активами та забезпечення належного рівня капіталізації банку; методи оцінки ефективності використання зазначеної процедури. Запропоновано для використання адаптовану до сучасного етапу розвитку банківського сектору України схему функціонування санаційної установи для роботи з проблемними активами. Особливу увагу приділено дослідженню антикризової комунікаційної політики як інструменту подолання кризових явищ у банку. Ключові слова: банківська криза, антикризове управління банківськими установами, санаційна установа, інструменти антикризового менеджменту, проблемні кредити, процедура антикризового менеджменту банку, реструктуризація кредитної заборгованості, антикризова комунікаційна політика, докапіталізація.

06.03.18.0093/0416U000058

Суторміна Альона Миколаївна. Валютне регулювання у забезпеченні економічного розвитку України:

Дис... к.е.н. / Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 17.12.2015.

УДК 336.748:338.242 (477) (043.3).

198 с.: 19 табл., 32 іл. – Бібліогр.: 160 назв.

Дисертаційна робота присвячена питанням валютного регулювання. Поглиблено з'ясування економічної сутності понять "валютне регулювання" та запропоновано власне визначення. У дисертації поглиблено теоретичні засади розвитку системи валютного регулювання та визначено особливості та проблеми розвитку валютного регулювання в Україні. Досліджено повноваження та функції державних органів у сфері валютних відносин. Здійснено оцінку ефективності інструментів валютного регулювання Національного банку України на основі аналізу тенденцій функціонування валютного ринку та руху потоків капіталу. Розкрито сутність та

значення міжнародних резервів країни у забезпеченні економічного розвитку країни. Досліджено політику формування і управління міжнародними резервами НБУ. Обґрунтовано мінімальний обсяг міжнародних резервів України на основі узагальнення критеріїв їх достатності. У роботі досліджено вплив монетарних чинників на економічний розвиток країни. За результатами теоретичного аналізу уточнено поняття "валютна безпека" країни та визначено фактори, що її визначають. Обґрунтовано перспективні напрями розвитку системи валютного регулювання в Україні та визначено умови, необхідні для його практичної реалізації.

06.03.18.0094/0416U000059

Толстошеєва Анастасія Володимирівна. Забезпечення безпеки кредитної діяльності банків:

Дис... к.е.н. / Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 17.12.2015.

УДК 336.713:336.77-049.5(043.3).

201 с.: 36 табл., 36 іл. – Бібліогр.: 222 назв.

Дисертація присвячена проблемам забезпечення безпеки кредитної діяльності банків. Дисертантом вивчено науково-методологічні засади кредитної діяльності та безпеки банків. Доведено домінуючу роль соціально-економічних інтересів суб'єктів кредитної діяльності банків і визначено їх вплив на забезпечення безпеки кредитної діяльності. Досліджено поняття загрози як основного елементу понятійного апарату безпеки, вивчено умови функціонування банків та визначено загрози безпеці кредитної діяльності в цих умовах. Проведено аналіз кредитної діяльності банків та визначені її сучасні характеристики. Проаналізовано стан безпеки кредитної діяльності банків і сформульовано проблеми її забезпечення. Запропоновано підходи до формування системи безпеки кредитної діяльності, яка орієнтована на захист інтересів кожного суб'єкта кредитних відносин. Надано рекомендації щодо вдосконалення державного регулювання з питань забезпечення безпеки кредитної діяльності. Обґрунтовано заходи щодо роботи банку з проблемною заборгованістю залежно від терміну прострочення платежів.

06.03.18.0095/0416U000111

Мусій Ярослав Мирославович. Злиття і поглинання як чинник забезпечення конкурентоспроможності банківських установ:

Дис... к.е.н. / Державний вищий навчальний заклад "Університет банківської справи". – Захищена 23.12.2015.

УДК [336.71:339.137]:334.758.

216 с.: 14 табл., 24 іл. – Бібліогр.: 164 назв.

У дисертації поглиблено теоретико-методологічні положення з визначення сутності та взаємозв'язку злиття і поглинання та конкурентоспроможності банківських установ, визначено специфічні ознаки та умови забезпечення конкурентоспроможності банківської установи, які мають здійснюватись на державному та корпоративному рівнях. Систематизовано зарубіжний досвід регулювання злиття і поглинання як чинника конкурентоспроможності банків. Обґрунтовано підхід до інтегрального оцінювання впливу злиття і поглинання на рівень конкурентоспроможності банківських установ на основі виділення складових формування їх конкурентоспроможності (формування доходів, використання активів, надання кредитів, залучення депозитів, ринкова частка активів, рентабельність, збалансованість фінансування). Визначено основні тенденції та особливості формування конкурентоспроможності банків, які здійснювали злиття і поглинання у 2005 - 2014 рр. Запропоновано напрями та перспективи адаптації зарубіжного досвіду у процесі вдосконалення конкурентної політики у банківському секторі України. Обґрунтовано ключові напрями удосконалення ре-

гулювання злиття і поглинання банків України в контексті забезпечення їх конкурентоспроможності. З'ясовано ключові заходи державного рівня забезпечення конкурентоспроможності банків у процесі злиття і поглинання.

06.03.18.0096/0416U000186

Зінченко Марина Анатоліївна. Управління фінансовими потоками місцевих бюджетів України: Дис... к.е.н. /Одеський національний економічний університет. – Захищена 28.12.2015.

УДК 336.1:352:336.717.18.

282 с.: 13 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 266 назв.

У дисертації здійснено теоретичну концептуалізацію управління фінансових потоків місцевих бюджетів. Проведене оцінювання ефективності управління фінансовими потоками місцевих бюджетів України. Визначено напрями підвищення ефективності управління фінансовими потоками місцевих бюджетів України.

06.03.18.0097/0416U000239

Цицик Роман Володимирович. Фіскальна стійкість та умови її забезпечення в Україні: Дис... к.е.н. /ДННУ "Академія фінансового управління". – Захищена 29.12.2015.

УДК 338.246.2:336.1.

262 с.: 31 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 314 назви.

У дисертації розкрито сутність фіскальної стійкості, визначені складові, критерії та умови її забезпечення. Комплексно досліджено детермінанти фіскальної стійкості та їх прояв у коротко-, середньо- та довгостроковому періодах. Проаналізовано показники фіскальної стійкості державних фінансів та здійснено оцінку управління процесами забезпечення фіскальної стійкості в Україні протягом 2008-2009 рр. та у наступні періоди.

06.03.18.0098/0416U000242

Кагранжи Леонід Леонідович. Фінансовий механізм формування банківського капіталу: Дис... к.е.н. /Донбаська державна машинобудівна академія. – Захищена 29.01.2016.

УДК 336.71:658.14.

341 с.: 42 табл., 35 іл. – Бібліогр.: 228 назв.

Дисертацію присвячено вдосконаленню фінансового механізму формування банківського капіталу в Україні, що забезпечує стабільність функціонування банків та сприяє розвитку банківської системи та економіки в цілому. Уточнено поняття банківського капіталу та його сучасні теоретичні концепції. Обґрунтовано дефініції та складові фінансового механізму формування банківського капіталу. Розвинуто концептуальні засади вдосконалення фінансового механізму формування банківського капіталу. Проаналізовано макроекономічні чинники формування банківського капіталу з позицій світового і вітчизняного досвіду. Досліджено пруденційні та ринкові аспекти формування банківського капіталу. Здійснено адаптацію міжнародних стандартів до формування банківського капіталу. На основі побудови й аналізу динамічної економетричної моделі оптимізовано структуру банківського капіталу з урахуванням пруденційних обмежень. Розвинуто теорію фінансового левериджу та вимірювання його ефектів у банківській сфері.

06.03.18.0099/0416U000243

Шиліна Ганна Миколаївна. Формування фінансового потенціалу місцевих бюджетів: Дис... к.е.н. /Донбаська державна машинобудівна академія. – Захищена 29.01.2016.

УДК 336.142+336.2/.153.

212 с.: 28 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 172 назви.

Дисертацію присвячено розв'язанню наукового завдання щодо теоретичного та науково-методичного обґрунтування напрямів формування фінансового потенціалу місцевих бюджетів. Уточнено сутність місцевих бюджетів та їх місце в структурі національної фінансової системи, перелік їх функцій. Визначено зміст поняття "фінансовий потенціал місцевих бюджетів" та складові фінансового потенціалу. Удосконалено концептуальні положення формування фінансового потенціалу місцевих бюджетів. На основі аналізу стану місцевих бюджетів та особливостей формування їх доходної частини визначено передумови неефективності формування і реалізації фінансового потенціалу місцевих бюджетів в Україні. Запропоновано методичний підхід до оцінки фінансового потенціалу місцевих бюджетів, механізм виявлення джерел та резервів ресурсів місцевих бюджетів. Обґрунтовано комплекс альтернатив стратегій управління розвитком адміністративно-територіальних одиниць на основі оцінки перспектив економічного зростання та рівня фінансового потенціалу місцевих бюджетів.

06.03.18.0100/0416U000294

Бочі Ангела Карлівна. Фінансовий механізм регулювання платіжного балансу в Україні: Дис... к.е.н. /Донбаська державна машинобудівна академія. – Захищена 28.01.2016.

УДК [336.1:339.72.053](477)(043.3).

219 с.: 18 табл., 35 іл. – Бібліогр.: 225 назв.

Роботу присвячено розвитку науково-методичних основ фінансового механізму регулювання платіжного балансу. Здійснено ретроспективний огляд регулювання платіжного балансу та визначено основні методи його регулювання. Розкрито сутність, зміст та характер складання платіжного балансу, визначено концептуальні положення розвитку фінансового механізму регулювання платіжного балансу. Встановлено показники, які найбільше впливають на стан рахунку поточних операцій та рахунку операцій з капіталом і фінансового рахунку та оцінено їх вплив, визначено залежність рахунку поточних операцій платіжного балансу від експорту, імпорту, заощаджень та інвестицій. Проаналізовано стан та динаміку поточного рахунку та рахунку операцій з капіталом і фінансового рахунку платіжного балансу. Розвинуто аналітичне представлення складових платіжного балансу за допомогою технологічного платіжного балансу та оцінено динаміку його складових. Розвинуто науковий підхід до побудови фінансового механізму регулювання платіжного балансу, запропоновано систему організаційно-економічного забезпечення регулювання рахунку поточних операцій платіжного балансу. Надано пропозиції щодо регулювання рахунку операцій з капіталом і фінансового рахунку. Удосконалено аналітичне наповнення складових платіжного балансу на основі сценарного прогнозування.

06.03.18.0101/0416U001135

Глуценко Максим Михайлович. Розвиток механізмів фінансової підтримки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності: Дис... к.е.н. /Державний вищий навчальний заклад "Університет банківської справи". – Захищена 22.12.2015.

УДК 658.14:339.9.

237 с.: 27 табл., 49 іл. – Бібліогр.: 169 назв.

Дослідження присвячене поглибленню теоретичних положень і розробці методичних рекомендацій щодо забезпечення розвитку механізмів фінансової підтримки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. У дисертації запропоновано комплекс рекомендацій щодо науково обґрунтованого забезпечення розвитку механізмів фінансової підтримки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. На основні застосування методів систематизації, узагальнення, експертних

оцінок, індукції і дедукції, економіко-математичного моделювання, методів побудови мережових графів, інструментарію теорії множин уточнено категоріально-понятійний апарат у сфері зовнішньоекономічної діяльності; проаналізовано сучасний стан та проблемні питання розвитку фінансування зовнішньоекономічної діяльності в Україні; розроблено метод оцінювання ефективності механізмів фінансової підтримки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності; поглиблено методичні положення з вибору і встановлення послідовності реалізації механізмів фінансової підтримки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності тощо

06.03.18.0102/0416U001139

Михальчук Надія Михайлівна. Податковий борг як загроза фінансовій безпеці держави: Дис... к.е.н. /Національний інститут стратегічних досліджень. – Захищена 29.12.2020.

УДК 336.02(477).

216 с.: 27 табл., 66 іл. – Бібліогр.: 209 назв.

Дисертація присвячена вирішенню завдання щодо розробки теоретичних і методичних підходів до оцінки впливу податкового боргу на рівень фінансової безпеки держави та пропозиції векторів зміцнення фінансової безпеки України на основі розбудови ефективних податково-боргових відносин.

06.03.18.0103/0416U001341

Оголь Дмитро Олексійович. Вплив грошово-кредитної політики на економічне зростання України: Дис... к.е.н. /Українська академія банківської справи. – Захищена 05.02.2016.

УДК [336.74+336.77]:330.35(477)(043.5).

285 с.: 34 табл., 37 іл. – Бібліогр.: 256 назв.

Дисертаційна робота присвячена розробленню та удосконаленню науково-методичних підходів до реалізації грошово-кредитної політики та оцінювання її впливу на економічне зростання України. У роботі розкрито теоретичні підходи до трактування понятійно-категоріального апарату грошово-кредитної політики та узагальнено теоретичні основи її впливу на економічне зростання країни. Проаналізовано грошово-кредитну політику України в контексті її взаємозв'язку із економічним зростанням, проведено систематику методів та інструментів грошово-кредитної політики, здійснено аналіз економічного зростання України в рамках теорій економічного розвитку. Запропоновано науково-методичне забезпечення оцінювання стійкості та якості економічного зростання в Україні. У роботі розроблено науково-методичні засади інтегрального оцінювання економічного зростання, запропоновано науково-методичний підхід до визначення фінансової глибини економіки України, удосконалено методичні засади прогнозування грошово-кредитних показників.

06.03.18.0104/0416U001351

Оксенюк Оксана Ігорівна. Фіскальна ефективність податку на додану вартість в економіці України: Дис... к.е.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 18.02.2016.

УДК 336.226.322(477).

191 с.: 48 табл., 26 іл. – Бібліогр.: 217 назв.

Уточнено поняття фіскальної ефективності ПДВ, запропоновано комплекс показників оцінки фіскальної ефективності податку, визначено їхні нормативні значення і проведено оцінку показників для ПДВ в економіці України. Розроблено порядок відшкодування ПДВ за рівнем пріоритетності та відповідності заявника встановленим критеріям. Визначено шляхи підвищення фіскальної ефективності ПДВ

підставі проведеної оцінки, обґрунтовано врахування зарубіжного досвіду для реалізації цих дій.

06.03.18.0105/0416U001352

Паньків Христина Петрівна. Фінансовий механізм капіталізації банків в Україні: Дис... к.е.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 18.02.2016.

УДК [336.71:330.142.22]:005.915](477).

201 с.: 21 табл., 22 іл. – Бібліогр.: 267 назв.

У дисертаційній роботі розроблено теоретико-методичні положення щодо удосконалення фінансового механізму капіталізації банків в Україні. Під час аналізу сучасного стану капіталізації банків виявлено основні тенденції забезпечення достатності капіталу та розвитку іноземного капіталу і процесів консолідації у банківському секторі України. Обґрунтовано теоретико-методичні положення механізму підвищення рівня капіталізації банків на основі управління витратами банку, реорганізаційних процесів вітчизняної банківської системи і схеми групування банків у чотири категорії.

06.03.18.0106/0416U001356

Штибель Уляна Ігорівна. Формування соціально-орієнтованої банківської системи в Україні: Дис... к.е.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 17.02.2016.

УДК 336.71:330.341.2](477).

261 с.: 19 табл., 22 іл. – Бібліогр.: 237 назв.

У дисертації розкрито сутність та принципи формування соціально-орієнтованої банківської системи в Україні, визначено методологічні основи її дослідження. Досліджено умови, функції та етапи розвитку соціально-орієнтованої банківської системи. Проаналізовано основні підходи до тлумачення понять "корпоративна соціальна відповідальність" та "соціальне банківництво", а також основні методи реалізації соціальної функції банків і чинники, які впливають на соціальну ефективність банківської системи.

06.03.18.0107/0416U001430

Крупей Олексій Мирославович. Фіскальна консолідація: інструменти і перспективи запровадження в Україні: Дис... к.е.н. /Тернопільський національний економічний університет. – Захищена 11.02.2016.

УДК 336.27(477).

206 с.: 39 табл., 7 іл. – Бібліогр.: 253 назви.

Об'єкт - фіскальна консолідація. Мета - систематизація методологічних засад фіскальної консолідації як основи розробки теоретичних аргументів та прикладних рекомендацій щодо її застосування в Україні. Методи - діалектичний, метод індукції та дедукції, історичний, структурно-логічний, аналізу, синтезу, групування, порівняння, економіко-математичне моделювання, прогнозування. Результати - теоретичне обґрунтування фіскальної консолідації та розробка рекомендацій щодо її застосування в умовах зростання державного боргу України. Новизна - теоретичне обґрунтування цільового рівня державного боргу, на досягнення якого має бути спрямована фіскальна консолідація, завдяки чому пояснюється принцип номінального боргового якоря в економіці України, який означає активацію програм консолідації при перевищенні боргу в розмірі 60% ВВП; розвинуто темпоральний підхід до вибору строкового горизонту фіскальної консолідації, на основі якого обґрунтовано вибір коротко- та довгострокової консолідаційної програми відповідно до глибини фіскальних проблем і ступеня розбалансованості державних фінансів; удосконалено підходи до застосування формальних макромоделей (фіскальні

мультиплікатори) й інструментів емпіричного аналізу фіскальної політики в системі виявлення характеру фіскальних дій уряду України та прогнозування траєкторії державного боргу; теоретично обґрунтовано підходи до пояснення боргової вразливості вітчизняної економіки, на основі яких доведено невідповідність значення боргу до ВВП на рівні 60% як індикатора боргової безпеки; обґрунтовано структуру програми консолідації, складовою якої визначено конкретну макроекономічну ціль, поєднання доходів і видатків бюджету в систему обмеження бюджетного дефіциту, запровадження фіскальних правил та інституціональні реформи, спрямовані на зниження бюджетних видатків на постійній основі. Впроваджено у діяльність Міністерства фінансів України; Головного управління Державної казначейської служби України у Чернівецькій області; Державної податкової інспекції у м. Чернівцях Головного управління Державної фіскальної служби у Чернівецькій області, а також у навчальний процес Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича та Тернопільського національного економічного університету. Сфера використання - діяльність Міністерства фінансів України, НБУ, Представництва Міжнародного Валютного Фонду в Україні, Комітету Верховної Ради України з питань бюджету.

06.03.18.0108/0416U001452

Федосов Юрій Олегович. Фінансове забезпечення розвитку інноваційної системи України:

Дис... к.е.н. /Чернігівський національний технологічний університет. – Захищена 19.02.2016.

УДК 336.43.

228 с.: 17 табл., 21 іл. – Бібліогр.: 203 назви.

Дисертація присвячена пошуку напрямів удосконалення фінансування інноваційного розвитку в Україні. У ході дослідження розглянуто теоретичні, практичні та організаційні питання фінансового забезпечення розвитку інноваційної системи, розглянуто світовий досвід такого забезпечення. У результаті проведеного дослідження виявлені напрями удосконалення фінансового забезпечення інноваційних процесів, рекомендований альтернативний підхід до вибору джерел фінансування інноваційних проектів.

06.03.18.0109/0216U001196

Розробка методики визначення рівня корупції в органах доходів і зборів та практичних заходів з попередження, виявлення і припинення корупційних порушень з урахуванням світового досвіду: Заключний звіт /Національний університет державної податкової служби України; Керівник Долгий Олександр Андрійович. – ДР 0115U005630. УДК 351.713:343.35(477).

378 с.

Розроблено методичні рекомендації з визначення рівня корупції в органах доходів і зборів у процесі вжиття практичних заходів із запобігання, виявлення і припинення корупційних порушень. Робота розповсюджується за договірною ціною.

06.03.18.0110/0216U001197

Сучасна парадигма фіскальної політики України в умовах формування суспільства сталого розвитку: Заключний звіт /Тернопільський національний економічний університет; Керівник Крисоватий Андрій Ігорович. – ДР 0112U007882. УДК 336.02(477).

514 с.

Об'єкт дослідження - фінансове забезпечення формування суспільства сталого розвитку. Предмет дослідження - податкові, трансфертні та позикові форми акумуляції фінансових ресурсів держави і їх ефективний розпо-

діл для збалансування державних фінансів як економічної основи формування суспільства сталого розвитку. Реалізація основної мети науково-дослідної роботи - розробка новітньої концепції фіскальної політики України в умовах формування суспільства сталого розвитку - передбачала проведення дослідження за наступними напрямками: вивчення концептуальних засад фінансового забезпечення формування суспільства сталого розвитку; дослідження інституційних та інвестиційно-інноваційних аспектів формування фінансового базису сталого розвитку; формування методологічних доміант стратегії і тактики розбудови податкових, позикових та трансфертних форм фінансового забезпечення формування суспільства сталого розвитку; аналіз державних видатків та трансфертів як інструментів формування суспільства сталого розвитку; оцінка ролі податкового інструментарію у фінансовому забезпеченні формування суспільства сталого розвитку; проведення компаративного аналізу вітчизняної та зарубіжної практики функціонування боргових фінансів; дослідження митної компоненти забезпечення сталого розвитку держави; розробка новітньої концепції фіскальної політики України в умовах формування суспільства сталого розвитку. Для вирішення поставленої мети та завдань науково-дослідної роботи використані різні наукові методи та підходи: теоретичні й методологічні питання досліджувалися з використанням загальних методів наукових досліджень, зокрема, діалектичного та формально-логічних методів: аналізу і синтезу, абстрагування, узагальнення, індукції і дедукції, аналогії, моделювання; науковий аналіз практичних питань здійснювався за допомогою конкретно-наукових методів, таких як: порівняння, формалізації, аксіоматичного, гіпотетико-дедуктивного, сходження від абстрактного до конкретного, та спеціально-наукових методів фінансового дослідження, таких як: математичних, економіко-математичних, статистичних, спеціально-фінансових. Обґрунтовані науково-теоретичні положення та розроблені практичні заходи застосовано державними органами влади у сфері ведення фіскальної політики, а також використано в навчальному процесі Тернопільського національного економічного університету при розробці навчально-методичного забезпечення і викладанні дисциплін.

06.03.18.0111/0216U001203

Оподаткування страхової діяльності в Україні: сучасні реалії та напрямки удосконалення: Заключний звіт /Тернопільський національний економічний університет; Керівник Крисоватий Андрій Ігорович. – ДР 0115U004827. УДК 336.221:368.03(477).

38 с.

Об'єкт дослідження - оподаткування страхової діяльності в Україні в умовах зміни податкового законодавства. Метою науково-дослідної роботи є обґрунтування теоретико-прикладних засад оподаткування страхової діяльності в Україні та розробка заходів, спрямованих на його удосконалення. Методи роботи - методи теоретичного узагальнення, аналізу та синтезу (при ретроспективному аналізі підходів до оподаткування страхової діяльності), причинно-наслідкового зв'язку (для оцінки впливу загальної системи оподаткування прибутку страхових компаній на їх фінансовий результат), аналогії та співставлення (з метою адаптації зарубіжного досвіду оподаткування страхової діяльності); серед спеціальних - економіко-статистичний метод (під час дослідження ефективності діючої системи оподаткування страхових компаній на рівні Тернопільської обл.). Узагальненим науковим результатом роботи є розробка науково-практичних напрямків удосконалення оподаткування страхової діяльності. Наукова новизна проведеного дослідження полягає в обґрунтуванні теоретичних положень та форму-

ванні практичних рекомендацій щодо удосконалення загальної системи оподаткування прибутку страхових компаній в умовах економічних викликів і загроз. Ступінь впровадження - на рівні розробок. Запропоновані методичні та практичні рекомендації можуть використати при розробці та внесенні змін у Податковий Кодекс України та інші підзаконні акти з питань оподаткування страхової діяльності.

06.75 Економічні проблеми організації і управління економікою країни

06.03.18.0112/0416U000091

Науменко Інна Вікторівна. Забезпечення ефективності використання матеріально-технічної бази сільського господарства:

Дис... к.е.н. /Кіровоградський національний технічний університет. – Захищена 25.12.2015.

УДК УДК 631.1:330.131.3:338.005.

217 с.: 40 табл., 20 іл. – Бібліогр.: 238 назв.

Об'єкт дослідження - сучасний стан та механізми забезпечення ефективності використання матеріально-технічної бази сільського господарства. Мета дослідження - поглиблення теоретичних положень, розробка науково-методичних підходів та практичних рекомендацій щодо забезпечення ефективності використання матеріально-технічної бази сільського господарства та перспектив її розвитку. Методи дослідження. У роботі використані процесний та ситуаційний підходи, системно-структурний аналіз, метод порівняльного аналізу, методи матриць координат та інтегрального оцінювання, розрахунково-конструктивний метод, методи статистико-економічного аналізу, методи експертної оцінки. Удосконалено: концептуальні засади організаційно-економічного механізму забезпечення ефективності використання матеріально-технічної бази в контексті інтенсивного типу економічного зростання сільського господарства; методичні положення до обґрунтування потреб сільського господарства в матеріально-технічних ресурсах; методичні підходи до оцінювання ефективності використання матеріально-технічної бази сільського господарства, концептуальні орієнтири технологічного забезпечення сільського господарства. Набули подальшого розвитку: трактування поняття "матеріально-технічна база сільського господарства"; теоретичні положення матеріально-технічного забезпечення сільського господарства; складові системи оцінювання тенденцій ефективності використання матеріально-технічної бази сільського господарства; обґрунтування напрямів інвестиційно-інноваційного розвитку матеріально-технічної бази сільського господарства. Результати дисертаційного дослідження прийняті до впровадження Департаментом агропромислового розвитку Харківської обласної державної адміністрації, Управлінням агропромислового розвитку Богодухівської районної державної адміністрації Харківської області, Управлінням агропромислового розвитку Первомайської районної державної адміністрації Харківської області, використовуються у навчальному процесі Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка.

06.03.18.0113/0416U000142

Кушнерук Анна Сергіївна. Організаційно-економічний механізм формування корпоративних утворень в економіці України:

Дис... к.е.н. /Вищий навчальний заклад "Національна академія управління". – Захищена 22.12.2015.

УДК 330.101.

202 с.: 16 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 215 назв.

Створено організаційно-економічний механізм функціонування та росту промислових корпоративних утворень,

концептуальну модель організації корпорацій, моделі систем фінансового та інформаційного забезпечення. Введено нове поняття "внутрішня та зовнішня корпоративна інтеграція" та створено нові підходи до організації й організаційного росту промислових корпоративних утворень. Доведено, що в Україні сформовано три основні типи промислових корпоративних утворень за початковими умовами походження: корпоративні утворення, сформовані на основі промислових структур; які виникли як результат експансії фінансових інститутів у промисловість; які виникли в результаті об'єднання нині існуючих фінансово-економічних інститутів та корпорацій. Встановлено, що в організаційну основу промислових корпоративних утворень зарубіжних країн покладено принцип створення тимчасових договірних організаційно-економічних структур, які поєднують інтереси, капітали, комунікації учасників у процесі господарської діяльності, яка має спільну мету. Удосконалено концептуальний (методологічний) підхід та методичну основу аналізу організаційно-економічного механізму функціонування та росту промислових корпоративних утворень, поняття сил конкуренції в конкурентному полі галузі, застереження щодо балансу темпів росту прибутку, обсягу продажів та активів, організаційну структуру моделі управління розвитком корпоративного утворення.

06.03.18.0114/0416U001310

Костюкевич Аліна Миколаївна. Реформування організаційно-економічних відносин у сфері гідромеліорації:

Дис... к.е.н. /Національний університет водного господарства та природокористування. – Захищена 22.01.2016.

УДК 338.24.021.8.

183 с.: 30 табл., 41 іл. – Бібліогр.: 177 назв.

Об'єкт - процеси реформування організаційно-економічних відносин у сфері гідромеліорації. Мета - наукове обґрунтування теоретико-методичних положень і практичних рекомендацій щодо розроблення механізмів реформування організаційно-економічних відносин у сфері гідромеліорації в Україні. Методи - морфологічного аналізу та теоретичного узагальнення, методи аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, історично-логічний, методи причинно-наслідкового зв'язку, методи моделювання та сценарного аналізу, експертних оцінок та матричного моделювання. Результати - теоретичне обґрунтування та розв'язання наукового завдання, що полягає у розробленні науково-методичних засад і практичних рекомендацій щодо реформування організаційно-економічних відносин у сфері гідромеліорації. Новизна - запропоновано концептуальну модель управління дуальними організаційно-економічними системами, що базується на оцінюванні та моніторингу інституційної й економічної стійкості; удосконалено механізм вирівнювання конкурентних умов господарювання у сфері гідромеліорації; удосконалено науково-методичні основи формування договірних відносин між продавцями та споживачами гідромеліоративних послуг через моделювання ціноутворення; набула подальшого розвитку типологія організаційно-економічних систем, зокрема виділено "дуальну організаційно-економічну систему", що складається з елементів двох взаємозалежних систем-донорів, реалізація цілей кожної з яких неможлива без утворення стійких системоутворюючих зв'язків між їхніми елементами; набули подальшого розвитку методичні підходи до оцінювання і прогнозування динамічної стійкості дуальних організаційно-економічних систем різних рівнів у сфері гідромеліорації; набули подальшого розвитку науково-методичні підходи до розроблення організаційно-економічного механізму державного регулювання інтеграційних процесів у сфері гідромеліорації, що полягають у стимулюванні підвищення еконо-

мічної стійкості дуальних систем. Прийнято до впровадження у практичну діяльність Державного агентства водних ресурсів України, Рівненського та Волинського обласних управлінь водних ресурсів, Департаменту агропромислового розвитку Волинської обласної державної адміністрації. Сфера використання - діяльність центральних та місцевих органів виконавчої влади у сфері водного та сільськогосподарства.

06.03.18.0115/0416U001454

Більовська Ольга Олександрівна. Державне регулювання економіки України в контексті забезпечення її конкурентоспроможності в умовах глобалізації: Дис... к.е.н. /Чернігівський національний технологічний університет. – Захищена 19.02.2016.

УДК 338.242.4.(477):339.9.

178 с.: 21 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 237 назв.

Дисертаційна робота присвячена теоретико-методичним і прикладним аспектам удосконалення державного регулювання економіки України в контексті забезпечення її конкурентоспроможності в умовах глобалізації. Уточнено зміст категорії „конкурентоспроможність”, ознаки її класифікацій у сучасній економічній теорії. Досліджено основні підходи до оцінки конкурентоспроможності національної економіки та її визначальні чинники, а також особливості державного регулювання національної економіки, методи і засоби впливу.

06.03.18.0116/0216U001592

Управління фінансами підприємств: проблеми теорії та практики: Заключний звіт /Харківський національний університет будівництва та архітектури; Керівник Успенко Віталій Ілліч. – ДР 0113U003552. УДК 336.64; 336.67; 658.1.

105 с.

Метою дослідження є розвиток теоретичного обґрунтування і розробка методичних і практичних підходів до управління фінансовою безпекою та інвестиційною привабливістю підприємств. Об'єктом дослідження є процес управління фінансовою безпекою та інвестиційною привабливістю підприємств, предметом дослідження - теоретико-методичні основи управління фінансовою безпекою та інвестиційною привабливістю підприємств. Для поставленої мети використовувалися такі методи дослідження як: абстрактно-логічні (для теоретичного узагальнення й формулювання висновків), методи економічної і математичної статистики (для обробки й аналізу вихідних даних, виявлення тенденцій і закономірностей у поведінці досліджуваних показників, обґрунтування вірогідності одержаних результатів), графічний метод (для наочного відображення результатів дослідження). Інформаційною базою дослідження були міжнародні стандарти, законодавчі та нормативні документи України, дослідження іноземних та вітчизняних науковців і практиків, матеріали науково-практичних конференцій, монографій, а також інформаційні матеріали мережі Internet. Науково-дослідною роботою розкрито теоретичні аспекти фінансового забезпечення інвестиційної діяльності та фінансово-економічної безпеки підприємств; досліджено нормативно-правове регулювання діяльності підприємств в Україні; проаналізовано фінансове забезпечення реалізації програм енергозбереження на підприємствах; запропоновано організаційний підхід до аналізу стану захищеності фінансово-економічних інтересів сторін публічно-приватного партнерства; запропоновано інструментарій управління інвестиційною привабливістю підприємств на основі застосування методики обернених розрахун-

ків в економіці; розроблено систему управління фінансово-економічною безпекою промислових підприємств.

06.03.18.0117/0216U002127

Національний профіль гідної праці України за методологією Міжнародної організації праці: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Мінпраці і НАН України; Керівник Скрипник О. П. – ДР 0115U002406. УДК 314.17:331,5.

84 с.

Об'єкт дослідження - конвенції МОП, правові індикатори гідної праці, визначені за методологією МОП, а також статистичні дані, на підставі яких здійснюватиметься оцінка процесу змін щодо гідної праці в Україні за методологією МОП. Предмет дослідження - нормативно-правова база та статистична інформація за елементами вимірювання гідної праці в Україні за методологією МОП.

06.03.18.0118/0216U002128

Дослідження впливу на заробітну плату структурних змін у реальному секторі економіки та створення зони вільної торгівлі між Україною та Європейським союзом: Заключний звіт /КФ УНДІ ПРАЦІ; Керівник Скрипник О. П. – ДР 0115U002407. УДК 314.17:331,5.

50 с.

Об'єкт дослідження - номінальна та реальна заробітна плата за видами економічної діяльності, що мають торговельні відносини у зонах вільної торгівлі, та структурні зміни в реальному секторі економіки. Предмет дослідження - нормативно-правова база та статистична інформація щодо стану номінальної та реальної заробітної плати за видами економічної діяльності, що мають торговельні відносини у зонах вільної торгівлі, а також структурних змін в реальному секторі економіки (обсяг виробництва, обсяги експорту та імпорту виробленої продукції тощо).

06.03.18.0119/0216U002129

Удосконалення оплати праці керівників та їх заступників, керівників структурних підрозділів підприємств державної форми власності з урахуванням світового досвіду: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Мінпраці і НАН України; Керівник Скрипник О. П. – ДР 0115U006544. УДК 314.17:331,5.

33 с.

Об'єкт дослідження - нормативно-правова база оплати праці керівників та їх заступників, керівників структурних підрозділів підприємств державної форми власності (міжнародні законодавства, законодавство окремих країн, закони України, постанови Кабінету Міністрів України щодо оплати праці керівників державної форми власності та корпоративного управління), а також статистичні дані, на підставі яких здійснюватиметься аналіз та оцінка оплати праці керівників та їх заступників, керівників структурних підрозділів підприємств державної форми власності в зарубіжних країнах та Україні. Предмет дослідження - умови оплати праці керівників та їх заступників, керівників структурних підрозділів підприємств державної форми власності.

06.77 Економіка праці. Трудові ресурси

06.03.18.0120/0416U000098

Шостак Інна Володимирівна. Стимулювання праці персоналу підприємства торгівлі: Дис... к.е.н. /Київський національний торговельно-економічний університет. – Захищена 29.12.2015.

УДК 331.101.38:339.17.

195 с.: 45 табл., 53 іл. – Бібліогр.: 201 назва.

У дисертації розроблено теоретико-методологічні та прикладні засади стимулювання праці персоналу підприємства торгівлі. Розкрито сутнісні характеристики та особливості стимулювання праці персоналу підприємства торгівлі. Досліджено еволюцію теорій стимулювання праці та їх трансформацію в сучасних умовах. Розроблено теоретико-методологічні засади формування системи стимулювання праці персоналу підприємства торгівлі, зокрема визначено принципи, основні цілі, завдання та функції системи стимулювання праці персоналу; побудовано модель оцінки системи стимулювання праці та визначено її вплив на результативність діяльності підприємства торгівлі. Обґрунтовано систему показників оцінки результативності системи стимулювання праці підприємства торгівлі. Досліджено тенденції організації систем стимулювання в торгівлі та практиці функціонування системи стимулювання праці персоналу підприємства торгівлі. Визначено вплив системи стимулювання праці персоналу на результативність діяльності підприємства торгівлі. Обґрунтовано стратегію стимулювання праці персоналу підприємства торгівлі. Розроблено систему стимулювання праці за різними категоріями персоналу підприємства торгівлі. Обґрунтовано моделі оцінки результативності стимулювання праці персоналу підприємства торгівлі.

06.03.18.0121/0216U000721

Соціокультурний розвиток регіонів в умовах поширення процесів вимушеної міграції: Заключний звіт /Державна установа "Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього Національної академії наук України"; Керівник Садова Уляна Ярославівна. – ДР 0115U003681. УДК УДК 331.55:[338.45:008]:332.1.

150 с.

Удосконалено понятійно-термінологічний апарат дослідження соціокультурного розвитку регіонів в контексті аналізу внутрішньої вимушеної міграції, проаналізовано теоретичні, методологічні та прикладні засади формування механізмів інтеграції потенціалу внутрішньо переміщених осіб у приймаючий соціум. Виявлено ключові фактори соціальних ризиків соціокультурного розвитку регіону в контексті концепції "суспільства ризику". Обґрунтовано геопросторові та функціональні аспекти вияву факторів вимушеної міграції - зокрема, факторів регіональної економіки, а конкретніше монолітності та розірваності ареалів міграційної активності населення, та функціональні аспекти факторів ризикогенної взаємодії. Обґрунтовано зміст модернізаційного ефекту соціально-культурного розвитку регіону внаслідок використання потенціалу ВПО, який є результатом процесу соціокультурної інтеграції ВПО в середовище регіону-соціуму, що відображає досягнення суб'єкта державної міграційної політики на шляху гармонізації відповідних відносин характеру поставлених цілей. Розкрито смислове наповнення модернізаційного ефекту, що визначається дією економічних, історичних культурних, правових, етнічних, психологічних детермінант. Досліджено потребу формування багатоцільового моніторингу внутрішньо переміщених осіб на предмет вивчення процесів їх інтеграції, реінтеграції та транзиту у регіоні. Обґрунтовано механізми соціально-культурної інтеграції та адаптації потенціалу внутрішньо переміщених осіб у регіональний суспільний розвиток на основі спеціального анкетного опитування в окремих регіонах України. Розроблено пріоритетні цілі стратегії соціокультурного розвитку регіонів в умовах високої динаміки внутрішньої міграції та потреб ефективного використання потенціалу внутрішньо переміщених осіб.

06.03.18.0122/0216U001072

Модернізація соціально-трудової сфери Донбасу: загрози та можливості: Заключний звіт /Державна установа "Інститут економіки та прогнозування НАН України"; Керівник Близнюк Вікторія Валеріївна. – ДР 0115U001470. УДК 331.5.

166 с.

Об'єкт дослідження - процес формування та розвитку соціально-трудової сфери Донбасу. Предмет дослідження - соціально-політичні, економічні, соціокультурні та правові процеси, які обумовлюють можливості щодо модернізації соціально-трудової сфери Донбасу. Мета дослідження - визначення векторів та стратегічних пріоритетів модернізації соціально-трудової сфери Донбасу, що сприятиме ефективному виконанню НДР: Надано кількісну та якісну оцінку ресурсного потенціалу Донбасу, на основі чого зроблено висновки, що інтелектуальний, людський і соціокультурний потенціали є найбільш затребуваними в модернізаційних процесах. Соціально-культурні установки мешканців регіону-соціуму виступають чинниками, які мають значний вплив не тільки на економічний розвиток регіону, а й на можливості модернізаційних зрушень. Здійснено оцінку представленості базових галузей Донецької та Луганської областей на території, підконтрольній українській владі. Систематизовано слабкі сторони та головні обмежувачі-перешкоди функціонування базових галузей Донецької та Луганської областей в нових умовах, а також перспективи їх подолання. Запропоновано перелік базових галузей, які задіяні у відновленні економіки Донецької та Луганської областей та перелік галузей, задіяних в структурній перебудові економіки Донецької та Луганської областей (базові галузі, оновлені на інноваційних засадах) та інноваційні галузі (середньо-високотехнологічні галузі та послуги). Здійснено короткостроковий аналітичний прогноз за допомогою методу аналізу ієрархій Сааті, для чого визначено фокус проблеми - реформування (модернізація СТС Донбасу), фактори, що впливають на можливість здійснення модернізаційних змін, основні активні суб'єкти - актори, що визначають майбутній стан СТС Донбасу, основні цілі та дії визначених акторів. Доведено, що на ринку праці Донецької та Луганської областей має проводитися політика, спрямована на підтримку необхідного рівня зайнятості та забезпечення гідних умов праці шляхом встановлення квот на працевлаштування для мешканців даних регіонів та переміщених осіб та стимулювання бізнесу. Серед заходів, спрямованих на мінімізацію структурного безробіття, слід назвати створення адекватної змінам попиту на робочу силу системи підготовки та перепідготовки кадрів, сприяння професійній та територіальній мобільності робочої сили, забезпечення інформаційної прозорості ринку праці. Запропоновано план реформування соціально-трудової сфери Донбасу, що має ґрунтуватися на основі стратегічного бачення економічних перетворень і розвитку регіону на засадах структурної перебудови з урахуванням європейського досвіду структурної модернізації та диверсифікації економіки старопромислових регіонів. Даним Планом визначено етапи, цілі, завдання і напрями, що включають конкретні заходи забезпечення створення умов для розвитку середнього і креативного класів як основи майбутнього постіндустріального розвитку Донбасу та України в цілому. Ключові слова. Безробіття, внутрішньо переміщені особи, зайнятість, модернізація, ринок праці, соціально-трудова сфера, трудові ресурсний потенціал, ціннісні орієнта-

ції, економічна активність. Робота передається за кордон за договірною ціною.

06.81 Економіка й організація підприємства. Управління підприємством

06.03.18.0123/0416U000104

Гик Василь Володимирович. Облік і контроль в системі управління витратами на інновації: Дис... к.е.н. /Львівська комерційна академія. – Захищена 28.12.2015.

УДК 657.471:330.341.1.

258 с.: 21 табл., 56 іл. – Бібліогр.: 248 назв.

Об'єкт: процес формування витрат на інновації, що підлягають відображенню у системі бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю. Мета дисертаційної роботи полягає в обґрунтуванні теоретичних і методичних положень та розробленні рекомендацій щодо удосконалення обліку й контролю витрат на інновації, а також практичному їх використанні під час прийняття управлінських рішень, спрямованих на забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств.

06.03.18.0124/0416U000105

Бурдю Ірина Михайлівна. Фінансово-господарський контроль діяльності суб'єктів господарювання: Дис... к.е.н. /Львівська комерційна академія. – Захищена 28.12.2015.

УДК 657.6:334.7.

246 с.: 18 табл., 20 іл. – Бібліогр.: 205 назв.

Об'єкт: процес здійснення фінансово-господарського контролю діяльності підприємств будівельної галузі. Мета полягає у поглибленні теоретичних засад і розробленні рекомендацій із вдосконалення методики та організації фінансово-господарського контролю на підприємствах будівельної галузі.

06.03.18.0125/0416U000134

Панухник Яна Геннадіївна. Модернізація технологій управління підприємством у муніципальній економічній системі: Дис... к.е.н. /Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Захищена 24.12.2015.

УДК 65.011.1:352.075.

280 с.: 31 табл., 43 іл. – Бібліогр.: 276 назв.

Об'єкт: Об'єктом дослідження є процес використання технологій управління приладобудівним підприємством у муніципальній економічній системі. Метою дисертаційної роботи є обґрунтування теоретико-концептуальних засад модернізації технологій управління приладобудівним підприємством у муніципальній економічній системі та розроблення наукових рекомендацій щодо їх практичної реалізації. Предметом дослідження є механізм модернізації технологій управління приладобудівним підприємством у муніципальній економічній системі. Автором використано діалектичний метод пізнання; системний, порівняльний, маркетинговий аналіз; експертний, логічний, абстрактно-логічний, графічний, табличний, статистичний, економіко-математичний методи. Теоретичне значення дослідження полягає в обґрунтуванні теоретико-концептуальних засад модернізації технологій управління підприємством у муніципальній економічній системі в умовах ринкової економіки, що розвивається, а також розробленні науково-практичних рекомендацій щодо їх використання. Науковою новизною є пропозиція досліджувати процеси управління підприємством та вибору ним технологій управління з позиції розгляду підприємства як елемента муніципальної економічної

системи, що обумовлює особливості формування його ресурсного потенціалу, тактичних і стратегічних орієнтирів, взаємовигідних зв'язків із муніципальною економічною системою. Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у широких можливостях використання розроблених теоретичних положень, методичних підходів та практичних рекомендацій щодо модернізації технологій управління підприємствами в муніципальній економічній системі, які сприятимуть узгодженню інтересів, цінностей і цілей суб'єктів господарювання та їх взаємодії з органами місцевого самоврядування в контексті розвитку території. Сферою використання авторських рекомендацій є вітчизняні промислові підприємства, органи влади, вищі навчальні заклади.

06.03.18.0126/0416U000293

Кулаков Олексій Олексійович. Інвестиційне забезпечення ресурсозбереження на підприємстві: Дис... к.е.н. /Донецька державна машинобудівна академія. – Захищена 28.01.2016.

УДК 658.33.

245 с.: 19 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 191 назва.

Об'єкт дослідження - економічні процеси у сфері формування і реалізації рішень з інвестування ресурсозбереження на підприємстві. Метою роботи є розробка теоретичних засад, науково-методичних підходів та практичних рекомендацій щодо формування економічного інструментарію інвестиційного забезпечення ресурсозбереження на підприємстві. Методи дослідження: узагальнення, аналіз і синтез, системний підхід, аналогія, математичне моделювання, техніко-економічна оцінка, індукція і дедукція. Наукова новизна роботи полягає в теоретичних засадах і науково-методичних підходів до інвестиційного забезпечення ресурсозбереження на підприємстві. Удосконалено: концептуальні положення інвестиційного забезпечення ресурсозбереження на підприємстві; послідовність заходів з прийняття інвестиційних рішень щодо доцільності оновлення основних засобів підприємства; науково-методичний підхід до діагностики техніко-економічних показників у результаті інвестування в ресурсозберігаючі технології; інструментарій інвестиційного забезпечення ресурсозбереження. Дістали подальшого розвитку: категорія "інвестиційне забезпечення ресурсозбереження"; обґрунтування доцільності залучення інвестицій для впровадження ресурсозберігаючих технологій; зміст поняття "ресурсозбереження на підприємстві".

06.03.18.0127/0416U001115

Гайда Тарас Юрійович. Система інформаційно-аналітичного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств харчової промисловості: Дис... к.е.н. /Тернопільський національний економічний університет. – Захищена 24.12.2015.

УДК 65.011.8:330.4.

244 с.: 16 табл., 52 іл. – Бібліогр.: 212 назви.

Об'єкт – інформаційно-аналітична діяльність на підприємствах. Мета – обґрунтування теоретичних засад та розробка практичного інструментарію побудови і функціонування системи інформаційно-аналітичного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств харчової промисловості. Методи – теоретичного узагальнення, аналізу та синтезу, порівняльно-географічний (територіальний), економіко-статистичний аналіз, історичний метод, економіко-математичне моделювання. Результати – обґрунтування теоретичних положень і надання практичних рекомендацій щодо розробки системи інформаційно-аналітичного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств харчової промисловості. Новизна – визначено шляхи створення та функціонування системи інформаційно-аналітичного забезпечення зовнішньоекономічної діяльно-

сті підприємств харчової промисловості; запропоновано трактування терміна "інформація" як базового поняття інформаційно-аналітичної системи підприємств; удосконалено методичні підходи до визначення ризиковості виходу на закордонні ринки з продукцією харчової промисловості через використання запропонованого багатофакторного інтегрального індексу доцільності виходу на закордонний ринок; розширено та систематизовано науково-практичний горизонт джерел інформації за ознаками її приналежності до інтернет-середовища як підґрунтя для інформаційно-аналітичної роботи; сформовано комплекс аналітичних інструментів для проведення інформаційно-аналітичної роботи на експортоорієнтованих підприємствах харчової промисловості; удосконалено способи вимірювання ефективності функціонування інформаційно-аналітичних систем на підприємствах через їхній розгляд як нематеріальних активів. Впроваджено у діяльність ПАТ "Тернопільський молокозавод", ТЗОВ "Сім-Сім", ТЗОВ "ІРС Систем", Департаменту економічного розвитку, інвестиційної діяльності та міжнародного співробітництва Тернопільської обласної державної адміністрації, Тернопільського національного економічного університету. Сфера використання – підприємства харчової промисловості, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність. Галузь – економіка.

06.03.18.0128/0416U001116

Яневич Михайло Миколайович. Система інформаційно-аналітичного забезпечення стратегічного маркетингового управління підприємств: Дис... к.е.н. /Тернопільський національний економічний університет. – Захищена 24.12.2020.

УДК 338.24.

190 с.: 39 табл., 42 іл. – Бібліогр.: 179 назв.

Об'єкт – процес інформаційно-аналітичного забезпечення стратегічного маркетингового управління підприємств. Мета – обґрунтування й уточнення теоретико-методичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення системи інформаційно-аналітичного забезпечення стратегічного маркетингового управління промисловими підприємствами. Методи – теоретичного узагальнення, аналізу та синтезу, економіко-статистичного аналізу та порівняння, економіко-математичний, кореляційно-регресійний, графоаналітичний метод та метод оцінювання ефективності інвестиційних проєктів. Результати – обґрунтування теоретичних положень, розроблення рекомендацій і пропозицій щодо удосконалення системи інформаційно-аналітичного забезпечення стратегічного маркетингового управління підприємств. Новизна – запропоновано механізм оцінки впливу інформаційного забезпечення стратегічного маркетингового управління на ефективність маркетингової діяльності підприємства на основі концепції ключових показників (індикаторів) ефективності, удосконалено науково-методичний підхід до впровадження на підприємствах ефективного механізму реалізації системи стратегічного маркетингового управління та його інформаційно-аналітичного забезпечення, удосконалено структуру інформаційно-аналітичної системи стратегічного маркетингового управління виробників кондитерської продукції. Подальшого розвитку набули теоретико-методичні положення дослідження стратегічного маркетингового управління та його інформаційно-аналітичного забезпечення, розвинуто теоретичні засади впливу маркетингового інформаційного забезпечення на прийняття ефективних стратегічних управлінських рішень. Набули розвитку теоретико-науково-методичні підходи до побудови маркетингової інформаційної системи та визначення її категорії. Впроваджено у діяльність Публічного акціонерного товариства "Івано-Франківська харчосмакова фабрика", Публічного акціонерного товариства "ТерА", Пу-

блічного акціонерного товариства "ВТКФ "Ласощі", Тернопільського національного економічного університету. Сфера використання – Міністерство економічного розвитку та торгівлі України. Галузь – економіка.

06.03.18.0129/0416U001143

Пришляк Наталя Вікторівна. Ефективність виробництва біопалива на підприємствах бурякоцукрового комплексу: Дис... к.е.н. /Вінницький національний аграрний університет. – Захищена 28.12.2015.

УДК 338.432:620.952.003.13:664.1.

187 с.: 27 табл., 39 іл. – Бібліогр.: 173 назви.

Дисертація присвячена дослідженню ефективності виробництва біопалива на підприємствах бурякоцукрового комплексу. Обґрунтовано теоретичні основи, методи та фактори підвищення ефективності функціонування підприємств бурякоцукрового комплексу. Встановлено, що визначальним при запровадженні ефективного виробництва та споживання біопалива є отримання повного комплексу ефектів: економічних, соціальних, екологічних та енергетичних. Визначено соціально-економічну необхідність та значення виробництва та споживання біопалива в Україні. Проаналізовано особливості та динаміку виробництва біоетанолу у світі. Означено причини низької ефективності функціонування підприємств бурякоцукрового комплексу. Досліджено ефективність виробництва біопалива з напівпродуктів переробки цукрових буряків на цукрових заводах. Обґрунтовано, що цукрові буряки є ефективною культурою для виробництва біопалива в Україні. Окремо вивчено зарубіжний досвід економічного та правового регулювання розвитку біоенергетики та запропоновано методи вдосконалення нормативно-правових актів, які регулюють виробництво та споживання біопалива в Україні. Сформовано модель кластерного підходу до організації виробництва біопалива. Розраховано економічну ефективність виробництва біоетанолу на одному з цукрових заводів Вінницької області.

06.03.18.0130/0416U001176

Білоус Ніна Михайлівна. Корпоративні бізнес-моделі в стратегічному управлінні стійкістю страхових компаній: Дис... к.е.н. /Національний університет водного господарства та природокористування. – Захищена 15.01.2016.

УДК 330.87:368.03(043.3).

256 с.: 30 табл., 37 іл. – Бібліогр.: 235 назв.

Об'єктом дослідження є процес стратегічного управління стійкістю страхових компаній із застосуванням корпоративних бізнес-моделей. Предметом дослідження – теоретико-методичні та прикладні підходи щодо використання корпоративних бізнес-моделей в стратегічному управлінні стійкістю страхових компаній. Метою дисертаційної роботи є теоретичне узагальнення та розробка практичних рекомендацій, спрямованих на удосконалення стратегічного управління стійкістю страхових компаній на засадах корпоративного бізнес-моделювання. Автором використано методи: монографічний, системно-структурний, порівняльний, абстрактно-логічний, кластерний та фінансово-економічний аналіз, в тому числі методика тестів раннього попередження, багатофакторний та регресійний аналіз, графічний і табличний методи. Теоретичне значення полягає в обґрунтуванні теоретичних положень та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення корпоративних бізнес-моделей у стратегічному управлінні стійкістю компаній зі страхування життя. Науковою новизною є здійснення позиціонування компаній зі страхування життя в Україні за основними стратегіями розвитку та встановлено відповідність між корпоративними бізнес-моделями та стратегіями

розвитку страхових компаній; здійснено аналітичну оцінку основних тенденцій забезпечення стратегічного управління стійкістю страхових компаній на основі системи показників та за методикою тестів раннього попередження; досліджено підходи до оцінювання стійкості в стратегічному управлінні суб'єкта страхування життя з подальшим їх удосконаленням; розвинуто оцінювання ролі зовнішніх та внутрішніх факторів стійкості в управлінні страховими компаніями з використанням економіко-математичного моделювання; запропоновано перспективні напрями розвитку процесів стратегічного управління безпекою страхових компаній; обґрунтовано підходи до підвищення надійності діяльності страхових компаній за рахунок диверсифікації інвестиційного портфеля. Сферою використання авторських рекомендацій є страхові компанії.

06.03.18.0131/0416U001177

Малашенко Юлія Анатоліївна. Інфраструктурно-інституційне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств сфери послуг: Дис... к.е.н. /Національний університет водного господарства та природокористування. – Захищена 14.01.2016.

УДК 338:334.

204 с.: 12 табл., 40 іл. – Бібліогр.: 226 назв.

Об'єктом дослідження є процес інфраструктурно-інституційного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Предмет дослідження – теоретичні засади та методичні підходи щодо підвищення ефективності інфраструктурно-інституційного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств сфери послуг. Мета дисертаційної роботи – обґрунтування теоретичних підходів і розробка практичних рекомендацій щодо ефективного функціонування системи інфраструктурно-інституційного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств сфери послуг. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені автором в дисертаційній роботі теоретичні положення та практичні рекомендації виступають основою для формування та удосконалення механізмів інфраструктурно-інституційного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств сфери послуг і можуть бути впроваджені в господарську діяльність. У процесі дослідження використано діалектичний та порівняльно-історичний методи; кореляційного аналізу економіко-математичного моделювання – з метою оцінки інфраструктурно-інституційного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності, методи економіко-математичного моделювання. У дисертаційній роботі отримано нові результати, які дають змогу вирішити теоретичні та практичні завдання щодо формування дієвих механізмів підвищення ефективності інфраструктурно-інституційного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств сфери послуг. Набув подальшого розвитку понятійно-категоріальний апарат функціональних складових системи забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Сферою використання рекомендацій є підприємства сфери послуг, а також органи державного управління у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

06.03.18.0132/0416U001178

Онищук Наталя Вікторівна. Формування системи маркетингу співпраці туристичних підприємств: Дис... к.е.н. /Національний університет водного господарства та природокористування. – Захищена 15.01.2016.

УДК 339.138:338.48.

280 с.: 49 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 220 назв.

Об'єктом дослідження є процес формування системи маркетингу співпраці туристичних підприємств. Предмет дослідження – теоретичні, методичні та прикладні положення щодо формування системи маркетингу співпраці туристичних підприємств у межах туристичних центрів Вінниччини. Мета дисертаційної роботи – обґрунтування теоретико-методичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо формування системи маркетингу співпраці туристичних підприємств. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні теоретичні та методичні положення використано туристичними підприємствами Вінниччини. Для вирішення поставлених завдань використано методи аналізу та синтезу, категоріального аналізу, наукової абстракції і системного підходу, статистичні (порівняння, спостереження, групування) – для виявлення тенденцій у туристичній галузі та функціонуванні окремого підприємства; емпіричні (вибіркових спостережень, моніторингу, анкетування, порівняльного аналізу, індукції, дедукції) – у дослідженні маркетингових інструментів туристичних підприємств. Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних положень і розробці практичних рекомендацій щодо формування системи маркетингу співпраці туристичних підприємств у межах туристичного центру, основним завданням якого є просування туристичних продуктів власного регіону, сприяючи пошуку найбільш оптимальних для них точок диференціації. Набули подальшого розвитку методичні аспекти класифікації туристичних центрів. Сферою використання рекомендацій є туристичні підприємства Вінниччини.

06.03.18.0133/0416U001195

Шульга Марина Олександрівна. Управління конкурентоспроможним потенціалом підприємств харчової промисловості: Дис... к.е.н. /Херсонський національний технічний університет. – Захищена 28.12.2015.

УДК 330.34:338.439.

165 с.: 36 табл., 34 іл. – Бібліогр.: 201 назва.

Об'єктом дослідження є процеси управління конкурентоспроможним потенціалом підприємств харчової промисловості. Предметом дослідження є сукупність теоретичних, науково-методичних і практичних засад управління конкурентоспроможним потенціалом підприємств харчової промисловості. Дисертаційну роботу присвячено удосконаленню та впровадженню подальших наукових досліджень щодо розробки та практичної реалізації якісно нової системи управління конкурентоспроможним потенціалом підприємств харчової промисловості. Дослідження виконувалися на основі використання методів, таких як: монографічний та системний аналіз; економічний аналіз і синтез; розрахунково-конструктивний; експертний; кореляційно-регресійний аналіз; соціологічного опитування; економіко-математичний; прогнозування. Систематизовано зовнішні і внутрішні соціально-економічні передумови формування конкурентоспроможного потенціалу харчових підприємств. Удосконалено трактування дефініції "конкурентоспроможність підприємств харчової промисловості" та науково-методичний підхід до системного дослідження конкурентоспроможного потенціалу із застосуванням статистичних методів для детальної оцінки економічної ефективності діяльності харчових підприємств. Дістали подальшого розвитку система взаємодії елементів внутрішнього і зовнішнього потенціалу, науково-методичний підхід до оптимізації виробничих витрат на харчових підприємствах. Основні теоретичні положення, висновки і пропозиції, які містяться в дисертації, мають науково-прикладне значення і використано в діяльності Департаменту економічного розвитку та торгівлі Херсонської області державної адмі-

ністрації при розробці проекту Стратегії розвитку Херсонської області на період до 2020 р., ПАТ "Херсонський маслозавод", ПАТ "Іванівський маслозавод", ПАТ "Снігурівський маслосирзавод", ПП "Сільськогосподарська дорадча служба Південного регіону", Херсонським національним технічним університетом.

06.03.18.0134/0416U001196

Шилкіна Катерина Олександрівна. Управління підприємствами туристичного бізнесу на принципах кластеризації: Дис... к.е.н. /Херсонський національний технічний університет. – Захищена 28.12.2015.

УДК 338.48:005.591.452.

183 с.: 32 табл., 48 іл. – Бібліогр.: 178 назв.

Об'єктом дослідження є процеси управління підприємствами туристичного бізнесу на принципах кластеризації. Предметом дослідження є теоретичні, методичні і практичні засади управління підприємствами туристичного бізнесу на принципах кластеризації. Метою дисертаційної роботи є удосконалення теоретичних положень, розробка методичного забезпечення та практичних рекомендацій щодо управління підприємствами туристичного бізнесу на основі принципів кластеризації. Для розв'язання завдань дослідження використано методи: дедукції, аналізу і синтезу, абстрактно-логічного аналізу; системно-структурного та експертного аналізу; статистичного аналізу; графічний метод; метод Інтернет-моніторингу; метод функціонального моделювання IDEF0; міждисциплінарний. Надано авторське визначення "туристичних аттракторів" та запропоновано їх класифікацію. Удосконалено концептуальні положення формування стадій життєвого циклу еволюційного і штучного кластерів. Удосконалено визначення "туристичного кластеру", яке на відміну від існуючих визначень, характеризується комплексністю і мотивацією підприємств до співпраці. Удосконалено структурні моделі функціонування туристичних кластерів, які сформовано на основі розподілу ролей між учасниками кластеру. Удосконалено науково-методичний підхід до оцінювання результативності діяльності підприємств туристичного бізнесу на принципах кластеризації. Запропоновано систему управління підприємствами туристичного бізнесу в межах кластеру, побудовану на принципах кластеризації. Наукові результати дослідження використано: Департаментом зовнішньоекономічної діяльності, туризму та курортів Херсонської обласної державної адміністрації; Відділом культури і туризму Скадовської районної державної адміністрації; Агентством розвитку туризму "ВВ"; історико-розважальним комплексом "Зелені Хутори Таврії"; ДОЦ "Дельфін".

06.03.18.0135/0416U001345

Баша Інна Миколаївна. Маркетингові дослідження на ринку освітніх послуг: Дис... к.е.н. /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 03.02.2016.

УДК 339.138:338.46.

201 с.: 33 табл., 33 іл. – Бібліогр.: 210 назв.

Дисертацію присвячено узагальненню теоретичних засад і розробці прикладних рекомендацій щодо проведення маркетингових досліджень на ринку освітніх послуг для формування інноваційної маркетингової програми забезпечення конкурентоспроможності потенціалу національних ВНЗ в умовах глобалізації. Розкрито еволюцію ринку освітніх послуг та визначено маркетингові перспективи його розвитку. Обґрунтовано методичні аспекти комплексного маркетингового дослідження на ринку освітніх послуг національних ВНЗ, в основу якого покладено сегментацію

груп споживачів та покупців освітніх послуг із виокремленням потреб випускників у комерціалізації результатів їх дипломних та дисертаційних досліджень. Розвинуто методичні положення маркетингових досліджень на ринку освітніх послуг національних ВНЗ у частині доповнення новим дослідницько-консалтинговим напрямком - трендотчингом потреб груп споживачів та покупців освітніх послуг. Застосовано економіко-математичне моделювання в системі маркетингових досліджень на ринку освітніх послуг для встановлення залежності між доходами національного ВНЗ та зміною потреб чотирьох цільових груп споживачів: абітурієнтів, студентів, випускників, роботодавців.

06.03.18.0136/0416U001347

Терентьєва Олена Володимирівна. Організаційно-економічне забезпечення антикризової діяльності підприємств (за матеріалами підприємств з виробництва електродвигунів України): Дис... к.е.н. /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 03.02.2016.

УДК 005.7 : 330.341:65.014:65.015.

209 с.: 43 табл., 43 іл. – Бібліогр.: 245 назв.

Дисертацію присвячено узагальненню теоретичних засад протидії кризовим процесам у виробничій сфері та розробці прикладного інструментарію щодо формування систем забезпечення ефективної антикризової діяльності вітчизняних промислових підприємств. В роботі досліджено економічну сутність і процеси антикризової діяльності підприємств. Здійснено аналіз методів визначення параметрів та ефективності оцінювання даної діяльності і запропоновано їх структуризацію для цілей діагностики активності антикризової діяльності. Визначено раціональні технології виконання робіт із забезпечення антикризових дій на підприємстві. На основі фактичних даних встановлено поточний стан і динаміку основних показників розвитку вітчизняних підприємств із виготовлення електродвигунів. Проведено аналіз показників підприємницької діяльності і оцінено результативність антикризової діяльності цих підприємств. В дисертації запропоновано систему організаційно-економічного забезпечення антикризової діяльності підприємств-виробників електродвигунів в Україні. На основі цього розроблено технологію впровадження даної системи на вітчизняних електротехнічних підприємствах. Зроблено прогноз результативності функціонування складових системи забезпечення протикризових дій на підприємствах.

06.03.18.0137/0416U001349

Безручко Ольга Олександрівна. Управління економічним потенціалом підприємства на різних стадіях життєвого циклу: Дис... к.е.н. /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського. – Захищена 19.02.2016.

УДК 658.011.4 : 338.12.

254 с.: 18 табл., 46 іл. – Бібліогр.: 218 назв.

Дисертацію присвячено питанням управління економічним потенціалом промислового підприємства в умовах циклічного розвитку ринкової кон'юнктури. Проведено аналіз теоретичних підходів щодо визначення категорії "економічний потенціал підприємства", запропоновано його трактування як складної, динамічної, інтегрованої, взаємопов'язаної та синергетичної сукупності всіх видів його наявних і перспективних можливостей, що використовуються для досягнення тактичних і стратегічних цілей розвитку підприємства на різних стадіях його життєвого циклу. У роботі запропоновано матричний підхід щодо визначення стадії життєвого циклу промислового підприємства,

що базується на порівнянні інтегрального показника рівня реалізації економічного потенціалу як кількісної оцінки синергетичного ефекту взаємодії розширеної автором системи ретроспективних складових і бальної оцінки темпових змін загального економічного стану підприємства. Удосконалено сценарний підхід щодо управління економічним потенціалом, що передбачає визначення варіативності подальших шляхів розвитку господарюючого суб'єкта залежно від стадії життєвого циклу, сприятливості зовнішнього середовища, відповідності ресурсів стратегічним цілям і завданням підприємства, а також рівня нереалізованого економічного потенціалу, що може бути активізований на певному етапі розвитку при нівелюванні зовнішніх і внутрішніх загроз, максимально повному використанні можливостей мікро- та макросередовища.

06.03.18.0138/0216U000981

Організаційно-економічні засади формування системи обліково-аналітичної інформації на підприємствах: Заключний звіт /Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського; Керівник Бурова Тетяна Андріївна. – ДР 0112U007589. УДК 657..

48 с.

Проаналізовано стан обліково-аналітичного забезпечення поточних активів і зобов'язань. Здійснено моніторинг і діагностику економічної стійкості підприємств. Запропоновано механізм інформаційного забезпечення оборотних активів та поточних зобов'язань виробничих підприємств та установ.

06.03.18.0139/0216U001083

Розробити науково-методологічні засади обліково-аудиторського забезпечення конкурентоспроможного аграрного виробництва: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки"; Керівник Мельничук Борис Вікторович. – ДР 0111U000207. УДК 657.1/6.

484 с.

Об'єктом досліджень є інститут бухгалтерського обліку, його складові в аграрному секторі економіки України та тенденції його розвитку в умовах глобальної стандартизації обліку та звітності. Сформульовано нову інституціональну теорію та парадигму бухгалтерського обліку, розкрито сутність, зміст і місію бухгалтерського обліку як важливого соціально-економічного інституту. Обґрунтовано фізіократичну доктрину бухгалтерського обліку. Підготовлено Концепцію аудиторського обслуговування агропродовольчого сектору економіки. Дані наукові розробки спрямовані на підвищення довіри інвесторів до економічної інформації щодо фінансового стану та результатів діяльності суб'єктів господарювання в аграрній сфері та підвищення інвестиційної привабливості аграрної галузі в цілому.

06.03.18.0140/0216U001199

Фінансова стійкість підприємства та її забезпечення в умовах ринкової турбулентності: Заключний звіт /Тернопільський національний економічний університет; Керівник Погріщук Галина Борисівна. – ДР 0115U000962. УДК 658.15.

85 с.

Об'єкт дослідження - фінансова стійкість підприємства. Метою науково-дослідної роботи є: розвиток теоретико-методичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо зміцнення фінансової стійкості підприємства в умовах ринкової турбулентності. Методи роботи - оцінка, аналіз, індукція, формалізація, економічне моделювання, порівняння, емпіричне пізнання, групування, синтез, спостережен-

ня та ін. Узагальненим науковим результатом роботи є методичні рекомендації щодо забезпечення фінансової стійкості підприємства в умовах ринкової турбулентності. Наукова новизна проведеного дослідження полягає в поглибленні теоретико-методичних підходів та практики забезпечення фінансової стійкості підприємства. Ступінь впровадження - на рівні розробок. Основні теоретико-методичні розробки доведено до рівня практичного застосування змістовних рекомендацій, які дозволяють ТОВ Фірма "Енергія" ЛТД забезпечити фінансову стійкість і отримати максимальний економічний ефект в умовах ринкової турбулентності. Запропоновані науково-практичні рекомендації можуть бути використані суб'єктами господарювання в процесі фінансово-господарської діяльності.

06.03.18.0141/0216U001200

Удосконалення обліково-аналітичної роботи сільськогосподарського підприємства: Заключний звіт /Тернопільський національний економічний університет; Керівник Завитій Ольга Петрівна. – ДР 0114U006368. УДК 631.162.

67 с.

Об'єкт дослідження - процес організації обліково-аналітичного забезпечення діяльності сільськогосподарського підприємства. Метою науково-дослідної роботи є: розробка науково-методичних і практичних рекомендацій щодо удосконалення організації обліково-аналітичної діяльності сільськогосподарського підприємства. Методи роботи - оцінка, аналіз, індукція, формалізація, порівняння, емпіричне пізнання, групування, синтез, спостереження та ін. Узагальненим науковим результатом роботи є методичні рекомендації щодо удосконалення організації обліково-аналітичної діяльності сільськогосподарського підприємства. Наукова новизна проведеного дослідження полягає в поглибленні теоретико-методичних підходів та практики удосконалення організації обліково-аналітичної діяльності сільськогосподарського підприємства. Ступінь впровадження - на рівні розробок. Основні теоретико-методичні розробки доведено до рівня практичного застосування змістовних рекомендацій, які дозволяють ПП "Агроп" сформувати ефективну інформаційну систему, що допоможе керівництву різних рівнів управління своєчасно отримувати необхідні дані для прийняття рішень в обліково-аналітичній діяльності сільськогосподарського підприємства. Запропоновані науково-практичні рекомендації можуть бути використані суб'єктами господарювання в процесі виробничо-господарської діяльності.

06.03.18.0142/0216U001308

Формування методичних підходів до управління наскрізними бізнес-процесами підприємств: Заключний звіт /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"; Керівник Манойленко Олександр Володимирович. – ДР 0115U001852. УДК 658.

36 с.

Об'єкт дослідження - процеси, пов'язані з підвищенням ефективності функціонування виробничої основи виробничих підприємств. Метою дослідження є формування теоретико-методичних засад та практичних рекомендацій щодо підходів до управління наскрізними бізнес-процесами підприємств для забезпечення їх конкурентоспроможності та фінансової стійкості. Для вирішення проблемних наукових завдань використано ряд загальнонаукових та спеціальних методів дослідження: у процесі обґрунтування теоретичних засад дослідження застосовано методи наукової абстракції, порівняння, індукції та дедукції, аналізу і синтезу, формалізації та систематизації. Отримані прикладні ре-

зультати дослідження базуються на використанні методів економіко-статистичної обробки та аналітичного угруповання даних, а також методу експертних оцінок. В ході дослідження розглянуто теоретичні питання формування управління наскрізними бізнес-процесами на виробничих підприємствах та удосконалено системи управління наскрізними бізнес-процесами підприємства на основі підвищення ефективності. На основі зібраної статистичної та аналітичної інформації удосконалено методичний підхід управління наскрізними бізнес-процесами підприємства.

06.03.18.0143/0216U001309

Організація та управління аутсорсингом бізнес-процесів в інтегрованих структурах:

Заключний звіт /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"; Керівник Манойленко Олександр Володимирович. – ДР 0115U001851. УДК 658.33 с.

Об'єкт дослідження - процеси, пов'язані з підвищенням ефективності функціонування виробничих підприємств. Метою дослідження є удосконалення теоретичних та методичних положень використання аутсорсингу в діяльності вітчизняних підприємств на основі визначення критеріїв оцінки його ефективності використання. В процесі дослідження застосовувались наступні методи: порівняльний метод - для простеження особливостей теоретичних розбіжностей при визначенні ключових понять аутсорсингу бізнес-процесів; методи наукової формалізації та систематизації - для вирішення проблемних наукових завдань загальної; евристичний метод - для формування критеріїв оцінки ефективності аутсорсингу бізнес-процесів на підприємстві. В ході дослідження розглянуто теоретичні питання організації та управління аутсорсингом бізнес-процесів на виробничих підприємствах та розроблено методичні підходи до управління аутсорсингом бізнес-процесів підприємств. На основі зібраної статистичної та аналітичної інформації розроблено механізм управління аутсорсингом бізнес-процесів підприємства та визначені критеріїв оцінки ефективності використання аутсорсингу на підприємстві.

06.03.18.0144/0216U001310

Розробка методики аудиту фінансових результатів з метою забезпечення економічної безпеки суб'єкта господарювання: Заключний звіт /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"; Керівник Юр'єва Ірина Анатоліївна. – ДР 0115U001832. УДК 388.512. 25 с.

Метою дослідження є удосконалення теоретичних та методичних положень щодо побудови системи аудиту визначення рівня економічної безпеки суб'єктів господарювання, що сприятиме розробці комплексу дієвих заходів підвищення ефективності функціонування ринку. Об'єкт дослідження - процеси, пов'язані з підвищенням економічної безпеки підприємств. Предмет дослідження - побудова механізму проведення аудиту суб'єктів господарювання. Для вирішення проблемних наукових завдань використано ряд загальнонаукових та спеціальних методів дослідження: еволюційний метод - для простеження особливостей становлення держави та її регулюючої функції на різних етапах розвитку економіки; методи порівняльного та графічного аналізу - для діагностики роботи ринку та визначення тенденцій розвитку; економіко-статистичні - для обробки статистичних даних. В ході дослідження побудована теоретико-методична модель, що відображає сутність системи аудиту визначення рівня економічної безпеки суб'єктів господарювання, що сприятиме розробці комплексу дієвих заходів підвищення ефективності функціонування ринку, сприятиме забезпеченню

більш точного прогнозування діяльності суб'єктів господарювання й підвищенню ефективності регулювання з боку держави.

06.03.18.0145/0216U001655

Удосконалення методики аналізу матеріальних оборотних активів підприємства: Заключний звіт /Харківський державний університет харчування та торгівлі; Керівник Гаркуша Надія Миколаївна. – ДР 0113U008405. УДК 65.012.12. 197 с.

Розглянута економічна сутність категорії "матеріальні оборотні активи" і зроблені пропозиції щодо уточнення цього поняття; узагальнено класифікаційні ознаки видів матеріальних оборотних активів; систематизовані чинники зовнішнього і внутрішнього середовища; обґрунтовано систему показників, методів і прийомів аналізу матеріальних оборотних активів; розроблено організаційно-інформаційну модель їх аналізу; запропоновано багаторівневі детерміновані моделі факторного аналізу; проаналізовано склад і структуру матеріальних оборотних активів, їх стан і формування на виробничо-торговельному підприємстві.

10 ДЕРЖАВА І ПРАВО. ЮРИДИЧНІ НАУКИ

10.07 Загальна теорія держави і права

10.03.18.0146/0416U001183

Скрипнюк Олександр Олександрович. Реалізація принципу народного суверенітету в Україні: теоретико-правовий аспект: Дис... к.ю.н. /Вищий навчальний заклад "Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна". – Захищена 27.01.2016.

УДК 342.21.

212 с. – Бібліогр.: 330 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню теоретико-правових засад змісту та реалізації принципу народного суверенітету. Розглянуто проблему методологічних основ дослідження поняття "народний суверенітет" в сучасній юридичній науці, зокрема досліджено зв'язок між поняттями "народний суверенітет", "народовладдя" та "безпосередня демократія", проаналізовано процес розвитку і теоретичного обґрунтування принципу народного суверенітету в історико-правовому аспекті, обґрунтовано принцип народного суверенітету в контексті розвитку теорії демократії і правової держави. Приділено увагу теоретичним аспектам дослідження форм безпосередньої демократії як основних гарантованих Конституцією України механізмів практичної реалізації і забезпечення принципу народного суверенітету в Україні. Проаналізовано роль і значення інституту виборів в процесі реалізації народного суверенітету та досліджено основні проблеми і напрями вдосконалення референдумного права в контексті забезпечення принципу народного суверенітету.

10.03.18.0147/0416U001184

Євхутіч Ірина Миколаївна. Мораль і право в системі соціальних уявлень сучасного суспільства: Дис... к.ю.н. /Вищий навчальний заклад "Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна". – Захищена 28.01.2016.

УДК 17.02: 340.

232 с. – Бібліогр.: 300 назв.

На основі комплексного дослідження теоретико-правових аспектів співвідношення та взаємодії права та моралі з'ясовано сутнісні підстави впливу цих категорій на

формування соціальних уявлень про шляхи трансформацій сучасного суспільства, обґрунтовано наукознавчу парадигму загальнотеоретичного правознавства щодо актуалізації вивчення категорій права і моралі, що дало змогу визначити роль цих суспільних чинників у формуванні соціуму та регуляції поведінки особистості.

10.03.18.0148/0416U001224

Галецька Наталія Богданівна. Форми імплементації міжнародних договорів європейськими державами: порівняльно-правове дослідження: Дис... к.ю.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 15.01.2016.

УДК 341.242.05(4).

204 с.: 1 табл. – Бібліогр.: 251 назва.

Дисертацію присвячено вивченню закономірностей використання європейськими державами форм імплементації міжнародних договорів. У роботі розкрито ознаки та сформульовано поняття форми національної імплементації міжнародних договорів, визначено її види, показники вияву форм національної імплементації міжнародних договорів, охарактеризовано форми національної імплементаційної правотворчості, форми національного імплементаційного правотлумачення та форми національного імплементаційного правозастосування. Також у дисертації визначено фактори, що зумовлюють вибір форми національної імплементації міжнародних договорів. У роботі з'ясовано форми національної імплементації міжнародних договорів, які використовує Україна, та запропоновано напрями їх удосконалення.

10.03.18.0149/0416U001226

Хомюк Наталія Сергіївна. Сучасна система джерел права України: загальнотеоретичні аспекти: Дис... к.ю.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 15.01.2016.

УДК 340.13(043.3).

215 с. – Бібліогр.: 305 назв.

Дисертація присвячена виявленню закономірностей функціонування та розвитку сучасної системи джерел права України. В роботі систематизовані позиції щодо розуміння поняття системи джерел права, розмежовані поняття "система джерел права" з іншими суміжними поняттями. Встановлено основні ознаки структури сучасної системи джерел права України, на основі яких сформульовано визначення її поняття. Виокремлено та охарактеризовано основні її структурні частини. Встановлено ознаки правового реформування, правової трансформації, зокрема трансформації сучасної системи джерел права України, сформульовано визначення їх понять, встановлено основні її форми. Виявлено, що для сучасної системи джерел права України притаманний перехід від реформування до часткової трансформації. Удосконалено положення про механізм взаємодії нормативно-правових приписів, виявлено основні тенденції розвитку сучасної системи джерел права України.

10.03.18.0150/0416U001379

Черновол Світлана Олександрівна. Нормативно-правовий договір як джерело права: Дис... к.ю.н. /Івано-Франківський університет права ім. Короля Данила Галицького. – Захищена 29.02.2016.

УДК 347.44(477).

205 с. – Бібліогр.: 207 назв.

Дисертацію присвячено системному дослідженню науково-практичних проблем нормативно-правового договору як джерела права. Розглянуто генезис та еволюцію нормативно-правових договорів у вітчизняній теорії права,

а також розвиток наукової думки щодо питання визнання нормативно-правового договору як джерела права. Визначено поняття договору як загальноправової категорії та розглянуто його змістовні і формальні ознаки. Досліджено співвідношення і розмежування нормативно-правового договору з нормативно-правовим актом та з індивідуальним договором з урахуванням спільних та відмінних ознак. Сформульовано поняття та розкрито ознаки нормативно-правового договору.

10.09 Історія держави і права

10.03.18.0151/0416U001182

Луцька Галина Василівна. Формування української правової думки в Науковому товаристві імені Шевченка наприкінці XIX - початку XX століття: Дис... к.ю.н. /Вищий навчальний заклад "Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна". – Захищена 27.01.2016.

УДК 340.15(477).

239 с. – Бібліогр.: 353 назви.

Дисертацію присвячено особливостям формування та розвитку правової думки у Науковому товаристві імені Шевченка наприкінці XIX - на початку XX століття в межах його правничої комісії. У дисертації сформульовано ряд нових положень, висновків і рекомендацій, зокрема: обґрунтовано висновок, що НТШ за організаційними формами був принципово новим типом української наукової громадської інституції на теренах як Австро-Угорської монархії, так і Російської імперії, який створив унікальний науковий осередок юристів - правничу комісію у складі історико-філософської секції товариства; доведено, що правнича комісія НТШ у досліджуваній період була досить потужним осередком кваліфікованих юристів, які стимулювали й забезпечили розвиток знань у провідних галузях юридичної науки та сприяли формуванню провідних західноукраїнських наукових юридичних шкіл; досліджено історію створення, структуру правничої комісії НТШ, систематизовано основні наукові праці членів правничої комісії НТШ залежно від напрямів наукових досліджень; обґрунтовано науково-пізнавальне та науково-практичне значення спадщини вчених-правників НТШ та тісний зв'язок їх наукових ідей та концепцій із сучасною юридичною наукою.

10.03.18.0152/0416U001225

Копик Юлія Василівна. Кримінальне право на українських землях у складі Великого князівства Литовського: Дис... к.ю.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 14.01.2016.

УДК 343(477)“13/15”.

220 с. – Бібліогр.: 276 назв.

У дисертації досліджено особливості становлення і розвитку кримінального права Великого князівства Литовського, його інститутів і норм, котрі застосовувалися на українських землях у XIV–XVI ст. Охарактеризовано джерела кримінального права Великого князівства Литовського, які були чинними на тогочасних українських землях. Виявлено правові основи кримінальної відповідальності деяких етнорелігійних громад Великого князівства Литовського. Визначено особливості застосування кримінально-правових норм у практиці українських судів XIV–XVI ст. Визначено поняття злочину та принципи кримінального права на українських землях у складі Великого князівства Литовського. Охарактеризовано мету та систему покарань, які застосовувалися на українських землях за кримінальним правом Великого князівства Литовського. З'ясовано особливості окремих видів злочинів на українських землях литовсько-руського періоду історії права.

10.03.18.0153/0416U001227

Едер Павло Тадейович. Правові основи організації та діяльність Вищого крайового суду у Львові (1855-1918 рр.): історико-правове дослідження: Дис... к.ю.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 14.01.2016.

УДК 343.241.01(477-11):343.2(436)“1855/1918”.

241 с. – Бібліогр.: 453 назви.

У дисертації на підставі аналізу правових актів, які були чинними на території Східної Галичини у складі Австрії й Австро-Угорщини, інших писемних джерел і наукової літератури досліджено правові основи організації та діяльності Вищого крайового суду у Львові (1855-1918 рр.). З'ясовано правові засади організації судоустрою і судочинства у Галичині в складі Австрії та Австро-Угорщини, у тому числі, суспільно-політичні передумови реформування судової влади у Галичині в складі Австрії й Австро-Угорщини. Розкрито організацію, структуру та компетенцію Вищого крайового суду у Львові зокрема, охарактеризовано соціально-політичні й правові передумови утворення Вищого крайового суду у Львові. Установлено порядок формування і компетенцію, структуру та керівництво Вищого крайового суду у Львові. Показано його основні напрями діяльності - підзаконну правотворчість, порядок та особливості розгляду цивільних, кримінальних і дисциплінарних справ.

10.15 Державне (конституційне) право і управління

10.03.18.0154/0416U000213

Кеменяш Роксолана Юрїївна. Конституційна економіка як механізм організації правової та демократичної держави: Дис... к.ю.н. /Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет". – Захищена 27.11.2015.

УДК 342.417.

201 с. – Бібліогр.: 198 назв.

У дисертації з урахуванням досягнень юридичної науки та на основі аналізу українського та зарубіжного права здійснене комплексне дослідження понять "конституційна економіка" та "механізм організації правової та демократичної держави".

10.17 Адміністративне право

10.03.18.0155/0416U000003

Сірош Микола Васильович. Реалізація принципів фінансового контролю у контрольному процесі: Дис... к.ю.н. /Державний науково-дослідний інститут МВС України. – Захищена 28.12.2015.

УДК УДК 346.6(037).

228 с. – Бібліогр.: 188 назв.

Дисертацію присвячено комплексному аналізу питань реалізації принципів фінансового контролю у контрольному процесі. Висвітлено сутність правових принципів фінансового контролю, їх ознаки та види. Запропоновано авторське тлумачення поняття "контрольний процес". Окреслено стадії контрольного процесу, на яких реалізуються принципи фінансового контролю та форми їх реалізації.

10.03.18.0156/0416U000019

Друцун Тетяна Іванівна. Органи публічної адміністрації як суб'єкти адміністративного права: Дис... к.ю.н. /Національний університет державної податкової служби України. – Захищена 28.12.2015.

УДК 342.95.

255 с. – Бібліогр.: 482 назви.

Проаналізовано історіографії розвитку органів публічної адміністрації в незалежній Україні та з'ясовано їх правову природу. Ґрунтовно опрацьовано проблеми нормативного-правового закріплення діяльності публічної адміністрації. Запропоновано власне визначення поняття "органи публічної адміністрації". Визначено систему органів публічної адміністрації, яка є сукупністю структурних утворень, що функціонують на державному (органи виконавчої влади) та місцевому рівнях (органи місцевого самоврядування). Проаналізовано підходи до визначення поняття та структури адміністративно-правового статусу органів публічної адміністрації, його складових елементів, що утворюють цільовий, організаційно-структурний та компетенційний блоки. З'ясовано особливості складових елементів адміністративно-правового статусу органів публічної адміністрації, зокрема: завдань та функцій, компетенції та повноважень, визначено співвідношення та взаємозв'язки між вказаними елементами, а також виокремлено визначальні елементи правового статусу органів публічної адміністрації. Визначено поняття функцій органів публічної адміністрації. Запропоновано поділ функцій органів публічної адміністрації за сферами їх діяльності, зокрема : публічного управління, надання адміністративних послуг, видання нормативно-правових актів, відповідальності та правоохоронній сферах. Вказано на необхідність створити Єдиний державний реєстр органів публічної влади, що функціонувати за територіальним та галузевим принципом, тобто за сферами діяльності, а також сприятиме усуненню дублювань функцій декількома органами. Розглянуто зарубіжний досвід, принципи діяльності органів публічної адміністрації та виокремлено пріоритетні напрями щодо вдосконалення функціонування публічної адміністрації України. Сформульовано ряд пропозицій та рекомендацій до чинного вітчизняного законодавства, спрямованих на вдосконалення діяльності суб'єктів адміністративного права.

10.03.18.0157/0416U000021

Хандусенко Дмитро Ігорович. Адміністративно-правове забезпечення профілактики податкових правопорушень: Дис... к.ю.н. /Національний університет державної податкової служби України. – Захищена 29.12.2015.

УДК 342.95.

199 с. – Бібліогр.: 220 назв.

У дисертації на підставі аналізу теоретичних праць і практики адміністративно-правового забезпечення профілактики правопорушень у сфері оподаткування виявлено та встановлено причини й умови їх вчинення, розроблено рекомендації щодо вдосконалення чинного законодавства та правозастосовної діяльності. Визначено поняття та ознаки профілактики податкових правопорушень, досліджено співвідношення профілактики, протидії та запобігання податковим правопорушенням. З'ясовано місце податкових правопорушень у сучасній системі кримінальної та адміністративної відповідальності. Охарактеризовано особливості об'єкта профілактики податкових правопорушень та надано його поняття як суспільних відносин, які виникають під час реалізації податкової політики держави і пов'язані з повною або частковою відмовою суб'єктів податкових відносин реалізувати свої визначені законом обов'язки. Визначено обсяг компетенції суб'єктів профілактики податкових правопорушень, якими є органи державної влади, місцевого самоврядування, а також суб'єкти громадянського суспільства, які мають визначені законом повноваження у відповідній сфері. Охарактеризовано форми, методи та види профілактики податкових правопорушень. Окреслено напрями підвищення ефективності адміністративно-правового забезпечення профілактики податкових правопорушень. Запропоновано за-

ходи гармонізації норм адміністративного законодавства у сфері профілактики податкових правопорушень.

10.03.18.0158/0416U000022

Олійник Олеся Дмитрівна. Адміністративно-правовий статус фіскальних органів України та держав - членів Європейського Союзу: порівняльно-правовий аналіз: Дис... к.ю.н. /Національний університет державної податкової служби України. – Захищена 28.12.2015.

УДК 342.9.

223 с. – Бібліогр.: 183 назв.

У дисертації на основі аналізу чинних нормативно-правових актів і практики їх застосування, теоретичних праць вітчизняних та зарубіжних вчених і досвіду держав - членів Європейського Союзу розглянуто періодизацію розвитку фіскальних органів України та ЄС, досліджено сучасний стан діяльності фіскальних органів України та ЄС і встановлено їх місце в системі органів публічного управління. Визначено поняття івіокремленоособливості адміністративно-правового статусу фіскальних органів України та держав -членів ЄС.

10.03.18.0159/0416U000119

Чирик Олена Юрійвна. Адміністративно-правові засади набуття громадянстваУкраїни: Дис... к.ю.н. /Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. – Захищена 18.12.2015.

УДК 342.9:314.15.

211 с. – Бібліогр.: 241 назв.

Дисертаційне дослідження присвячене розгляду теоретичних та практичних питань щодо визначення адміністративно-правових засад набуття громадянства України. Розглянуто систему та повноваження суб'єктів надання громадянства України. Проаналізовано комплекс наукової літератури щодо адміністративно-правового статусу органів міграційної служби. Досліджено концептуальні підходи до визначення поняття "адміністративно-правові засади набуття громадянства України". Сформульовано пропозиції щодо оптимізації структури та оновлення адміністративно-правових засад набуття громадянства України.

10.03.18.0160/0416U000120

Чуприна Олексій В'ячеславович. Правове регулювання митних режимів переробки : Дис... к.ю.н. /Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. – Захищена 18.12.2015.

УДК 342.951.

195 с. – Бібліогр.: 241 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню теоретичних і практичних питань застосування митних режимів переробки. Проаналізовано теоретичні підходи до розкриття сутності митного режиму та його місця в системі правових режимів. Особливу увагу приділено структурі та змісту митного режиму, а також класифікації митних режимів переробки. Викладено й обґрунтовано авторський підхід до розуміння правових особливостей митних режимів переробки: шляхів гармонізації податкового та митного законодавства в частині врегулювання переробних операцій, міри впровадження норм Кіотської конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур, урегульованості питання щодо строків переробки товарів на митній території та за її межами. Обґрунтовано пропозиції щодо вдосконалення законодавства про порядок здійснення контролю за експортними, імпорнтними операціями.

10.03.18.0161/0416U000121

Гончаренко Ганна Анатоліївна. Організаційно-правові засади управління лісовим фондом України: Дис... к.ю.н. /Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. – Захищена 17.12.2015.

УДК 342.951:630.

232 с. – Бібліогр.: 260 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню проблем управління лісовим фондом України у взаємозв'язку його правового та організаційного аспектів. Проаналізовані нормативно-правове забезпечення управління лісовим фондом України, сформульовано низку пропозицій по внесенню змін і доповнень до чинного законодавства, зокрема до Лісового кодексу України та інших нормативно-правових актів. Визначено систему суб'єктів управління лісовим фондом, особливості їх правового становища. З'ясовано місце Державного агентства лісових ресурсів України в цій системі, особливості його правового статусу, правові засади діяльності. Узагальнено зарубіжний досвід правового регулювання управління лісовим фондом. Визначено та розкрито основні напрямки міжнародного співробітництва провідного суб'єкта управління лісовим фондом України - Держлісагентства України як важливого чинника вдосконалення правового регулювання в цій сфері.

10.03.18.0162/0416U001021

Губар Катерина Анатоліївна. Внесок Києво-Могилянської академії та Київської духовної академії у вітчизняну юридичну освіту, науку і практику (1615-1920 рр.): Дис... к.ю.н. /Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. – Захищена 18.12.2015.

УДК 34 (091)+348.

275 с. – Бібліогр.: 278 назв.

Дисертація є комплексним дослідженням теоретико-прикладних проблем зародження, становлення та розвитку юридичної науки й освіти в Києво-Могилянській академії та її фактичній наступниці - Київській духовній академії у 1615-1920 рр., а також аналізом викладених академіями юридичних знань для практичної юридичної діяльності їх випускників.

10.03.18.0163/0416U001022

Тулі Хайдер Абдулнабі Тулі. Адміністративно-правові засоби боротьби з корупцією в державних органах: на прикладі України та Іраку (порівняльно-правове дослідження): Дис... к.ю.н. /Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. – Захищена 18.12.2015.

УДК 342.92.

227 с. – Бібліогр.: 245 назв.

Дисертація присвячена дослідженню адміністративно-правових засобів боротьби з корупцією в державних органах України та Іраку та можливості їх вдосконалення з урахуванням існуючих міжнародно-правових норм і особливостей національного законодавства зазначених країн.

10.03.18.0164/0416U001063

Шакірова Анастасія Юрійвна. Адміністративно-правовий статус профспілок в Україні: Дис... к.ю.н. /Національний університет державної податкової служби України. – Захищена 29.12.2015.

УДК 342.97:331.105.44(477).

212 с. – Бібліогр.: 190 назв.

Дисертація присвячена комплексному і системному дослідженню адміністративно-правового статусу профспілок України. У роботі запропоновано удосконалення поняття

професійної спілки як колективного добровільного неприбуткового громадського об'єднання, яке утворюється у формі громадської організації, що об'єднує громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної (трудової) діяльності (навчання), з метою задоволення та захисту їх законних, соціальних, економічних та інших спільних інтересів. У роботі міститься низка теоретичних положень і практичних рекомендацій, сформульованих у результаті комплексного дослідження адміністративно-правового статусу професійних спілок в Україні. Розкрито особливості функціонування профспілок у зарубіжних країнах та можливості використання їхнього досвіду у діяльності профспілок України.

10.03.18.0165/0416U001101

Ошовський Віталій Іванович. Адміністративні процедури діяльності Державної пенітенціарної служби України: Дис... к.ю.н. /Міжрегіональна Академія управління персоналом. – Захищена 29.12.2015.

УДК 342.924.

209 с. – Бібліогр.: 245 назв.

Дослідженню адміністративні процедури діяльності Державної пенітенціарної служби України, проаналізовано їхню сутність і правову природу. Розглянута проблематика формування та запровадження адміністративних процедур у різних напрямках діяльності органів та установ виконання покарань. Здійснено теоретико-методологічну характеристику вказаних адміністративних процедур. Акцентовано увагу на проблемах Служби, проведено порівняльно-правовий аналіз подібного в зарубіжних країнах. Запропоновано напрями вдосконалення адміністративних процедур у діяльності Державної пенітенціарної служби України.

10.03.18.0166/0416U001102

Горзов Анатолій Петрович. Дисциплінарна відповідальність прокурора як елемент його адміністративно-правового статусу: Дис... к.ю.н. /Міжрегіональна Академія управління персоналом. – Захищена 29.12.2015.

УДК 342.951(477).

215 с. – Бібліогр.: 200 назв.

Досліджено дисциплінарну відповідальність прокурора як елемента його адміністративно-правового статусу, а також його дисциплінарну відповідальність у адміністративно-правовій науці в контексті визначення принципів, поняття й сутності дисциплінарної відповідальності прокурора. Розглянуто етапи розвитку вказаної відповідальності й висвітлено зарубіжний досвід щодо притягнення прокурора до дисциплінарної відповідальності. Охарактеризовано нормативно-правове закріплення основних елементів адміністративно-правового статусу Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів.

10.03.18.0167/0416U001103

Сесемко Аркадій Олександрович. Адміністративно-правове регулювання використання джерел іонізуючого випромінювання у сфері охорони здоров'я: Дис... к.ю.н. /Міжрегіональна Академія управління

персоналом. – Захищена 28.12.2015.

УДК 342.951:351.77.

216 с. – Бібліогр.: 200 назв.

Досліджено адміністративно-правове регулювання використання джерел іонізуючого випромінювання у сфері охорони здоров'я та викладено низку теоретичних положень і практичних рекомендацій. Сформульовано визначення терміна "медичний фізик", удосконалено визначення тер-

мінів "джерело іонізуючого випромінювання" та "медичне опромінення". Встановлено правові недоліки відповідних нормативно-правових актів і запропоновано зміни та доповнення до чинного законодавства України з метою підсилення адміністративно-правового регулювання використання джерел іонізуючого випромінювання у сфері охорони здоров'я.

10.03.18.0168/0416U001191

Мостовенко Сергій Миколайович. Правове регулювання оподаткування фізичних осіб при здійсненні операцій з цінними паперами: Дис... к.ю.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 27.01.2016.

УДК УДК 347.734.

238 с. – Бібліогр.: 262 назви.

Дисертація присвячена комплексному аналізу правового регулювання оподаткування фізичних осіб при здійсненні операцій з цінними паперами в Україні. Цінні папери досліджуються як фінансовий інструмент та категорія публічних фінансів. Розглядаються види операцій з цінними паперами з метою розкриття їх значення для оподаткування. Аналізуються особливості правового статусу фізичних осіб як платників податку на доходи та встановлюються особливості об'єкта оподаткування операцій фізичних осіб із цінними паперами. Визначаються ознаки фізичної особи - платника податку на доходи від операцій з цінними паперами, серед яких виділяються наявність статусу платника податку на доходи (у тому числі статусу резидента/нерезидента); володіння податковою правосуб'єктністю; володіння об'єктом оподаткування, а саме - доходами від операцій з цінними паперами; реалізація основного податкового обов'язку тощо. Проведено порівняльно-правовий аналіз податкового законодавства окремих держав Європейського Союзу та інших держав, міжнародних та європейських стандартів у сфері обігу цінних паперів як одного з видів фінансових інструментів із метою вироблення пропозицій щодо удосконалення правового регулювання оподаткування доходів фізичних осіб від операцій з цінними паперами.

10.03.18.0169/0416U001380

Коваленко Артем Анатолійович. Публічно-правове регулювання банківської діяльності в Україні в умовах євроінтеграції: Дис... к.ю.н. /Вищий навчальний заклад "Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна". – Захищена 25.02.2016.

УДК 347.734.

199 с. – Бібліогр.: 173 назви.

Досліджено комплекс теоретичних і практичних питань публічно-правового регулювання банківської діяльності в Україні в умовах євроінтеграції. Аналізується стан наукових досліджень проблем правового, публічного, фінансово-правового регулювання банківської діяльності. Проаналізовано становлення та розвиток правового і державного регулювання банківської діяльності у порівняльному аспекті. Досліджено теоретико-методологічні засади публічно-правового регулювання банківської діяльності. Охарактеризовано принципи права, на яких ґрунтуються відносини у сфері банківської діяльності.

10.03.18.0170/0416U001382

Шатковська Дарина Миколаївна. Адміністративно-правове регулювання організації охорони здоров'я при соціально небезпечних захворюваннях: Дис... к.ю.н. /Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна". – Захищена 25.02.2016.

УДК 342.951.

215 с. – Бібліогр.: 214 назви.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню адміністративно-правового регулювання організації охорони здоров'я при соціально небезпечних захворюваннях. Досліджено загальноправову характеристику організації охорони здоров'я при соціально небезпечних захворюваннях в Україні. Наведено авторське бачення принципів адміністративно-правового забезпечення охорони здоров'я при ВІЛ/СНІДі та туберкульозі. Сформульовані ключові характеристики сучасного стану нормативно-правового забезпечення охорони здоров'я при соціально небезпечних захворюваннях в Україні в контексті реалізації права на охорону здоров'я.

10.03.18.0171/0216U001222

Теоретичні та практичні шляхи удосконалення цивільного, господарського та адміністративного судочинства в Україні в контексті вимог європейської конвенції з прав людини: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака Національної академії правових наук України; Керівник Бобрік Володимир Іванович. – ДР 0113U001116. УДК 347.91/.95.

110 с.

Об'єкт дослідження - цивільні, адміністративні та господарські процесуальні відносини. Метою проекту є вироблення на підставі дослідження положень законодавства України, міжнародних актів, судової практики та правової доктрини напрямків і способів удосконалення цивільного, господарського та адміністративного (некримінального, цивільного) судочинства в контексті приведення їх у відповідність до вимог європейської конвенції з прав людини. Передбачуваний науковий результат дозволить сформулювати пропозиції до чинного законодавства та судової практики, які сприятимуть якнайповнішій реалізації в українському некримінальному судочинстві вимог європейської конвенції з прав людини щодо правосуддя. Результати даного дослідження сприятимуть нормотворчій діяльності органів державної влади України, правозастосовчій діяльності вітчизняних юрисдикційних органів, подальшому реформуванню судової системи та системи судочинства в Україні.

10.21 Фінансове право

10.03.18.0172/0416U000018

Чемерис Максим Сергійович. Фінансово-правові основи гарантування і страхування вкладів фізичних осіб: Дис... к.ю.н. /Національний університет державної податкової служби України. – Захищена 30.12.2015.

УДК 347.73.

191 с. – Бібліогр.: 194 назви.

Дисертацію присвячено дослідженню комплексу теоретичних і практичних питань гарантування і страхування вкладів фізичних осіб. У роботі проаналізовано стан наукових досліджень проблем гарантування і страхування вкладів фізичних осіб в Україні та зарубіжних державах. З'ясовано сутність понять "гарантування вкладів", "страхування вкладів" у фінансово-правовому аспекті. Досліджено становлення та розвиток систем гарантування і страхування вкладів фізичних осіб у порівняльно-правовому контексті. Визначено поняття, ознаки світових систем і моделей страхування і гарантування вкладів. Приділено увагу суб'єктам відносин, які пов'язані з гарантуванням і страхуванням вкладів фізичних осіб.

10.03.18.0173/0416U000020

Касьяненко Артем Миколайович. Фінансова відповідальність за порушення бюджетного законодавства: Дис... к.ю.н. /Національний університет державної податкової служби України. – Захищена 30.12.2015.

УДК 347.73:336.14(477).

209 с. – Бібліогр.: 240 назв.

Дослідження присвячено комплексному аналізу фінансової відповідальності за порушення бюджетного законодавства, визначено особливості її застосування та місце серед інших видів відповідальності за порушення бюджетного законодавства. Визначено зміст поняття "фінансова відповідальність за порушення бюджетного законодавства", що передбачає накладення уповноваженими органами на порушників бюджетного законодавства фінансових санкцій (штрафу) у кратному розмірі до заподіяної шкоди на підставі протоколів про порушення бюджетного законодавства, зареєстрованих в електронних реєстрах уповноважених органів. Дано загальну характеристику порушень бюджетного законодавства, здійснено їх класифікацію. Розглянуто заходи впливу за порушення бюджетного законодавства. Встановлено, що порушення бюджетного законодавства є суттєвою загрозою економічній безпеці держави, тому протидія їм має вважатися одним з найбільш важливих та актуальних напрямів державної політики у сфері фінансів та права. Ураховуючи зарубіжний досвід, обґрунтовано пропозиції щодо вдосконалення способів протидії здійсненню порушень бюджетного законодавства та внесені зміни до законодавства.

10.03.18.0174/0416U001369

Удяк Віктор Іванович. Фінансово-правова компетенція органів державної влади України у сфері проведення податкової політики:

Дис... к.ю.н. /Національний університет державної податкової служби України. – Захищена 12.02.2016.

УДК 347.73:336.22.

220 с.: 1 табл., 2 іл. – Бібліогр.: 203 назви.

Дисертація присвячена комплексному дослідженню проблеми фінансово-правової компетенції органів державної влади України у сфері проведення податкової політики. На основі аналізу чинних нормативно-правових актів, науково-теоретичних джерел і зарубіжного досвіду вперше у вітчизняній юридичній науці розкрито особливості фінансово-правової компетенції органів державної влади України у сфері проведення податкової політики. У роботі розкрито історико-теоретичні аспекти, сутність та значення податкової політики. Проаналізовано механізм фінансово-правової компетенції вітчизняних державних органів при формуванні та реалізації податкової політики. Досліджено та узагальнено позитивний зарубіжний досвід реалізації фінансово-правової компетенції у фіскальній сфері та обґрунтовано можливості його використання в Україні. Сформульовано конкретні пропозиції та рекомендації, спрямовані на вдосконалення податкової політики та фінансово-правової компетенції вітчизняних державних органів у сфері її проведення.

10.23 Господарське право

10.03.18.0175/0416U000197

Липницька Євгенія Олександрівна. Правовий статус підприємств з іноземними інвестиціями: Дис... к.ю.н. /Донецький національний університет імені Василя Стуса. – Захищена 28.12.2015.

УДК 346.543:334.7.

239 с. – Бібліогр.: 291 назва.

Об'єкт дослідження - суспільні відносини, що складаються в процесі створення, функціонування та припинення підприємств з іноземними інвестиціями. Мета дисертаційного дослідження - розробка і обґрунтування пропозицій з удосконалення правового статусу підприємств з іноземними інвестиціями на основі дослідження законодавства України та інших країн, практики його застосування і відповідних теоретичних засад стосовно вказаних підприємств та суб'єктів господарювання у цілому. Методи дослідження: загальнонаукові та спеціально-наукові методи пізнання, а саме: історичний, порівняльно-правовий, спостереження, індукції і дедукції, аксіоматичний, формально-юридичний, системно-функціональний та інші. Теоретичні та практичні результати полягають в тому, що вперше у вітчизняній науці господарського права проведено комплексне дослідження правового статусу підприємств з іноземними інвестиціями, на основі чого доопрацьовано раніше відомі та розроблено нові положення стосовно такого статусу і підготовлено пропозиції, направлені на його удосконалення. Наукова новизна одержаних у дисертації результатів конкретизується в наступних положеннях. Вперше: обґрунтовано пропозиції щодо встановлення особливих вимог до найменувань іноземних підприємств та спільних підприємств; запропоновано періодизацію розвитку законодавства щодо статусу підприємств з іноземними інвестиціями із виділенням шести періодів; аргументовано позаконкурсне надання в оренду земельних ділянок та іншого майна державної і комунальної форм власності іноземним підприємствам та спільним підприємствам із значною чи вирішальною участю іноземних інвесторів. Удосконалено положення щодо: визначення поняття підприємства з іноземними інвестиціями та його видів (спільного підприємства та іноземного підприємства); набуття та припинення правового статусу підприємств з іноземними інвестиціями; порядку оформлення безмитного ввезення на територію України майна, що вноситься іноземними інвесторами до статутного (складеного) капіталу підприємств з іноземними інвестиціями; набуття підприємствами з іноземними інвестиціями права власності на земельні ділянки. Дістали подальший розвиток положення щодо: розподілу спільних підприємств на групи залежно від розміру частки, належної іноземному інвестору (іноземним інвесторам) у їх статутному (складеному) капіталі; правового режиму майна, яке закріплюється засновником за іноземним підприємством на праві господарського відання; змісту прав і обов'язків підприємств з іноземними інвестиціями, гарантій їх прав; основних напрямів удосконалення законодавства щодо статусу підприємств з іноземними інвестиціями. Окремі положення результатів дисертаційної роботи використовуються при викладанні учбової дисципліни "Господарське право" в Донецькому національному університеті МОН України. Результати дослідження рекомендовано до використання в практичній діяльності Спільного українсько-німецького підприємства у формі Товариства з обмеженою відповідальністю "Д-р Клашка ГмбХ" та Товариства з обмеженою відповідальністю "МТГ Україна". Теоретичні узагальнення, висновки та пропозиції, які сформульовано в роботі, можуть бути використані для подальшого удосконалення чинного законодавства, що визначає статус підприємств з іноземними інвестиціями. Дискусійні положення та висновки дисертації можуть стати підґрунтям для подальших наукових досліджень проблем правового статусу підприємств з іноземними інвестиціями. Положення дисертації можуть бути використані при підготовці відповідних підручників, навчальних посібників, коментарів до нормативно-правових актів, що визначають статус підприємств з іноземними інвестиціями, а також у практичній діяльності таких суб'єктів господарювання при вирішенні окремих питань щодо їх статусу.

10.03.18.0176/0416U000198

Ібрагімова Наталія Вікторівна. Правовий статус холдингів: Дис... к.ю.н. /Донецький національний університет імені Василя Стуса. – Захищена 28.12.2015.

УДК 346.25.

217 с. – Бібліогр.: 234 назви.

Об'єкт дослідження - суспільні відносини, що складаються в процесі створення, функціонування та припинення холдингів. Мета дисертаційного дослідження - розробка і обґрунтування пропозицій з удосконалення правового статусу холдингів на основі дослідження законодавства України та інших країн, практики його застосування і відповідних теоретичних засад стосовно вказаних господарських утворень. Методи дослідження: загальнонаукові та спеціально-наукові методи пізнання, а саме: історичний, порівняльно-правовий, спостереження, індукції і дедукції, аксіоматичний, формально-юридичний, системно-функціональний та інші. Теоретичні та практичні результати полягають в тому, що вперше у вітчизняній науці господарського права проведено комплексне дослідження правового статусу холдингів, на основі чого доопрацьовано раніше відомі та розроблено нові положення стосовно такого статусу і підготовлено пропозиції, направлені на його удосконалення. Наукова новизна одержаних у дисертації результатів конкретизується в наступних положеннях. Вперше: запропоновано визначення холдингу; сформульовано визначення поняття "управління у холдингу"; обґрунтовано введення презумпції субсидіарної відповідальності холдингової компанії за зобов'язаннями корпоративного підприємства. Удосконалено положення щодо: визначення холдингової компанії; субсидіарної господарсько-правової відповідальності холдингової компанії за зобов'язаннями корпоративного підприємства шляхом конкретизації підстав та умов такої відповідальності; напрямів удосконалення правової основи щодо статусу холдингу на рівні ГК України, Закону України "Про холдингові компанії в Україні", підзаконних нормативно-правових актів, локальних нормативно-правових актів. Дістали подальший розвиток положення щодо: ознак холдингу як учасника господарських відносин; поділу холдингів на види залежно від підстав, які мають власне правове значення та/або обумовлюють необхідність спеціального правового регулювання; створення і припинення холдингу; способів створення класичного холдингу; майнової основи діяльності холдингу; правового режиму майна холдингу шляхом узагальнення моделей управління таким майном; господарської правосуб'єктності холдингу з обґрунтуванням, що холдинг має часткову правосуб'єктність; управління у холдингу з конкретизацією, що воно забезпечується наявністю трірівневої структури; здійснення управління у холдингу. Окремі положення результатів дисертаційної роботи використовуються при викладанні учбової дисципліни "Господарське право", "Господарське зобов'язання" у Чернігівському національному технологічному університеті МОН України. Теоретичні узагальнення, висновки та пропозиції, які сформульовано в роботі, можуть бути використані для подальшого удосконалення чинного законодавства, що визначає статус холдингів. Дискусійні положення та висновки дисертації можуть стати підґрунтям для подальших наукових досліджень проблем правового статусу холдингів. Положення дисертації можуть бути використані при підготовці відповідних підручників, навчальних посібників, коментарів до нормативно-правових актів, що визначають статус холдингів, а також у практичній діяльності таких господарських утворень при вирішенні окремих питань щодо їх статусу.

10.03.18.0177/0416U001339

Гладка Олена Валентинівна. Комерційна

концесія як форма інноваційного інвестування: Дис... к.ю.н. / Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. – Захищена 29.01.2016.

УДК 346.543.

188 с. – Бібліогр.: 132 назви.

Дисертацію присвячено характеристиці господарсько-правового забезпечення розвитку комерційної концесії як форми інноваційного інвестування. Запропоновано виділити в системі господарських договорів комерційної концесії окремий вид - інноваційний франчайзинг. Розглянуто особливості застосування франчайзингу в Україні, досліджено інвестиційний характер договору комерційної концесії. Запропоновано визначення договору інноваційного виробничого франчайзингу. Обґрунтовано необхідність впровадження засобів державної підтримки та спеціальних режимів господарювання, за допомогою яких має відбуватися стимулювання розвитку відносин комерційної концесії як важливого об'єкта інноваційно-інвестиційної політики держави. Запропоновано в системі відносин комерційної концесії виділити нові її різновиди: брендовий та інноваційний франчайзинг. Відповідно по-новому розглянута структура родового договору комерційної концесії, в якій виділено такі складові частини, як інтелектуальна, послугова й організаційно-контрольна. Унаслідок проведеного дослідження запропоновано в Господарському кодексі України договір комерційної концесії визначити як родовий, з виокремленням його спеціального різновиду - договору інноваційного франчайзингу для формування ефективної правової форми трансферу технологій. У Закон України "Про державне регулювання трансферу технологій" слід імплементувати норми, що присвячені договірно-правовим формам такого трансферу, з урахуванням необхідності надання окремим з них державної підтримки, зокрема, реалізації відносин інноваційного франчайзингу.

10.27 Цивільне право

10.03.18.0178/0416U000042

Лещенко Любов Василівна. Склад спадщини за цивільним законодавством України :

Дис... к.ю.н. / Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. – Захищена 14.12.2015.

УДК 347.65/.68.

193 с. – Бібліогр.: 128 назв.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню складу спадщини в цивільному праві України. Обґрунтовано, що склад спадщини виступає у вигляді єдності його складових елементів, зокрема прав і обов'язків, у тому числі і в порушеному стані. Охарактеризовано у загальному вигляді права і обов'язки спадкодавця, які не входять до складу спадщини. Доведено необхідність розширювального тлумачення переліку зазначених прав і обов'язків. Зокрема обґрунтовано, що нагороди та права на них, а так само і права, що випливають із факту нагородження, не можуть входити до складу спадщини. Визначено найбільш важливі з позицій цивільного обороту об'єкти у складі спадщини - земельні ділянки, будинки, квартири, інше нерухоме майно, транспортні засоби, грошові виплати та проаналізовано особливості їх спадкування. Висвітлені особливості спадкування земельних ділянок, з урахуванням змісту та виду суб'єктивних прав на них, приписів законодавства, що діяло на момент виникнення цих прав. Проаналізована специфіка спадкового правонаступництва прав на отримання заробітної плати, пенсій, аліментів інших соціальних виплат у розрізі суб'єктів та процедури отримання цих виплат, інших обставин. Вказано на специфічні риси спадкування права на вклад у банку (інший фінансовий установі), з урахуванням наявності заповідального розпорядження, у зв'язку з чим

окреслено обмеження змісту заповідального розпорядження у плані неможливості включення до нього встановлення сервітуту, заповідального відказу та заповідального покладення, які можуть бути запроваджені виключно заповітом. В роботі проаналізовано механізм оформлення права щодо спадщини та вказано на його недоліки практичного характеру і шляхи удосконалення механізму. Запропоновано запровадження нотаріального свідоцтва про перехід до спадкоємця обов'язків спадкодавця, у якому ці обов'язки мають бути перелічені.

10.03.18.0179/0416U000822

Музика Тетяна Олександрівна. Альтернативне зобов'язання за цивільним законодавством України: Дис... к.ю.н. / Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. – Захищена 10.03.2016.

УДК 347.4 (477).

205 с. – Бібліогр.: 205 назв.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню правової конструкції альтернативного зобов'язання. Аргументовано, що об'єкт альтернативного зобов'язання є єдиним та визначеним, проте має ускладнення, яке полягає в необхідності здійснення вибору між декількома діями, що становлять об'єкт цього зобов'язання. Зроблено висновок, що право вибору як складова змісту альтернативного зобов'язання є суб'єктивним цивільним правом, як і право вимоги кредитора. Вибір є елементом юридичного складу, необхідного для належного виконання альтернативного зобов'язання. Підкреслено, що підставами виникнення альтернативного зобов'язання можуть бути як правочини, так і неправомірні дії. Визначено порядок належного виконання та умови припинення альтернативного зобов'язання. Доведено необхідність обмеження здійснення права вибору преклюзивним строком, після спливу якого це право переходить до другої сторони альтернативного зобов'язання. Це зміна правовідношення як спосіб захисту прав неуправоможеної на вибір сторони, що не є мірою цивільно-правової відповідальності, тому не залежить від вини управоможеної на вибір сторони.

10.03.18.0180/0416U001051

Серьогін Станіслав Юрійович. Зловживання правом у сфері корпоративних відносин (порівняльно-правовий аспект): Дис... к.ю.н.

/Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 28.12.2015.

УДК 347.122.

220 с. – Бібліогр.: 171 назва.

Дисертація є самостійною завершеною науковою роботою, комплексним порівняльно-правовим дослідженням теоретичних та практичних аспектів правового регулювання недопущення зловживання правом у сфері корпоративних відносин. У дослідженні узагальнено теоретичні здобутки, підходи до законодавчого регулювання зазначеного аспекту правовідносин, розкрито характерні риси розвитку правового регулювання недопущення зловживання правом, проаналізовано перспективи подальшого вдосконалення національного законодавства. Особливу увагу автор приділяє дослідженню системи та узагальненню існуючих підходів до матеріально-правового регулювання недопущення зловживання правом у сфері корпоративних відносин у доктрині, законодавстві, та судовій практиці держав континентальної системи права. Результатом дослідження стали науково обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення окремих положень законодавства України з урахуванням світової практики недопущення зловживання правом у сфері корпоративних відносин, особливостей та пріоритетів в розвитку національного законодавства.

10.03.18.0181/0416U001100

Філінович Валерія Вікторівна. Веб-сайт як особливий об'єкт права інтелектуальної власності: Дис... к.ю.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 29.12.2015.

УДК 347.78:004.738.5.

225 с. – Бібліогр.: 218 назв.

У дисертації проаналізовано правові аспекти положення веб-сайту як особливого об'єкту інтелектуальної власності, досліджено правову сутність самого терміну та пов'язаних із ним категорій. На основі аналізу міжнародних документів, законодавства іноземних держав, судової та арбітражної практики, а також законодавства України у сфері регулювання відносин щодо веб-сайтів, з'ясовано особливості його як об'єкту авторського права, висвітлено суперечності у положеннях діючого українського законодавства. У роботі досліджено специфіку захисту веб-сайтів у СНД, США, а також окремих державах ЄС, зокрема Великій Британії, Франції, Іспанії, Італії та Німеччині; на прикладі судових справ проаналізовано вимоги до процедури захисту об'єкту, передбачені законодавством зазначених держав. Внесено пропозиції щодо удосконалення законодавства України, щодо правового регулювання веб-сайтів.

10.03.18.0182/0416U001381

Мовчан Ольга Василівна. Цивільно-правовий захист житлових прав дітей:

Дис... к.ю.н. /Приватний вищий навчальний заклад Івано-Франківський університет права імені Короля Данила Галицького. – Захищена 29.02.2016.

УДК 347.122: 347.254 - 053.2/5.

211 с. – Бібліогр.: 211 назв.

Дисертацію присвячено системному дослідженню науково-практичних проблем здійснення цивільно-правового захисту житлових прав дітей. Розглянуто основні етапи розвитку нормативно-правового регулювання та наукової думки щодо цивільно-правового захисту житлових прав дітей. Сформульовано поняття та розроблено класифікацію житлових прав дітей. Охарактеризовано право на захист житлових прав дітей. Розглянуто форми та цивільно-правові способи захисту житлових прав дітей. Виявлено особливості самозахисту житлових прав дітей. Розкрито сутність цивільно-правових способів захисту житлових прав дитини. Охарактеризовано захист права власності дітей на житло при вчиненні правочину.

10.03.18.0183/0216U002177

Механізм правового регулювання договірних підрядних відносин: питання теорії і практики:

Заключний звіт /Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака Національної академії правових наук України; Керівник Гриняк Андрій Богданович. – ДР 0113U001120. УДК 347.454.3.

307 с.

Об'єктом дослідження виступають зобов'язання, що виникають з договорів підряду. Мета роботи - виявлення проблем цивільно-правового регулювання підрядних зобов'язань, а також вироблення рекомендацій щодо удосконалення відповідного законодавства України та практики його застосування. Методи дослідження - загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання, зокрема діалектичний, порівняльно-правовий та формально-юридичний методи, а також методи аналізу та синтезу, абстрагування та узагальнення. У результаті проведеного дослідження здійснено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання, що полягає у комплексному дослідженні проблематики регулювання договірних підрядних відносин. Визначено

та охарактеризовано систему договорів, що опосередковують зобов'язання із виконання робіт. Класифіковано правопорушення у сфері договірних зобов'язань з виконання робіт. Сформовано висновки та пропозиції щодо удосконалення механізму правового регулювання підрядних відносин у цивільному законодавстві України. Робота передається за кордон за договірною ціною.

10.55 Земельне право

10.03.18.0184/0416U001340

Сидоренко Валерій Віталійович. Правові наслідки самовільного зайняття земельних ділянок: Дис... к.ю.н. /Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. – Захищена 28.01.2016.

УДК 349.46.

178 с. – Бібліогр.: 202 назви.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню правових наслідків самовільного зайняття земельних ділянок. Розглянуто поняття, ознаки та сутність самовільного зайняття земельної ділянки як підстави правових наслідків. Досліджено види та особливості негативних правових наслідків самовільного зайняття земельних ділянок. Особлива увага приділена висвітленню повернення самовільно зайнятих земельних ділянок як земельно-правового наслідку вчиненого правопорушення. Окремо розглянуто особливості цивільно-правової відповідальності та інших різновидів правових наслідків самовільного зайняття земельних ділянок. У результаті проведеного дослідження внесено пропозиції з удосконалення чинного законодавства України, яке регулює відносини з охорони земель від самовільного зайняття та настання негативних правових наслідків його вчинення.

10.63 Трудове право

10.03.18.0185/0416U000118

Римар Ігор Анатолійович. Правове регулювання індивідуальних трудових відносин:

Дис... к.ю.н. /Національний університет "Одеська юридична академія". – Захищена 19.12.2020.

УДК 349.22: 331.106.26 (477).

195 с. – Бібліогр.: 212 назви.

Дисертація є одним із перших у вітчизняній науці трудового права спеціальним комплексним дослідженням правового регулювання індивідуальних трудових відносин за чинним законодавством та проектом Трудового кодексу України. У дисертації досліджено становлення та розвиток вчення про трудові правовідносини; визначено місце індивідуальних трудових правовідносин у системі правовідносин у сфері праці, їх співвідношення з колективними трудовими правовідносинами; визначено поняття та види індивідуальних трудових правовідносин; виокремлено та охарактеризовано критерії для визначення індивідуальних трудових правовідносин; розкрито зміст індивідуальних трудових правовідносин як сукупності індивідуальних трудових прав та кореспондуючих ним обов'язків; досліджено правовий статус суб'єктів індивідуальних трудових правовідносин. Сформульовано науково обґрунтовані пропозиції з удосконалення правового регулювання індивідуальних трудових відносин актами чинного законодавства, проектом Трудового кодексу України.

10.03.18.0186/0416U000244

Сидоренко Євгенія Вікторівна. Додаткові умови трудового договору:

Дис... к.ю.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 29.12.2015.

УДК 349.23.

184 с. – Бібліогр.: 230 назв.

Дисертація присвячена комплексному вивченню додаткових умов трудового договору. Проаналізовано сутність, значення та місце додаткових умов трудового договору в процесі становлення та розвитку трудових відносин. Обґрунтовано необхідність законодавчого врегулювання особливостей узгодження додаткових умов трудового договору. Вивчено досвід іноземних держав в контексті законодавчого закріплення додаткових умов трудового договору. Розкрито особливості випробування при прийнятті на роботу за загальним правилом та в окремих випадках. Доведено необхідність укладення угоди про неконкуренцію як додаткової умови трудового договору в сучасних умовах розвитку економіки України. Проілюстровано відмінність такої угоди від угоди про комерційну таємницю (угода про нерозголошення комерційної таємниці). Доведено думку про доцільність запровадження добровільного медичного страхування в трудовому праві. Обґрунтовано пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення чинного законодавства України в частині укладення трудового договору.

10.67 Право соціального забезпечення

10.03.18.0187/0216U001167

Актуарна оцінка очікуваного рівня соціального захисту учасників обов'язкової професійної пенсійної системи за місцем роботи: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Мінсоцполітики і НАН України; Керівник Коцюба О.В. – ДР 0115U002457. УДК 330.59:319.3:349.3.

54 с.

Проведено дослідження сучасного стану системи дострокових пенсійних виплат окремим категоріям застрахованих осіб, які зайняті на роботах із особливими умовами праці, та системи спеціальних пенсійних виплат Робота розповсюджується за договірною ціною.

10.03.18.0188/0216U001168

Розроблення можливих варіантів зміни діючої формули обчислення пенсій за віком і перспективи їх запровадження з урахуванням досвіду інших країн, зокрема Швеції, Нідерландів, Естонії, Литви та Латвії, а також проведення актуарних розрахунків законодавчих змін у межах пенсійної реформи: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Мінпраці і НАН України; Керівник Коцюба О.В. – ДР 0115U006608. УДК 330.59:319.3.

162 с.

Напрацювання можливих варіантів зміни діючої формули обчислення пенсії за віком на основі досвіду окремих країн світу (Швеція, Нідерланди, Естонія, Литва, Латвія) та актуарна оцінка перспективи їх запровадження в Україні; здійснення актуалізованої оцінки рівня пенсійного забезпечення громадян та фінансовий стан бюджету Пенсійного фонду України Робота розповсюджується за договірною ціною.

10.03.18.0189/0216U001593

Забезпечення результативності діяльності страхових компаній в Україні: Заклучний звіт /Харківський національний університет будівництва та архітектури; Керівник Успенко Віталій Ілліч. – ДР 0113U003554. УДК 368:336.027.

133 с.

Об'єктом дослідження є процес організації та аналізу діяльності страхових компаній в Україні, предметом дослідження є теоретико-методичні засади та практичний інстру-

ментарій забезпечення результативності діяльності страховика. Метою дослідження є розвиток теоретичного обґрунтування і розробка методичних і практичних підходів щодо підвищення результативності діяльності страхових компаній в Україні. Для досягнення поставленої мети використувалися такі методи дослідження як: абстрактно-логічні (для теоретичного узагальнення й формулювання висновків), методи економічної і математичної статистики (для обробки й аналізу вихідних даних, виявлення тенденцій і закономірностей у поведінці досліджуваних показників, обґрунтування вірогідності одержаних результатів), графічний метод (для наочного відображення результатів дослідження). Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти з питань регулювання діяльності страхових компаній, стандарти та рекомендації міжнародних організацій у сфері нагляду за страховими компаніями, статистичні дані Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України, матеріали Ліги страхових організацій України, інформаційно-аналітичних видань, звітність страхових компаній, що здійснюють страхування інше, ніж страхування життя, результати досліджень вітчизняних і закордонних науковців. Емпіричною базою дослідження стали результати здійснених авторами розрахунків.

10.77 Кримінальне право

10.03.18.0190/0416U000081

Муратова Світлана Олександрівна. Судимість в системі інститутів Загальної частини кримінального права України: Дис... к.ю.н. /Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса. – Захищена 29.12.2015.

УДК 343.28/.29.

229 с. – Бібліогр.: 250 назв.

Дисертація присвячена розробці теоретичних і практичних питань правового регулювання інституту судимості як заходу кримінально-правового характеру в системі інститутів Загальної частини кримінального права України. Обґрунтовується концепція юридичної природи судимості в її системному зв'язку з інститутом "кримінальна відповідальність" та підпорядкованими йому інститутами "покарання", "інші заходи кримінально-правового характеру". Розроблено поняття судимості, на підставі якого уточнено й конкретизовано осіб, які не мають судимості, та осіб, яких слід визнавати такими, що мають судимість. Досліджено функції судимості, надано їх класифікацію. Обґрунтовано існування двох альтернативних способів припинення судимості: погашення (статті 89, 90 КК) та зняття (ст. 91 КК) та розглянуто їх, в тому числі стосовно осіб, які вчинили злочини до досягнення ними 18-річного віку (ст. 108 КК). Встановлено співвідношення інституту судимості з основними інститутами Загальної частини кримінального права України.

10.03.18.0191/0416U001358

Сергеєва Тетяна Василівна. Категорія наслідків злочину в кримінальному праві України: Дис... к.ю.н. /Товариство з обмеженою відповідальністю "Академія адвокатури України". – Захищена 16.02.2016.

УДК 343.296(477).

222 с. – Бібліогр.: 287 назв.

У роботі досліджуються теоретичні та практичні аспекти визначення категорії наслідків злочину в кримінальному праві України. Проведено аналіз теоретичних положень та визначено стан наукової розробленості проблем категорії наслідків злочину в кримінальному праві України. Досліджено поняття та юридична природа категорії наслідків

злочину в теорії кримінального права. Детально проаналізовано теоретичні аспекти класифікації наслідків злочину. Досліджено співвідношення оціночних понять та наслідків злочину у кримінальному праві. Ґрунтовно розглянуто законодавча конструкція наслідків у диспозиціях норм Особливої частини КК України. Надана характеристика наслідків у диспозиціях норм Особливої частини КК України. Визначено особливості наслідків в ускладнених складах злочинів та зміст наслідків злочину як кваліфікуючих ознак.

10.03.18.0192/0216U001602

Теоретичні та прикладні проблеми запобігання і протидії корупції в Україні: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса; Керівник Борисов Вячеслав Іванович. – ДР 0113U000814. УДК 343.352.

253 с.

Результатами дослідження є: обґрунтування системи та складів корупційних злочинів; вироблення програми (алгоритму) оцінки корупційності кримінального процесуального законодавства України; наукова розробка антикорупційних стандартів кримінального судочинства, визначення їх поняття та системи; розробка системи невідкладних заходів запобігання корупційним злочинам в Україні; формування окремих криміналістичних методик щодо розкриття та розслідування корупційних злочинів та пропонування найбільш ефективних прийомів, методів та засобів, спрямованих на підвищення ефективності слідчої діяльності; формування пропозицій з удосконалення антикорупційного кримінального, адміністративного та кримінального процесуального законодавства України; розробка практичних рекомендацій для державних та недержавних органів, спрямованих на зменшення проявів корупції.

10.79 Кримінально-процесуальне право (кримінальний процес)

10.03.18.0193/0416U000141

Руденко Аліна Едуардівна. Заходи забезпечення кримінального провадження, що обмежують майнові права підозрюваного, обвинуваченого та інших осіб: Дис... к.ю.н. /Національна академія внутрішніх справ. – Захищена 29.12.2015.

УДК 343.125.

212 с. – Бібліогр.: 227 назв.

Уточнено поняття майна у кримінальному процесі шляхом визначення складових, які охоплює дане поняття: нерухоме і рухоме майно, майнові права інтелектуальної власності, гроші у будь-якій валюті готівкою або у безготівковому вигляді, цінні папери, корпоративні права. Надане визначення арешту майна як заходу кримінально-процесуального примусу, що застосовується з метою забезпечення можливої конфіскації майна, спеціальної конфіскації або цивільного позову, та полягає у тимчасовому позбавленні можливості відчужувати певне майно, або забороні розпоряджатися будь-яким чином таким майном та використовувати його. Встановлено співвідношення заходів забезпечення кримінального провадження та заходів кримінально-процесуального примусу. Удосконалено класифікацію заходів забезпечення кримінального провадження.

10.03.18.0194/0416U001131

Зуєв Володимир Вікторович. Кримінальні процесуальні гарантії прав особи при міжнародному співробітництві під час кримінального провадження: Дис... к.ю.н. /Національний

юридичний університет імені Ярослава Мудрого. – Захищена 17.12.2015.

УДК 343.12 (477).

220 с. – Бібліогр.: 276 назв.

У дисертації досліджені актуальні проблеми, що стосуються надання процесуальних гарантій особам, які беруть участь у процесуальних діях в процесі кримінального провадження, що пов'язане з міжнародним співробітництвом, наданням міжнародної правової допомоги. У роботі визначена процесуальна сутність міжнародного співробітництва при кримінальному переслідуванні, а також надання міжнародної правової допомоги та екстрадиції, виділені гарантії, що стосуються кожної із зазначених процесуальних форм. У дослідженні наведені аргументи на користь того, що така група гарантій є системою, до складу якої входять гарантії прав і свобод особи, а також гарантії, що стосуються організації процесу міжнародного співробітництва. У дисертації досліджено умови оскарження процесуальних рішень, дій та бездіяльності органів державної влади, а також окремих посадових осіб, пов'язаних з міжнародним співробітництвом, з наданням міжнародної правової допомоги та екстрадиції в процесі відповідного кримінального провадження. Обґрунтована позиція, відповідно до якої така система потребує вдосконалення, сформульована низка практичних пропозицій, спрямованих на вдосконалення кримінального процесуального механізму забезпечення прав і законних інтересів осіб, щодо яких ведеться кримінальне провадження, пов'язане з міжнародним співробітництвом, з наданням міжнародної правової допомоги та екстрадиції.

10.03.18.0195/0416U001222

Татарин Ігор Іванович. Забезпечення відшкодування шкоди, заподіяної кримінальним правопорушенням, на досудовому розслідуванні: Дис... к.ю.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 13.01.2016.

УДК 343.296 (043.3).

223 с.: 1 табл. – Бібліогр.: 265 назв.

У роботі проаналізовано законодавство та наукові позиції щодо забезпечення відшкодування шкоди, заподіяної кримінальним правопорушенням, на досудовому розслідуванні. З'ясовано поняття, суть, правову природу, значення, види шкоди та способи забезпечення її відшкодування потерпілій особі. Досліджено основні законотворчі та правозастосовні проблеми кримінального процесуального забезпечення права потерпілого на забезпечення відшкодування шкоди, заподіяної злочиним. Виявлено недоліки в діяльності оперативних підрозділів, спрямованій на забезпечення відшкодування шкоди, та запропоновано шляхи їх усунення. Обґрунтовано теоретичні положення і запропоновано практичні рекомендації, спрямовані на вдосконалення чинного кримінального процесуального законодавства, а також практики його застосування в діяльності правоохоронних органів, щодо забезпечення відшкодування заподіяної кримінальним правопорушенням шкоди потерпілому.

10.03.18.0196/0416U001223

Шевчук Марта Іванівна. Ініціатива суду та її межі у з'ясуванні обставин кримінального провадження під час судового розгляду:

Дис... к.ю.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 13.01.2016.

УДК 343.13 : [343. 139/. 14 : 343. 162].

244 с.: 1 табл. – Бібліогр.: 305 назв.

У роботі проаналізовано законодавство України та зарубіжних країн, практику застосування вітчизняного законодавства, практику ЄСПЛ, наукові позиції вітчизняних та

зарубіжних вчених-процесуалістів щодо ініціативної діяльності суду в дослідженні доказів під час судового розгляду. Досліджено поняття, суть та правову природу ініціативної діяльності суду. З'ясовано роль суду в дослідженні доказів під час судового розгляду у вітчизняному кримінальному провадженні. Проаналізовано діяльність суду, пов'язану з спрямуванням судового розгляду на забезпечення з'ясування всіх обставин кримінального провадження за допомогою сприяння активності сторін в дослідженні доказів. Сформоване авторське бачення вирішення проблеми, пов'язаної з наявністю істотної неповноти в поданому сторонами кримінального провадження доказовому матеріалі. Розроблено низку пропозицій та рекомендацій, спрямованих на вдосконалення правового регулювання діяльності суду з дослідження доказів під час судового розгляду кримінального провадження (справи).

10.03.18.0197/0416U001357

Лопоха Василь Васильович. Запобігання злочинам, що вчиняються персоналом виправних колоній України: Дис... к.ю.н. /Академія адвокатури України. – Захищена 16.02.2016.

УДК 343.85.

224 с. – Бібліогр.: 239 назв.

В дисертації, на підставі з'ясування стану дослідження в науці проблем, пов'язаних із запобіганням злочинам, що вчиняються персоналом виправних колоній України, визначення змісту даного виду діяльності, а також встановлення основних системоутворюючих ознак кримінологічної характеристики зазначеного виду злочинності (стану; детермінант, що її породжують і обумовлюють; особи злочинця); розроблено комплекс заходів загальносоціального, спеціально-кримінологічного та індивідуального запобігання, спрямованих на удосконалення правового механізму запобігання вчиненню суспільно небезпечних та караних діянь з боку персоналу даних установ виконання покарань, а також на підвищення ефективності виконання покарання у виді позбавлення волі.

10.81 Кримінологія

10.03.18.0198/0216U001601

Комплексне дослідження шляхів реалізації заходів державної політики у сфері профілактики правопорушень в Україні: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса; Керівник Борисов Вячеслав Іванович. – ДР 0114U002446. УДК 343.85.

202 с.

Результатами проведеного дослідження є: аналіз стану кримінальних правопорушень, зокрема у сфері економіки і фінансів; розробка пропозицій щодо вдосконалення тактичної діяльності правоохоронних органів та різних соціальних інституцій у зміцненні правопорядку та законності, а також системи профілактики правопорушень, у тому числі серед неповнолітніх осіб; розробка криміналістичного алгоритму використання інформаційних технологій для протидії корисливій злочинності та огляд інформаційних технологій запобігання й протидії злочинам у сфері господарської діяльності; розробка пам'яток для учнівської молоді про те, як не стати жертвами сімейного насильства, сімейно-побутового вбивства, шахрайства тощо.

10.89 Міжнародне приватне право

10.03.18.0199/0416U000212

Білоус Оксана Сергіївна. Уніфікація і порівняльний аналіз договірних права в рамках Принципів УНІДРУА: Дис... к.ю.н. /Київський

національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 29.12.2015.

УДК 341.5.

325 с. – Бібліогр.: 217 назв.

Дисертація присвячена аналізу Принципів міжнародних комерційних договорів УНІДРУА відносно придатності цього документа для універсального регулювання договірних зобов'язань. В роботі наводяться основні характеристики документа, роз'яснено його цілі, функції та сферу застосування. Досліджено, що Принципи УНІДРУА в більшій мірі, ніж інші нормативно-правові акти, інтегрують у своє регулювання загальні принципи права. Основна найбільша за обсягом частина роботи відведена порівняльному дослідженню вибраних положень Принципів УНІДРУА та норм німецького, французького, англійського й американського договірних права, які їм кореспондують. На основі цього запропоновані численні пропозиції із удосконалення договірних права України.

11 ПОЛІТИКА. ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

11.01 Загальні питання політичних наук

11.03.18.0200/0416U001415

Варинський Владислав Олексійович. Політичний механізм активізації соціального капіталу: Дис... к.політ.н. /Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського". – Захищена 28.01.2016.

УДК 316.01:316.47:316.3.

181 с. – Бібліогр.: 240 назв.

Об'єкт - процес формування та накопичення соціального капіталу; мета - концептуалізація розуміння політичного механізму активізації соціального капіталу та визначення шляхів його оптимізації; методи - системний, історичний, порівняльний; новизна - дана дисертаційна робота є першим у вітчизняній політичній науці системним дослідженням політичного механізму активізації соціального капіталу; результати - можуть бути використані у навчальному процесі при підготовці лекцій, підручників, посібників із політології, соціології, теорії держави та права; у практичній діяльності органів державної влади й органів місцевого самоврядування.

11.07 Методологія політичних досліджень

11.03.18.0201/0416U001366

Дженадія Раед Ахмед. Розвиток теорії "з'їткнення цивілізацій" С. Гантінгтона в контексті зростання політичного впливу Сходу: Дис... к.політ.н. /Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара. – Захищена 05.02.2016.

УДК 327[(1-15):(1-11)]"1990/2012"(043,3).

208 с. – Бібліогр.: 261 назва.

Об'єкт - сучасний "теоретичний простір", який висвітлює взаємовідносини цивілізацій Сходу і Заходу. Мета - застосування та подальший розвиток теоретичних розробок С. Гантінгтона під час аналізу змісту і характеру політичних процесів, викликаних зміною співвідношення сил між Сходом і Заходом наприкінці ХХ - початку ХХІ століття. Методи - діалектичний, історичний, системний, порівняльний. У роботі здійснено поглиблене осмислення теорії "з'їткнення цивілізацій" сучасного американського політолога Самуеля Гантінгтона та її подальший розвиток у працях критиків і послідовників. Розкрито особливості розвитку соціально-політичних процесів в суспільствах, що належать до індуїстської, конфуціансько-буддистської (синської) та ісламської цивілізацій. Показано специфіку мусульманського проекту глобалізації як одного з найбільш радикальних компонентів

сучасної ісламської цивілізації і чинника розвитку альтернативних політичних процесів у сучасному світі. Поглиблено розуміння процесу трансформації однополюсного світу в поліцивілізаційну систему, де усе більш активну роль починають відігравати цивілізації Сходу. Сфера - міжнародна політична практика, навчальний процес

11.03.18.0202/0416U001367

Славіна Ольга В'ячеславівна. Символізація політичної реальності: трансформація концептуального дискурсу: Дис... к.політ.н. /Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара. – Захищена 05.02.2016.

УДК 323.2.

237 с. – Бібліогр.: 320 назв.

Об'єкт - взаємозв'язок між символізацією політичної реальності та становленням концептуального політичного дискурсу. Мета - визначення ролі символізації політичної реальності в формуванні змістовної та структурної логіки концептуального політичного дискурсу та спричиненні його трансформації. Методи - соціально-феноменологічний підхід, соціальний конструктивізм, символічний інтеракціонізм, семіотична теорія культури, case-study та емпіричних даних. Встановлена структурна логіка побудови та онтологічні параметри організації концептуального політичного дискурсу в кореляції з дослідженням функціонування концептуалізованих форм репрезентації політичної реальності у процесуальному вимірі символізації. Запропоновано розглядати трансформацію політичних концептів як процес зміни символічних матриць розуміння суспільством навколишньої політичної реальності. Встановлено, що окреслена зміна досягається в тому числі і як результат здійснення символічного управління, яке визначається в роботі як встановлення концептуально організованих моделей пізнання політичної реальності, що організують соціальні уявлення через символічні матриці, при цьому бажані зміни дискурсивного простору генеруються за рахунок максимального суспільного резонансу через створення політичних міфів, наративів, брендів, текстів й оперування ними. Продемонстровано, що евристичний потенціал дослідження дискурсивних трансформацій у площині символізації політичної реальності може бути реалізований для вивчення перехідних політичних систем, зокрема посткомуністичного типу. Сфера - політична практика, навчальний процес.

11.15 Теорія політичних систем. Внутрішня політика

11.03.18.0203/0416U001173

Щербатюк Олег Валерійович. Групи інтересів в Україні: етнополітичні виміри формування та діяльності (на прикладі Чернівецької та Закарпатської областей): Дис... к.політ.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 18.12.2015.

УДК 1 323.1(477.85+477.87) "1991/2014".

214 с.: 5 табл., 4 іл. – Бібліогр.: 211 назва.

Узагальнено теоретичні підходи до пояснення поняття "групи інтересів", "колективна активність етнічних груп". Обґрунтовано основні фактори впливу на процес формування груп інтересів та діяльності груп інтересів в етнополітичному вимірі в сучасній Україні. Проаналізовано основні етапи становлення груп інтересів в Україні. Прослідковано процес формування української політичної еліти у контексті досліджуваної проблеми. Визначено виклики етнонаціональній стабільності в названих регіонах. Запропоновано механізми подолання етнонаціональних суперечностей у названих областях.

11.25 Теорія міжнародних відносин. Зовнішня політика і дипломатія

11.03.18.0204/0416U000122

Грушко Олексій Олександрович. Проблеми міжнародного співробітництва України у контексті відносин "Схід-Захід" (за матеріалами ЗМІ): Дис... к.політ.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 18.12.2015.

УДК 327(477):327.8.

201 с. – Бібліогр.: 272 назви.

Проаналізовано сучасне позиціонування і роль України в контексті відносин по лінії Схід-Захід у відображенні національних друкованих ЗМІ. Уперше узагальнено матеріали якісних ЗМІ, зокрема тижневиків "Коментарі", "Корреспондент", "Дзеркало тижня", "УТ". Досліджено матеріали інформаційно-аналітичного та прогностичного характеру щодо можливостей і прорахунків в енергетичній політиці України. На основі аналізу джерел зроблено висновок: в очах як західних, європейських політиків, так і в Росії український політичний дискурс поки що, на жаль, визначається геополітичним контекстом "буферності" та традиційної економічної вторинності.

12 НАУКОЗНАВСТВО

12.41 Організація науки. Політика в галузі науки

12.03.18.0205/0216U001130

Проведення досліджень щодо розроблення науково-методичних засад моніторингу і оцінювання результатів науково-технічної та інноваційної діяльності: Заключний звіт /Український інститут науково-технічної і економічної інформації; Керівник Писаренко Тетяна Василівна. – ДР 0113U001448. УДК 001.891:002.6.

480 с.

Мета роботи - створення умов підвищення рівня проведення моніторингу і аналізу результативності наукових досліджень та провадження інноваційної діяльності на основі розроблення організаційно-технологічних механізмів збору, оброблення, упорядкування та систематизації даних на базі сучасних інформаційних технологій. За результатами досліджень: - розроблено форми вихідних таблиць узагальнення даних щодо наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності головних розпорядників бюджетних коштів у розрізі пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки, пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок, пріоритетних напрямів інноваційної діяльності; - підготовлено проект аналітичної довідки "Стан розвитку науки і техніки, результати наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності, трансферу технологій за 2014 рік"; - підготовлено проект аналітичної довідки "Реалізація пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та отримані результати у 2014 році"; - аналітична довідка "Підсумки моніторингу впровадження науково-технічної продукції, створеної у 2011 р. за рахунок коштів державного бюджету України"; - аналітична довідка "Показники реалізації пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок в Україні та отримані результати у 2014 р."; - аналітична довідка "Фінансування та результативність науки в сфері інформаційно-комунікаційних технологій за даними моніторингових досліджень у 2014 р."; - аналітична довідка "Фінансове забезпечення, результативності науково-технічної та інноваційної діяльності ВНЗ і НУ МОН України у 2014 році"; аналітична довідка "Системи управлін-

ня науковою діяльністю в зарубіжних країнах"; - аналітична довідка "Інституційна організація сфери досліджень і розробок в зарубіжних країнах"; - аналітична довідка "Механізми державного регулювання сфери наукових досліджень і розробок в зарубіжних країнах"; - аналітична довідка "Публікаційна діяльність в Україні та світі: тенденції і особливості"; - аналітична довідка "Науково-освітня діяльність ВНЗ за показниками рейтингового оцінювання"; - підготовлено монографію "Науково-технічна діяльність: системи і механізми державного управління, показники міжнародних порівнянь, результативність досліджень і розробок"; - підготовлено пропозиції щодо внесення змін до "Порядку надання відомостей про основні результати наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності та у сфері трансферу технологій"; - пропозиції щодо розвитку науково-технічного потенціалу, його участі у становленні конкурентної економіки та забезпеченні національної безпеки держави; сформовано і актуалізовано БД та ЕІР: - "Фінансове забезпечення науково-технічної сфери України"; - "Результативність досліджень і розробок"; - "Реалізація пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки"; "Моніторинг стану впровадження НТП"; - "Найбільш вагомі результати науково-технічної діяльності"; - "Результати провадження інноваційної діяльності та трансферу технологій"; - "Показники наукової сфери" за даними державної статистики України. Сформовано: - інформаційний фонд фахових видань МОН України з науково-технічної діяльності на основі приймання, реєстрації та опрацювання друкованих і електронних наукових фахових видань і формування бібліотеки; БД "Наукові періодичні фахові видання МОН України"; БД "Облік наукових фахових видань МОН України"; - підготовлено збірники рефератів фахових видань МОН України (12 випусків) на основі формування інформаційного фонду наукових фахових видань МОН України і БД "Наукові періодичні фахові видання МОН України"; - надруковано в науковому журналі "НТІ" 8 статей; - підготовлено 6 тез доповідей для виступу на XIV Міжнародній конференції "Развитие информатизации и государственной системы научно-технической информации (РИНТИ-2015); - підготовлено інформаційні матеріали до Інтернет-видання "Вісник УКРНТЕІ"; - за результатами моніторингу і аналізу інформації щодо наукових публікацій освітня сфера науково-технічної діяльності МОН України підготовлено 7 бібліографічних анотованих оглядів.

12.03.18.0206/0216U001657

Розробка та наукове обґрунтування технології капсулювання харчових систем гідрофобного походження: Заключний звіт /Харківський державний університет харчування та торгівлі; Керівник Пивоваров Євген Павлович. – ДР 0115U001891. УДК 001.892:613.29:544.722.132.

60 с.

Розроблено та науково обґрунтовано технологію капсулювання харчових систем гідрофобного походження. Визначено, що капсулювані харчові системи гідрофобного походження можуть виступати в якості інтактних заправок для кулінарної продукції. Робота передається за кордон за договірною ціною.

12.03.18.0207/0216U002172

Концептуальні, нормативно-правові та психолого-педагогічні аспекти діяльності Мережі навчально-методичних установ цивільного захисту: Заклучний звіт /Інститут державного управління у сфері цивільного захисту; Керівник Литвиновський Євген Юрійович. – ДР 0113U004500.

УДК 001.89:37.096:(354.1+346.2).

102 с.

Об'єкт дослідження: педагогічне проектування освітніх систем. Мета роботи: обґрунтувати концептуальні, організаційно-правові, психолого-педагогічні засади діяльності навчально-методичних установ цивільного захисту. Методи дослідження: теоретичні: системний аналіз, синтез, контент-аналіз, декомпозиції, педагогічне проектування, порівняння; узагальнення; емпіричні: метод аналізу ієрархій, тестування, анкетування, аналіз результатів діяльності, експертне оцінювання, педагогічний експеримент; методи математичної статистики. Основні результати: рукопис монографії "Теоретичні та організаційно-методичні засади проектування освітньої діяльності навчально-методичних установ цивільного захисту". Робота передається за кордон за договірною ціною.

12.51 Методика і техніка дослідницької роботи

12.03.18.0208/0216U001298

Історія філософії у вітчизняній духовній культурі: Заклучний звіт /Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка; Керівник Аляев Геннадій Євгенович. – ДР 0113U000381. УДК 001.891.3:130.123.4.

293 с.

Об'єкт дослідження - історія філософії як наука та як спосіб осмислення духовної спадщини в її співвідношенні з філософією та культурою. Предмет дослідження - функціонування історії філософії у вітчизняній духовній культурі. Мета роботи - напрацювання основних методологічних підходів до сучасного розвитку історико-філософського знання та їх застосування відносно функціонування філософського виміру вітчизняної духовної культури. Методологія дослідження: поєднання принципів логічного, історичного та компаративного методів, а також біографічного підходу. Здійснено методологічне обґрунтування концепції історико-філософського дослідження в контексті поняття "філософська культура". У контексті вітчизняної історії філософії сформульовано поняття подвійної ідентичності та культурного паралелізму. Здійснено методологічне обґрунтування парадигмального підходу в дослідженні історії вітчизняної думки. З'ясовано, що парадигмальний підхід дозволяє встановлювати й описувати історичні закономірності становлення вітчизняної культури, унаочнюючи багатовекторність її розвитку. Встановлено, що сучасний етап вітчизняного історико-філософського розвитку характеризується тенденцією до формування монолітної парадигми, проте, з огляду на хронотоп сучасної парадигми це прагнення є радше нездійсненим. Встановлено, що однією з визначальних характеристик сучасної вітчизняної парадигми є наявність внутрішніх суперечностей, котрі мають діалектичний характер, але часто не знаходять виходу в простір діалогу, що створює ситуацію філософських "глухоти" і "німоти", котра, у свою чергу, не дозволяє подолати внутрішні апорії і вийти на більш високий і продуктивний рівень філософської взаємодії. Визначено місце російської філософії у вітчизняній духовній культурі: стверджується ідея, що формування сучасної вітчизняної філософії і культури, починаючи з XVIII ст. і до сьогодні, знаходилося у безпосередньому нерозривному зв'язку із російською думкою, що створило умови формування феномену "подвійної ідентичності". Уточнено методологію дослідження механізму "суголосності ідей" мислителів, які перебували у різних історико-філософських контекстах. З нових позицій обґрунтовано доцільність розгляду вітчизняної історії філософії в контексті розвитку світової філософії. Обґрунтовано ідею топографічності істо-

рії філософії в контексті застосування біографічного методу. У контексті історико-філософського регіонаознавства досліджено співвідношення столиці й провінції в розвитку філософського знання. Класифіковано, описано та досліджено частину матеріалів (записників) архівного фонду С. Франка. Робота передається за кордон за договірною ціною.

13 КУЛЬТУРА

13.07 Теорія, методологія і філософія культури

13.03.18.0209/0416U000038

Брагин Юрій Анатолійович. Формування предмета дослідження в концепціях В. Дільтея і К. Гірца: культурологічний аспект:

Дис... к.культурол.н. /Харківська державна академія культури. – Захищена 24.12.2015.

УДК [130.2 : 165.23] (043.3).

204 с. – Бібліогр.: 286 назв.

Об'єкт дослідження – концепція наук про дух В. Дільтея і теорія інтерпретативної антропології К. Гірца. Здійснено комплексний культурологічний аналіз способів формування предмета дослідження в концепціях В. Дільтея і К. Гірца. Проведено порівняльний аналіз методів формування предмета дослідження в науках про дух та інтерпретативній антропології. Сформульована теза про належність концепцій В. Дільтея і К. Гірца до герменевтичної парадигми культурології. Галузь – теорія та історія культури, культурологія.

13.03.18.0210/0216U001247

Науково-дослідне обстеження фондів колекцій та вивчення архівних матеріалів стосовно творчості митців та художніх явищ:

Заключний звіт /Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України; Керівник Сіткарьова Ольга Всеволодівна. – ДР 0111U009278.

УДК 008.009:3.

11 с.

Моніторинг, отримання й узагальнення нових архівних відомостей щодо різних видів мистецтва України найновішого часу. Опрацювання історіографічних і наукознавчих матеріалів, їх оприлюднення в одноосібних і колективних монографіях, а також частково в щорічних збірниках наукових праць ІПСМ НАМ України.

13.03.18.0211/0216U001251

Експериментальне дослідження в галузі візуальних практик та новітніх мистецьких технологій:

Заключний звіт /Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України; Керівник Сидоренко Віктор Дмитрович. – ДР 0106U005733. УДК 008.009:3.

27 с.

Дослідження й отримання нових засобів художнього вираження у візуальному мистецтві. Репрезентація результатів експериментальних досліджень з пошуку новітніх технологій і матеріалів для практичної творчої реалізації художниками, режисерами, відео- і кінооператорами. Прогнозування подальших шляхів впровадження репрезентованих новітніх технологій і матеріалів у сучасній художній практиці, поширення позитивного досвіду в цій царині. Фундаментальний характер праці зумовлений побудовою ціннісної вертикалі від практичного досвіду винаходу нових матеріалів (разом з Інститутом сцинтиляційних матеріалів НАН України) та їхнього впровадження у художню практику -

до теоретико-методологічного осмислення природи і сутності функціонування новітніх технологій у сучасному мистецтві України.

13.03.18.0212/0216U001252

Архітектура від античності до нашого часу:

Заключний звіт /Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України; Керівник Сидоренко Віктор Дмитрович. – ДР 0106U005730. УДК 008.009:3.

15 с.

Обґрунтування герменевтико-семіотичного підходу до архітектурознавчого дослідження; вивчення культурних явищ від античності до нашого часу як системи архітектурної організації зовнішнього світу з точки зору взаємозв'язку життєдіяльності людини з її просторовим оформленням, що віддзеркалені в архітектурній формі, а також у тексті про цю форму. Вивчення питань розвитку та історії окремих архітектурних утворень і часових конструктів функціонування архітектурних форм. Упровадження в науковий обіг нових відомостей про різнобічні аспекти складення архітектури як форми суспільного буття.

13.11 Культура в сучасному світі

13.03.18.0213/0216U001248

Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки:

Заключний звіт /Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України; Керівник Яковлев Микола Іванович. – ДР 0108U005910. УДК 63.3; 72.01;72.25.

15 с.

Вирішення проблемних питань історії, теорії та сучасного стану образотворчого, музичного, театрального, кінематографічного мистецтв, архітектури і дизайну. Аналіз і узагальнення історіографічних матеріалів, що стосуються проблем історії, теорії та сучасної практики у сфері образотворчого, театрального, музичного і кіномистецтва, а також синтезу мистецтв з метою розкриття нових розділів і розширення попередніх знань з даної проблематики, поглиблення предметно-наукової й методологічної бази мистецтвознавства. Розгляд і впровадження нових гіпотез, ідей, підходів з мистецтвознавчої проблематики.

13.03.18.0214/0216U001249

Сучасні проблеми дослідження, реставрації та збереження культурної спадщини :

Заключний звіт /Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України; Керівник Пучков Андрій Олександрович. – ДР 0108U002550. УДК 008.316:722.

18 с.

Виявлення, аналіз та узагальнення відомостей про сучасні проблеми дослідження, реставрації та збереження культурної спадщини України. Впровадження у науковий обіг базових відомостей про досвід дослідження, реставрації та збереження культурної спадщини України у різних галузях гуманітарного знання (мистецтво, архітектура, джерелознавство, історіографія тощо). Поширення наукового знання в царині як сучасної мистецтвознавчої і культурологічної науки, так і архітектурознавства, джерелознавства й історіографії.

13.51 Музейна справа. Музеєзнавство

13.03.18.0215/0416U000137

Костенко Антон Віталійович. Археологічні фонди краєзнавчого музею: формування, зберігання, використання (на прикладі Херсонського обласного краєзнавчого музею):

Дис... к.і.н. /Центр пам'яткознавства Національної академії

наук України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. – Захищена 24.12.2015.

УДК [902+930]:069.02.001(477.75-21).

295 с.: 15 іл. – Бібліогр.: 401 назва.

У роботі комплексно розглядається історія формування, проблеми збереження та популяризації археологічних фондів Херсонського обласного краєзнавчого музею. Визначено етапи розвитку, характерні для археологічних фондів українських музеїв від кінця XIX ст. до сьогодні. Показано сучасну науково обґрунтовану методику зберігання археологічних колекцій у відкритих та закритих фондосховищах і експозиціях. Аналізуються поширені і перспективні концепції презентації археологічних фондів засобами музею.

13.61 Охорона пам'ятників історії і культури

13.03.18.0216/0416U000100

Звіряка Анна Іванівна. Історичний ландшафт Київських гір і долини р. Дніпра як пам'ятка культурної спадщини: Дис... к.і.н. /Центр пам'ятокознавства Національної академії наук України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. – Захищена 24.12.2015.

УДК 502.6(477-25); 712.2(477-25).

256 с.: 1 табл., 94 іл. – Бібліогр.: 353 назви.

Дисертація є першим комплексним науковим дослідженням, у якому розглянуто історичний ландшафт Київських гір і долини р. Дніпра з огляду на пам'яткоохоронний аспект, виявлено його особливості розвитку в історичному контексті, показано роль містобудівних комплексів та архітектурних ансамблів у формуванні його розпланувальної, об'ємно-просторової структури та образних характеристик. В дисертації проаналізовано український та зарубіжний досвід щодо охорони та збереження культурних ландшафтів, розроблено основні засади охорони та використання пам'ятки ландшафту та запропоновано основні напрямки подальших досліджень щодо охорони подібних пам'яток.

13.03.18.0217/0416U000101

Варивода Аліна Григорівна. Пам'ятки українського церковного гаптування XVII-XVIII ст. з колекції Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника як об'єкт культурної спадщини: Дис... к.і.н. /Центр пам'ятокознавства Національної академії наук України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. – Захищена 24.12.2015.

УДК 746.3(477-25)"17-18":2-926.63.

311 с.: 162 іл. – Бібліогр.: 263 назви.

Дисертація є першим комплексним науковим дослідженням пам'яток церковного гаптування XVII-XVIII ст. з колекції Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника у сенсі розгляду їх як невід'ємної складової культурної спадщини України. В роботі проаналізовано розвиток українського церковного гаптування у контексті історії та релігійної культури доби бароко; досліджено основні типологічні групи вишитих золотними нитками тканин з колекції заповідника, значна частина яких введена до наукового обігу вперше.

13.03.18.0218/0416U001147

Гнера Володимир Анатолійович. Аерокосмічний моніторинг як інструмент пам'ятокознавчих досліджень (на прикладі пам'яток археології Брусилівського району Житомирської області): Дис... к.і.н. /Центр пам'ятокознавства Національної академії наук України і Українського това-

рства охорони пам'яток історії та культури. – Захищена 12.01.2016.

УДК УДК 902.03 (477).

260 с.: 50 іл. – Бібліогр.: 237 назв.

Розроблено методику роботи з дистанційними зображеннями пам'яток для виявлення, визначення, вивчення та збереження об'єктів культурної спадщини. Характеризуються основні прийоми розпізнавання аерокосмічних зображень пам'яток, виокремлюються основні дешифруючі ознаки. Прописано алгоритм роботи з аеро- та космоснімками пам'яток та поєднання їх з геоінформаційними системами з подальшим картографуванням.

14 НАРОДНА ОСВІТА. ПЕДАГОГІКА

14.01 Загальні питання народної освіти і педагогіки

14.03.18.0219/0416U000144

Ситник Наталія Іванівна. Становлення та розвиток українсько-канадських освітніх зв'язків (друга половина XX - початок XXI століття): Дис... к.пед.н. /Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія. – Захищена 29.12.2015.

УДК 37.014:005.412(477/71)"19/20"(09).

265 с. – Бібліогр.: 288 назв.

У дисертації проаналізовано основні напрями, зміст і форми співробітництва педагогів країн-партнерів; розкрито роль співпраці освітян та науковців України і Канади в реформуванні освіти України; встановлено, що досвід освітян Канади враховується українськими творчими групами при складанні сучасних підручників і навчально-методичних посібників, організації педагогічного процесу в навчальних закладах різних типів і форм власності.

14.03.18.0220/0416U000146

Мартинів Олег Михайлович. Формування культури здоров'язбереження студентів економічних спеціальностей на засадах міждисциплінарної інтеграції: Дис... к.пед.н. /Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія. – Захищена 30.12.2015.

УДК 371.72/378.047:33.

270 с.: 7 табл., 10 іл. – Бібліогр.: 281 назва.

У дисертації уточнено сутність змісту і структуру культури здоров'язбереження, критерії, показники та рівні її сформованості. Теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено ефективність реалізації сукупності педагогічних умов і моделі культури здоров'язбереження студентів економічних спеціальностей на засадах міждисциплінарної інтеграції.

14.03.18.0221/0216U001231

Проектування змісту професійно-технічної освіти на основі компетентнісного підходу: Заключний звіт /Інститут професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України; Керівник Вайнтрауб Марк Абрамович. – ДР 0113U000230. УДК 377.214.112.

47 с.

За результатами НДР вперше впроваджено концептуальні засади ПТО, організаційно-педагогічні умови, модель змісту підготовки кваліфікованих робітників з конкретної професії, спрямовано технологією проектування змісту ПТО на основі компетентнісного підходу

14.03.18.0222/0216U001534

Розвиток соціально-комунікативної компетентності обдарованих учнів початкової та основної школи: Заключний звіт /Інститут обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук України; Керівник Киричук Валерій Олександрович. – ДР 0114U000694. УДК 37.015.31.

35 с.

Мета дослідження - розробити методики діагностування соціально-комунікативної компетентності й обґрунтувати психолого-педагогічну модель її формування в обдарованих учнів початкової та основної школи. Завдання: - здійснити теоретичний аналіз наукових джерел з проблеми дослідження та визначити складові компоненти психолого-педагогічної моделі формування соціально-комунікативної компетентності молодших школярів та підлітків; - виявити індивідуально-психологічні особливості розвитку соціально-комунікативної компетентності обдарованих учнів початкової та основної школи; - розробити й обґрунтувати психолого-педагогічну модель (зміст, форми, методи і засоби) формування соціально-комунікативної компетентності обдарованих учнів початкової та основної школи; - розробити й обґрунтувати психолого-педагогічний інструментарій виявлення і діагностики рівнів сформованості соціально-комунікативної компетентності зазначеної категорії школярів; Необхідність розроблення проблеми формування та розвитку соціально-комунікативної компетентності молодших школярів та учнів основної школи обумовлено сучасними тенденціями в освіті. Нині в педагогіці провідними є ті форми та методи навчання й виховання, що акцентують увагу на учневі з урахуванням його інтересів, запитів і цінностей як суб'єкта навчального процесу. Школа повинна не лише дати учням певний обсяг знань, але й виховати людину, яка здатна творчо мислити, приймати рішення, мати свою позицію, брати на себе відповідальність, адаптуватися до умов мобільності, швидкої зміни соціальних ролей, тобто бути людиною компетентною у подальшій професійній діяльності, спілкуванні та взаємодії з іншими. Від рівня індивідуальної самореалізації кожної особистості залежить зростання та масштаби досягнень людства в галузі матеріальних і духовних цінностей. Значну роль у цьому відіграє уміння особистості встановлювати, підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, бути соціально адаптованим тощо, тобто мати розвинену соціально-комунікативну компетентність. Особливу значущість набуває формування та розвиток соціально-комунікативної компетентності обдарованих учнів, так як труднощі й проблеми, що виникають у них під час взаємодії (спілкуванні) можуть стати суттєвим гальмом успішного входження обдарованої дитини в соціальне середовище школи і суспільне життя у подальшому та розкриттю її талантів. Робота розповсюджується за довірною ціною.

14.03.18.0223/0216U001652

Інноваційно орієнтована іншомовна підготовка студентів засобами інформаційно-комунікативних технологій під час самостійної роботи як чинник професійної мобільності майбутніх фахівців торговельно-економічного профілю: Заключний звіт /Харківський державний університет харчування та торгівлі; Керівник Борисова Аліна Олексіївна. – ДР 0113U008402. УДК 004.558:81'243(075.4).

131 с.

Мета дослідження - висвітлення проблеми формування професійної іншомовної компетенції фахівця економічного профілю у процесі вивчення іноземної мови в умовах інформаційного суспільства. Практична значимість дослідження

полягає в тому, що науково обґрунтована інформаційна модель навчання іноземній мові студентів економічних спеціальностей. Складені викладачами кафедри навчальні посібники впроваджені в навчальний процес та можуть бути використані викладачами ВНЗ з метою підвищення ефективності і якості навчання студентів іноземній мові. Публікації. Теоретичні положення дослідження знайшли відображення у публікаціях викладачів кафедри іноземних мов. З даної теми опубліковано 4 навчальних посібника, 15 статей, 26 тез доповідей, 13 розробок впроваджено у навчальний процес.

14.07 Загальна педагогіка

14.03.18.0224/0416U001035

Турбар Тетяна Володимирівна. Природоохоронна робота учнів загальноосвітньої школи (друга половина XX - початок XXI століття): Дис... к.пед.н. /Мелітопольський державний педагогічний університет імені Б.Хмельницького. – Захищена 28.12.2015.

УДК 373.5.015.31:57.081.1 (477) "19/20" (043.3).

226 с. – Бібліогр.: 383 назви.

На підставі аналітичного огляду джерельної бази у дисертації узагальнено і систематизовано теоретичні ідеї та практичний досвід природоохоронної роботи учнів загальноосвітньої школи (друга половина XX - початок XXI століття), визначено їх значення для сучасності. Виявлено, проаналізовано та охарактеризовано основні етапи розвитку природоохоронної роботи учнів загальноосвітньої школи у другій половині XX - на початку XXI століття. Розкрито зміст, форми і методи природоохоронної роботи учнівської молоді у досліджуваний період. Визначено можливості використання позитивного досвіду природоохоронної роботи учнів загальноосвітньої школи у контексті сучасної освіти в Україні.

14.03.18.0225/0416U001168

Сікалюк Анжела Іванівна. Формування соціально-етичних цінностей у студентів економічних спеціальностей: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 14.01.2016.

УДК 37.016:172:33.

293 с.: 19 табл., 9 іл. – Бібліогр.: 290 назв.

У дисертації розглянуто проблему формування соціально-етичних цінностей у студентів економічних спеціальностей - майбутніх фахівців-менеджерів економічної сфери. У роботі представлено теоретичний аналіз наукових підходів до проблеми формування соціально-етичних цінностей студентів економічних спеціальностей; визначено й уточнено поняття "цінність", "соціально-етичні цінності", "сформованість соціально-етичних цінностей у майбутніх менеджерів економічної сфери"; розроблено критерії, показники та рівні сформованості соціально-етичних цінностей; визначено етапи, розроблено та експериментально перевірено ефективність дії змісту, форм і методів у позанавчальній виховній роботі, які забезпечують успішне формування соціально-етичних цінностей у студентів? майбутніх менеджерів економічної сфери.

14.03.18.0226/0416U001169

Васильченко Олена Іванівна. Соціально-педагогічні умови формування гендерної культури студентів університету: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 14.01.2016.

УДК 37.013.42:173-057.875(043.5).

262 с.: 12 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 294 назви.

Дисертацію присвячено проблемі формування гендерної культури студентів у навчально-виховній роботі університету. У дослідженні теоретично обґрунтовано структуру гендерної культури (гендерні знання, цінності та норми); соціально-педагогічні умови формування гендерної культури студентів університету; компоненти (когнітивний, діяльнісний, рефлексивний), критерії (гендерна обізнаність, доцільна гендерна поведінка, гендерна чутливість) та рівні сформованості гендерної культури студентів університету.

14.03.18.0227/0416U001199

Головко Вероніка Анатоліївна. Педагогічний супровід професійного самовиховання іноземних студентів у вищих технічних навчальних закладах: Дис... к.пед.н. /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. – Захищена 24.12.2015.

УДК 378.041-054.62:62.

209 с.: 24 табл., 4 іл. – Бібліогр.: 302 назви.

Об'єкт дослідження – процес самовиховання іноземних студентів у вищих технічних навчальних закладах. Мета дослідження – виявити вплив теоретично обґрунтованих та експериментально перевірених умов успішності педагогічного супроводу професійного самовиховання іноземних студентів у вищому технічному навчальному закладі на рівень їх професійної готовності. Методи дослідження – теоретичні, емпіричні, статистичні. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що в ньому уперше обґрунтовано й експериментально перевірено умови успішності педагогічного супроводу професійного самовиховання іноземних студентів у вищих технічних навчальних закладах; уточнено суть професійного самовиховання як свідомої роботи студента з удосконалення власної особистості як професіонала, зміст структурних компонентів професійної готовності іноземних студентів, а також критерії її показники її сформованості. Практичне значення полягає в тому, що теоретично обґрунтовані умови здійснення педагогічного супроводу професійного самовиховання іноземних студентів вищих технічних навчальних закладів підтвердили свою ефективність під час експериментальної перевірки й можуть бути реалізовані в освітньому процесі інших вищих технічних навчальних закладів.

14.09 Історія народної освіти і педагогіки. Персоналія

14.03.18.0228/0416U000072

Славська Яніна Анатоліївна. Еколого-естетичне виховання у загальноосвітніх школах Донбасу (кінець ХХ - початок ХХІ століття): Дис... к.пед.н. /Академія педагогічних наук України. – Захищена 17.12.2015.

УДК 373.033.(4-01).

310 с.: 11 табл., 3 іл. – Бібліогр.: 372 назви.

Дисертаційне дослідження присвячене проблемі еколого-естетичного виховання. Проведено історико-ретроспективний аналіз еколого-естетичного виховання школярів Донбасу в контексті еволюції поглядів на взаємини людини з природою. Визначено основні етапи розвитку еколого-естетичного виховання та показано його трансформацію у самостійну галузь педагогічної теорії та практики в кінці ХХ- на початку ХХІ століть. Розкрито методологічні й теоретичні основи еколого-естетичного виховання школярів. Схарактеризовано педагогічні технології, які використовуються у шкільному еколого-естетичному вихованні учнів загальноосвітніх шкіл Донбасу.

14.03.18.0229/0416U000145

Кутова Світлана Олександрівна. Українська мова як навчальна дисципліна в історії розвитку середньої школи в Україні (1945-1991 рр.): Дис... к.пед.н. /Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія. – Захищена 29.12.2015.

УДК 372.881=161.2-029:9(477)"1945/1991".

205 с.: 3 табл. – Бібліогр.: 302 назви.

У дисертації з'ясовано суспільно-політичні, організаційно-педагогічні умови розвитку теорії та практики навчання української мови в середній школі в Україні (1945-1991 рр.), розкрито змістове наповнення української мови як навчального предмета в середній школі, охарактеризовано методи та засоби навчання української мови в означений період.

14.03.18.0230/0416U000223

Свіжевська Світлана Андріївна. Розвиток системи акредитації у вищій освіті України (кінець ХХ - початок ХХІ ст.): Дис... к.пед.н. /Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України. – Захищена 14.01.2016.

УДК 378.37.014.254.

320 с.: 5 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 630 назв.

У дисертації цілісно розкрито процес розвитку національної системи акредитації в контексті актуалізації проблеми забезпечення якості вищої освіти з урахуванням особливостей соціально-політичного, економічного, культурного розвитку країни, обґрунтовано тенденції та особливості розвитку вітчизняної системи акредитації та науково-практичні рекомендації для подальшого проведення досліджень й створення комплексу організаційно-методичних матеріалів для використання в практиці спеціалістів з акредитації.

14.03.18.0231/0416U000254

Квасецька Ярина Андріївна. Професійна підготовка вихователів дошкільних установ у педагогічних навчальних закладах на західноукраїнських землях (остання третина ХІХ - перша половина ХХ століття): Дис... к.пед.н. /Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих Національної Академії педагогічних наук України. – Захищена 20.01.2016.

УДК 378:37.011.3-051-:373.2(477.8)35"18"/1-50"19".

266 с.: 11 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 475 назв.

З'ясовано особливості формування системи педагогічних навчальних закладів з підготовки вихователів, організаційні засади функціонування жіночих учительських семінарій і фребелівських курсів стаціонарної та заочної (екстернатної) форми, семінарій для вихователів дошкільця. Проаналізовано теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх вихователів, розкрито зміст теоретичного навчання і практики, їх взаємозв'язок та значення у фаховому становленні майбутніх вихователів дошкільних закладів.

14.03.18.0232/0416U001034

Єрмак Ганна Володимирівна. Взаємодія навчальних закладів православної Церкви і громадськості у моральному вихованні учнівської молоді Півдня України (кінець ХІХ століття - 1917 рік): Дис... к.пед.н. /Мелітопольський державний педагогічний університет імені Б.Хмельницького. – Захищена 28.12.2015.

УДК [37.015.31:17.022.1+271.2-472] (477.7) "18/19".

261 с.: 1 табл. – Бібліогр.: 466 назв.

У дисертації досліджено особливості процесу морального виховання учнівської молоді на основі спільної діяльно-

сті навчальних закладів православної Церкви і громадськості Півдня України (кінець XIX століття - 1917 рік). Здійснено історико-педагогічний аналіз тенденцій у моральному вихованні учнівської молоді в історичній ретроспективі. Подано й науково обґрунтовано сутність понять "моральне виховання" та "процес взаємодії суб'єктів морального виховання", що є базовими для дисертаційного дослідження. У роботі проаналізовано просвітницько-педагогічну діяльність церковних початкових шкіл, духовно-навчальних закладів, церковних учительських шкіл, виявлено основні форми, методи та засоби морального виховання учнівської молоді. Визначено основні типи громадських об'єднань Півдня України (кінець XIX століття - 1917 рік), що опікувалися моральним вихованням учнівської молоді. Розроблено спецкурс "Співпраця школи з релігійними об'єднаннями та подібними до них організаціями".

14.03.18.0233/0416U001404

Сімоненко Людмила Юріївна. Лінгводидактичні засади організації контролю сформованості методичної компетентності майбутніх учителів української мови: Дис... к.пед.н. /Київський університет імені Бориса Грінченка. – Захищена 19.02.2016.

УДК 378:811.161.2|005.22 (043.3).

296 с.: 9 табл., 3 іл. – Бібліогр.: 302 назви.

Дисертацію присвячено проблемі методики контролю сформованості методичної компетентності майбутніх учителів української мови як важливого складника професійної підготовки. У роботі представлено теоретичний аналіз наукової літератури з проблеми дослідження; розкрито сутність понять "методична компетентність майбутнього вчителя української мови", "контроль сформованості методичної компетентності майбутніх учителів української мови", "метод контролю" і "форма контролю"; визначено загальнопедагогічні й специфічні принципи контролю: структурування і генералізації знань, відкритості та прозорості, гармонізації, оптимізації навчального контролю, повноти, комплексності, опосередкованого оцінювання, індивідуалізації; обґрунтовано психологічні, психолінгвістичні та лінгводидактичні засади організації контролю сформованості методичної компетентності майбутніх учителів української мови; вивчено стан розробленості проблеми організації контролю сформованості методичної компетентності майбутніх учителів української мови у вишах; визначено критерії і рівні сформованості методичної компетентності студентів; розроблено методику організації контролю сформованості методичної компетентності майбутніх учителів української мови. Результати експерименту підтвердили ефективність запропонованої методики організації контролю сформованості методичної компетентності майбутніх учителів української мови. Ключові слова: методична компетентність майбутніх учителів української мови, методика організації контролю сформованості методичної компетентності майбутніх учителів української мови, принципи і функції контролю

14.03.18.0234/0416U001405

Зенченко Тетяна Федорівна. Підготовка майбутніх учителів до вивчення прикметника в початкових класах на компетентнісних засадах: Дис... к.пед.н. /Київський університет імені Бориса Грінченка. – Захищена 19.02.2016.

УДК 378.091:373.3.016:811.161.1'367.623|(043.3).

206 с.: 7 табл., 3 іл. – Бібліогр.: 223 назви.

Дисертацію присвячено удосконаленню підготовки майбутніх учителів до формування мовленнєво-комунікативної компетентності учнів початкових класів на змістовій основі прикметника як одного із виражальних засобів мови. Розро-

блено методику підготовки майбутніх учителів до роботи з використання прикметника як засобу вираження мовлення учнів, яка б сприяла підвищенню рівня розвитку навичок мовленнєвої діяльності щодо вживання у мовленні прикметників як виражальних засобів та охоплювала: зміст, принципи, методи, прийоми, допоміжну систему вправ. Метою розробленої експериментальної методики є надання методичної допомоги майбутнім учителям у процесі підготовки до професійної діяльності для здійснення поглибленої роботи з використання прикметника як засобу вираження мовлення учнів. Ефективність запропонованої методики обґрунтовано теоретично і підтверджено практично. Основні результати дослідження знайшли втілення в практиці навчального процесу з підготовки майбутніх вчителів для початкової школи. Ключові слова: ключові і предметні компетентності, комунікативна компетентність, прикметник, мовленнєві вміння і навички, вираження мовлення.

14.15 Система народної освіти

14.03.18.0235/0416U000060

Шевчук Марина Олександрівна. Управління процесом формування професійної компетентності майбутніх вчителів музики засобами педагогічного проектування: Дис... к.пед.н. /ДВНЗ "Університет менеджменту освіти" НАПН України. – Захищена 29.12.2015.

УДК 378.147:371.11]:78 (043.5).

218 с.: 32 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 220 назв.

У дисертаційному дослідженні розроблено, науково обґрунтовано та апробовано модель управління процесом формування професійної компетентності майбутніх вчителів музики засобами педагогічного проектування, яка містить концептуально-нормативний, змістовий, організаційно-функціональний та діагностико-результативний модулі. Результати експерименту дозволили зробити висновок, що застосування в управлінні засобів педагогічного проектування призводить до позитивної динаміки показників сформованості складових професійної компетентності майбутніх вчителів музики. Одержані результати педагогічного дослідження можуть бути використані у практичній діяльності викладачів вищих навчальних закладів. Проведене дослідження відкриває перспективи теоретичної та практичної розробки інших аспектів даної проблеми.

14.03.18.0236/0416U000061

Большукіна Аліна Вячеславівна. Управління розвитком дошкільного навчального закладу на адаптивних засадах: Дис... к.пед.н. /ДВНЗ "Університет менеджменту освіти" НАПН України. – Захищена 29.12.2015.

УДК 37.07:005.3.

286 с.: 15 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 237 назв.

Дисертація присвячена дослідженню проблеми управління розвитком дошкільного навчального закладу на адаптивних засадах. На основі аналізу сучасних науково-теоретичних досліджень у сфері управління уточнено визначення понять "розвиток дошкільного навчального закладу", "управління розвитком дошкільного навчального закладу", "управління розвитком дошкільного навчального закладу на адаптивних засадах". Розроблено й теоретично обґрунтовано модель управління розвитком дошкільного навчального закладу на адаптивних засадах. Створена нами модель має на меті розв'язання таких завдань: забезпечення результативності навчального процесу; узгодження стратегічних цілей освіти, цілей навчального закладу, особистісних цілей учасників навчального процесу, позитивна мотивація діяльності суб'єктів навчального процесу; формування життєвої

компетентності вихованців. Модель дала змогу підвищити результативність навчального процесу та сприяти узгодженню стратегічних цілей освіти, цілей навчального закладу, особистісних цілей і мотивів учасників навчального процесу та забезпечити взаємоприспосовування керуючої підсистеми із самоуправлінням керованих підсистем дошкільного навчального закладу. Саме такий підхід сприяє створенню конкурентоспроможного дошкільного навчального закладу й забезпечує позитивну динаміку його розвитку. Висвітлено методику проведення експериментальної перевірки, проаналізовано результати експериментальної перевірки, розроблено методичні рекомендації щодо впровадження моделі управління розвитком дошкільного навчального закладу на адаптивних засадах.

14.03.18.0237/0416U000062

Кошіль Віра Іванівна. Управління організаційно-педагогічною діяльністю недержавних установ у сфері соціального захисту дітей та молоді:

Дис... к.пед.н. /ДВНЗ "Університет менеджменту освіти" НАПН України. – Захищена 28.12.2015.

УДК 37.013:0053674-3-027.563(043.5).

93 с.: 18 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 295 назв.

У дисертації представлено теоретичний аналіз та практичне вирішення наукової проблеми управління організаційно-педагогічною діяльністю НУССЗДМ відповідно до сучасних вимог здійснення державної соціальної політики, розв'язання завдань розвитку соціальної сфери, організації соціальної роботи, визначення структури, змісту і напрямів діяльності недержавних установ та їх взаємодії з різними інституціями. Уточнено визначення понять "соціальний захист дітей та молоді", "діяльність у сфері соціального захисту дітей та молоді", "організаційно-педагогічна діяльність недержавних установ у сфері соціального захисту дітей та молоді", "управління організаційно-педагогічною діяльністю недержавних установ у сфері соціального захисту дітей та молоді" та сформульовано поняття "недержавна установа у сфері соціального захисту дітей та молоді". Розроблено й теоретично обґрунтовано модель управління організаційно-педагогічною НУССЗДМ, розкрито її структуру та зміст. Створена модель дала змогу вирішити такі завдання: розробити типовий зразок Статуту благодійної організації; визначити загальну тематику соціальних проектів діяльності НУССЗДМ; сформулювати організаційні механізми та описати технологічні прийоми управлінської діяльності; розробити перспективні напрями організації й вдосконалення діяльності НУССЗДМ, підготувати методичні рекомендації щодо впровадження даної моделі. У дослідженні використано методику факторно-критеріального моделювання, проаналізовано одержані результати, сформульовано висновки.

14.03.18.0238/0416U000075

Кравчинська Тетяна Сергіївна. Управління мотивацією професійної діяльності педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів:

Дис... к.пед.н. /ДВНЗ "Університет менеджменту освіти" НАПН України. – Захищена 28.12.2015.

УДК 373.2.001.3-051:[005.32:331.101.3](045).

261 с.: 15 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 220 назв.

Дисертація присвячена дослідженню проблеми управління мотивацією професійної діяльності педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів. На основі аналізу сучасних науково-теоретичних досліджень у сфері управління, педагогіки, психології розглянуто та розкрито сутність основних підходів до управління мотивацією професійної діяльності. З'ясовано сутність понять "управління",

"мотивація", "управління мотивацією професійної діяльності", "моніторинг мотивації професійної діяльності". Здійснено аналіз сучасного стану мотивації професійної діяльності педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів. Розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено модель управління мотивацією професійної діяльності педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів. Результатом упровадження моделі є підвищення рівня розвитку мотивації професійної діяльності педагогічних працівників задля досягнення цілей дошкільного закладу. Висвітлено методику проведення констатувального та формувального етапів експерименту, проаналізовано результати дослідження, розроблено методичні рекомендації для керівників дошкільних навчальних закладів щодо впровадження моделі, для керівників районних (міських) відділів освіти систематизовані діагностичні методики для моніторингу процесу мотивації професійної діяльності.

14.03.18.0239/0416U000255

Ландо Олег Анатолійович. Управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах:

Дис... к.пед.н. /ДВНЗ "Університет менеджменту освіти" НАПН України. – Захищена 28.01.2016.

УДК 378 67 01(043).

232 с.: 20 табл., 10 іл. – Бібліогр.: 237 назв.

У дисертації розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено модель управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах. Проаналізовано теоретичне обґрунтування та стан проблеми управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах. Управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах розглянуто як сукупність цілеспрямованих впливів колективного суб'єкта управління на об'єкт і фактори освітнього середовища, що забезпечують готовність і здатність студентів здійснювати здоров'язбережувальну діяльність з метою збереження і зміцнення власного здоров'я та здоров'я учнів у умовах освітнього середовища. Розроблена модель управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах розкриває його особливості. Доведено, що впровадження розробленої моделі суттєво впливає на підвищення ефективності управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах.

14.25 Загальноосвітня школа. Педагогіка загальноосвітньої школи

14.03.18.0240/0416U001108

Назаренко Людмила Анатоліївна. Формування предметної літературної компетентності старшокласників засобами інформаційно-комунікаційних технологій:

Дис... к.пед.н. /Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. – Захищена 26.12.2015.

УДК 373.5.016 :821.161.2 : 004.42.

304 с.: 7 табл., 2 іл. – Бібліогр.: 246 назв.

Об'єкт - процес навчання української літератури в старшій школі. Мета дослідження полягає у створенні науково обґрунтованої методики формування предметної літературної компетентності старшокласників із використанням засобів ІКТ. Методи - теоретичні, емпіричні, статистичні. Те-

оретичні результати і новизна - вперше в методиці української літератури обґрунтовано теоретико-методологічні основи формування предметної літературної компетентності старшокласників із використанням засобів ІКТ; розкрито змістове наповнення понять "літературна компетентність", "літературна компетентність учня"; розроблено, науково обґрунтовано та експериментально перевірено методику формування предметної літературної компетентності учнів; удосконалено модель алгоритмів побудови різних типів уроків літератури з використанням ІКТ у старших класах. Практичні результати - розроблено й впроваджено методику формування в старшокласників літературної компетентності засобами інформаційно-комунікаційних технологій, різнорівневі завдання, конспекти уроків української літератури. Ступінь упровадження - висока. Сфера (галузь використання) - педагогічна, загальноосвітні заклади.

14.03.18.0241/0416U001161

Жук Ірина Володимирівна. Розвиток умінь старшокласників виконувати наближені обчислення в процесі вивчення математики:

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 22.12.2015.

УДК 373.5.091.3:51.

280 с.: 4 табл., 33 іл. – Бібліогр.: 281 назва.

Дисертацію присвячено проблемі розвитку у старшокласників умінь виконувати наближені обчислення в процесі вивчення математики. На основі запропонованої структури змістової лінії "Наближені обчислення" в старших класах розроблено і теоретично обґрунтовано методичну систему формування і розвитку у старшокласників умінь виконувати наближені обчислення, а саме: цілі і зміст, сукупність організаційних форм, методів та засобів відповідно до кожної теми курсу алгебри та початків аналізу 10-11 класів, курсу стереометрії, розроблено методичні рекомендації щодо формування та розвитку умінь старшокласників виконувати наближені обчислення під час навчання математики.

14.03.18.0242/0416U001359

Коваленко Катерина Володимирівна. Формування предметної компетентності учнів основної школи у процесі розв'язування фізичних задач графічним методом:

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 17.02.2016.

УДК 37.046.14+371.3+53+372.853.

208 с.: 19 табл., 118 іл. – Бібліогр.: 235 назв.

У дисертації вперше запропоновано методичні підходи до використання графічного методу як чинника формування предметної компетентності з фізики учнів основної школи у процесі розв'язування фізичних задач. На основі аналізу навчальної програми з фізики визначено елементи графічного методу, оволодіння якими забезпечує підвищення рівнів навчальних досягнень учнів з фізики і чинить вагомий вплив на формування їх предметної компетентності. Вперше запропоновано методичні підходи до реалізації визначених елементів в контексті забезпечення державних вимог до рівня загальноосвітньої підготовки учнів. Розроблено методичні підходи до використання графічних задач на різних етапах навчальної діяльності учнів, які ґрунтуються на принципах системності, наступності та наочності, сприяють реалізації проблемного викладу матеріалу та частково-пошукового методу навчання. Розроблено та впроваджено методичні рекомендації щодо використання графічного методу розв'язування фізичних задач у процесі формування предметної компетентності учнів загальноосвітніх навчальних закладів

14.03.18.0243/0416U001362

Матвійчук Олексій Васильович. Методичні засади реалізації принципу наступності навчання фізики у загальноосвітній і вищій технічній школі: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 17.02.2016.

УДК 37.026:[37.016:53].

240 с.: 14 табл., 47 іл. – Бібліогр.: 197 назв.

У дисертації вперше запропоновано модель реалізації принципу наступності навчання фізики у загальноосвітній та вищій технічній школах в умовах його організації на засадах компетентнісного підходу. На основі створеної моделі вперше запропоновано методичну систему реалізації принципу наступності навчання фізики, спрямовану на забезпечення узгодженості між наявним рівнем предметної компетентності випускників загальноосвітньої школи та рівнем, необхідним для ефективного формування основ фахової компетентності студентів технічних університетів у процесі засвоєння дисципліни "Загальна фізика". Розроблено й впроваджено у навчальний процес методичні підходи до реалізації компонентів методичної системи наступності навчання фізики у загальноосвітній та вищій школах, а саме: методику формування практичних умінь у процесі розв'язування задач з фізики в учнів та студентів; методику використання віртуальних симуляторів під час проведення навчального експерименту; методику формування умінь щодо організації самостійної навчальної діяльності учнів старшої школи та студентів першого курсу вищої технічної школи. Розроблено діагностичну методику, що дозволяє встановити причини виникнення проблем з реалізації принципу наступності навчання фізики між загальноосвітньою та вищою технічною школами.

14.03.18.0244/0216U001415

Формування інформаційно-освітнього середовища як чинника розвитку інтелектуально обдарованої учнівської молоді на основі онтологічних електронних ресурсів:

Заключний звіт /Інститут обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук України; Керівник Стрижак Олександр Євгенович. – ДР 0115U002353. УДК 37.015.31.

34 с.

Мета дослідження – розробити програмно-інформаційне та інформаційно-методичне забезпечення підтримки інтелектуального розвитку обдарованої молоді в інформаційно-освітньому середовищі на основі онтологічних електронних ресурсів. Об'єкт дослідження – процес інформаційної підтримки інтелектуального розвитку обдарованої учнівської молоді в інформаційно-освітньому середовищі. Методи дослідження: теоретичний аналіз наукових джерел з проблеми дослідження, порівняльний аналіз ефективності розвивальних інформаційно-освітніх систем, методи багатокритеріального системного аналізу, об'єктно-орієнтованого проектування, конструктивної та нечіткої логіки, методики логіко-лінгвістичного аналізу текстів, формування операційного середовища учня на основі методу проектів. Основні результати науково-дослідної роботи та їх новизна. Розроблення методів онтологічного проектування та формування операційного простору діяльності учасників навчального процесу. Визначення технологічних компонентів онтологічного управління знаннями в інформаційно-навчальному середовищі. Проведено дослідження проблем, пов'язаних з організацією ефективного аналізу міждисциплінарних інформаційних ресурсів, у процесі якого були сформульовані та визначені трансдисциплінарний підхід щодо розробки нових методів та засобів управління інформацією у навчальному процесі для забезпечення доступу до знань, їх об'єднання та

формування нових знань. Гострота питання найбільш відчувається у великих комплексних проєктах, а також мультидисциплінарних і трансдисциплінарних дослідженнях, які полягають у розгляді того чи іншого явища поза рамками якоїсь однієї навчальної і наукової дисципліни, що є найважливішим завданням для проєктувальників і творців розподілених мережевих інформаційно-навчальних середовищ та відповідних онтологічних систем підтримки розвивальної навчально-пізнавальної діяльності учнівської молоді. Проведений аналіз наукових та методологічних засад побудови сучасних інформаційних технологій підтримки розвивальної навчально-пізнавальної діяльності учнівської молоді на основі обробки інформаційних ресурсів глобального середовища показав, що дані технології не дозволяють інтегрувати саме політематичні інформаційні ресурси через множинність та непорядкованість їх семантичних властивостей, а також нечіткість їх описів під час вирішення навчальних проблем та завдань. Робота розповсюджується за договірною ціною.

14.29 Спеціальні школи. Дефектологія

14.03.18.0245/0416U001167

Олефір Ольга Іванівна. Корекція лексичної складової мовлення у молодших школярів із тяжкими мовленнєвими вадами на уроках читання: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 28.12.2015.

УДК 376-056.264.016:81(043.3).

226 с.: 8 табл., 7 іл. – Бібліогр.: 208 назв.

Дисертаційне дослідження присвячено проблемі вивчення та корекції лексичної складової мовлення у молодших школярів із тяжкими порушеннями мовлення на уроках читання. У дослідженні з'ясовано ступінь розробки досліджуваної проблеми у загальній та спеціальній лінгводидактичній та психолого-педагогічній літературі, досліджено рівні сформованості лексичної складової мовлення у молодших школярів із тяжкими мовленнєвими вадами, визначено критерії та показники її оцінювання, узагальнено типологію лексичних помилок та можливі причини їх виникнення. Представлене теоретичне обґрунтування методики формування експерименту, розкрито напрямки, етапи та алгоритм лексичної роботи на уроках читання, а також узагальнено одержані результати проведеної експериментальної роботи, статистично підтверджено ефективність запропонованої методики. Результати дослідження довели педагогічну доцільність та ефективність запропонованої методики корекції лексичної складової у дітей зазначеної категорії на уроках читання.

14.31 Професійно-технічна освіта. Педагогіка фахової школи

14.03.18.0246/0216U001175

Особливості професійного навчання робітників в умовах високотехнологічного виробництва: Заключний звіт /Інститут професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України; Керівник Радкевич Валентина Олександрівна. – ДР 0113U000160. УДК 377.35.

48 с.

1. Вперше теоретично обґрунтовано: тенденції, дидактичні компоненти, інноваційні технології професійного навчання кваліфікованих робітників й системи управління персоналом в умовах високотехнологічного виробництва; особливості вимог високотехнологічного виробництва до підготовки кваліфікованих робітників; тенденції розвитку системи підготовки кваліфікованих робітників та систему оцінки соціальної й економічної ефективності професійного на-

вчання робітників на виробництві. 2. Удосконалено: підходи до: забезпечення якісної зайнятості, професійного розвитку персоналу підприємств в умовах ринку праці; визначення педагогічних умов ефективного професійного навчання робітників 3. Набули подальшого розвитку: організаційно-педагогічні умови професійного навчання робітників в умовах високотехнологічного виробництва з урахуванням енергоефективності; методика формування змісту дистанційного навчання робітників в умовах високотехнологічного виробництва.

14.35 Вища освіта. Педагогіка вищої школи

14.03.18.0247/0416U000016

Велуцка Марина Ярославівна. Підготовка майбутніх фахівців з міжнародного бізнесу в університетах США: Дис... к.пед.н. /Хмельницький національний університет. – Захищена 11.12.2015.

УДК УДК 378.147:334.012(73).

291 с.: 3 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 420 назв.

У дисертації здійснено аналіз стану дослідженості проблеми підготовки фахівців з міжнародного бізнесу в педагогічній літературі; схарактеризовано сучасні вимоги ринку праці США до професійної компетентності фахівців з міжнародного бізнесу в університетах США; розглянуто зміст освітніх програм та структуру навчальних планів, форми і методи навчальної діяльності; особливості практичної підготовки; проведено порівняльно-педагогічний аналіз професійної підготовки фахівців з міжнародного бізнесу в університетах США та України.

14.03.18.0248/0416U000070

Безугла Мілена В'ячеславна. Формування у студентської молоді духовно-культурних цінностей освіти: Дис... к.пед.н. /Академія педагогічних наук України. – Захищена 18.12.2015.

УДК 378.032.

237 с.: 13 табл., 2 іл. – Бібліогр.: 262 назв.

Дисертація присвячена проблемі формування у студентської молоді духовно-культурних цінностей освіти. На основі аналізу філософської та психолого-педагогічної літератури визначено теоретико-методологічні засади формування у студентської молоді духовно-культурних цінностей освіти. Схарактеризовано наукові підходи до проблеми формування у студентської молоді духовно-культурних цінностей освіти. Проаналізовано проблемне поле дослідження. Уточнено сутність понять "цінність", "освіта", "цінності освіти", "духовність", "духовна культура", "духовні цінності", "культурні цінності". Надана сутнісна характеристика поняття "духовно-культурні цінності освіти", які розглядаються нами як сукупність особистісно-значимих морально-орієнтованих пріоритетів в освіті, які визначають лінію поведінки особистості та сприяють здійсненню її найбільш повної самореалізації в усіх сферах життєдіяльності у відповідності до законів Істини, Добра та Краси. Визначено критерії, показники та рівні сформованості у студентської молоді духовно-культурних цінностей освіти. Теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність впровадження моделі організаційно-методичної системи та запропонованих педагогічних технологій формування у студентської молоді духовно-культурних цінностей освіти. Розроблено спецкурс "Освічена особистість". Ключові слова: освіта, цінності, культура, духовність, духовна культура, цінності освіти, духовно-культурні цінності освіти, освічена людина, знання, розуміння, студентська молодь.

14.03.18.0249/0416U000071

Ушакова Ірина Олександрівна. Формуван-

ня естетичного образу людини у студентської молоді комплексом мистецтв: Дис... к.пед.н. / Академія педагогічних наук України. – Захищена 18.12.2015.

УДК 378:[37.036-057.87]:7.

223 с.: 4 табл. – Бібліогр.: 252 назви.

Дисертація присвячена дослідженню процесу формування естетичного образу людини у студентської молоді комплексом мистецтв, вивченню вихідного рівня сформованості естетичного образу людини в студентів гуманітарних та технічних спеціальностей; розробці й обґрунтуванню методики формування естетичного образу людини у студентів комплексом мистецтв та визначенню оптимальних шляхів її реалізації; доведенню ефективності її впровадження в навчально-виховний процес вузу. У структурі естетичного образу людини виділено основні компоненти: змістовний, ціннісний, емоційний, діяльнісний. Відповідно до виділених компонентів розроблено критерії та рівні сформованості естетичного образу людини (високий, середній, низький). У формувальному експерименті здійснено впровадження розробленої методики формування естетичного образу людини у навчальній і позанавчальній роботі вишу шляхом використання інтерактивних методів навчання, сучасних технічних засобів та специфічних методів, уживаних при використанні комплексу мистецтв, а також організації самостійної роботи студентів, що забезпечило позитивну динаміку за рівнями сформованості естетичного образу людини у студентської молоді.

14.03.18.0250/0416U000073

Малик Леся Богданівна. Виховання культури праці студентів технічних коледжів у процесі вивчення загальнотехнічних дисциплін:

Дис... к.пед.н. / Академія педагогічних наук України. – Захищена 17.12.2015.

УДК 377.03:377.62(043.5).

207 с.: 25 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 251 назва.

У дисертаційному дослідженні усебічно висвітлено проблему виховання культури праці у науковій літературі та практиці трудового виховання. Обґрунтовано компоненти та показники вихованості культури праці студентів технічних коледжів. Визначено педагогічні умови як компонент моделі виховання культури праці студентів технічних коледжів у процесі вивчення загальнотехнічних дисциплін. Експериментально перевірено ефективність педагогічних умов виховання культури праці у студентів технічних коледжів засобами загальнотехнічних дисциплін.

14.03.18.0251/0416U000083

Собко Вадим Григорович. Розвиток професійної компетентності офіцерів-прикордонників у фаховій підготовці із застосуванням ділових ігор: Дис... к.пед.н. / Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького. – Захищена 16.12.2015.

УДК 378.147.88;351.746.1(043.3).

163 с.: 7 табл., 1 іл. – Бібліогр.: 201 назва.

Дисертацію присвячено дослідженню проблеми розвитку професійної компетентності офіцерів-прикордонників у фаховій підготовці із застосуванням ділових ігор. Розкрито сутність розвитку професійної компетентності офіцерів-прикордонників у фаховій підготовці із застосуванням ділових ігор; трактування понять "професійна компетентність офіцерів-прикордонників", "розвиток професійної компетентності офіцерів-прикордонників" з точки зору освітнього процесу у вищому військовому навчальному закладі. Визначено діагностичний апарат для з'ясування

стану розвиненості професійної компетентності офіцерів-прикордонників у фаховій підготовці із застосуванням ділових ігор. Обґрунтовано й експериментально перевірено модель розвитку професійної компетентності офіцерів-прикордонників у фаховій підготовці із застосуванням ділових ігор, визначено такі її компоненти: цільовий, змістовий, науково-методичний, аналітично-результативний; педагогічні умови розвитку професійної компетентності офіцерів-прикордонників у фаховій підготовці із застосуванням ділових ігор.

14.03.18.0252/0416U000203

Зінченко Альбіна Валеріївна. Формування у майбутніх учителів технологій готовності до профорієнтаційної роботи в умовах взаємодії школи і професійно-технічних навчальних закладів: Дис... к.пед.н. / Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка. – Захищена 29.12.2015.

УДК 378.14-057.875: [373-377.5] (043.3).

249 с.: 18 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 253 назви.

Дисертацію присвячено проблемі формування у майбутніх учителів технологій готовності до профорієнтаційної роботи в умовах взаємодії школи і професійно-технічних навчальних закладів. У роботі розроблено модель формування означеної готовності; обґрунтовано педагогічні умови, що забезпечують ефективність даного процесу. Серед них: розуміння студентами важливості спільної роботи школи і професійно-технічних навчальних закладів з орієнтації школярів на робітничі професії; визначення та реалізації можливостей змісту навчальних дисциплін фахової підготовки учителів технологій щодо формування у них готовності до профорієнтаційної роботи в умовах взаємодії школи і професійно-технічних навчальних закладів; узагальнення профорієнтаційних знань студентів під час вивчення дисципліни "Теорія і методика профорієнтаційної роботи" та в процесі виконання інтердисциплінарного проєкту; цілеспрямоване формування у студентів готовності до здійснення спільної профорієнтаційної роботи під час педагогічної практики. Експериментально перевірено педагогічні умови та методику формування готовності майбутніх учителів технологій до профорієнтаційної роботи в умовах взаємодії школи і ПТНЗ. Їх ефективність підтверджена результатами експерименту.

14.03.18.0253/0416U000204

Петровиц Ольга Борисівна. Формування готовності майбутніх учителів-словесників до організації позакласної роботи з обдарованими учнями: Дис... к.пед.н. / Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка. – Захищена 29.12.2015.

УДК 378.147.016:[821.161.2:373.5.091.211.3](043.3).

346 с.: 14 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 331 назва.

Дисертація присвячена актуальній проблемі професійної підготовки майбутніх учителів-словесників до організації позакласної роботи з обдарованими учнями. У роботі проаналізовано стан дослідження означеної проблеми на основі вітчизняних і зарубіжних наукових джерел, законодавчої та нормативної бази, обґрунтовано сутність і структуру готовності майбутнього вчителя-словесника до організації позакласної роботи з обдарованими школярами, у складі якої виділено такі компоненти, як мотиваційний, пізнавально-операційний, особистісно-креативний та оцінювально-рефлексивний, охарактеризовано критерії, показники та рівні сформованості цієї готовності. Визначено, науково обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови формування готовності майбутніх

учителів української мови і літератури до організації поза-класної роботи з обдарованими учнями, які реалізовано впродовж трьох етапів: мотиваційно-інформаційного, творчо-діяльнісного й імплементаційно-рефлексивного. Розроблено модель формування готовності майбутніх учителів-словесників до організації позакласної роботи з обдарованими учнями. Результати проведеного дослідження засвідчили ефективність та успішність реалізації окреслених педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів української мови і літератури до організації позакласної роботи з обдарованими школярами.

14.03.18.0254/0416U000218

Шпильовий Юрій Вікторович. Методика навчання систем автоматизованого проектування в процесі підготовки майбутніх учителів технологій: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 29.12.2015.

УДК 387.016:[62/68:004.4 24] (043.3).

272 с.: 11 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 205 назв.

Дисертацію присвячено питанням методики навчання систем автоматизованого проектування в процесі підготовки майбутніх учителів технологій. У дисертаційному дослідженні здійснено теоретичне обґрунтування й нове вирішення проблеми навчання систем автоматизованого проектування; розкрито ефективність цього процесу; визначено критерії, показники та рівні готовності використання систем автоматизованого проектування; розкрито шляхи підвищення рівня готовності майбутніх учителів технологій через удосконалення процесу навчання за спроектованою авторською методикою навчання систем автоматизованого проектування у процесі підготовки майбутніх учителів технологій.

14.03.18.0255/0416U000222

Дяченко Надія Олексіївна. Формування вмінь розв'язувати педагогічні задачі у майбутніх викладачів педагогіки на магістерському рівні: Дис... к.пед.н. /Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України. – Захищена 14.01.2016.

УДК 378.147:37.046.16 (477).

189 с.: 14 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 167 назв.

У дисертації наведено теоретичне узагальнення і нове рішення наукового завдання, яке полягало у формуванні у майбутніх викладачів готовності до використання педагогічних задач. Визначено та обґрунтовано педагогічні умови формування готовності до розв'язування та використання педагогічних задач. Розроблено та перевірено модель формування у майбутніх викладачів готовності до розв'язування та використання педагогічних задач.

14.03.18.0256/0416U000253

Клочко Олексій Олександрович. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до профілактики адиктивної поведінки дітей підліткового віку: Дис... к.пед.н. /Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих Національної Академії педагогічних наук України. – Захищена 20.01.2016.

УДК 378 : 371.125 : 343.85 - 053.6.

244 с.: 20 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 266 назв.

Обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх соціальних педагогів до профілактики адиктивної поведінки підлітків: збагачення професійно-орієнтованих дисциплін методами і формами, що стимулюють профілактичну спрямованість; створення і реалізація інноваційних форм роботи з підлітками, схильними до адиктивної поведінки, в межах

виробничої соціально-педагогічної практики; організація дієвого соціального партнерства щодо профілактики адиктивної поведінки підлітків; оптимізація науково-дослідної роботи студентів з проблем профілактики адиктивної поведінки підлітків.

14.03.18.0257/0416U001068

Олинець Тетяна Василівна. Формування кроскультурних цінностей студентів у виховній діяльності вищих педагогічних навчальних закладів: Дис... к.пед.н. /Інститут проблем виховання НАПН України. – Захищена 29.12.2015.

УДК 37.015.31:17.022.1-057.87:378.

233 с.: 16 табл., 5 іл. – Бібліогр.: 224 назв.

Дисертація присвячена проблемі формування кроскультурних цінностей студентів у виховній діяльності вищих педагогічних навчальних закладів. У роботі проаналізовано філософські, психологічні та педагогічні аспекти досліджуваної проблеми. Уточнено сутність і структуру кроскультурних цінностей у студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Розроблено критерії і показники, виявлено рівні сформованості означених цінностей. Визначено, обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови формування кроскультурних цінностей у студентів вищих педагогічних навчальних закладів (налагодження діалогічної взаємодії студентів і викладачів у позааудиторній роботі, застосування інтерактивної методики формування кроскультурних цінностей у виховній діяльності, підготовка викладачів та кураторів академічних груп до формування кроскультурних цінностей).

14.03.18.0258/0416U001081

Лунгол Ольга Миколаївна. Методика навчання електродинаміки учнів вищих професійно-технічних навчальних закладів: Дис... к.пед.н. /Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. – Захищена 24.12.2015.

УДК 377.091.33 - 027.22: 537.8.

322 с.: 15 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 373 назв.

У дисертації окреслена еволюція становлення методики навчання електродинаміки у вищих професійно-технічних навчальних закладах, обґрунтована сучасна концепція і перспективи компетентісно-орієнтованого навчання електрорадіотехнічних дисциплін. Розроблено організаційно-педагогічні умови формування освітнього середовища навчання учнів та досліджено системотвірний принцип профілювання предметних компетентностей. Обґрунтовані науково-методичні засади формування методичної системи на основі процесуально-змістового, матеріально-технічного, когнітивного, рефлексивно-результуючого компонентів та визначено способи її проектування на навчання електродинаміки. Проведено структурно-логічний аналіз навчальних планів, підручників, посібників з електрорадіотехнічних дисциплін і на його основі розроблено три методичні посібники, спрямовані на реалізацію окресленої моделі удосконалення методики навчання електродинаміки у освітньому середовищі нового Державного стандарту освіти. Модифіковано та вдосконалено фізичний експеримент у сфері професійно-технічного навчання. Виконано експериментальну перевірку ефективності методики навчання електродинаміки учнів вищих професійно-технічних навчальних закладів, розроблено методичні рекомендації щодо впровадження доробок в навчально-виховний процес.

14.03.18.0259/0416U001082

Соменко Дмитро Вікторович. Розвиток пізнавальної активності студентів педаго-

гічних університетів у процесі навчання фізики з використанням інформаційно-комунікаційних технологій: Дис... к.пед.н. /Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. – Захищена 24.12.2015.

УДК 378.147.091.33:[53+004].

252 с.: 8 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 258 назв.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати, розробити і перевірити методичну систему розвитку пізнавальної активності студентів педагогічних університетів у навчанні фізики засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Об'єктом дослідження є навчально-виховний процес з фізики у педагогічних університетах. Предмет дослідження: розвиток пізнавальної активності студентів з фізики засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Обґрунтовано теоретико-методичні засади створення та експериментально перевірено розроблену методичну систему розвитку пізнавальної активності студентів педагогічних університетів з фізики; запропонована методика впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у лабораторний практикум зі спецкурсу з фізики; визначена структура інтегрованих комп'ютерно-орієнтованих спецкурсів з фізики для студентів педагогічних університетів; створено алгоритм використання сучасних апаратно-обчислювальних платформ для реалізації графічного методу аналізу досліджуваних явищ і процесів з фізики та методичного забезпечення їх застосування у процесі виконання робіт фізичного практикуму й індивідуальних навчально-дослідницьких завдань з фізики. Статистичний аналіз експериментальних даних (на основі моделі Пірсона) свідчить про високу достовірність отриманих результатів і дає підстави констатувати позитивну динаміку розвитку пізнавальної активності студентів під час використання розробленої методичної системи та впровадження спецкурсу "Електронно-обчислювальна техніка у навчально-виховному процесі з фізики".

14.03.18.0260/0416U001098

Пелипенко Микола Миколайович. Формування готовності майбутніх фахівців оперативно-рятувальної служби до самозбереження в екстремальних умовах професійної діяльності: Дис... к.пед.н. /Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. – Захищена 29.12.2015.

УДК 378.635.5:614.842-057.36.

250 с.: 41 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 239 назв.

Доведено актуальність досліджуваної проблеми, розкрито сутність та структуру феномену "готовність до самозбереження", окреслено умови професійної діяльності рятувальників. Розроблено педагогічну модель формування готовності до самозбереження в екстремальних умовах професійної діяльності, виокремлено три етапи цього процесу, визначено критерії, показники та схарактеризовано рівні сформованості готовності до самозбереження. Ефективність створеної педагогічної моделі перевірено і доведено експериментально.

14.03.18.0261/0416U001152

Бондаренко Дмитро Володимирович. Формування адаптивної готовності майбутніх учителів музики до диригентсько-хорової діяльності: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 22.01.2016.

УДК 378.016:78.071.2(043.3).

260 с.: 20 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 296 назв.

У дисертації розглянуто проблему формування адаптивної готовності майбутніх учителів музики до диригентсько-хорової діяльності, де означений феномен трактується як

складна інтегративна особистісна якість, що характеризується стійкою фаховою спрямованістю на здійснення педагогічної роботи, позитивним ставленням до музично-естетичного розвитку школярів, наявністю фахово необхідних знань, умінь і навичок, певного практичного досвіду роботи з хоровим колективом, що забезпечує успішне творче самовиявлення. Визначено критерії, показники й рівні сформованості адаптивної готовності майбутніх учителів музики. Розроблено методи та прийоми навчальної роботи студентів під керівництвом тьютора, які сприяють формуванню в них адаптивної готовності. Здійснено експериментальну апробацію розробленої методики, ефективність якої підтверджується статистичними даними.

14.03.18.0262/0416U001153

Чжан Цзянань. Формування готовності майбутнього викладача до музично-інструментального полілога в процесі навчання гри на саксофоні: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 22.01.2016.

УДК 378.016:784.4=161.2(510):37.015.311.

227 с.: 19 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 223 назви.

У дисертації розглянута проблема культурно-освітнього полілога у контексті музично-інструментальної взаємодії майбутніх викладачів музичного мистецтва в процесі навчання гри на саксофоні, обґрунтовано науково-теоретичну сутність означеного феномена, принципові положення формування та педагогічні умови ефективності цього процесу. Саксофонне мистецтво розглянуто як цілісне явище музичної культури та освіти, академічного виконавства, виявлено його полікультурне значення. Розроблена та експериментально перевірена авторська методика поетапного формування готовності майбутнього викладача до музично-інструментального полілога в процесі навчання гри на саксофоні.

14.03.18.0263/0416U001200

Калашнікова Леся Юріївна. Формування соціальної позиції студентів у навчально-виховному середовищі педагогічного університету: Дис... к.пед.н. /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. – Захищена 25.12.2015.

УДК 378.147:37.061.

273 с.: 11 табл., 2 іл. – Бібліогр.: 395 назв.

Об'єкт дослідження – навчально-виховне середовище педагогічного університету. Мета – виявити вплив реалізованих у навчально-виховному середовищі педагогічного університету науково обґрунтованих педагогічних умов формування соціальної позиції студентів на її рівень. Методи дослідження: теоретичні, емпіричні, методи математичної статистики. Наукова новизна й теоретичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що в ньому уперше науково обґрунтовано й експериментально перевірено педагогічні умови формування соціальної позиції студентів у навчально-виховному середовищі педагогічного університету; уточнено: суть соціальної позиції педагога як складової його професійної позиції, що є системою інтелектуальних, вольового та емоційно-оцінного ставлення до світу, навколишньої дійсності, до професійно-педагогічних обов'язків, які є джерелом його професійної та громадської активності; зміст структурних компонентів соціальної позиції майбутніх педагогів; можливості складників навчально-виховного середовища педагогічного університету для формування соціальної позиції студентів; критерії сформованості соціальної позиції студентів. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони можуть бути ре-

алізовані в сучасних педагогічних вищих навчальних закладах.

14.03.18.0264/0416U001201

Бельорін-Еррера Олександра Михайлівна. Методична підготовка майбутнього вчителя основ здоров'я до створення здоров'яорієнтованого шкільного середовища: Дис... к.пед.н. /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. – Захищена 24.12.2015.

УДК 378.147.011.3 –051:613.

252 с.: 12 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 310 назв.

Об'єкт дослідження – процес професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя основ здоров'я. Мета дослідження – теоретично обґрунтувати, розробити та експериментально перевірити систему методичної підготовки майбутнього вчителя основ здоров'я до створення здоров'яорієнтованого шкільного середовища. Методи дослідження – теоретичні, емпіричні, статистичні. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що в ньому вперше теоретично обґрунтовано, розроблено й експериментально перевірено систему методичної підготовки майбутнього вчителя основ здоров'я до створення здоров'яорієнтованого шкільного середовища, яка утворена трьома взаємопов'язаними блоками: нормативно-цільовим, змістово-технологічним і аналітично-оцінювальним. Уточнено структурні компоненти методичної готовності майбутнього вчителя основ здоров'я до створення здоров'яорієнтованого шкільного середовища (мотиваційний, когнітивний, процесуальний, рефлексивний), критерії сформованості методичної готовності, відповідні показники та рівні сформованості методичної готовності. Практичне значення одержаних результатів полягає у впровадженні в систему методичної підготовки майбутніх учителів основ здоров'я спекурсу "Валеологізація освітнього середовища"; матеріали дисертації можуть використовуватися викладачами ВУЗів у процесі викладання дисциплін валеологічного та педагогічного спрямування.

14.03.18.0265/0416U001262

Лапіна Вікторія Олексіївна. Навчальний діалог як засіб формування мовленнєвої компетентності студентів технічного вищого навчального закладу в процесі вивчення іноземних мов: Дис... к.пед.н. /Київський університет імені Бориса Грінченка. – Захищена 29.01.2016.

УДК 81'243:378.147.

325 с.: 23 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 304 назви.

процесу формування мовленнєвої компетентності студентів технічних вищих закладах навчального діалогу під час вивчення іноземних мов, а саме: проаналізовано рівень дослідження обраної проблеми у педагогічній теорії та практиці; вивчено сучасний стан сформованості та підтверджено актуальність і доцільність досліджуваної проблеми; сформульовано й науково обґрунтовано сутність поняття "мовленнєва компетентність студентів технічного вищого навчального закладу", окреслено її структуру (соціально, професійно, бізнесорієнтовані компоненти) та критерії її сформованості (слухове сприйняття мовлення (аудіювання), візуальне сприйняття мовлення (читання), реалізація усного мовлення (говоріння), реалізація писемного мовлення (письмо)); розроблено дидактичну модель формування мовленнєвої компетентності студентів технічного вищого навчального закладу діалогічними засобами навчання під час вивчення іноземних мов; уточнено дефініцію "навчальний діалог", етапи його організації та рівні реалізації в практиці викладання іноземних мов; удосконалено дидактичні умови та організаційно-дидактичні засади процесу формування мовленнєвої компетентності студентів технічного вищого

навчального закладу засобами навчального діалогу під час вивчення іноземних мов; подальшого розвитку набули ідеї організації активного діалогічного навчання іноземних мов на засадах педагогіки співпраці, наукового осмислення феномену "мовленнєва компетентність" як важливого аспекту іншомовної підготовки студентів у технічному виші. Ключові слова: мовленнєва компетентність студентів технічного вищого навчального закладу, навчальний діалог, іншомовна професійно зорієнтована мовленнєва компетентність студентів технічного вищого навчального закладу, критерії та рівні сформованості іншомовної професійно зорієнтованої мовленнєвої компетентності студентів технічного вищого навчального закладу, організаційно-дидактичні засади, дидактичні умови формування мовленнєвої компетентності студентів технічного вищого навчального закладу.

14.03.18.0266/0416U001263

Бабенко Тетяна Павлівна. Формування дослідницьких умінь і навичок студентів медичного коледжу у процесі проектної діяльності: Дис... к.пед.н. /Київський університет імені Бориса Грінченка. – Захищена 29.01.2016.

УДК 378.147.88+377:61.

274 с.: 13 табл., 20 іл. – Бібліогр.: 325 назв.

Дослідження присвячене проблемам специфіки навчання у медичному коледжі, формуванню дослідницьких умінь та розвитку дослідницьких навичок студентів медичного коледжу через проектування. Пропонована дидактична модель ґрунтується на концептуальних філософських, психологічних, педагогічних та дидактичних положеннях. Визначено рід є упровадження медсестринського проектування як одного з пріоритетних методів у опануванні дослідницьких умінь і навичок майбутніми фахівцями медицини. У дисертації вивчено сучасний стан сформованості дослідницьких умінь і навичок студентів медичного коледжу; підтверджено актуальність і своєчасність досліджуваної проблеми; з'ясовано поняття "дослідницькі уміння студентів медичного коледжу", "дослідницькі навички студентів медичного коледжу", "медсестринський проект", його етапи та шляхи реалізації; обґрунтовано структуру дослідницьких умінь і навичок студентів медичного коледжу (інтелектуальний, аналітичний, комунікативний, операційно-маніпуляційний компоненти); визначено критерії сформованості (теоретичний, діяльнісний, професійний, комунікативний, творчий) та розкрито їх зміст; доведено доцільність упровадження виокремлених дидактичних умов; здійснено відбір змісту, форм, методів, засобів, що охоплюють теми теоретичних, практичних і самостійних робіт з дисциплін природничо-наукового, спеціально-медичного та клінічного циклів; визначено етапи формування дослідницьких умінь і навичок (мотиваційний, практичний, презентаційно-рефлексивний); експериментально перевірено ефективність упровадження організаційно-методичних засад формування дослідницьких умінь і навичок студентів медичного коледжу в процесі проектної діяльності; розроблено методичні рекомендації для викладачів щодо організації дослідницької діяльності студентів-медиків через проектування. Ключові слова: дослідницькі уміння студентів медичного коледжу, дослідницькі навички студентів медичного коледжу, медсестринський проект, дидактичні засади формування дослідницьких умінь і навичок студентів медичного коледжу, критерії та рівні сформованості дослідницьких умінь і навичок студентів медичного коледжу.

14.03.18.0267/0416U001364

Яцько Оксана Мирославівна. Комп'ютерно орієнтована методична система навчання інформатики майбутніх економістів у вищих

навчальних закладах: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 23.02.2016.

УДК 378.147.15.

320 с.: 16 табл., 38 іл. – Бібліогр.: 353 назви.

У роботі проаналізовано нормативно-правові документи, психолого-педагогічну, науково-методичну та навчальну літературу з проблеми дослідження; визначено психолого-педагогічні та методичні передумови, що забезпечують підвищення рівня інформатичної підготовки студентів економічних напрямів вищих навчальних закладів; узагальнено передовий педагогічний досвід щодо впровадження у навчальний процес ВНЗ економічного профілю інформаційно-комунікаційних і комп'ютерних технологій; уточнено зміст професійних та інформатичних компетентностей майбутніх фахівців у галузі економіки з урахуванням вимог інформаційного суспільства; розроблено комп'ютерно орієнтовану методичну систему навчання курсу "Інформатика", експериментально перевірено її ефективність.

14.03.18.0268/0416U001377

Бас Світлана Віталіївна. Формування предметної компетентності у процесі навчання вищої математики студентів економічних спеціальностей: Дис... к.пед.н. /Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. – Захищена 24.02.2016.

УДК УДК 372.851+[378.147:33].

301 с.: 14 табл., 38 іл. – Бібліогр.: 263 назви.

У дисертаційній роботі проведено аналіз сучасного стану досліджень з питання формування предметної компетентності у навчанні вищої математики, визначене її місце в системі компетентностей майбутнього економіста, обґрунтовано структуру, визначено критерії та рівні її сформованості. Провідними засобами формування математичної компетентності майбутнього економіста обрано використання системи компетентнісно орієнтованих задач та експертно пошукова математична система Wolfram|Alpha.

14.03.18.0269/0216U001639

Роль освіти в забезпеченні господарського розвитку в умовах становлення економіки знань: Заключний звіт /Харківський державний університет харчування та торгівлі; Керівник Ушакова Наталія Григорівна. – ДР 0113U008388. УДК 37.014.

217 с.

Об'єкт дослідження - вплив освіти на господарський розвиток в умовах становлення економіки знань. Предмет дослідження - вітчизняна система освіти як сфера економіки. Наукова новизна - вирішено наукову проблему розвитку теорії функціонування освіти в умовах становлення економіки знань та глобалізації; обґрунтовано необхідність розгляду освіти як синергійної системи; визначені трансформації інституціональної структури освіти як фактора господарського розвитку, Практичне значення - визначено загальну стратегію розвитку вищих навчальних закладів з метою участі в функціонуванні світового ринку освітніх послуг.

14.03.18.0270/0216U002033

Дослідження методики забезпечення наступності у навчанні іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: Заключний звіт /Київський національний лінгвістичний університет; Керівник Ніколаєва Софія Юріївна. – ДР 0114U000137. УДК 371.315.

55 с.

Вивчено і узагальнено світовий досвід забезпечення наступності у навчанні іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах.

Обґрунтовано зміст "Концепції міжкультурної іншомовної освіти в Україні". Розроблено й експериментально перевірено ефективність різних технологій забезпечення шуканої наступності.

14.03.18.0271/0216U002108

Лінгвістичні аспекти іншомовної комунікації та методика їх навчання: Заключний звіт /Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля; Керівник Тарнопольський Олег Борисович. – ДР 0110U000323. УДК 81'1 : 371.3.

191 с.

Метою виконання науково-дослідної теми є підвищення якості навчання іноземних мов студентів в умовах мовних та немовних вищих навчальних закладів. Об'єктом дослідження є саме навчання іноземних мов студентів в умовах мовних та немовних вищих навчальних закладів. Предметом дослідження є лінгвістичні та методичні аспекти оптимізації та інтенсифікації навчання іншомовної комунікації студентів мовних та немовних спеціальностей.

14.43 Спеціалізовані галузі педагогіки

14.03.18.0272/0416U001363

Сидорчук Марина Степанівна. Соціально-педагогічні умови самоактуалізації старших підлітків у центрах соціально-психологічної реабілітації: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 18.02.2016.

УДК 37.013.42 - 053.6 (043.3).

258 с.: 10 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 318 назв.

У дисертації визначено поняття "самоактуалізація старших підлітків у центрах соціально-психологічної реабілітації", обґрунтовано соціально-педагогічні умови самоактуалізації старших підлітків у центрах соціально-психологічної реабілітації; окреслено критерії, показники та визначено рівні самоактуалізації старших підлітків у центрах соціально-психологічної реабілітації; визначено особливості самоактуалізації особистості у старшому підлітковому віці; здійснено психолого-педагогічну характеристику вихованців центрів соціально-психологічної реабілітації; виявлено причини потрапляння дітей у центри соціально-психологічної реабілітації; визначено структуру психолого-педагогічних складових самоактуалізації як факторів впливу на самоактуалізацію старших підлітків у ЦСПР; розроблено та експериментально перевірено організаційно-методичне забезпечення реалізації соціально-педагогічних умов і технологій самоактуалізації старших підлітків у центрах соціально-психологічної реабілітації.

15 ПСИХОЛОГІЯ

15.01 Загальні питання психології

15.03.18.0273/0416U001155

Носенко Діна Володимирівна. Особистісні чинники психологічного феномену самоінвалідації як форми проактивної копіпоевдінки: Дис... к.психол.н. /Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. – Захищена 29.12.2015.

УДК 159.923+159.9.019.4+159.947.2.

181 с.: 25 табл., 3 іл. – Бібліогр.: 207 назв.

У дисертації досліджується проблема концептуалізації порівняно нового психологічного феномену -

"самоінвалідації", тобто самоспричинення перешкод на шляху виконання власної діяльності з метою виправдання очікуваного неуспіху, який до недавнього часу розглядався у зарубіжній психології, де він був вперше ідентифікований, як парадокс, а у науковий обіг у вітчизняній психології введений вперше завдяки даному дослідженню. Автором теоретично обґрунтовано і емпірично підтверджено можливість категоризації самоінвалідації як проактивної копінг-стратегії, що поєднує ознаки емоційно-фокусованої копінг-стратегії і стратегії уникнення реактивного копіngu. Визначено ймовірні особистісні чинники прояву у суб'єктів схильності до самоінвалідації, за допомогою методів факторного, кореляційно-регресійного і кластерного видів аналізу доведено функціональну еквівалентність самоінвалідації як проактивної копінг-поведінки ознакам емоційно-фокусованої стратегії реактивного копіngu. Ідентифіковано ієрархію індивідуально-психологічних і особистісних чинників самоінвалідації, до складу яких входить: на рівні первинного оцінювання ситуації, що потребує зусиль подолання, - нейротизм, на рівні когнітивного оцінювання наявних ресурсів подолання - сумнінність і сформованість у суб'єкта умов саморозвитку; на рівні граничної оцінки ситуації - відчуття впевненості у самоефективності і безперервності психічного здоров'я.

15.21 Загальна психологія

15.03.18.0274/0416U000123

Четверик-Бурчак Аліна Григорівна. Механізми впливу емоційного інтелекту на успішність життєдіяльності особистості: Дис... к.психол.н. /Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського". - Захищена 25.12.2015.

УДК 159.923+159.942.

187 с.: 39 табл., 5 іл. - Бібліогр.: 215 назв.

У дисертаційному дослідженні розглядаються механізми впливу емоційного інтелекту на успішність при виконанні провідних життєвих завдань особистості. Розроблено типологію успішності життєдіяльності залежно від рівня сформованості емоційного інтелекту (низький, середній, високий). Здійснено психометричну перевірку та апробацію двох опитувальників американського дослідника К. Кіза "Безперервність психічного здоров'я - коротка форма" та "Шкала соціального благополуччя". З'ясовано вплив емоційного інтелекту на сформованість смисловитих орієнтацій, безперервність психічного здоров'я та пристосованість до життя.

15.31 Психологія розвитку. Вікова психологія

15.03.18.0275/0416U001023

Гурлева Тетяна Степанівна. Психолого-педагогічні умови формування відповідальності у важковиховуваних підлітків: Дис... к.психол.н. /Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. - Захищена 14.12.2015.

УДК 159.922.763-056.49.

187 с.: 7 табл., 5 іл. - Бібліогр.: 276 назв.

У роботі представлено цілісну характеристику проблеми дослідження відповідальності у психологічній науці, розкрито особливості розвитку та умови формування якості відповідальності у підлітковому віці - зокрема, у важковиховуваних учнів. Дається опис типів просоціальної відповідальності. З'ясовано, що якість відповідальності у підлітковому віці характеризується нецілісністю, дисгармонійністю розвитку, а також зорієнтованістю як на просоціальні, так і

асоціальні цінності та норми (описано аналогічні типи асоціальної відповідальності). Досліджено психолого-педагогічні умови ефективного формування у важковиховуваних підлітків інтегрованої просоціальної відповідальності, а саме: метод педагогічної вимоги і включення учня у спільну діяльність з учителем і однокласниками. Після формувального впливу зафіксовано значущі позитивні зміни у групі важковиховуваних підлітків: зростання загальної кількості типів відповідальності просоціального спрямування, поліпшення показників ставлення до відповідальності та її розуміння. Висунута на початку дослідження гіпотеза здобула своє підтвердження. Дано рекомендації щодо профілактики й подолання безвідповідальності як фактора важковихованості учнів.

15.03.18.0276/0416U001024

Соболева Катерина Віталіївна. Психологічні особливості децентрації у ранньому юнацькому віці: Дис... к.психол.н. /Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. - Захищена 14.12.2015.

УДК 159.923.6.

235 с.: 20 табл., 19 іл. - Бібліогр.: 375 назв.

Дисертаційне дослідження присвячено проблемі децентрації у ранньому юнацькому віці. Теоретично обґрунтовано та розроблено модель децентрації у процесі міжособистісного пізнання, яка включає три компоненти: когнітивний, емоційно-ціннісний та поведінковий. У емпіричній частині роботи досліджено складові децентрації, обґрунтовано рівні розвитку децентрації. Виявлено негативний зв'язок між рівнями децентрації та суб'єктивним станом достовірності у осіб раннього юнацького віку. Водночас потреба в усамітненні позитивно пов'язана з рівнями розвитку децентрації. В умовах фрустрації в осіб з розвинутою децентрацією переважають реакції з фіксацією на перешкоді та екстрапунітивні реакції. Під час реалізації поставлених завдань, теоретично та емпірично підтверджено достовірність висунутої гіпотези про те, що становлення децентрації у осіб раннього юнацького віку передбачає розвиток емпатійного ставлення, розуміння пізнавальної позиції іншої людини, конструктивної поведінки з однолітками. У процесі дослідження децентрації серед осіб раннього юнацького віку виявлено нерівномірність розвитку складових децентрації. У ході формувального експерименту розроблено та успішно апробовано програму сприяння розвитку децентрації у ранньому юнацькому віці. Ефективність застосування програми серед осіб раннього юнацького віку підтверджує зростання здатності уявити себе на місці іншого та зниження егоцентричної спрямованості, що є важливими складовими децентрації.

15.03.18.0277/0416U001156

Шамрук Олег Павлович. Психологічні особливості формування організованості у майбутніх співробітників державної пенітенціарної служби України: Дис... к.психол.н. /Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. - Захищена 28.12.2015.

УДК 159.923.2.316.

161 с.: 15 табл., 15 іл. - Бібліогр.: 215 назв.

Дисертаційне дослідження присвячене вивченню психологічних особливостей формування організованості у майбутніх співробітників Державної пенітенціарної служби України. В роботі розроблено психологічну модель організованості, апробовано науково-обґрунтований методичний інструментарій дослідження організованості особистості. Описуються результати емпіричного дослідження психологічних особливостей розвитку структурних компонентів організованості майбутніх офіцерів-пенітенціаріїв залежно від курсу

навчання, взаємозв'язку між компонентами організованості. Виявлено індивідуально-психологічні властивості, що обумовлюють розвиток структурних компонентів організованості майбутніх офіцерів-пенітенціаріїв. Розроблено та апробовано програму розвитку когнітивного, мотиваційного, регуляторного, рефлексивно-оцінного та результативного компонентів організованості майбутніх офіцерів-пенітенціаріїв. Проведений кількісний і якісний порівняльний аналіз результатів, отриманих у ході формувального експерименту, дозволяє стверджувати, що розроблена програма є ефективним засобом розвитку організованості. Гіпотеза, що була висунута на початку роботи в ході експериментального дослідження знайшла своє повне підтвердження.

15.03.18.0278/0416U001157

Петренко Вікторія Євгенівна. Психологічна корекція тривожності старшокласників різних типів загальноосвітніх навчальних закладів: Дис... к.психол.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 28.12.2015.

УДК 373.5.015.3:159.942.5 (043.3).

273 с.: 32 табл., 17 іл. – Бібліогр.: 258 назв.

Дисертація присвячена проблемі психологічної корекції тривожності старшокласників різних типів загальноосвітніх навчальних закладів. У роботі виявлено особливості та рівні прояву тривожності у старшокласників загальноосвітніх навчальних закладів різних типів, здійснено порівняльний аналіз чинників виникнення тривожності учнів загальноосвітніх шкіл та учнів гімназій та ліцеїв, визначено специфічні чинники виникнення тривожності, притаманні контингенту учнів гімназій та ліцеїв (значна різниця між самооцінкою та рівнем домагань, переважання мотиву уникання невдачі). Обґрунтовано, розроблено, апробовано та доведено ефективність програми оптимізації тривожності, спрямованої на нівелювання дії основних чинників її виникнення та опанування навичок подолання тривоги.

15.03.18.0279/0416U001165

Новик Людмила Миколаївна. Психологічні чинники розвитку суб'єктності в юнацькому віці: Дис... к.психол.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 26.12.2015.

УДК 159.922.8:159.923.2.

286 с.: 23 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 316 назв.

Дисертаційне дослідження присвячене системному теоретико-експериментальному дослідженню психологічних чинників розвитку суб'єктності в юнацькому віці; уточнено поняття суб'єктності в юнацькому віці, обґрунтовано критерії та механізми розвитку суб'єктності особистості юнацького віку; визначено основні психологічні чинники, які впливають на розвиток суб'єктності в юнацькому віці і забезпечують його позитивну динаміку; визначені кількісні показники та змістові характеристики рівнів розвитку суб'єктності юнацтва, та його недостатній рівень розвитку в звичайних умовах життєдіяльності; теоретично обґрунтовано, розроблено, апробовано комплексну програму актуалізації потенціалу суб'єктності особистості в юнацькому віці; доведено її ефективність та необхідність використання у процесі цілеспрямованих впливів на особистість юнака; розроблені психолого-педагогічні рекомендації щодо актуалізації потенціалу суб'єктності особистості в юнацькому віці.

15.03.18.0280/0416U001166

Василевська Олена Іванівна. Особливості розвитку психічного здоров'я молодшого школяра засобами казкотерапії: Дис...

к.психол.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 28.12.2015.

УДК 159.922.73:[615.851+82-343].

262 с.: 24 табл., 3 іл. – Бібліогр.: 331 назва.

Дисертація присвячена проблемі розвитку психічного здоров'я молодших школярів засобами казкотерапії. Емпірично виявлено особливості прояву, рівні, динаміку структурних компонентів психічного здоров'я молодших школярів упродовж навчання в початковій школі та зафіксовано перевагу середнього та низького рівнів. Створено модель розвитку психічного здоров'я молодших школярів засобами казкотерапії, що включає роботу з учнями, шкільним психологом, вчителями, батьками. Доведено ефективність профілактично-розвивальної роботи з розвитку психічного здоров'я молодших школярів засобами казкотерапії.

15.41 Соціальна психологія

15.03.18.0281/0416U001036

Острова Вікторія Дмитрівна. Проспективна ідентичність як чинник соціально-психологічної адаптації студентської молоді: Дис... к.психол.н. /Інститут соціальної та політичної психології. – Захищена 29.12.2015.

УДК 159.923.2:316.4.

193 с.: 22 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 249 назв.

Досліджено значення і роль проспективної ідентичності в процесах соціально-психологічної адаптації студентів. Визначено зміст, структуру і динаміку актуальних і проспективних ідентичностей студентів. Запропоновано вдосконалену методiku дослідження проспективної ідентичності та застосування "коефіцієнту проспективності" як показника складності та диференційованості структури ідентичності. Виявлено три рівні складності та диференційованості проспективної ідентичності студентів: високий, середній, низький.

15.03.18.0282/0416U001154

Левицька Надія Сергіївна. Особливості економічної соціалізації майбутніх фахівців соціальної сфери: Дис... к.психол.н. /Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. – Захищена 29.12.2015.

УДК 316.6:378.016 (043.3).

188 с.: 11 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 190 назв.

Дисертацію присвячено соціально-психологічному аналізу особливостей економічної соціалізації майбутніх фахівців соціальної сфери. Визначено специфічні риси економічної соціалізації у студентської молоді. Виокремлено основні її компоненти та чинники. Охарактеризовано вимоги та результати на конкретному віковому етапі (економічна соціалізованість особистості), що мають свій прояв у змістовному наповненні соціально-психологічних характеристик підприємницької складової професійної компетентності майбутнього фахівця соціальної сфери; віднайдені взаємозв'язки економічної соціалізації особистості з професійною компетентністю майбутнього фахівця. Емпірично встановлено особливості структурних компонентів економічної соціалізації майбутніх фахівців соціальної сфери, індивідуально-психологічних особливостей особистості. Виділено типи економічної соціалізації майбутніх фахівців соціальної сфери. За результатами дослідження розроблено програму соціально-психологічного забезпечення розвитку економічної соціалізації майбутніх фахівців соціальної сфери з метою підвищення рівня підприємливості як необхідної професійної якості в сучасних соціально-економічних умовах нашого суспільства.

15.03.18.0283/0216U001531

Психологічні особливості особистості та соціальних груп у контексті викликів сучасності:

Заключний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Крейдун Надія Петрівна. – ДР 0113U008415. УДК 316.37.

21 с.

Основною метою науково-дослідної роботи є систематизація та інтеграція наробок фундаментальних і прикладних досліджень з психології, що виконуються кафедрою прикладної психології у різних парадигмальних напрямках, а саме "суб'єкт-суб'єктному", "суб'єкт-об'єктному" та "об'єкт-суб'єктному". Предметом дослідження є психологічні особливості особистості та соціальних груп у зв'язку з політичними, соціальними, економічними та екологічними змінами. Встановлено, політичні зміни відбиваються на формуванні політичних стереотипів та на політичній поведінці окремих осіб та соціальних груп, особливо спостерігається сплеск політичної активності серед студентської молоді. Економічні зміни провокують зміни поведінкових стратегій підприємців та їх самооефективність. Екологічні зміни відбиваються на перебігу екологічної стурбованості, проєкологічній поведінці та суб'єктивному зв'язку з природою. Соціальні зміни призводять до змін перебігу когнітивної діяльності, мотиваційного забезпечення діяльності, змісту етнічної, соціальної та статево-рольової ідентичності, способів адаптації, наснаження тощо

15.81 Прикладна психологія

15.03.18.0284/0416U000035

Шостак Уляна Вікторівна. Психологічні умови ефективної взаємодії сім'ї та школи у розвитку особистості молодшого школяра:

Дис... к.психол.н. /Київський університет імені Бориса Грінченка. – Захищена 25.12.2015.

УДК 159.922.6:373.3.

269 с.: 24 табл., 20 іл. – Бібліогр.: 251 назва.

В диссертации систематизированы и обобщены современные подходы к определению понятия взаимодействия семьи и школы, осуществлено теоретическое обоснование структуры указанного феномена и разработана структурно-функциональная модель эффективного взаимодействия семьи и школы. Целостно проанализирована проблема психолого-педагогического просвещения родителей как важного условия их включения их в учебно-воспитательный процесс. В результате эмпирического исследования установлены психологические особенности влияния эффективного взаимодействия семьи и школа на развитие младшего школьника, расширено представление о семейном воспитании, которое в первую очередь влияет на развитие и школьную успеваемость ребенка.

15.03.18.0285/0416U000036

Франчук Олександра Юрійвна. Діалог у глибинній корекції майбутнього психолога:

Дис... к.психол.н. /Київський університет імені Бориса Грінченка. – Захищена 23.12.2015.

УДК 159.964/.965.

316 с.: 7 табл., 37 іл. – Бібліогр.: 322 назви.

Дисертація присвячена теоретичному узагальненню категорії діалогу у форматі психодинамічного розуміння діалогічної взаємодії психолога з учасниками групи активного соціально-психологічного пізнання. Розкрито співзвучність психодинамічного підходу до пізнання психіки з науковою течією "неокласичної психології", яка відходить від механістичного погляду на людину та наближається до синергетичного пізнання психіки в її цілісності. Доведено ефе-

ктивність індивідуалізованої діалогічної взаємодії психолога з респондентом на "фоні" групи активного соціально-психологічного пізнання, що актуалізує активність присутніх завдяки дієвості механізмів ідентифікації, проєктивної ідентифікації, проєкції, перенесення інтроекції та ін., які є універсальними.

15.03.18.0286/0416U000037

Камінська Ія Петрівна. Психологічні особливості формування деонтологічної культури майбутніх медиків засобами іноземної мови:

Дис... к.психол.н. /Київський університет імені Бориса Грінченка. – Захищена 25.12.2015.

УДК 372.8 - 057.875 = 20:159.923.5:614.253.

237 с.: 16 табл., 13 іл. – Бібліогр.: 230 назв.

Дисертація присвячена дослідженню психологічних особливостей формування деонтологічної культури майбутніх медиків засобами іноземної мови. У роботі визначено психологічні особливості формування деонтологічної культури майбутніх медиків засобами іноземної мови. Встановлено психологічний профіль майбутнього медика (сукупність деонтологічних знань, емпатійності та емоційного інтелекту, комунікативних і організаційних вмінь, цінностей та ціннісних орієнтацій). Виокремлено структурні компоненти деонтологічної культури майбутніх медиків: когнітивний, емоційно-ціннісний, конативний. Розроблено психодіагностичну процедуру дослідження деонтологічної культури майбутніх медиків. Розроблено й апробовано психолого-педагогічну технологію формування деонтологічної культури майбутніх медиків засобами іноземної мови.

15.03.18.0287/0416U000138

Чуніхіна Світлана Леонідівна. Індивідуальні особливості конструювання громадянського образу державного чиновника:

Дис... к.психол.н. /Інститут соціальної та політичної психології. – Захищена 28.12.2015.

УДК 159.93.

195 с.: 16 табл., 20 іл. – Бібліогр.: 230 назв.

Дисертацію присвячено розв'язанню проблеми врахування індивідуально-стильових особливостей громадян для поліпшення їхньої взаємодії в системі владно-підвладних відносин. Виявлено особливості політичного сприймання як окремого виду соціального сприймання та пов'язаність цих особливостей з подвійною роллю політичного суб'єкта (особистість і надособова функція).

15.03.18.0288/0416U000139

Стратій Олексій Васильович. Психолого-правові особливості кримінального провадження на підставі угод:

Дис... к.ю.н. /Національна академія внутрішніх справ. – Захищена 19.01.2016.

УДК 343.95:343.13(477).

226 с.: 2 табл., 5 іл. – Бібліогр.: 228 назв.

Окреслено теоретико-методологічні основи дослідження угоди як способу вирішення кримінально-правового конфлікту у кримінальному провадженні, охарактеризовано міжнародний досвід укладення угод у кримінальному провадженні, висвітлено процес становлення та розвитку інституту "угод у кримінальному провадженні" в Україні. Встановлено юридико-психологічні особливості укладення угоди про визнання винуватості та надано психолого-правову характеристику укладення угоди про примирення.

15.03.18.0289/0416U001164

Козачук Олена Анатоліївна. Психологічні

умови розвитку професійної свідомості майбутніх вчителів соціогуманітарного профілю: Дис... к.психол.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 26.12.2015.

УДК 159.923.2:378.047:316.613(043.3).

250 с.: 14 табл., 19 іл. – Бібліогр.: 316 назв.

У дисертації, присвяченій вивченню психологічних умов розвитку професійної свідомості майбутніх вчителів, здійснено теоретичний аналіз наукових підходів дослідження проблеми в зарубіжній та вітчизняній психології; визначено сутність поняття "професійна свідомість майбутнього вчителя"; теоретично обґрунтовано психологічні умови її розвитку у процесі професійної підготовки. Емпірично досліджено особливості та динаміку розвитку професійної свідомості студентів педагогічних спеціальностей соціогуманітарного профілю. Експериментально доведено можливість розвитку професійної свідомості майбутніх вчителів шляхом цілеспрямованої актуалізації психологічних умов.

15.03.18.0290/0416U001365

Харченко Тамара Григорівна. Психологічний супровід процесу ресоціалізації засуджених з вадами психічного розвитку:

Дис... к.психол.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 26.01.2016.

УДК 343.261 - 056.34: 316.614.

250 с.: 13 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 214 назви.

Дисертацію присвячено дослідженню психологічного супроводу процесу ресоціалізації засуджених з вадами психічного розвитку з урахуванням індивідуально-типологічних особливостей особистості. Досліджено психологічну, соціально-демографічну, кримінальну та виконавчо-трудова характеристики засуджених з вадами психічного розвитку. Виділено типи особистостей засуджених та запропоновано індивідуальну диференційну психологічну корекцію залежно від типу особистості. Практичне значення роботи полягає в тому, що виявлені індивідуально-типологічні особливості засуджених з вадами психічного розвитку можуть бути використані для диференційної психологічної корекції в процесі ресоціалізації особистості в місцях позбавлення волі. Методичні рекомендації щодо спеціального психологічного супроводу засуджених з вадами психічного розвитку сприятимуть підвищенню ефективності роботи пенітенціарних психологів, соціальних працівників, представників інших підрозділів пенітенціарних установ.

16 МОВОЗНАВСТВО

16.21 Загальне мовознавство

16.03.18.0291/0416U000258

Стецьк Христина Миколаївна. Наддністрянські діалектні елементи в українській художній прозі:

Дис... к.філол.н. /Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника". – Захищена 30.12.2015.

УДК 811.161.2:81'282: 82-3(477.8).

218 с. – Бібліогр.: 212 назви.

Дисертацію присвячено дослідженню особливостей використання наддністрянських діалектних елементів в українській художній прозі. Охарактеризовано фонетичні, морфологічні, лексичні, фразеологічні, синтаксичні наддністрянські говіркові одиниці, відображені в художніх текстах М. Шашкевича, Я. Головацького, А. Чайковського, О. Маковея, Б. Лепкого, М. Яцкова, І. Керницького, Б.Войка, Б. Голода, Ю. Винничука.

16.03.18.0292/0416U001006

Копчак Маріанна Миколаївна. Мовленнєвий

етикет англійськомовного постколоніального персонажа (функційно-синергетичний підхід): Дис... к.філол.н. /Одеський національний університет імені І.І.Мечникова. – Захищена 17.12.2015.

УДК 801.8:81'42:81'42:81'221:81'374.73.

243 с.: 3 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 334 назви.

Дисертацію присвячено комплексному аналізу синергетичних аспектів мовленнєвого етикету англійськомовного постколоніального персонажа в художньому прозовому тексті доби постмодерну через розкриття структурної, семантичної та функційної специфіки базових фігур мовленнєвого етикету. У результаті дослідження здійснено інтегрований аналіз вербальної поведінки англійськомовного постколоніального персонажа крізь призму його мовленнєвих партій із позицій функційної лінгвосинергетики. Можливість використання - курси з стилістики англійської мови, лексикології англійської мови, комунікативна лінгвістика. Сфера вживання - вища школа.

16.03.18.0293/0416U001007

Джуматій Ольга Олегівна. Лексико-семантичне поле FACE в сучасній англійській мові та мовленні:

Дис... к.філол.н. /Одеський національний університет імені І.І.Мечникова. – Захищена 17.12.2015.

УДК 811.111'373'374.3:159.942.3.

229 с.: 7 табл., 24 іл. – Бібліогр.: 283 назви.

В дисертації виявлено, проаналізовано та описано лексико-семантичне поле FACE - сукупність англійських лексикографічно зареєстрованих слів, словосполучень і фразеологічних одиниць, які називають частини обличчя, мимічні рухи і зміни виразу обличчя, що відображають емоції людини та / або є засобами невербальної комунікації. У роботі визначено основні підходи до вивчення лексико-семантичного поля й конкретної лексики; на матеріалі тлумачних словників проаналізовано особливості семантичної структури англійських номінацій обличчя та його частин, а також номінацій виразу обличчя. Можливість використання в курсах з лексикології англійської мови, теорія комунікації. Сфера вживання - вища школа.

16.03.18.0294/0416U001008

Корнелаєва Євгенія Валеріївна. Варіативність професійних просодичних особливостей мовлення (експериментально-фонетичне дослідження на матеріалі інтерв'ю з політиками, акторами, дикторами телебачення):

Дис... к.філол.н. /Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова. Наукова частина. – Захищена 18.12.2015.

УДК 811.111(410+73)'342.6:791.43-051.

186 с.: 11 табл., 51 іл. – Бібліогр.: 245 назв.

Дисертацію присвячено експериментально-фонетичному дослідженню професійних особливостей мовлення з метою визначення ролі просодичних засобів в утворенні мовленнєвих портретів учасників комунікативної інтеракції в жанрі інтерв'ю. У роботі розглянуто основні положення щодо соціальної варіативності мови, проаналізовано фонетико-фонологічні характеристики професійного мовлення, виявлено певні просодичні характеристики, що служать маркерами професійної належності. Можливість використання - теоретична фонетика, соціофонетика, діалектологія. Сфера використання - вища школа.

16.03.18.0295/0416U001117

Харківська Олесь Василівна. Суфіксальний словотвір апелювативних іменників в українських говорах Закарпаття:

Дис... к.філол.н.

/Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 23.12.2015.

УДК 811.161.2'282.2(477.87).

198 с.: 3 табл., 56 іл. – Бібліогр.: 232 назви.

У дисертації на основі зібраного матеріалу (3802 назви) здійснено аналіз похідних іменників в українських говорах Закарпаття; виявлено інвентар словотворчих суфіксів, за допомогою яких утворюються похідні; описано словотвірні типи у межах кожного суфікса; встановлено синонімічні та омонімічні відношення між суфіксами; виявлено особливості суфіксального творення апелятивних іменників в українських говорах Закарпаття і встановлено їхні ареали, межі між закарпатським і гуцульським говорами на рівні словотвору.

16.03.18.0296/0416U001118

Романина Ірина Романівна. Структурно-семантичні особливості діалектних текстів про чуда в наддністрянському говорі: Дис...

к.філол.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 23.12.2015.

УДК 811.161.2'282.2(477.83/.86).

214 с.: 1 табл., 1 іл. – Бібліогр.: 225 назв.

Досліджено структурно-семантичні особливості діалектних текстів про чуда на підставі текстових категорій. Визначено основні текстові категорії, їх вербальні та невербальні вияви. У корпусі діалектних текстів про чуда виділено тексти про зцілення, про кару, про чудотворні місця та чудесні знаки. Проаналізовано структуру тексту, виявлено лексичні особливості та синтаксичні зв'язки, які розкриваються в контексті, відтворено граматику говору.

16.03.18.0297/0416U001119

Фецко Іванна Михайлівна. Термінологія музейництва: формування, системно-структурна організація, термінотворення: Дис...

к.філол.н.

/Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 22.12.2015.

УДК 811.161.2'373.46:069.

182 с.: 4 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 354 назви.

Дисертацію присвячено дослідженню особливостей розвитку сучасної української терміносистеми музейництва, запропоновано її періодизацію з урахуванням впливу мовних і позамовних чинників. Встановлено, що українській терміносистемі музейної справи властиві такі явища, як синонімія, антонімія, полісемія, омонімія. З'ясовано провідні тенденції термінотворення, здійснено структурно-словотвірну характеристику українських термінів музейництва, описано способи і засоби термінної деривації, визначено словотвірні моделі термінів, описано їхню продуктивність.

16.03.18.0298/0416U001120

Ємчура Наталія Романівна. Неологізація чеської суспільно-політичної лексики кінця ХХ – початку ХХІ століть: Дис...

к.філол.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 22.12.2015.

УДК 811.162.3'276.6:3'373.43"19/20".

204 с.: 5 іл. – Бібліогр.: 323 назви.

Дисертація присвячена дослідженню процесу неологізації суспільно-політичної лексики чеської мови 90-х років ХХ – початку ХХІ століть. Проаналізовано теоретичні засади вивчення неологізмів у сучасному мовознавстві, простежено інноваційні процеси в чеській лексиці суспільно-політичної сфери, визначено основні способи творення нових суспільно-політичних лексем та трансформації в семантичній структурі слів. Розглянуто також функціональні особливості неоло-

гізмів у мові сучасних чеських засобів масової інформації, зокрема в текстах Чеського національного корпусу.

16.03.18.0299/0416U001353

Радомська Людмила Анатоліївна. Семантичні відношення в термінологічних іменниках-юкстапозитах: Дис...

к.філол.н. /Донецький національний університет імені Василя Стуса. – Захищена 12.02.2016.

УДК 81'373.611:81'367.622.

214 с.: 4 табл. – Бібліогр.: 357 назв.

Уперше в українському мовознавстві комплексно досліджено особливості формування семантичних відношень між компонентами термінологічних іменників-юкстапозитів, встановлено їхні типи. Проаналізовано основні вияви семантичних відношень між значеннєво нерівноправними (гіперогіпоніміїні відношення, відношення подібності) та значеннєво рівноправними (співвідносні відношення, відношення синонімії, антонімії) компонентами таких іменників. Характеризовано їхні лексико-семантичні групи, визначено склад таких груп.

16.03.18.0300/0416U001393

Стецьк Тетяна Степанівна. Лінгвопрагматика стратегії персуазивності в дебатах і промовах сучасних американських політиків:

Дис... к.філол.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 13.02.2016.

УДК 811.111:81'42:808.53.

262 с.: 5 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 204 назви.

Запропоновано удосконалення ієрархічної структури стратегії персуазивності, яка втілюється за допомогою особистісних стратегій позитивної самопрезентації та негативної презентації інших. Визначено головні тактики та кроки їх реалізації. Розглянуто та проаналізовано політичні дебати й аксептаційні промови під час передвиборчої кампанії 2008 року. З'ясовано спільні та дотичні риси лінгвального складника політичного дискурсу Барака Обами, Гіллари Клінгтон та Джона Маккейна. Окреслено та зіставлено особливості використання стратегії персуазивності.

16.03.18.0301/0416U001394

Городецька Ірина Василівна. Англійськомовний рекламний текст косметичних засобів: структура, семантика, прагматика: Дис...

к.філол.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 11.02.2016.

УДК 811.111'367'42:659.1.

203 с.: 12 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 281 назва.

У роботі окреслено теоретико-методологічні засади вивчення реклами та рекламної маніпуляції. Описано та систематизовано структурні компоненти рекламного тексту косметичних засобів, прокласифіковано та проаналізовано морфологічні, лексико-семантичні, синтаксичні та стилістичні особливості цих елементів з урахуванням невербального компонента. Виокремлено основні комунікативні стратегії, а також комунікативні тактики їх реалізації; проведено порівняльний аналіз структурних елементів рекламного тексту косметичних засобів на різних мовних рівнях.

16.31 Прикладне мовознавство

16.03.18.0302/0416U001190

Марховська Анна Юріївна. Відтворення евфемізмів в українських перекладах іспанськомовної художньої прози: Дис...

к.філол.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 21.01.2016.

УДК УДК 81'25=134.2=161.2.
220 с. – Бібліогр.: 230 назв.

Дисертаційне дослідження присвячено визначенню ролі непрямой номінації в іспансько-українському художньому перекладі, а саме створенню класифікації художніх евфемізмів іспанської та української мов, виокремленню перекладацьких стратегій у контексті відтворення українською мовою іспанських художніх евфемізмів, а також пов'язаних із ними дисфемізмів та ортофемізмів, і розробці перекладацьких моделей, у яких реалізуються зазначені стратегії. Основний фокус цієї наукової розвідки спрямовано на особливості застосування в іспанській художній прозі евфемізмів та на вжиток цього мовного засобу у перекладі. Дослідження проведено на матеріалі іспанської художньої прози другої половини ХХ ст. та її перекладів українською мовою.

17 ЛІТЕРАТУРА. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО. НАРОДНА ПОЕТИЧНА ТВОРЧИСТЬ

17.01 Загальні питання літературознавства

17.03.18.0303/0216U001349

Образні системи української художньої культури в історичному та типологічному аспектах: театр, музика, образотворче мистецтво: Заключний звіт /Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського; Керівник Юдкін Ігор Миколайович. – ДР 0113U001005. УДК 7.01:316.72(477).

16 с.

Робота висвітлює історичні передумови та закономірності творчості, осмислення та сприйняття образних систем української художньої культури. Предмет дослідження становлять творчі надбання театрального, музично-театрального та образотворчого мистецтва, які репрезентують історико-стильові та індивідуально-стильові системи. Спеціальну увагу присвячено розробці методів дослідження художнього тексту в широкому розумінні як результату творчого процесу. Концепція роботи - висвітлення інтерпретації як реалізації потенціалу тексту, що становить одне з джерел розвитку образних систем. У роботі висвітлюються взаємини професійного мистецтва та фольклору.

17.07 Теорія літератури

17.03.18.0304/0416U000012

Александренко Вікторія Вікторівна. Художні параметри світоглядної моделі "хутір як світ" в прозі Дмитра Марковича: жанрово-стильові аспекти: Дис... к.філол.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 29.12.2015.

УДК 82–3 (477).

162 с. – Бібліогр.: 245 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню художньої моделі "хутір як світ" у малій прозі Д. Марковича. Концепт "хутір" розглянуто у зв'язку з попередньою філософсько-літературною традицією, зокрема "хутірською філософією" Пантелеймона Куліша, та міфологічною картиною світу, притаманною архаїчній ментальній свідомості. Значну увагу в дисертації приділено складним семантичним зв'язкам, що виникають між константами хутора і архетипами міста, села, церкви, могили тощо; ролі часопросторових чинників у формуванні системи персонажів

17.03.18.0305/0416U000013

Волощук Юлія Олександрівна. Поетика ро-

манної прози Володимира Гжицького: Дис... к.філол.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 29.12.2015.

УДК 821.161.2:82-31"1895/1973" Гжицький.

193 с. – Бібліогр.: 287 назв.

Дисертація присвячена комплексному дослідженню поетики романної прози В. Гжицького як цілісної системи. Уперше в світлі системної поетології, структурно-функціонального методу, екзистенційної філософії, біографізму та психобіографізму розглядається форма і зміст усіх романів письменника – "Чорне озеро" (1929, 1957), "Захар Вовгура" (1932), "У світ широкий" (1960), "Великі надії", "Ніч і день" (1963), "Опришки" ("Довбуш", 1933, 1962), "Слово честі" (1968), "Кармалюк" (1971). Доведено, що В. Гжицький – митець із оригінальною естетикою, психологією, жанрово-стильовою палітрою художньої творчості.

17.03.18.0306/0416U000170

Кисла Оксана Федорівна. Творчість Тараса Шевченка у літературно-критичній рецепції середини й другої половини ХІХ ст: Дис... к.філол.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 29.12.2015.

УДК УДК 821.161.2.09 "18" Т. Г. Шевченко.

184 с. – Бібліогр.: 225 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню творчості Т. Шевченка у літературно-критичній рецепції середини ХІХ ст. Розглянуто теоретико-методологічні засади вивчення літературно-критичної рецепції М. Костомаровим творчості Кобзаря, представлено авторське бачення парадигми історико-літературних засад літературознавця. У центрі уваги перебуває дослідження ступеня наближення аналітичних студій критика-реципієнта до іманентної сутності поезій Т. Шевченка. Схарактеризовано рецепцію "Кобзаря" 1840 р. М. Костомаровим як рух до злиття горизонтів очікування і "Кобзаря" 1860 р. як злиття горизонтів очікування. Представлено творчість Т. Шевченка в рецепції української, російської та польської критики часів М. Костомарова. Проаналізовано народність творчого досвіду Т. Шевченка у критиці часів дослідника і феномен Кобзаря у критиці 1860-1900 рр.

17.03.18.0307/0416U000246

Дядченко Людмила Сергіївна. Міфопоетичний простір у ліриці Тараса Федюка (київський період): Дис... к.філол.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 20.01.2016.

УДК УДК "82.0-14 Федюк Т."

214 с. – Бібліогр.: 238 назв.

У дисертаційній роботі вперше здійснено комплексний аналіз міфопоетичного простору лірики київського періоду Т. Федюка: проаналізовано міфологічні мотиви творчості поета в їх взаємодії та еволюції міфопоетичних систем, створених автором; виявлено закономірності сучасної міфотворчості, які забезпечують символічний вимір мистецтва. У роботі розроблено авторську типологію парадигм міфопоетичного простору, характерну для лірики. Проаналізовано такі концепти, як локус, місце, місцевість, територія, що генерують єдиний міфопоетичний простір, який підтримує міфологічну матрицю реальності; з'ясовано їхні відмінності. З позицій авторського підходу досліджено пряму залежність між поділом міфопоетичного простору на два типи та суб'єктивним подвоєнням (код двійництва) і з'ясовано, що міфопоетичний простір виражається у варіативності концепту шляху, локусів, суб'єктивної структури, межі та її видах, втілених у персоніфікованих границях. Отже, ці специфічні

особливості відрізняють творчість Т. Федюка як представника сучасної лірики від інших авторів.

17.03.18.0308/0416U000250

Павлюх Наталія Миколаївна. Проблема читача у європейській літературі та європейському літературознавстві доби романтизму: Дис... к.філол.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 22.01.2016.

УДК 82.02: 821(4). 02.(043).

219 с. – Бібліогр.: 284 назви.

Дисертацію присвячено дослідженню проблеми читача доби романтизму як періоду її становлення. Проаналізовано теоретичні здобутки цієї проблеми у таких національних варіантах романтизму, як український, польський, російський німецький, французький. Проінтерпретовано художні романтичні твори та виявлено їхню діалогічну установку на читача. Виокремлено основні ідеї представників епохи, які стають джерелами для літературознавчих течій ХХ ст., зокрема для філософської герменевтики та рецептивної естетики. Висвітлено концепцію художнього твору та категорію "естетичного сприйняття" Г.-Г. Гадамера через призму романтичної традиції. Доведено, що підґрунтям сучасної теорії літературознавця стали праці німецьких романтиків.

18 МИСТЕЦТВО. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

18.09 Історія і сучасний стан мистецтва, мистецтвознавства і художньої критики

18.03.18.0309/0216U001250

Мистецтво України 30-80-х рр. ХХст: Заключний звіт /Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України; Керівник Роготченко Олексій Олексійович. – ДР 0110U004051. УДК 7.0147:001.8. 19 с.

Вивчення на основі багатого фактологічного матеріалу форми та побудови українського образотворчого мистецтва, природи його змін і шляхів розвитку у першій і другій фазі становлення радянського тоталітарного режиму 1930-1980-х; залучення до наукового обігу нових інформативних джерел. Дослідження присвячується висвітленню маловідомих аспектів українського образотворчого мистецтва, архітектури, театру, музики та кіно 1930-1980-х.

18.03.18.0310/0216U001350

Українське мистецтвознавство на переломі епох: Образ. Трансформації. Стиль: Заключний звіт /Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського; Керівник Степовик Дмитро Власович. – ДР 0113U001008. УДК 7.03(477)"2".

25 с.

Дослідження перехідних епох в історії українського образотворчого мистецтва від давнини до сьогодення розширює горизонти розуміння засадничих позицій формування національної картини світу та надає можливість продовжувати аналіз ціннісної орієнтації українського суспільства, збагативши наші знання про "мову" художнього відображення у царині образотворчого мистецтва, уможливило виразніше прочитання риси неповторності й оригінальності національної художньої традиції, на тлі тих прикмет дозволяє констатувати спрямованість українського потоку до європейського цивілізаційного русла.

18.31 Образотворче мистецтво

18.03.18.0311/0416U000227

Небесник Іван Іванович. Графічне мистецтво Закарпаття другої половини ХХ ст.: етапи розвитку, стилістичні особливості: Дис... к.мист. /Львівська національна академія мистецтв. – Захищена 29.12.2015.

УДК 76.01/.03'06(477.87)"19".

327 с. – Бібліогр.: 243 назви.

У дисертації розглянуто основні етапи становлення графічного мистецтва в Закарпатті. Автор детально зупиняється на творчості художників, які здійснили найбільший вплив на розвиток цього виду мистецтва в краї та принесли зміни в стилістичний арсенал. Історія графічного мистецтва Закарпаття ілюструє відносини між системами образотворення європейських традицій і естетикою соціалістичного реалізму.

18.03.18.0312/0416U000228

Волянук Наталія Миколаївна. Народна вишивка Тернопільщини ХХ ст. (історіографія, типологія, художні особливості): Дис... к.мист. /Львівська національна академія мистецтв. – Захищена 28.12.2015.

УДК 7.031.2:746.3.

434 с. – Бібліогр.: 214 назви.

З'ясовано основні етапи розвитку, розкрито типологію вишивки за функціональним призначенням. Проаналізовано художньо-стилістичні особливості народної вишивки ХХ ст.: виявлено виразальні можливості технік, систематизовано орнаментальні мотиви на тканинах одягового та інтер'єрного призначення, окреслено композиційні структури геометричних, рослинно-геометризованих орнаментів, наведено традиційні та територіальні властивості колориту.

18.03.18.0313/0416U000229

Лесів Андрій Петрович. Юда Іскаріот в українському мистецтві XV – XVIII ст. Іконографія та символіка образу: Дис... к.мист. /Львівська національна академія мистецтв. – Захищена 29.12.2015.

УДК 75.046.3(477)"14/17":27-312.55Юда Іскаріот.

258 с. – Бібліогр.: 217 назв.

Дисертація має на меті виявити особливості іконографії Юди Іскаріота в українському малярстві XV – XVIII ст. та символіку його образу. В дослідженні зібрано та проаналізовано збережені пам'ятки іконопису та гравюрні візрі з музейних та приватних збірок, з іконосасів та розписів храмів України, Польщі. У висновках обґрунтовуються особливості оригінального образу Юди в українському мистецтві, створеному на стику східної та західної мистецьких традицій.

18.03.18.0314/0416U000230

Го Кай. Художнє скло Китаю другої половини ХХ – початку ХХІ століття: стильові особливості, традиції та інновації: Дис... к.мист. /Львівська національна академія мистецтв. – Захищена 30.12.2015.

УДК 748.5.036(510).

281 с. – Бібліогр.: 163 назви.

Висвітлюється зміст китайської культурної традиції, уточнюються основні етапи розвитку скла, його місце у світоглядній та естетичній системах Китаю; з'ясується специфіка утворення професійних термінів. Розвиток художнього скла досліджуваного періоду розглянуто в контексті історичних і культурних реалій. Дослідження доводить

неперехідне значення національних традицій у галузі художнього скла Китаю, динаміку їх розвитку та все більш важливу роль у сучасній мистецькій і мистецтвознавчій практиці.

18.41 Музика. Музикознавство

18.03.18.0315/0416U000245

Щегельський Валерій Васильович. Ігровий фольклор Поділля: регіональна своєрідність та національна традиція: Дис... к.філол.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 28.12.2015.

УДК 394.3:398(477.43).

538 с. – Бібліогр.: 350 назв.

У дисертації здійснено системний аналіз подільського ігрового фольклору в українській народній традиції. Запропоновано авторське визначення фольклористичної категорії "гра"; уточнено поняття "ігровий текст". Проаналізовано образи-символи "Дунай" та "Рай" як міфологічно закорінені структурні елементи гри, що є відбитком ранніх періодів формування фольклорної свідомості подолян. Досліджено ігровий хронотоп та гендерний, віковий, соціальний цenz гравців. Простежено ієрархію трансформаційних процесів в ігровій практиці подолян. Доведено стабільне побутування народних ігор, у яких центральний персонаж є породженням давніх міфологічних уявлень. Текстовий матеріал проаналізовано відповідно до часу ігрової практики, виокремлено сезонні та повсякчасні дитячі ігри, які забезпечують соціалізацію та розвиток індивіда. Вперше виокремлено фольклорну підсистему ігрової парадигми - ігри на пасовиську. Аналізований текстовий матеріал класифіковано за ігровою сюжетикою. Ігрову діяльність подолян досліджено комплексно у взаємозв'язку з календарно- та рідинно-обрядовим фольклором. З'ясовано етимологію назв ігор та ігрової атрибутики.

18.03.18.0316/0416U001048

Ковальчук Ольга Ігорівна. Поетика коломийок: Дис... к.філол.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 29.12.2015.

УДК 398.89 : 801.631.5.

231 с. – Бібліогр.: 251 назв.

Дисертація є першим в українській фольклористиці комплексним дослідженням поетики коломийок. У праці охарактеризовано пісенні мініатюри, окреслено територію поширення та динаміку тематико-мотивного фонду цього регіонального пласту усної словесності українців. Встановлено специфіку коломийок у контексті українського фольклору та сусідніх слов'янських народів. У роботі доведено вплив поліфункціональності, географічних, соціальних та історичних чинників на змістове наповнення і локальне розмаїття досліджуваного жанру. Основну увагу зосереджено на специфіці художньо-стилістичних засобів цього блоку пісенності (номінативній експресивності, тропіці, синтаксисі та версифікації). Сучасні записи дозволили виявити незначні трансформації коломийкової форми та показати суттєві дифузійні процеси на структурно-семантичному рівні.

18.03.18.0317/0416U001189

Анцибор Дар'я Вікторівна. Парадигма оніричного фольклору: Дис... к.філол.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 19.01.2016.

УДК 398.7'159.963.323.

247 с. – Бібліогр.: 267 назв.

Дослідження присвячене комплексному вивченню оніричного фольклору, представленим різножанровими фоль-

клорними текстами (нарлативи про віщі сні, нарлативи з потенційно активним сюжетом, нарлативи про досвід наркозу та клінічної смерті, про сомнамбулізм, оніромантичні нарлативи, обмирання, сні-кошмари, а також оніричні замовлення, примовки, замовляння, прикмети та дидактичні формули). Вперше в українській фольклористиці розроблено, систематизовано й проаналізовано парадигму жанрів оніричного фольклору. Вперше введено мінімальну концептуальну одиницю - онірему - на позначення найбільш розповсюджених концептів-символів, що потребують тлумачення. Встановлено найчастотніші оніреми, проаналізовано їхні значення. Виявлено гендерні особливості оніричних текстів і проведено статистичний аналіз онірем і текстів, в яких вони трапляються. Завдяки етнокартографічному методу сформовано ареали збереження та модифікації онірем. Уперше проаналізовано особливості сучасного актуального оніричного фольклору, зокрема сні про Путіна й АТО.

18.03.18.0318/0216U001348

Музичний фольклор Центрального Подніпров'я: Заключний звіт /Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського; Керівник Грица Софія Йосипівна. – ДР 0113U001006. УДК 398.8(477.4).

35 с.

Проблематика регіоналізму української пісенної та народно-інструментальної музики є однією із найголовніших в дослідженні її структурної, виконавської та стильової специфіки. Водночас, питання структури традиційної музики народів світу, що розкривають її суть та деталі, серед усіх етномузикологічних проблем. Головним завданням її вирішення є започаткований відділом етномузикології проект "Регіонально-жанрова антологія українського музичного фольклору". В основу методичного вирішення цього завдання покладено розроблений структурно-типологічний (парадигматичний) метод дослідження музично-етнографічних особливостей різних регіонів України.

18.71 Народне мистецтво

18.03.18.0319/0416U000226

Білий Віктор Дмитрович. Художнє дерево Косівщини другої половини ХХ століття (традиції та новації у творчості митців): Дис... к.мист. /Львівська національна академія мистецтв. – Захищена 29.12.2015.

УДК 745.51(477.86);"19".

374 с. – Бібліогр.: 227 назв.

У дисертації проаналізовані основні тенденції, явища та особливості розвитку художнього дерева Косівщини другої половини ХХ ст. На основі музейних, архівних, польових матеріалів виявлено роль регіональної та локальної етнокультурних традицій, місцевих різьбярських осередків, шкіл і династій, а також особливості формування художньо-стильових інновацій у творчості косівських майстрів художнього дерева. Систематизовано та проаналізовано значний корпус маловідомих творів, введено до наукового обігу нові відомості про митців і народних майстрів художньої обробки дерева.

18.03.18.0320/0216U001351

Декоративне мистецтво України крізь віки:

Заключний звіт /Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського; Керівник Каравасильєва Т.В. – ДР 0113U001007. УДК 745/749(477).

18 с.

Постановка дослідницької проблеми історії, динаміки функціонування та методології дослідження декоративно-

го мистецтва пов'язана з пріоритетними завданнями українського мистецтвознавства як галузі науки. Метою наукових досліджень за даною темою є розгляд еволюції різновидів декоративного мистецтва України впродовж Х - ХХІ століть, аналіз художніх особливостей. Актуальність теми пов'язана з браком базових, фундаментальних видань узагальнюючого характеру в цій галузі мистецтвознавства. В результаті роботи створено колективну монографію в 4-х томах, у якій розглядається історія розвитку основних різновидів декоративного мистецтва України від Х до початку ХХІ століття.

19 МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ. ЖУРНАЛІСТИКА. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

19.41 Журналістика

19.03.18.0321/0416U001392

Рудик Мирослава Степанівна. Науково-публіцистична спадщина Володимира Здорогеви: історіографія, проблематика, концептуальні засади: Дис... к.соц.комунік. /Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара. – Захищена 28.01.2016.

УДК 007: 001-051 В. Здорогега.

238 с. – Бібліогр.: 308 назв.

Об'єкт - наукова і публіцистична спадщина Володимира Здорогеги. Мета - комплексне дослідження наукового доробку В. Здорогеги, осмислення його публіцистики у контексті історичних та суспільно-політичних змін, визначення проблемно-тематичних напрямів публіцистики В. Здорогеги, вивчення її образності, стилевих та жанрових особливостей, комунікативного потенціалу і державотворчих функцій. Методи - порівняльно-історичний; аналізу та синтезу; метод аналізу наукової літератури, порівняння та узагальнення, типологічний і компаративний. Досліджено наукову діяльність і публіцистичну творчість відомого журналістикознавця і публіциста, багаторічного декана факультету журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка В. Здорогеги. Окреслено наукові здобутки вченого і його роль у розвитку української науки про журналістику. Вперше досліджено внесок В. Здорогеги у розвиток львівської наукової школи журналістики, виокремлено теоретичні засади журналістської творчості, простежено їхнє втілення у навчальній літературі. Досліджено концепцію теорії публіцистики В. Здорогеги, на підставі його праць сформульовано журналістську майстерність та її складові. У роботі вперше комплексно проаналізовано публіцистичну спадщину вченого. Класифіковано публіцистичні виступи В. Здорогеги в пресі за проблемно-тематичними напрямками і жанровою палітрою. Виокремлено державотворчі функції публіцистики вченого. Розглянуто мовностильові та комунікативні особливості його публіцистичних текстів. Доведено актуальність поглядів В. Здорогеги і вагоме значення його творчої спадщини для сучасності. Сфера - соціальні комунікації, теорія та історія журналістики, друковані засоби масової інформації, навчальний процес.

20 ІНФОРМАТИКА

20.01 Загальні питання інформатики

20.03.18.0322/0216U001162

Організація експертизи завдань (проектів) Національної програми інформатизації: Заключний звіт /Інститут проблем математичних машин і систем НАН України; Керівник Клименко Віталій Петрович., – ДР 0115U007089. УДК 002.

32 с.

Організовано та проведено первинну науково-технічну експертизу матеріалів завдань (проектів) щодо проектів Національної програми інформатизації. В кожному експертному висновку відображені аспекти проведення первинної науково-технічної експертизи, а саме: аналіз відповідності об'єкта експертизи концепції Національної програми інформатизації та державним пріоритетам у сфері інформатизації; аналіз організаційного, нормативно-правового та методичного забезпечення; аналіз техніко-економічних показників. Робота розповсюджується за договірною ціною.

20.23 Інформаційний пошук

20.03.18.0323/0216U001045

Розробка програмного модуля обробки медичних даних Лікарні для вчених НАН України: Заключний звіт /Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України; Керівник Коваленко Олександр Сергійович. – ДР 0115U000900. УДК 62.52.61.002.61.207.

31 с.

Розроблено програмний модуль StatisticsReport, який за аналізом статистичних даних про пацієнтів (термін їх перебування на стаціонарному лікуванні та загальна кількість захворювань, операцій, середні показники по відділенню чи по лікарні загалом, тривалість лікування тощо) забезпечує автоматичне формування необхідних статистичних звітів за різними вимогами лікаря, що надає можливість контролю та корекції окремих лікарняних процесів. Розроблено програмний модуль "Електронна реєстрація", який надає можливість автоматизованого запису пацієнтів в on-line режимі на прийом до лікаря за допомогою WEB-технологій. Визначено функції основних учасників діяльності поліклінічних відділень закладу охорони здоров'я для їх чіткого виконання та розроблено програмний модуль "Електронна реєстрація", що сприятиме підвищенню ефективності надання медичних послуг.

20.03.18.0324/0216U001380

Створення знаннєво-орієнтованих програмно-інформаційних засобів формування варіативно функціонуючих інформаційно-освітніх середовищ малої академії наук України та використання розподілених інформаційних джерел та систем знань для цілеспрямованої організації та здійснення навчально-дослідницької діяльності в умовах інноваційного розвитку і функціонування навчальних закладів: Заключний звіт /Національний центр "Мала академія наук України"; Керівник Довгий Станіслав Олексійович. – ДР 0113U002016. УДК 37.091:004.031.42(004.75).

878 с.

Створено науково-технологічні та науково-педагогічні засади та засоби формування варіативно функціонуючих інформаційно-освітніх середовищ та використання розподілених інформаційних джерел та систем знань для цілеспрямованої організації та здійснення навчально-дослідницької діяльності учнівської молоді. Створено мережеве-центричне інформаційно-освітнє середовище, яке включає до себе наступні системні компоненти підтримки творчої діяльності учнів: засоби онтологічного проектування сценаріїв навчальної взаємодії на основі семантико-лінгвістичного аналізу інформаційних масивів; засоби оцінювання навчальних досягнень учнів; засоби формування репозитарію інформаційно-навчальних ресурсів на основі їх онтологічних описів; засоби побудови онтологічного інтерфейсу с

інформаційно-навчальними ресурсами. Робота передається за кордон за договірною ціною.

21 РЕЛІГІЯ. АТЕЇЗМ

21.21 Проблеми релігійної свідомості

21.03.18.0325/0416U001123

Дідкіський Анатолій Андрійович. Православна етика: гуманістичний потенціал та історичні форми легітимізації: Дис... к.філос.н. /Житомирський державний університет імені Івана Франка. – Захищена 24.12.2015.

УДК 271.2-426.

223 с. – Бібліогр.: 428 назв.

Дисертацію присвячено концептуальному аналізу гуманістичного потенціалу православної етики в контексті діакронного підходу. Охарактеризовано наявні в сучасному вітчизняному та зарубіжному філософсько-релігієзнавчому дискурсі етичні програми та доведено, що православна релігійна етика постулює включати в себе елементи закону (деонтологія), етики чеснот, етики цінностей, консенсусної етики, екземпляризму, етики діалогу і толерантності. Виявлено, що абсолютизація будь-якого елементу релігійно-етичної системи може призводити до релігійного фундаменталізму, який руйнує релігійну етику зсередини. У дисертаційному дослідженні висвітлено світоглядні засади та специфіку визначення основних історичних форм православної етики, виявлено їх гуманістичний потенціал та значення для подальшого розвитку православної етики. Обґрунтування гуманістичного потенціалу сучасної православної етики тісно співвідноситься із застереженнями щодо негативних тенденцій, які проявляються при абсолютизації окремих чинників розвитку різних православних етичних програм, що яскраво демонструє РПЦ.

21.61 Організаційно-практична діяльність церков

21.03.18.0326/0416U001124

Попович Яна Максимівна. Феномен паломництва в католицизмі: Дис... к.філос.н. /Житомирський державний університет імені Івана Франка. – Захищена 24.12.2015.

УДК 291.37:282.

218 с. – Бібліогр.: 401 назв.

Доведено, що паломництво займає важливе місце у католицькому релігійному культі та європейському культурному спадку. Паломництво визначено як поширену в багатьох релігіях культову практику, котра розуміється як побожна подорож із виразною релігійною метою поклоніння Богові до особливо шанованих місць, які наділяються властивостями сакральності через відзначеність у корпусах священних текстів; прояв там надприродного; присутність засновників релігій або відомих представників духовенства; святих, що мали особливий авторитет і харизму; наявність культу шанованих чудотворних ікон або скульптур. Окреслено базові поняття, що визначають конфесійну специфіку паломництва Католицької церкви: санктуарій, кальварія, відпуст, коронація ікони, ad limina apostolorum. Доведено, що у середні віки в Західній Європі паломництво сприймалося у контексті дуалістичного сприйняття світу з його подвоєнням на земне і потойбічне буття, у християнській моделі "мандрівного життя" ("peregrina vita") як наслідування Ісуса Христа. Визначено, що у католицькому культі особливе місце займають санктуарії як канонічно визначені місця для зібрань вірних і відправлення богослужінь, отримання духовних відпустів. Проаналізовано головні українські римо- і греко-католицькі санктуарії як паломницькі центри.

27/43 ПРИРОДНИЧІ І ТОЧНІ НАУКИ

27 МАТЕМАТИКА

27.03 Основи математики і математична логіка

27.03.18.0327/0416U000249

Чан Тхе Вінь. Застосування сумм Клостермана в криптографії і кодуванні: Дис... к.ф.-м.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 18.01.2016.

УДК 511.33/519.2.

160 с.: 45 іл. – Бібліогр.: 134 назви.

У дисертаційній роботі розглядаються застосування сум Клостермана та їх узагальнень над кільцем цілих раціональних та цілих гаусових чисел у криптографії і кодуванні. Знайдені нові результати про властивості цих сум. Для мультиплікативних функцій спеціального вигляду, що зважені сумами Клостермана, побудовані зображення суматорних функцій у термінах дзета-подібних функцій. Для неповних сум Клостермана над кільцем цілих чисел знайдені оцінки відповідних білінійних форм. Для побудови послідовностей псевдо-випадкових чисел введені нові конгруентні лінійно-інверсні генератори. Дискрепантні функції псевдо-випадкових чисел породжених лінійно-інверсними генераторами оцінюються за допомогою оцінок тригонометричних Клостерманівських сум. Доведено, що такі послідовності псевдо-випадкових чисел проходять серіальний тест на рівнорозподіленість та непередбачуваність. Побудовано аналог степеневого конгруентного генератора послідовності комплексних чисел одиничного кола на норменій підгрупі кільця класів лишків за модулем. Досліджено розподіл значень вагової функції коду Клостермана над кільцем класів лишків, в кільці цілих гаусових чисел.

27.15 Теорія чисел

27.03.18.0328/0216U002098

Фрактальний аналіз неперервних функцій і мір: Заключний звіт /Інститут математики Національної академії наук України; Керівник Працьовитий Микола Вікторович. – ДР 0111U000053. УДК 511.72;517.51;519.21.

182 с.

Звіт містить основні результати, отримані в рамках виконання НДР "Фрактальний аналіз неперервних функцій і мір", та список наукових робіт, опублікованих в рамках цієї НДР.

27.29 Звичайні диференціальні рівняння

27.03.18.0329/0416U001344

Олійник Олена Вікторівна. Нелінійні диференціальні рівняння та зображення модельних систем лінійних несамоспряжених операторів: Дис... к.ф.-м.н. /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. – Захищена 19.02.2016.

УДК 517.948.

123 с. – Бібліогр.: 91 назв.

Досліджена система нелінійних диференціальних рівнянь типу Лакса, на розв'язках якої ґрунтується побудова трикутних моделей для комутативних систем лінійних несамоспряжених обмежених операторів. Отримано всі розв'язки даної системи у двовимірному випадку. Вказано покроковий метод знаходження усіх розв'язків системи типу Лакса, який базується на ізоспектральних перетвореннях. Знайдено загальний вигляд розв'язків у випадку лінійної залежності вагової матриці-функції від розв'язку. Доведено, що у випадку поліноміальної залежності вагової матриці-функції

від розв'язку при $\tau=3,4$ деякі розв'язки записуються в термінах еліптичних функцій.

27.03.18.0330/0216U002139

Топологічна та комбінаторна динаміка та еволюційні задачі: Заключний звіт /Інститут математики НАН України; Керівник Шарковський Олександр Миколайович. – ДР 0111U001003. УДК 517.9.

136 с.

Звіт містить основні результати отримані в рамках виконання НДР по проекту "Топологічна та комбінаторна динаміка та еволюційні задачі" та список наукових робіт опублікованих в рамках цієї НДР.

27.31 Диференціальні рівняння з частинними похідними

27.03.18.0331/0416U001027

Тодоріко Тетяна Сергіївна. Нелокальні за часом задачі для еволюційних рівнянь з псевдобесселевими операторами та операторами диференціювання нескінченного порядку:

Дис... к.ф.-м.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 18.12.2015.

УДК 517.956.

147 с. – Бібліогр.: 130 назв.

Дисертаційна робота присвячена доведенню коректної розв'язності: багатоточкової задачі для еволюційного рівняння з псевдобесселевими операторами нескінченного порядку, з символом, негладким у точці 0 у випадку, коли гранична функція є узагальненою функцією типу розподілів; нелокальної m -точкової за часом задачі для еволюційних рівнянь із диференціальними операторами нескінченного порядку, коли гранична функція є узагальненою функцією нескінченного порядку типу ультрарозподілів. Встановлено, що розв'язки багатоточкової за часом задачі для зазначених еволюційних рівнянь володіють властивістю локалізації.

27.03.18.0332/0416U001029

Васько Олена Борисівна. Задача Коші для вивроджених параболічних систем типу Колмогорова векторного порядку: Дис... к.ф.-м.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 18.12.2015.

УДК 517.956.4.

167 с. – Бібліогр.: 107 назв.

Дисертація присвячена дослідженню задачі Коші для систем типу Колмогорова довільного порядку. Означено новий клас вивроджених параболічних систем рівнянь типу Колмогорова векторного порядку. Побудовано фундаментальну матрицю розв'язків задачі Коші та досліджено її основні властивості. Встановлено коректну розв'язність задачі Коші у випадку, коли початкові дані є елементами просторів І.М. Гельфанда і Г.Є. Шилова або просторів Лебега зі спеціальними вагами. Досліджено властивість локалізації та умови, за яких розв'язок є елементом простору Л. Шварца або просторів І.М. Гельфанда і Г.Є. Шилова.

27.03.18.0333/0216U002087

Спектральні та алгебраїчні методи функціонального аналізу в задачах математичної фізики: Заключний звіт /Інститут математики НАН України; Керівник Березанський Юрій Макарович. – ДР 0111U000024. УДК 517.95, 517.98.

148 с.

Досліджено моделі сучасної математичної фізики безпосередньо пов'язані з вивченням спектральних властивостей

відповідних операторів (зокрема, диференціальних), що діють в просторах функцій скінченного та нескінченного числа змінних та алгебр, що породжуються цими операторами. Опубліковано 3 підручники, 73 статей, зроблено більше 30 доповідей на міжнародних конференціях та школах. Захищено 1 докторська та 6 кандидатських дисертацій.

27.33 Інтегральні рівняння

27.03.18.0334/0416U001028

Мироник Оксана Дмитрівна. Вичерпні, напіввичерпні простори та нарізно неперервні відображення: Дис... к.ф.-м.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 19.12.2015.

УДК 517.51.

159 с. – Бібліогр.: 109 назв.

Дисертація присвячена дослідженню множини точок неперервності нарізно неперервних відображень зі значеннями у різних просторах, близьких до метризованих, зокрема, у таких просторах як простори неперервних функцій з топологіями поточної і компактної збіжності, площини Бінґа та Сідра та пряма Зоргенфрея. В роботі введено нову конструкцію добутку Сідра, а також знайдено умови його вичерпності та метризованості. Отримано загальні теореми про квазінеперервність та сукупну неперервність нарізно неперервних відображень багатьох змінних зі значеннями в цілком регулярних просторах.

27.35 Математичні моделі природничих наук і технічних наук. Рівняння математичної фізики

27.03.18.0335/0416U001122

Філіпковська Марія Сергіївна. Глобальна розв'язність диференціально-алгебраїчних рівнянь та математичне моделювання динаміки нелінійних радіотехнічних кіл: Дис... к.ф.-м.н. /Харківський національний університет радіоелектроніки. – Захищена 29.12.2015.

УДК 517.922:537.8 + 519.6.

188 с.: 44 іл. – Бібліогр.: 121 назва.

Об'єкт дослідження - напівлінійні диференціально-алгебраїчні рівняння та математичні моделі нелінійних радіотехнічних кіл. Метою дослідження є отримання умов глобальної розв'язності, стійкості та нестійкості за Лагранжем напівлінійних диференціально-алгебраїчних рівнянь без використання глобальних умов Ліпшица, розробка чисельного методу їх розв'язання на будь-якому заданому відрізку часу; дослідження глобальної динаміки математичних моделей нелінійних радіотехнічних кіл. Методи дослідження - метод продовження розв'язків з використанням диференціальних нерівностей і функцій типу Ляпунова та Ла-Саля, теореми про неявну функцію, спеціальні блокові зображення сингулярного операторного жмутка та його компонент, метод спектральних проекторів типу Ріса, методи побудови різницевої схем. Основними теоретичними результатами є отримані умови однозначної глобальної розв'язності та стійкості за Лагранжем напівлінійних диференціально-алгебраїчних рівнянь і розроблений чисельний метод розв'язання напівлінійного диференціально-алгебраїчного рівняння (ДАР). Основними практичними результатами є отримані умови гладкої детермінованої еволюції та обмеженості станів математичних моделей нелінійних радіотехнічних кіл на нескінченному інтервалі часу. Наукова новизна отриманих результатів. Набув подальшого розвитку метод продовження розв'язків звичайного диференціального рівняння з

використанням диференціальних нерівностей і функцій типу Ляпунова та Ла-Саля, що дозволяє ослабити обмеження на нелінійну частину рівняння. Запропоновано нову блокову структуру операторних коефіцієнтів сингулярних напівлінійних ДАР, яка дозволяє звести вихідне рівняння до системи із суто диференціальних та суто алгебраїчних рівнянь. Отримано нові теореми існування та єдиності глобального розв'язку звичайного диференціального рівняння та напівлінійних ДАР з регулярним і сингулярним характеристичними жмутками, у тому числі теореми, які враховують специфічні властивості рівнянь. Теореми не містять обмежень типу глобальної умови Ліпшица, що дозволяє отримувати умови глобальної розв'язності рівнянь динаміки для більш широких класів прикладних задач. Вперше отримано теореми про стійкість та нестійкість за Лагранжем напівлінійних ДАР з регулярним і сингулярним характеристичними жмутками, які дають умови існування та єдиності обмеженого глобального розв'язку і розв'язку зі скінченим часом визначення. Розроблено новий чисельний метод знаходження розв'язків напівлінійного ДАР на будь-якому заданому відрізку часу з урахуванням отриманих умов існування та єдиності глобального розв'язку. Результати дисертаційної роботи використано у науково-дослідній роботі "Аналіз еволюційних задач з рівняннями типу Соболева" (№ ДР 0111U010369, 2012-2014 рр.) та впроваджено у навчальний процес Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна (акт впровадження від 27.05.2015). Галузь використання - економіка, механіка, теорія керування, радіотехніка, робототехніка та інші галузі науки і техніки, де використовуються математичні моделі з напівлінійними диференціально-алгебраїчними рівняннями.

27.03.18.0336/0416U001160

Малець Романна Богданівна. Чисельне моделювання та аналіз термопружного деформування тонкостінних елементів, податливих до зсувів і стиснення: Дис... к.ф.-м.н. /Інститут прикладних проблем механіки і математики ім. Я.С. Підстригача НАН України. – Захищена 25.12.2015.

УДК 517.958:519.6.

138 с.: 9 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 169 назв.

Дисертаційна робота стосується розвитку та аналізу методів пониження розмірності задач теплопровідності та термопружності гнучких тонкостінних тіл, які приводять до узагальненої теорії оболонки, здатних відтворювати ефекти стиснення і поворотів волокон, ортогональних до її середньої поверхні.

27.03.18.0337/0216U002085

Дослідження спектральних характеристик та критичної поведінки складних систем математичної фізики: Заключний звіт /Інститут математики НАН України; Керівник Ребенко Олексій Лукич. – ДР 0111U001030. УДК 517.9.

109 с.

В роботі були досліджені математичні моделі, які описують неперервні та гратчасті системи класичної та квантової статистичної механіки, рівняння руху заряджених частинок з апроксимованим гамільтоніаном Дарвіна, складні динамічні системи конфлікту. Завершено побудову теорії внутрішніх емоностей конденсаторів зі зчисленною кількістю пластин довільної топологічної структури у локально компактному просторі.

27.37 Варіаційне обчислення і математична теорія оптимального керування

27.03.18.0338/0216U001082

Моделювання та оптимізація нелінійних еволюційних систем: Заключний звіт /Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Поляков Микола Вікторович. – ДР 0114U000179. УДК 517.977.5.

66 с.

За результатами проведених досліджень отримано достатні умови розв'язаності широкого класу оптимальних задач для нелінійних еволюційних систем. Зокрема, для параболічних рівнянь з необмеженими коефіцієнтами встановлено факт існування, так званих, сингулярних розв'язків та запропоновано методи апроксимації таких розв'язків. Основний підхід базується на залученні концепції фіксованих керувань. За результатами такого підходу отримано необхідні умови оптимальності, які дозволяють знаходити з напередзаданою точністю розв'язків для оптимізаційних задач. Робота розповсюджується за договірною ціною.

27.41 Обчислювальна математика

27.03.18.0339/0416U000044

Залужна Галина Володимирівна. Математичне моделювання нестационарного переносу тепла в неоднорідному середовищі з використанням інтерлінації функцій: Дис... к.ф.-м.н. /Харківський національний університет радіоелектроніки. – Захищена 08.12.2015.

УДК 519.6.

190 с.: 10 табл., 26 іл. – Бібліогр.: 125 назв.

Об'єкт дослідження - процес розповсюдження тепла в двовимірних тілах. Мета дослідження - розробка та дослідження методу скінчених елементів розв'язання нестационарної задачі теплопровідності з двома просторовими змінними в областях складної форми з використанням сплайн-інтерлінації функцій. Методи дослідження - загальні методи функціонального аналізу, обчислювальної математики, теорії наближення функцій кількох змінних з використанням апарату інтерлінації; в основі чисельної реалізації лежить метод скінченно-елементної апроксимації, побудованої на основі сплайн-інтерлінації за двома просторовими змінними, розв'язку нестационарної крайової задачі про розподіл температури в областях складної форми. Теоретичні та практичні результати - розроблені у роботі ефективні обчислювальні схеми інтерлінаційного методу скінчених елементів при розв'язанні нестационарних задач теплопровідності для плоских областей складної форми дозволяють розв'язувати задачу Коші для меншої кількості диференціальних рівнянь при досягненні такої самої точності, що і в класичному методі скінчених елементів. Наукова новизна - у дисертаційній роботі на основі сплайн-інтерлінації функцій розроблено новий метод, який є скінченно-елементною реалізацією методу зведення до системи інтегро-диференціальних рівнянь, використаного при розв'язанні крайової задачі для нестационарного рівняння теплопровідності з двома просторовими змінними у випадку областей складної геометричної форми; цей метод названий інтерлінаційним методом скінчених елементів (ІМСЕ) для нестационарних задач теплопровідності. Для тестування властивостей ІМСЕ розроблено метод побудови точних розв'язків нестационарних задач теплопровідності для областей складної форми. При чисельній реалізації для розв'язання нестационарних задач тепломасопереносу за допомогою ІМСЕ запропоновано використовувати спеціальну нумерацію вузлів елементів, яка дозволяє в системі звичайних диференціальних рівнянь зберегти блочно-трихгодіагональну структуру матриць. Результати дисерта-

ційної роботи частково були використані у рамках держбюджетної теми, яка входить до плану науково-дослідної роботи кафедри вищої та прикладної математики Української інженерно-педагогічної академії, а саме "Розробка і дослідження нового методу розвідки і розробки родовищ корисних копалин на основі інтерлінації функцій" (держбюджетна тема № ДР 0109U008661, 2012-2014), та впроваджено у навчальний процес енергетичного факультету Української інженерно-педагогічної академії (акт від 22.04.2015р.). Галузь використання - машинобудування, енергетика.

27.03.18.0340/0416U000219

Романюк Наталія Миколаївна. Функціонально-дискретний метод розв'язування спектральних задач з кратними власними значеннями:

Дис... к.ф.-м.н. /Інститут математики НАН України. – Захищена 19.01.2016.

УДК 519.624:517.984.

180 с.: 5 табл. – Бібліогр.: 184 назви.

Дисертаційна робота присвячена розробці та алгоритмізації функціонально-дискретного (FD-) методу для спектральних задач типу Штурма-Лівілля на скінченному інтервалі, які можуть мати кратні власні значення як у вихідній постановці, так і в процесі їх розв'язування. Для рівняння Шрьодінгера у випадках, коли потенціал є кусково-сталою функцією та коли він належить негативному простору Соболева, отримано аналітичні оцінки для поправок до власних значень, які відносно номера власного значення є непокрощуваними за порядком. При цьому в останньому випадку знайдено достатню умову експоненціальної швидкості збіжності FD-методу. Для рівняння Шрьодінгера з поліноміальним потенціалом здійснено нову алгоритмічну реалізацію FD-методу, яка містить тільки звичайні алгебраїчні операції та не потребує в ході рекурентного процесу розв'язання крайових задач і обчислення інтегралів. Метод поширено на спектральні задачі для рівняння Шрьодінгера з потенціалом, який є похідною від функції обмеженої варіації і містить скінченну лінійну комбінацію дельта-функцій Дірака, та встановлено достатні умови його експоненціальної швидкості збіжності. Обґрунтовано нову схему алгоритму FD-методу для задач на власні значення для лінійних операторів з дискретним спектром, що діють у гільбертовому та банаховому просторах, у випадку базової задачі з власними значеннями довільної (скінченної) кратності. Отримано достатні умови суперекспоненціальної швидкості збіжності запропонованого підходу.

28 КІБЕРНЕТИКА

28.17 Теорія моделювання

28.03.18.0341/0416U001174

Григоренко Юрій Васильович. Моделі, методи та засоби математичного моделювання процесів первинної переробки сирих вуглеводнів: Дис... к.т.н. /Одеський національний політехнічний університет. – Захищена 29.12.2015.

УДК 519.972.5:004.942.001.57.

243 с.: 6 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 155 назв.

Дисертаційну роботу присвячено створенню та подальшому розвитку методів математичного та чисельного моделювання процесів і апаратів первинної переробки сирих вуглеводнів на основі застосування принципу типізації та уніфікації, а також розробці комп'ютерно-орієнтованих засобів, які забезпечують ефективне розв'язування прикладних задач при дослідженні класу промислово вживаних процесів і апаратів первинної переробки сирих вуглеводнів.

28.03.18.0342/0216U001664

Удосконалення та підготовка до широкого впровадження водневої термобарохімічної технології інтенсифікації видобутку нафти, газу та газового конденсату:

Заключний звіт /Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України; Керівник Мацевитий Юрій Михайлович. – ДР 0113U005008. УДК 519.713; 519.711:53; 573.6.086.835.

37 с.

Розроблено алгоритм підготовки до впровадження технології комплексної водневої термобарохімічної дії, який базується на постадійному комп'ютерному моделюванні процесів термогазохімічного діяння на привибійну зону пласту (ПЗП). При цьому, комп'ютерна модель кожної наступної стадії термохімічного процесу враховує підвищення проникності породи в ПЗП на попередній стадії в залежності від ефективності призведеної водневої термогазохімічної дії. Удосконалено технологічні регламенти з впровадження водневої термобарохімічної технології на нафтових та газових свердловинах з різними геолого-технічними характеристиками та причинами кольматції. Робота передається за кордон за договірною ціною.

28.03.18.0343/0216U002001

Розвиток чисельних методів моделювання електромагнітного поля технічних об'єктів:

Заклучний звіт /Державна установа "Інститут технічних проблем магнетизму НАН України"; Керівник Розов Володимир Юрійович. – ДР 0110U007341. УДК 518.12:621.3.013. 240 с.

Об'єкт дослідження - математичні та фізичні моделі зовнішнього електромагнітного поля технічного об'єкта. Проведено огляд існуючих математичних моделей, що застосовуються для опису електромагнітного поля технічних об'єктів (ЕМП ТО), а також наведена повна система рівнянь Максвелла і її спрощення, використовувані при описі ТО. Розглянуто традиційні чисельні методи моделювання ЕМП ТО на основі методу кінцевих різниць, методу скінченних елементів, безсіткових методів і, насамперед, методу фундаментальних рішень (МФР). Розглянуто застосування МФР для вирішення рівнянь Лапласа і Пуассона в двовимірних і тривимірних областях складної форми. Розглянуто застосування МФР для розв'язання обернених задач, включаючи обернені задачі магнітостатики, пов'язані з проблемою створення заданого магнітного поля в заданому об'ємі простору. Досліджено застосування МФР до окремих задач електродинаміки: системи рівнянь магнітної гідродинаміки нестисливої рідини, електромагнітних процесів у хвильоводах і резонаторах, до задачі розрахунку розсіювання коротких електромагнітних імпульсів провідним тілом. Запропоновано метод обробки результатів вимірювань параметрів зовнішнього магнітного поля ТО, що дозволяє з високою точністю відновлювати розподіл магнітного поля в фізично недоступній для вимірювань області простору навколо технічного об'єкта. Дано рекомендації щодо принципів моделювання електромагнітного поля технічних об'єктів на основі МФР. Робота передається за кордон за договірною ціною.

28.03.18.0344/0216U002121

Методи та засоби цифрової обробки інформації на базі макрооперацій:

Заклучний звіт /Інститут проблем моделювання в енергетиці ім. Г.Є.Пухова НАН України; Керівник Арістов Василь Васильович. – ДР 0111U002197. УДК 004.021, 051.3, 004.272.

175 с.

Складені математичні моделі різницево-диференціальних формул інтегрування, отримані канонічні і дробово-раціональні передатні функції, запропоновані прискорені

алгоритми звернення формальних рядів і обчислення логарифмів матриці, запропоновані ефективні алгоритми для мікроповоротів в макрооператорах обертання на базі трикутних систолічних матриць для QR декомпозиції і у БПФ процесорах, сформовані програмні моделі на мові Maple. 175 стор., 80 малюнків, 15 таблиць, 243 посилань. Робота розповсюджується за договірною ціною.

28.23 Штучний інтелект

28.03.18.0345/0416U001133

Шкільнюк Дмитро Валерійович. Методи визначення ефективних ознак для розпізнавання елементів дактильно-жестової мови:

Дис... к.т.н. /Інститут кібернетики ім. В.М.Глушкова НАН України. – Захищена 23.12.2015.

УДК 004.93.

185 с.: 11 табл., 51 іл. – Бібліогр.: 129 назв.

Дисертаційна робота присвячена розробці інформаційної технології для розпізнавання дактильної азбуки жестової мови глухих. У роботі запропоновано ряд ознак для подання руки людини в процесі показу нею дактильної абетки. Проведено аналіз з метою визначення ефективних ознак для різних груп дактилем. Запропоновано інформаційну технологію, що використовує результати аналізу ефективності ознак для розпізнавання дактильної абетки. Тестування запропонованої інформаційної технології, проведене з групами людей за різними віковими і статевими параметрами та на різній фокусній відстані, показало однозначну правильну ідентифікацію у 80-87%. Експериментальна група за заданою умовою правильного показу показала розпізнавання - 98 %.

28.03.18.0346/0416U001414

Кушнар'ов Максим Володимирович. Методи та моделі розпізнавання шкідливих програм на основі штучних імунних систем:

Дис... к.т.н. /Харківський національний університет радіоелектроніки. – Захищена 17.02.2016.

УДК 004.89.

164 с.: 6 табл., 36 іл. – Бібліогр.: 173 назви.

Дисертаційна робота присвячена розробці методів і моделей розпізнавання шкідливих програм на основі штучних імунних систем, які дозволяють підвищити рівень комп'ютерної безпеки. Запропоновано узагальнену модель евристичного аналізатора шкідливих програм, що виконує ймовірнісне розпізнавання на основі зваженої оцінки ознак, яка використовує поведінковий аналіз на підставі даних, що отримуються від емуляторів, і виконує аналіз за допомогою різних інтелектуальних технологій. Розроблено метод розпізнавання шкідливих програм на основі штучної імунної мережі, що дозволяє підвищити точність і швидкість розпізнавання та виявляти не тільки потенційно шкідливий код, а й невідомі віруси. Запропоновано модель евристичного аналізатора шкідливих програм на основі штучної нейронної мережі, навчання якої здійснюється за допомогою штучної імунної системи з використанням моделі кодування параметрів, які настроюються, у вигляді адаптивного структурованого мультиагентного тіла, що призводить до підвищення ефективності її навчання та зменшення кількості нейронів в прихованих шарах. Розроблено модель штучної імунної мережі, яка використовується для розпізнавання шкідливих програм, у вигляді мультиагентної системи, що робить її більш узагальненою та дозволяє змінювати параметри і структуру імунної мережі. Проведено експериментальні дослідження та порівняльний аналіз розроблених методів і моделей для різних сімейств вірусів, які показують підвищення ефективності розпізнавання шкідливих програм.

28.03.18.0347/0216U001214

Розробка системи експертного оцінювання запасів підземних вод:

Заключний звіт /Вінницький національний технічний університет; Керівник Кондратенко Наталія Романівна. – ДР 0115U007125. УДК 004.891.2:550.8.052.

25 с.

Об'єктом дослідження є процес прийняття рішення в умовах високої розмірності та невизначеностей у вхідних даних. Метою досліджень є вдосконалення існуючих та розробка нових моделей і методів інтелектуального аналізу даних гідрогеологічних досліджень для моделювання багатовимірних залежностей в умовах неповних / недовизначених вхідних даних. Розроблено модель та систему підтримки прийняття рішень на основі інтервальних нечітких множин. Вона ставить у відповідність вхідному вектору інтервал значень вихідної змінної. Ширина інтервалу характеризує невизначеність, пов'язану з прийнятим рішенням. Значна ширина інтервалу свідчить про те, що інформації, накопиченої на поточному етапі, недостатньо для прийняття рішення, та рекомендовані подальші дослідження. У випадку неширокого інтервалу можна заздалегідь наближено судити про стан системи на основі накопичених даних. Розроблена система може працювати на недовизначених даних, що дозволяє застосовувати її на будь-якому етапі гідрогеологічної розвідки. Розроблено програмний засіб для визначення класу перспективності артезіанської свердловини - умовного комплексного показника, значення якого є індикатором того, наскільки можливий успішний видобуток води в заданому місці за умови продовження гідрогеологічних досліджень. Основна задача цього показника - вказати на можливі труднощі в подальшій роботі зі свердловиною на ранніх етапах досліджень. Галузь застосування розробки - 71.12 Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах; отримані результати НДР можуть бути використані на проміжних етапах геологічної розвідки для наближеної оцінки перспективності видобутку підземних вод.

28.29 Системний аналіз

28.03.18.0348/0416U000043

Перетяцько Анастасія Сергіївна. Напіввизначена оптимізація для розв'язування загальних квадратичних задач:

Дис... к.ф.-м.н. /Харківський національний університет радіоелектроніки. – Захищена 08.12.2015.

УДК 519.85.

181 с.: 8 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 171 назва.

Об'єкт дослідження - задачі напіввизначеної оптимізації та методи їх розв'язування. Мета дослідження - обґрунтування збіжності та удосконалення напіввизначеного симплекс-методу для розв'язування задач напіввизначеної оптимізації, застосування та удосконалення напіввизначеної релаксації для розв'язування прикладних задач квадратичної оптимізації. Методи дослідження - при розв'язуванні поставлених задач використовувалася багатовимірна евклідова геометрія, опуклий аналіз, математичне моделювання, теорія та чисельні методи оптимізації. Для розв'язування загальних квадратичних задач використовувався метод напіввизначеної релаксації, точна квадратична регуляризація, напіввизначений симплекс-метод та прямо-двоїтий метод внутрішньої точки. Апаратура - персональний комп'ютер. Теоретичні і практичні результати - удосконалений напіввизначений симплекс-метод може бути використаний для розв'язування широкого кола практичних задач. Зокрема, задач кластеризації даних, розміщення датчиків у мережі, в алгоритмах калібрування фотокамер, для розфарбування графів та інших. Розроблено програмне забезпечення

для розв'язування задач напіввизначеної оптимізації реалізує прямо-двоїстий метод внутрішньої точки та напіввизначений симплекс-метод, ефективність яких перевірена за допомогою чисельних експериментів над задачами різної розмірності. Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні та удосконаленні напіввизначеного симплекс-методу як альтернативи існуючим прямо-двоїстим методам внутрішньої точки для розв'язування задач напіввизначеної оптимізації. Це розширило межі ефективного використання математичного моделювання складних систем, зокрема тих систем, які описуються загальними квадратичними функціями. Зокрема, в дисертації удосконалено процедуру оберненої ітерації, яка використовується для визначення додатної напіввизначеності матриці, шляхом використання методу спряжених напрямів, що за результатами чисельних експериментів дозволило підвищити точність розрахунків і прискорити збіжність до власного вектора матриці. Уперше строго доведено збіжність напіввизначеного симплекс-методу, який вдосконалено процедурою оберненої ітерації з використанням спряжених напрямів, встановлено його теоретичні та чисельні переваги. Удосконалено напіввизначену релаксацію шляхом використання точної квадратичної регуляризації та інших перетворень для загальних квадратичних задач і широкого кола прикладних задач, що на відміну від існуючих методів дозволило знаходити кращі розв'язки початкової задачі. Доведено точність напіввизначеної релаксації для окремих класів задач максимізації евклідової норми вектора на опуклій множині. Уперше запропоновано та перевірено на практиці нову процедуру знаходження верхніх і нижніх оцінок цільової функції, яка дозволяє отримувати оптимальні розв'язки у загальних задачах квадратичної оптимізації. Результати дисертаційної роботи впроваджені: у держбюджетну науково-дослідну роботу, виконану згідно з тематичним планом науково-дослідних робіт ДВНЗ "Український державний хіміко-технологічний університет" (№ держреєстрації 0112U004341, 2012-2014 рр.); у навчальному процесі на кафедрі спеціалізованих комп'ютерних систем ДВНЗ "Український державний хіміко-технологічний університет" (акт від 22.10.2014 р.).

28.03.18.0349/0416U001141

Аль-Саммарраї Мохаммед Саад Ібрахім. Розробка методів прийняття рішень в узагальнених транспортних задачах з нечіткою структурою та їхнє застосування: Дис... к.т.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 18.01.2016.

УДК УДК 519.874:519.852:519.816.

143 с.: 21 табл., 7 іл. – Бібліогр.: 114 назви.

Дисертаційна робота присвячена розробці методів прийняття рішень в узагальнених транспортних задачах з нечіткими множинами: постачальників, споживачів та ліній передачі. Розроблений метод розв'язання задачі мінімізації вартості транспортування продукції з нечіткою множиною цілей особи, що приймає рішення. Розроблені методи реалізовані в середовищі Win-QSB та застосовані для розрахунку потоків мережі з нечіткою структурою.

28.03.18.0350/0216U001314

Інформаційна технологія багатокритеріального синтезу нечітких баз знань: Заключний звіт /Вінницький національний технічний університет; Керівник Штовба Сергій Дмитрович. – ДР 0115U001974. УДК 004.82: 004.85.

215 с.

Об'єкт дослідження - ідентифікація багатofакторних залежностей в техніці, економіці, соціології, медицині, спорті та в інших областях. Мета роботи - підвищення якості

ідентифікації багатofакторних залежностей в умовах невизначеності за рахунок розробки інформаційної технології синтезу нечітких баз знань з одночасним урахуванням критеріїв точності, прозорості, компактності та інтерпретабельності. Крім підвищення якості ідентифікації багатofакторних залежностей, розроблювана інформаційна технологія за рахунок автоматизації інтелектуальної діяльності суттєво скоротить тривалість і трудомісткість проектування нечітких баз знань. Методи дослідження - системний підхід, математичне моделювання, теорія нечітких множин, теорія ідентифікації, методи оптимізації та автоматичного навчання. Розроблено цілісну теорію багатокритеріального синтезу нечітких баз знань з практичною реалізацією у формі інформаційної технології. Отримано такі наукові результати: 1) формалізація якості нечіткої бази знань; 2) моделі оцінювання якості нечітких баз знань різних типів за показниками точності, прозорості, складності та інтерпретабельності; 3) метод формалізації забезпечення якості під час синтезу нечітких баз знань з урахуванням критеріїв точності, прозорості, складності та інтерпретабельності; 4) метод структурної ідентифікації за схемою "генерування правил кандидатів - відбір правил - редукація антецедентів" з коректним балансом точності, складності та прозорості нечіткої бази знань; 5) метод захисту інтерпретабельності нечіткої бази знань під час параметричної ідентифікації на основі управління перетином сусідніх нечітких термів; 6) метод нечіткої параметричної ідентифікації для дискретних залежностей на основі нових критеріїв навчання, які враховують різницю належності лише до головних конкурентів; 7) метод нечіткої параметричної ідентифікації для дискретних залежностей з неоднаковою вартістю помилок різних типів на основі нового критерію навчання, який враховує платіжну матрицю та нечітку відстань між бажаними та дійсними результатами логічного виведення. Результати дослідження підготовлені до використання в навчальному процесі кафедри комп'ютерних систем управління Вінницького національного технічного університету та в діяльності компанії "Ліана" для прогнозування споживання природного газу індивідуальними абонентами. Впровадження здійснено в формі навчального посібника та демо-версій програмних модулів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

28.03.18.0351/0216U001414

Створення та організаційно-методичне забезпечення системи інтеграції мережних ресурсів навчального призначення в середовищі регіонально розподіленої мережі пошуку і розвитку обдарованих дітей: Заключний звіт /Інститут обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук України; Керівник Камишин Володимир Вікторович. – ДР 0114U000692. УДК 004.822+37.015.31.

54 с.

Звіт про науково-дослідну роботу за два етапи: 54 с., 2 рис. Мета дослідження - обґрунтувати систему інтеграції мережних ресурсів навчального призначення та розробити її науково-методичне забезпечення в середовищі регіональної мережі пошуку та підтримки обдарованої особистості. Об'єкт дослідження - пошукова система інтеграції мережних ресурсів навчального призначення. Предмет дослідження - методичне та програмне забезпечення системи інтеграції мережних ресурсів навчального призначення. Методи дослідження: теоретичні (аналіз концепцій з тематики дослідження, аналіз існуючих практичних підходів), практичні (проекування програмного продукту, опитування, тестування інтерв'ю). Основні результати науково-дослідної роботи та їх новизна. Проведено аналіз існуючих інформаційних ресурсів навчального призначення із створенням реєстру для подальшої обробки та створення тематичного каталогу. Роз-

роблено концепцію створення системи інтеграції мережевих ресурсів навчального призначення як науково-методичної основа для формування практичних реалізацій. Створено-програмну модель системи у вигляді онлайн-ресурсу мережі Інтернет, з інформаційним наповненням на основі створеного реєстру. Як результат впровадження створеної системи, очікується розширення залучених до експерименту користувачів, подальше наповнення системи за рахунок інтеграції з іншими тематичними інформаційними ресурсами. Використання методичних рекомендацій дозволить створювати системи локального призначення (наприклад масштабу закладу), спрямовані на підвищення ефективності інформаційних сервісів. Результатидослідження відповідають сучасному рівню розвитку педагогічної науки та сучасному рівню ІКТ. Науково-дослідна робота виконана відповідно до запланованих завдань двох етапів НДР та оформлена згідно вимог. Отримані в ході прикладного дослідження результати впроваджуються у формі онлайн-сервісів відповідно до реалізації актуальних завдань. Результати дослідження є значущими під час розробки науково-методичного, інформаційного, дидактичного та іншого забезпечення роботи з обдарованою молоддю у якості фахового пошукового інформаційного джерела. Ключові слова: пошуковий механізм, інтернет-ресурси, інформаційна система, навчальна інформація Робота розповсюджується за договірною ціною.

29 ФІЗИКА

29.01 Загальні питання фізики

29.03.18.0352/0216U001360

Виготовити електророзрядним способом дослідний зразок водно-вугільної суспензії бурого вугілля для виробництва добрив: Заключний звіт /Інститут імпульсних процесів і технологій; Керівник Різун Анатолій Романович. – ДР 0115U003865. УДК 537.5:622.766.4:622.332.

12 с.

Об'єкт досліджень - процеси електророзрядної тонкої дезінтеграції й активації компонентів для гумінових добрив на основі бурого вугілля. В результаті проведення експериментальних досліджень на базі лабораторного обладнання встановлено режими й параметри електророзряду, що забезпечують тонку дезінтеграцію бурого вугілля, необхідну для вилугування гумінових речовин і одержання седиментаційно-стійкої водно-вугільної суспензії. Даний дослідний зразок суспензії використовується для виготовлення гумінового добрива. Застосування високовольтних імпульсних електророзрядних навантажень для отримання добрив на базі бурого вугілля має досить гарну перспективу. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.05 Фізика елементарних часток

29.03.18.0353/0216U001059

Фундаментальні дослідження в галузі фізики конденсованого стану і елементарних частинок, астрономії і матеріалознавства для створення основ новітніх технологій: Заключний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Зеленський Сергій Євгенович. – ДР 0111U004954. УДК 539.12; 537.8; 539.12/.17; 538.9; 539.2; 538.9-405; 539.18/.19; 535; 621.373.8; 681.7.

2955 с.

В результаті проведення експериментів і розрахунків отримано нові наукові дані про фізичні основи визначення та модифікації властивостей фізичних об'єктів штучного та природного походження, у тому числі конденсованих

систем, композитних та наноматеріалів, космо- та мікро-об'єктів, рекомендації щодо отримання та перспектив застосування нових матеріалів.

29.03.18.0354/0216U002003

Розробка верифікованої методики розрахунку індукції магнітного поля трифазних ліній електропередачі: Заключний звіт /Державна установа "Інститут технічних проблем магнетизму НАН України"; Керівник Розов Володимир Юрійович. – ДР 0113U001980. УДК 537.811:621.31.

105 с.

Об'єкт досліджень - магнітне поле високовольтних ліній електропередачі. Проведений аналіз сучасного світового досвіду з вимірювання та розрахунку індукції МП трифазних високовольтних ЛЕП, розроблено новий верифікований метод розрахунку МП ЛЕП та методи експериментальної перевірки його результатів, отримані розрахункові співвідношення для інженерного розрахунку магнітного поля багатокіловольтних повітряних і підземних кабельних ліній електропередачі та ліній електропередачі з розщепленими фазами та визначені умови їх використання, розроблено діалогову комп'ютерну програму розрахунку магнітного поля ЛЕП, розроблено основні наукові положення нормативного документу "Методика розрахунку індукції магнітного поля трифазних ліній електропередачі", здійснено експериментальну перевірку (верифікацію) розробленої методики в лабораторних умовах та на діючих ЛЕП, проведено оцінку похибки розрахунку магнітного поля за допомогою розробленої методики, здійснено санітарно-гігієнічну оцінку магнітного поля діючих ліній електропередачі України

29.15 Ядерна фізика

29.03.18.0355/0216U001450

Створення стенду для проведення імітаційних експериментів по опроміненню матеріалів ядерної техніки пучками прискорених іонів металів та дослідження впливу опромінення на міграцію мікродомішок з використанням ядерного скануючого мікросонду ПФ НАН України: Заключний звіт /Інститут прикладної фізики НАН України; Керівник Батурін Володимир Андрійович. – ДР 0113U004180. УДК 539.1.078.

41 с.

Створено високодозний іонний імплантер з масовою сепарацією іонного пучка. Імплантер дозволяє проводити високодозне опромінення конструкційних матеріалів ядерної техніки іонами металів (Fe, Ni, Cr, Zr, Mo та інші) та газів, а також проводити імітаційні експерименти на пучках прискорених іонів металів/газів в діапазоні енергій 20 - 500 кеВ, з метою дослідження радіаційної стійкості конструкційних матеріалів ядерної енергетики. Створено інжектор одно- та двозрядних іонів металів (Fe, Cr, Ni, Zr, Mo та інші), який дозволяє генерувати і формувати пучки іонів в стаціонарному режимі з струмом десятки - сотні мікроампер (загальний струм пучка 1 - 2 мА).

29.03.18.0356/0216U001451

Створення апаратури і проведення дослідження еволюції точкових дефектів і кластерів вакансійного типу в конструкційних матеріалах під дією іонного випромінювання і наводнення: Заключний звіт /Інститут прикладної фізики НАН України; Керівник Сторіжко Володимир Юхимович. – ДР 0113U004179. УДК 539.1.078.

40 с.

Досліджено динаміку формування нано- та мікророзмірних острівців вакансій у модельних системах, що являли собою тонкі плівки під дією опромінення. Для цього використано динамічну модель, що описує просторово-часову поведінку концентрації вакансій та температури опроміненого зразка. Показано, що процеси відбору паттернів на поверхні та морфологія структур дефектів може контролюватися за допомогою швидкості набору дози опромінення. Проаналізовано динаміку зв'язаних коливань основних статистичних моментів як поля концентрації вакансій, так і температурного поля зразка. Показано, що середній розмір кластерів вакансій (від 30 до 300 нм) змінюється коливаннями, що обумовлено процесами відбору паттернів. Визначені типові розподіли композиційного поля та поля дислокацій при різних інтенсивностях флуктуацій потоку опромінення. Знайдено часову залежність розміру домену при різних інтенсивностях взаємодії дислокаційного ансамблю з полем композиції. Показано, що ядра дислокацій концентруються на межах поділу фаз. Зростання інтенсивності взаємодії дислокацій з композицією уповільнює процес росту виділень. Дислокаційний механізм поділу сприяє проходженню розшарування. Флуктуації потоку опромінення призводять до зменшення ширини міжфазної границі.

29.03.18.0357/0216U001452

Теоретичні та експериментальні дослідження впливу зовнішнього магнітного поля на імовірність виникнення високовакуумного пробою: Заклучний звіт /Інститут прикладної фізики НАН України; Керівник Батурін Володимир Андрійович. – ДР 0114U002952. УДК 537.53.

36 с.

Проведено дослідження впливу зовнішнього постійного магнітного поля на вірогідність виникнення високовольних вакуумних пробів в матеріалах що є перспективними для прискорюючих структур сучасних електронних та йонних прискорювачів що проєктуються в Європейському центрі ядерних досліджень (CERN). Показано, що у разі колінарних електричних і магнітних полів коефіцієнт проникнення потенціального бар'єру електроном не залежить від магнітного поля. Показано, що в разі перпендикулярної орієнтації магнітного поля відносно електричного можливо змінювати густину струму польової емісії за допомогою магнітного поля.

29.03.18.0358/0216U001613

Ефекти гамма-опромінення гібридного матеріалу пшениці на ознаки продуктивності та частото мутацій за маркерними локусами: Заклучний звіт /Державна установа "Інститут харчової біотехнології та геноміки НАН України"; Керівник Созінов Олексій Олексійович. – ДР 0113U004048. УДК 575.663.11:539.1047.

42 с.

Після гамма-опромінення сухих зерен F2 пшениці м'якої у дозі 200 Гр найменше знижує число продуктивних стебел і масу зерна з рослини відносно контролю гомозигота за 1BL/1RS транслокацією. Підтверджено, що одним з ефектів гамма-опромінення зерен F1 є відносно підвищення частки чоловічих гамет з 1BL/1RS транслокацією, які взяли участь у формуванні зернівок F2, порівняно з контролем. Одержано лінії з мутантними аелями за гліадиновими локусами. Робота передається за кордон за договірною ціною.

29.03.18.0359/0216U002133

Створення ядерно-фізичної методики визначення коефіцієнту поглинання вуглецевих сорбентів для їх сертифікації і подовження

ресурсу експлуатації йодних фільтрів систем вентиляції діючих АЕС України: Заклучний звіт /Національний науковий центр "Харківський фізико-технічний інститут" НАН України; Керівник Левенець Володимир Вікторович. – ДР 0113U002699. УДК 519.711:539.1.07.

33 с.

Створена ядерно-фізична методика визначення коефіцієнту поглинання йоду вуглецевими матеріалами з використанням стабільних ізотопів йоду. Розроблені та створені модулі прокачування та вимірювання вмісту йоду. Досліджені процеси динамічної сорбції йоду на промислових вуглецевих адсорбентах, вивчені можливості визначення вмісту йоду ядерно-фізичними методами та представлені метрологічні характеристики рентгенорадіометричного методу. Використання методики дозволить провести сертифікацію вугільних адсорбентів систем газоочищення та поліпшити безпеку функціонування АЕС. Запропоновані зміни в конструкцію йодного фільтру системи вентиляції АЕС з метою поліпшення експлуатаційних характеристик і довговічності роботи. Показано, що введення в конструкцію фільтру-адсорбера типу АУ-1500 легкозмінного модуля (касета), заповненого вугіллям з поліпшеними технологічними характеристиками, а також подовження і зміна форми труби подачі вентиляваного повітря дозволяє істотно поліпшити експлуатаційні показники фільтру-адсорбера типу АУ-1500 систем вентиляції АЕС, полегшити ремонтно-відновні роботи, що забезпечить значний економічний ефект при експлуатації систем вентиляції АЕС України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.17 Фізика газів і рідин. Термодинаміка і статистична фізика

29.03.18.0360/0216U002116

Розроблення наукових основ використання теплових вторинних енергоресурсів методом термохімічної регенерації: Заклучний звіт /Інститут загальної енергетики НАН України; Керівник Шрайбер Олександр Авраамович. – ДР 0113U001108. УДК 536.7.114 с.

Розроблено метод розрахунку рівноважного складу регуючої газової суміші на основі пошуку мінімуму її вільної енергії та визначено склад продуктів конверсії природного газу (метану) із водяною парою, діоксидом вуглецю та продуктами згоряння. Запропоновано нову схему реакційного елемента для реалізації процесу конверсії метану та розроблено математичну модель його динаміки, де щільний шар гранул каталізатора із газовою сумішшю в його порожнинах розглядається як квазігомогенне середовище з певними ефективними характеристиками. Створено програми для реалізації розроблених моделей. Запропоновано методи термодинамічного розрахунку різних схем використання вторинних енергоресурсів. Розроблено оптимальні схеми термохімічної регенерації для газових турбін, двигунів внутрішнього згоряння та промислових печей, а також знайдено оптимальні режими їх роботи. Робота передається за кордон за договірною ціною.

29.19 Фізика твердих тіл

29.03.18.0361/0416U000076

Сингаївська Галина Іванівна. Сильнопольовий та надвисокочастотний транспорт носіїв заряду в напівпровідникових структурах на основі GaN: моделювання методом Монте-Карло: Дис... к.ф.-м.н. /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є.Лашкарьова НАН України. – Захищена 29.12.2015.

УДК 538.9, 53.01, 53.04.

194 с.: 1 табл., 68 іл. – Бібліогр.: 223 назви.

В дисертації представлені результати теоретичних досліджень кінетичних явищ, які виникають в епітаксійних GaN структурах з низькою концентрацією носіїв в умовах сильно нерівноважного розподілу носіїв заряду. Визначені умови формування режиму стрімгунгу і виникнення від'ємної диференціальної провідності, аналізується вплив магнітного поля на ці ефекти. На основі методу Монте-Карло запропоновано оригінальний метод розрахунку динамічної диференціальної провідності, яка характеризує відгук електронної підсистеми на високочастотне просторово-періодичне збурення.

29.03.18.0362/0416U000112

Бровчук Сергій Михайлович. Дисперсійна керована макродеформацією інтегральна динамічна дифрактометрия: Дис... к.ф.-м.н. / Інститут металофізики ім.Г.В.Курдюмова. – Захищена 29.12.2015.

УДК 539.26:548.4.

118 с.: 9 табл., 47 іл. – Бібліогр.: 117 назв.

У роботі створено напівфеноменологічну дисперсійну модель деформаційних залежностей повної інтегральної інтенсивності динамічної дифракції у кристалах з дефектами. Проведено детальний аналіз та встановлено особливості прояву дисперсійного механізму впливів мікрodefektів і макродеформацій на повну інтегральну інтенсивність динамічної дифракції (ПІДД). Показано різний характер цих впливів на бреггівську і дифузну складові картини багатократного розсіяння, що і забезпечує виникнення унікальної чутливості деформаційних залежностей (ДЗ) ПІДД до мікрodefektів. Встановлена також зміна селективності чутливості ДЗ ПІДД до різних типів дефектів при зміні умов дифракції та областей варіювання величини макродеформації. На основі розроблених моделей створено метод та забезпечено можливість діагностики з унікальними чутливістю та інформативністю щодо характеристик багатьох типів мікрodefektів за рахунок комбінованої обробки експериментальних деформаційних залежностей повної інтегральної інтенсивності динамічного розсіяння у різних дифракційних умовах і різних інтервалах деформації.

29.03.18.0363/0416U000281

Гулько Михайло Миколайович. Ауксетичні властивості та динаміка кристалічної ґратки монокристалів високої, середньої і низької категорій: Дис... к.ф.-м.н. / Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 18.12.2015.

УДК 538.913.

176 с.: 8 табл., 55 іл. – Бібліогр.: 86 назв.

Дисертація присвячена вивченню ауксетичних властивостей та їх взаємозв'язку з анізотропією пружності і основними параметрами динаміки кристалічної ґратки монокристалів кубічної, гексагональної, тетрагональної та ромбічної сингоній. У роботі вперше побудовано вказівні поверхні ауксетичності, які показують напрямки від'ємних значень коефіцієнтів Пуассона. Для кожної із сингоній проведено класифікацію типів ауксетичності та отримано необхідні і достатні умови їх виникнення. Показано, що між параметрами анізотропії та ауксетичністю існує повна кореляція.

29.03.18.0364/0416U000282

Курек Єлена Ігорівна. Вплив слабких магнітних полів на пружні та непружні властивості високочистого берилію: Дис... к.ф.-м.н. / Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 18.12.2015.

УДК 539.3: 539.67: 539.8.

128 с.: 37 іл. – Бібліогр.: 159 назв.

Дисертація присвячена дослідженню впливу слабких постійних магнітних полів на поведінку дислокаційно-домішквою системи магнійтермічного берилієвого конденсату (МТК Ве) при дії додаткових збуджуючих факторів (теплого та механічного). Виявлено прямий та зворотний магнітопластичний ефекти (МПЕ), інверсію знаку МПЕ, ефекти магнітної пам'яті та їх особливості в МТК Ве.

29.03.18.0365/0416U001033

Мехед Олександр Анатолійович. Структурно-фазовий стан і властивості сплавів Fe-Al-C з нестехіометричною карбідною фазою: Дис... к.ф.-м.н. / Інститут металофізики ім. Г. В. Курдюмова НАН України. – Захищена 30.12.2015.

УДК 538.915; 539.89.

116 с.: 16 табл., 53 іл. – Бібліогр.: 103 назви.

Робота присвячена дослідженню впливу нестехіометричної карбідної фази на структурно-фазовий стан та властивості сплавів системи Fe-Al-C. Неможливість утворення стехіометричної К-фази пов'язана з появою вироджених станів на рівні Фермі, що підсилює нестійкість елементарної комірки до деформацій, що знижують її симетрію. Нестехіометрія по вуглецю підсилює Fe-C зв'язки, а по алюмінію, навпаки, послаблює. Різниця ентальпії утворення різних комірок нестехіометричної К-фази досягала 40%. Енергетично найбільш вигідним складом К-фази виявилася нестехіометрична сполука Fe₃AlC_{0.66}. Досліджено вплив нестехіометрії на параметри решітки, магнітні властивості та електронну будову К-фази. Обґрунтована можливість епітаксійного росту кристалів алмазу на поверхні К-фази як підкладки і досліджено її електронну будову та енергетичні параметри.

29.03.18.0366/0416U001047

Бабічук Іван Степанович. Оптичні та структурні властивості напівпровідникових сполук типу Cu₂ZnSnS₄: Дис... к.ф.-м.н. / Інститут фізики напівпровідників імені В.Є.Лашкарьова НАН України. – Захищена 29.12.2015.

УДК 533.375.5; 538.94.

139 с.: 15 табл., 41 іл. – Бібліогр.: 198 назв.

У дисертації викладено результати комплексного дослідження оптичних та структурних властивостей напівпровідникових сполук типу Cu₂ZnSnS₄ (CZTS). Виявлено залежність структурних і оптичних властивостей сполук типу CZTS від технологічних умов їх отримання та подальших термічних обробок. Виконані поляризаційні вимірювання спектрів КРС для кристалів Cu₂CdGeS₄ та Cu₂CdSiS₄ в'юрц-станітної структури і зроблено віднесення всіх спостережуваних смуг у спектрах до певного типу фононних коливань.

29.03.18.0367/0216U000964

Дослідження електропровідності доменних стінок сегнетоелектричних мікро- і нанодоменів: теорія та експеримент - теоретичні розрахунки розмірних ефектів доменних структур: Заключний звіт / Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Єлісєв Євген Анатолійович. – ДР 0114U004664. УДК 539.2.

50 с.

НДР спрямована на вирішення фундаментальної наукової проблеми фізики нерівноважних станів, пов'язаної із встановленням, описом і керуванням електронними властивостями наноструктур при фазових перетвореннях у просторово неоднорідних умовах. Об'єкт дослідження - розмірні ефекти доменних стінок у сегнето-

електриках. Мета роботи - провести комплексне теоретичне електропровідності доменних стінок у сегнетоелектриках з урахуванням розмірних ефектів. Методи дослідження - класичний опис неоднорідних просторово-обмежених сегнетоелектриків-напівпровідників методами електростатики, теорії фазових перетворень. Використовуючи феноменологічну теорію Гінзбурга-Ландау-Девоншира та методи електростатики, проведені самоузгоджені розрахунки електропровідності доменних стінок мікро- і нано-доменів у багатівісних сегнетоелектриках-напівпровідниках. Встановлений вплив розмірних ефектів і ефектів близькості (зокрема форми доменів та періоду доменної структури), типу й концентрації дефектів на електропровідність доменних стінок у багатівісних сегнетоелектриках. Одержані результати узгоджуються з експериментальними даними для $\text{PbZr}_{0.2}\text{Ti}_{0.8}\text{O}_3$. Результати досліджень опубліковані у 6-х наукових статтях в провідних міжнародних журналах (5) та електронному архіві Cond-matter (1).

29.03.18.0368/0216U001094

Колективні явища у графені, вуглецевих і напівпровідникових нанотрубках та шаруватих надпровідниках: Заключний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Єрмолаєв Олександр Михайлович. – ДР 0112U005917. УДК 539.2; 538.9-405; 548; 530.12; 533.9; 538.7.

65 с.

Об'єкти досліджень - графен, вуглецеві та напівпровідникові нанотрубки, шаруваті надпровідники. Мета роботи - побудова теорії колективних збуджень у наносистемах на кривих поверхнях з надгратками та в шаруватих надпровідних системах при наявності магнітного поля з метою визначення властивостей електронного енергетичного спектру цих систем та їх характеристик, необхідних для розрахунків спектрів електромагнітних, магнітоплазмових та спінових хвиль, а також нульового звуку. Метод дослідження - температурні функції Гріна, функціональні методи, метод Келдиша. У гідродинамічному наближенні розвинута теорія розповсюдження плазмових хвиль на поверхні напівпровідникової нанотрубки з повздовжньою надграткою. Врахований не тільки повздовжній, але й поперечний струм електронів. Показано, що вздовж трубки з одним сортом носіїв можуть розповсюджуватися оптичні та акустичні плазмони. Розрахований тензор високочастотної провідності електронного газу на поверхні нанотрубки з надграткою. Передбачені осциляції типу Ааронова-Бома і де Гааза-ван Альфена та биття на графіку залежності провідності від параметрів трубки. Розглянуті електронні спінові хвилі на поверхні напівпровідникової нанотрубки з надграткою у магнітному полі. Знайдені спектри та області беззіткнувального згасання хвиль. Показано, що на трубках малого радіуса з виродженим електронним газом згасання хвиль відсутнє. Розвинута теорія перехідного випромінювання електромагнітних хвиль електронами у шаруватих надпровідниках. Передбачені нові типи поперечних електричних (ТЕ) і поперечних магнітних (ТМ) хвиль терагерцевого діапазону, які розповсюджуються вздовж шару графену у фотонному кристалі. Передбачений ефект зменшення коефіцієнта проходження терагерцевого випромінювання через періодично модульовану пластину шаруватого надпровідника. Запропонована конкурентоспроможна спектроскопія атомів у волокнах фотонних кристалів. Отримані результати сприяють появі нових напрямків нанотехнології. Результати наукових досліджень надруковані у 30 статтях (з них 24 у журналах з імпаکت-фактором); розділ у колективній монографії, надрукованій у США; 1 монографія; 14 тез доповідей на міжнародних наукових конференціях, 1 навчальний посібник.

29.03.18.0369/0216U001239

Розробка детекторних систем для експериментів на прискорювачах та технологій для фізики прискорювачів: Заключний звіт /Інститут теоретичної фізики ім. М.М.Боголюбова НАН України; Керівник Зінов'єв Геннадій Михайлович. – ДР 0115U005181. УДК 537.311; 530.199.

12 с.

На основі даних моделювання протон-протонних зіткнень за енергії 13 GeV та симуляції детекторів експерименту ALICE в ЦЕРНі проведено тестування процедури вимірювання розподілів множинностей заряджених частинок і проведено попередній аналіз систематичних похибок у цих вимірюваннях. Проведено оцінку загальної працездатності детекторів ADA/ADC для вимірювання розподілів множинності заряджених частинок та їхньої густини за псевдорapidіті. Розроблено рекомендації для дальшого аналізу Монте-Карло симуляцій.

29.03.18.0370/0216U001259

Отримання та оптимізація властивостей наноструктур і плівок сполук A_2B_6 та їх твердих розчинів для пристроїв оптоелектроніки, спінтроніки та геліоенергетики: Заключний звіт /Сумський державний університет; Керівник Опанасюк Анатолій Сергійович. – ДР 0113U000131. УДК 538,975:539,23.

153 с.

Проект спрямовано на розробку технологічних підходів отримання та дослідження фізичних властивостей наноструктур, нано- та мікροструктурованих плівок сполук A_2B_6 і твердих розчинів на їх основі. Досліджені структурні, оптичні, фотолюмінесцентні та електрофізичні властивості даних шарів. Для отримання наноструктур та плівок використані як вакуумні методи нанесення (CSVS) так і метод хімічного осадження з розчину (CBD) та спей-піроліз. Вивчено вплив фізико-технологічних умов осадження композицій на їх структуру та вміст протяжних дефектів. Здійснено порівняння властивостей наноструктур та плівок отриманих різними методами. Встановлено вплив структурних і субструктурних особливостей матеріалів на їх структурно-чутливі характеристики. В результаті проведених досліджень отримані напівпровідникові структури із оптимізованими фізичними властивостями з метою їх подальшого використання в оптоелектроніці, спінтроніці та геліоенергетиці

29.03.18.0371/0216U001296

Встановлення стереологічних та фізико-механічних характеристик наноструктурованих керамік: Заключний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Азаренков Микола Олександрович. – ДР 0116U000806. УДК 539.216; 539.22.

33 с.

Об'єкт дослідження – наноструктуровані кераміки. Метою роботи є розробка методів отримання консолідованих металокерамічних матеріалів на основі нанорозмірних порошків системи Y-Ti-Zr-O та встановлення зв'язків між їхніми структурними характеристиками та фізико-механічними властивостями. Виготовлено зразки компактованих та консолідованих керамік з різним вмістом оксидів Y_2O_3 , TiO_2 , ZrO_2 , оптимізовано технологію високотемпературного впливу для підвищення механічних властивостей. Для керування процесами, що ініціюють структурні зміни, апробовано спеціальні технологічні прийоми. Зафіксовано, що підвищення температури спікання призводить до збільшення середнього розміру зерна. За результатами роботи в кераміці відтворено

но структури з високими термодинамічною стабільністю та механічними властивостями.

29.03.18.0372/0216U001302

Синтез, структура та фізичні властивості нанорозмірних плівок та систем на їх основі: Заключний звіт /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"; Керівник Сіпатов Олександр Юрійович. – ДР 0113U000445. УДК 539.216.2. 342 с.

Об'єкт дослідження - нанорозмірні та наноструктуровані плівкові та масивні матеріали, надгратки на основі халькогенідів і Co/Cu(111), плівки (С60, алмазоподібні, Ві), плівкові ферозонди, композитні наносистеми CoFeB-SiO₂, металооксидні та квантово-когерентні системи. Мета роботи - виявлення нових закономірностей та ефектів в плівках і композиціях. Методи дослідження - рентгенівська дифрактометрія, електронна мікроскопія, методи вимірювання магнітних, електричних, магніторезистивних властивостей та інші. Досліджені нові явища - фотолюмінесценція з квантових точок, створених на основі дислокаційних наносіток PbSe-PbS/(001)KCl; вивчено особливості температурної залежності намагніченості системи [Co(0,8nm/Cu)]₂₀; встановлено вплив розмірних, композиційних та структурних факторів на магнітні, магніторезонансні характеристики наноструктурованих плівкових матеріалів; створені ферозонди з осердями на основі багатошарових плівок, які здатні реєструвати малі поля напруженості до 5 10⁻⁸Е; закономірності формування плівок із іонних і молекулярних пучків С60; закономірності росту окислів на поверхні металів IV і V груп для біосумісних захисних покриттів; розвинуто теорію флуктуацій тепла, яке виділяється в мезоскопічних провідниках з багатьма контактами під дією залежного від часу збурення. Всі отримані результати мають наукову новизну і можуть бути використані для створення приладів з новими функціональними можливостями.

29.03.18.0373/0216U001346

Розвинення теоретичних основ дослідження сильновзаємодіючої матерії в експериментах з ультрарелятивістичними важкими іонами та протонами на Великому адронному колайдері ЦЕРН: Заключний звіт /Інститут теоретичної фізики ім. М.М.Боголюбова НАН України; Керівник Зінов'єв Геннадій Михайлович. – ДР 0114U005071. УДК 537.311; 530.199. 25 с.

Проведено аналіз властивостей стабільності стандартного вакуум-кваркового ансамблю, так званого моря Дірака, та його флуктуацій, і проведено порівняння різноманітних вакуумних ансамблів. Одержано нові дані про можливий сценарій еволюції холодного Всесвіту до "Великого вибуху". На основі даних моделювання протон-протонних зіткнень за енергії 7 GeV та симуляції детекторів експерименту ALICE в ЦЕРНі проведено тестування процедури вимірювання розподілів множинностей заряджених частинок у центральній області псевдорapidіті.

29.03.18.0374/0216U001453

Розробка детекторних систем для експериментів на прискорювачах та технологій для фізики прискорювачів: Заключний звіт /Інститут прикладної фізики НАН України; Керівник Харченко Дмитро Олегович. – ДР 0115U001562. УДК 538.91;538.95;53.08. 33 с.

Досліджено самоорганізацію точкових дефектів у нанорозмірні кластери у опромінюваних фольгах з товщиною до

1мкм на прикладі нікелю при врахуванні перерозподілу температури за різних температур теплової бані. Проведено дослідження поведінки зміни морфології поверхні при іонному розпорощенні за умови формування стійких поверхневих структур. Встановлено типи поверхневих структур, проведено статистичний аналіз утворюваних дефектів на поверхні.

29.27 Фізика плазми

29.03.18.0375/0216U001091

Взаємодія потоків заряджених частинок і випромінювання із речовиною: Заключний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Кононенко Сергій Ігнатович. – ДР 0112U005919. УДК 533.9; 539.12.04. 31 с.

Об'єкт дослідження - плазмово-пучкові системи. Мета роботи - проведення комплексних досліджень взаємодії заряджених частинок з речовиною. Метод дослідження - експериментальний і теоретичний. Було встановлено, що зміна форми спектрів для люмінесцентного випромінювання викликані дифузиею водню з імплантованого шару. Аналіз спектрів люмінесценції випромінювання показав, що водень пасивує дефекти типа центрів немостікового кисню та змінює центри кисневого дефіциту. Результати розрахунків добре узгоджуються з експериментальними даними і пояснюють немонотонну залежність ЦНК центрів люмінесценції від часу у процесі імплантації водню. На основі досліджень траєкторій руху іонів у реверсивному магнітному полі вперше розраховано та експериментально реалізовано оптимальні параметри магнітної системи фокусування (розміри реверсу магнітного поля, форма пучкопроводу, положення площини кросовера іонного пучка) для підвищення струмової ефективності холлівського джерела. Запропонована оптимізація режимів роботи термоядерних реакторів за допомогою вдосконаленої теоретичної моделі балансу частинок та енергії немаксвелівської плазми. Додатковою метою є надання рекомендацій для виробництва сучасних мета-матеріалів, які можуть бути використані для транспортування та трансформації електроенергії, створення надпотужних магнітних полів у галузях промисловості, де використовуються провідники потужного електричного струму.

29.03.18.0376/0216U002114

Широкодіапазонна мікро-детекторна система для установки швидкісного рентгенографування: Заключний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Пугач Валерій Михайлович. – ДР 0114U004685. УДК 533.951. 22 с.

Розроблено та виготовлено широкодіапазонну мікро-детекторну систему на 512 каналів для реєстрації рентгенівських променів, розсіяних на зразках металів та їх сполук в процесі нагрівання та охолодження. Створена система дозволяє знімати до 1000 рентгенограм за секунду під кутами до 60 градусів з роздільною здатністю 40 мікрон. Розроблено програмні засоби автоматизованої обробки даних з метою вилучення фону, пошуку та визначення положення піку дифракційного розсіяння, інтенсивності та ширини в залежності від температури досліджуваного зразка. Досліджено фазові переходи при нагріванні та охолодженні зразка, вимірюючи зміну положення дифракційних піків в кутовому розподілі рентгенівських квантів, розсіяних на досліджуваному зразку. По матеріалам досліджень зроблено 5 доповідей на наукових форумах, 1 статтю опубліковано в наукових журналах.

29.29 Фізика атома і молекули

29.03.18.0377/0216U001449

Моделювання процесів дефектоутворення при деформації кристалічних систем, підданих дії опромінення: Заключний звіт /Інститут прикладної фізики НАН України; Керівник Щокогова Ольга Михайлівна. – ДР 0115U004688. УДК 539.2.

37 с.

З використанням чисельного моделювання на основі підходу фазового поля проведено моделювання мікроструктурних перетворень, утворення та еволюції дефектів при деформації бінарної кристалічної системи, що знаходиться під дією опромінення високо енергетичними частинками та у заздалегідь опроміненій системі. Показано, що комбінований ефект впливу опромінення та механічного навантаження призводить до збільшення опірності матеріалів до пластичної деформації. Встановлено, що деградація механічних властивостей пов'язана з формуванням смугами проковзування перколяційних кластерів.

29.31 Оптика

29.03.18.0378/0416U001055

Терновський Валентин Борисович. Спектроскопія важких рідбергівських атомів та релятивістський квантовий хаос: Дис... к.ф.-м.н. /Одеський державний екологічний університет. – Захищена 25.12.2015.

УДК 539.18:539.184.

150 с.: 23 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 275 назв.

Робота присвячена розробці нових прецизійних релятивістських підходів до опису характеристик важких рідбергівських атомів у вільному стані і у зовнішньому електромагнітному полі, моделюванню хаотичної динаміки їх іонізації в мікрохвильовому полі. Отримано нові дані по енергіям рівнів, радіаційним ширинам, часам життя, енергіям, ширинам штарківських резонансів для рідбергівських Rb, Cs, Fr ($n < 80$), Li-подібних іонів. На основі хаос-кібернетичного апарату проведено моделювання динаміки іонізації рідбергівських атомів в мікрохвильовому полі з вперше кількісним описом релятивістського квантово-оптичного хаосу.

29.03.18.0379/0416U001056

Буджи Василь Володимирович. Релятивістська теорія багатофотонних резонансів в атомних спектрах: Дис... к.ф.-м.н. /Одеський державний екологічний університет. – Захищена 25.12.2015.

УДК 539.184: 539.192.

125 с.: 7 табл., 13 іл. – Бібліогр.: 250 назв.

Робота присвячена розробці нових прецизійних релятивістських підходів до опису характеристик важких рідбергівських атомів у вільному стані і у зовнішньому електромагнітному полі, моделюванню хаотичної динаміки їх іонізації в мікрохвильовому полі. Отримано нові дані по енергіям рівнів, радіаційним ширинам, часам життя, енергіям, ширинам штарківських резонансів для рідбергівських Rb, Cs, Fr ($n < 80$), Li-подібних іонів. На основі хаос-кібернетичного апарату проведено моделювання динаміки іонізації рідбергівських атомів в мікрохвильовому полі з вперше кількісним описом релятивістського квантово-оптичного хаосу.

29.03.18.0380/0416U001172

Мохаммед Кадім Амін Мохаммед. Перерозподіл енергії та еволюція фазових сингулярностей при дифракції вихрових світлових пучків: Дис... к.ф.-м.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 17.12.2015.

УДК 535.42:537.876:621.373.826.

116 с.: 2 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 113 назви.

Виконано систематичне дослідження процесів дифракції параксіальних світлових пучків з оптичними вихорами на різкому прямолінійному краї та щільні і показано, що при цьому проявляється притаманна таким пучкам внутрішня поперечна циркуляція енергії (ПЦЕ). Розроблена аналітична теорія взаємного перетворення вихрової й невихрової форм поперечної циркуляції енергії при дифракції вихрових пучків на основі моментів інтенсивності та концепцій вихрової і асиметричної (невихрової) складових орбітального кутового моменту.

29.03.18.0381/0216U001093

Нелінійні оптичні властивості, спектроскопія фоточутливих і комплексних діелектричних тонкоплівкових систем, оптоелектронні дослідження: Заключний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Агеев Леонід Опанасович. – ДР 0112U005922. УДК 535.34:548.0; 535/77.01: 535:539.23:538.911.

57 с.

Об'єкт досліджень - тонкі плівки зі світлочутливістю в реальному часі; плівки потрійних сполук типу $MPbI_3$; полікристали. Ціль роботи - дослідження нелінійних оптичних ефектів у світлочутливих плівках; екситонних спектрів тонких плівок типу $MPbI_3$ $M=Cs, Rb, K$; розробка оптоелектронних методик для дослідження механізмів пластичної деформації в кристалічних матеріалах. Методи досліджень - вакуумне приготування плівок, опромінення їх монохроматичним світлом, спектроскопічні, дифракційні і мікроскопічні дослідження морфології і структури, дифракційні методи досліджень структурних змін при пластичній деформації. Фотоіндукований дихроїзм у плівках $AgCl-Ag$ вперше відтворений при нанесенні на Ag (після видалення $AgCl$) нової плівки $AgCl$. Структури з Ag вперше перетворені йодуванням на структури з AgI . Показаний зв'язок дихроїзму з плазмонним резонансом у гранулах. Проаналізований вклад поглинання та розсіяння у спектрах екстинкції. Досліджений вплив мод підкладки на структури у $AgCl-Ag$. Виведення ґратками Ag сцинтиляцій з гель-композицій зменшує втрати. Синтезовані тонкі плівки комплексних сполук $(KI)_{1-x}(PbI_2)_x$, $MPbI_3$ і M_4PbI_6 ($M=Cs, Rb, K$), $CsPbCl_3$ і Cs_4PbCl_6 , KPb_2Cl_5 , $(Cs_{1-x}Mx)_4PbI_6$ ($M=Rb, K$), $0?x?1$. Досліджені їх спектри поглинання в спектральній області 2-6 еВ при температурах 90-530 К. Екситонний спектр сполук трактується виходячи з електронних переходів в іоні Pb^{2+} . Температурний хід спектрального положення та напівширини $\Gamma(T)$ довгохвильової екситонної смуги зумовлений екситон-фононою взаємодією. Розроблені оптоелектронна методика визначення всіх характеристик субструктурної та орієнтаційної неоднорідності поверхні полікристалічного зразка та їх зміни *in situ* в процесі зовнішнього впливу, та лазерна методика, яка дозволяє слідкувати за виникненням і розвитком дислокаційного ковзання і визначати інтенсивність, кількість систем ковзання, напрямком ковзання, викривлення ліній ковзання та *in. in situ* в процесі пластичної деформації. Розроблена та створена установка, яка дозволяє одночасно використовувати ці методики. Результати НДР застосовуються для подальшого розвитку нелінійної оптики тонких плівок, теорії екситонів багатокомпонентних сполук.

29.35 Радіофізика. Фізичні основи електроніки

29.03.18.0382/0216U000977

Пошук технологічних схем і параметрів електророзрядної обробки в процесах утиліза-

ції продуктів виробництва електроніки: Заключний звіт /Інститут імпульсних процесів і технологій; Керівник Різун Анатолій Романович. – ДР 0115U001175. УДК 537.5:621.38.049:002.84.

48 с.

Об'єкт дослідження - друковані плати, що підлягають утилізації. Мета роботи - встановити можливості застосування електророзрядної технології в процесах утилізації продуктів виробництва електроніки та визначити технологічні схеми і необхідні параметри процесу. Метод дослідження - експериментальний, з використанням статистичної обробки результатів. Використовували способи утилізації механічними й електрохімічними механізмами не забезпечують якісне рішення проблеми через складність поділу металевих компонентів від пластмас. Пошуковими дослідженнями з використання електророзряду для вирішення цієї проблеми встановлено: поділ компонентів на рівні 90 % друкованих плат із пластмасовою основою перерізом до 1 мм за рахунок дроблення й здригнування; поділ компонентів на рівні 80 % друкованих плат із пластмасовою основою перерізом більше 1 мм за рахунок відризу їх з поверхні пластмасової основи без її руйнування. Для підвищення ефективності поділу компонентів розроблено та випробувано спеціальну електродну систему кумулятивної дії. Експериментально встановлено схеми та параметри електророзряду, як нового механізму для використання в процесах утилізації відходів електронного виробництва. Складено рекомендації для розробки технологічного процесу з використання електророзряду в комплексах утилізації плат. Результати роботи будуть запропоновані підприємствам для спільної розробки технології. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.03.18.0383/0216U001292

Електродинамічне моделювання впливу імпульсних надширококумугових полів на клітинні системи і на загальну життєздатність біологічних об'єктів: Заключний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Думін Олександр Миколайович. – ДР 0112U005887. УДК 621.039.553.5+537.87; 539.12.04; 577.3.

62 с.

Об'єкт дослідження: імпульсне надширококумугове електромагнітне поле, що опромінює біологічний об'єкт; клітини букального епітелію людини, що вистилає ротову порожнину. Мета роботи: вивчення закономірностей впливу імпульсного надширококумугового електромагнітного випромінювання на клітинні системи та функціональний стан біологічних об'єктів. Метод дослідження: методи класичної електродинаміки, метод кінцевих різниць у часовому просторі, методи обробки сигналів у штучних нейронних мережах, авторські методи визначення рівня стресового стану ядра живої клітини за кількістю гранул гетерохроматину, за рівнем проникності клітинних мембран до вітальних барвників та забарвлення клітин флуоресцентними барвниками. Задача розповсюдження нестационарного електромагнітного поля у шаруватому середовищі із такими електродинамічними параметрами, які притаманні реальним біологічним тканинам, розрахована методом кінцевих різниць у часовому просторі, отримані амплітуди полів всередині середовища та за його межами, проведений аналіз відбитого нестационарного поля штучною нейронною мережею з метою визначення товщини діелектричного шару, порівнюється властивості звичайної та згорткової нейронної мережі. Методом кінцевих різниць у часовому просторі проведено розрахунок та оптимізація характеристик установки для опромінення біологічних розчинів. Експериментально досліджена дія імпульсного електромагнітного поля на живі клітини для різних доз, експозицій, часових і спектральних параметрів опромінюючо-

го поля. Показано, що збільшення гармонічної складової в імпульсному полі погіршує стресовий стан живої клітини. Короткі паузи в опроміненні здатні покращити функціональний стан клітини. Результати досліджень є основою для розробки медично-біологічних та радіолокаційних пристроїв, методик визначення біологічної дії імпульсного надширококумугового випромінювання.

29.03.18.0384/0216U002012

Шаруваті магнітні структури, як керовані частотно-селективні метаповерхні для електромагнітних та акустичних хвиль: Заключний звіт /Донецький фізико-технічний інститут ім. О.О. Галкіна НАН України; Керівник Савченко Андрій Сергійович. – ДР 0114U006078. УДК 537.87, 535.2, 534.2.

54 с.

Об'єкт дослідження - спін-хвильова електродинаміка та спін-хвильова акустика границі розділу немагнітного та магнітно впорядкованого, в тому числі шаруватого, магнітного середовищ під впливом зовнішніх чинників, зокрема сталих зовнішніх магнітного та електричного полів. Мета роботи - теоретичне визначення умов, за яких комбінація інтенсивності й відносної орієнтації зовнішніх магнітного й електричного полів дає можливість ефективного керування локалізацією й розповсюдженням електромагнітних і акустичних хвиль заданої частоти й поляризації в магнітних (в першу чергу шаруватих) структурах, з метою вивчення використання цього класу штучних середовищ у якості частотно-селективної поверхні, динамічними властивостями якої можна ефективно керувати за допомогою зазначених зовнішніх полів. Методи дослідження - методи теоретичної електродинаміки та акустики обмежених середовищ, методи математичного та комп'ютерного моделювання, методи математичної фізики, зокрема розв'язку диференціальних рівнянь у частинних похідних, чисельні методи. В ході роботи проведено цикл теоретичних досліджень, що дозволяють визначити умови за яких магнітне (в тому числі шарувате) середовище набуває динамічних властивостей керованої зовнішніми чинниками (такими як температура, сталі зовнішні магнітне або електричне поле та їх комбінація) частотно-селективної поверхні. Зазначені умови отримано в результаті вивчення нових особливостей спін-хвильової електродинаміки та акустики мажі розділу немагнітного та магнітного середовищ. Доведено вплив електричного та магнітного полів на можливість одночасного досягнення екстремальних значень поверхневого хвильового імпедансу та максимального посилення інтенсивності еванесцентної хвилі залежно від її частоти, поляризації та хвильового числа. Даний аналіз проведено також для шаруватого магнітного середовища за участю схем Отто та Кречманна, пластини, а також межі одновимірному магнітного фотонного кристалу. З'ясовано зв'язок між спектром поверхневих або об'ємних магнітних поляритонів та магнітних поляритонів що витікають у сусіднє, більш щільне оптичне середовище та умовами селективної прозорості поверхні відповідного обмеженого магнітного середовища. Сформульовано умови, за яких в області повного внутрішнього відбиття посилення ефекту Гуса-Хенхен можливо вже у випадку єдиної межі розділу оптично прозорих середовищ. Розглянуто декілька прикладів реалізації даного механізму посилення зсуву Гуса-Хенхен для інтерфейсу оптично більш щільного середовища та гіротропного, а також псевдокірального середовищ. Встановлено зв'язок між основними видами штучних просторово структурованих частотно-селективних метаповерхонь та умовами формування особливих поверхневих хвиль на межі магнітно впорядкованих середовищ. Це, зокрема, дає можливість розглядати межу розділу біанізотропного та ізотропного оптично прозорих середовищ, як керовану частотно-селективну

поверхню. Визначено умови, при виконанні яких інтерференція фононної та магнітодипольної непрямої спінової взаємодії призводить до формування в пластині низькотемпературного п'єзомагнетика нового класу безобмінних спінових хвиль. Отримано та проаналізовано співвідношення, що визначають дисперсійні властивості зазначеного типу спінової хвильової збуджень. На відміну від раніше відомих типів безобмінних магнітонів (як дипольних так і еластостатичних), клас безобмінних спінових хвиль, що розглянуто у роботі, має дисперсію тільки при одночасному врахуванні як магнітодипольного, так і фононного механізмів непрямої спінової взаємодії. Показано, що одночасне врахування поряд із лінійною магнітострикцією також і магнітопружної взаємодії призводить до кардинальної перебудови спектру зсувних поверхневих пружних хвиль, що поширюються уздовж механічно вільної поверхні п'єзомагнітного кристалу. Виконано серію аналітичних розрахунків, що пов'язані з визначенням коефіцієнта відбиття зсувної об'ємної хвилі, яка падає з ізотропного немагнітного середовища на поверхню розглянутого напівобмеженого АФМ п'єзомагнетика. Отримані в роботі результати корисні для створення засад для проектування нових функціональних матеріалів електронно-оптичних перемикачів; поляризаційно та частотно-селективних пристроїв, хвильові властивості яких змінюються постійним зовнішнім полем, тощо.

29.37 Акустика

29.03.18.0385/0216U000989

Дослідження формування хвильових полів в задачах вивчення складних середовищ: Заключний звіт /Відділення гідроакустики Морського гідрофізичного інституту НАН України; Керівник Скіпа Михайло Іванович. – ДР 0111U001117. УДК 534.2.

337 с.

Проведено дослідження формування, поширення та розсіяння акустичних хвильових полів у неоднорідних рідинних та рідинно-пружних середовищах. Сформовано комплекси теоретичних та модельних методів вивчення процесів і явищ, супровідних взаємодії акустичного випромінювання зі складними середовищами з метою одержання інформації про їх структурну організацію на основі поглибленого аналізу механізмів хвильового розсіяння. Робота передається за кордон за договірною ціною.

30 МЕХАНІКА

30.03 Основи, загальні задачі і методи механіки

30.03.18.0386/0216U002086

Математичні моделі у задачах аналітичної динаміки та дослідження їх стійкості, керування та спостереження: Заключний звіт /Інститут математики НАН України; Керівник Новицький Віктор Володимирович. – ДР 0111U001051. УДК 531.381.

134 с.

Звіт містить основні результати отримані в рамках виконання НДР по проекту "Математичні моделі у задачах аналітичної динаміки та дослідження їх стійкості, керування та спостереження" та список наукових робіт опублікованих в рамках цієї НДР.

30.17 Механіка рідини і газу

30.03.18.0387/0416U000234

Беліменко Сергій Сергійович. Удосконалення конструктивних та режимних параметрів твердотільних електротеплоакумулято-

рів: Дис... к.т.н. /Національна металургійна академія України. – Захищена 15.12.2015.

УДК 536.24:621.7-97.

102 с.: 17 табл., 78 іл. – Бібліогр.: 118 назв.

Дисертація присвячена рішенням важливої науково-прикладної проблеми економії витрат на теплопостачання в промислових і житлових будинках запасеною тепловою енергією в нічний час і віддачі її в денні часи за допомогою твердотільного теплового акумулятора. Сформульована та вирішена проблема розрахунку вагогабаритних характеристик та параметрів роботи твердотільного теплового акумулятора. Адаптовано математичну модель теплопередачі в тілі, що акумулює, теплового акумулятора, проведено моделювання його роботи з водяною системою охолодження. Отримано експериментальне підтвердження адекватності моделі температурного поля тіла, що акумулює. Розроблено критерії подібності для різних режимів роботи твердотільного теплового акумулятора, що працює за рахунок накопичення теплової енергії в обсязі теплоакумулюючого матеріалу без фазового переходу, а також створені критерії подібності заряду та розряду теплового акумулятора для визначення вагогабаритних показників та режимів його роботи на етапі проектування. За результатами дослідження роботи теплових акумуляторів сформульована методика визначення його вагогабаритних показників, з урахуванням нерівномірності нагрівання та охолодження тіла, що акумулює, а також розрахунку теплових втрат при зберіганні та передачі тепла. Отримано розрахункові формули для визначення вагогабаритних характеристик твердотільного емнісного теплового акумулятора. Сформульовано основні вимоги до системи теплоакумулювання. Сформульовано перелік вимог до матеріалів, що акумулюють і матеріалів для теплової ізоляції твердотільних теплових акумуляторів. Представлено розроблені матеріали, що серійно виготовляють, для твердотільних теплових акумуляторів. Розглянуто визначення температурної нерівномірності твердого тіла, що акумулює, теплового акумулятора для режимів заряду та розряду. Для визначення температури робочих поверхонь теплового акумулятора використані методи й устаткування тепловізійного виміру температури. Виміри показали значну температурну нерівномірність робочих поверхонь твердотільного теплового акумулятора. Встановлено, що, при визначенні основних параметрів роботи твердотільного теплового акумулятора і його вагогабаритних характеристик варто враховувати температурну нерівномірність твердого тіла, що акумулює, теплового акумулятора у всіх режимах його роботи. Досліджено вплив геометричних і технологічних параметрів теплового акумулятора, отриманий вираз для аналізу температурного поля при різних граничних умовах. Розроблено нові конструкції твердотільних теплових акумуляторів з різними системами теплопередачі. Для підтвердження справедливості отриманих теоретичних положень розроблений ряд установок, на яких виконані експериментальні дослідження з використанням різних методик. Так, фіксація поверхневого теплового поля здійснювалася за допомогою тепловізора марки TESTO 875-1.

30.19 Механіка деформованого твердого тіла

30.03.18.0388/0416U000094

Грищенко Володимир Миколайович. Зв'язок локальних і номінальних характеристик руйнування конструкційних сталей з ОЦК граткою в умовах концентрації напружень: Дис... к.ф.-м.н. /Інститут металофізики ім. Г.В.Курдюмова НАН України. – Захищена 30.12.2015.

УДК 539.3, 539.56, 539.421.

122 с.: 8 табл., 60 іл. – Бібліогр.: 65 назв.

Робота присвячена встановленню закономірностей процесу ініціювання крихкого руйнування в сильно неоднорідних силових полях, створюваних концентраторами напружень та віднаходженню, на цій основі, зв'язку між локальними та номінальними характеристиками крихкого руйнування конструкційних сталей з ОЦК граткою. В роботі за результатами експериментальних досліджень та комп'ютерного моделювання віднайдені закономірності зміни величини локальних характеристик ініціювання крихкого руйнування конструкційних матеріалів в широкому температурному інтервалі $T = -196...+20$ Запропонована мікроскопічна модель ініціювання крихкого руйнування в околі концентратора напружень. Встановлено, що ключевим ефектом, який контролює здатність конструкційних сталей чинити опір крихкому руйнуванню в умовах концентрації напружень є перевищення величини локального напруження руйнування над рівнем крихкої міцності стандартного зразка при одноісному розтязі. Запропоновані методики експериментального визначення ступеня окрихчення конструкційних сталей в умовах концентрації напружень та оцінки їх якості, як конструкційного матеріалу.

30.03.18.0389/0416U000095

Ващук Денис Леонідович. Структура і властивості пластично деформованих інварних Fe-Ni-C сплавів: Дис... к.ф.-м.н. /Інститут металознавства ім. Г.В.Курдюмова НАН України. – Захищена 30.12.2015.

УДК 539.374; 536.413; 620.187; 669.018.47.

178 с.: 7 табл., 97 іл. – Бібліогр.: 117 назв.

В роботі досліджено вплив пластичної деформації методами гідроекструзії (ГЕ з $\epsilon = 0,45 - 3,47$) та ГЕ з подальшим волочінням ($\epsilon = 4,69$) чи накладанням високого тиску (2 ГПа) на структуру і властивості стандартного інварного ГЦК сплаву Fe-35%Ni-0,49%Mn (0,03%С), а також деформації осадкою на структурно-фазовий стан сплаву Fe-35%Ni-0,49%Mn (0,03%С) та сплаву Fe-30,9%Ni-1,23%С з високим вмістом вуглецю. Обробку сплавів різними методами здійснювали на обладнанні Донецького фізико-технічного інституту ім. О.О. Галкіна НАН України. Дослідження проводили з використанням методів рентгенівської дифрактометрії, електронної мікроскопії, магнітометрії, дилатометрії, ЯГР спектроскопії, внутрішнього тертя, ультразвукового методу та дюриметрії. Встановлено, що ГЕ і осадка спричиняють немонотонну зміну ТКЛР інварних Fe-Ni-Mn та Fe-Ni-C сплавів в залежності від ступеня деформації, що є результатом впливу сформованого структурно-спотвореного стану на магнітострикційний і Грюнайзенівський внески у термічне розширення, як наслідок зміни жорсткості міжатомної взаємодії і обмінної міжспінової взаємодії. Показано ефективність методів гідроекструзії і осадки для зміцнення інварних сплавів Fe-35%Ni-0,49%Mn та Fe-30,9%Ni-1,23%С при одночасному збереженні інварних властивостей в практично важливому температурному інтервалі 200 - 370 К.

30.03.18.0390/0416U001159

Неспляк Дмитро Михайлович. Розвиток ітераційних методів стосовно задач нестационарної термопластичності просторових тіл: Дис... к.ф.-м.н. /Інститут прикладних проблем механіки і математики ім. Я.С. Підстригача НАН України. – Захищена 25.12.2015.

УДК 539.3.

138 с.: 21 табл., 33 іл. – Бібліогр.: 158 назв.

Розроблено чисельну схему розв'язування задач про нестационарне термопружнопластичне деформування просторових тіл за теорією неізотермічного пластичного течіння з використанням методу проміжної точки для обчислення

скінченних приростів складових пластичної деформації та з урахуванням залежності механічних і теплофізичних характеристик матеріалу від температури. Лінеаризацію задач нелінійної теплопровідності й термопружнопластичності здійснено методом Ньютона - Рафсона. Для розв'язування отриманих лінеаризованих задач використано метод скінченних елементів. За допомогою цієї схеми отримано чисельні розв'язки задач про термопружнопластичне осесиметричне деформування суцільного циліндра та тіла, складеного із шайби й труби, а також задач термопружності й термопружнопластичності для циліндричного тіла за дії рухомого теплового навантаження.

30.03.18.0391/0416U001342

Ленковський Тарас Михайлович. Метод оцінювання циклічної тріщиностійкості сталей за поперечного зсуву: Дис... к.т.н. /Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Захищена 04.02.2016.

УДК 539.3:669.1.

145 с.: 13 табл., 91 іл. – Бібліогр.: 110 назв.

Об'єкт дослідження - втомне руйнування сталі за умов циклічного поперечного зсуву. Мета дослідження - розробити метод оцінювання опірності конструкційних сталей росту втомних тріщин за поперечного зсуву, що базується на визначенні їх характеристик циклічної тріщиностійкості. Розроблено новий метод оцінювання циклічної тріщиностійкості сталей на основі кінетичних діаграм втомного руйнування за поперечного зсуву, який покладено в основу ДСТУ 8601:2015. Використовуючи розроблений метод, визначено характеристики циклічної тріщиностійкості термозміцненої сталі 65Г за поперечного зсуву.

30.03.18.0392/0416U001348

Борисенко Максим Юрійович. Визначення динамічних характеристик вільних коливань циліндричних оболонок різних поперечних перерізів на основі чисельно-експериментальних методів: Дис... к.ф.-м.н. /Інститут механіки ім. С.П. Тимошенка НАНУ. – Захищена 23.02.2016.

УДК 539.3.

142 с.: 18 табл., 79 іл. – Бібліогр.: 192 назв.

Дисертація присвячена розробці ефективного чисельно-експериментального підходу до розв'язання задачі про визначення частот та форм вільних коливань некругових циліндричних оболонок еліптичного перерізу з різними геометричними та механічними параметрами при різних граничних умовах. На основі розробленого підходу проведено розрахунки вільних коливань циліндричних оболонок еліптичного поперечного перерізу з різним характером розподілу товщини. На основі проведених чисельно-експериментальних досліджень отримані залежності частот та форм коливань від форми поперечного перерізу, характеру зміни товщини, граничних умов та механічних властивостей матеріалу, що є актуальною науковою проблемою сучасної механіки деформівного твердого тіла.

30.03.18.0393/0216U000777

32-канальна акустико-емісійна система моніторингу об'єктів тривалої експлуатації: Заключний звіт /Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України; Керівник Скальський Валентин Романович. – ДР 0115U004002. УДК 539.3:620.179.16.

108 с.

Для розв'язання проблем діагностування та моніторингу стану об'єктів тривалої експлуатації застосовують

багатоканалні вимірювальні інформаційні системи, побудовані на використанні явища акустичної емісії (АЕ). Серійне виробництво таких систем в Україні відсутнє, тому виникла необхідність їх розроблення та виготовлення. Метою другого етапу проекту є розведення, виготовлення та монтаж друкованих плат, коректування принципів електричних схем вузлів за результатами їх лабораторних випробувань, розроблення загальної конструкторської документації, виготовлення вузлів та блоків. Для досягнення поставленої мети розглянуто загальні принципи аналізу та синтезу принципів схем, обґрунтовано вибір елементної бази, визначено основні технічні характеристики ключових вузлів та блоків системи.

30.03.18.0394/0216U000778

Розробка вібродіагностичної системи для визначення дефектів промислового обладнання з використанням методів нестационарної статистичної обробки вібраційних та акустичних коливань: Заключний звіт /Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України; Керівник Яворський Ігор Миколайович. – ДР 0115U004003. УДК 621.391:621.77:621.317:656.259.21:550.837:621.325.

95 с.

Виготовлена, змонтована та налагоджена вібродіагностична система ПУЛЬС, розроблена її технічна документація. Ця система дозволяє відбирати, здійснювати запис на постійний носій персонального комп'ютера, обробляти вхідні аналогові сигнали до 1.25 МГц при чотирьох каналному включенні, або 5 МГц при роботі одного каналу. Досліджено властивості оцінок спектральних характеристик взаємозв'язаних періодично нестационарних вібраційних сигналів. Обґрунтовані алгоритми для обчислення інтегральної та покомпонентної функції когерентності, які описують зв'язок сигналів у частотній області, характерний для їх періодично нестационарної пов'язаності. З використанням методів багаторічного статистичного аналізу періодично нестационарних випадкових сигналів досліджено причини підвищеної вібрації підшипникових вузлів електродвигунів і редукторів стрічкового конвеєра 19-20 № К5 спеціалізованого комплексу перероблення рудних вантажів на ТОВ "ГІС-РУДА". З використанням покомпонентної функції когерентності проведено аналіз вібрацій підшипникових вузлів турбогенератора Добротвірської ТЕС. На основі аналізу частотної залежності цієї величини встановлено тип присутнього дефекту, а саме "обертний зрив".

30.03.18.0395/0216U000782

Розробка комплексного методу нанесення зносостійкого та корозійно-стійкого шару на штоки гідроциліндрів шахтного та гірничодобувного та комунального обладнання методами газотермічного наплення та наплавлення: Заключний звіт /Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України; Керівник Студент Михайло Михайлович. – ДР 0115U004007. УДК 626.194:621.797:621.793.72.

197 с.

Запропоновані склади порошкових дротів дають можливість легувати електродугові покриття елементами, що забезпечують необхідні властивості і контролювати металургійні процеси при формуванні покриттів. Встановлено, що корозійна тривкість покриттів у нейтральних та слабо кислих середовищах обернено пропорційна величині коефіцієнту їх хімічної мікрогетерогенності (КМГ). Обґрунтовано склади порошкових дротів вказаних систем в оболонці зі сталі 08 кп, необхідних для отримання зносостійких електродугових покриттів з підвищеною корозійною тривкістю

в нейтральних середовищах. Встановлено, що введення до складу шихти компонентів (ферофосфору, феросиліцію та самофлюсу ПГ-10Н-01), які здатні утворювати легкоплавкі евтектики, забезпечує повне сплавлення хромвмісних тугоплавких компонентів шихти порошкового дроту між собою та його оболонкою за час перебування їх у зоні горіння електричної дуги, зумовлюючи підвищення хімічної гомогенності покриття. Запропоновано формули для розрахунку кількості хрому у складі шихти цих порошкових дротів для забезпечення його концентрації в ламелях покриття не менше 12 мас. %.

30.03.18.0396/0216U000783

Дослідження трибокорозійної поведінки розроблених ІНМ ім. В.М. Бакуля НАН України матеріалів для деталей пар тертя герметичних насосів і оптимізація їх структури для підвищення корозійної тривкості:

Заключний звіт /Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України; Керівник Винар Василь Андрійович. – ДР 0115U004008. УДК 539.92:627.527.

82 с.

Трибопару ВН20+1%VC/ВН20+1%Cr3C2 рекомендовано використовувати для підвищення трибокорозійної стійкості ущільнюючих кілець герметичних насосів, що працюють у морській воді.

30.03.18.0397/0216U000790

Методика визначення залишкового ресурсу залізобетонних мостових балок та розроблення технічних засобів моніторингу деформацій:

Заключний звіт /Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України; Керівник Іваницький Ярослав Лаврентійович. – ДР 0115U004015. УДК 539.3:620.

54 с.

Розроблено оптико-цифровий корелятор (ОЦК), алгоритм обробки даних та програмне забезпечення вимірювання для визначення локальних деформацій при циклічному та статичному навантаженні залізобетонної балки. За отриманими даними та розробленим енергетичним підходом оцінено ресурс роботи балки. Розроблено проект методики оптико-цифрового діагностування технічного стану мостів при статичних випробуваннях.

30.03.18.0398/0216U000791

Розробка композиційних мастильних матеріалів для захисту від трибокорозії вузлів тертя, що працюють в екстремальних умовах:

Заклучний звіт /Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України; Керівник Похмурський Василь Іванович. – ДР 0115U004016. УДК 539.92:627.257.

72 с.

Досліджено вплив додатків наночастинок MgZn2(PO4)2 і Ag3Cu до трансмісійного мастила на зміну коефіцієнту тертя пари "сталь-сталь". Встановлено, що одночасне додавання до системи 0,05 % мас. наночастинок MgZn2(PO4)2 і Ag3Cu знижує коефіцієнт тертя на 10 % та підвищує зносостійкість сталі на 40 % під час проведення випробувань. Проведено перевірку мастильних матеріалів в промислових умовах.

30.03.18.0399/0216U000793

Підготовка науково-технічного посібника "Оцінювання контактної довговічності елементів конструкцій під час їх циклічного навантаження":

Заклучний звіт /Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України; Ке-

рівник Дацишин Олександра Петрівна. – ДР 0115U004018. УДК 539.375:621.8.

337 с.

Об'єкт дослідження: контактна довговічність елементів трибоспрязень. Мета роботи: підготувати та надрукувати науково-технічний посібник, в якому будуть синтезовані результати досліджень авторів і відомих в літературі публікацій в галузі руйнування поверхневих шарів циклічно контактуючих тіл (трибоспрязень). Буде оцінено залишковий ресурс елементів трибоз'єднань, зокрема пар кочення та фретинг-пар, за критеріями типових контактно-втомних пошкоджень. Методи дослідження: метод сингулярних інтегральних рівнянь контактних задач для тіл з тріщинами, метод механічних квадратур, метод масових сил. Основні результати: Представлено модельні схеми і розрахункові алгоритми побудови траєкторій поширення тріщин, які формують типові контактно-втомні пошкодження. Наведено приклади оцінювання контактної довговічності елементів систем за критеріями утворення в них пітингу та відшарування. Описано результати досліджень про вплив залишкових стискальних колових напружень на коефіцієнти інтенсивності напружень (КІН) та їх розмахи в циклі кочення, а також на формування характеристичного кута поширення крайових тріщин. Представлено результати досліджень поширення крайових тріщин в зоні контакту тіл кочення за механізмами поперечного зсуву та нормального розриву з урахуванням контакту берегів тріщин. Показано вплив умов контактування елементів фретинг-пар на КІН та траєкторії тріщин. Запропоновано рекомендації для підвищення міцності і контактної довговічності елементів фретинг-пар і пар кочення, виходячи із конфігурацій експлуатаційних параметрів. Галузі застосування: машинобудування, залізничний транспорт, авіаційна промисловість і т. п.

30.03.18.0400/0216U000794

Підготовка науково-технічного посібника "Структура матеріалів і втомна довговічність елементів конструкцій": Заключний звіт /Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України; Керівник Остап Орест Петрович. – ДР 0115U004019. УДК 539.43.

310 с.

Розглянуто проблеми забезпечення довговічності циклічно навантажуваних елементів конструкцій. З позицій структурної механіки руйнування увагу зосереджено на початкових стадіях втоми матеріалів і методах визначення втомної довговічності елементів конструкцій з концентраторами напружень; впливі хімічного і структурно-фазового складу на міцність і циклічну тріщиностійкість конструкційних матеріалів; урахуванні деградації властивостей матеріалів в об'єктах тривалої експлуатації; впливі низькотемпературного і водневого середовища на ресурсні характеристики матеріалів; неруйнівних методах контролю структурно-механічного стану матеріалів та прогнозування залишкового ресурсу елементів конструкцій.

30.03.18.0401/0216U000797

Підготовка нормативного документа для визначення характеристик циклічної тріщиностійкості матеріалів за поперечного зсуву: Заключний звіт /Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України; Керівник Штаюра Степан Теодорович. – ДР 0115U004022. УДК 539.375:620:186.4.

114 с.

Підготовлено остаточну редакцію проекту ДСТУ, який встановлює метод побудови кінетичних діаграм втомного руйнування та визначення характеристик циклічної тріщиностійкості металів за поперечного зсуву і кімнатної тем-

ператури. На розроблений проект стандарту отримано позитивні відгуки із зауваженнями та рекомендаціями щодо його застосування. Систематизовано та опрацьовано відгуки на проект від ряду профільних науково-дослідних організацій, сформовано звід відгуків та укомплектовано Справу стандарту. Підготовлена Справа стандарту пройшла експертизу і видавниче редагування в НДІ стандартизації ДП "УкрНДНЦ" та подана на затвердження і державну реєстрацію. Наказом № 204 від "21" грудня 2015 р прийнято проект стандарту та присвоєно державний номер: ДСТУ 8601:2015 Розрахунки та випробування на міцність. Методика визначення характеристик циклічної тріщиностійкості металів за поперечного зсуву та кімнатної температури.

30.03.18.0402/0216U000798

Підготовка науково-технічного посібника "Методи оцінювання міцності та довговічності полімерних трубних конструкцій": Заключний звіт /Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України; Керівник Стащук Микола Григорович. – ДР 0115U004023. УДК 539.4:621.644.

40 с.

Розроблено метод визначення напружено-деформованого та граничного станів циліндричних стільникових конструкцій для оцінювання їх міцності. Шляхом моделювання порожнистого тонкостінного елемента ортотропною оболонкою запропоновано методіку оцінювання НДС стільникової трубної конструкції та модифіковано відповідну систему рівнянь оболонкового типу для знаходження відповідних зусиль і моментів. Апробовано метод оцінювання НДС стільникових циліндричних конструкцій, для чого здійснено відповідні експерименти та проведено порівняння теоретичних і експериментальних результатів. Оцінено вплив ґрунту на НДС стільникових труб для двох схем укладання (жорсткої та м'якої основи). На основі запропонованої методіки оцінювання НДС стільників розроблено рекомендації для забезпечення довготривалої та надійної експлуатації основних типів стільникових трубних конструкцій (довгої стільникової труби, укладеної у ґрунт, безнапірного резервуара, вертикально укладеного у ґрунт; стільникової труби, коли задано внутрішній тиск). Оцінено міцність стільникового елемента з технологічними тріщиноподібними непроварами, що виникають між поліетиленовими трубками під час виготовлення стільникових стінок. Знайдено критичну довжину таких непроварів. Підготовлено остаточний варіант рукопису посібника "Методи оцінювання міцності та довговічності полімерних трубних конструкцій". Проведено його редагування та макетування.

30.03.18.0403/0216U001256

Розроблення методів прогнозування оцінки довговічності і зношування циліндричних та конічних зубчастих передач з урахуванням умов зачеплення зубів: Заключний звіт /Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка; Керівник Чернець Мирон Васильович. – ДР 0114U002618. УДК 539.3:539:621:539.538.

55 с.

При реалізації етапу з побудови методів розрахункової оцінки впливу умов зачеплення зубів некоригованих і коригованих циліндричних та конічних передач при незмінних параметрах контакту забезпечено розроблення: а) методик визначення кутів переходу при зміні парності зачеплення у циліндричних (конічних) передачах; б) методів оцінки впливу умов зачеплення зубів зазначеного виду передач на їх міцність та довговічність за сталих умов трибоконтактної взаємодії. Проведено згідно розроблених методів дослідження умов зачеплення зубів на параметри трибоконтактної вза-

ємодії у вказаних видах зубчастих передач та встановлено закономірності впливу на них цих умов.

30.03.18.0404/0216U001667

Розвиток розрахункових методів оцінки теплового та напруженого стану обігрівного авіаційного скла і елементів силового блоку при екстремальних умовах експлуатації: Заключний звіт /Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України; Керівник Шупіков Олександр Миколайович. – ДР 0113U003540. УДК 539,3:534.1; 539.4. 67 с.

Запропоновано нові композиції полегшеного електрообігрівного багатопшарового оскління, здатного витримати удар птаха, вплив електрообігріву та надлишкового тиску. Проведено дослідження напружень у шарах оскління. Розроблено рекомендації щодо вдосконалення системи електрообігріву оскління. Робота передається за кордон за договірною ціною.

30.03.18.0405/0216U001670

Визначення щадних режимів експлуатації за термонапруженістю і накопичуваною пошкодженістю високотемпературних роторів турбіни Т-250/300-240 для підвищення надійності та маневреності турбоагрегату: Заключний звіт /Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України; Керівник Шульженко Микола Григорович. – ДР 0113U005181. УДК 539,4, 621.165. 68 с.

Розроблено методичне і програмне забезпечення для визначення термонапруженого стану і пошкодженості високотемпературних роторів турбіни Т-250/300-240 на фактичних режимах роботи турбоагрегату. Створено інтерфейс програмного забезпечення системи для аналізу розподілу технологічних параметрів, температур і напружень у зонах діагностування. Систему адаптовано для дослідної експлуатації на електростанціях для визначення найбільш небезпечних і щадних режимів роботи турбоагрегату. Робота передається за кордон за договірною ціною.

30.51 Комплексні і спеціальні розділи механіки

30.03.18.0406/0216U001193

Розробка та дослідження плазмового джерела нового типу для однорідної обробки великих поверхонь на основі геліконного розряду з лінійною збуджуючою системою: Заключний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Вірко Валерій Федорович. – ДР 0115U001364. УДК 533.9; 537.523.5/525.5. 31 с.

Продовжено дослідження розподілів концентрації плазми у модифікованому геліконному розряді з лінійною збуджуючою системою. Вимірювались розподіли іонного струму на спеціально розроблений секціонований колектор, який імітує оброблювану поверхню. Дослідження поширено на режими збудження розряду в нерезонансних умовах, коли відстань між антеною і оброблюваною поверхнею менша за довжину стоячої геліконної хвилі в напрямку магнітного поля. Встановлено, що в цьому випадку розряд з достатньою однорідністю концентрації вздовж антени можна реалізувати лише при наявності магнітного поля певної напруженості. При перевищенні оптимального магнітного поля розподіл концентрації стає нестійким і плазма зосереджується на одному з кінців антени, тоді як з іншого боку її концентрація різко спадає. В цих умовах, при підвищенні ВЧ потужності в розряді виникає популяція енергичних електронів, що проявляється у зростанні від'ємного плаваючого потенціалу в плазмі. Виявлено, що такий перерозподіл концентрації ініціюється електростатичною складовою зв'язку антени з плазмою. Розподіл високочастотного магнітного поля вздовж антени виявляє ознаки стоячої хвилі, що поширюється перпендикулярно до зовнішнього магнітного поля В0. На відміну від геліконів довжина цих хвиль зменшується при збільшенні магнітного поля і не залежить від концентрації плазми. Висловлено припущення про можливий зв'язок розподілу концентрації з цим хвильовим процесом. Робота передається за кордон за договірною ціною.

жності в розряді виникає популяція енергичних електронів, що проявляється у зростанні від'ємного плаваючого потенціалу в плазмі. Виявлено, що такий перерозподіл концентрації ініціюється електростатичною складовою зв'язку антени з плазмою. Розподіл високочастотного магнітного поля вздовж антени виявляє ознаки стоячої хвилі, що поширюється перпендикулярно до зовнішнього магнітного поля В0. На відміну від геліконів довжина цих хвиль зменшується при збільшенні магнітного поля і не залежить від концентрації плазми. Висловлено припущення про можливий зв'язок розподілу концентрації з цим хвильовим процесом. Робота передається за кордон за договірною ціною.

31 ХІМІЯ

31.15 Фізична хімія

31.03.18.0407/0216U000965

Розробка воденьсорбуючих матеріалів на основі металогідридів та їх використання в якості акумуляторів водню та електродів для електрохімічних систем енергетичного спрямування: Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Солонін Юрій Михайлович. – ДР 0111U004469. УДК 544.522:541.138:621:352. 78 с.

Розроблено гідридоутворюючі сплави на основі Mg і Ti, та LaNi5 з комплексом характеристик, що потребує практика: покращеною кінетикою гідрування-дегідрування, зниженою (або підвищеною) температурою розкладу, високою водневою ємністю та циклічною стійкістю.

31.03.18.0408/0216U001227

Оптимізація методів і технологічних основ синтезу фосфатів і силікатів Ti і Zr з вираженою вибірковістю по відношенню до радіонуклідів та іонів-токсикантів: Заключний звіт /Інститут сорбції та проблем екології НАНУ; Керівник Стрелко Володимир Васильович. – ДР 0115U000767. УДК 542.057; 544.726.3; 546.36.42.721. 34 с.

Сорбційні дослідження були проведені для ряду довгоживучих радіонуклідів з модельних розчинів, що імітують склад рідких радіоактивних відходів АЕС

31.03.18.0409/0216U002079

Розвиток фізико-хімічних засад створення нових високопористих метал-органічних каркасних матеріалів для акумулявання водню: Заключний звіт /Інститут фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського НАН України; Керівник Лампека Ярослав Дмитрович. – ДР 0111U007234. УДК 546.26-162+541.64. 44 с.

З метою створення нових сорбентів молекулярного водню отримані нові кристалічні матеріали на основі амічних катіонів нікелю(II), цинку(II) і міді(II) та нелінійних аніонів бідентатних 4,4'-Х-добензоатів. Досліджено вплив умов синтезу на морфологію отриманих матеріалів і їх сорбційні характеристики. Дослідження сорбційних властивостей отриманих МОК по відношенню до водню показали, що найвищою сорбційною ємністю серед досліджених сполук (0,79 мас.% при 78 К і 1 атм.) характеризується цикламовий комплекс цинку. Робота передається за кордон за договірною ціною.

31.03.18.0410/0216U002080

Нові функціональні матеріали на основі дво-вимірних сульфідів MS2 (M=Mo, W), що

містять наночастки металів, напівпровідників або координаційних полімерів: Заключний звіт /Інститут фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського НАН України; Керівник Лампека Ярослав Дмитрович. – ДР 0114U002711. УДК 546.49;548.

46 с.

Досліджено фотокаталітичні властивості двовимірного MoS₂ і його механічних сумішей з іншими напівпровідниками (CdS, TiO₂) в ряді модельних процесів (виділення водню з водно-спиртових сумішей, ініціація полімеризації акриламиду, відновлення метилвіологену та іонів срібла(I)). Невисока каталітична активність отриманих матеріалів може свідчити про недостатню ефективну електронну взаємодію між компонентами сумішей, отриманих шляхом механічного змішування. З іншого боку, нанорозмірний MoS₂ продемонстрував певну фотоелектрохімічну активність в рідких сульфід-сульфідних електролітах з потенціалом FTO/MoS₂ електрода біля 4 мВ і фотострумом близько 2 мкА/см², що дозволяє розглядати його як потенційний протиелектрод сонячних комірок Робота передається за кордон за договірною ціною.

31.03.18.0411/0216U002110

Дослідження впливу фізико-хімічних факторів на реологічні властивості композиційних вуглевмісних дисперсних систем: Заключний звіт /Інститут колоїдної хімії та хімії води ім. А. В. Думанського НАН України; Керівник Макаров Анатолій Семенович. – ДР 0113U003108. УДК 541.182.

96 с.

Об'єкт дослідження – композиційні водовугільні суспензії, вугілля різних марок, поверхнево-активні речовини, електроліти, мінеральні складові вугілля. Мета роботи – дослідження впливу: кислотно-основних властивостей, реологічної поведінки, електрокінетичних властивостей, електролітів та хімічних реагентів на композиційні висококонцентровані водовугільні суспензії. Методи дослідження – реологічні, електрокінетичні. Новизна-вперше отримано суспензії вугілля у воді з вмістом твердої фази 72% та визначено оптимальні умови формування таких структур. Теоретичні і практичні результати – встановлено закономірності впливу механічних навантажень на реологічні характеристики водовугільних суспензій. Отримано нові дані про ефективність добавок реагентів – пластифікаторів, диспергаторів та стабілізаторів у різних умовах. Поглиблено та експериментально перевірено уявлення про електростатичний та структурно-механічний фактори, як такі, які грають визначальну роль у механізмах отримання КВС із заданими параметрами та стабілізації їх властивостей. Ефективність впровадження-результати роботи впроваджено на підприємствах енергетичного комплексу України, про що отримано два акти випробувань. Область застосування-енергогенеруючі установки ТЕЦ, котельних у якості заміника мазуту. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.17 Неорганічна хімія. Комплексні сполуки

31.03.18.0412/0416U000224

Репіч Гліб Геннадійович. Синтез, будова та спектральні характеристики комплексів Fe(III), Co(II), Ni(II), Cu(II), Pd(II), Pt(II), Ag(I) з похідними тіосечовини, гідразонів та тіосемикарбазонів: Дис... к.х.н. /Інститут загальної та неорганічної хімії ім. В.І. Вернадського НАН України. – Захищена 14.01.2016.

УДК 546.05+546.7+546.9+546.57+544.02+547-304.3+547-305.

203 с.: 21 табл., 93 іл. – Бібліогр.: 211 назва.

Розроблено оптимальні методики синтезу та виділено в твердому стані 22 нові комплексні сполуки, молекулярну структуру всіх комплексних сполук встановлено методом рентгеноструктурного аналізу, проведено кореляцію молекулярної будови з даними ЕСП, ГЧ, ЯМР ¹H/¹³C, РФС спектроскопії, MALDI-TOF мас-спектрометрії. Досліджено вплив природи вихідних сполук металів, умов синтезу (рН, розчинника, концентрації і стехіометрії вихідних реагентів), а також наявності додаткових донорних груп в молекулах лігандів на спосіб їх координації та утворення різнотипних комплексних сполук. Проведено дослідження цитотоксичної та цитостатичної активності π -комплексів Pd(II), Pt(II) на культурі клітин HeLa in vitro та здатність їх зв'язуватися з ДНК на моделі ДНК плазмиду pUC19, в результаті чого виявлено їх високий цитотоксичний, цитостатичний та проапоптотичний ефект та високу здатність до зв'язування і розщеплення ДНК.

31.03.18.0413/0416U001092

Сулейманов Юрій Миколайович. Нанооб'єкти та нанокompозити зі спіновим переходом на основі сполук Феруму (II) з 1,2,4-триазолами: Дис... к.х.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 11.01.2016.

УДК 541.49:546.72, 547.792, 544.77.023.55, 544.77.032.1. 142 с.: 8 табл., 94 іл. – Бібліогр.: 164 назви.

Дисертаційна робота присвячена одержанню нових нанооб'єктів та нанокompозитів зі спіновим переходом, дослідженню їх морфології, розміру, характеристик спінового переходу та встановлення механізмів і закономірностей зміни люмінесцентних властивостей при зміні спінового стану. Для композитів структури "ядро-оболочка" з золотими наночастинками показано підвищену ефективність перемикання спінового стану за рахунок фото-термічного ефекту. Представлено серію люмінесцентних композитів зі спіновим переходом з використанням квантових точок, органічних люмінофорів та комплексу Tb(III) як люмінесцентних агентів.

31.03.18.0414/0416U001136

Плутенко Максим Олександрович. Координаційні сполуки 3d-металів на основі полінуклеативних лігандів оксимно-гідразонового типу: Дис... к.х.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 11.01.2016.

УДК 546.302 + 54-386 + 547-304.6.

192 с.: 44 табл., 102 іл. – Бібліогр.: 127 назв.

Дисертаційна робота присвячена дослідженню координаційно-хімічних властивостей полінуклеативних лігандів оксимно-гідразонового типу, одержання на їх основі моно- та поліядерних координаційних сполук та вивчення будови та фізико-хімічних властивостей отриманих сполук. Методом ESI мас-спектрометрії встановлено оптимальні умови формування поліядерних комплексних частинок, в тому числі і гетерометалічних. Одержано 20 нових координаційних сполук, у тому числі 12 поліядерних, досліджено їх спектральні характеристики. Методом рентгеноструктурного аналізу встановлено молекулярну та кристалічну будову лігандів та 14 координаційних сполук.

31.03.18.0415/0216U001190

Вплив структури координаційних сполук молекулярної і полімерної будови на ефективність переносу енергії і електрона в люмінесцентних і фотовольтаїчних системах на їх основі: Заключний звіт /Інститут фізичної хімії ім.

Л.В.Писаржевського НАН України; Керівник Павлішук Віталій Валентинович. – ДР 0115U002973. УДК 546..

55 с.

Показано, що в трис(піразоліл)боратних комплексах лантаноїдів р-стекінг взаємодії сприяють ефективному переносу енергії збудження від сайту поглинання кванту світла до емітуючого центру на відстані до 300 нм. Знайдено, що в спектрах фосфоресценції супрамолекулярних ансамблів на основі координаційного полімеру $\text{Eu}(\text{ВТВ})(\text{H}_2\text{O})$ (ВТВ-1,3,5- бензолтрикарбонова кислота) з нафталіном або флуоресцеїном спостерігається двократне підвищення інтенсивності метал-центрованої емісії Eu^{3+} . Встановлено, що супрамолекулярна система, побудована з Ho^{3+} , Cu^{2+} - металокраунів поєднаних трис-оксалатохроматом проявляє властивості, характерні для молекулярних магнетиків. Встановлено, що нанесення комплексу титану(IV) з лігандом біс(3,4-дигідроксибеніл)гіазолотіазолом на TiO_2 в фотовольтаїчній коміріці веде до збільшення величини її фотоструму на 25(+2) $\mu\text{A}/\text{cm}^2$, тоді як нанесення самого ліганду зменшує величину фотоструму на 3 $\mu\text{A}/\text{cm}^2$. Знайдено, що нанесення комплексу хлориду цинку з біс(2-бензімідазоліл)бісгіазолом на плівку ZnO дозволяє досягти струму короткого замикання на рівні 40 $\mu\text{A}/\text{cm}^2$, що суттєво перевищує струм короткого замикання цього ж комплексу, нанесеного на TiO_2 (17 $\mu\text{A}/\text{cm}^2$).

31.03.18.0416/0216U001284

Моделювання та створення нанокон'югатів для фармацевтичного застосування:

Заключний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник В'юник Іван Миколайович, Калугін Олег Миколайович. – ДР 0113U002426. УДК 544.354..

196 с.

Мета роботи: пошук, прогнозування та створення супрамолекулярних комплексів, що мають направлену дію на окремі органи та тканини і несуть на собі речовини, що мають відповідний терапевтичний ефект. Методи дослідження: квантове та класичне молекулярно-динамічне (МД) моделювання, спектрофотометрія, рідинна хроматографія, спектроскопія протонного магнітного резонансу, рентгено-структурний аналіз. З використанням функціоналу вільної енергії електронів в рамках псевдопотенційної плоскохвильової теорії функціоналу густини вперше виконано моделювання електронних властивостей ВНТ, а також нанотрубок, що були функціоналізовані катіонами. Були передбачені різні залежності енергетичних та електронних властивостей для напівпровідникових та провідникових ВНТ з катіоном літію всередині. Вперше було встановлено, що введення катіону до центру напівпровідникової ВНТ з топологією зигзаг (26,0) призводить до виникнення діркової провідності у каркасі ВНТ за рахунок акцепторної МО літію.

31.03.18.0417/0216U001285

Фізико-хімічні процеси у рідкофазних середовищах різних типів, що містять нанорозмірні частинки та супрамолекулярні ансамблі:

Заключний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Мчедлов-Петросян Микола Отарович. – ДР 0112U008338. УДК 544.354.

125 с.

Об'єктами дослідження є фізико-хімічні процеси у рідких середовищах, що містять супрамолекулярні ансамблі на основі різноманітних каліксаренів, дендримерів, циклодекстринів, амфифільних реагентів типу колоїдних ПАР (включаючи прямі та обернені мікроемульсії), гетеронаночастинки (частинки кремнезему, покриті шарами катіонних ПАР, сферичні полімерні поліелектролітні щітки), а також фуллерени у вигляді як молекул, так і агрегатів. Мета роботи -

виявити основні закономірності впливу супрамолекулярних систем та нанорозмірних частинок на протолітичні та супроводжуючі їх рівноваги реагентів різного типу у рідкофазних середовищах. Вирішити питання стосовно можливості існування термодинамічно рівноважних розчинів фуллеренів. Розвинути нові підходи до використання кінетики хімічних реакцій та випромінювання світла для тестування та класифікації організованих середовищ. Розробити засоби управління рівновагою та кінетикою в цих організованих системах, що дозволить цілеспрямовано одержувати нові композиції, у тому числі сенсори та сорбенти, та оптимізувати умови їх функціонування. Методи дослідження - спектрофотометрія, спектрофлуориметрія, потенціометрія, динамічне розсіювання світла, просвітлююча електронна мікроскопія, кінетичні методи. Схему таутомерних перетворень флуоресцеїну було застосовано до чотирьохосновних ізомерів амінофлуоресцеїну; зафіксована поява додаткових таутомерів, зумовлена наявністю аміногрупи на фталевому фрагменті. Вплив агрегатів каліксаренів з різною довжиною алкільних груп на інтенсивність флуоресценції та швидкість реакцій барвників з гідроксид-іоном дає підґрунтя для формування комплексу індикативних процесів, що дозволяють виявити відмінності агрегатів і міцел ПАР, у той час як зсув кислотно-основних рівноваг, разом зі зміною спектрів поглинання, виявляють схожість цих систем. Вивчено кінетику процесів нуклеофільного приєднання в організованих розчинах на основі ПАР та супрамолекулярних систем. Визначені константи швидкості реакції трифенілметанових барвників з гідроксид-іоном у міцелярних розчинах ПАР різного типу спектрофотометричним методом. Виявлено основні закономірності впливу ПАР різного типу на швидкість даної реакції. За рахунок гідروفобних ефектів та електростатичних взаємодій катіонні трифенілметанові барвники кристалічний фіолетовий, маляхітовий зелений та бриліантовий зелений зв'язуються з міцелями ПАР усіх типів. У випадку катіонних ПАР ефект концентрування іонів OH^- у шарі Штерна міцел приводить до додаткового прискорення реакції у порівнянні з неіонними ПАР. У розчинах аніонних ПАР відбувається асоціація катіонів барвників з поверхнево-активними аніонами, що приводить до різкого зниження константи швидкості реакції навіть у передміцелярній області. Аніонні барвники бромфеноловий синій, фуксин кислий та фенолфталеїн зв'язуються з міцелями ПАР всіх типів, окрім аніонних. Це приводить до зниження швидкості реакції у міцелярних середовищах, що містять неіонні, катіонні та цвіттеріонні ПАР. Для фуксину кислото та бромфенолового синього у розчинах цетилтриметиламоній броміду спостерігається помітне зниження константи швидкості реакції навіть у передміцелярній області, яке, ймовірно, викликане утворенням іонних асоціатів аніонів барвників з поверхнево-активними катіонами. Іонні рівноваги флуоресцеїну, еозину та еритрозину вивчені у водних розчинах модифікованих циклодекстринів. Значення співставлені з такими у воді, у розчинах незаміщеного бета-циклодекстрину та у різних організованих розчинах. Зроблено висновок щодо характеру зв'язування молекулярної та іонних форм флуоресцеїну порожниною різних циклодекстринів. Таутомерна рівновага нейтральної форми барвника у порівнянні з водними розчинами практично повністю зміщена у бік безбарвного лактону, стабілізованого в комплексі з порожнинами молекул-рецепторів. Здійснено синтез гібридного мезопоруватого кремнезему з різними ГЛБ. Метод електрохімічної самоагрегації використано для одержання тонких мезопоруватих плівок кремнезему з функціоналізованими алкільними групами (C8-; C16-). Показана можливість занурення у тонкі плівки кремнезему n-алкілтриметилсилану без втрати впорядкованості гексагональної мезоструктури та вертикально орієнтованими до субстрату каналами. Це призводить до посилення гідрофо-

бності мезопор органомкремнезему. Розглянуто проблему оцінки рН у нанорозмірних краплях води у н-октані, стабілізованих Аерозолем ОТ, за допомогою серії молекулярних проб. Зондування кислотності водяних крапель обернених мікроемулсій на основі аніонної ПАР здійснено за допомогою кислотно-основних індикаторів. Проаналізовано причини розбіжності значень індикаторних відношень, виміряних у буферних розчинах та розчинах HCl. Досліджено формування, стабільність та коагуляцію органозолів фуллерену C60. За допомогою "прибиральника радикалів" іонулу та спектроскопії електроспрею доведено, що джерелом негативного заряду нанорозмірних агрегатів фуллерену є аніон-радикали, які з часом ймовірно перетворюються до аніонів або . Коагуляція золів C60 у ацетонітрилі та його сумішах з бензолом електролітами, зокрема NaClO4 та іншими перхлоратами та нітратами підпорядковується правилу Шульце-Гарді. При відносно високих концентраціях Ca(ClO4)2 та La(ClO4)3 відбувається перезарядження колоїдних частинок, причому зета-потенціал змінюється від негативного, - (33-35) мВ у вихідному золі до +(20-42) мВ. Хлорна та трифлатна кислоти теж викликають перезарядження. Це явище слід інтерпретувати як наслідок слабкої сольватації неорганічних катіонів у катіоно- та протифобному розчиннику ацетонітрилі. Додавання криптанду [2.2.2] або краун-етеру відновлює негативний заряд частинок, оскільки іони металу зв'язуються у комплекс з макроциклами. Подальше додавання Ca(ClO4)2 знову викликає коагуляцію, демонструючи новий тип "зон коагуляції". Вивчено закономірності іонізації в організованих розчинах на основі аніонних ПАР та зроблено рекомендації щодо використання серії родамінових флуорофорів для моніторингу поверхневих електричних потенціалів у колоїдно-хімічних та біофізичних дослідженнях. Розглянуто модель диференціюючої дії по відношенню до протолітичних рівноваг обернених мікроемулсій на основі катіонних ПАР та порівняно цієї дії з такою у прямих мікроемулсіях. В результаті вивчення водних дисперсій нанодіамантів виявлено низку нових властивостей, а також закономірності коагуляції електролітами. Концентраційну залежність розмірів агрегатів гідрозолів інтерпретовано за допомогою концепції періодичних колоїдних структур. Розглянуто загальні закономірності поведінки гідрозолів фуллеренів. Показано, що сильна взаємодія C60 з водою, включаючи перенесення заряду, прогнозована нещодавно, може фактично призводити до посилення дисоціації води та створення негативного значення -потенціалу колоїдних частинок. Це узгоджується за експериментально доведеною адсорбцією іонів NO- та "локалізованим гідролізом". Розглянуто використання плівок та наночастинок модифікованої силіки гібридного типу для створення флуоресцентних міток шляхом нанесення шарів катіонних геміні-ПАР. Запропоновано нову модифікацію рівняння Гіббса для адсорбції іонних ПАР на межі поділу вода-повітря. Одержані результати роботи є важливими для розвитку теорії фізико-хімічних процесів у нанорозмірних системах, на межі поділу фаз, у міцелярних розчинах ПАР та мікроемулсіях, а також для практики різноманітних нанооб'єктів, створення функціональних матеріалів і функціонування сенсорів. Результати досліджень впроваджено у навчальний процес. Вони можуть також бути рекомендовані як довідкові дані для застосування в фізичній хімії розчинів, колоїдній хімії, біології та біохімії, в фото- та аналітичній хімії.

31.21 Органічна хімія

31.03.18.0418/0416U001261

Саватєєв Олександр Сергійович. Р,Р- та Р,N-бідентатні фосфінові ліганди для металокомплексного каталізу: Дис... к.х.н. /Інститут органічної хімії НАН України. – Захищена 21.01.2016.

УДК 546.18 + 547.745 + 547.781 + 547.15.

160 с.: 13 табл., 24 іл. – Бібліогр.: 101 назва.

Дисертаційна робота присвячена розробці нових методів синтезу Р,Р- та Р,N-бідентатних фосфінових лігандів на основі піролу, фероценів та формамідинів і дослідженню каталітичної активності комплексів перехідних металів із вищезазначеними лігандами в реакціях крос-сполучення та полімеризації олефінів. Показано, що ламбда5-фосфініни можуть бути використані як прекурсор для отримання ламбда3-фосфінінів при їх відновленні алюмогідридом літію або ди(ізо-бутил)алюміній гідридом. Досліджено хімічні властивості ламбда5-фосфінінів.

31.03.18.0419/0216U000772

Синтез, властивості, молекулярна та кристалічна будова лігандів бенздіазепінових і фібриногенових рецепторів: Заключний звіт /Фізико-хімічний інститут ім. О.В.Богатського НАН України; Керівник Андронаті Сергій Андрійович. – ДР 0114U004607. УДК 547.891.2 + 547.898 + 615.217.

71 с.

Об'єкт дослідження: похідні 1,2,3,4-тетрагідроізохіноліну, фталімідину, хіназоліну та 1,4-бенздіазепін-2-онів. Мета дослідження: Синтез, встановлення структурних, конформаційних особливостей та властивостей потенційних лігандів бенздіазепінових та фібриногенових рецепторів, вивчення зв'язку "структура - властивості - молекулярний механізм дії". Синтезовано нові антагоністи фібриногенових рецепторів, похідні 1,2,3,4-тетрагідроізохіноліну, фталімідину та хіназоліну. Синтезовані сполуки проявляють антиагрегаційну активність (IC50 від 10-6 до 10-8 моль/л) та афінитет до фібриногенових рецепторів (IC50 від 10-6 до 10-9 моль/л). Серед 3-ариламіно-1,4-бенздіазепін-2-онів знайдено низку селективних лігандів ПБДР - 3-(нітрофеніл)аміно-1,2-дигідро-3Н-1,4-бенздіазепін-2-они, найбільш афінним виявився 1-метоксикарбонілметил-3-(2-нітрофеніл)аміно-5-феніл-1,2-дигідро-3Н-1,4-бенздіазепін-2-он з Kі = 19,1+3,0 нМ. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.03.18.0420/0216U001038

Розроблення технологічно ефективного способу виробництва субстанції фармпрепарату Бемітил, технічної документації та дослідних зразків для доклінічних випробувань: Заклучний звіт /Інститут органічної хімії НАН України; Керівник Волоцюк Дмитро Михайлович. – ДР 0115U002960. УДК 615.275.4+547.781.1.

20 с.

Дослідження присвячені розробці способів синтезу та управління якістю лікарської субстанції Бемітил з доступної сировини. Метою роботи є розробка субстанції (Бемітил), що конкурентоспроможна на вітчизняному ринку актопротекторів і має відповідні фармакологічні характеристики, для вирішення проблеми підвищення стійкості організму до фізичних та розумових навантажень. Розроблені методи можуть знайти використання в оборонній промисловості та вплинути на розвиток вітчизняної фармацевтичної промисловості. Робота передається за кордон за договірною ціною.

31.03.18.0421/0216U001529

Ефективні процедури та метрологічні засади моніторингу об'єктів, що знаходяться под техногенним навантаженням і продуктів споживання: Заклучний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Холін Юрій Валентинович. – ДР 0112U008337. УДК 543.422.

277 с.

Предметом дослідження є компоненти системи моніторингу: аналітичні методи виявлення та визначення токсикантів - якісний хімічний аналіз тестовий аналіз, нові "зелені" аналітичні реагенти, системи та процедури; метрологічні засади системи моніторингу та її компонентів; ефективні робастні та інформативні хемометричні методи формування аналітичних висновків на основі дослідження багатомірних масивів результатів аналізу. Метою роботи є вдосконалення системи метрологічного забезпечення ієрархічної системи моніторингу об'єктів, що знаходяться під техногенним навантаженням, і контролю продуктів споживання; розробка ефективних хемометричних засобів аналізу багатомірних масивів аналітичних даних; розробка "зелених" аналітичних процедур та систем, узгодження метрологічних засад компонентів системи моніторингу.

31.27 Біологічна хімія

31.03.18.0422/0416U001186

Коломієць Оксана Валеріївна. Трансміембранний обмін Ca^{2+} в мітохондріях міометрія за дії оксиду азоту та калікс[4]аренів:

Дис... к.б.н. /Інститут біохімії ім. О.В. Палладіна НАНУ. – Захищена 25.01.2016.

УДК 577.352.4.

136 с.: 1 табл., 42 іл. – Бібліогр.: 128 назв.

Об'єкт: гладеньком'язові клітини матки та ізольовані мітохондрії міометрія. Мета: вивчити трансміембранний обмін Ca^{2+} в мітохондріях міометрія щурів та поляризацію їхньої мембрани за дії оксиду азоту та калікс[4]аренів. Методи: препаративної біохімії, спектрофотометрії, спектрофлюориметрії, протокової цитофлюориметрії, фотонної кореляційної спектроскопії, світлової, електронної та лазерної конфокальної мікроскопії, кінетичного та статистичного аналізу. Доведено, що Ca^{2+} -чутливий флюоресцентний зонд Fluo 4-AM можна використовувати для вивчення закономірностей обміну Ca^{2+} в мітохондріях міометрія. Показано, що оксид азоту утворюється і посилює енергозалежну акумуляцію іонів Ca^{2+} в мітохондріях міометрія. Стимулюючий ефект опосередкований активацією Ca^{2+} -уніпортера та не залежить від функціонування пори перехідної провідності. Досліджено властивості Ca^{2+}/H^{+} -обміну у внутрішній мембрані мітохондрій міометрія, зокрема, встановлено, що він здійснюється з стехіометрією 1:1 та функціонує за фізіологічних значень рН. Виявлено, що Ca^{2+}/H^{+} -обмін є нечутливим до дії оксиду азоту, але стимулюється калікс[4]аренами C-97, C-99 та амліоридом і пригнічується іонами Mg. Встановлено, що потенціалчутливий барвник ціанінового ряду DiOC6(3) зв'язується з енергізованими мітохондріями і його можна використовувати для тестування змін мітохондріального потенціалу. Доведено, що оксид азоту спричиняє зниження потенціалу на внутрішній мембрані мітохондрій. Показано, що калікс[4]арени C-97 та C-99 викликають виражену транзйентну поляризацію внутрішньої мембрани мітохондрій, що узгоджується з їхнім стимулювальним впливом на Ca^{2+}/H^{+} -обмін.

31.03.18.0423/0216U002024

Біохімічні механізми токсичності наночастинок різної породи та інших антропогенних і біогенних токсикантів в біологічних системах:

Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського"; Керівник Корда Михайло Михайлович. – ДР 0112U000542. УДК 577.1:572.1/.4:577.22.

218 с.

Показано, що у тварин карбонові наночастинок фулерени C60 посилюють явища оксидативного і нітрооксидативного стресу, гепатотоксичності, що виникають при введенні

хімічного токсиканту толуолу. Встановлено, що при пероральному введенні наночастинок свинцю на фоні вживання води з стеаратом натрію і калію мають місце зміни периферичної крові щурів та зміни показників пероксидного окиснення ліпідів у крові, печінці та нирках білих щурів. Отримано математичні моделі, які дозволяють кількісно описати процеси агрегації і седиментації частинок різних розмірів. За допомогою цих моделей можна розрахувати час за який у заданій точці простору концентрація нано- та мікрочастинок різної дисперсності досягне певного рівня. Встановлено існування вікових особливостей впливу парацетамолу на активність ліпоперекиснення ліпідів і стан антиоксидантної системи. Найбільш виразні зміни спостерігаються у статевозрілих і старих тварин, причиною чого може бути нижчий вихідний рівень компонентів антиоксидантного захисту. Гостре отруєння парацетамолом на тлі семиденного введення натрію нітриту супроводжується більш вираженими змінами показників ендогенної інтоксикації та стану плазматичних мембран, ніж ізольоване ураження парацетамолом. Доведено, що 30-и денна інтоксикація купрум сульфатом, плюмбум ацетатом та гліфосатом у формі раундапу в допорогових дозах (1/20 DL50) супроводжується порушенням блоксинтезуючої функції печінки. Підвищений вміст білірубину, сечовини, залишкового азоту, креатиніну, молекул середньої маси, зростання активності сироваткових амінотрансфераз свідчить про наявність синдрому внутрішньопечінкового холестазу. Встановлено гранично допустиму концентрацію стеарату калію - 0,25 мг/дм³. Показано, що за комплексною оцінкою експериментальних і розрахункових даних стеарат калію можна віднести до 4-го класу небезпеки. Показано, що тривале вживання піддослідними тваринами питної води з вмістом міді у кількості 1,0 мг/дм³ негативно впливає на антиоксидантну систему організму щурів, призводячи до пригнічення активності каталази та пероксидази та сприяючи зростанню церулоплазміну. Встановлено, що пошкодження міокарду токсичними дозами адреналіну на тлі тетрахлорметанового гепатиту викликає активацію процесів вільнорадикального окиснення та пригнічення системи антиоксидантного захисту, що проявляється зниженням активності каталази та вмісту відновленого глутатіону в сироватці крові, печінці та серці щурів, а також зниженням вмісту церулоплазміну. Встановлено, що одночасне ураження щурів карбофосом та тетрахлорметаном призводить до активації процесів ліпопероксидації, поглиблення ендогенної інтоксикації, на що вказує підвищений вміст молекул середньої маси у сироватці крові та печінці щурів, а також викликає розвиток деструктивних процесів у печінці, свідченням чому є висока активність трансміназ у сироватці крові. Відмічено зниження активності ацетилхолінестерази в крові, що свідчить про токсичний вплив карбофосу на гідроліз ацетилхоліну та підвищення збудливості нервової системи. Досліджено зміни показників системи зсідання крові та рівень тромбоцитів за умов експериментального антифосфоліпідного синдрому, який моделювали на мишах-самках лінії Balb/c. Встановлено зниження кількості тромбоцитів, скорочення протромбінового часу, збільшення протромбінового індексу у групі тварин з антифосфоліпідним синдромом. Доведено, що у патогенезі запалення тканин ясен, викликаного токсином грамнегативної мікрофлори ліпополісахаридом, важлива роль належить оксидативному та нітрооксидативному стресам. Перебіг ліпополісахаридного запалення суттєво погіршується при інсулінозалежному цукровому діабеті, а перебіг пародонтиту суттєво погіршується при хронічному ураженні печінки аліловим спиртом. Показано, що за умов експериментального гепатопульмонального синдрому в легенях щурів відбувається накопичення та активація альвеолярних макрофагів, що може бути важливою ланкою патогенезу ГПС, як джерело судинорозширюючих, ангіогенних

та проліферативних факторів росту, таких як індукцйбельна NO-синтаза, фактор росту ендотелію судин (VEGF) і тромбоцитарний фактор росту. Також відбувається активація нітросидергічних процесів за рахунок достовірного збільшення вмісту метаболітів оксиду азоту у сироватці крові та бронхоальвеолярному змиві.

34 БІОЛОГІЯ

34.03 Теоретична біологія

34.03.18.0424/0416U001072

Свідко Катерина Миколаївна. Компенсація лімбальної недостатності рогівки кріоконсервованими ядровмісними клітинами кордової крові людини: Дис... к.мед.н. /Інститут проблем кріобіології і кріомедицини НАН України. – Захищена 22.12.2015.

УДК 617.713:615.361.013.8.018.5.014.41.

143 с.: 22 табл., 50 іл. – Бібліогр.: 264 назви.

Об'єкт дослідження - стан структурно-функціональних характеристик рогівки кролів під час експериментальної лімбальної недостатності рогівки (ЛНР) та після використання кріоконсервованих ядровмісних клітин кордової крові людини (кЯКККЛ). Мета дослідження - обґрунтувати можливість застосування кЯКККЛ для відновлення структурно-функціонального статусу і корекції рогівки в експериментальній моделі ЛНР. Методи: кріобіологічні, імунологічні, гістологічні, клінічні, статистичний аналіз. В роботі доведено, що кріоконсервування забезпечує високий рівень збереження ЯКККЛ, що підтверджується оцінкою структурної організації, а також функціональної активності клітин в умовах *in vitro* та *in vivo*. Показано, що застосування ЯКККЛ, кріоконсервованих в середовищі з меншим вмістом декстрану, має однакову терапевтичну ефективність. Застосування кЯКККЛ як препарату терапії ЛНР сприяло відновленню зорових функцій. Отримані результати експериментального дослідження дозволяють рекомендувати кріоконсервовані ЯКККЛ для лікування ЛНР у клінічній практиці.

34.03.18.0425/0216U001688

Керування процесами проліферації і диференцювання клітин-попередників на поверхні наноструктурованих плівок шляхом їх модифікації легуючими домішками: Заключний звіт /Інститут проблем кріобіології і кріомедицини НАН України; Керівник Гольцев Анатолій Миколайович. – ДР 0115U001534. УДК 576.35+576.524:539.21-022.542:546.23.

43 с.

Об'єкт дослідження: клітини перитонеальної порожнини (ПП) мишей лінії СВА/Н 12-15-тижневого віку. Мета - дослідити взаємодію клітин з наноструктурованими поверхнями легованих діелектричних і електретних плівок і підібрати покриття на яких посилюється або послаблюється їхня адгезія та проліферація, а також створити модель адгезії клітин на поверхні з визначеною наноструктурою та електретним станом. Методи дослідження: цитофлуориметричний аналіз, імунологічний та біохімічний методи, конфокальна та інвертована мікроскопія, культивування *in vitro*. Обладнання: спектрофотометр СФ-46 (ЛОМО), бокс для культивування клітин, CO₂ інкубатор, інвертований мікроскоп (АХСІОVERT), світловий мікроскоп (ЛОМО), конфокальний (LSM 510 Meta, Carl Zeiss, Germany) мікроскоп; проточний цитофлуориметр FACS Calibur (Becton Dickinson, USA). Вивчено в порівняльному аспекті вплив легованих діелектричних та електретних нанопокриттів Ta₂O₅ на функціональний потенціал клітин моноцитарно-фагоцитарної системи. Продемонстру-

вана залежність адгезивного потенціалу, показників фагоцитарної та метаболічної активності досліджуваних клітин від властивостей танталових нанопокриттів. Встановлено, що адгезивний потенціал фагоцитів, що культивувалися на Ta₂O₅ був нижче відносно контрольного показника (скло). Обробка танталової підложки іонами аргону не приводила до збільшення адгезивної здатності фагоцитів у порівнянні з необробленою підложкою.

34.15 Молекулярна біологія

34.03.18.0426/0216U001037

Еволюційно-генетичні механізми змін біорізноманіття, актуальні для збереження і раціонального використання ресурсів тваринного світу: Заключний звіт /Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена; Керівник Межжерін Сергій Віталійович. – ДР 0111U000073. УДК 575.858(4-013):591.

133 с.

Сучасна екологічна ситуація в Україні та світі характеризується різко вираженими негативними антропогенними змінами середовища існування, які призводять до змін структури ареалів та видового складу. Головною метою запланованої роботи є встановлення еволюційних та генетичних закономірностей перетворень певних шруп тварин, з акцентом на випадки, коли істотні зміни відбуваються саме у наш час під впливом антропогенних чинників. На другому етапі проведені польові та експериментальні дослідження. При цьому використані традиційні зоологічні методи (морфометрія, каріологія, статистичний аналіз), проведені біохіміко-і молекулярно-генетичні дослідження, імітаційне моделювання, методи геометричної морфометрії, моделювання ареалів та ніш окремих видів на основі технології геоінформаційних систем (ГІС). В дослідженнях отримані результати, які доводять наявність спрямованих генетичних змін за досить короткий історичний проміжок часу, які являють собою появу нових поліплоїдних чи інших генетично модифікованих організмів, зміну типів поліморфізму, адаптацію адвентивних видів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.17 Біофізика

34.03.18.0427/0216U001454

Вивчення молекулярних механізмів радіаційних пошкоджень в біоб'єктах наноструктурних розмірів з використанням біофізичних та ядерно-фізичних методів дослідження: Заключний звіт /Інститут прикладної фізики НАН України; Керівник Данильченко Сергій Миколайович. – ДР 0111U001271. УДК 577.3:61/63.

80 с.

Розроблене експериментальне устаткування для дослідження дії рентгенівського випромінювання та прискорених іонів на біоб'єкти, для потреб фундаментальної та практичної онкології. Створені нанокмпозитні матеріали біомедичного призначення для біомедичних та мілітарних потреб та установка газового вводу для прискорювальної маспектрометрії.

34.03.18.0428/0216U001530

Дослідження ролі стовбурових клітин у механізмах старіння організмів: Заключний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Божков Анатолій Іванович. – ДР 0112U007572. УДК 577.3 32/:36.

51 с.

Об'єкт дослідження - механізми старіння організму. Дослідження проводили на стовбурових клітинах кісткового

мозку самців щурів лінії Wistar віком 3 місяці і масою 150-200 г, що перебували в стандартних умовах виварію. Клітини кісткового мозку виділяли з діафізів, які промивали охолодженим до 4°C натрій-фосфатним буфером (рН = 7,4) під тиском. Культивування здійснювали впродовж 4 діб, без зміни культурального середовища. У всіх експериментах вихідна концентрація клітин кісткового мозку становила $2,3 \pm 0,2 \times 10^6$ клітин / мл тварин. Мета роботи - дослідження ролі стовбурових клітин у механізмах старіння організмів. Методи дослідження - отримання та культивування клітин кісткового мозку, визначення стійкості клітин кісткового мозку, отриманих у молодих та старих тварин в культурі *in vivo* та *in vitro* до дії токсичних сполук. По інтенсивності синтезу ДНК та РНК на моделі часткової гепатектомії визначали вплив стовбурових клітин на регенерацію. При оцінці впливу стовбурових клітин на усунення фіброзу визначали активність глутатіонпероксидази, глутатіон-S-трансферази, гідроперексидів ліпідів, вміст загальних ліпідів і вміст нуклеїнових кислот, вільного проліну, міді. Стовбурові клітини кісткового мозку старих тварин не поступаються молодим за здатності до проліферації в культурі. Введення токсичних концентрацій сірчаної кислоти міді не пригнічує проліферацію стовбурових клітин *in vitro*, а підсилює її, з більшим ступенем у старих тварин, що вказує на прояв реакції відповіді на рівні кісткового мозку і старі тварини не поступалися молодим тваринам. Культура клітин кісткового мозку, отримана у старих тварин, має більшу стійкість до внесення сірчаної кислоти міді в токсичних концентраціях порівняно з клітинами молодих тварин. Клітини старих тварин в більшій кількості зберігали нативність плазматичних мембран за екстремальних умов культивування. У культурі клітин кісткового мозку, отриманих у старих тварин, більшою мірою проявлявся гормезисний ефект до іонів міді порівняно з молодими тваринами. У старих тварин більша кількість клітин зберігали нативність плазматичних мембран після внесення $10 + 40$ мМ сірчаної кислоти міді *in vitro*. Здатність до проліферації у старих тварин на тлі розвитку фіброзу печінки була вище контролю і вище ніж у молодих тварин з фіброзом печінки. Введення експериментальним тваринам ембріональних стовбурових клітин (ЕСК) значно збільшувало кількість гепатоцитів, що вступають у проліферацію як у першій, так і в другій хвилі проліферації у тварин з високою вихідною проліферативною активністю. Введення ЕСК тваринам з фіброзом печінки забезпечувало відновлення функціональної активності фібротично зміненої печінки. Можна вважати, що вплив ЕСК на функціональну активність біологічних систем визначався не тільки властивостями ембріональних клітин, але і характеристиками біологічного об'єкта і вік не впливав на ці показники. Тривале введення ЕСК старим (12 міс.) тваринам посилювало їхню тривалість життя на 20-25 % порівняно з контролем.

34.23 Генетика

34.03.18.0429/0216U000681

Розробити ефективні методи створення високоврожайних, стійких до стресів сортів грибів лікувального та їстівного призначення, розробити нові та удосконалити існуючі енергозберігаючі технології їх вирощування: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насінництва та сортовивчення; Керівник Бабаєнц Ольга Вадимівна. – ДР 0111U003471. УДК 631.527:635.8.

61 с.

Об'єкт дослідження: ізоляти, штами макроміцетів, сорти грибів, їх продуктивність і стійкість до збудників хвороб і шкідників. Мета дослідження: створити сучасні вітчизняні сорти грибів лікувального та харчового призначення, які

за продуктивністю, витривалості і технологічності стануть кращими ніж закордонні аналоги. Створити технології вирощування біомаси макроміцетів для створення БАДів і для використання у фармацевтиці. Методи досліджень: гібридологічний аналіз, мікологічний аналіз згідно загальноприйнятих методик і за своїми оригінальними розробками. Теоретичні і практичні результати: створено банк вихідного матеріалу диких макроміцетів, який зараз налічує 540 ізолятів *Pleurotus osteratus* (вкл. *P.pulmonaris*) 25 - *Pleurotus eryngii*. 14 - *Pleurotus cornucopiae*, 12 - *Pleurotus cytrinopleatus*, 9 - *Pleurotus djamor*, 56 - *Lentinula edodes*, 179 - *Flamulina velutipes*, 56 - *Ganoderma Lucidum*, 8 - *Ganoderma applanatum*, 13 - *Phalus impudicus*, 32 - *Hericium erinaceum*, 30 - *Grifola frondosa*, 33 - *Grametes (Coriolus) versicolor*, 19 - *Kuechneromices mutabilis*. 25 - *Laetiporus sulphureus*. Були відібрані кращі за показниками устійчивості до хвороб, врожайності і нагромадженні БАВ в плодкових тілах і біомасі штамів *Pleurotus osteratus*, *Lentinula edodes*, *Flamulina velutipes*, *Ganoderma Lucidum*, *Grifola frondosa*, *Hericium erinaceum*, які є основою сортів. Провели виробничу перевірку майбутніх сортів. Були відібрані штами *Phalus impudicus*, які є найбільш перспективними для отримання біологічно активних речовин. Було вдосконалено технологію *in vitro* біомаси *Phalus impudicus* для фармацевтичної промисловості. Створено сорти лікувальних та харчових макроміцетів. Встановлено, що всі види макроміцетів, які досліджувалися, мають зцілюють і лікувальні властивості завдяки присутності полісахаридів і жирних кислот. Новизна: вперше в світовій мікологічній практиці "приручили" гастероміцетів *Phalus impudicus*. Підібрали мінімум 4 варіанти рідких середовищ з добавкою різної кількості шлему кави, на яких наростання біомаси і накопичення БАВ відбувається дуже швидко і активно. Встановлено, що шлам з кавою підвищує фізіологічну активність веселки, майтаке і геріція. Створено перші вітчизняні сорти майтаке Міраж, рейши Лекарь, геріція Мобіліс, опенька літнього Лісовичок, а також глина звичайна Айсберг Чорноморський і Чайка Чорноморська, шітаке Пік чорноморський і Горіць, опенька зимового Сонечко. Всі вони мають унікальні характеристики - стійкість до хвороб, високу врожайність і короткий сорк вегетації. Ефективне запровадження: на етапі знезараження субстрату для вирощування грибів при введенні запропонованої нами технології з використання мікрохвильового пристрою значно скорочується час, матеріальні та енергетичні витрати. Нові створені сорти харчових і лікувальних грибів дозволяють отримати стабільний урожай завдяки скороченню тривалості вегетації, стійкості до комплексу хвороб, високої продуктивності, адаптивності та стійкості. Крім того, значно збільшився асортимент видового складу грибів для вирощування в штучних умовах. Введення технології вирощування біомаси макроміцетів дозволить отримати високоякісну сировину для фармацевтики при скороченні термінів. Сфера використання: промислове і аматорське грибоводство, фармацевтична промисловість, нетрадиційна медицина. Перекладач Google для компаній: Translator Toolkit Інструмент перекладу веб-сайтів Пошук на світовому ринку Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.03.18.0430/0216U000682

Удосконалити методи селекції нуту шляхом залучення до гібридизації цінної генетичної плазми і на цій основі створити високоврожайний крупнонасінний сорт з оптимальною тривалістю вегетації: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насінництва та сортовивчення; Керівник Бушуляк Олег Володимирович. – ДР 0111U003474. УДК 631.527:633.36/37.

32 с.

Об'єкт дослідження – вихідний матеріал нуту, стійкість до збудників фузаріозу. Мета роботи – створити сорти нуту з визначеними параметрами, вивчити вплив різних господарсько-цінних ознак на продуктивність. Методи досліджень – статистичний і гібридологічний аналізи. Теоретичні і практичні результати. Теоретично обґрунтовано й практично реалізовано програму створення сортів нуту з визначеними характеристиками на 2011-2015 роки. Вивчено більш 350 колекційних сортозразків нуту різного походження, виявлені джерела господарсько цінних ознак, кращі з яких були залучені до гібридизації. Проведено схрещування у 525 комбінаціях в польових та контрольованих штучних умовах спеціально підібраних батьківських компонентів. Виявлено, що рівень зав'язування гібридного насіння значною мірою залежить від умов навколишнього середовища. Удосконалена система оцінок генетичного матеріалу на різних етапах селекційного процесу за ознаками посухостійкості та стійкості до фіто захворювань з використанням інфекційних фонів. За результатами робіт виділено ряд ліній нуту, які у роки з несприятливими погодними умовами спроможні формувати урожай насіння більш ніж 10 ц/га (при урожаї стандарту лише 7,3 ц/га), а максимальна продуктивність в сприятливих умовах понад 25 ц/га. Всі вони формують крупне насіння, масою понад 400 г та пристосовані до умов вирощування та механізованого збирання. Передано до державного сорто випробування два сорти нуту Скарб (2012 р.) і Адмірал (2015 р.), які відповідають параметрам технічного завдання. За даними трирічного державного сорто випробування до Реєстру сортів рослин придатних до поширення в Україні був занесений сорт Одисей, створений за програмою минулої п'ятирічки. Проведена робота з удосконалення технології захисту рослин нуту від шкідливих організмів. Виявлено ряд хімічних препаратів, які рекомендовані для використання при індустріальній технології вирощування культури. За тематикою опубліковано 27 наукових праць, в т.ч. сімнадцять статей, п'ять тез Міжнародних наукових конференцій, дві методичних рекомендації. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.03.18.0431/0216U001108

Вивчення можливостей використання конкретних спектрів геліантинів і окремих морфологічних ознак для маркування рівнів комбінаційної здатності та господарських характеристик самозапилених ліній соняшнику: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Аксьонов Ігор Вікторович. – ДР 0111U003997. УДК 633.854.78:631.52.581.19.

23 с.

Наукове обґрунтування та використання конкретних спектрів геліантинів і окремих морфологічних ознак в ідентифікуванні ліній та гібридів соняшнику, для маркування рівнів комбінаційної здатності та господарських характеристик самозапилених ліній соняшнику. Створена генетична колекція самозапилених зразків соняшнику з ідентифікованими генами морфологічних ознак рослин та високим рівнем типовості за білковими маркерами. Створені ідентифіковані за білковими маркерами та морфологічними ознаками аналоги самозапилених ліній соняшнику.

34.03.18.0432/0216U001111

Ідентифікувати генетичні основи екологічної пластичності ліній при прогнозуванні адаптивних властивостей і продукційного процесу гібридів соняшнику: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Аксьонов Ігор Вікторович. – ДР

0111U003998. УДК 633.854.78:631.52:581.19.

21 с.

Вивчити та ідентифікувати генетичні механізми екологічної пластичності ліній для прогнозування адаптивних властивостей високопродуктивних гібридів соняшнику за цінними господарськими ознаками, розробити експресні оцінки кореляції між генетичними системами адаптивності генотипів. Встановлені механізми пластичності ліній соняшнику дозволили виділити екологічно пластичні лінії для створення високопродуктивних гібридів.

34.03.18.0433/0216U001114

Особливості одержання гаплоїдних рослин ріпака на базі експериментальної гаплоїдії:

Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Сорока Анатолій Іванович. – ДР 0111U006017. УДК 581.143.6.

16 с.

Об'єкт дослідження: процес індукції новоутворень в культурі пиляків селекційних зразків ріпака. Мета роботи - вивчення впливу різних факторів на формування морфогенних структур різного походження та розробка оптимізованої методики одержання подвоєних гаплоїдів ріпака через культуру пиляків та методів ідентифікації регенерантів різного рівня плідності. Метод досліджень - експериментальні лабораторні дослідження, аналітичний та статистично - математичний аналіз. Для індукції морфогенних структур гаметофітного походження найкращу дію виявляє цитокінін БАП без поєднання з іншими фітогормонами. Додавання до БАП 2,4-Д або наявність у середовищі лише 2,4-Д призводить до утворення морфогенних структур з диплоїдних тканин пиляка. Дана методика дозволяє одержувати подвоєні гаплоїди ріпака з високою частотою, а відсутність негативного впливу загущувача Д-5А дозволить використовувати його як заміник агар-агару при приготуванні поживних середовищ для культивування пиляків ріпака *in vitro*. Гаульз впровадження - біотехнологічні підрозділи селекційних установ різних форм власності.

34.03.18.0434/0216U001125

Розширення генетичної мінливості у соняшника з використанням ембріокультури та мутагенезу: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Сорока Анатолій Іванович. – ДР 0111U006016. УДК 631.528.62.

18 с.

Об'єкт дослідження: генетична мінливість при дорощуванні незрілих зародків на штучному середовищі з мутагеном та особливості успадкування мутантних ознак соняшника. Мета роботи - встановлення частоти й спектру мутацій при дорощуванні зародків на середовищі з етилметансульфонатом та виявлення особливостей успадкування мутантних ознак соняшника. Метод досліджень - експериментальні лабораторні та польові дослідження, аналітичний та статистично - математичний аналіз. Остаточна частота мутацій у поколінні M2 склала 4,8-6,2% в залежності від генотипу при концентрації ЕМС 0,01%. Спектр мутацій включав хлорофільні порушення, мутації справжніх листків,

мутації стебла та судцвіття. Менші концентрації ЕМС були малоефективними. Більшість мутантних ознак були рецесивними та контролювались моногенно. Виявлено, що в генетичному контролі ознаки "віялове жилкування листка" беруть участь два неалельних гени з комплементарним типом взаємодії, а подвійна рецесивна гомозигота має свій власний прояв. В результаті проведених досліджень вперше розроблено методику розширення генетичної мінливості

у соняшника з використанням культивування на середовищі з мутагеном незрілих зародків. Галузь впровадження - біотехнологічні підрозділи селекційних установ різних форм власності.

34.03.18.0435/0216U001192

Дія електромагнітного випромінювання на молекулярні процеси, властивості клітин і процеси запліднення та ембріогенезу: Заключний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Шкорбатів Юрій Георгійович. – ДР 0112U008334. УДК 575.113:576.315.4.

130 с.

Об'єкти досліджень: лінії та гібриди дрозофіли, політенні хромосоми слинних залоз дрозофіли, насіння сільськогосподарських рослин, клітини букального епітелію людини. Мета дослідження: комплексні дослідження впливу електромагнітного випромінювання на властивості клітин (стан життєдіяльності, а також прояв ознак апоптозу і некрозу) і процеси запліднення та ембріогенезу з використанням модельних об'єктів (дрозофіла) Методи дослідження: вивчення диференціальної активності генів політенних хромосом, вивчення ступеню політенії хромосом дрозофіли, вивчення стану хроматину інтерфазного ядра клітини, вивчення проникності плазматичної мембрани клітин людини, вивчення частоти доміантних летальних мутацій у дрозофіли, вивчення життєздатності дрозофіли. Результати дослідження: Встановлено ефект іонізуючої радіації та магнітного та електромагнітного поля на стан хроматину у ядрах клітин та стан мембран клітин. Встановлено ефекти γ -випромінювання у комбінації з магнітним полем, а також лазерного світла у комбінації з кофеїном на розвиток і життєздатність нащадків *Drosophila*. Встановлено нові ефекти мікрохвильового випромінювання на перерозподіл іонів Ca^{2+} у клітині, проникність мембран клітин людини, а також магнітного поля на життєздатність клітин

34.03.18.0436/0216U001241

Завершити створення сировинної бази сортів фундука вітчизняної селекції як сировини для технології одержання природних лецитинів та ліпосомальних наноемульсій: Заключний звіт /Національний дендрологічний парк "Софіївка" НАН України; Керівник Косенко Іван Семенович. – ДР 0115U004248. УДК 634.54:631.52.:664.33.

109 с.

Розроблено та впроваджено технологію прискореного розмноження високопродуктивних генотипів фундука перспективних для вирощування в умовах України.

34.03.18.0437/0216U001243

Створити генофондову колекцію та вивчити особливості росту, розвитку та розмноження видів, сортів і форм рододендронів, відібрати перспективні сортозразки для використання в селекції та декоративному садівництві:

Заключний звіт /Прилуцька дослідна станція Національної академії аграрних наук України; Керівник Піщенко Олег Володимирович. – ДР 0111U003956. УДК 635.051:631.53.

38 с.

Об'єкт досліджень: колекція рододендронів (*Rhododendron*) з 35 сортів та 20 видів. Мета роботи - формування таксономічного складу рододендронів в колекції Прилуцького дендропарку та раціональному використанні в озелененні і декоративному садівництві північних регіонів України. Удосконалення елементів розмноження рододендронів. Створення вихідного матеріалу для селекції. Новизна досліджень полягає у залученні до наукової роботи як

видового, так і сортового складу рододендронів різних садових груп та створення вихідного матеріалу для селекції. З цією метою створена колекція з 35 сортів та 20 видів. У процесі виконання завдання встановлені феногрупи за сходами цвітіння та визначені таксономічні дані декоративними якими. Узагальнено п'ятирічні дані досліджень зимостійкості рослин рододендронів. Проведені дослідження на стійкість колекційних зразків проти борошнистої роси азалії (*Erysiphe azalea* (U. Braun)). Вивчена здатність до плодоношення колекційних зразків рододендронів з урахуванням вільного запилення квіток. Проведені дослідження з вегетативного та генеративного розмноження. Проаналізовано ріст і розвиток рослин рододендронів з урахуванням ґрунтосумішей різного складу. Проведена гібридизація 200 квіток рододендронів різних садових груп по 20 комбінаціях схрещувань та отримано 9026 гібридних насінин. Вирощені та вивчаються 450 гібридних сіянців рододендронів від гібридизації у 2014 році.

34.03.18.0438/0216U001244

Вивчити, поповнити та підтримувати колекцію сортів, дикорослих і селекційних зразків м'яти, ефіроолійних і лікарських рослин:

Заключний звіт /Прилуцька дослідна станція Національної академії аграрних наук України; Керівник Піщенко Олег Володимирович. – ДР 0111U003957. УДК 633.8:631.53.

31 с.

Об'єкт дослідження - дикорослі та гібридні форми м'яти, ефіроолійні та лікарські культури: ехінацея пурпурова, шавлія лікарська, полин таврійський, меліса лікарська, буквиця лікарська, любисток лікарський, ромашка лікарська, квік бенедиктинський, змієголовник молдавський, чабер садовий. Мета роботи - поповнення, підтримування, вивчення та збереження цінного сортового та видового складу колекційного розсадника м'яти як важливої частини світового генофонду цієї культури, збереження та поповнення колекції цінних лікарських рослин та вивчення їх біологічних особливостей. Розробка оптимальних способів розмноження та прийомів вирощування перспективних лікарських рослин, які користуються попитом на вітчизняному та зарубіжному ринку. Методи дослідження - загальноприйняті в селекції та агротехніці м'яти, лікарських і ефіроолійних культур. Підтримується колекційний розсадник м'яти, який налічує 128 зразків (види, різновидності, міжвидові гібриди, сорти і форми вітчизняної та зарубіжної селекції). Виділені і вивчені експериментальні та колекційні форми м'яти, що є донорами зимостійкості, посухостійкості, стійкості до хвороб для створення сортів з високою адаптивністю. В колекційному розсаднику ефіроолійних та лікарських рослин підтримується 130 видів та сортів. Рекомендації щодо використання результатів роботи - виділені колекційні і експериментальні форми м'яти можуть бути використані у селекції як донори морозостійкості та хворобостійкості, розроблені елементи агротехніки висвітлені в рекомендаціях по вирощуванню перспективних лікарських культур. Галузь застосування - сільське господарство, хіміко-фармацевтична та харчова промисловість. Значення роботи - результати досліджень дозволять збільшити обсяги виробництва лікарської продукції для задоволення потреб фармацевтичної промисловості.

34.25 Вірусологія

34.03.18.0439/0216U001058

Збереження біорізноманіття та комплексне дослідження стратегій адаптації фіто-, зоо- та віробіоти України з використанням біоінформаційних технологій: Заключний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка;

Керівник Поліщук Валерій Петрович. – ДР 0111U004649. УДК 574.5; 572.1/.4; 581.1; 58; 574.4; 578.01..

689 с.

Отримані нові дані про рідкісні та зникаючі види тварин в Україні та закономірності трансформації зообіоти. Створено узагальнену базу даних моніторингових досліджень тварин в межах різних природних зон, описані нові для науки і окремих регіонів України види тварин, вивчені тенденції інвазійних нових видів тварин, пов'язаних із глобальними змінами середовища існування. Апробовані модельні системи, отримані нові знання щодо біорізноманіття, коадаптації, вірулентності вірусів, еволюційних змін у генезі вірусних інфекцій та основ селекції активних фагів. Отримані нові наукові дані про рідкісні, зникаючі та важливі в прикладному аспекті види рослин та грибів (*ex situ*), новітні дані щодо їх таксономії та стратегій адаптації до умов середовища. Отримана новітня інформація щодо індукції та регуляції адаптивних стратегій рослин за дії біотичних та абіотичних стресорів для збереження біорізноманіття. Запропоновані інтегральні об'єктно інформаційні платформи стратегій адаптації для збереження фіто-, зоо- та виробітки за умов глобальних змін клімату та трансформованого довкілля.

34.27 Мікробіологія

34.03.18.0440/0416U001114

Пономаренко Світлана Володимирівна. Біологічні властивості *Staphylococcus aureus*, ізольованих із різних осередків вегетування, та оптимізація лабораторної діагностики стафілококової інфекції: Дис... к.мед.н. /Державна установа "Інститут мікробіології та імунології ім. І.І. Мечникова НАМН України". – Захищена 28.12.2015.

УДК 579.861.2:616-078(043.3).

169 с.: 27 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 289 назв.

Об'єкт дослідження: біологічні властивості штамів *S. aureus* різного походження; ростові та елективні властивості поживних середовищ для культивування стафілококів. Мета - оптимізувати лабораторну діагностику стафілококової інфекції на підставі нових даних про особливості біологічних властивостей штамів *S. aureus*, вилучених із різних осередків вегетування, шляхом конструювання нового елективного середовища з рослинної сировини. Апаратура: мікроскоп, термостат, автоклав, спектрофотометр, центрифуга, auto reader. Вперше показано, що вилучені з госпітального середовища штами *S. aureus* у 66,1% випадків були високоадгезивними, а у 53,2% мали високі показники біоплівкоутворення. В діапазоні високоактивних та середньоактивних показників визначалась антилізоцимна активність та антикомплементарна активність клінічних штамів *S. aureus*. Обґрунтовано вибір рослинної сировини для отримання гідролізатів та ферментолізатів. Розроблені технології отримання поживної основи із ферментолізату паточної м'яса, зернової барди, ячмінної дробини; технології одержання поживної основи із кислотного гідролізату паточної м'яса, ячмінної дробини. Ступінь впровадження: 5 патентів, 1 заявка на корисну модель України, 5 технологій, 3 акти впровадження. Сфера (галузь) використання: медицина (мікробіологія, бактеріологія, біотехнологія).

34.03.18.0441/0216U000691

Дослідити фізіолого-біохімічні механізми формування та регуляції захисного відгуку рослин зернових культур за дії біотичних та абіотичних стресорів: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення; Керівник Молодченкова

Ольга Олегівна. – ДР 0111U003485. УДК 577.1:581.132, 577.1:577.114.

74 с.

Об'єкт дослідження – сорти, лінії, гібриди озимої та ярої пшениці (*Triticum aestivum* L.), ярого ячменю (*Hordeum vulgare* L.), кукурудзи (*Zea mays* L.), які достовірно відрізняються за рівнем стійкості до грибних патогенів (збудники фузаріозу, альтернаріозу), посухо-жаростійкості. Мета роботи – вивчити фізіолого-біохімічні механізми формування та регуляції захисного відгуку рослин зернових культур за дії біотичних та абіотичних стресорів, виявити біохімічні показники, пов'язані зі стійкістю до стресів та ефективні індуктори стимулювання та управління захисними системами рослин для обґрунтування та удосконалення методів біохімічної оцінки, прогнозування та підвищення стійкості рослин зернових культур до несприятливих чинників оточуючого середовища. Методи дослідження – стандартні адаптовані та розроблені в лабораторії методики біохімічного аналізу рослин. Показано, що в основі біохімічних механізмів формування стійкості рослин зернових культур до інфікування грибними патогенами, впливу несприятливих абіотичних чинників лежить перебудова процесів метаболізму, пов'язана з накопиченням та перерозподілом захисних білків (інгібіторів протеїназ, лектинів, дегідринів), зміною активності ферментів (ліпоксигенази, фенілаланінаміакліази, сахарозофосфатсинтази), спрямованою генерацією медіаторів сигнальних систем в рослинних тканинах. Встановлено, що зміни активності вивчених захисних білків та ферментів в тканинах злакових рослин за впливу чинників різної природи контролюються різними механізмами і залежать від рівня експресії захисних генів та інтенсивності процесів біосинтезу білка. Досліджена роль саліцилової, жасмонової та арахідонової кислот у формуванні захисних реакцій злакових рослин проти грибних патогенів та абіотичних стресорів. Одним із проявів захисної дії жасмонової, саліцилової та арахідонової кислот є їх здатність індукувати зміни активності захисних білків (інгібіторів трипсину, лектинів, фенілаланінаміакліази, ліпоксигенази) в тканинах рослин зернових культур. Дані щодо зміни активності захисних білків під впливом саліцилової та жасмонової кислот свідчать про участь цих сполук у ланцюзі сигнальних шляхів, які призводять до експресії захисних генів та формування стійкості рослин зернових культур до грибних патогенів. На основі використання результатів вивчення закономірностей зміни активності захисних білків за дії патогенів, водного дефіциту, гіпертермії та індукторів захисних реакцій рослин удосконалені методики біохімічної лабораторної оцінки стійкості злакових рослин до грибних патогенів та посухостійкості. Вперше обґрунтована концепція існування гнучкої системи біохімічних реакцій, їх взаємодії та участі в регуляції механізмів захисту та формуванні біохімічних основ стійкості рослин зернових культур до впливу несприятливих біотичних та абіотичних чинників довкілля, теоретично обґрунтовані та експериментально реалізовані нові біохімічні підходи до оцінки ступеня стійкості генотипів зернових культур за умов інфікування грибними патогенами та дії несприятливих абіотичних стресорів. Результати НДР впроваджені в розроблених методах оцінки стійкості генотипів злакових культур, рекомендаціях селекціонерам, які будуть використовуватися в селекційних відділах інституту, селекційних станціях, центрах. Перевагою нових удосконалених біохімічних методів оцінки селекційного матеріалу є їх експресність, контрольовані умови оцінки, висока продуктивність і відтворюваність, що дозволяє оцінювати селекційний матеріал уже на ранніх етапах селекції та в короткі терміни. Удосконалені методи дозволяють знизити вартість оцінки одного зразка в 10 разів. Узагальнені експериментальні дані можна буде застосовувати при вирішенні завдань

фундаментального та прикладного значення, спрямованих на підвищення стійкості рослин зернових культур до грибних хвороб та абіотичних стресорів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.03.18.0442/0216U000692

Дослідити поліморфізм запасних білків насіння різних за якістю генотипів зернобобових культур: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сорто-вивчення; Керівник Молодченкова Ольга Олегівна. - ДР 0111U003486. УДК 577.1:635.655.

68 с.

Об'єкт - сорти, гібридні популяції та гібридні лінії (F2-F8) сої (*Glycine max* L.). Мета - дослідити характер змін вмісту та компонентного складу 7S і 11S глобулінів, їх співвідношення у білку сортів, гібридів та гібридних ліній сої різного генетичного походження, а також вивчити особливості характеру зміни інтенсивності в компонентному складі цих білкових фракцій певних субодиниць та білкових компонентів, що впливають на здоров'я людини (?¹, ?, A, A3 та A5, B) в зв'язку з якістю білка. Методи - стандартні та розроблені в лабораторії методики біохімічного аналізу рослин. Проаналізовані та систематизовані результати аналізу вивчення білкового комплексу насіння сортів зернобобових культур української та закордонної селекції. Показано, що досліджені сорти зернобобових культур значно відрізнялися як за вмістом сумарного білка, так і за вмістом 7S та 11S глобулінових фракцій, які вважаються найбільш перспективними для виробництва продуктів харчування. Розроблено та рекомендовано для наукових установ, які займаються селекцією сої продовольчого напрямку, два експрес-методи виділення та ідентифікації 7S та 11S глобулінових фракцій насіння сої, які дозволяють швидко вести оцінку селекційного матеріалу за даними показниками. Встановлений міжсортівий поліморфізм за компонентним складом 7S та 11S глобулінів насіння сої, визначені особливості вмісту, співвідношення та компонентного складу 7S і 11S глобулінових білків у генотипів різного філогенетичного походження, гібридів F2- F8 сої та їх батьківських форм. У ранніх гібридних популяцій (F2-F4) простежувався чіткий взаємозв'язок між вмістом сумарного білка та вмістом 7S глобулінової фракції. В старших поколіннях (F6-F8) ця закономірність зберігалася не у всіх гібридних комбінацій, які вивчалися. Виявлено, що між вмістом 11S білків та вмістом білка в насінні кореляційний взаємозв'язок відсутній. Встановлено, що на вміст та співвідношення 11S/7S глобулінової фракції в насінні сої впливають умови вирощування, що слід враховувати в програмі добору генотипів сої продовольчого напрямку, так як ці показники впливають на якість та харчову цінність соєпродуктів. Показано, що компонентний склад 7S і 11S глобулінів сої контролюється складною генетичною системою з різною дією та взаємодією генів. Аналіз отриманих результатів виявив, що генотипи сої різного філогенетичного походження характеризуються поліморфізмом за вмістом у компонентному складі 7S та 11S глобулінів таких субодиниць, як ?¹, ? та компонентів A3, A5, A і B, які впливають на здоров'я людини як негативно, так і позитивно, що потрібно враховувати при селекції сої на якість. Результати НДР упроваджені в розроблених методах оцінки якості насіння зернобобових культур, рекомендаціях селекціонерам, які використовуються у відділі селекції, генетики та насінництва бобових культур, селекційних станціях, центрах. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.03.18.0443/0216U000706

Скринінг вихідного селекційного матеріалу сільськогосподарських культур на наявність

генномодифікованих конструкцій та розробка реципієнтних систем для їх введення:

Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сорто-вивчення; Керівник Волкова Наталія Едуардівна. - ДР 0111U006097. УДК 604.6:581(075.8).

28 с.

Об'єкт дослідження - особливості морфогенезу *in vitro* тканин рослин сої, скринінг зразків на наявність трансгенних конструкцій. Мета дослідження - тестування сортів, ліній, гібридів пшениці, ячменю, кукурудзи, сої селекції СГІ-НЦНС на наявність послідовностей трансгенних конструкцій. Добір оптимального складу живильних середовищ для отримання морфогенної калусної культури та регенерації генотипів сої. Методи - полімеразна ланцюгова реакція, гель-електрофорез, культивування експлантів в умовах *in vitro*. Протестовано 10 сортів пшениці м'якої озимої, 12 сортів сої культурної, дев'ять ліній та 20 гібридів кукурудзи, дев'ять сортів ячменю селекції СГІ - НЦНС та встановлено відсутність найбільш розповсюджених у сучасних комерційних ГМ ліній регуляторних елементів трансгенних конструкцій (промоторів CaMV 35S, PSsuAra, Ta29, nos термінатору). Досліджено особливості морфогенезу *in vitro* тканин 12 сортів сої Півдня України. Обрано найбільш придатний експлант - сім'ядольні вузли - для отримання морфогенного калусу. Встановлено, що тканини сорту сої Сяйво найбільш сприйнятливі до умов *in vitro*. Розроблено технологію отримання регенерантів сої сорту Сяйво із калусу, яка включає культивування сім'ядольних вузлів на живильному середовищі GB5 із додаванням БАП та НОК (по 4 мг/л) для утворення соматичного ембріогенних структур, та подальшому культивуванню калусів на живильному середовищі GB5 з додаванням БАП і ІМК (по 2 мг/л) для отримання укоріненних регенерантів. Може бути використано як оптимальна реципієнтна система для трансгенезу. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.03.18.0444/0216U001751

Дослідження ролі мікрофлори дистальних відділів кишкового тракту в підтримці оксидатного гомеостазу: Заключний звіт /Державна установа "Інститут мікробіології та імунології ім. І.І. Мечникова НАМН України"; Керівник Осолодченко Тетяна Павлівна. - ДР 0113U001519. УДК 579.61:616-078.

79 с.

Об'єкт дослідження: мікрофлора дистальних відділів кишкового тракту пацієнтів з порушеннями оксидатного гомеостазу та контрольної групи; клінічні штами *Lactobacillus* spp. та *E. coli*; штами *Lactobacillus* spp., що входять до складу комерційних пробіотичних препаратів. Мета роботи: встановити кореляційний зв'язок між видовим складом мікрофлори дистальних відділів кишкового тракту та станом оксидатного гомеостазу у пацієнтів з оксалурією та сечокальціною хворобою. Методи дослідження: мікробіологічні, статистичні. Охарактеризовано кількісний та якісний склад мікробіоценозу дистальних відділів кишкового тракту у пацієнтів з порушеннями оксидатного гомеостазу. Сконструйоване поживне середовище для детекції штамів мікроорганізмів, здатних до деградації оксалату. Вилучено 12 штамів *Lactobacillus* spp. та 25 штамів *E. coli*, які можуть бути перспективними для створення на їх основі бактеріологічних препаратів для профілактики та корекції порушень оксидатного гомеостазу. Вказані штами охарактеризовані за біологічними властивостями та чутливістю до антибактеріальних препаратів.

34.03.18.0445/0216U001755

Дослідження особливостей взаємодії анти-

мікробних пептидів з мішенями: Заключний звіт / Державна установа "Інститут мікробіології та імунології ім. І.І. Мечникова НАМН України"; Керівник Лісняк Юрій Володимирович. – ДР 0113U001516. УДК 529.213.29; 541.515. 615.02/14; 615.281; 615.31.

112 с.

Мета НДР: з'ясування особливостей міжмолекулярних взаємодій антимікробних пептидів із біомішенями для виявлення ключових структурних характеристик їх молекул, якими обумовлюється терапевтична ефективність групи пептидних антибіотиків. Завдання НДР: дослідити ліганд-рецепторні взаємодії поліміксину з його трьома клітинними мішенями: ліпополісахаридним компонентом зовнішньої мембрани грам-негативної бактерії, ліпідом А; з фосфоліпідами внутрішньої мембрани грам-негативної бактерії та з поверхневим рецептором епітелію проксимальних каналців нирки людини, мегаліном; виявити структурні характеристики молекул поліміксинів, обумовлюють їх антимікробну активність та їх нефротоксичність. Об'єкти дослідження: комплекси поліміксину та його похідних з ліпідом А; комплекси поліміксину з додецилфосфохоліновими та додецилсульфат натрієвими міцелами, з фосфатиділхоліновими та фосфатиділетаноламіновими бішаровими мембранами; комплекси поліміксину з ліганд-зв'язуючими доменами рецептору ліпопротеїнів низької щільності (LDLR). Предмет дослідження: міжмолекулярні взаємодії та особливості зв'язування поліміксину В з ліпідом А, з модельними мембранами та з мегаліном; структурні аспекти протимікробної та нефротоксичної дії поліміксинів. Методи дослідження: методи біоінформатики та молекулярного моделювання: мінімізація, симульований відпал, докінг ліганду у рецептор, молекулярна динаміка. Результати НДР: Показана вирішальна роль залишків діамінобутанової кислоти (Dab) в положеннях 1, 3, 5, 8 та 9 поліміксину у його зв'язуванні з ліпідом А. Взаємодія пептиду з міцелю додецилсульфат натрію (ДСН) або ліпідним бішаром цвіттеріонного фосфатиділетаноламіну (ФЕА), - міметиками мембрани грам-негативних бактерій, - відбувається за рахунок електростатичних взаємодій та/або взаємодій водневого зв'язування його протонованих і полярних груп з зарядженими і полярними групами ДСН міцели або полярними групами ФЕА ліпідного шару. Взаємодія пептиду з міцелю цвіттеріонного додецилфосфохоліну (ДФХ) і з ліпідним бішаром цвіттеріонного фосфатиділхоліну (ФХ), - міметиками клітинної мембрани еритроцитів людини, - відбувається за рахунок гідрофобних взаємодій Phe, Leu і метилкетаноїлу. Зв'язування поліміксину з ФЕА мембраною є сильнішим, ніж з ФХ мембраною. Показана можливість утворення стабільного комплексу поліміксину В з ліганд-зв'язуючими повтори мегаліну за універсальним механізмом зв'язування катіонних лігандів ліганд-зв'язуючими повтори рецепторів LDLR-сімейства. Показано, що взаємодія поліміксину з мегаліном є сильнішою, ніж у його NAB-похідної. Виявлені структурні передумови відмінностей цих взаємодій.

34.29 Ботаніка

34.03.18.0446/0216U000916

Використання водної рослинності для індикації стану та екологічного менеджменту Азово-Чорноморських прибережних екосистем: Заключний звіт / Державна установа Інститут морської біології НАН України; Керівник Мінічева Галина Григорівна. – ДР 0111U006732. УДК 582.526.3:574:658(262.5/54).

163 с.

У звіті представлені методичні розробки застосування принципів морфофункціональної екології водної рослинності до задачі моніторингу екологічного статусу класу

морських екосистем і методів пріоритетного менеджменту азово-чорноморських прибережних екосистем відповідно до вимог Водної рамкової Директиви і Морської стратегії ЄС. Наводиться опис нових морфофункціональних індикаторів для всіх життєвих форм водної рослинності та оціночні шкали визначення екологічного статусу класу для прибережних і транзитних екосистем українського сектора Чорного моря. Представлені результати просторово-часової оцінки екологічних статусу класів для різних типів водних екосистем району дослідження. Запропоновані нові інтегральні індекси природної стійкості і антропогенних навантажень на локальні приморські екосистеми і методи пріоритетного екологічного менеджменту лиманів північно-західного Причорномор'я. Надано рекомендації до гармонізації національних методів моніторингу трансформованих і охоронюваних морських екосистем України до європейських стандартів. Запропоновано новаторські методи управління екологічним станом приморських локальних екосистем, що побудовані на системному підході і принципах пріоритетності заходів екологічного менеджменту. Звіт викладений у 6 розділах на 163 сторінках, ілюстрований 66 рисунками і 40 таблицями. Список цитованої літератури містить 146 посилань, з них 72 кирилицею та 72 латиницею, а також 2 посилання на інтернет ресурси. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.31 Фізіологія рослин

34.03.18.0447/0416U000039

Ярмоленко Ольга Сергіївна. Морфофункціональні перетворення міокарда за умов гіпоосмолярної гіпергідратації організму у віковому аспекті (анатомо-експериментальне дослідження): Дис... к.мед.н. / Сумський державний університет. – Захищена 17.12.2015.

УДК 616.127 - 018 - 084 - 053 - 06 : 612.014.46 (043.3).

165 с.: 1 табл., 70 іл. – Бібліогр.: 187 назв.

В роботі доведений негативний вплив гіпергідратації на всі досліджувані показники, що проявляється порушенням взаємовідносин вагових та планіметричних параметрів шлуночків серця, змінами гістоархітекtonіки міокарда та дисбалансом хімічних елементів. Найбільш виражені зміни при цьому виявляються у тварин старечого віку. Застосування коректора на фоні гіпергідрії призводить до уповільнення дилатації правого шлуночка та зменшення його гідратації, покращення васкуляризації міокарда, зменшення проникності судинної стінки у молодих та зрілих щурів та, меншою мірою, у щурів старечого віку.

34.03.18.0448/0416U000041

Маркевич Олена Валентинівна. Морфофункціональні зміни скелета в умовах впливу низьких доз іонізуючого опромінення у віковому аспекті (анатомо-експериментальне дослідження): Дис... к.мед.н. / Сумський державний університет. – Захищена 18.12.2015.

УДК 611.018.4:612.751.1:616.71-007.23[504.054:614.876; 615.036.8].

186 с.: 19 табл., 50 іл. – Бібліогр.: 276 назв.

Дисертаційна робота присвячена вивченню особливостей структурної перебудови кісток скелета і зміни їх хімічного складу за умов впливу малих доз іонізуючого опромінення, а також виявлення можливості корекції морфологічних змін препаратом "Кальцій-глюконат".

34.33 Зоологія

34.03.18.0449/0216U000914

Поширення чужорідних безхребетних в водоймах Азово-Чорноморського екологічного

коридору: оцінка біологічного забруднення, прогнозування та моделювання - перший рік виконання проекту: Заключний звіт /Державна установа Інститут морської біології НАН України; Керівник Сон М.О. – ДР 0115U001903. УДК 592(262.5+262.54).

19 с.

Бібліографічний опис: Науково-технічний звіт на тему "Поширення чужорідних безхребетних в водоймах Азово-Чорноморського екологічного коридору: оцінка біологічного забруднення, прогнозування та моделювання" (1 рік виконання). Етап 1: Поширення чужорідних видів у Азово-Чорноморському екологічному коридорі: 19 с., 28 джерел. Обсяг звіту - 19 сторінок. Звіт містить вступну частину, вступ, 3 розділи, висновки, рекомендації та перелік посилань (28 джерел). Об'єкт дослідження - чужорідні види. Мета роботи - отримання системних даних щодо поширення чужорідних безхребетних в водоймах Азово-Чорноморського екологічного коридору, його прогнозування та моделювання, оцінка біологічного забруднення. Завданням першого етапу роботи, якому присвячений звіт є отримання масиву даних, щодо поширення чужорідних видів в ключових територіях Азово-Чорноморського екологічного коридору екологічної мережі України. Методи дослідження на першому етапі роботи - аналітичні оцінки, стандартні польові методи досліджень. Результати НДР планується використати у наступних галузях: розвиток систем екологічної оцінки в регіоні (зокрема, щодо дескриптору 2 Рамкової директиви морської стратегії); моніторинг та прогнозування чужорідних видів, зокрема, на територіях, що охороняються; фундаментальні зоологічні, гідробіологічні та екологічні дослідження; учбовому процесі. Значення роботи обумовлене тим, що чужорідні види є однією з найбільш принципових екологічних проблем регіону. Прогнозні припущення щодо розвитку об'єкту дослідження - продовження існуючих тенденцій зростання біологічного забруднення та з'явлення його нових джерел. ЕКОЛОГІЧНИЙ КОРИДОР, ДУНАЙ, ДНІСТЕР, ДНІПРО, ЧОРНЕ МОРЕ, АЗОВСЬКЕ МОРЕ, ЛИМАНИ, ЧУЖОРІДНІ ВИДИ. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.03.18.0450/0216U001039

Різноманіття життєвих форм хребетних: еволюційно-морфологічний, онтогенетичний та функціонально-адаптивний аспекти дослідження: Заключний звіт /Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена; Керівник Ковтун Михайло Фотійович, Дзєверін Ігор Ігорович. – ДР 0111U000086. УДК 595.132:577.21. 129 с.

Мета запланованої роботи - напрацювання матеріалів, які зробили б суттєвий внесок в створення загальної концепції утворення та збереження біорізноманіття; теорії мінливості та онтогенезу. Загальнобіологічне значення явища біорізноманіття не викликає сумніву, як і те, що дослідження його потрібно проводити на всіх рівнях організації живого та в різних аспектах. У межах такої загальнобіологічної проблематики морфологічне різноманіття (в даному випадку хребетних) розглядалось як складова біорізноманіття життєвих форм в цілому. Об'єктами дослідження стали представники чотирьох класів хребетних тварин (ссавці, птахи, плазуни, амфібії). Застосовано методи, традиційні для еволюційно-морфологічних та ембріологічних досліджень. Для кількісного опису та аналізу матеріалів залучено одно- та багатовимірні статистичні методи.

34.03.18.0451/0216U001062

Паразитарні системи фонових груп тварин, їх біорізноманіття і структура залежно від тривалих змін довкілля; ревізія видового

складу і систематики практично важливих таксонів паразитів фауни України: Заключний звіт /Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена; Керівник Корнюшин Вадим Васильович. – ДР 0111U000150. УДК 576.89:597/599(477).

251 с.

Досліджена структура паразитарних систем диких копитних, свійських коней, промислових риб, водних і наземних молюсків; узагальнені результати еколого-паразитологічних досліджень та власних і літературних даних щодо акантоцефал, цестод гіменолепідодей та нематод - філяроїдів та стронгілоїдів фауни України. Підготовлено рукопис випуску "Фауна України. Гіменолепідодіє цестоди родини *Aploparaksidae*, *Confluariidae* та *Fimbriariidae*". У складі міжнародної дослідницької групи проведено молекулярно-філогенетичний аналіз родини *Onchocercidae* - найбільш поширеної і багатой на види родини в складі *Filarioidea*. Результатом аналізу стала філогенетична гіпотеза, яка передбачає наявність 5 монофілетичних груп у складі родини *Onchocercidae*. Узагальнено відомості щодо скреблянок фауни України Проведено їх таксономічний аналіз, проаналізовано особливості їх гостального, біотопічного та географічного розподілу. Підготовлено рукопис випуску "Фауна України. Акантоцефали". Ядро фауни акантоцефал України складають палеарктичні види (35), більшість з яких паразитують у птахів (20) і риб (13), решта у амфібій (2 види). Вивчено різноманітність нематод надродини *Strongyloidea* на території України в порівнянні з різноманітністю цієї групи загалом. Проведено філогенетичний аналіз морфологічних ознак як статевозрілих, так і личинкових форм надродини, визначено напрями еволюції окремих ознак, і на основі порівняння з молекулярними даними оцінено роль паралелізмів і конвергенцій в еволюції групи. Проаналізовано генетичний матеріал, одержаний переважно від личинок (церкарій і метцеркарій), зібраних від молюсків з прісноводних і солонуватододних водойм та наземних екосистем. Порівняльний аналіз одержаних послідовностей з послідовностями Генбанку дозволив встановити таксономічний статус церкарій та метцеркарій. Проведено аналіз змін видового різноманіття угруповання кишкових стронгілід еквід з віком хазяїна. Проведено аналіз даних з зараженості свійських коней різних типів утримання кишковими паразитами. Встановлено високий рівень зараженості кишковими нематодами робочих коней, що утримуються у приватних стайнях без проведення дегельмінтизації. Проведено молекулярні дослідження проб крові коней з України, Польщі та Словаччини на наявність патогенів, що передаються через укуси кліщів, а саме *Babesia equi* (*Piroplasmidae*) та *Anaplasma phagocytophilum* (*Rickettsiales*). *Babesia equi* виявлено у 14% хазяїна. Зокрема, в Україні зараженість кінською бабезією становила 28%. Аналіз паразитофауни шлунково-кишкового тракту коня Пржевальського (n=21) в Чорнобильській зоні відчуження та коника польського (n=124) в заповідниках Польщі, виявив подібність видового складу представників підродин *Strongyloinae* та *Cyathostominae*, а також видів *Parascaris equorum*, *Oxyuris equi*, *Anoplocefolia perfoliata* та личинок овоїдів *Gasterophilidae*. Високий рівень екстенсивності зараженості основними групами паразитів пов'язаний із низькою інтенсивністю зараженості ними. *Strongyloinae* представляють ветеринарне значення за умови високої інтенсивності зараженості хазяїна. Формування ядра паразитів осетрових риб в аквакультурі В'єтнаму проходить завдяки наявності евриксенних паразитів, що перейшли від місцевих та раніше інтродукованих груп риб. Активна інтродукція цінних видів риб, а також інших гідробіонтів з різних регіонів планети є фактором збагачення фауни паразитів як осетрових, так і інших видів риб. При вивченні паразитів риб у рибоводних госпо-

дарствах Центрального Полісся встановлено збідненість паразитофауни. Переважну більшість складають широко специфічні види найпростіших, моногеней, трематод та ракоподібних. Найбільш різноманітно трематоди представлені у риб літоральної зони водойми, яка сприятлива для існування молюсків, тому ядро трематодофауни складають паразити рибоїдних птахів, в життєвому циклі яких присутні ці проміжні хазяї.

34.03.18.0452/0216U002055

Рідкісні та зникаючі види гризунів України: таксономія, мінливість, поширення, чисельність та охорона: Заключний звіт /Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена; Керівник Русін Михайло Юрійович. – ДР 0115U006526. УДК 599.32 (477).

24 с.

За сучасними таксономічними уявленнями зараз в Україні існує 52 види гризунів. З них до Червоної книги України включено 20 видів з 6 родин. Усі види відповідно до їх екологічних переваг можна поділити на дві групи. Більшість видів представлені видами відкритих просторів (16), інші тягнуться до лісів і гір (4 види). За необхідною стратегією охорони види можна поділити на ті, що потребують збереження цілинних степових екосистем (мишівки та сліпачок), та ті, що залежать від характеру господарської діяльності людини (агроценозів та пасовищ; хом'як, ховрахи та тушканчики). Мета роботи - уточнити видовий склад та систематику рідкісних та зникаючих гризунів України; з'ясувати поширення та чисельність модельних видів у найбільш проблемних регіонах України; встановити рівень внутрішньо- та міжгрупової мінливості у модельних видах. Звіт підсумовує та систематизує дані щодо поширення рідкісних видів гризунів, зібрані авторами протягом 2004-2015 рр. У ході дослідження було підтверджено, що чинний режим у природних степових заповідниках не придатний для збереження локальних популяцій ховрахів, тушканчика та хом'яка. В ході численних польових виїздів знайдено нові поселення сліпачка у Херсонській, Дніпропетровській та Запорізькій областях. Доведено перебування виду на обох берегах Дніпра. За результатами дослідження ми приходимо до висновку, що необхідно суттєво збільшувати площу степових заповідників і включати території з різним ступенем антропогенного навантаження. При цьому регулювання природоохоронного режиму має враховувати наявність та поширення на території об'єкта ПЗФ різних видів рідкісних гризунів. Регулювання за необхідності та при достатньому науковому обґрунтуванні повинно включати: абсолютне заповідання, сінокосіння, контрольоване випалювання травостою, помірний випас напіввільних або вільних копитних. Опис крадіометричної мінливості дозволяє розробити методи для ідентифікації тварин та більш впевнено оцінювати минуле та сучасне поширення тварин. При цьому важливим є відокремлення мінливості, пов'язаної з віком, від міжвидових відмінностей. Модельною групою для дослідження морфологічної мінливості були обрані сліпаки (Spalacidae: Spalacinae). Будова тіла та черепа сліпаків зазнала значних перебудов завдяки пристосуванню до підземного риючого способу життя. Ми провели багатовимірний аналіз крадіометричної мінливості сліпаків фауни України. Виявлено, що вікові трансформації у представників двох ліній сліпаків (Spalax та Nannospalax), що розійшлися в пізньому міоцені, дуже подібні. За багатовимірною оцінкою відмінностей відмінностей добре відокремлюється лише білозубий сліпак, інші види, представлені в дослідженні декількома видами роду Spalax, практично не відрізняються за загальними розмірами та формою черепа. Відмінності виявлено в деталях будови певних структур черепа, наприклад, назальних кісток. Звіт про НДР: 24 с., 6 рис., 3 табл., 19 джерел. Робота передається за кордон за

договірною ціною.

34.03.18.0453/0216U002131

Еколого-фауністична характеристика, систематика, еволюція та основи раціонального використання домінуючих груп комах-ентомофагів фауни України та суміжних територій: Заключний звіт /Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена; Керівник Зерова Марина Дмитрівна. – ДР 0111U000087. УДК 595.792+632.96(477).

382 с.

Протягом підзвітного періоду проведено еколого-фауністичне та морфо-біологічне дослідження 9-ти груп паразитичних комах: ормірид, евритомід, торимід, ентедонін, трихограматид, енциртид, мікрогастрин, метоїїн, аномалонін, целіонід, а також формицид фауни України та інших територій. Встановлено особливості поширення значених груп ентомофагів, уточнені їхні трофічні зв'язки та характер паразитизму. Вперше продемонстровано напрямки морфологічної та екологічної еволюції хальцидоїдних їздців в цілому і їздців "евлофідного комплексу" зокрема; проведено філогенетичні реконструкції за морфологічними та молекулярно-генетичними даними на широкій інтерактивній матриці як приклад кібертаксономії. Вперше проведено огляд видів та видано монографію з роду Nikaonія світової фауни, вперше проведено і видано у вигляді окремих монографій огляди їздців-підродів Telenominae та Torguminae, а також роду Ogmugus, видано комплексний огляд родини Eulophidae та проаналізовано особливості поширення, морфології та екологічного моніторингу мурашок (родина Formicidae). Вперше показано на прикладі європейських первинних паразитів гусениць метеликів-біланів, що і кормові рослини, і вид хазяїна впливають на успішність у конкурентній боротьбі між ендопаразитами, модулюючи хімічний або механічний спосіб усунення конкурента. Досліджено біологічні особливості, а саме зв'язки з хазяями їздців-іхневмонід та браконід, зокрема вперше вказано для України інтродукованого паразитоїда Achrysocharoides robiniae, що є природним ворогом шкідника-вселенця - білоакцієвого мінера в Україні. Вперше для науки описано 116 рецентних видів та 2 рецентні роди паразитичних перетинчастокрилих, а також 5 рецентних видів мурашок, 10 видів та 7 нових родів викопних паразитичних перетинчастокрилих, а також 10 викопних видів і 4 викопні роди мурашок. Розширено уявлення щодо багатьох груп комах-ентомофагів фауни України, вперше для фауни України зазначено 59 видів та 1 рід паразитичних перетинчастокрилих, а також 6 видів та 1 рід мурашок. В 2011-2015 рр. колекції Відділу збільшились більше як на 80000 екземплярів. Результати наукових досліджень за темою в цілому знайшли своє втілення в 6 монографіях, 108 публікаціях в фаховій науковій періодиці, 2 каталогах, а також 11 замітках, 33 тезах виступів та 39 науково-популярних статтях, 21 стаття вийшла друком в міжнародних рейтингових виданнях, що мають імпакт-фактор (IF).

34.35 Екологія

34.03.18.0454/0416U000166

Соколов Євген Володимирович. Екосистеми ліманів північно-західного Причорномор'я: цілісна оцінка і підходи до управління: Дис... к.б.н. /Одеський філіал Інституту біології південних морів ім. О.О. Ковалевського НАН України. – Захищена 29.12.2015.

УДК 574.5 (262.5.05).

239 с.: 30 табл., 49 іл. – Бібліогр.: 132 назви.

Запропонован алгоритм цілісної оцінки та розроблені нові індекси, що дозволяють визначити природну стійкість,

інтенсивність гідробіологічних процесів, антропогенне перетворення природних умов і здійснити пріоритетні екологічні заходи з відновлення гідроecологічного стану. Розглянуті особливості автотрофного процесу, наведена оцінка антропогенного навантаження на екосистему Дофинівського, Григор'євського та Тилігульського лиманів. Розроблена структура пріоритетних заходів, спрямованих на відновлення гідроecологічного стану Дофинівського лиману.

34.03.18.0455/0416U000214

Гоблик Калина Михайлівна. Біотопна диференціація та індикаторне значення населення колембол Закарпатської низовини: Дис... к.б.н. /Інститут екології Карпат НАН України. – Захищена 29.12.2015.

УДК 595.71+591.5+591.9.

211 с.: 26 табл., 22 іл. – Бібліогр.: 230 назв.

Дисертація присвячена вивченню особливостей структурної організації угруповань колембол в основних типах природних і урбанізованих едафотопів регіону. У досліджених біотопах Закарпатської низовини достовірно виявлено 197 видів колембол. Описано два нових для науки таксони *Neopharogona zakarpatica* і *Neopharogona graffi*. Виділено 31 індикаторний вид колембол для оцінки раритетності їхніх угруповань.

34.03.18.0456/0416U000215

Рагуліна Марина Євгенівна. Участь мохоподібних (Bryophyta) у процесах самовідновлення техногенно порушеного екосистем Волино-Поділля та Передкарпаття: Дис... к.б.н. /Інститут екології Карпат НАН України. – Захищена 29.12.2015.

УДК 582.32.581.22(477.8).

206 с.: 26 табл., 9 іл. – Бібліогр.: 238 назв.

Здійснено комплексну оцінку функціональної ролі мохоподібних у саморегенерації техногенно змінених екосистем Волино-Поділля та Передкарпаття. Встановлено видові різноманіття та екологічний розподіл мохоподібних на техногенних відслоненнях різного гірничо-породного складу. На досліджуваних техногенних комплексах виявлено 161 вид бріобіонтів, приналежних до 88 родів 39 родин 4 чотирьох класів.

34.03.18.0457/0416U000216

Рожак Володимир Петрович. Цикл вуглецю в лісових екосистемах Стрийсько-Сянської верховини (Українські Карпати): Дис... к.б.н. /Інститут екології Карпат НАН України. – Захищена 28.12.2015.

УДК 631.417.1:631.433.3.

160 с.: 26 табл., 37 іл. – Бібліогр.: 279 назв.

На прикладі типових лісових екосистем Стрийсько-Сянської Верховини (Українські Карпати) встановлено основні параметри циклу вуглецю, зокрема його запаси та інтенсивність обмінних потоків між ними. Оцінено запаси вуглецю фітомаси деревного ярусу та підросту з використанням методу подеревної таксації деревного ярусу та модельних дерев підросту.

34.03.18.0458/0416U001410

Драга Мар'яна Василівна. Екологічні особливості регуляції адаптивного потенціалу агроценозів за модифікуючої дії фізіологічно активних речовин: Дис... к.б.н. /Інститут агроecології і природокористування Національної академії аграрних наук України. – Захищена 16.02.2016.

УДК 504+581.7+633.1+631.8.

125 с.: 27 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 250 назв.

Дисертаційна робота присвячена вивченню регуляції адаптивного потенціалу пшениці озимої (*Triticum aestivum* L.) за показниками фізіологічної адаптації рослин та модифікуючої дії фізіологічно активних речовин (ФАР) природного походження Агростимуліну та Емістиму в умовах підвищених температур дефіциту вологи як основних чинників змін клімату. Встановлено, що застосування ФАР на посівах пшениці озимої сприяло морфо-фізіологічним та біохімічним адаптивним змінам у рослинному організмі за умов дії підвищених температур та водного дефіциту, особливо у вегетаційні періоди з більш стресовими для рослин умовами: позитивній динаміці кількісних показників анатомічної структури стебла рослин; підвищенню у рослинних органах вмісту пігментів (хлорофіли а і b, каротиноїди); збільшенню площі листової поверхні та посиленню ознак ксероморфності листка; підвищеній фізіологічній активності прапорцевого листка; поліпшенню продукційних параметрів пшениці за рахунок активізації біохімічних реакцій азотного метаболізму. Теоретично обґрунтовано і експериментально доведено можливість стабільного підвищення врожайності пшениці за умов посухи, зокрема, встановлено технологічні параметри оптимального використання Агростимуліну та Емістиму при вирощуванні пшениці озимої та ярої в зоні північного Лісостепу. Встановлено, що застосування Агростимуліну та Емістиму сприяло підвищенню врожайності пшениці озимої сорту Поліська 90 (до 38,7 %) і пшениці ярої сорту Колективна 3 (до 32,4 %) та покращанню якості зерна за рахунок підвищення вмісту білка та клейковини в зернівці.

34.03.18.0459/0416U001411

Онук Ліана Леонідівна. Екологічні особливості стану боліт басейну річки Ствига: Дис... к.б.н. /Інститут агроecології і природокористування Національної академії аграрних наук України. – Захищена 16.02.2016.

УДК 502.51 (285.3).

224 с.: 6 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 318 назв.

Дисертаційна робота присвячена комплексному дослідженню болотних екосистем басейну р. Ствига на основі вивчення динаміки їх рослинного покриву, стратиграфії торфовищ та особливостей екологічного стану. Досліджено екологічні особливості боліт басейну Ствиги у межах України та Білорусії, встановлено закономірності просторового розподілу боліт, якісні та кількісні характеристики болотних масивів (із оцінками їх площі та стану, морфологічних та екологічних особливостей, місцезнаходження). Підведено підсумки збереження болотних видів *in situ* та *ex situ*. Проведено екологічний, таксономічний, фітоценотичний та соціологічний аналізи рослинного покриву болотних рослинних угруповань дослідженого району. На основі стратиграфії болотних масивів встановлено особливості динаміки й трансформації рослинного покриву болотних екосистем даного регіону. Визначено ранг охоронних об'єктів, їх статус, призначення та локалізацію у межах басейну, виділено території, перспективні для включення до природоохоронної мережі як резервати ландшафтного та біотичного різноманіття.

34.03.18.0460/0216U000913

Взаємовідношення угруповань одноклітинних і багатоклітинних організмів екотонів біоциклів Азово-Чорноморського регіону:

Заклучний звіт /Державна установа Інститут морської біології НАН України; Керівник Александров Борис Георгійович. – ДР 0111U006730. УДК 574.2:592.52(262.5/54).

259 с.

Звіт про ДНР: 262 с., 127 рис., 88 табл., 253 джерел. Об'єкт дослідження - угруповання водних мікро- і макроорганізмів у прибережній зоні моря, у тому числі: бактерії, гриби, джгутикові, інфузорії, мікрофітобентос, мікропаразити, олігохети, ракоподібні, молюски та риби. Мета роботи - визначення взаємовідносин одноклітинних і багатоклітинних гідробіонтів в перехідній, або екотонній зоні розташування біоциклів Понтоазова, тобто в зоні взаємодії суші, моря та континентальних водойм Азово-Чорноморського регіону. Основними районами спостережень були узбережжя північно-західної частини Чорного моря від мису Санжейка (с. Бугово) до острова Джарилгач, а також узбережжя Азовського моря. Отримані результати базуються на аналізі кількісного розподілу мікро- і макроорганізмів у просторі та часі, а також на оригінальних експериментах, що були проведені у лабораторних та польових умовах. Всього при виконанні досліджень за темою було зібрано та проаналізовано 4063 кількісних проб та призведено 48135 вимірів. Робота присвячена визначенню просторового розподілу організмів у зоні контакту "берег-море", участі мікро- і макроорганізмів у розкладі штормових викидів на піщаній та скелястій літоралі, що забезпечує зв'язок між водними та наземними екосистемами. При проведенні роботи разом з використанням загальноприйнятих методів гідробіологічних спостережень були розроблені оригінальні методи лабораторних і польових експериментів по визначенню ролі мікро- і макроорганізмів у розкладі штормових викидів різної природи. Виконання теми передбачає розробку показників стану одноклітинних і багатоклітинних угруповань та їх взаємодії, визначення горизонтального та вертикального розподілу границь екотону у прибережній зоні моря, розробку рекомендацій щодо проведення моніторингу, оцінку сучасного стану та прогноз розвитку екологічно та господарськи важливих гідробіонтів. У перше визначення кількісна роль штормових викидів у житті угруповань організмів супраліторалі. Показана роль ентомофауни і олігохет в утилізації органічної речовини викидів. Наведені дані по швидкості розкладу штормових викидів різної природи. Запропоновані індикатори стану антропогенного навантаження у прибережній зоні моря, а також модель розрахунку біофільтраційної функції двостулкових молюсків у очищенні морської води від бактерій. Розпочаті спостереження про визначення кількісної ролі мікро- і макроорганізмів у розкладі органічної речовини мають перспективи визначення кількісного зв'язку водних та наземних екосистем, а також ролі гідробіонтів у формуванні берегових наносів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.03.18.0461/0216U001281

Активність нових штучних селенвмісних гетероциклічних сполук у біологічних системах: Заключний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Овсяннікова Тетяна Миколаївна. – ДР 0112U006931. УДК 574+547.1'123.

93 с.

Об'єкти дослідження: ліпосоми, еритроцити, лейкоцитарно-тромбоцитарна фракція крові, грампозитивні факультативно-анаеробні коки *Staphylococcus aureus*, штам St. aureus ATCC, грамнегативні факультативно-анаеробні палички *Escherichia coli*, штам E. coli ATCC); одноклітинна водорість *Astasia longa*, мітохондрії печінки шурів, дріжджі. Мета роботи - визначення молекулярних механізмів біологічної активності нових штучних селенвмісних гетероциклічних сполук залежно від наявності у їхньому складі певних функціональних замісників. Методи досліджень - біофізичні, біохімічні, хімічні, мікробіологічні, фізико-хімічні, математичні. Досліджено біологічну активність нових селенвмісних гетероциклічних сполук у декількох штучних та природних біологічних системах. Встановлена різнома-

нітна біологічна активність представників нових сполук - антиоксидантна; прооксидантна; впливаюча на біоенергетичні характеристики спряжених мембран; мембранопротекторна; мембрано руйнуюча; імуномодуюча. Активності залежать від функціональних замісників у структурі селенвмісних молекул та їхньої концентрації. Розроблено методи керування життєвою діяльністю різних біооб'єктів за допомогою селенвмісних сполук. Отримані фундаментальні знання щодо дії нових селенвмісних сполук за умовами штучних та одноклітинних біооб'єктів. Встановлені якісні та кількісні залежності активності сполук є важливими для обґрунтування методик застосування нових перспективних селенвмісних сполук на рівні багатоклітинних організмів. Результати даної роботи можуть бути застосовані у біотехнології, фармакології, мікробіології, харчовій промисловості.

34.03.18.0462/0216U001444

Біорізноманіття та біоресурсний потенціал екосистем рівнинних водосховищ в умовах глобальних кліматичних змін і розвитку біологічної інвазії: Заключний звіт /Інститут гідробіології НАН України; Керівник Якушин Володимир Михайлович. – ДР 0111U000077. УДК 551.583:(608.32:574)(285.33). 285 с.

На прикладі екосистем дніпровських водосховищ досліджено закономірності реакції на кліматичні зміни та біологічну інвазію основних угруповань гідробіонтів - фітопланктону, фітомікроепіфітону, вищої водної рослинності, бактеріо-, зоопланктону і макрозообентосу. Встановлено, що важливим механізмом цієї реакції є реалізація адаптаційних спроможностей компонентів біоти, що забезпечує збереження біорізноманіття та підтримання біоресурсного потенціалу гідроекосистем. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.03.18.0463/0216U002010

Екологічні сукцесії гідробіоценозів дельти Дунаю: Заключний звіт /Інститут гідробіології НАН України; Керівник Ляшенко Артем Володимирович. – ДР 0111U001016. УДК [581.524.3:574.58(282.243.7.05)].

393 с.

Розроблено схему розвитку гідробіоценозів і створено класифікацію екологічних сукцесій Кілійської дельти Дунаю. Прісноводні сукцесії гідробіоценозів починаються з виникненням водних об'єктів на межі прісних та солоних вод. Сукцесії проходять від слабо структурованих та низько продуктивних біотичних комплексів, які формуються в протиторстві з руйнівною дією довкілля. Функціонування найбагатших, добре структурованих та більш продуктивних серіальних стадій забезпечується за рахунок збільшення біотичного різноманіття, розвитку видів-ефікаторів і заповнення екологічних ніш. Абіотичні чинники прагнуть повернути угруповання до початкових стадій, а біотичні - направляють його у бік клімаксу.

34.37 Антропология

34.03.18.0464/0216U001532

Розробка концептуальної моделі оцінки наслідків і ризиків впровадження NBIS-технологій: Заключний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Чешко Валентин Федорович. – ДР 0112U008336. УДК 572.1/.4:504.03:575.8.

265 с.

Об'єкти досліджень: теоретичні моделі антропогенезу, як еволюційного процесу, що заснований на декількох авто-

номних системах генерації та реалізації адаптивної інформації; які коєволюціонують. Предмет дослідження - механізми інтеграції генетичних та соціокультурних адаптивних компонентів, оскільки останні виконують функцію потенційного контролера можливих еволюційних ризиків впровадження NBIC-технологій. Мета дослідження: формування концептуальної моделі стабільної еволюційної стратегії людини, як методологічно-теоретичної бази загальної концепції біобезпеки. Методи дослідження: внаслідок трандисциплінарного характеру дослідження останнє потребувало синтезу методів, що використовуються в еволюційній епістемології, фізичній та культурній антропології, соціальній психології та соціології науки. Результати дослідження: розробляється коєволюційна концепція трьохмодульної стабільної еволюційної стратегії Homo sapiens, на основі якої формулюється принцип еволюційної додатковості: величина еволюційного ризику визначається одночасно двома параметрами? спонтанно-дескриптивним (еволюційна ефективність) і креативно-телеологічним (еволюційна коректність)

34.39 Фізіологія людини і тварин

34.03.18.0465/0416U000004

Фарафонов Святослав Жанович. Фізіолого-морфологічні та продуктивні показники бугайців волинської м'ясної породи, залежно від факторів годівлі та утримання: Дис... к.с.-г.н. /Львівська національна академія ветеринарної медицини імені С.З.Гжицького. – Захищена 18.12.2015.

УДК 612.325, 616-056.25, 599.735.51.

183 с.: 27 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 398 назв.

Об'єкт дослідження: фізіологічний стан і продуктивність бугайців волинської м'ясної породи та їх корекція пробіотиками, залежно від віку, умов годівлі та утримання. Мета досліджень - з'ясувати фізіолого-морфологічні та продуктивні особливості бугайців волинської м'ясної породи залежно від віку, умов годівлі, утримання та корекції пробіотиками. Методи досліджень: фізіолого-морфологічні (кількість еритроцитів, лейкоцитів і лейкограма), етологічні (поведінка тварин), біохімічні (гемоглобін, вміст загального білка, білкових фракцій, Са, Р, каротин); зоотехнічні (динаміка росту, аналіз кормів, відносна і абсолютна швидкість росту, морфологічний склад туш) статистичні (вірогідність отриманих результатів). Наукова новизна: Уперше застосовано комплексний підхід до вивчення фізіолого-морфологічних та продуктивних показників бугайців волинської м'ясної породи в умовах Західного Полісся за впливу різних аліментарних чинників: з періоду підгодівлі підсисних телят і до завершальної відгодівлі; у перехідні періоди вирощування, який передбачає використання фізіологічних, морфологічних, гематологічних, етологічних, біохімічних та зоотехнічних досліджень. Уперше встановлено позитивну дію пробіотиків різного мікробного складу (на основі молочнокислих бактерій та на основі анаеробних мікроорганізмів) на фізіолого-морфологічні та етологічні показники в момент відлучення. Вона полягає у підвищенні вмісту гемоглобіну та загального білка, зниження негативності стресу під час відлучення від матері та зміни умов годівлі, та утримання. Отримало подальший розвиток дослідження застосування пробіотиків "Байкал ЕМ-1У" та "Біовітон-ЛБ" з метою підвищення адаптивних механізмів організму в перехідні періоди утримання тварин. Запропановано: На основі вивчення фізіолого-морфологічних, етологічних та продуктивних показників бугайців волинської м'ясної породи запропоновано для профілактики технологічних стресів в м'ясному скотарстві у перехідні періоди відлучення від матері та переходу тварин з літньо-пасовищного на зимово-стійлове утримання, рекомендовано застосування пробіотиків "Байкал ЕМ-1У" та "Біовітон ЛБ" згідно схеми та доз наведених у па-

тенті № 93516 (2006) та методичні рекомендації з вибору шляхів підвищення обмінних процесів і продуктивності відгодівельного молодняка бугайців волинської м'ясної породи та технологічних рішень підвищення продуктивності худоби волинської м'ясної породи з урахуванням етологічних чинників. Впроваджено: результати досліджень впроваджені у виробництво в ТзОВ "Зоря" Ковельського району Волинської області. Для профілактики технологічних стресів в м'ясному скотарстві у перехідні періоди відлучення від матері та переходу тварин з літньо-пасовищного на зимово-стійлове утримання, рекомендовано застосування пробіотиків "Байкал ЕМ-1У" та "Біовітон ЛБ". Отримані результати з технології вирощування та відгодівлі бугайців волинської м'ясної породи пропонуємо використовувати у навчальному процесі з курсу "Фізіологія сільськогосподарських тварин" та "Годівля сільськогосподарських тварин" ВНЗ України III-IV рівнів акредитації аграрного профілю та у науково-дослідній роботі.

34.03.18.0466/0416U000087

Ландсман Альона Олександрівна. Метаболічна функція печінки свиней в залежності від типу вищої нервової діяльності: Дис... к.вет.н. /Національний університет біоресурсів і природокористування України. – Захищена 28.12.2015.

УДК 636.4:612.35/.8.015.

151 с.: 13 табл., 26 іл. – Бібліогр.: 225 назв.

Дисертаційна робота присвячена вивченню особливостей перебігу метаболічних процесів у печінці свиней різних типів вищої нервової діяльності. В роботі описані відмінності показників обміну вуглеводів, ліпідів, пігментів та білків в сироватці крові, в синтезі або перетворенні яких приймає участь печінка у свиней з різним ступенем прояву сили, рівноваженості та рухливості коркових процесів. Вперше вивчено особливості впливу різних типів вищої нервової діяльності на функціональну активність печінки в процесі обміну речовин. У дослідях встановлено вірогідне перевищення інтенсивності реакцій перетворення у печінці свиней сильного врівноваженого рухливого типу вищої нервової діяльності у порівнянні із тваринами сильного врівноваженого інертного, сильного нерівноваженого та слабого типів. Встановлено кореляційний зв'язок між основними властивостями коркових процесів та показниками перетворення вуглеводів у печінці, синтезу і транспорту жирів, обміном білірубину, білоксинтезуючою функцією печінки, реакціями трансамінування, процесами знешкодження аміаку, при цьому сила та врівноваженість нервових процесів в переважній більшості характеризувалась високою кореляційною залежністю, а з показниками рухливості взаємозв'язок був менш значимим із різним ступенем сили впливу.

34.03.18.0467/0416U001019

Карповський Павло Валентинович. Кортико-вегетативна регуляція процесів неспецифічного імунітету в організмі свиней:

Дис... к.вет.н. /Національний університет біоресурсів і природокористування України. – Захищена 28.12.2015.

УДК 636.4:612.8.017.

193 с.: 30 табл., 22 іл. – Бібліогр.: 412 назви.

Дисертаційна робота присвячена вивченню характеру взаємодії кортикальних і вегетативних механізмів регуляції імунологічних реакцій у організмі свиней. Вперше встановлено тісний взаємозв'язок механізмів кортикальної та вегетативної регуляції ($r=0,30-0,70$ за $p<0,05-0,001$), які взаємно впливають один на одного. Суттєвіший вплив здійснюють властивості коркових процесів ($n2x=0,50-0,80$ за $p<0,05-0,001$). Визначено динаміку неспецифічного імунітету (ба-

ктерицидну і лізоцимну активність сироватки крові, фагоцитарну активність нейтрофілів та кількість циркулюючих імунних комплексів крові) у свиней залежно від особливостей вищої нервової діяльності і автономної нервової системи під час впливу технологічного подразника. Встановлено кореляцію основних властивостей коркових процесів та тонусу автономної нервової системи з показниками імунологічної реактивності до та під час дії технологічного подразника: найбільш тісні взаємозв'язки стосуються сили і врівноваженості процесів збудження і гальмування в корі великого мозку, що підтверджено розрахунком показників сили впливу. Зв'язки змінюються як за величиною, так і за напрямом, залежно від впливу технологічного подразника. Ці дані свідчать про перегрупування кортико-вегетативних регуляційних механізмів адаптації організму свиней за технологічного стрес-фактора, що розширює існуючі уявлення про індивідуальні механізми регуляції імунологічної відповіді у свиней.

34.03.18.0468/0216U001060

Дофамінергічна система в патогенезі запальних захворювань кишечника: клініко-експериментальні дослідження: Заклучний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Гарманчук Людмила Василівна. – ДР 0115U000260. УДК 612.3; 591.132.

83 с.

Об'єкт дослідження: патогенез запальних захворювань кишечника. Мета роботи: Визначити роль центральної та периферичної дофамінергічної системи в механізмах порушення бар'єрної функції кишечника при запальних захворюваннях кишечника. Методи дослідження: методи хімічного руйнування дофамінергічних нейронів в центрі та на периферії, метод моделювання експериментального виразкового коліту, фармакологічні дослідження, метод визначення ендотеліальної проникності *in vivo*, вимірювання активності мієлопероксидази, визначення вмісту протеїнів методом Вестерн-блот аналізу. Встановлено, що у щурів з експериментальним колітом та пацієнтів з хронічним виразковим колітом пригнічений синтез дофаміну (знижений рівень тирозин гідроксилази у колоноцитах) та змінена експресія дофамінового транспортеру DAT, D2 та D3 дофамінових рецепторів у слизовій оболонці товстої кишки. Вперше доведено, що руйнування центральних дофамінергічних нейронів призводить до загострення протікання експериментально коліту. Ступінь загострення перебігу експериментального коліту пропорційний ступеню руйнування центральної дофамінергічної системи. Протилежний результат був отриманий за умов руйнування периферичних дофамінергічних нейронів. Одним з механізмів, що лежить в основі захисної дії дофамінергічної системи в патогенезі виразкового коліту є підтримки цілісності кишечного бар'єру. Захист ендотеліального бар'єру частково опосередковується через активацію центральних D2 дофамінових рецепторів, та пригнічення адгезивного потенціалу ендотеліальних клітин через зменшення експресії ICAM-1. Доведено, що застосування препаратів з дофамінергічною активністю, а саме агоністів D2 та D3 дофамінових рецепторів, є ефективним в прискоренні загоєння уражень при експериментальному коліті і може бути рекомендованим для подальшого клінічного випробування. Результати НДР впроваджено: в навчальний процес навчально-наукового центру "Інститут біології" Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

34.03.18.0469/0216U001293

Дослідження ролі функціонального стану мембранних редокс-систем у визначенні темпів старіння організму: Заклучний звіт /Хар-

ківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Падалко Володимир Іллч. – ДР 0112U005892. УДК 57.017.67.

99 с.

Об'єкт дослідження - мітохондрії, мікросоми і сироватка крові щурів самців лінії Вістар різного віку, яких утримували на стандартному раціоні віварію ХНУ імені В. Н. Каразіна ; комахи *Drosophila melanogaster* лінії White. Мета роботи - Дослідження закономірностей формування активних форм кисню мікросомальним та мітохондріальним електронтранспортними ланцюгами та вивчення ролі цих процесів у передчасному старінні організму. Методи дослідження - диференційне центрифугування, спектрофотометрія, біохімічний аналіз активності ферментів та вмісту метаболітів. Встановлено, що "калорійно обмежені" тварини були менш чутливі до дії ксенобіотиків, мали менший ступінь оксидативного стресу та продукції активних форм кисню у мікросомальній електронтранспортній системі. Сумісне введення до організмів щурів та комах хлориду кадмію та антиоксиданту рослинного походження дозволило показати, що покращення показників життєздатності й тривалості життя лабораторних моделей на фоні введення їм ксенобіотику пов'язані значною мірою зі зменшенням препаратом виразності стану оксидативного стресу та мікросомальної продукції високо реакційних форм кисню. Дослідження впливу м'якого роз'єднання мітохондрій за допомогою 2,4-динітрофенолу показало суттєвий вплив мітохондріальної генерації активних форм кисню на тривалість життя щурів. В цілому, наведені дані свідчать на користь важливої ролі генерації активних форм кисню у мікросомальному та мітохондріальному електронтранспортних ланцюгах, як найменше, у передчасному, обумовленому несприятливими факторами середовища, старінні, що в свою чергу, робить вельми актуальним пошук модуляторів інтенсивності функціонування вказаних мембранопов'язаних ферментних систем, як потенційних засобів покращення "якості життя" людей похилого віку

34.41 Морфологія людини і тварин

34.03.18.0470/0416U000339

Височанський Олександр Вікторович. Особливості зв'язків показників реовазограми стегна з антропометричними параметрами підлітків різних соматотипів: Дис... к.мед.н. /Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова. – Захищена 27.01.2016.

УДК 616–071.3:675.1:611.984:612.655/.656.

208 с.: 29 табл., 3 іл. – Бібліогр.: 274 назви.

Об'єкт – стан судинної системи в залежності від конституціональних особливостей організму; мета – визначення особливостей зв'язків між показниками реовазограми стегна та антропометричними параметрами здорових хлопчиків і дівчаток Поділля, що належать до різних соматотипів; методи – біоелектричні імпедансні, антропометричні та соматотипологічні, статистичного аналізу; результати – у здорових міських хлопчиків і дівчаток Подільського регіону України різних соматотипів встановленні особливостей взаємозв'язків показників реовазограми стегна із антропометричними параметрами тіла, що дозволило розробити регресійні моделі індивідуальних нормативних показників амплітуди систолічної хвилі, тривалості висхідної частини реовазограми та показників дикротичного і діастолічного індексів; галузь – медицина.

34.03.18.0471/0416U000340

Побігун Надія Григорівна. Кальцій-фосфорний баланс у щурів із гіпофункцією щитоподібної залози при фізичному навантаженні, стресі та їх поєднанні: Дис... к.мед.н.

/Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова. – Захищена 27.01.2016.

УДК 612.44:616-092.9:546.41:616-056.2.

164 с.: 13 табл., 47 іл. – Бібліогр.: 292 назви.

Об'єкт – зміни кальцій-фосфорного балансу за умов дефіциту тиреоїдних гормонів під впливом фізичних навантажень і хронічного стресу; мета – встановити характер змін кальцій-фосфорного балансу при впливі помірного фізичного навантаження, хронічного стресу та їх поєднання на фоні гіпофункції щитоподібної залози; методи – експериментальні, імуноферментні, біохімічні, морфологічні, рентген денситометрія, статистичні; результати – на основі комплексного експериментального дослідження з використанням імуноферментних, біохімічних, денситометричних і морфологічних методик з'ясований стан кальцій-фосфорного балансу в щурів із гіпофункцією щитоподібної залози при фізичному навантаженні, хронічному емоційно-больовому стресі та їх поєднанні; галузь – медицина.

34.45 Фармакологія

34.03.18.0472/0216U000736

Двовимірні лазерні поляризаційні методи та оптико-електронні технології діагностики структурних змін біологічних тканин при онкологічних захворюваннях: Заключний звіт /Вінницький національний технічний університет; Керівник Павлов Сергій Володимирович. – ДР 0114U003461. УДК 615.471.03:616.073.

146 с.

Об'єкт дослідження – процеси вимірювання та аналізу поляризаційних параметрів біологічних тканин з подальшим процесом діагностування структурних змін в біологічних тканинах при онкологічних захворюваннях. Мета роботи – підвищення інформативності та достовірності діагностики структури біологічних тканин при онкологічних захворюваннях шляхом розширення функціональних можливостей методів двовимірної лазерної поляриметрії з використанням оптико-електронних технологій обробки та комплексного аналізу лазерних поляризаційних зображень. Засоби дослідження базуються на основних положеннях фізіології людини, системного аналізу і теорії біотехнічних систем, теорії поляризаційної і кореляційної оптики, математичного моделювання, математичної статистики і комп'ютерної обробки біомедичних параметрів, теорії розпізнавання образів. Апаратура, яка використовувалась – система введення зображень на базі цифрової камери BW13 SCIENCELAB 1.3 MPix і ноутбука HP ProBook 4530s, програмне забезпечення у вигляді ліцензійної версії ППП Matlab. Розвинуто математичні моделі двовимірної Мюллер-матричної томографії полікристалічних мереж біологічних тканин та рідин (плазми крові) при онкопатологіях. Розширено функціональні можливості систем лазерної поляриметричної діагностики за рахунок нових методів Мюллер-матричної томографії біологічних шарів різної оптичної товщини та двошарових біологічних структур, зокрема при онкологічно змінених шарів гладкого м'яза шийки матки. Визначено ефективність систем прямої та опосередкованої Мюллер-матричної орієнтаційної та фазової томографії біологічних шарів у діагностиці гістологічних зрізів печінки пацюків. Запропоновано метод і систему локальної лазерної поляриметрії для оцінювання патологічних змін біотканин на основі відтворення локальних параметрів анізотропії, ентропії та ступеня депляризації із нейро-нечітким аналізом на прикладі меланом шкіри. Область застосування результатів робіт – використання в профілактичних і лікувальних установах.

34.55 Біокібернетика

34.03.18.0473/0216U001752

Біологічні основи розробки синбіотичних комплексів за умов застосування електромагнітних й ультразвукових хвиль: Заключний звіт /Державна установа "Інститут мікробіології та імунології ім. І.І. Мечникова НАМН України"; Керівник Бабич Євгеній Михайлович. – ДР 0113U001517. УДК 57.04:[537.868+534-8]:579.262.

168 с.

Об'єкт дослідження: пробіотичні властивості штамів *Lactobacillus spp.*, метаболіти лактобактерій, біоплівки мікроорганізмів, біологічні властивості мікроорганізмів (катаболічна, адгезивна, лецитиназна, плазмокоагулазна). Мета роботи: обґрунтування гіпотези в частині фундаментальних досліджень стосовно здатності електромагнітних й ультразвукових хвиль впливати на утворення мікробних біологічно активних речовин та біоплівок. Методи дослідження: мікробіологічні, біологічні, статистичні. Пошукові дослідження дозволили виділити від бджіл штам *L. plantarum*, який проявляє в 1,8-5,0 разів частіше ніж пробіотики на основі *L. acidophilus*, *L. rhamnosus* антагоністичну активність проти патогенних коринебактерій. Визначені фізико-хімічні фактори, що посилюють та пригнічують антагоністичні й адгезивні властивості лактобактерій. З'ясовано, що за умов мікроаерації відбувалось підвищення кількості спожитої лактобактеріями глюкози, стимуляція їх адгезивних та конкурентних властивостей. Встановлено, що застосування міліметрових хвиль частотного діапазону 61,0 ГГц підвищувало конкурентні властивості штаму-кандидату відносно патогенних коринебактерій та золотистих стафілококів, а дія низькоенергетичних ультразвукових чинників не впливала на утворення факторів конкурентної боротьби. Досліджено вплив метаболітів пробіотичного штаму-кандидату на біологічні властивості патогенних (*C. diphtheriae*) і умовно-патогенних (*S. aureus*) бактерій. З'ясовано, що речовини, які виділяють продуценти, пригнічують ростові властивості мікроорганізмів та утворення бактеріальних біоплівок, сприяють зниженню токсичності дифтерійного екзотоксину та інгібують утворення ферментів агресії золотистих стафілококів. Отримані результати розкривають перспективність розробки технологій, направлених на створення препаратів нового типу проти *C. diphtheriae* і *S. aureus* та підвищення ефективності їх одержання і тестування.

36 ГЕОДЕЗІЯ. КАРТОГРАФІЯ

36.16 Вища геодезія

36.03.18.0474/0416U000206

Романок Володимир Васильович. Геодинамічна інтерпретація вертикальних рухів земної кори Європи, визначених за даними ГНСС-вимірів: Дис... к.т.н. /Національний університет "Львівська політехніка". – Захищена 29.12.2015.

УДК 528.481:551.242.12:550.343.6.

171 с.: 24 табл., 55 іл. – Бібліогр.: 204 назви.

У дисертаційній роботі, за результатами опрацювання даних результатів спостережень майже двохсот перманентних ГНСС-станцій Європи за період з 2000 до 2011 року, визначено абсолютні і регіональні складові векторів швидкості сучасних вертикальних рухів земної кори. Розроблено методику, на основі якої встановлено для деяких сейсмічно активних районів Європейського континенту прямий і обернений зв'язок між величинами узагальненого критерію поля ПСВРЗК та малою піввіссю еліпса розсіювання епіцентрів землетрусів.

36.23 Прикладна геодезія. Прикладні застосування аерозйомки і фотограмметрії

36.03.18.0475/0416U000202

Паламар Альона Юріївна. Удосконалення нормативної грошової оцінки земель, розташованих у зоні впливу гірничо-металургійних підприємств (на прикладі міста Кривого Рогу): Дис... к.т.н. /Національний університет "Львівська політехніка". – Захищена 29.12.2015.

УДК 528.4: 622. 012+669. 013 (477.63).

142 с.: 15 табл., 30 іл. – Бібліогр.: 144 назви.

Об'єкт дослідження - землі промислових регіонів. Мета - дослідження екологічних факторів і врахування їх впливу на вартість земель, розташованих у зоні гірничо-металургійних підприємств. Методи дослідження: математичної статистики та проведення екологічних досліджень. Новизна - встановлено необхідність підготовки тематичного картографічного матеріалу для оцінки земель, розташованих у зоні впливу гірничо-металургійних підприємств; побудовано геопросторову модель прояву екологічних факторів для техногенно навантажених територій проживання населення; визначено вплив екологічного коефіцієнту (Ke) для нормативної оцінки землі, який характеризує екологічну ситуацію в промислових регіонах; вдосконалено методику розрахунку нормативної грошової оцінки земель, розташованих у зоні впливу гірничо-металургійних підприємств. Результати досліджень та методика визначення і врахування екологічного коефіцієнту можуть бути використані для проведення нормативної грошової оцінки земельних ділянок в промислових містах України. Матеріали теоретичних досліджень щодо удосконалення оцінки земель використані в навчальному процесі ДВНЗ "Криворізького національного університету" в процесі підготовки фахівців за спеціальністю "Землеустрій та кадастр". Галузь - кадастр і моніторинг земель (технічні науки).

36.03.18.0476/0416U001158

Бабушка Андрій Васильович. Оцінка інформативності авіаційного лазерного сканування для розв'язання гідрографічних задач: Дис... к.т.н. /Національний університет "Львівська політехніка". – Захищена 28.12.2016.

УДК 528.85.

133 с.: 15 табл., 68 іл. – Бібліогр.: 110 назв.

В роботі розглянуто теоретичні засади та можливості застосування авіаційного лазерного сканування для розв'язання гідрографічних задач, зокрема моделювання гідрографічних об'єктів. Досліджено і визначено основні чинники, які впливають на зменшення рівня повернутого лазерного сигналу. До них належать атмосфера, підстильна поверхня, та апаратура лазерного сканера. На підставі розрахунків впливу атмосфери на втрати сигналу встановлено, що показник аерозольного послаблення для довжин хвиль лазерних сканерів 1064 і 1560нм суттєво змінює точність визначення координат точок. Проведено аналіз процесу відбиття лазерного променя від водної поверхні. Розраховано коефіцієнти відбиття Френеля для межі середовищ "повітря-вода" та встановлено їх залежність від кута падіння променя на поверхню води. Запропоновано формулу обчислення рівня повернутої енергії для об'єктів з дзеркальним типом відбиття, за якою розраховано значення повернутої оптичної енергії від водної поверхні. Визначено точність вимірювання нахиленої віддалі залежно від величини сигнал/шум. Встановлено, що для реальних умов знімання точність визначення координат точок може суттєво відрізнятись від декларованої виробниками точності. Запропоновано та реалізовано методику оптимізації вхідної ЦМР для коректного відображення

її у вигляді горизонталей, суть якої полягає у побудові регулярної сітки змінного кроку залежно від складності поверхні, з доповненням її структурними лініями гідрографічних об'єктів.

36.33 Картографія

36.03.18.0477/0416U000201

Четверіков Борис Володимирович. Методи опрацювання аерокосмічних та картографічних матеріалів для відображення об'єктів історичного середовища: Дис... к.т.н. /Національний університет "Львівська політехніка". – Захищена 28.12.2015.

УДК 528.92.

114 с.: 6 табл., 35 іл. – Бібліогр.: 104 назви.

В роботі розглянуто теоретичні засади та можливості застосування космічних знімальних систем високого та надвисокого просторового розрізнення для картографування об'єктів історичного середовища. Проведено аналіз методів вивчення історичних об'єктів на основі архівних картографічних матеріалів та даних дистанційного зондування, що дозволило сформулювати перелік основних задач, які ставляться перед картографуванням історичних об'єктів культурної спадщини. На підставі експериментальних досліджень математичних моделей геометричної корекції зображень надвисокого просторового розрізнення доведено, що найкращі показники СКП для знімків відзнятих з супутників GeoEye-1 і Quick Bird, отримуємо за математичними моделями RPC та DLT. Проведено аналіз історичних меж Бабиного Яру та прилеглих до нього Караїмського, Мусульманського, Християнського та Єврейського кладовищ, що існували з 1924 по 1969 роки на основі архівних аеро- та картографічних матеріалів. Запропоновано методику створення історичних ситуаційних картографічних матеріалів засновану на поєднанні інтерпретаційних можливостей архівних аерознімків та письмових свідчень очевидців історичних подій. Запропоновано та описано методику автоматичного визначення руйнацій історично вагомих споруд в межах містобудівної ситуації внаслідок стихійного лиха.

37 ГЕОФІЗИКА

37.01 Загальні питання геофізики

37.03.18.0478/0216U001179

Дослідження зв'язків УНЧ-ННЧ електромагнітних полів в Антарктиці та Арктиці з сонячною та геомагнітною активністю (шифр Геліомакс-2015): Заключний звіт /Радиоастрономічний інститут Національної академії наук України; Керівник Колосков Олександр Валерійович. – ДР 0115U007061.

УДК 550.388.2.

89 с.

Об'єкт дослідження - Глобальні електромагнітні резонатори Землі, космічна погода, світова грозова активність. Мета роботи - Встановлення можливості сумісного використання УНЧ-ННЧ сигналів, що реєструються на приймальних позиціях УАС та SOUSY в режимі інтерферометру. Виявлення зв'язків сигналів, що сформовані глобальними електромагнітними резонаторами, із сонячною та геомагнітною активністю. Методи та апаратура - методи та засоби досліджень включають встановлені на УАС та SOUSY комплекси збору даних і розроблені в РІ НАНУ алгоритми та програмне забезпечення, створені для виконання задач НТР (взаємна когерентна обробка УНЧ-ННЧ записів з УАС та SOUSY, співставлення даних з індексами активності, отримання та обробка інформації зі світових центрів даних, тощо). Результати та наукова новизна - За допомогою базового прила-

ду глобальної мережі над низькочастотного інтерферометра (Lemi-419ant, УАС) і магнітометра LEMI-30i, (обсерваторія SOUSY, Арктика) продовжено реєстрацію та обробку УНЧ-ННЧ записів. Доповнено базу даних спостережень електричних та магнітних полів. Показано можливість використання характеристик глобальних електромагнітних резонаторів для моніторингу та передбачення стану космічної погоди. Галузь використання - радіофізика, геофізика.

37.03.18.0479/0216U002034

Розробка рекомендацій по визначенню глибини та інтенсивності сейсмічних джерел з використанням даних цифрових каналів ГЦСК: Заключний звіт /Головний центр спеціального контролю (філія Національного центру управління та випробувань космічних засобів) Державного космічного агентства України; Керівник Корнієнко Ігор Валерійович. – ДР 0116U002044. УДК 550.3.

52 с.

В звіті представлені матеріали науково-дослідної роботи "Розробка рекомендацій по визначенню глибини та інтенсивності сейсмічних джерел з використанням даних цифрових каналів ГЦСК" згідно Плану виконання науково-дослідницької, винахідницької і раціоналізаторської роботи у Головному центрі спеціального контролю в 2014 році. Основою метою роботи є розробка апаратно-програмного комплексу з розрахунку глибини та інтенсивності сейсмічних джерел за даними цифрових каналів пунктів сейсмічних автономних "Любар", "Ужгород", пункту спостереження "Балта", автономного пункту спостереження "Кам'янець-Подільський" Головного центру спеціального контролю та використання даних іноземних сейсмічних станцій, внесення та розробка рекомендацій оперативному черговому ПУ ГЦСК по використанню програмно-математичного забезпечення.

37.03.18.0480/0216U002035

Дослідження якості цифрових даних з міжнародних НЦД, які використовуються в оперативній роботі: Заключний звіт /Головний центр спеціального контролю (філія Національного центру управління та випробувань космічних засобів) Державного космічного агентства України; Керівник Корнієнко Ігор Валерійович. – ДР 0116U002045. УДК 550.3.

27 с.

В звіті представлені матеріали науково-дослідницької роботи "Дослідження якості цифрових даних з міжнародних НЦД, які використовуються в оперативній роботі" згідно Плану виконання науково-дослідницької, винахідницької і раціоналізаторської роботи у Головному центрі спеціального контролю в 2014 році. Суть дослідження полягає в розробці рекомендацій щодо використання даних цифрових станцій НЦД в оперативній роботі, пошуку найбільш ефективних сейсмічних груп (станцій), заміні непрацюючих або малоефективних груп (станцій), а також внесенні змін та доповнень до комплексів обробки інформації.

37.03.18.0481/0216U002036

Розробка рекомендацій номерам чергової зміни при реєстрації та обробці сейсмічних сигналів з району м. Кривий Ріг: Заключний звіт /Головний центр спеціального контролю (філія Національного центру управління та випробувань космічних засобів) Державного космічного агентства України; Керівник Корнієнко Ігор Валерійович. – ДР 0116U002046. УДК 550.3.

25 с.

В звіті представлені матеріали науково-дослідної роботи "Розробка рекомендацій номерам чергової зміни при ре-

єстрації та обробці сейсмічних сигналів з району м. Кривий Ріг" згідно Плану виконання науково-дослідницької, винахідницької і раціоналізаторської роботи у Головному центрі спеціального контролю в 2014 році. В даний час існує проблема із визначенням природи сейсмічних сигналів з району м. Кривий Ріг. Сейсмічними станціями ГЦСК періодично реєструються сейсмічні події, епіцентри яких знаходяться в центральній частині українського щита, де розташовані гірничодобувні підприємства. Форма запису, амплітудна різниця сигналів і спектрограми цих подій істотно відрізняються. Одне з основних завдань - встановлення зв'язку виникнення найбільш сильних сейсмічних подій з проведенням потужних вибухів та з особливостями тектоніки району. В результаті надана можливість оперативним черговим змінам підрозділів спеціального контролю оперативно визначати природу сейсмічних сигналів з району м. Кривий Ріг, що дозволяє покращити якість виконання основної задачі.

37.03.18.0482/0216U002037

Проведення порівняння якості цифрового і аналогового (візуального) записи магнітних сигналів: Заключний звіт /Головний центр спеціального контролю (філія Національного центру управління та випробувань космічних засобів) Державного космічного агентства України; Керівник Пархоменко Віталій Павлович. – ДР 0116U002047. УДК 550.3.

20 с.

На даний час в службі спеціального контролю, як і у всьому світі, існує тенденція переходу від аналогового сигналу і аналогової обробки інформації до цифрового сигналу і цифрової обробки інформації. Перехід від аналогової системи до цифрової є не повним, тобто використовують не повністю цифрові системи (цифрові датчики, системи передачі цифрових даних, цифрові станції прийому і обробки даних та зберігання), а гібриди аналогових та цифрових систем (аналогові датчики, аналогові або цифрові системи передачі даних, аналогові станції прийому та цифрові станції обробки даних та їх зберігання). Тому неможливо на існуючих порівняннях цифрових та аналогових систем визначити перевагу чи недоліки створених "цифрових" систем в службі спеціального контролю над існуючими аналоговими системами. В даній роботі ми проведемо порівняння якості цифрового та аналогового (візуального) запису магнітних сигналів та зробимо висновки щодо доцільності переходу від аналога до цифри.

37.03.18.0483/0216U002038

Дослідження шляхів модернізації технічних засобів сейсмічного методу: Заключний звіт /Головний центр спеціального контролю (філія Національного центру управління та випробувань космічних засобів) Державного космічного агентства України; Керівник Суходольський Володимир Анатолійович. – ДР 0116U002048. УДК 550.3.

32 с.

В звіті представлені матеріали науково-дослідницької роботи "Дослідження шляхів модернізації технічних засобів сейсмічного методу" згідно виконання Плану науково-дослідницької, винахідницької і раціоналізаторської роботи у Головному центрі спеціального контролю в 2014 році. В роботі проведений аналіз стану технічних засобів сейсмічного методу пунктів спостереження, аналіз складу технічних засобів, що вивільняються при модернізації станції PS-45 та аналіз сучасних технічних засобів, які використовуються в світовій практиці ведення сейсмічних спостережень. Також розроблені рекомендації щодо ефективної модернізації технічних засобів сейсмічного.

37.03.18.0484/0216U002039

Аналіз умов виникнення типових варіацій магнітного поля Землі в ПС "Малин" ГЦСК:

Заключний звіт /Головний центр спеціального контролю (філія Національного центру управління та випробувань космічних засобів) Державного космічного агентства України; Керівник Пархоменко Віталій Павлович. – ДР 0116U002049. УДК 550.3.

41 с.

В звіті представлені матеріали науково-дослідницької роботи "Аналіз умов виникнення типових варіацій магнітного поля Землі в ПС "Малин" ГЦСК" згідно плану виконання науково-дослідницької, винахідницької і раціоналізаторської роботи у Головному центрі спеціального контролю в 2014 році. У відповідності до технічного завдання об'єктом досліджень є умови, при яких в пункті спостереження виникають типові варіації магнітного поля Землі. За тематикою Плану виконувались наступні роботи: - Розробка макету системи спостережень за умовами виникнення варіацій магнітного поля Землі в пункті спостереження "Ворсівка" Головного центру спеціального контролю; - Накопичення цифрових даних про варіації МПЗ в 2014 році (на базі апаратури ГЦСК); - Накопичення та аналіз магнітометричної інформації про стан магнітного поля Землі в 2014 році, з використанням даних міжнародних систем; - Аналіз процесів та змін, які впливають на магнітне поле Землі за допомогою національних і міжнародних технічних засобів та призводять до виникнення типових варіацій магнітного поля Землі в пункті спостереження.

37.03.18.0485/0216U002040

Особливості розповсюдження сейсмічних хвиль з регіону Румунії до пункту спостереження "Балта": Заклучний звіт /Головний центр спеціального контролю (філія Національного центру управління та випробувань космічних засобів) Державного космічного агентства України; Керівник Хоменко Віталій Миколайович. – ДР 0116U002050. УДК 550.34.

57 с.

Найближчим сейсмічно активним районом для ПС "Балта" є територія Румунії. Тому однією з найважливіших задач є надійна та швидка ідентифікація сигналів з цього регіону, чітке та точне визначення координат і параметрів землетрусів. Для більш ефективного вирішення цієї задачі необхідно провести на основі даних по зареєстрованим сигналам в ПС "Балта" систематизацію джерел з цього регіону по координатам та глибині джерел. В наслідок того, що годограф для розрахунку часу пробігу хвиль є узагальненим і не враховує особливостей шляху розповсюдження хвиль, розрахунковий час їх вступу часто відрізняється від реального. Виходячи з цього необхідно було проаналізувати цю різницю, чи має вона систематичний характер та скласти уточнений годограф хвиль Р та S з регіону Румунії для ПС "Балта".

37.15 Геомagnetизм і високі шари атмосфери

37.03.18.0486/0216U001180

Дослідження природних і штучно стимульованих іоносферних процесів та розробка дистанційних методів тривимірної діагностики плазмових неоднорідностей (ШПЦ-БЕРГЕН–2015): Заклучний звіт /Радіоастрономічний інститут Національної академії наук України; Керівник Ямпольський Юрій Моїсїйович. – ДР 0115U004079. УДК 550.388.2.

54 с.

Об'єкт дослідження - природні та штучні плазмові збурення іоносфери Землі в середніх та високих широтах. Мета

роботи - дослідження неоднорідної структури навколоземної плазми та властивостей глобальних електромагнітних резонансів Землі за даними вимірювань сигналів ВЧ, ННЧ, НВЧ діапазонів хвиль, отриманих дослідницькими комплексами обсерваторій України та EISCAT. Методи та апаратура - вдосконалення радіофізичних методів зондування і відтворення характеристик геокосмосу. Накопичення та аналіз даних моніторингових спостережень пробних ВЧ сигналів мережею рознесених приймачів. Результати та наукова новизна - представлено результати багатопозиційної обробки даних спостереження варіацій повного електронного вмісту над Центральною та Східною Європою за допомогою мереж ГНСС приймачів Польщі та України. Наведено приклади візуалізації просторово-часових карт розподілу варіацій ПЕВ над Європою для спокійних та збурених умов. Галузь використання - космічні дослідження, сонячно-земні зв'язки.

37.03.18.0487/0216U001181

Багатопозиційні іоносферні дослідження для підсупутникового супроводу національних і міжнародних космічних проектів: Заклучний звіт /Радіоастрономічний інститут Національної академії наук України; Керівник Залізівський Андрій Владиславович. – ДР 0115U004086. УДК 550.385.37; 550.388.

14 с.

В результаті аналізу даних багатопозиційних супутникових і наземних спостережень на обсерваторіях в Україні, Антарктиці та Арктиці за 11-річний цикл сонячної активності продемонстровано, що глобальні природні електромагнітні резонатори можуть бути використані як індикатори сонячно-земної взаємодії і стану космічної погоди. Параметри шуманівського та іоносферного альвенівського резонаторів контролюються варіаціями радіаційної іонізуючої компоненти сонячного випромінювання і можуть бути використані для моніторингу іоносферних характеристик. Поведінка магнітосферних резонансів класів Pc1, Pc3, Pc4 переважно контролюється корпускулярною сонячною активністю. Знайдені на прикладі детермінованого у часі 11-річного циклу закономірності дозволяють моделювати і прогнозувати поведінку геокосмосу під час інших спорадичних сонячних збурень.

37.23 Кліматологія

37.03.18.0488/0416U000248

Олексієнко Інна Миколаївна. Просторово-часовий розподіл заморозків на території України та їх вплив на плодіві культури:

Дис... к.геогр.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 15.01.2016.

УДК 551.589.6 (477).

245 с.: 13 табл., 84 іл. – Бібліогр.: 188 назв.

Дисертація присвячена комплексному дослідженню закономірностей просторово-часового розподілу заморозків на території України та оцінці заморозкобезпечності території відносно плодівих культур. Проведено аналіз сучасного стану вивчення умов виникнення заморозків, їх кліматологічної характеристики, агрокліматичних аспектів впливу на сільськогосподарське виробництво, стану прогнозування та розробки методів боротьби з заморозками в Україні та світі. Визначено сучасні кліматологічні характеристики дат останніх весняних і перших осінніх заморозків у повітрі та на поверхні ґрунту і тривалості беззаморозкового періоду порівняно із кліматологічною стандартною нормою та в останнє десятиріччя порівняно з попереднім. Вперше проведено класифікацію синоптичних процесів, що призводять до останніх весняних і перших осінніх заморозків на території України, використовуючи метод "еталону" В. Ф. Мартазінової. На основі статистичного моделювання визначено

характер і тісноту залежності середніх багаторічних дат заморозків від фізико-географічних характеристик положення території географічної широти і довготи, висоти місцевості над рівнем моря. На основі графо-аналітичного методу А. М. Лебедева розроблено кліматичний прогноз основних характеристик заморозків у повітрі та на поверхні ґрунту у різних фізико-географічних зонах для використання в сучасній агрометеорологічній практиці. Визначено повторюваність та закономірності просторового розподілу заморозків різної інтенсивності у фазу цвітіння плодівих насіннячкових (яблуна, груша) і кісточкових (вишня, черешня, слива, абрикос, персик) культур. На основі кластерного аналізу проведено спеціалізоване районування території країни за умовами заморозкобезпечності відносно плодівих культур для вирішення завдань науково обґрунтованого ведення садівництва.

37.25 Океанологія

37.03.18.0489/0216U000988

Визначення стійкості факторів відносно встановлення регіональної динаміки рівня моря: Заключний звіт /ДУ "Відділення гідроакустики інституту геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України"; Керівник Скіпа Михайло Іванович. – ДР 0113U001386. УДК 551.461.

214 с.

1. В роботі викладено інтерпретація причин та складових відносного зростання рівня Чорного моря з урахуванням закономірностей зміни рівня Світового океану, виконано оцінки інформативності факторів, що викликають зміни рівня в Азово-Чорноморському басейні за багаторічними рядами середньорічних та середньомісячних його значень по станціях на узбережжях. Робота передається за кордон за договірною ціною.

37.03.18.0490/0216U001689

Розвиток методології та систем гідроакустичних спостережень: Заключний звіт /Інститут радіофізики та електроніки ім. О.Я.Усикова НАН України; Керівник Ківва Фелікс Васильович. – ДР 0115U001218. УДК 551.463.26:681.883:547.211.

184 с.

Розроблено методологію дистанційного визначення продуктивності метанових сипів на морському дні та розподілу газовиділень за розмірах в газових факелах над сипами. Нові методи засновані на вирішенні зворотної задачі розсіяння при багаточастотному акустичному зондуванні газових факелів та використанні флуктуаційних характеристик ехо-сигналів. В результаті числових експериментів, а також імітаційного і лабораторного моделювань показано ефективність запропонованих методів, встановлені їх потенційні можливості і умови застосування

37.03.18.0491/0216U002205

Роль мезомасштабних і конвективних процесів в циркуляції атмосфери: дистанційне зондування і моделювання з високим просторовим розділенням: Заключний звіт /Одеський Державний Екологічний Університет; Керівник Іванов Сергій Васильович. – ДР 0113U000332. УДК 551.509, 551.515.1, 551.501.81.

140 с.

Вдосконалено метод асиміляції відбивних характеристик атмосфери за результатами радарних вимірювань. Імплементовано алгоритм препроцесінга вихідних даних і фільтрації шумів на основі міжнародних форматів BUFR,

HDF і OBSTAT. Проведено чисельні експерименти з мезомасштабної динаміки атмосфери. Встановлено вплив аерозолів на фізичні характеристики атмосфери.

37.27 Гідрологія суші

37.03.18.0492/0416U000247

Рахматулліна Ельміра Равільівна. Гідрологічний режим річок басейну Південного Бугу в зимовий період в умовах змін клімату: Дис... к.геогр.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 15.01.2016.

УДК 551.583.1+556:[12;047;535].

256 с.: 23 табл., 66 іл. – Бібліогр.: 174 назви.

Дисертація присвячена дослідженню просторово-часових змін характеристик гідрологічного режиму в зимовий період року в умовах зміни клімату на території басейну Південного Бугу. Запропоновано власний алгоритм дослідження зазначених характеристик. Проаналізовано багаторічні зміни температури приземного шару повітря та кількості опадів в межах басейну. Визначено тенденцію до підвищення температури повітря протягом останніх десятиріч та неоднорідний характер зміни кількості опадів протягом холодного півріччя (збільшення їх восени та зменшення у період весняного водопілля). Проведений аналіз характеристик гідрологічного режиму річок показав, що зміни зазначених характеристик відповідають змінам складових водно-теплого балансу. Зокрема, підвищується температура води річок досліджуваного басейну. Відповідно до змін кількості опадів відбувається зростання водності річок восени та суттєве зменшення її у період весняного водопілля. У режимі швидкостей течії спостерігається зменшення їх протягом усіх часових інтервалів зимового періоду. На основі побудованих розрахункових залежностей характеристик льодового та термічного режиму річок і проєкцій змін середньої та максимальної температури приземного шару повітря на період 2031-2050 рр. зроблено оцінку майбутніх змін зазначених характеристик. Встановлено, що на прогностичний період (2031-2050 рр.) зберігається тенденція, сформована протягом останніх двох десятиріч, до підвищення температури приземного шару повітря.

37.31 Фізика Землі

37.03.18.0493/0216U000915

Відгук структурно-функціональної організації пелагічних та донних угруповань азово-чорноморських екосистем в умовах антропогенного впливу: Заключний звіт /Державна установа Інститут морської біології НАН України; Керівник Воробйова Людмила Вькторівна. – ДР 0111U0006731. УДК 551.352:574.587(262.5/54).

198 с.

У звітний період у відділі екології крайових угруповань проводилися наукові дослідження по затвердженій держбюджетній темі "Відгук структурно-функціональної організації пелагічних та донних угруповань Азово-Чорноморських екосистем в умовах антропогенного впливу". При виконанні робіт використовувались стандартні методи досліджень. Надане теоретичне обґрунтування необхідності вивчення сучасного стану якісної та кількісної характеристик угруповань названих екосистем в умовах змін у якості абіотичних факторів (евтрофування, солоність, температурний режим та інше) в останнє десятиріччя теперішнього століття. Вперше в Україні у звіті надана загальна порівняльна характеристика стану пелагічних та донних угруповань в північно-західній частині Чорного моря за останні десять років. Значна увага приділена висвітленню нових результатів досліджень в Одеському морському регіоні, який знаходиться

під великим антропогенним впливом. Наведені перші для Чорного моря результати щодо вивчення одного з крайових біотопів – пелаконтуру (контактна зона "дно-товща води). У звіті висвітлені нові дані щодо біоти лиманів Азовського моря. Дослідження деяких розділів теми здійснювались спільно з науковцями відділу екологічної інтеграції біоциклів ІМБ НАНУ та кафедри гідробіології та загальної екології ОДУ ім. І. І. Мечникова. Значення наведених у звіті даних мають велике значення як моніторингові спостереження за змінами формування морської біоти у північно-західній частині Чорного моря та її відгуків на природні та антропогенні впливи за 5 – 10 річні періоди. Так, вказано, що у новому тисячолітті просліджується тенденція до поліпшення екологічного стану морської екосистеми. Ці спостереження дають можливість оцінювати стан біологічних ресурсів та надавати прогностичні оцінки для цієї акваторії моря. Звіт містить 198 сторінок, 48 рисунків, 63 таблиці, висновки, літературу, бібліографію. Ключові слова: Чорне море, Азовське море, лимани, екосистема, фітопланктон, зоопланктон, зообентос, іхтіофауна. Робота передається за кордон за договірною ціною.

38 ГЕОЛОГІЯ

38.15 Літологія

38.03.18.0494/0216U001020

Прогнозування потенційних енергетичних ресурсів Азово-Чорноморського басейну (за результатами співставлення грязьових вулканів суходолу (Керченський півострів) і глибоководної частини Чорного моря): Заключний звіт /Державна наукова установа "Відділення морської геології та осадового рудоутворення НАН України"; Керівник Шнюков Євген Федорович. – ДР 0113U004385. УДК 552.5.

110 с.

Встановлено, що грязьові вулкани і газові факели (наявність яких розглядається як показник гідратності надр), а також газогідрати в Чорному морі можуть слугувати для поповнення мінерально-сировинної бази України вуглеводневими ресурсами.

38.27 Планетологія

38.03.18.0495/0216U002197

Мінералогічні критерії умов утворення та еволюції метеоритної речовини: Заключний звіт /Інститут геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М.П. Семененка; Керівник Семененко Віра Пантеліївна. – ДР 0111U001008. УДК 523.681.

125 с.

Наведено результати досліджень тонкозернистої речовини хондритів, як важливого продукту акреції мінерального пилу протопланетної туманності, нанозерен, нових або рідкісних мінералів, а також мінералів-індикаторів умов еволюції материнських тіл в космосі і метеоритів на Землі. Вперше в метеоритах виділено три генетичні типи нанорозмірних зерен мінералів (примітивний конденсаційний, метаморфогенний і екзогенний), а також діагностовано самородний вольфрам. Наведено характеристику примітивної речовини в оболонках хондр метеориту Кримка: зроблено висновок про хімічну неоднорідність мінерального пилу протопланетної туманності, яка могла мати як просторовий, так і хронологічний характер. Вивчено структурно-мінералогічні особливості нікелістого заліза та сульфідів заліза в примітивному ксеноліті вуглистої хондрити Allende та у змінених ударним метаморфізмом звичайних хондритах. Вперше вивчено морфологічні особливості фосфідів заліза в паласи-

тах. Встановлено, що основними продуктами земного вивітрювання Fe,Ni-металу є суміші оксидів і оксигідроксидів заліза.

38.35 Мінералогія

38.03.18.0496/0216U002067

Онтогенія алмазів та дослідження характеристик алмазних ювелірних вставок у вирішенні завдань розпізнавання їх за природою огранованого каменя та з метою паспортизації: Заключний звіт /Державний гемологічний центр України; Керівник Татарінцев В.І., Ємельянов І.О. – ДР 0112U002689. УДК 549.091.

138 с.

Об'єкт дослідження - ограновані ювелірні вставки природних та штучних алмазів. Мета роботи - створення системи дослідницьких операцій і методики паспортизації алмазних ювелірних вставок, яка буде однозначно ідентифікувати їх, гарантувати відповідність певній якості, а також встановлювати і відображати природу каменя. Завдання паспортизації алмазів полягає у точній прив'язці документа до відповідного каменя і запобіганні підміни останнього, що важливо для захисту прав споживачів ювелірних виробів та захисту інтересів держави у сфері контролю за обігом алмазів. Методи дослідження - літературно-аналітичний, фотолюмінесцентна УФ-топографія, ІЧ-спектороскопія, катодолюмінесцентна топографія, оптична мікроскопія, електронна мікроскопія. Результати роботи - встановлено, що діагностика, визначення природи і фізичного типу алмазу, виявлення факторів облагородження, визначення характеристик вставок, реконструкція анатомії кристалів і фотофіксація онтогенічних рисунків росту становлять основну і достатню систему дослідницьких операцій для створення бази даних паспортизації алмазів. УФ-онтогенічний рисунок росту кожного кристалу алмазу є унікальним і може використовуватись для ідентифікаційних цілей алмазних ювелірних вставок подібно "відбитку пальця". Робота передається за кордон за договірною ціною.

38.37 Петрографія

38.03.18.0497/0216U002100

Геолого-геофізичний прогноз перспективних площ у межах Східного Приазов'я (рідкісні і рідкісноземельні елементи) та Кіровоградського геоблока (благородні і радіоактивні метали): Заключний звіт /Інститут геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М.П. Семененка; Керівник Шеремет Євген Михайлович. – ДР 0115U002810. УДК 550.837.211 : 553.3/9 + 553.22.

59 с.

Об'єкт дослідження - зони лужного метасоматозу в Східному Приазов'ї та зони метасоматозу в Кіровоградському мегаблоці як об'єкти для пошуків рідкісних та рідкісноземельних елементів. Мета роботи - виявлення площ, перспективних на пошуки ендегенних рудопроявів стратегічних мінеральних ресурсів у межах Східного Приазов'я (рідкісні та рідкісноземельні елементи) та Кіровоградського геоблока (благородні та радіоактивні метали) за допомогою геоелектричних (магніотелуричних) методів. В результаті були виділені площі, перспективні на пошуки руд рідкісних і рідкісноземельних металів, золотого та уранового зруденіння і здійснено їхню прогностичну геолого-геофізичну оцінку. Результати будуть використані для прогностичної геолого-геофізичної оцінки площ з ендегенним зруденінням та зонами метасоматозу Приазовського і Кіровоградського блоків Українського щита і побудови схематичних прогностичних

металогенічних карт площ, перспективних на пошуки рудопроявів мінерально-стратегічних ресурсів.

38.51 Геологія неметалевих корисних копалин

38.03.18.0498/0216U002198

Генезис уранових родовищ із центральної частини Українського щита: Заключний звіт /Інститут геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М.П. Семененка; Керівник Сьомка Володимир Олексійович. – ДР 0111U001015. УДК 553.495.

137 с.

Об'єкт досліджень - рудопрояви і родовища калій-натрій-уранової формацій в докембрійських комплексах центральної частини Українського щита (УЩ). Мета роботи - геохімія, мінералогія та вік уранового зруденіння в докембрійських комплексах УЩ. Методи досліджень - рудомінералогічні, петрографічні, мікрорентгеноспектральні, електронномікроскопічні, маспектрометричні та геохімічні. Наведені нові результати мінералого-петрологічного та ізотопно-геохімічного, вивчення рудопроявів та родовищ калій- і натрій-уранової формацій УЩ. Показано, що первинним джерелом рідкоземельно-уран-торієвої мінералізації були первинні органогенно-осадові протерозойські та архейські породи, що були збагачені ураном, торієм, рідкісними землями, молібденом та вісмутом. Визначений вік рудоносних апліт-пегматоїдних гранітів, та пов'язаних з ним рідкісноземельно-уран-торієвих метасоматитів калій-уранової формації, який варіює в межах від 1981 до 2047 млн р (за монацитом). З'ясовано мінеральний склад головних гіпогенних та гіпергенних мінералів урану (уранініт, настуран, кофініт, торит, торіаніт, скупіт) та торію: монацит, рабдофаніт, торит, торогуміт, циркон). Визначено фізико-хімічні умови формування ураноносних метасоматитів та показаний комплексний характер зруденіння натрій уранової формації (уран, ванадій, скандій та ін.) Апогранітоїдні альбітити утворювались в широкому температурному діапазоні, що відповідає середньо- та високотемпературним метасоматичним фаціям. В середньотемпературних умовах формувалися метасоматичні колонки епідот-хлоритового (до 350оС) та рибекіт-егіринового (350-450оС). Гранат-діоксидові альбітити віднесено до високотемпературних (понад 450оС) Мінеральні накладені карбонат-гематит-флогопіт (хлорит) асоціації постальбітитої стадії віднесено до низькотемпературних (до 300оС). Вивчено мінерали урану натрієвих ураноносних метасоматитів, серед яких виділено гіпогенні (уранініт, бранерит, давидит) та гіпергенні (настуран та гідрооксиди урану). Вперше виявлено нові мінерали в ураноносних альбітитах - самородний свинець, мідь, срібло, а також сенаїт, Се-уекфілдит і стронціобарит. Визначено час формування уранінітів Ватутінського родовища (1724-1752 млн р.), який близький до віку формування рапаківі-анортозитів Корсунь-Новомиргородського плутону. Наведені основні генетичні точки зору формування ураноносних натрієвих метасоматитів. Новизна - вперше для Українського щита детально досліджений речовинний склад та вік родовищ та рудопроявів калій- та натрій-уранової формації і встановлений комплексний характер їх зруденіння Галузь застосування - Результати НДР використані виробничими організаціями КП "Кіровогеологія" при проведенні геолого-пошукових робіт на уран в різних мегаблоках УЩ.

38.53 Геологія родовищ нафти, газу і конденсатів

38.03.18.0499/0216U001428

Дослідження вторинної ємності порід-колекторів як основа локального прогнозу нафтогазоносності надр: Заключний звіт /Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу; Керівник Хомин Володимир Романович. – ДР 0113U001100. УДК 553.98.061.4.

343 с.

З'ясовано роль постседиментаційних та геодинамічних процесів у формуванні колекторських властивостей складнобудованих порід-колекторів, що дозволило встановити вплив епігенетичних процесів на формування у них вторинної ємності та підвищити ефективність локального прогнозу нафтогазоносності. Виконано дослідження впливу тріщинуватості порід-колекторів на їх фільтраційно-ємнісні властивості. Встановлено чинники формування покращених колекторських властивостей теригенних порід-колекторів у межах локальних антиклінальних структур. Сформовано модель оцінки зон розуцільнення з врахуванням постседиментаційних і геодинамічних процесів з метою прогнозування "вторинних резервуарів". Розроблено алгоритми математичного моделювання процесу розуцільнення гірських порід та інтелектуальну систему для прогнозування таких зон лінійних структур. Обґрунтовано та виділено нафтогазоперспективні площі з ділянками "вторинних резервуарів" нафти і газу, пов'язаних з регіональними і локальними зонами розуцільнення, які є резервом приросту вуглеводневих ресурсів.

41 АСТРОНОМІЯ

41.01 Загальні питання астрономії

41.03.18.0500/0216U001525

Застосування глід-технологій до астрофізичних трудовітких задач та розбудова глід-кластера ГАО НАН України: Заключний звіт /Головна астрономічна обсерваторія; Керівник Берцик Петер Петерович. – ДР 0115U002865. УДК 52.083.

24 с.

Основною метою проекту - є дослідження динамічної еволюції галактичного центру і центральної чорної діри з газовим акреційним диском і з максимально можливою чисельною роздільною здатністю. У порівнянні з нашими попередніми роботами за 2012 рік в цій області (Just et al, 2012, ArJ, 758, 51), у цьому році ми планували розрахувати розширену серію моделей з відносно невеликою кількістю частинок, але з широкими діапазонами параметрів (проведення декількох десятків розрахунків з різними параметрами мас чорних дір і акреційних дисків). Основна спрямованість моделювання в цьому завданні - це дослідження динамічної взаємодії центрального зоряного скупчення з надмасивною чорною дірою (Super Massive Black Hole - SMBH), яка оточена масивним акреційним диском (Accretion Disks - AD). При русі зір в оточенні SMBH (особливо всередині AD) у нас з'являється (нарівні з силами від SMBH та інших зір) дисипативна сила яка (за нашими уявленнями, викладеним в роботі Just et al, 2012, ArJ, 758, 51) істотно може підсилити темп акреції на SMBH. Для інтегрування руху окремих зір в системі використовувався прямий N-body код з високоточним інтегратором четвертого порядку phi-GRAPE/GPU власної розробки (Harfst et al, NewA, 12, 357) який вже пройшов детальну апробацію в десятках статей за останні кілька років. Код був сконструйований як паралельний MPI код з можливістю використання різного апаратного забезпечення (GRAPE, GPU, FPGAs, CPU-SSE2, CPU-AVX, Xeon Phi) для

обчислення гравітаційної взаємодії між частинками. Крім того, завданням також було чисельне моделювання зміни градієнта хімічного складу (вміст кисню та азоту) у масивних дискових галактиках (на червоних зміщеннях до $z = 1$) в результаті взаємодії і злиття даних об'єктів з карликовими галактиками локального об'єму (до 50 кпк), порівняння змін градієнтів хімічного складу у зовнішніх частинах дискових галактик (від 10 - 20 кпк) з спостережними градієнтами за даними з огляду SDSS. Панорамний спектральний огляд CALIFA (Calar Alto Legacy Integral Field Area) дозволяє отримати до 5625 спектрів для однієї галактики (Sanchez et al. 2012). На даний час доступні дані для 200 галактик, в подальшому їх кількість збільшиться до 600. Для визначення фізичних характеристик міжзоряного простору галактик необхідно у кожному спектрі знайти, виміряти інтенсивність, ширину та положення емісійних ліній водню, кисню, азоту, сірки та ін., причому, як правило, необхідні принаймні декілька ліній елемента у різних стадіях іонізації. Для вирішення цієї задачі нами було розроблено програмний пакет для знаходження, вимірювання параметрів емісійних ліній та оцінки похибок отриманих параметрів. Обробка даних для однієї галактики з грубою оцінкою похибок триває, як правило, десятигодин, а більш надійна оцінка похибок параметрів потребуватиме ще значно більшого часу. Таким чином, дана задача потребує об'єм обчислювальних ресурсів, який значно перевищує ресурси окремого ПК і навіть невеликих кластерів, що складаються з декількох вузлів. Зважаючи на високу ступінь паралелізму задачі (обробляти незалежно від інших можна не лише дані для кожної галактики, а і тисячі спектрів кожної галактики) ми плануємо адаптувати програмне забезпечення та розробити гід-інтерфейс для виконання нашої задачі у гід-середовищі, що дозволить кардинально підвищити швидкість розрахунків.

41.15 Астрометрія

41.03.18.0501/0216U001092

Створення на основі каталогів XPM та HIPPARCOS незалежної реалізації міжнародної опорної небесної системи координат:

Заключний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Федоров Петро Миколайович. – ДР 0112U006960. УДК 520.343.

53 с.

Метою цієї роботи є створення небесної квазінерціальної системи відліку в оптичному і близькому інфрачервоному діапазонах шляхом визначення положень і абсолютних власних рухів зірок від 10 до 23 зоряної величини, а також отримання оптичних координат тіл Сонячної системи, комет та визначення їх фотометричних параметрів, обставин покриттів і затемнень. На протязі звітнього періоду отримано такі результати: 1. Створено базу даних на основі PostgreSQL сервера (понад 3 ТБ інформації), що містить кілька десятків каталогів та оглядів. Більшість програмних пакетів створено на мові програмування C/C++ як для користувачів Windows так і UNIX ОС. 2. Створено опорний каталог позагалактичних джерел. Каталог містить сферичні координати 30 мільйонів галактик до 20 зоряної величини, що покривають майже все небо. 3. Створено небесну квазінерціальну систему відліку в оптичному і близькому інфрачервоному діапазонах, що реалізується новим високощільним каталогом (назва XPM2) приблизно одного мільярда положень і власних рухів об'єктів, виведених в НДІ астрономії ХНУ ім. В.Н. Каразіна за даними всіх Шмідтівських оглядів північного і південного неба і не поступається за кількістю зірок космічному проекту GAIA. 4. Виконано порівняння системи відліку XPM2 з каталогами, що розповсюджують HCRF-систему в слабку частину діапазону зоряних величин, зокрема з каталогами UCAC-4 і PPMXL. 5.

У 2013-2015 рр. на телескопах АЗТ-7 і Бейкер-Шмідта, обладнаних камерою Canon 350D проводились позиційні спостереження чотирьох комет. В трьох фільтрах (R, G, B) отримано понад 1500 положень. Опрацьовано спостереження, які виконані в 2011-2012 рр. і отримано більше 400 положень ще трьох комет. Досліджено криві блиску 15 комет. Знайдені їх фотометричні параметри поповнили складений раніше каталог. Результати викладено в 13 роботах (6 тези, 7 статті), а також в 7 усних доповідях на 7 конференціях.

41.17 Астрофізика

41.03.18.0502/0416U000217

Стельмах Оксана Миколаївна. Характеристики процесів неперервного поглинання у зоряних фотосферах:

Дис... к.ф.-м.н. /Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова. Наукова частина. – Захищена 18.12.2015.

УДК 523.9; 523.9-7; 523.9-47; 52-75; 52-76.

156 с.: 7 табл., 45 іл. – Бібліогр.: 164 назви.

Дисертація присвячена дослідженню спектральних властивостей поперечних перерізів процесів фотоіонізації та поглинання фотонів, спектральних, температурних та концентраційних особливостей коефіцієнта неперервного поглинання у фотосферах зір типу Сонця та розрахунку спектральної інтенсивності їхнього випромінювання у неперервному спектрі. Розрахунки поперечних перерізів фотоіонізації негативного іона водню та поглинання фотонів "вільними" електронами виконано в рамках базисного підходу, що має переваги перед іншими методами. Запропоновано модельні поперечні перерізи процесу фотоіонізації збуджених атомів водню. Шляхом розв'язування рівняння Шредингера для електрона в екранованому полі протона запропоновано метод усунення розбіжності статистичної суми атома водню і самоузгодженого розрахунку концентрацій мікрочастинок у фотосфері на основі врахування ефекту екранування взаємодій. Введено ефективний поперечний переріз фотоіонізації водню, що відповідає результатам експериментів та спостережуваним даним. Встановлено, що цей переріз в області (7000 - 8500) ангстрем має спектральні особливості, що відображаються на спектральній, температурній та концентраційній залежності коефіцієнта неперервного поглинання. Розрахована спектральна інтенсивність випромінювання центра сонячного диску в області (4000 - 10000) ангстрем з достатньою точністю описує результати спостережуваних даних для Сонця. Доведено, що основним механізмом формування депресії у спектрі Сонця в області (7000 - 8200) ангстрем є фотоіонізація атомів водню з квантових станів з $n = 3$.

41.19 Сонячна система

41.03.18.0503/0216U001287

Фізичні властивості малих тіл Сонячної системи за даними телескопічних досліджень та чисельного моделювання:

Заключний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Лупішко Дмитро Федорович. – ДР 0112U006958. УДК 523.44.

68 с.

Об'єкт дослідження - астероїди головного поясу; астероїди-трояниці, тіла поясу Койпера, комети. Мета роботи - визначення абсолютних зоряних величин, показників кольору, розмірів, форми, параметрів осевого обертання, оптичних та структурних властивостей поверхонь астероїдів і тіл поясу Койпера; виявлення і вивчення кратних систем серед астероїдів, оптичних та фізичних характеристик атмосфер комет. Методи дослідження - фотометричні і поляриметричні спостереження, чисельне моделювання, узагальне-

ння даних. На протязі 258 ночей проведено фотометричні спостереження 74 астероїдів головного поясу, 7-ми транснептунових об'єктів, двох комет і одного з найбільших тіл пояса Койпера Макемаке, а також поляриметричні спостереження на 8-м телескопі ПЕО (Чілі) шести троянців Юпітера. Одержано великий обсяг спостережних даних, визначено фізичні, геометричні і оптичні властивості цих об'єктів. Виявлено сім кратних систем серед малих астероїдів ($D < 15$ км) головного поясу (серед них дві потрібні системи, решта - подвійні), вказано на найбільш вірогідний механізм їх походження. На 8-м телескопі VLT ЄПО (Чілі) проведено перші поляриметричні спостереження троянців Юпітера, зроблено висновок про те, що найімовірніше вони є реліктовими тілами, а не захопленими із зовнішньої частини протопланетного диска на ранній стадії еволюції Сонячної системи. Проведена міжнародна програма спостережень об'єкта пояса Койпера 2005 FY9 (Макемаке) за участю п'яти обсерваторій світу і визначено його період обертання. За результатами моніторингу активності комети C/2006 S3 (LONEOS) в межах міжнародної спостережної програми показано, що ця комета є одним із найбільш активних об'єктів в Сонячній системі. Виявлено, що астероїди змінюють спектральний нахил ступеня поляризації при переході від негативної до позитивної частини фазової кривої поляризації.

41.03.18.0504/0216U001288

Виявлення та інтерпретація аномалій структури і складу поверхні Місяця оптичними методами: Заключний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Шкуратов Юрій Григорович. – ДР 0112U006962. УДК 523.9-332+520.86+523.34+523.45+52.64/65.

188 с.

Об'єктом дослідження є поверхня Місяця. Мета роботи - прогноз структурних і хіміко-мінералогічних характеристик Місяця методами дистанційного оптичного зондування за допомогою космічних даних, отриманих з різним просторовим розділенням, і допоміжних наземних телескопічних спостережень; пошук та інтерпретація структурних і хіміко-мінералогічних аномалій місячної поверхні. Методи дослідження - спектрометричний, фотометричний і поляриметричний з використанням теоретичного аналізу та комп'ютерного моделювання для інтерпретації отриманих результатів. Досліджено опозиційний ефект для екваторіальних ділянок Місяця за допомогою камер LROC WAC та NAC KA LRO. Запропоновано новий діагностичний параметр "ширина когерентного зворотного розсіювання" для опису когерентної складової місячного опозиційного сплеску та зроблено його оцінку у видимому спектрі. Для надмалих фазових кутів отримано фазову функцію методом фазових відношень та обчислений вплив кутового розміру Сонця на вид опозиційного піку. Відновлено модельну фазову функцію, що відповідає точковому джерелу освітлення. Вперше за космічними орбітальними даними спектрометра M3KA Chandrayaan-1 виявлено колірний опозиційний ефект Місяця. Доведено домінування тінювого ефекту і некогерентного багатократного розсіювання у місячному ефекту опозиції при альфа більше 2 град. Розроблено метод отримання інформації про місячний рельєф з будь-якого індивідуального мультиспектрального спостереження камерою LROC WAC. Метод запезпечує порівнянню і навіть більшу точність у порівнянні з міжнародною стандартною картою висот GLD100. Отримано серію нових карт параметрів фазової функції ступеня поляризації: параметри негативної гілки, карти мінімуму поляризації та ступеню поляризації для кута інверсії. Розроблено методику ідентифікації порушень первісної структури ґрунту, викликаних штучними і природними чинниками. Методика дає можливість оцінюва-

ти шорсткість світлорозсіюючої поверхні в масштабах менше елемента розділення. Розроблені комп'ютерні моделі агломератних уламкових частинок, що є складовими місячного реголіту, та проведено порівняння модельного світлорозсіювання із експериментально вимірними параметрами зразків місячних мінералів. Доведено добре узгодження вимірних властивостей моделі та реальних частинок. Ці результати можуть бути використані для моделювання розсіювання світла місячним реголітом.

41.27 Зоряні системи

41.03.18.0505/0216U001289

Дослідження гравітаційно лінзованих квазарів – шлях до вивчення структури квазарів та вирішення проблеми темної матерії: Заключний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Железняк Олександр Петрович. – ДР 0112U006957. УДК 524.7.

109 с.

Об'єкт дослідження - явище гравітаційної лінзи, мікролінзування та квазари. Мета роботи - отримання нової астрофізичної та космологічної інформації на основі теоретичних розробок та наземних астрономічних спостережень, з наступною обробкою та інтерпретацією отриманих даних. Методи дослідження - теоретичний розгляд та комп'ютерне моделювання різних аспектів явища гравітаційної лінзи, наземні спостереження, фотометрія та спектрофотометрія у видимому діапазоні, статистичний та кореляційний аналіз. Розглянуто теорію гравітаційної лінзи для системи однорідний диск+центральна маса, показано можливість формування 3-х кілець Ейнштейна. Оцінено можливий вплив гравітаційних лінз на сучасну шкалу відстаней у Всесвіті. Проведено моделювання мікролінзування квазарів з урахуванням кінцевої товщини лінзуючої галактики та аналіз отриманих результатів. В рамках задачі N-тіл досліджено вплив початкових умов на еволюцію самогравітуючого тора, що знаходиться в полі центральної маси. За даними спостережень гравітаційно-лінзованого квазару Q2237+0305 побудовані гістограми вірогідностей підсилення при мікролінзуванні, аналіз яких дав верхню межу на частку темної матерії в масі галактики-лінзи ($< 50\%$). Підтверджено наявність протяжної структури навколо акреційного диску квазару Q2237+0305. Для гравітаційно-лінзованих квазарів HE 0435-1223, PG1115+080, H1413+117 та SBS 1520+530 одержані нові або уточнені існуючі оцінки часових затримок. За часовою затримкою та моделлю системи SBS 1520+530 обчислено значення сталої Хаббла H_0 . Виконано пошук гравітаційно-лінзованих квазарів з використанням даних Слоанівського огляду неба (SDSS), відкрито новий гравітаційно-лінзований квазар SDSS J1442+4055. Розроблено новий алгоритм оцінки часових затримок за кривими блиску гравітаційно-лінзованих квазарів з урахуванням мікролінзування. Продовжено пошук подій мікролінзування із застосуванням алгоритму оптимального віднімання зображень, в ході пошуку відкрито 26 нових змінних зір. Розроблено та впроваджено методику юстировки дводзеркальних телескопів системи Річі-Кретьєна.

41.51 Обсерваторії. Інструменти, прилади і методи астрономічних спостережень

41.03.18.0506/0216U001177

Дослідження областей зіркоутворення в міліметровому та субміліметровому діапазонах довжин хвиль - другий рік виконання проекту: Заключний звіт /Радіоастрономічний інститут НАН України; Керівник Шульга Валерій Михайлович. – ДР 0115U004230. УДК 523.45-77.

65 с.

Дослідження молекулярних потоків в місцях зікрутвання великих мас при зсуві лінії молекулярного випромінювання в міліметровому і субміліметровому діапазонах довжин хвиль. Розробка системи обміру поверхні дзеркала радіотелескопу з діаметром 2 м. Розробка елементів радіотелескопу субміліметрового діапазону.

41.03.18.0507/0216U001182

Дослідження збурень у геокосмосі та розробка нових дистанційних методів їх зондування ("ЯТАГАН-2"): Заключний звіт /Радіоастрономічний інститут Національної академії наук України; Керівник Ямпольський Ю.М. – ДР 0111U000063. УДК 621.371; 533.9.

91 с.

Об'єкт дослідження - геокосмічний простір. Мета роботи - розробка нових та вдосконалення вже існуючих методів дистанційного зондування іоносфери та магнітосфери Землі. Моніторинг фонового стану геокосмосу у різних регіонах земної кулі. Методи та апаратура - започатковано використання багатопроменевих ВЧ панорамних ріометрів для радіопросвічування іоносфери випромінюванням дискретних космічних джерел; розроблено метод частотно-часового зондування глобальних іоносферних неоднорідностей ВЧ сигналами на наддовгих радіотрасах; реалізовано оригінальний метод відтворення критичної частоти іоносфери за спостереженнями частотної поведінки іоносферного альфвенівського резонатору. Результати та наукова новизна - розроблено й впроваджено на обсерваторіях України, Арктики й Антарктики нові сучасні радіофізичні методи дистанційного моніторингу геокосмосу. Вперше досліджено реакцію трьох глобальних електромагнітних резонаторів на повний цикл 11-ти річної сонячної активності. Галузь використання - дистанційна радіофізична діагностика близького космосу.

44/81 ТЕХНІЧНІ І ПРИКЛАДНІ НАУКИ. ГАЛУЗІ ЕКОНОМІКИ

44 ЕНЕРГЕТИКА

44.01 Загальні питання енергетики

44.03.18.0508/0216U001153

Розвиток теоретичних засад та розроблення методів і засобів прогнозування потреби в енергетичних ресурсах з урахуванням структурних і технологічних зрушень: Заключний звіт /Інститут загальної енергетики НАН України; Керівник Маляренко Олена Євгенівна. – ДР 0113U001133. УДК 620.9. 249 с.

Об'єкт дослідження - обсяги енергетичних ресурсів, що необхідні для забезпечення функціонування енергоємних видів економічної діяльності з урахуванням попиту на внутрішнє споживання продукції та експортноорієнтовану діяльність; обсяги енергетичних ресурсів, що необхідні для забезпечення функціонування економіки країни з урахуванням структурних змін, що відбулись за ретроспективний період та плануються на перспективу до 2030 р.; структура споживання палива та енергії. Мета роботи - удосконалення методики прогнозування рівнів споживання з урахуванням економічних факторів попиту і пропозиції, впливу структурних змін в економіці; розроблення методичного підходу до визначення прогнозної структури споживання палива та енергії. Методи дослідження - аналітично-статистичний, системного аналізу, економіко-математичного моделювання. У звіті приведено наступні результати досліджень: удосконалена методика прогнозування рівнів споживання ПЕР на

виробництво продукції, яка відрізняється можливістю визначення прогнозного енергоспоживання для внутрішнього і зовнішнього попиту на продукцію, удосконалена методика оцінки енергетичної ефективності експортної діяльності за показниками наскрізних енерговитрат для експортно орієнтованих технологій, яка відрізняється тим, що замість показника енергоємності валюти та оцінки вартості вивезених та ввезених енергоресурсів, використовується показник наскрізної енергоємності кінцевої продукції та визначаються обсяги енергоресурсів, що уречевлені у експортній продукції; удосконалена економіко-математична модель, що враховує вплив на енергоспоживання за видами економічної діяльності (ВЕД) зміни структури валової доданої вартості (ВДВ), досліджено структурні зміни в економіці за ретроспективний період 2001-2013 рр. та обчислено прогнозні рівні споживання ПЕР за укрупненими ВЕД на перспективу до 2030 р. за двома сценаріями: структурі базового року та прогнозній структурі економіки, з урахуванням технологічного потенціалу енергозбереження та можливого заміщення природного газу у промисловості й енергетичному секторі; запропонований методичний підхід до визначення прогнозної структури палива та енергії за показниками газоемності, нафтоємності, вуглеємності ВДВ для ВЕД та за прийнятною прогнозною структурою електро- та теплогенеруючих джерел для енергетичного сектору; визначено прогнозну структуру споживання палива у кінцевому енергоспоживанні за ВЕД і палива й енергії у валовому енергоспоживанні країни. Науковою новизною отриманих результатів є: узагальнена чотирирівнева модель обчислення прогнозних рівнів споживання ПЕР з урахуванням технологічного і структурного енергозбереження, а також обсягів ПЕР для внутрішнього і зовнішнього споживання для окремих видів експортно орієнтованої продукції, оцінка доцільності експортно-імпорتنних операцій за показниками енергоефективності; - методичний підхід до визначення прогнозної структури первинного палива за показниками енергоємності ВДВ по первинних енергоресурсах для ВЕД та прогнозною структурою електро- та теплогенеруючих джерел для енергетичного сектору, обчислені прогнозні рівні споживання ПЕР з урахуванням структурного і технологічного енергозбереження та первинного палива до 2030 р. Робота передається за кордон за договірною ціною.

44.03.18.0509/0216U001154

Розвиток методів та засобів визначення показників енергетичної ефективності з урахуванням структурних і технологічних змін за видами економічної діяльності: Заключний звіт /Інститут загальної енергетики НАН України; Керівник Маляренко Олена Євгенівна. – ДР 0113U001132. УДК 620.9. 174 с.

Об'єкт дослідження - система енергоспоживання України, структура показників економіки України, з них більш детально показники енергоефективності. Мета роботи - удосконалення методів визначення показників енергетичної ефективності на різних рівнях управління економікою з розробленням методів і засобів визначення економічно доцільних потенціалів енергозбереження, розроблення баз даних по показниках енергетичної ефективності за структурою нового класифікатора видів економічної діяльності з визначенням потенціалів енергозбереження в секторах економіки. Методи дослідження - економіко-математичні, статистичного аналізу, системного аналізу. У звіті приведено наступні результати досліджень: дослідження існуючих показників за видами економічної діяльності на різних рівнях управління економікою, виділення чотирьох рівнів дослідження та груп показників енергетичної ефективності для видів економічної діяльності (ВЕД) та підпорядкованих їм структур із співставленням схеми національної економіки згідно КВЕД-

2005 та КВЕД-2010; визначення на основі ретроспективних статистичних даних найбільш енергоємних видів економічної діяльності та обсяги енергоспоживання з адаптацією до нового КВЕД 2010. Розроблено нову інформаційну базу даних показників енергоефективності за видами економічної діяльності за 2003-2013 рр. та наповнено наявною інформацією з форм державної статистичної звітності за 2003-2013 рр. Удосконалено методи визначення показників енергетичної ефективності згідно нового КВЕД-2010 та методик визначення економічно доцільного потенціалу енергозбереження стосовно комплексної оцінки визначення економічної ефективності заходів з енергозбереження. Визначено економічно доцільний потенціал енергозбереження при зміні структури економіки за двома сценаріями до 2030 р. по країні та укрупненим ВЕД з деталізацією до рівня виробництва по енергоємним видам продукції переробної промисловості. Науковою новизною отриманих результатів є створення бази даних показників енергетичної ефективності на різних рівнях структурної побудови економіки за 2003-2013 рр., що відповідає класифікатору КВЕД-2010; удосконалення методики визначення економічно доцільного потенціалу енергозбереження на різних рівнях управління економіки; обчислення обсягів прогнозованої економії палива, теплової та електричної енергії до 2030 р. для найбільш енергоємних видів економічної діяльності за визначеними можливими сценаріями структурних і технологічних змін та в енергоємних видах виробництва переробної промисловості за удосконаленою методикою і розробленими програмними засобами. Робота передається за кордон за договірною ціною.

44.03.18.0510/0216U001164

Розробка технології діагностики методом електронної широкоточкової елементів авіаційних конструкцій, виготовлених із металевих та композиційних матеріалів: Заключний звіт /Інститут електросварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Півторак В'ячеслав Автономович. – ДР 0113U003482. УДК 620.9:658.62.018.012.

112 с.

Розроблена технологія широкоточкової діагностики пошкоджень різних типів (тріщини, розшарування та стоншення матеріалу внаслідок часткового руйнування) в натурних елементах авіаційних конструкцій, виготовлених із металевих та композиційних матеріалів. За результатами створеної технології, розроблені рекомендації по застосуванню неруйнівного широкоточкового методу для контролю металевих та композиційних елементів авіаційних конструкцій. Робота передається за кордон за договірною ціною.

44.03.18.0511/0216U002077

Моделювання динаміки енергоринку в умовах зміни цін на пов'язаних ринках енергоносіїв: Заключний звіт /Інститут проблем моделювання в енергетиці ім. Г.Є.Пухова НАН України; Керівник Борукаєв Зелімхан Харитонович. – ДР 0113U001086. УДК 621.311.153.

113 с.

Отримані нові математичні моделі для дослідження впливу зміни цін на енергоносії на ключові показники функціонування оптового ринку електроенергії, на динаміку прибутку генеруючих компаній. Розроблено обчислювальний алгоритм реалізації моделі і на його основі методика розрахунку прогнозованої оптової ціни купівлі електроенергії на оптовому ринку, з урахуванням зміни цін на енергоносії, з використанням апарату штучних нейронних сіток, що забезпечує підвищення якості прогнозування за критерієм МАРЕ. Робота розповсюджується за договірною ціною.

44.03.18.0512/0216U002179

Розроблення та вдосконалення методів і засобів прогнозування розвитку енергетичного комплексу на базі детерміновано-стохастичних моделей: Заключний звіт /Інститут загальної енергетики НАН України; Керівник Кулик Михайло Миколайович. – ДР 0113U002033. УДК 620.9.

192 с.

Об'єкт дослідження - енергетичний комплекс України та його галузеві підсистеми. Мета роботи - вдосконалення існуючих і розробка нових математичних моделей, їх систем, а також програмно-інформаційних засобів для дослідження особливостей функціонування й напрямів розвитку енергокомплексу з урахуванням невизначеності умов його розвитку. Вдосконалено детерміновано-стохастичні моделі визначення техніко-економічних показників основних технологічних об'єктів енергокомплексу, зокрема, для фотоелектричних станцій враховано деградацію панелей з часом, для теплових електростанцій враховані імовірнісні показники надійності їх роботи в залежності від режимів протягом їх комерційної експлуатації, що підвищує адекватність моделювання життєвого циклу генеруючих потужностей. Розроблено систему математичних моделей розвитку енергетичного комплексу на тривалу перспективу, яка побудована на основі динамічної моделі математичного програмування з цілочисельними змінними, використання яких дозволяють формувати оптимальну структуру генеруючих потужностей енергосистеми як набір енергоблоків фіксованої потужності на перспективу 50 років і більше. Реалізація означеної системи математичних моделей здійснюється з використанням розроблених програмно-інформаційних засобів. Сформовано та досліджено три представницькі сценарії розвитку структури генеруючих потужностей на перспективу до 2040 року. Робота передається за кордон за договірною ціною.

44.09 Енергоресурси. Енергетичний баланс

44.03.18.0513/0416U001045

Білан Тетяна Романівна. Методи та засоби економіко-математичного моделювання розвитку вугільної промисловості в умовах світового ринку: Дис... к.т.н. /Інститут загальної енергетики. – Захищена 24.12.2015.

УДК 620.9:004.942.

133 с.: 18 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 90 назв.

Запропоновано балансово-оптимізаційний метод визначення необхідного потенціалу виробничої потужності вуглевидобувних підприємств за умов конкуренції джерел надходження вугілля в економіку країни і дотримання вимог енергетичної безпеки. Розроблено економіко-математичну модель розвитку вугільної промисловості в умовах світового ринку, що дозволяє визначати економічно-доцільні обсяги видобутку та імпортування вугілля, а також оптимальні шляхи та джерела надходження вугілля в економіку при задоволенні вимог енергетичної безпеки. Запропоновано підсистему імпортування вугілля, як складову частину економіко-математичної моделі розвитку галузі в умовах світового ринку, яка враховує відмінності у транспортних технологіях. Розроблено модельні засоби врахування вимог енергетичної безпеки, а також модельний підхід до визначення рівнів узгодженого розвитку вугільних баз.

44.29 Електроенергетика

44.03.18.0514/0416U001046

Нечаєва Тетяна Петрівна. Методи та засоби прогнозування розвитку структури генеруючих потужностей електроенергетичної системи з урахуванням екологічних вимог: Дис...

к.т.н. /Інститут загальної енергетики НАН України. – Захищена 24.12.2015.

УДК 621.311: 504.054.

173 с.: 26 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 120 назв.

Розроблені методи урахування впливу екологічних обмежень та вимог в задачах оптимізації розвитку структури генеруючих потужностей дозволяють, на відміну від існуючих, досліджувати вплив рівнів жорсткості нормативних екологічних обмежень та платежів за викиди на обсяги функціонування різних технологій у складі електроенергетичної системи. Розроблений розрахунковий блок моделей обчислення питомих викидів забруднювачів в повітря енергетичними установками та визначення рівнів їх зниження до нормативних вимог детально враховує характеристики палива та технології спалювання, можливості та обсяги застосування заходів зі скорочення викидів. Використання розроблених методів, удосконаленої системи математичних моделей і програмно-інформаційних засобів дозволяє проводити комплексну оцінку перспектив розвитку структури генеруючих потужностей електроенергетичної системи за різних умов впровадження екологічних обмежень та вимог. Отримані результати було застосовано при розробленні рекомендацій до П'ятого та Шостого Національних повідомлень з питань зміни клімату, до проектів Національних кадастрів викидів парникових газів у 2008-2014 роках, реалізації положень та механізмів Кіотського протоколу до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату та відповідної структури генеруючих потужностей ОЕС України (Міністерство енергетики та вугільної промисловості України, Міністерство екології та природних ресурсів України, Президія НАН України).

44.03.18.0515/0416U001208

Бесараб Олександр Борисович. Аналіз зон стабільності ферорезонансних процесів в розподільних пристроях електричних мереж високої напруги: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського". – Захищена 19.01.2016.

УДК 621.311.1.

147 с.: 2 табл., 54 іл. – Бібліогр.: 123 назви.

Дисертаційна робота присвячена вдосконаленню моделей та методів для визначення границь зон стабільності ферорезонансних процесів з метою попередження пошкодження ними обладнання розподільних пристроїв електричних мереж високої напруги з ефективним заземленням нейтралі. В роботі розроблено удосконалені математичні моделі обладнання розподільних пристроїв. Найбільша увага була приділена точності моделювання електромагнітного трансформатора напруги шляхом використання гістерезисної нелінійної моделі, в якій враховується вплив швидкості перемагнічування. Модель розподільного пристрою була прийнята трифазною для урахування впливу міжфазних зв'язків. Проведено дослідження кількісних залежностей між граничними параметрами зон стабільності ферорезонансних процесів та значеннями параметрів елементів розподільного пристрою. Отримані результати було систематизовано та представлено у вигляді нейро-нечіткої мережі на основі моделі нечіткого логічного висновку Сугено, що у подальшому дозволило розробити відповідне програмне забезпечення для аналізу ферорезонансних процесів.

44.03.18.0516/0216U000737

Фазоамплітудний метод та засоби вимірювального контролю вологості гетерогенних дисперсних діелектриків: Заключний звіт /Вінницький національний технічний університет; Керівник Кухарчук Василь Васильович. – ДР 0114U003460. УДК 621.311.25.

203 с.

Об'єкт дослідження - процес вимірювального контролю вологості гетерогенних дисперсних діелектриків. Метою проекту є покращення статичних і динамічних метрологічних характеристик засобів вимірювання вологості шляхом створення нового фазо-амплітудного методу вимірювання вологості на основі прикладного застосування удосконаленої теорії поширення електромагнітної хвилі. В основу роботи покладено методи математичного та фізичного моделювання, теорію вимірювального перетворення, теорію контролю, теорію випадкових процесів, методи математичної статистики при обробці результатів, методи метрологічної атестації і повірки нестандартизованих засобів вимірювання. Наукова новизна одержаних результатів полягає в розвитку відомих високочастотних методів та розробці нових методів та засобів вимірювального контролю вологості гетерогенних дисперсних діелектриків, які дозволяють в промислових умовах у реальному часі забезпечити вірогідність контролю, що не поступається термогравіметричному методу, і для реалізації яких вперше запропоновано математичну модель смугового несиметричного сенсора вологості, набули подальшого розвитку фазовий та амплітудний методи вимірювального контролю вологості шляхом доповнення відомої сукупності метрологічних операцій первинним вимірювальним перетворенням сенсора, набули подальшого розвитку функціональні залежності, що однозначно пов'язують зміщення початкової фази та зміну значення амплітуди інформативної хвилі від зміни температури та відхилення її частоти, вперше запропоновано комбінований метод розширеного діапазону вимірювального контролю вологості, що забезпечує одночасне поєднання фазового та амплітудного методів вимірювального контролю. Одержані результати можуть бути застосовані в умовах промислових підприємств переробної галузі агро-промислового комплексу, що спеціалізуються на виробництві вершкового масла, магарину, спреду, майонезу та іншої продукції, що належить до класу гетерогенних дисперсних діелектриків.

44.03.18.0517/0216U001074

Визначення граничних обсягів, умов і режимів використання вітрових та сонячних електростанцій у складі Об'єднаної енергосистеми України: Заключний звіт /Інститут загальної енергетики НАН України; Керівник Дрьомін Іван Володимирович. – ДР 0113U004085. УДК 621.31.

86 с.

Об'єкт дослідження - процеси генерації на ВЕС та СЕС в ОЕС з системою автоматичного регулювання частоти і потужності, побудованої з використанням споживачів-регуляторів Мета дослідження - розроблення математичних моделей, відповідного програмно-інформаційного комплексу та дослідження граничних обсягів, умов і режимів використання вітрових та сонячних електростанцій у складі об'єднаної енергосистеми України. У результаті дослідження вперше розроблено узагальнену математичну модель процесів генерації на ВЕС та СЕС в ОЕС з системою АРЧП де в якості регуляторів виступають генератори-, споживачі-регулятори, або їх комбінація. Розроблено необхідні програмні модулі для числового розрахунку математичних моделей функціонування ВЕС та СЕС в ОЕС, які інтегровано з ПК "Частота". Сформовано вихідні дані для проведення експериментів з моделлю та сформульовані тестові задачі, які максимально наближено відповідають показникам ОЕС України. Визначено граничні обсяги ВЕС та СЕС за умови дії різних типів регуляторів системи АРЧП. Встановлено характерні залежності умов використання ВЕС та СЕС з урахуванням їх технологічних особливостей та технологічних обмежень регуляторів. Робота передається за кордон

за договірною ціною.

44.03.18.0518/0216U001189

Розроблення адаптивних систем автоматичного регулювання частоти і потужності шляхом впровадження споживачів-регуляторів: Заключний звіт /Інститут загальної енергетики НАН України; Керівник Кулик Михайло Миколайович. – ДР 0113U004086. УДК 621.311.

102 с.

Об'єкт дослідження - процеси генерації в ОЕС з системою автоматичного регулювання частоти і потужності, побудованої з використанням споживачів-регуляторів. Мета дослідження - розвиток теорії автоматичного регулювання частоти і потужності в об'єднаних енергосистемах в частині створення спеціальних адаптивних методів регулювання, що враховують технологічні властивості, притаманні лише ОЕС, і забезпечують завдяки цьому більш високу швидкодію та якість регулювання в порівнянні з традиційними методами; створення на їх основі нової структури системи автоматичного регулювання частоти і потужності (АРЧП) в ОЕС з використанням споживачів-регуляторів; визначення шляхом цифрового моделювання основних техніко-економічних характеристик адаптивних енергосистем, в які інтегровані гнучкі системи АРЧП зі споживачами-регуляторами. У результаті дослідження розроблено математичну модель системи АРЧП зі споживачами-регуляторами, що містить диференціальні рівняння балансу потужностей, електромеханічних процесів в генераторах та навантажень і залежності для законів регулювання. Для проведення розрахунків розроблено програмно-інформаційний комплекс, з використанням якого було доведено, що досить хороші показники зі швидкодії та точності системи АРЧП забезпечують пропорційно-диференційно-інтегральний та пропорційно-інтегральний закони. Досліджені моделі системи АРЧП, в яких закони регулювання ґрунтуються, окрім наведеної, на більш ефективній методологічній базі, а саме, на принципі адаптації. З використанням адаптивних моделей САРЧП була проведена велика кількість розрахунків перехідних процесів в енергосистемі при аварійних відключеннях енергоблоків та їх співставлення з розрахунками, коли адаптивна складова відсутня. Робота передається за кордон за договірною ціною.

44.03.18.0519/0216U002002

Розвиток методів моделювання магнітного поля трифазних високовольтних кабельних ліній електропередачі з заземленими екранованими жилами: Заключний звіт /Державна установа "Інститут технічних проблем магнетизму НАН України"; Керівник Грінченко Володимир Сергійович. – ДР 0115U000841. УДК 621.315:574.22.

65 с.

Розроблено три моделі магнітного поля трифазної кабельної лінії з двосторонньо заземленими екранами кабелів, які базуються на використанні, відповідно, аналітичних методів теоретичної електротехніки, методу скінченних елементів і методу резистивних сіток. Для кожної з моделей визначено величину похибки обчислення магнітної індукції. Визначено залежність коефіцієнту ослаблення магнітного поля кабельних ліній при двосторонньому заземленні власних екранів кабелів від основних параметрів таких ліній електропередачі. Розроблено методичні матеріали з розрахунку магнітного поля трифазних кабельних ліній електропередачі при двосторонньому заземленні власних екранів високовольтних одножильних силових кабелів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

44.31 Теплоенергетика. Теплотехніка

44.03.18.0520/0416U001053

Марасін Олексій Володимирович. Розробка та дослідження палинкових пристроїв для спалювання біогазу в промислових котлах:

Дис... к.т.н. /Інститут газу НАНУ. – Захищена 29.12.2015.

УДК 621.182.23:662.767.2.

142 с.: 16 табл., 52 іл. – Бібліогр.: 160 назв.

Дисертація є комплексним дослідженням горіння біогазу, а також палинкових пристроїв для спалювання біогазу в промислових котлах. Введено критерії, розроблено методу конструювання нових палинкових пристроїв для спалювання біогазу та сумісного спалювання природного газу та біогазу, а також розроблено методику реконструкції існуючих палинкових пристроїв природного газу для спалювання біогазу. Створено лабораторні установки для дослідження факелу біогазу та моделі вихрового палинкового пристрою для сумісного спалювання біогазу та природного газу. Визначено вихід оксидів вуглецю (СО) та оксидів азоту (NOx) при спалюванні біогазу. Показано, що довжина факелу біогазу менше, ніж природного газу, за рахунок більшого інжекційного ефекту на початковій ділянці струменя. Досліджено характеристики режимів роботи моделі вихрового палинкового пристрою сумісного спалювання біогазу та природного газу за умови мінімальних викидів забруднюючих речовин. Показано, що цього можна досягти при подачі біогазу в потік повітря до подачі природного газу. Розроблено схему переобладнання вихрових палинкових пристроїв, що встановлені в існуючих промислових котлах, на одночасне спалювання біогазу та природного газу. Розроблено безгазгольдерну схему експлуатації Бортницької станції аерації при переобладнанні котлів типу ДКВР-6,5/13 та ДКВР-20/13 на сумісне спалювання біогазу та природного газу. Розроблено та виготовлено вихровий палинковий пристрій потужністю 12 МВт для сумісного спалювання біогазу та природного газу, введено в експлуатацію в промислових котлах типу ДЕ-16/14 Лужанського спиртзаводу (м. Лужани, Чернівецька обл.).

44.03.18.0521/0416U001384

Неїло Роман Володимирович. Теплообмін та гідродинаміка коридорних пучків горизонтальних циліндрів в умовах вільної конвекції:

Дис... к.т.н. /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського". – Захищена 23.02.2016.

УДК 536.24:533.6.011.

150 с.: 4 табл., 79 іл. – Бібліогр.: 231 назв.

Дисертаційне дослідження присвячене визначенню впливу конструктивних та режимних параметрів пучка горизонтальних циліндрів на інтенсивність їх тепловіддачі. Серія візуалізаційних досліджень дозволила виявити корінні зміни в температурному та динамічному полях, що утворюються навколо нагрітих циліндрів, що й призводить до суттєвих змін в коефіцієнтах тепловіддачі як по висоті, так і ширині довільного пучка.

44.03.18.0522/0216U000963

Створення центру "Водень-інфо" для інформаційного супроводу програми "Водень в альтернативній енергетиці та новітніх технологіях":

Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Чернишев Леонід Іванович. – ДР 0111U004466. УДК 621.039.533.6 + 001:002.

120 с.

Створено сайт "Водень в альтернативній енергетиці та новітніх технологіях" з можливістю представлення інформації українською та англійською мовами; сайт розміщено на сервері Інституту проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича. Проведено наукометричні дослідження інформаційних потоків, що стосуються тематики програми "Водень в альтернативній енергетиці та новітніх технологіях". Здійснено літературний огляд стану досліджень в галузі отримання, зберігання та використання водню. Здійснюється інтерактивне інформаційне забезпечення проєктів програми. Проведені ретро-пошуки з реферативно-бібліографічної бази АПС Документ, яка містить реферати баз власного формування, а також документи всесвітньо відомих баз даних ВИНТИ, SCOPUS, SCIRUS. Проведено поповнення бази даних потенційних європейських партнерів для участі в проєктах нової Рамкової програми Євросоюзу "Горизонт 2020". Проведені звітні сесії і надруковано збірники тез за результатами виконання проєктів програми "Водень в альтернативній енергетиці та новітніх технологіях".

44.03.18.0523/0216U001165

Отримання водню гетерогенно-каталітичною паровою конверсією біомаси та відходів з хімічною регенерацією: Заключний звіт /Інститут вугільних енерготехнологій Національної академії наук України; Керівник Дудник Олексій Миколайович. – ДР 0111U003969. УДК 620.93:621.35:622.92.

74 с.

Об'єкт дослідження - процеси конверсії твердих органічних відходів (ТОВ). Мета роботи - визначення фундаментальних основ конверсії побутових та біологічних відходів у вугілля та каталітичної конверсії летучих. Методи дослідження - стандартні методи дослідження твердого палива та нові методи оцінювання карбонізації, каталітичної конверсії летучих та процесів зв'язування CO₂. Проведено аналіз останніх досягнень в галузі конверсії ТОВ. Узагальнено експериментальні дані щодо: конверсії ТОВ; впливу просочення відходів водними розчинами на вихід та склад вугілля та склад отриманого газу; складу одержаного газу під час карбонізації та парової газифікації відходів без поглинання та з поглинанням CO₂; впливу додавання каталізаторів на процеси конверсії ТОВ. Визначено підходи щодо зниження викидів шкідливих речовин та парникових газів у навколишнє середовище завдяки використанню: поглиначів вуглекислого газу, каталізаторів конверсії летучих сполук безпосередньо у складі підготовлених сумішей ТОВ; оптимізації вмісту водню, вуглецю та кисню в отриманих сумішах. Розроблено нові принципові схеми конверсії ТОВ з використанням сучасних технологій: карбонізації з каталітичною конверсією летучих сполук та парової газифікації в киплячому шарі з абсорбцією CO₂. Розроблено технічні рекомендації з техніко-економічними показниками щодо вибору оптимальних вимог конверсії ТОВ для виробництва водню, вугілля, електричної та теплової енергії. Створено основні вузли установки комерційного масштабу DualEx (установка подвійного призначення з зовнішнім нагріванням ТОВ). Установка DualEx призначена для одержання газу з підвищеним вмістом водню з метою подальшого виробництва енергії (електричної та теплової) і хімічних сполук (водню та рідинних продуктів). Установка створювалася з урахуванням можливості роботи в двох режимах (з подачею газифікуючих агентів як на шар твердого палива, так і всередину шару твердого палива). Робота розповсюджується за договірною ціною.

44.03.18.0524/0216U001166

Дослідження процесів отримання водню

з українських низькосортних енергетичних кам'яних та бурих видів вугілля. Розроблення нових твердопаливних водневих технологій для альтернативної енергетики та хімічної промисловості: Заключний звіт /Інститут вугільних енерготехнологій Національної академії наук України; Керівник Дудник Олексій Миколайович. – ДР 0111U003968. УДК 620.93:621.35:622.92.

53 с.

Об'єкт дослідження - процеси каталітичної конверсії бурого та кам'яного видів вугілля з абсорбцією CO₂, риформігу твердого палива з високим вмістом смол, конверсія водню та CO у рідинні органічні речовини. Мета роботи - розроблення нових твердопаливних водневих технологій для альтернативної енергетики та хімічної промисловості. Методи дослідження - стандартні методи дослідження твердого палива та нові методи оцінювання парової конверсії українського вугілля з використанням установок: карбонізації та парової газифікації твердого палива. Зроблено узагальнення результатів досліджень з конверсії українського вугілля: процесів конверсії без використання та з використанням каталізаторів; вуглезабагачення кам'яного та бурого видів вугілля з визначенням впливу вмісту золи на реакційну здатність вугілля; парової каталітичної газифікації українського вугілля з поглинанням CO₂. На основі аналізу експериментальних досліджень, проведених в Інституті вугільних енерготехнологій НАНУ, розроблено нові принципові схеми конверсії українського вугілля у водень, синтез-газ та рідинні продукти та створено нову установку для конверсії українського вугілля, яку можна використовувати для визначення кінетичних параметрів конверсії твердого палива з мінімальними витратами часу та енергії. Розроблено нову методику для аналізу реакційної здатності українських видів вугілля. Виконано техніко-економічний аналіз нових схем установок конверсії українського вугілля для виробництва водню, електроенергії та хімічних сполук. Виконано розрахунки щодо можливості використання режиму повітряної газифікації вугілля в киплячому шарі на новому газифікаторі установки DualEx, призначеному для газифікації твердих органічних відходів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

44.03.18.0525/0216U001658

Термодинамічні та теплофізичні основи перетворення енергії в металогібридних установках з урахуванням теплової нестаціонарності в термосорбційних процесах при наявності температурного гистерезису: Заключний звіт /Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України; Керівник Соловей Виктор Васильович. – ДР 0111U006514. УДК 621.039.533.6.

49 с.

Запропоновані шляхи підвищення ефективності теплової роботи термосорбційного компресора, що дозволяють значно підвищити економічність роботи водневих систем. Надані рекомендації по створенню новітніх металогібридних технологій та обладнання для систем перетворення низькопотенційної теплоти в енергію стиснутого газу з метою підвищення їх енергоефективності та екологічної сумісності з оточуючим середовищем. Розроблена методика розрахунку конструктивних характеристик металогібридних елементів, яка дозволить створити зразки металогібридної техніки, що забезпечують перехід на якісно новий рівень технологій зберігання та переробки водню. Робота передається за кордон за договірною ціною.

44.03.18.0526/0216U001660

Розробка термогазодинамічних основ ство-

рення високоефективних водневих турбоустановок з термохімічним стиском робочого тіла: Заключний звіт /Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України; Керівник Мацевитий Юрій Михайлович. – ДР 0111U006516. УДК 621.039.533.6. 48 с.

Виконано розрахунково-теоретичне дослідження умов роботи турбоустановки з урахуванням конструктивних особливостей, які обумовлені використанням водню в якості робочого тіла. Проведено обробку та узагальнення результатів розрахункових досліджень теплових схем енерготехнологічних комплексів з водневими турбоустановками та термохімічним стисненням робочого тіла. Здійснено вибір навантажувального пристрою для водневої турбіни. Надано рекомендації щодо створення водневих турбоустановок нового покоління з підвищеною ефективністю та надійністю. Робота передається за кордон за договірною ціною.

44.03.18.0527/0216U001661

Створення науково-практичних основ використання водню в технологіях інтенсифікації видобутку нафти, газу та газового конденсату: Заключний звіт /Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України; Керівник Кравченко Олег Вікторович. – ДР 0111U006515. УДК 621.039.533.6. 43 с.

За результатами розрахунково-теоретичних та експериментальних досліджень розроблено методику уточнення математичної моделі процесу фільтрації водню у поровий простір привибійної зони свердловини шляхом урахування експериментальних даних зі зміни проникності породи під впливом водню. Розроблена методика дозволила суттєво підвищити точність моделювання багатостадійного термогазохімічного процесу, удосконалити алгоритм визначення якісних та кількісних показників й складів робочих сумішей, які використовуються на кожній зі свердловин, та більш точно визначати прогнозні результати зі збільшення дебіту свердловини від впровадження технології комплексного водневого термобарохімічного впливу. Робота передається за кордон за договірною ціною.

44.03.18.0528/0216U001668

Оптимізація роботи теплофікаційних установок турбін ТЕЦ: Заключний звіт /Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України; Керівник Шубенко Олександр Леонідович. – ДР 0113U005007. УДК 621.311.22; 621.165 ; 621.438. 117 с.

З використанням розробленого програмно-обчислювального комплексу виконано розрахункові дослідження режимів експлуатації теплофікаційної турбіни Т-100/120-130 з метою підвищення ефективності діючих та перспективних турбоустановок ТЕЦ в умовах широкого діапазону зміни електричного та теплового навантаження. Визначено діапазони отримання додаткової електричної потужності при незмінному тепловому навантаженні енергоблоку, розроблено макромоделі процесів роботи теплофікаційної установки та циліндру низького тиску турбіни, побудовано алгоритм підвищення ефективності теплофікаційних турбін, надано рекомендації технічному персоналу ТЕЦ України щодо вибору раціональних способів експлуатації підігрівачів сітрової води нижнього та верхнього ступенів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

44.03.18.0529/0216U001671

Енергоекологічні основи створення водневих технологій знешкодження канцерогенних сполук для транспортних та стаціонар-

них енергетичних систем: Заключний звіт /Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України; Керівник Літвінов Віктор Олексійович. – ДР 0111U006513. УДК 621.039.533.6. 60 с.

Проведено дослідження основних особливостей взаємодії сполук, що містять канцерогенні речовини, з НВЧ-плазмою, визначення енергетичних характеристик пристроїв для їх конверсії і вироблення рекомендацій щодо їх практичного застосування. Розглянуто використання водню як одного з альтернативних і найбільш перспективних з екологічної точки зору палив для енергетичних і енерготехнологічних установок. Проведено розрахунково-експериментальні дослідження процесів в НВЧ-плазмотроні дослідного водневого плазмохімічного реактора. Запропоновано технологічний процес плазмохімічної переробки канцерогенних речовин реалізований у збідненому киснем середовищі при атмосферному тиску. Розроблено комплексні методи і створено металогідридні активаційні системи для енерготехнологічної переробки канцерогенних сполук. Робота передається за кордон за договірною ціною.

44.03.18.0530/0216U002054

Розробка технічних рішень для реалізації напівсухої аміачної десульфуризації та спільного спалювання біомаси та вугілля для енергоблоків 200 і 300 МВт: Заключний звіт /Інститут вугільних енерготехнологій Національної академії наук України; Керівник Вольчин Ігор Альбінович. – ДР 0115U000949. УДК 621.311.22. 50 с.

Проведено числові дослідження абсорбції діоксиду сірки в хімічному реакторі за технологією напівсухого амонійного сіркоочищення зі спільною й роздільною подачею води для зрошення газів. Розроблено ескізний проект установки десульфуризації з використанням амонійної води для ТЕЦ Люблін (Польща) та на їх основі розраховано необхідні витрати сорбенту, висоту та діаметр реакторів для енергоблоків 200 і 300 МВт. Запропоновано дві схеми реалізації спільного спалювання вугілля та біомаси для блоків 200 та 300 МВт

44.33 Атомна енергетика

44.03.18.0531/0216U001666

Розробка методології визначення залишкового ресурсу елементів трубопровідних систем АЕС на основі прогнозування стану матеріалів: Заключний звіт /Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України; Керівник Вакуленко Карина Володимирівна. – ДР 0113U005013. УДК 621.311.25;621.039.;539.4. 159 с.

Створено програмний комплекс і розроблено узагальнену методику прогнозування залишкового ресурсу безпечної експлуатації елементів трубопроводів АЕС. Розроблена методика є єдиним алгоритмом, відповідно до якого здійснюються всі необхідні розрахунки, розглянуті на прикладі прямих ділянок, відводів, вигинів й зон біля швів трубопроводів АЕС, навантажених внутрішнім тиском. Наведено результати чисельних експериментів за прогнозуванням втомного пошкодження, зростання залишкової дефектності й ерозійно-корозійного зносу і проведено верифікацію розроблених алгоритмів шляхом порівняння результатів чисельних розрахунків з наявними експериментальними результатами й літературними даними. Отримані результати можуть бути використані на АЕС України. Робота передається за кордон за договірною ціною.

44.41 Пряме перетворення енергії

44.03.18.0532/0216U001303

Фізико-технічні основи конструктивно-технологічних рішень плівкових та нанокристалічних сонячних елементів нової генерації:

Заключний звіт / Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"; Керівник Сокол Євген Іванович. – ДР 0113U000451. УДК 621.31:535.215.

153 с.

Об'єкт дослідження: плівкові та наноструктуровані сонячні елементи нової генерації. Мета проекту - розробити фізико-технічні основи конструктивно-технологічних рішень плівкових та нанокристалічних сонячних елементів, які за сукупністю економічних, вихідних та експлуатаційних параметрів будуть перевершувати існуючі світлові аналоги. Методи досліджень - теоретичні та експериментальні дослідження приладових структур. Основні науково-технічні результати. Вперше фізично обґрунтовано метод формування шарів CdTe та CdS у квазізамкненому об'ємі в режимах близьких до термодинамічно рівноважних при температурах осадження не більше 400 С, з можливістю розрахунку температури випарювача по заданій температурі осадження. Структурна досконалість шарів CdTe, одержаних при апробації розвинутих теоретичних підходів, перевершує структурну досконалість базових шарів, отриманих високотемпературними методами сублімації в замкненому об'ємі та хімічного транспорту для використання у конструкції найбільш ефективних СЕ. Експериментально доведено, що ступінь розвиненості поверхні ієрархічних структур оксиду цинку, отриманих імпульсним електрохімічним осадженням, відповідає кращим світовим аналогам антивідбиваючих покриттів на основі плівок оксиду титану. Технологічні рішення для одержання плівок CdS і CdTe методом магнетронного розпилення на постійному струмі з використанням ефекту термоелектричної емісії не мають світових аналогів та можуть бути застосовані в промислових умовах. Створені конструктивно технологічні рішення тандемних СЕ glass/ITO/CdS/CdTe/Cu/ITO-Mo/CuInSe₂/CdS/ZnO/ZnO:Al/Ni не мають світових аналогів.

45 ЕЛЕКТРОТЕХНІКА

45.01 Загальні питання електротехніки

45.03.18.0533/0216U001258

Створення наукових засад основ технології отримання високочутливих оптоелектронних пристроїв на основі органічних полікристалічних поліциклічних сполук:

Заключний звіт / Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка; Керівник Бойчук Василь Іванович. – ДР 0114U002620. УДК 621.317.

39 с.

Оптимізовано електрофізичні властивості фотопіроелектричних приймальних пристроїв і проведена апробація технології отримання. На основі розробленої технології отримано дослідно-промислові зразки. Проведені випробування розроблених на основі нових матеріалів пристроїв оптичної пам'яті і перетворювачів. Узагальнені дані систематизації наукових засад і критеріїв підбору матеріалів для створення на їх основі елементної бази пристроїв оптоелектроніки.

45.03 Теоретична електротехніка

45.03.18.0534/0416U000174

Лисенко Олександра Геннадіївна. Рациональні режими роботи тягової мережі транспорту

з індукційною передачею енергії: Дис... к.т.н. / Державний вищий навчальний заклад "Національний гірничий університет". – Захищена 18.12.2015.

УДК 622.62-83; 621.33.

168 с.: 6 табл., 32 іл. – Бібліогр.: 81 назва.

У дисертаційній роботі вирішена важлива наукова задача, яка полягає у встановленні закономірностей зміни режимів в тяговій мережі безконтактного транспорту та обґрунтуванні вибору необхідних параметрів режимів електроспоживання з урахуванням стану мережі живлення і тягового перетворювача, що забезпечує підвищення ефективності роботи транспорту за рахунок зниження рівня втрат і виключення перенапруг. Розроблено математичну модель визначення параметрів пускового і сталого режиму тягової мережі транспорту з індукційною передачею енергії, яка враховує, на відміну від відомих моделей, активну провідність кабельної лінії. Вирівнювання напруги в високооборотних лініях з розподіленими параметрами є необхідним і має бути враховано при проектуванні тягових мереж. Для тягових мереж шахтного рейкового транспорту з індукційною передачею енергії нерівномірність розподілу напруг може бути усунена тільки завдяки раціональному розміщенню компенсуючих пристроїв та обґрунтуванню раціональних режимів пуску перетворювача. Однією з умов надійної роботи комплексу транспорту з індукційною передачею енергії - це електромагнітна сумісність ТПЧ і іскробезпека сторонніх провідників при перехідних режимах тягової мережі. В роботі запропоновані оціночні способи аналізу якості напруги з урахуванням особливостей режимів тягових перетворювачів. Проведено порівняння результатів моделювання з експериментальними дослідженнями, які підтверджують достовірність отриманих в роботі наукових результатів.

45.29 Електричні машини

45.03.18.0535/0416U000034

Кобзар Костянтин Олександрович. Методи і засоби створення та комплексної потужнової модернізації турбогенераторів потужністю 150-300 МВт: Дис... к.т.н. / Інститут електродинаміки НАН України. – Захищена 16.12.2015.

УДК 621.313.322.

216 с.: 9 табл., 58 іл. – Бібліогр.: 170 назв.

Об'єкт дослідження: фізичні процеси в вузлах потужних турбогенераторів. Мета роботи: розроблення нових методів і засобів при створенні та комплексної потужнової модернізації потужних турбогенераторів 150-300 МВт і наукове обґрунтування їх ефективності на основі математичного і фізичного моделювання і натурального експерименту. Методи дослідження: чисельні, аналітичні та експериментальні методи в області моделювання фізичних процесів. Теоретичні та практичні результати і новизна: розроблено, на основі моделювання фізичних процесів у вузлах турбогенераторів, у т.ч. при їх вдосконаленні, методи і засоби для створення нових та комплексної модернізації діючих турбогенераторів з метою підвищення надійності, енергоефективності, подовження ресурсу та збільшення одиначної потужності в існуючих габаритах. Предмет і ступінь впровадження: результати роботи використовуються в навчальному та науковому процесі Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут" і Інституту проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАНУ та рекомендовані до використання при проектуванні та виготовленні на ДП "Завод "Електроважмаш" потужних турбогенераторів 235 та 330 МВт, а також головного зразка нового типу турбогенераторів ТГВ-550-2МУЗ. Ефективність впровадження: комплексна модернізація турбогенераторів потужністю 200-300 МВт дозволила підвищити номінальну потужність на 10%. Ефективність діючих енергобло-

ків за рахунок збільшення встановленої потужності підвищується на 5-10% та реальний ККД машини на 0,3-0,5%. Сфера використання: турбогенераторне обладнання ТЕС та АЕС.

45.03.18.0536/0416U000178

Немудрий Ігор Юрійович. Підвищення ефективності електромеханічної системи вітроелектричних установок з аеродинамічною мультиплікацією: Дис... к.т.н. /Державний вищий навчальний заклад "Національний гірничий університет". – Захищена 18.12.2015.

УДК 62-83-52:621.311.24.

133 с.: 1 табл., 4 іл. – Бібліогр.: 116 назв.

Дисертація присвячена дослідженню особливостей роботи електромеханічної системи (ЕМС) нового класу вітроелектричної установки (ВЕУ) з аеродинамічною мультиплікацією (АМ) та обґрунтуванню схем перетворення енергії в ЕМС ВЕУ АМ з метою поліпшення ефективності ВЕУ АМ. В результаті комп'ютерного моделювання доведено ефект відбору максимальної потужності ВЕУ АМ при фіксованій частоті обертання вітротурбін при зміні частоти обертання вітроколеса в функції швидкості вітрового потоку. Показано, що при малих швидкостях вітрового потоку (<5 м/с) виникає розбіжність максимальної можливої і реальної генерації до $0,1 P_n$ електроенергії, яка може бути ліквідована зменшенням частоти обертання турбін в $2 \dots 3$ рази, що потребує застосування допоміжних ПЧ потужністю до $0,2 P_n$. Проаналізовано ряд схем використовуваних в ПЧ керованих мережею інверторів (КМІ), в тому числі і з імпульсним перетворювачем постійної напруги (ІППН). Теоретично отримані параметри і алгоритми керування ІППН. Обґрунтована доцільність використання ПЧ в складі випрямлячів з ІППН і багатофазних КМІ, що сприяє зниженню собівартості ПЧ та мережі, що з'єднує ВЕС з енергосистемою. Обґрунтовані вимоги до швидкодії ІППН в залежності від параметрів фільтру LC ланки постійного струму і фазності КМІ. Показано, що використання височастотних індукторних генераторів дозволяє, практично без збільшення їх маси, збільшити потужність ВЕУ АМ та її ККД. Для автономного режиму запропоновано ПЧ з трирівневим інвертором напруги, обґрунтовані алгоритми керування, що забезпечують прийнятні коефіцієнти спотворення напруги. Наведені результати експериментальних досліджень ПЧ та їх промислового використання.

45.03.18.0537/0416U000279

Мінко Олександр Миколайович. Функціональний взаємозв'язок масогабаритних показників конструкційних частин турбогенератора з електромагнітним навантаженнями: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 14.01.2016.

УДК 621.313.322-81.

184 с.: 20 табл., 44 іл. – Бібліогр.: 156 назв.

Об'єкт дослідження - процеси теплообміну в турбогенераторі при підвищенні його потужності у встановлених габаритах з урахуванням зміни геометрії (маси та габаритів) його конструкційної (неактивної) частини та виду теплоносія. Мета дослідження - встановлення функціонального взаємозв'язку масогабаритних показників конструкційних частин турбогенератора з його електромагнітними навантаженнями шляхом уточнення існуючих залежностей для розробки критерію оцінки та визначення перспективних напрямків розвитку турбогенераторобудування. Методи дослідження: методи на базі теорії подібності процесів, комп'ютерні засоби моделювання та критеріальний метод вибору, положення

теорії електричних машин, статистичні методи дослідження, закони термо- і аеродинаміки в газоподібному середовищі, метод скінчених елементів. Теоретичні та практичні результати: на базі сформульованого підходу до покращення показників маси та габаритів турбогенераторів запропоновано комплекс інженерно-технічних заходів; розроблено програмний комплекс "Fahrenheit", який дозволяє виконувати проектування повітроохолоджувача турбогенератора з забезпеченням його мінімальної геометрії і маси; на базі експериментального стенду виконано випробовування повітроохолоджувача у різних режимах його роботи. Наукова новизна отриманих результатів: вперше запропоновано критерій взаємозв'язку показників маси і габаритів конструктивної частини турбогенераторів з його електромагнітними навантаженнями; вперше запропоновано загальний підхід щодо покращення (зниження) показників маси і габаритів конструктивних частин турбогенераторів з повітряною системою охолодження з урахуванням електромагнітних навантажень та типу теплоносія; удосконалено математичну модель функціонування теплообмінного пристрою; удосконалено систему проектування повітроохолоджувача. Ступінь впровадження: на ДП завод "Електроважмаш" (м. Харків) результати роботи прийняті для впровадження у виробництво; в АТ "Міжрегіональна електроенергетична асоціація" "Елта" (м. Харків) результати роботи використовують при розробці документації з проектування нових конструкцій, плановій підготовці виконання ремонтів та модернізації турбогенераторів, при удосконаленні конструкційних елементів їх неактивної зони; ідходи до розрахунків сучасних турбогенераторів використовуються в навчальному процесі кафедри електричних машин НТУ "ХПІ" при підготовці спеціалістів і магістрів за спеціальністю "Електричні машини і апарати". Сфера використання - електроенергетична, машинобудівельна та металургічна галузь.

45.41 Електропривід

45.03.18.0538/0416U001078

Асмолова Лариса Валеріїна. Поліпшення динаміки електромеханічних систем в умовах зривних фрикційних автоколиваний: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 29.12.2015.

УДК 62.83.

207 с.: 1 табл., 93 іл. – Бібліогр.: 128 назв.

Об'єкт дослідження: динамічні процеси в розімкнених та замкнених електромеханічних системах (ЕМС) в умовах зривних фрикційних автоколиваний (АКФ). Мета дослідження: визначення шляхів поліпшення динаміки роботи ЕМС при повільних переміщеннях за рахунок усунення зривних АКФ засобами регульованого електроприводу (ЕП). Методи дослідження: теорія ЕП та автоматичного керування; теорія диференціальних рівнянь і перетворення Лапласа; топологічний метод; диференціальне обчислення та обчислювальна математика; лінійна алгебра та метод найменших квадратів; метод релейного модального керування; імітаційне моделювання в пакеті MATLAB. Теоретичні та практичні результати: отримано аналітичні співвідношення умов існування зривних АКФ в одномасовій і двомасовій ЕМС; розроблено комп'ютерну модель характеристики тертя при відпрацюванні повільних переміщень; розроблені методики синтезу ЕМС, що забезпечують зниження швидкості за критичну швидкість розімкненої системи та усунення зривних АКФ. Наукова новизна: вперше показано, що для усунення зривних АКФ на швидкостях суттєво менших критичної швидкості розімкненої системи, доцільно використовувати релейний регулятор, який працює в ковзному режимі; вперше показана можливість зниження критичної швидкості шляхом застосування нейрорегулятора; удосконалена математична

модель характеристики тертя, яка лінеаризована на характерних ділянках, але нелінійна у "великому", і доведена її прийнятність; дістали подальшого розвитку дослідження впливу зовнішніх зворотних зв'язків по кожній із фазових координат. Ступінь впровадження: результати дисертації передані на ПАТ "ХМЗ "Світло шахтаря"; у начальний процес факультету підвищення кваліфікації ННППКК УкрДУЗТ та на кафедрі автоматизованих електромеханічних систем в НТУ "ХПИ". Сфера використання: у верстатобудуванні та виробництві роботів і маніпуляторів, навчальний процес.

45.53 Електротехнічне устаткування спеціального призначення

45.03.18.0539/0416U000280

Іванов Володимир Михайлович. Удосконалення високовольтних імпульсних трансформаторів з напівпровідниковими комутаторами для електротехнологічних установок: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 14.01.2016.

УДК 621.35.035:621.365.

166 с.: 1 табл., 77 іл. – Бібліогр.: 71 назва.

Об'єкт дослідження - електромагнітні процеси в імпульсних генераторах високої напруги і великих струмів для технологічних електроустановок. Мета дослідження - удосконалення імпульсних трансформаторів з напівпровідниковими комутаторами для отримання максимальних по амплітуді напруги і струмів. Методи дослідження - методи теорії електричних кіл, оригінальні та традиційні методи вимірів, а також статистичної обробки результатів. Теоретичні та практичні результати: створено імпульсні трансформатори з низькою індуктивністю розсіювання напругою до 1 МВ; запропонована схема з двома імпульсними трансформаторами дозволила створити компактне імпульсне джерело напруги з часом наростання імпульсів 250 нс на ємності 1 нФ і напругою до 1 МВ; виготовлено компактний високовольтний імпульсний генератор на основі імпульсного трансформатора з напівпровідниковими комутаторами з частотою слідування імпульсів до 50 000 імп/с; надано рекомендації з питань електромагнітної сумісності керованих напівпровідникових комутаторів електротехнологічних установок в умовах сильних електромагнітних завад. Наукова новизна: вперше експериментально визначено час наростання імпульсів напруг менше 100 нс на ємності 0,5 нФ з напругою до 1 МВ від імпульсного трансформатора на сталевому хрестоподібному магнітопроводі; удосконалено магнітопровід в імпульсному трансформаторі, що дозволило зменшити індуктивність розсіювання приблизно в 3 рази за рахунок виконання його хрестоподібним та рознесеного розташування обмоток і раціонального розподілу магнітного потоку; експериментально показано, що не існує принципових обмежень по амплітуді напруги U на виводах високовольтної обмотки імпульсного трансформатора з ємнісним навантаженням, якщо джерелом енергії є індуктивність намагнічування з амплітудою струму в ній; вперше запропонована і реалізована рекуперація енергії за допомогою напівпровідникових ключів і раціонального підбору моментів часу вмикання та вимикання цих ключів; запропоновано і реалізовано режими роботи високовольтних генераторів на основі імпульсного трансформатора з напівпровідниковими ключами як розмикальних комутаторів, що забезпечують відсутність коротких сплесків з неприпустимо високою амплітудою на напівпровідниковому ключі при його розмиканні. Ступінь впровадження: результати досліджень впроваджені в НДПКІ "Молнія" НТУ "ХПИ", на ПАТ "Ясиновський коксохімічний завод",

в навчальному процесі НТУ "ХПИ" Сфера використання: на підприємствах коксохімічної та хімічної галузі, очищенні газових викидів, в науково-дослідних інститутах та навчальному процесі.

47 ЕЛЕКТРОНІКА. РАДІОТЕХНІКА

47.01 Загальні питання електроніки і радіотехніки

47.03.18.0540/0216U002013

Інформаційні технології в моніторингових дослідженнях: Заключний звіт /Одеський державний екологічний університет; Керівник Мещеряков Володимир Іванович. – ДР 0116U002043. УДК 682.3.07.

58 с.

Звіт по НДР: 56 с., 34 рис., 1 табл., 11 посилань. Робота присвячена розробці параметричних моделей каскадних термоелектричних перетворювачів (КТЕП), які використовуються для забезпечення теплових режимів теплонавантажених елементів інформаційних систем, що використовуються для моніторингу середовища. При проектуванні КТЕП необхідно при заданому перепаді температур і тепловому навантаженні оцінити можливість раціонального використання вибраної конструкції з прогнозованими показниками надійності для різних умов експлуатації і визначити режим роботи, відповідний найменшій величині інтенсивності відмов і найбільшій вірогідності безвідмовної роботи, що і представляє мету даної роботи. В роботі розглянуті параметричні методи підвищення показників надійності термоелектричних перетворювачів, розроблені і проаналізовані математичні моделі, що пов'язують інтенсивність відмов з конструктивними, енергетичними, експлуатаційними показниками об'єкту. Результати роботи впроваджені в практику підприємств м. Одеси. Умови одержання звіту: за договором ОДЕКУ. 65016, Одеса, вул. Львівська, 15, ОДЕКУ.

47.05 Теоретична радіотехніка

47.03.18.0541/0416U000110

Орлов Євгеній Володимирович. Методи аналізу та оптимізації параметрів системи управління програмно-конфігурованих мереж (SDN): Дис... к.т.н. /Державний університет телекомунікацій. – Захищена 29.12.2015.

УДК 621.391.8.

182 с.: 9 табл., 43 іл. – Бібліогр.: 104 назви.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук за спеціальністю 05.12.02 - телекомунікаційні системи і мережі. - Державний університет телекомунікацій, Київ, 2015. Дисертацію присвячено розробці методів аналізу та оптимізації параметрів системи управління мережними потоками програмно-конфігурованих мереж (SDN). У роботі досліджено принципи побудови телекомунікаційних мереж, що мають здатність до самоорганізації. Удосконалено метод багатокритеріальної оптимізації для визначення параметрів програмно-конфігурованих мереж, який полягає в отриманні результуючої цільової функції, що використовується для обчислення пріоритету мережного трафіку при організації управління мережними потоками з автоматичним визначенням пріоритетів. Запропоновано варіант побудови системи управління мережними потоками з автоматичним визначенням пріоритетів мережних пакетів, що реалізується шляхом динамічної зміни таблиць мережних потоків, в процесі якої для кожного запису задається пріоритет по байту ToS. Запропоновано методику визначення параметрів оптимальної системи передавання управляючої інформації за двома показниками якості із застосуванням

умовних критеріїв переваги. Розроблено модель контролюваного об'єкта за допомогою методів декомпозиції. Запропоновано методику функціонального опису моделі розвитку програмно-конфігурованих мереж на базі теорії конфліктів та наведено рекомендації щодо оптимального вибору системи рівнянь для найбільш наглядного розуміння природи конфлікту всередині та довкола мережі.

47.09 Матеріали для електроніки і радіотехніки

47.03.18.0542/0216U000962

Прозорі електропровідні плівки на основі легованого ZnO з підвищеною радіаційною стійкістю для фотоелектронних пристроїв:

Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Лашкар'єв Георгій Вадимович. – ДР 0113U000312. УДК 537.311.322.

291 с.

В роботі представлено результати досліджень фізичних процесів росту легованих алюмінієм плівок оксиду цинку в залежності від технологічних параметрів. Визначено умови росту прозорих електропровідних плівок ZnO:Al з питомим електроопором на рівні 6-10-4 Ом·см та прозорістю понад 85 %. Досліджено умови формування твердих розчинів Zn_{1-x}Cd_xO і ZnO_{1-x}S_x і проведено моделювання їх зонного спектру, вивчено інженерію квантових ям ZnO/Zn_{1-x}Cd_xO/ZnO. Вивчено вплив високоенергетичних важких іонів та електронів на структуру, оптичні та електричні властивості плівок ZnO.

47.03.18.0543/0216U000980

Дослідження експлуатаційних властивостей електроізоляційних полімерних плівок комбінованих діелектричних систем, підданих впливу підвищених температур:

Заклучний звіт /Інститут імпульсних процесів і технологій; Керівник Малюшевська Антоніна Павлівна. – ДР 0115U001174. УДК 621.315.616:621.319.4.

60 с.

Об'єктом дослідження є полімерні діелектричні плівки для просочених діелектричних систем секцій імпульсних конденсаторів. Мета роботи - визначення умов термостабільності експлуатаційних властивостей полімерних діелектричних плівок різного складу і морфології в середовищі електроізоляційних рідких діелектриків під дією підвищених температур. Основною причиною зниження працездатності плівкової просоченої діелектричної системи під впливом підвищених температур у разі використання хімічно активних компонентів є їх термостимульоване взаємне розчинення. Експериментально показано, що деформаційні характеристики полімерної плівки у вихідному стані пов'язані з кінетикою електрофізичних властивостей компонентів плівкової просоченої діелектричної системи в ході її експлуатації у складі просоченої діелектричної системи. Встановлено статистично достовірні, структурно зумовлені відмінності полігонів частот реалізації конкретних значень відносного подовження при розриві плівок, які можуть бути використані для діагностики морфологічних особливостей полімерного плівкового матеріалу. Розроблено основи комплексної методики для визначення ступеня взаємодії плівкового полімеру й просочуючої рідини діелектричних плівкових систем силових конденсаторів. Галузь використання - виробництво електротехнічних пристроїв. Робота розповсюджується за договірною ціною.

47.03.18.0544/0216U001257

Розробка методики одержання тонкоплівко-

вих фотодетекторів на основі оксиду цинку для ультрафіолетової області спектра: Заклучний звіт /Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка; Керівник Вірт Ігор Степанович. – ДР 0114U002619. УДК 621.315.592.

14 с.

Отримано плівки Zn_{1-x}CoxO (x = 0,04-0,20) використовуючи імпульсний лазер. Вивчено кристалічну структуру плівок. З'ясовано поведінку фотопровідності, яка пов'язана з адсорбцією і десорбцією кисню хемосорбованного на поверхні ZnO. Виявлено додаткове поглинання в області 540 - 720 нм та фотолюмінесценцію, що може бути пов'язано з електронними переходами між відповідними рівнями домішкових іонів кобальту.

47.13 Технологія й устаткування для електронного і радіотехнічного виробництва

47.03.18.0545/0216U002132

Підвищення ресурсу та надійності шарнірних та ущільнюючих з'єднань в блоках паророзподілу циліндрів високого та низького тиску парових турбін АЕС шляхом синтезу на робочих поверхнях елементів з'єднань наноструктурних захисних покриттів, випуск деталей з покриттями для промислових випробувань: Заклучний звіт /Національний науковий центр "Харківський фізико-технічний інститут" НАН України; Керівник Білоус Віталій Арсентійович. – ДР 0113U002868. УДК 620.178.

33 с.

Традиційний метод зміцнення деталей пар тертя методом "пічного" азотування, використаний в заводській практиці, виявився недостатнім для вирішення проблеми підвищення ресурсу деталей блоку паророзподілу турбіни. Обмеження ресурсу роботи усієї турбіни визначалося терміном служби її окремого вузла, деталі якого працювали в умовах підвищеного зносу. Зносостійкі покриття на основі нітридів деяких металів, осаджені на азотовану сталеву поверхню зміцнюваних деталей, дозволяють збільшити термін їх служби. Проте, вакуумно-дуговий метод осадження захисних покриттів виявився несумісним з "пічним" азотуванням. З метою збільшення експлуатаційного ресурсу деталей, що входять в конструкцію блоку паророзподілу турбіни і представляють з себе пару тертя, розроблено процес модифікування поверхонь робочих деталей з використанням методу вакуумно-дугового випаровування металів. Цей процес реалізований в двохстадійному технологічному циклі: іонно-плазмове азотування + подальше осадження захисного покриття на основі сполук MoN і TiN. Для розробки оптимального комплексного процесу зміцнення модифікованих шарів виконано комплекс досліджень фізичних характеристик цих шарів. Детально досліджена залежність ряду фізичних властивостей модифікованих зразків (профілі мікротвердості по глибині, а також структурні особливості азотованих шарів і нітридних покриттів) в залежності від параметрів процесу, що розробляється. Визначені параметри дослідних процесів модифікування поверхні макетів деталей, що дозволяють отримати оптимальні службові характеристики. Досліджено трибологічні характеристики модифікованих шарів. Виконано порівняльні лабораторні випробування абразивної і корозійної стійкості зразків. Продемонстровано істотне поліпшення цих характеристик деталей із модифікованими поверхнями в порівнянні з деталями без вказаної обробки.

47.14 Проектування і конструювання електронних приладів і радіоелектронної апаратури

47.03.18.0546/0416U001391

Крижановський Володимир Володимирович. Методи підвищення шумових та енергетичних параметрів надвисокочастотних аналогових інтегральних схем з ключовими режимами роботи: Дис... к.т.н. /Харківський національний університет радіоелектроніки. – Захищена 09.02.2016.

УДК 621.3.049.774:621.373.

153 с.: 17 табл., 78 іл. – Бібліогр.: 202 назви.

Об'єкт - процеси перетворення енергії та сигналів у ключових пристроях підсилення, генерації та перетворення сигналів на основі польових транзисторів. Мета - поліпшення енергетичних та шумових параметрів інтегральних приймачів-передавачів з низьким споживанням енергії на основі КМОН технології за рахунок використання ключових режимів роботи. Предмет - методи та засоби підвищення енергетичних параметрів, зниження рівня шуму у автогенераторах, підсилювачах та змішувачах ВЧ та НВЧ апаратури, в тому числі у інтегральному виконанні. Методи - теорії напівпровідникових пристроїв, методи чисельного аналізу та експериментального дослідження характеристик макетів пристроїв. Результати - розвиток методу формування спектру НВЧ передавача, відмінністю якого є генерація радіоімпульсу трикутної форми за рахунок ключового управління вихідним сигналом автогенератора НВЧ діапазону; розвиток методу отримання експоненціальної передаточної характеристики перетворювача напруги з використанням апроксимаційної формули з лінійним аргументом; розроблено нову конструкцію та удосконалено метод розрахунку параметрів за рахунок зміни кола зворотного зв'язку; вперше обґрунтовано та обраховано параметри подвійного балансного змішувача на КМОН транзисторах з диференціальним управлінням за 0,18 мкм технологією у якості субгармонійного змішувача з низьким рівнем флікер шуму. Впроваджено - у науково-дослідних роботах ІРЕ НАНУ, в навчальний процес ДонНУ (м. Вінниця). Галузь використання - розробка енергоефективних надвисокочастотних мікросхем

47.29 Електровакуумні і газорозрядні прилади й пристрої

47.03.18.0547/0216U000763

Високопродуктивні волоконно-оптичні нейро-квантронні інтелектуальні системи око-процесорного типу: Заключний звіт /Вінницький національний технічний університет; Керівник Кожем'яко Володимир Прокопович. – ДР 0114U003737. УДК 621.383.9:004.2:681.3.

289 с.

Предмет дослідження - створення архітектури, структури, схемотехніки, програмного забезпечення паралельних високопродуктивних волоконно-оптичних нейро-квантронних інтелектуальних системи око-процесорного типу. Об'єкт дослідження - процес передавання і оброблення інформації по високошвидкісним паралельним волоконно-оптичним інтерфейсам в складі високопродуктивних волоконно-оптичних нейро-квантронних інтелектуальних систем око-процесорного типу. Мета роботи - підвищення продуктивності, ефективності та розширення функціональних можливостей процесів оброблення та передавання великих обсягів інформації (образної інформації) в реальному часі шляхом на основі новітніх систем на базі висо-

копродуктивних волоконно-оптичних нейро-квантронних інтелектуальних систем око-процесорного типу. У науковому плані: вперше розроблено математичну модель та структуру нейромережевого класифікатора з модернізованими латеральними зв'язками у вихідному шарі, що дозволяє формалізувати процес отримання результуючого сигналу про належність вхідного образу у вигляді вектора його ознак до певного класу. Удосконалено структурну організацію оптичного каналу оптоелектронного навченого класифікатора за рахунок введення новітньої оптоелектронної бази, а саме матриць смарт-пікселів і матриць мікролінз, що дозволяє збільшити однорідність оптичного каналу з роботою на довжині хвилі 850 нм. Вперше запропоновано метод здійснення паралельної обробки масивів даних у спеціалізованій обчислювальній системі на основі транспарантів з використанням багатохвильового керуючого сигналу (поток), що дозволяє підвищити продуктивність таких систем і подолати проблему різних рівнів вхідних і вихідних інформаційних сигналів.

47.39 Кріоелектроніка

47.03.18.0548/0216U001057

Експериментальне вивчення конверсії НВЧ енергії у мікроелектронних пристроях на основі новітніх надпровідних матеріалів:

Заключний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Мелков Геннадій Андрійович. – ДР 0115U001985. УДК 621.372.412/.414:538.945; 621.396.6Ф973.

55 с.

Запропоновано оригінальні методики дослідження мікрохвильових властивостей плівок $\text{Mo}(x)\text{Re}(1-x)$ та гетероструктур на їх основі за допомогою резонатора поверхневої електромагнітної хвилі у 3-см діапазоні довжин хвиль за кімнатних та кріогенних температур. Досліджені мікрохвильові характеристики плівок $\text{Mo}(x)\text{Re}(1-x)$ та комбінованих структур $\text{Mo}(x)\text{Re}(1-x)+\text{Al}$ в області температур 40-300К і плівок $\text{Mo}(x)\text{Re}(1-x)$ при гелієвих температурах. Вивчено ефективність перетворення НВЧ енергії у плівках $\text{Mo}(x)\text{Re}(1-x)$ та гетероструктурах на їх основі у 3-см діапазоні довжин хвиль. Показано, що вольт-ватна чутливість надпровідних детекторів на основі $\text{Mo}(x)\text{Re}(1-x)$ досягає 10-100 В/Вт, а вихідна потужність НВЧ генераторів на основі $\text{Mo}(x)\text{Re}(1-x)$ гетероструктур близька до 1 пВт.

47.45 Антени. Хвилеводи. Елементи НВЧ-техніки

47.03.18.0549/0216U001282

Багатопроменеві багатоканальні двохполяризаційні гостроспрямовані випромінюючі системи мікрохвильового діапазону:

Заключний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Горобець Микола Миколайович. – ДР 0113U001321. УДК 538.3:621.396.671.

152 с.

Об'єкт дослідження - процеси формування багатопроменевих діаграм спрямованості в гостроспрямованих антенних системах. Мета дослідження - розвиток електродинамічних теорій і чисельно-аналітичних методів вирішення задач випромінювання, тобто зовнішніх задач електродинаміки, багатопроменевих гостроспрямованих дзеркальних антен і антенних решіток вібраторних, мікросмужкових, хвилевідних і рупорних слабкоспрямованих випромінювачів, що працюють на двох ортогональних лінійних поляризаціях. На основі апертурного методу геометричної оптики розроблені математичні моделі одиночних і групових опромінювачів у вигляді відкритих кінців квадратних і круглих хвилеводів пі-

рамідальних і конічних рупорів, що працюють на двох ортогональних лінійних (вертикальній і горизонтальній) поляризаціях. Методом геометричної теорії дифракції побудована математична модель групового двохполяризованого вібраторного і мікросмушкового опромінювача багатопроменевої дзеркальної антени, розташованого над ідеально провідним екраном квадратної форми. Визначено умови, при яких запропоновані випромінювачі забезпечують близьку до вісесиметричної форму головної пелюстки діаграми спрямованості. Розроблені математичні моделі застосовні у всьому передньому напівпросторі. Струмовим методом фізичної теорії дифракції розроблені математичні моделі параболічних і сферичних багатопроменевих гостроспрямованих дзеркальних антен. Показано, що при збільшенні кута відхилення від нормалі парціальної діаграми спрямованості від характеристики спрямованості погіршуються. Досліджено характеристики багатопроменевих багатодіапазонних двохполяризованих офсетних дзеркальних антен. Теоретично досліджені поля в ближній зоні дзеркальних апертурних антен великих електричних розмірів і поля у фокальній області апертурних антен з квадратичними фазовими розподілами.

47.03.18.0550/0216U001283

Електродинаміка комбінованих випромінювачів магнітно-електричного типу в об'ємах з ідеально провідними й імпедансними границями: Заключний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Катрич Віктор Олександрович, Бердник Сергій Леонидович. – ДР 0112U006929. УДК 621.396.67 + 537.87: 621.371.

110 с.

Об'єкт дослідження - фізичні процеси збудження, випромінювання й розсіяння електромагнітних полів вібраторно-щілинними структурами, включаючи багатоелементні системи, в електродинамічних об'ємах з ідеально провідними й імпедансними границями. Метою проекту є побудова фізично коректних математичних моделей і вдосконалення чисельно-аналітичних методів розв'язання відповідних крайових задач електродинаміки, які дозволяють провести теоретичний аналіз фізичних властивостей полів збудження (випромінювання, розсіяння) і функціональних характеристик поодиноких електричних та магнітних випромінювачів (тонких імпедансних вібраторів, у загальному випадку з нерегулярними геометричними й електрофізичними параметрами і довільним розташуванням точки живлення, та вузьких щілин), а також їх багатеlementних систем і комбінованих магнітно-електричних структур, розташованих у різних електродинамічних об'ємах, зокрема й таких, що мають імпедансні границі. У роботі проведено комплексні (теоретичні і експериментальні) дослідження з виявлення нових фізичних закономірностей формування просторово-енергетичних, просторово-часових, частотних і поляризаційних характеристик електромагнітних полів у всіх зонах випромінювання комбінованими магнітно-електричними випромінюючими структурами в електродинамічних об'ємах із ідеально провідними й імпедансними границями. Наукова новизна полягає в розвитку і модифікації математично обґрунтованих строгих електродинамічних методів розв'язання відповідних крайових задач, розробки високоефективних фізико-математичних моделей, методів і алгоритмів розрахунку характеристик випромінювачів, ефективних для застосування в системах автоматизованого проектування, що є основою для вдосконалення і подальшого розвитку новітньої елементної бази антенно-хвильових пристроїв метрового, дециметрового та міліметрового діапазонів довжин хвиль, створення нових або істотного поліпшення робочих характеристик діючих радіотехнічних та радіоелектронних пристроїв для різних

галузей застосування

47.49 Радіолокація. Радіонавігація. Радіоке- рування

47.03.18.0551/0416U001368

Поздняков Євген Костянтинівич. Методи визначення координат у багатопозиційних пасивних комплексах з використанням надлишкової інформації: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського". – Захищена 15.02.2016.

УДК 004.94 : 004.89: 004.62.

178 с.: 16 табл., 56 іл. – Бібліогр.: 105 назв.

Дисертаційна робота присвячена розробці нових моделей, алгоритмів і методів визначення координат джерел радіовипромінювання (ДРВ) в багатопозиційних пасивних комплексах. Основною ідеєю роботи є використання надлишкової інформації про місцезнаходження цілі для підвищення точності визначення координат цілі. У даній роботі в якості надлишкової інформації використовуються відстані до об'єкта. Для компенсації високої похибки надлишкової інформації використовуються вагові коефіцієнти, які також дозволяють провести облік різної точності приймаючих станцій комплексу. Також в роботі запропоновано далекомірно-пеленгаційний метод визначення координат цілі в умовах надмірності. За результатами імітаційного моделювання був зроблений висновок про зменшення СКВ результатів визначення координат цілі при використанні розроблених методів. На основі отриманих результатів було зроблено побудову алгоритму, що забезпечує збільшення точності визначення координат цілі на 40% в порівнянні з існуючим.

47.03.18.0552/0216U001524

Створення системи збору, обробки та аналізу наземних і бортових космічних GPS/ГЛОНАСС спостережень для моніторингу, досліджень й моделювання повного електронного вмісту іоносфери у рамках міжнародного проекту "Іоносат-Мікро". Етап 3: Заклучний звіт /Головна астрономічна обсерваторія; Керівник Жаліло Олександрович. – ДР 0115U002688. УДК 621.396.

39 с.

Створені та експериментально опрацьовані вітчизняні технології обробки бортових ГНС-спостережень НКА для визначення параметрів їх руху методом PPP (Precise Point Positioning) та оцінювання іоносферних затримок навігаційних сигналів для моделювання (на наступному етапі проекту) висотного розподілу повного електронного вмісту (ПЕВ) іоносфери згідно цілям космічного проекту "Іоносат-Мікро". Виконано збір та аналіз бортових GPS-спостережень спеціалізованих закордонних НКА COSMIC і GRACE для тестування модулів експериментального програмного забезпечення. Отримані результати координатно-часових визначень PPP-методом з використанням допоміжної інформації від міжнародної служби IGS та французького космічного агентства CNES. На основі порівняння отриманих результатів обробки бортових GPS-вимірювань з еталонними координатами НКА COSMIC доведено досягнення точності визначення поточних координат на рівні 0,04-0,09 м (RMS). З результатів бортових двочастотних GPS-спостережень оцінені та проаналізовані іоносферні комбінації, що вміщують інформацію про електронний вміст іоносфери для подальшого моделювання висотного розподілу ПЕВ іоносфери з використанням радіозатменних (Radio

Occultation) технологій.

47.57 Інфрачервона техніка

47.03.18.0553/0416U000220

Ахмед Малік Лазім Аль-Мзіраві. Підвищення температурного та просторового розділення медичних тепловізорів на мікроболометричній матриці: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського". – Захищена 19.01.2016.

УДК 621.384.3.

173 с.: 5 табл., 68 іл. – Бібліогр.: 99 назв.

Розроблено математичну модель, що описує процес перетворення інфрачервоного випромінювання від зони захворювання пацієнта до тепловізора з подальшим сприйняттям термограми лікарем. На основі цієї моделі запропоновані методи проектування медичних тепловізорів, які дозволяють прогнозувати такі узагальнені характеристики тепловізора як просторове і температурне розділення, а також узгодити параметри інфрачервоного об'єктива і МБМ з метою підвищення ефективності термодіагностики. Отримано більш точне рівняння для розрахунку мінімальної роздільної різниці температур тепловізора.

49 ЗВ'ЯЗОК

49.01 Загальні питання зв'язку

49.03.18.0554/0216U001213

Розробка та впровадження системи захисту мовної інформації у виділеному приміщенні 10 територіального вузла урядового зв'язку Держспецзв'язку: Заключний звіт /Вінницький національний технічний університет; Керівник Яремчук Юрій Євгенович. – ДР 0115U007235. УДК 621.391.7;681.3.067;511.216.

41 с.

Метою роботи є забезпечення захисту інформації на об'єкті інформаційної діяльності (10го територіального вузла урядового зв'язку Держспецзв'язку) від витоку віброакустичними каналами та несанкціонованого доступу шляхом побудови системи захисту мовної інформації. З метою вирішення проблеми підвищення захищеності від витоку віброакустичними каналами запропоновано метод перевірки ефективності захисту акустичної інформації, рекомендації щодо оптимального розміщення датчиків акустичного шумлення приміщень. Розроблено систему захисту мовної інформації на об'єкті інформаційної діяльності (10го територіального вузла урядового зв'язку Держспецзв'язку), яка забезпечує підвищену захищеність інформації з обмеженим доступом від витоку віброакустичними каналами та за рахунок несанкціонованого доступу. Результати НДР дозволяють забезпечити підвищену захищеність інформації на об'єкті інформаційної діяльності від витоку віброакустичними каналами та від несанкціонованого доступу. Робота передається за кордон за договірною ціною.

49.37 Системи й апаратура передачі даних

49.03.18.0555/0416U000167

Харченко Наталія Андріївна. Метод керування інтенсивністю відеотрафіку на кінцевих вузлах телекомунікаційної системи: Дис... к.т.н. /Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут". – Захищена 29.12.2015.

УДК 621.391.2:004.9.

173 с.: 8 табл., 49 іл. – Бібліогр.: 126 назв.

Об'єкт дослідження – процеси обробки відеопотоку для підвищення якості надання відеоінформаційних послуг в телекомунікаційних системах; мета дослідження – розробка методу керування бітовою швидкістю відеопотоку для підвищення якості надання відеоінформаційних сервісів з використанням телекомунікаційних систем; методи дослідження – методи теорії кодування та цифрової обробки зображень, методи теорії дослідження операцій, методи математичної статистики; результати – теоретичне значення роботи полягає у подальшому розвитку методів узгодження характеристик відеотрафіку з параметрами ТКС, що динамічно змінюються; практичне значення: забезпечується зниження інтенсивності при заданому PSNR у середньому на 36,36% у порівнянні зі стандартом MPEG, забезпечується PSNR на 16,07% вище ніж в стандарті MPEG при заданому рівні інтенсивності, забезпечується зменшення часу передачі відеоданих від джерела до приймача у середньому на 23,8 % для технології Wi-Fi, забезпечується зменшення коефіцієнту використання вузла комутації в середньому на 8,3% при максимальній інтенсивності відеотрафіка, забезпечується зменшення часу обробки відеопотоку у середньому на 4,8 %, забезпечується зменшення ймовірності втрат пакетів у середньому в 6 разів у порівнянні зі стандартом MPEG; новизна – вдосконалено метод вибору типу обробки блоку передбачених кадрів в технологіях кодування відеопотоку, вдосконалено метод кодування передбачених кадрів на основі попереднього трансформування, вперше розроблено метод керування бітовою швидкістю відеопотоку на основі використання алгоритму релаксацій Лагранжа; впроваджено – д/б НДР №276-4, навчальним процесом ХНУРЕ; галузь використання – телекомунікації.

49.39 Телефонний зв'язок і апаратура

49.03.18.0556/0216U000741

Розробка техніко-економічних рекомендацій щодо визначення пріоритетів в виборі обладнання при побудові систем зв'язку стандарту DMR (Tier II та Tier III): Заключний звіт /Одеська національна академія зв'язку ім. О.С. Попова; Керівник Каптур Вадим Анатолійович. – ДР 0115U001816. УДК 621.395.

132 с.

Метою роботи є розробка техніко-економічних рекомендацій щодо визначення пріоритетів в виборі обладнання при побудові систем зв'язку стандарту DMR (Tier II та Tier III). Наведено аналіз наявної інформації щодо обладнання виробників Motorola Solutions і Hytera, що працює в стандарті DMR (Tier II та Tier III). Проведено оцінку обладнання виробників Motorola Solutions і Hytera, що працює в стандарті DMR (Tier II та Tier III), щодо відповідності мети Асоціації DMR щодо зростання ринку DMR. Розроблено критерії для порівняння рішень виробників Motorola Solutions і Hytera для будівництва мереж зв'язку, що працюють в стандарті DMR, та проведено порівняльний аналіз рішень виробників Motorola Solutions і Hytera для будівництва мереж зв'язку, що працюють в стандарті DMR (Tier II та Tier III). Розроблено економічну модель порівняння рішень виробників Motorola Solutions і Hytera для будівництва мереж зв'язку, що працюють в стандарті DMR (Tier II та Tier III). Робота передається за кордон за договірною ціною.

49.03.18.0557/0216U002057

Дослідження інформаційних можливостей каналів телекомунікацій в перспективних технологіях безпроводового зв'язку: Заключний звіт /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського-

го"; Керівник Уривський Леонід Олександрович. – ДР 0113U006612. УДК 621.391.1.

254 с.

На першому етапі розглянуто питання взаємозв'язку теорії інформації, завадостійкого кодування та потенційної завадостійкості Представлені результати дослідження екстремумів продуктивності джерела На другому етапі досліджено продуктивність мобільних систем з використанням нано-і пікосот. Також досліджено та порівняно за ефективністю передачі IP трафіку технології DVB-RCS та iDirect, що використовуються при побудові супутникових систем зв'язку. Визначено особливості DVB-RCS та iDirect, їх переваги та недоліки.

49.43 Радіозв'язок і радіомовлення

49.03.18.0558/0416U000109

Голик Олександр Львович. Метод модуляції лазерного променя надширокопasmовими мультимедійними сигналами 4G: Дис... к.т.н. /Державний університет телекомунікацій. – Захищено на 28.12.2015.

УДК 621.396.1.

146 с.: 17 табл., 40 іл. – Бібліогр.: 107 назв.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук за спеціальністю 05.12.02 - Телекомунікаційні системи та мережі. - Державний університет телекомунікацій, Україна, Київ, 2015. У дисертаційній роботі розроблено новий метод модуляції лазерного променя надширокопasmовими мультимедійними сигналами 4G, який включає в себе 4 алгоритми. Розроблено математичні моделі фрагментів топології розподільчої мережі I рівня, II рівня та III рівня, методику розрахунку топологій оптико-волоконних розподільчих мереж синхронної доставки сигналів мультимедійних послуг до всіх базових станцій уздовж автобану, спеціальний пристрій - об'єднувач групових сигналів. На основі розробленої математичної моделі та методу розрахунку розподільчої двопроменевої із симетричною топологією волоконно-оптичної лінії передачі, вдалося забезпечити одночасну синхронну доставку всіх сигналів на всі базові станції з однаковим рівнем потужності.

50 АВТОМАТИКА І ТЕЛЕМЕХАНІКА. ОБЧИСЛЮВАЛЬНА ТЕХНІКА

50.01 Загальні питання автоматичної й обчислювальної техніки

50.03.18.0559/0216U001240

Грід-технології в задачах фізичної програми ЦЕРНу, астрофізики і космології, етап 2: Заключний звіт /Інститут теоретичної фізики ім. М.М.Боголюбова НАН України; Керівник Мартинов Євген Сергійович. – ДР 0115U005180. УДК 681.5, 004.73, 004.75, 539.1, 53.088.

38 с.

Розроблено та впроваджено програмний код для вимірювання множинностей заряджених частинок за енергій від 0.9 до 13 TeV експерименту ALICE в ЦЕРНі, в якому використано комбіновані алгоритми підрахунку треків заряджених частинок та автоматизовано аналіз систематичних похибок вимірювання. Оброблено доступні спостереження інструментів Chandra/ACIS та Suzaku/XIS, побудовано карти неба в діапазонах енергій 2-5кеВ та 5-10 кеВ. Проаналізовано карти неба обсерваторії XMM-Newton за допомогою розробленого нами методу швидкого пошуку лінії 3.55 KeV

50.05 Теоретичні основи програмування

50.03.18.0560/0216U000987

Наукове обґрунтування геоботанічного і зоологічного стану територій, які плануються під розміщення ВЕС: Заключний звіт /Південний науковий центр НАН України і МОН України; Керівник Немерцалов Володимир Володимирович. – ДР 0115U007131. УДК 004.438 621.7.022.6 (477.74).

264 с.

1.Робота сприяє розвитку в Одеській області України екологічної енергетики з мінімальним впливом на довкілля у порівнянні з іншими типами електростанцій. Вітрові електростанції займають порівняно невелику площу і найменше впливають на рослинний покрив та такі його характеристики, як рослинність і фауна. Вартість одного кіловата енергії на сучасних ВЕС порівнювана з електростанціями, що працюють на вугіллі, і нижча, ніж на станціях, що працюють на нафті. Проведена флористична, геоботанічна та фізіологічна оцінка територій, на яких планується створення ВЕС.

50.33 Цифрові обчислювальні машини і обчислювальні комплекси

50.03.18.0561/0216U001313

Методологія побудови високопродуктивних інтелектуалізованих паралельно-ієрархічних систем на основі сучасних мережових обчислювальних комплексів з гетерогенною архітектурою: Заключний звіт /Вінницький національний технічний університет; Керівник Яровий Андрій Анатолійович. – ДР 0115U001975. УДК 004.2: 004.93: 654.915: 681.3.

196 с.

Дослідження присвячено вирішенню науково-прикладної проблеми, що полягає у недостатній продуктивності комп'ютерних засобів оброблення надвеликих масивів цифрової інформації різного походження та невідповідності вимогам ресурсоемних обчислювальних задач. В даному проекті зосереджено увагу на розробці теоретичних основ організації високопродуктивних паралельно-ієрархічних обчислювальних систем на базі запропонованої концепції багаторівневого паралельно-ієрархічного перетворення інформації,

що містять нові математичні моделі та методи, які враховують просторово-багаторівневе подання даних і часово-мережовий принцип їх аналізу, що дозволяє реалізацію високопродуктивних паралельно-ієрархічних обчислювальних процесів у гетерогенних багатоядерних обчислювальних структурах. Також, акцентується увага на розробці моделей, структурної та архітектурної організації високопродуктивних паралельно-ієрархічних обчислювальних систем, які орієнтовані на використання сучасних GPGPU технологій. Запропоновано методику побудови високопродуктивних паралельно-ієрархічних обчислювальних систем та відповідних комп'ютерних засобів для підвищення швидкодії оброблення надвеликих масивів інформації в задачах оброблення зображень. Робота передається за кордон за договірною ціною.

50.37 Обчислювальні центри (ОЦ)

50.03.18.0562/0416U000233

Козіна Марія Олександрівна. Методи організації прихованого каналу зв'язку, що забезпечують перевірку автентичності, цілісності переданої інформації: Дис... к.т.н. /Одеський національний політехнічний університет. – Захищено на 29.12.2015.

УДК 004.056.5.

144 с.: 7 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 126 назв.

Дисертація присвячена вирішенню актуальної проблеми, що полягає в удосконаленні процесу організації прихованого каналу зв'язку в каналі загального користування шляхом розробки ефективних стеганографічних методів, які забезпечують одночасну перевірку автентичності та цілісності інформації, що передається.

50.03.18.0563/0416U001111

Гридель Ростислав Миколайович. Моделі, методи та інформаційна технологія аналізу розподілених програмних моделей GRID-систем: Дис... к.т.н. /Харківський національний університет радіоелектроніки. – Захищена 29.12.2015.

УДК 004.942:004.272.26.

169 с.: 1 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 167 назв.

Дисертаційна робота присвячена вирішенню науково-практичних завдань створення на єдиній методологічній основі нових моделей, методів та інформаційної технології аналізу розподілених програмних моделей. У роботі розроблені моделі предметної області на підставі процесного подання окремих моделей як програмних елементів обчислювального середовища; розроблені модифікації моделей для випадків синхронних, консервативних, оптимістичних методів синхронізації розподілених імітаційних моделей. На основі розроблених моделей запропоновано методи аналізу розподілених програмних моделей: метод порівняння ефективності розподілених імітаційних моделей за максимальним просуванням модельного часу, метод оцінки можливості розподілу окремих моделей на основі динамічної зміни обсягів віртуальної пам'яті, метод отримання оцінок простою ресурсів для алгоритму синхронізації розподілених імітаційних моделей. На основі розроблених методів запропонована інформаційна технологія та програмне забезпечення аналізу процесів розподіленого імітаційного моделювання.

50.39 Обчислювальні мережі (ОМ)

50.03.18.0564/0416U000074

Яшина Оксана Миколаївна. Методи та засоби керування доступом до інформаційних систем торговельних мереж на основі смарт-технологій: Дис... к.т.н. /Державний університет телекомунікацій. – Захищена 28.12.2015.

УДК 004.732.

155 с.: 6 табл., 17 іл. – Бібліогр.: 118 назв.

В роботі сформульовано і вирішено актуальне наукове завдання щодо розробки інформаційної технології керування доступом до інформаційних систем торговельних мереж з використанням механізму управління пріоритетами черговості доступу до інформаційних ресурсів на основі смарт-технологій. У роботі розроблено та обґрунтовано комплексний критерій керування доступом за показниками надійності та пропускну здатності з урахуванням сукупності факторів, які динамічно змінюються під час роботи інформаційної системи торговельного підприємства. Також, у роботі удосконалено модель процесу керування доступом до інформаційних систем торговельних мереж на основі смарт-технологій, яка враховує рівень пріоритету аутентифікації користувачів відповідно до визначеної ролі доступу. Розроблено метод розподілу пріоритетів доступу до ресурсів інформаційної системи у формі діадичної гри для вироблення раціональних стратегій оптимізації ресурсного забезпечення серверу. Дістала подальшого розвитку методика оцінки ефективності процесу керування доступом до інформаційних систем, яка дає можливість обґрунтувати раціональну архітектуру підсистеми керування доступом в умовах використання смарт-технологій.

50.03.18.0565/0216U002191

Науково-технічні розробки грид-інфраструктури ФТІНТ НАН України у складі учасників Європейської грид-інфраструктури (EGI) - 2015: Заключний звіт /Фізико-технічний інститут низьких температур ім. Б.І.Веркіна; Керівник Білоус Леонід Федорович. – ДР 0115U001356. УДК 004.7.

35 с.

Виконана угода OLA по безперебійному (в режимі 7/24) наданню ресурсів основного кластера інституту (сайт UA_ILTPE_ARC) обслуговуванню віртуальним організаціям українського грид сегмента (UNG-UA). Проведено тестування та дослідна експлуатація польського middleware QoSCosGrid на реальних задачах. Успішно задіяні (через інтерфейс QCG) ресурси польського грид VO Gaussian для розрахунків в науково-дослідному проєкті "Оптимізація квантово-механічних розрахунків фізичних властивостей наночастинок, утворених біологічно активними молекулами та інертними речовинами".

50.41 Програмне забезпечення обчислювальних машин, комплексів і мереж

50.03.18.0566/0416U001258

Руденко Олександр Антонович. Імовірнісні моделі та методи оцінювання надійності програмних засобів з урахуванням вторинних дефектів: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 25.01.2016.

УДК 004.519.217.

183 с.: 28 табл., 48 іл. – Бібліогр.: 181 назва.

Об'єкт дослідження: процеси моделювання і оцінювання надійності програмних засобів програмно-технічних комплексів під час їх розроблення. Методи дослідження: метод максимальної правдоподібності, метод найменших квадратів, ланцюги Маркова, системи диференціальних рівнянь Колмогорова, імітаційне моделювання. Теоретичні та практичні результати: розроблена інформаційна технологія оцінювання надійності програмних засобів з урахуванням вторинних дефектів, що дало змогу підвищити точність оцінки надійності програмних засобів під час виконання процедур їх верифікації та валідації. Наукова новизна: розроблені метод оцінювання числа вторинних дефектів за статистичними даними виявлених дефектів і метод визначення середньої інтенсивності прояву дефектів та її середньої зміни з урахуванням вторинних дефектів, удосконалені імовірнісні моделі надійності програмних засобів шляхом їх модифікацій. Впровадження: результати впроваджені у НВП "Радій" і "Радікс" (м. Кіровоград). Сфера використання: оцінка надійності програмних засобів програмно-технічних комплексів.

50.03.18.0567/0216U001291

Нові концепції і засоби багатомасштабного моделювання і прогнозування властивостей матеріалів, упорядкованих на нано- та мікрорівнях: Заключний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Коробов Олександр Ісакович. – ДР 0113U002428. УДК 541.12.

163 с.

Мета роботи: створити моделі для коректного прогнозування основних властивостей матеріалів, упорядкованих на нано- і мікрорівнях, розробити комп'ютерні програми, необхідні для їх використання, проілюструвати можливості й особливості створених моделей на конкретних прикладах, запропонувати нові перспективні матеріали. Методи: золь-гель метод, спектроскопія ЯМР, метод рН-метричного

зондування, вольтамперометрія, хроноамперометрія; методи хемометрії, квантової хімії, випадкових мозаїк. Одержані результати і новизна: розв'язано наукову задачу визначення фізико-хімічних характеристик сорбційних процесів на поверхні нітрогеновмісних орґано-кремнеземних аніонітів як основи для оптимізації умов використання матеріалів у сорбції та електрохімічному аналізі; в рамках теорії зв'язаних кластерів розроблено новий квантовохімічний метод, який дозволив адекватно описати електронну будову та (нелінійно) оптичні параметри великих π -спряжених фрагментів; в контексті моделювання морфології металевих наноструктурованих каталізаторів досліджено особливості випадкових мозаїк зростання, які строго відповідають загальноприйнятій теорії Колмогорова-Джонсона-Мейла-Аврамі.

50.43 Системи автоматичного керування, регулювання і контролю

50.03.18.0568/0216U001385

Системне конструювання машин та агрегатів, адаптивних інформаційно-керуючих комплексів для ресурсозберігаючих біотехнологій: Заключний звіт /Інженерно-технологічний інститут "Біотехніка" Національної академії аграрних наук України; Керівник Чернова І.С. – ДР 0111U003728. УДК 681.51.

257 с.

Проведено системне конструювання машин та агрегатів, адаптивних інформаційно-керуючих комплексів для ресурсозберігаючих біотехнологій в ентомологічних виробництвах. Розроблено автоматизовану систему керування якістю ентомологічної продукції, інформаційно-аналітичну систему біологічних показників якості та їх аналогів. Створено експериментальний зразок інформаційно – керуючого комплексу для ентомологічного виробництва. Проведено дослідження впливу комплексу факторів на показники якості млинової вогнівки. Розроблено алгоритм використання аналогів біологічних показників якості.

50.47 Автоматизовані системи керування технологічними процесами

50.03.18.0569/0416U000015

Лактіонов Іван Сергійович. Комп'ютеризована інформаційно-вимірювальна система фізичних параметрів ґрунтів промислових теплиць з компенсацією дестабілізуючих впливів: Дис... к.т.н. /Державний вищий навчальний заклад "Донецький національний технічний університет". – Захищена 27.12.2015.

УДК 537.31:621.3.082:631.412.

225 с.: 16 табл., 58 іл. – Бібліогр.: 141 назва.

Дисертацію присвячено розробці та дослідженню способів і засобів підвищення точності комп'ютеризованих інформаційно-вимірювальних систем фізичних параметрів закритих ґрунтів за рахунок обліку та компенсації впливів домінуючих дестабілізуючих факторів у виробничих умовах теплиць. Удосконалено спосіб вимірювання вологості закритих ґрунтів у діапазоні від 30 до 90 % для виробничих умов тепличних господарств на базі кондуктометричного методу пошарового зондування в змінному електромагнітному полі, який дозволяє поліпшити на 20 % показник точності вимірювань відносно наявних серійних аналогів. Удосконалено спосіб вимірювання кислотності закритих ґрунтів у діапазоні від 5 до 8 од., який дозволяє здійснювати комп'ютеризовані вимірювання рН з необхідним періодом опитування у виробничих умовах теплиць у ґрунтах з наявним рівнем

зволоженості, на базі способу прямої потенціометрії із використанням скляного комбінованого рН-електрода із регламентованими нормативною документацією метрологічними показниками. Досліджено структурно-алгоритмічну організацію комп'ютеризованого вимірювача фізичних параметрів тепличних ґрунтів на основі обґрунтування та синтезу функціонального забезпечення її підсистем, яка реалізує комплексні вимірювання вологості, кислотності й температури з компенсацією взаємних дестабілізуючих впливів.

50.03.18.0570/0416U001109

Берест Олег Борисович. Методи класифікації функціонального стану технологічного процесу в автоматизованій системі керування вирощуванням монокристалів: Дис... к.т.н. /Харківський національний університет радіоелектроніки. – Захищена 28.12.2015.

УДК 681.518.

180 с.: 16 табл., 61 іл. – Бібліогр.: 191 назва.

Дисертаційна робота присвячена підвищенню функціональної ефективності системи підтримки прийняття рішень (СППР) у складі АСКТП вирощування великогабаритних лужно-галогідних скінтіляційних монокристалів із розплаву за умов апріорної невизначеності. Надання СППР властивості адаптивності досягається шляхом її машинного навчання у рамках інформаційно-екстремальної інтелектуальної технології аналізу даних, яка ґрунтується на максимізації інформаційної спроможності системи. Розроблено новий інформаційно-екстремальний метод аналізу і синтезу здатної навчатися СППР на базі контейнерів циліндродіної форми та запропонованого трьохальтернативного інформаційного критерію оптимізації параметрів функціонування, який дозволяє будувати безпомилкові за навчальною матрицею вирішальні правила за умов складних конфігурацій розподілу реалізацій образу в просторі ознак. Удосконалено метод оптимізації часового інтервалу формування корегуючих дій та інтервалу спостереження нестационарного технологічного процесу, на якому параметри регуляторів залишаються незмінними. Крім того, удосконалено метод візуалізації багатовимірних даних, представлених в бінарному вигляді з урахуванням характеристик та особливостей об'єкту керування, який дозволяє зображувати поточний функціональний стан технологічного процесу у вигляді точки на площині зі спірально розташованими осями координат. Розроблено програмне забезпечення здатної навчатися СППР і розглянуто питання її фізичної реалізації у вигляді окремого модуля другого рівня АСКТП вирощуванням великогабаритних скінтіляційних монокристалів із розплаву на установці типу "РОСТ" та запропоновано метод візуалізації даних в процесі машинного навчання.

50.03.18.0571/0416U001217

Червоненко Іван Ігорович. Структурний синтез системи автоматичного управління оборотних гідроагрегатів, які працюють зі змінною частотою обертання: Дис... к.т.н. /Харківський національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 25.01.2016.

УДК 621.22-546.

140 с.: 4 табл., 56 іл. – Бібліогр.: 91 назва.

Об'єкт дослідження: процеси керування енергетичними агрегатами гідроелектростанцій. Мета дослідження: удосконалення системи автоматичного управління оборотними гідроагрегатами для підвищення їх енергоефективності при роботі в режимі зі змінною частотою обертання. Методи дослідження: методи теорії автоматичного керування, теорії оптимізації та методи математичного моделювання, теорії

гідродинаміки та гідравлічних машин, теорії електричних машин. теоретичні та практичні результати: розроблені математичні моделі гідроагрегату та системи управління можуть бути використані при проектуванні нових енергоблоків та для налаштування їх систем керування ще на стадії проектування. Наукова новизна: розроблено новий метод удосконалення системи автоматичного управління гідроагрегатів ГЕС і ГАЕС, які працюють зі змінними напорами. Впровадження: в НПП ОО "Енергорегулятор" при проектуванні та розробці систем управління агрегатами гідроелектростанцій та у навчальний процес кафедри електричних станцій НТУ "ХП". Сфера використання: гідроенергетика.

50.53 Автоматизація наукових досліджень

50.03.18.0572/0416U001110

Ткачов Віталій Миколайович. Методи та інформаційна технологія передачі та паралельної обробки даних швидкоплинних процесів з запобіганням колізій: Дис... к.т.н. /Харківський національний університет радіоелектроніки. – Захищена 28.12.2015.

УДК 004.738:004.75:004.67.

184 с.: 2 табл., 63 іл. – Бібліогр.: 178 назв.

Дисертацію присвячено вирішенню задач підвищення оперативності передачі та паралельної обробки даних швидкоплинних процесів. Об'єкт дослідження – процес передачі і паралельної обробки даних спостережень швидкоплинних процесів. На основі аналізу умов передачі даних в інфокомунікаційних мережах та паралельної обробки в центрах обробки даних було сформульовано науково-технічне завдання на розробку методів та інформаційних технологій організації паралельної обробки і передачі даних швидкоплинних процесів. В роботі запропоновано метод віддаленої передачі великих масивів даних з проміжним зберіганням в інфокомунікаційних мережах з низькошвидкісними ділянками, що дозволяє значно скоротити час передачі даних (в середньому на 50%) за умов забезпечення прийнятних рівнів джитеру та втрат пакетів потокового трафіку. Удосконалено метод запобігання колізій при паралельній обробці даних в децентралізованих інфокомунікаційних мережах за рахунок використання механізмів блокування зі спеціалізованими повідомленнями, що дозволяють уникати помилок в разі звернення кількох екземплярів програми до однієї порції даних та підвищити оперативність обробки даних. Це дає можливість поточного планування додаткових експериментальних спостережень щойно виявлених швидкоплинних процесів. Удосконалено модель функціонування інфокомунікаційної мережі з темпоральним критерієм, яка відрізняється від відомих використанням зваженої суми часткових середніх взаємних інформацій між конкретним запитом і простором можливих відкликів.

50.03.18.0573/0216U001455

Розробка уніфікованої інтерактивної системи для комп'ютеризації і автоматизації нестандартного обладнання для наукових досліджень: Заключний звіт /Інститут прикладної фізики НАН України; Керівник Лопаткін Роман Юрійович. – ДР 0113U002039. УДК 681.518.3.

86 с.

Розроблено, випробувано та підготовлено до впровадження новітній дослідний зразок комп'ютерної виміральної системи, яка дозволяє швидко комп'ютеризувати і автоматизувати наявне унікальне фізичне обладнання для проведення наукових досліджень та розробляти нові прилади і установки.

52 ГІРНИЧА СПРАВА

52.01 Загальні питання гірничої справи

52.03.18.0574/0416U000175

Прийменко Світлана Анатоліївна. Еколого-економічні засади управління життєвим циклом енергетичного продукту: Дис... к.е.н. /Державний вищий навчальний заклад "Національний гірничий університет". – Захищена 03.12.2015.

УДК 502.131.1:005.41:620.9(477)(043.3).

216 с.: 41 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 235 назв.

Дисертація присвячена удосконаленню теоретичних положень та науково-методичних підходів до управління життєвим циклом енергетичного продукту для забезпечення екологічної та природно-техногенної безпеки в Україні. Проаналізовано наукові підходи до визначення сутності поняття "енергетичний продукт" та "життєвий цикл енергетичного продукту" та обґрунтовано наукові уявлення про структуру життєвого циклу енергетичного продукту, що базуються на необхідності врахування екологічних наслідків у процесі отримання енергетичного продукту та передбачають виділення стадії ресурсного забезпечення, а також виокремлення на всіх стадіях ЖЦ ЕП етапів утворення та утилізації екологічно-шкідливих відходів. Розроблені науково-методичні підходи до формування стратегій розвитку електроенергетики на засадах концепції екологічно чистої енергетики на основі матричного методу та еколого-економічного обґрунтування оптимального терміну функціонування електростанцій, що передбачає мінімізацію інтегральних питомих дисконтованих еколого-економічних витрат.

52.45 Збагачення корисних копалин

52.03.18.0575/0416U000176

Кулікова Дар'я Володимирівна. Зниження рівня екологічної небезпеки скиду забрудненої шахтної води в водойми на основі її ефективного очищення: Дис... к.т.н. /Державний вищий навчальний заклад "Національний гірничий університет". – Захищена 23.12.2015.

УДК 622:504.4.054.

223 с.: 21 табл., 35 іл. – Бібліогр.: 181 назва.

У дисертаційній роботі вирішена актуальна наукова задача, що полягає у встановленні залежності рівня екологічної небезпеки скиду забрудненої шахтної води в поверхневі водойми підприємствами вугільної промисловості від комплексу гідрохімічних показників якості води. Встановлена залежність є основою для розробки способу зниження рівня екологічної небезпеки скиду забрудненої шахтної води у водойми на основі її ефективного очищення та обґрунтування необхідності впровадження технічного рішення, що дозволяє підвищити рівень екологічної безпеки скиду шахтної води підприємствами вугільної промисловості в прилеглих водні об'єкти відповідно до вимог державних санітарних правил і норм охорони поверхневих вод від забруднення. Встановлено залежність рівня екологічної небезпеки скиду забрудненої шахтної води в поверхневі водойми підприємствами вугледобувної промисловості від комплексу гідрохімічних показників якості води. Розроблено математичну модель оптимізації параметрів процесу освітлення шахтної води. Розроблено способи та технічне рішення для зниження рівня екологічної небезпеки скиду шахтної води, забрудненої механічними домішками полідисперсного складу, що дозволяє підвищити ефективність очищення шахтної води від завислих речовин та знизити рівень екологічної небезпеки її скиду в прилеглий поверхневий водойма. Удосконалено методику визначення

раціональних параметрів процесу освітлення шахтної води при реалізації запропонованого способу її очищення.

52.03.18.0576/0416U000177

Єремєєв Ігор Вікторович. Обґрунтування параметрів технології зневоднення вугільних шламів на високочастотних грохотах: Дис... к.т.н. /Державний вищий навчальний заклад "Національний гірничий університет". – Захищена 11.12.2015.

УДК 622.742:621.928.

139 с.: 27 табл., 31 іл. – Бібліогр.: 174 назви.

У дисертації вирішено актуальну наукову задачу вдосконалення процесу механічного зневоднення вугільних шламів нефлотаційної крупності на основі розробки технології віброущільнення шару матеріалу на кінцевій стадії процесу та створення для неї високочастотного грохота з різнопохилими ділянками робочої поверхні. На базі теоретичних досліджень розроблено фізичну модель процесу зневоднення вугільного шламу на віброгрохоті, яка містить явища переходу в'язкої суспензії у в'язкопластичний і далі у в'язкопружнопластичний матеріал за рахунок відповідно згущення, концентрації і ущільнення, та математичну модель віброущільнення шару матеріалу на кінцевій стадії процесу зневоднення, яка враховує його реологічні властивості. У результаті лабораторних та промислових досліджень встановлені закономірності переходу в'язкої вугільної суспензії у в'язкопластичний і далі в'язкопружнопластичний матеріал, на підставі яких розроблена удосконалена технологія зневоднення вугільного шламу нефлотаційної крупності, а для її впровадження створено високочастотний грохот з різнопохилими ділянками робочої поверхні та запропоновані технічні рішення щодо модернізації існуючих високочастотних грохотів. Впровадження удосконаленої технології зневоднення вугільних шламів здійснено на ЦЗФ "Октябрьська" та ЦЗФ "Гуківська" з загальним річним розрахунковим економічним ефектом 6,8 млн. грн.

52.47 Розробка нафтових і газових родовищ

52.03.18.0577/0216U001019

Дослідження сейсмоактивних флюїдно-магматичних систем Керченсько-Таманської грязьовулканічної провінції: Заключний звіт /Державна наукова установа "Відділення морської геології та осадочного рудоутворення НАН України"; Керівник Шнюков Євген Федорович. – ДР 0114U006199. УДК 551.217.3 (427.7+470.620).

57 с.

Проект спрямований на обстеження Керченсько-Таманської грязьовулканічної провінції геоакустичними засобами. Ідентифікація, класифікація і комплексне вивчення сопкових брекчій, мулів і газів різного хімічного та мінерального складу здійснювалась на грязьовулканічних об'єктах Керченсько-Таманської провінції прилеглих до Керченської протоки. Приводиться дані про особливості накладені мінералізації і розподілу уламкового матеріалу в межах Керченсько-Таманської грязьовулканічної провінції

53 МЕТАЛУРГІЯ

53.01 Загальні питання металургії

53.03.18.0578/0216U001695

Розроблення СОУ НАН "Катанка з нелегваної сталі для перероблення на дріт. Загальні вимоги": Заключний звіт /Інститут чорної металургії НАН України; Керівник Рибалка Э.М. – ДР 0115U001068. УДК 621.771.25:669.14:006.083.133.

39 с.

Розроблено стандарт НАН України гармонізований з міжнародним стандартом ISO 16120-1: 2011"Катанка з нелегваної сталі для перероблення на дріт. Загальні вимоги", який поширюється на всі види катанки і стандартизує методи оцінювання якості, нестандартизовані в Україні, але є обов'язковими для підтвердження відповідності сучасним вимогам світового ринку Робота розповсюджується за договірною ціною.

53.03.18.0579/0216U001706

Аналіз тенденцій розвитку та напрямів зменшення енергетичних витрат світової металургії та металургійного виробництва України: Заключний звіт /Інститут чорної металургії НАН України; Керівник Тубольцев Л.Г. – ДР 0113U001309. УДК 669.1.013:621.311.1.004.18:005(477).

207 с.

Виконано аналіз сучасного стану і тенденцій розвитку світової металургії та гірничо-металургійного комплексу України; виконано аналіз ризиків і викликів, що стоять перед чорною металургією України; досліджено взаємозв'язок енергетичних і техніко-економічних параметрів прогресивних технологій металургійного виробництва; виконано аналіз ролі держави у розвитку гірничо-металургійного виробництва України; розглянуто основні напрямки науково-технічного супроводу як показник технічного рівня металургійного виробництва; розроблено пропозиції щодо створення стратегії розвитку металургійного комплексу України. Показано, що використання в металургії України перспективних технологій світового рівня дозволить зменшити енергетичні витрати і знизити екологічне навантаження на навколишнє середовище Робота розповсюджується за договірною ціною.

53.03.18.0580/0216U001707

Розвиток науково-практичних основ застосування пиловугільного палива, що забезпечують високоефективну і енергозберігаючу роботу доменної печі: Заключний звіт /Інститут чорної металургії НАН України; Керівник Чайка О.Л. – ДР 0113U001310. УДК 669.162.2:662.6/9:621.311.1.004.18.

233 с.

Розроблено і науково обґрунтовано технічні та технологічні напрями підготовки доменних печей України до ефективного використання пиловугільного палива (ПВП), методологія і система технологічного супроводу переходу доменних печей від роботи з природним газом до раціонального застосування ПВП. Встановлено вплив хімічного складу ПВП і шихти, параметрів і складу дуття на теплообмін по висоті печі, тепловий потенціал фурменних газів, показники теплоенергетичної і термодинамічної досконалості виплавки чавуцу з урахуванням виходу вторинних енергоресурсів зовнішнім споживачам, екологічних, техніко-економічних характеристик доменної плавки. Встановлено закономірності та причини зменшення ресурсу роботи доменних печей України при освоєнні технології доменної плавки з ПВП Робота розповсюджується за договірною ціною.

53.07 Металургійна теплотехніка

53.03.18.0581/0216U001079

Розробка та впровадження технологій заміщення природного газу альтернативними енергоносіями у високотемпературних оберткових печах: Заключний звіт /Інститут газу НАНУ; Керівник Карп Ігор Миколайович. – ДР 0115U002932. УДК 662.6+66-977+621.783.28: 66.041.491, 621.184.32.

47 с.

Представлено аналіз можливості зниження витрат природного газу галузями національної економіки України та населенням. Показано, що серед промислових споживачів найбільший потенціал зниження споживання газу за рахунок економії та заміщення є в гірничо-металургійному комплексі. Показано відмінності процесу спалювання твердого та газоподібного палива, наведено оптимальні характеристик підготовленого для використання в обертових печах біопалива. Надано основні технічні рішення щодо створення комплексу заміщення природного газу підготовленим біопаливом та представлені результати пуско-налагоджувальних робіт. Показано, що питомі витрати біопалива становлять 2,2 кг/м³ природного газу. Розрахована економічна ефективність впровадження в умовах роботи 8000 годин на рік.

53.31 Виробництво чорних металів і сплавів

53.03.18.0582/0216U001696

Розробка наукових положень та технологічних рішень отримання голчастого фериту в мікрولهгованій сталі типу Ст3:

Заключний звіт /Інститут чорної металургії НАН України; Керівник Бабаченко О.І. – ДР 0113U001307. УДК 669.1.015:669.112.238.1.083.133.

96 с.

Встановлено закономірності впливу хімічного складу і параметрів термічної обробки на формування в мікрولهгованій сталі типу Ст3 структури голчастого фериту, що забезпечує високий комплекс механічних властивостей виробів з цієї сталі. Це дозволило вибрати оптимальні режими термічної обробки з отриманням максимальної (до 90-95%) кількості голчастого фериту в структурі виробів завтовшки до 12 мм. Робота розповсюджується за договірною ціною.

53.03.18.0583/0216U001708

Розробка заходів з продовження кампанії доменних печей шляхом удосконалення технології завантаження, шлакового режиму і автоматизованого контролю параметрів доменної плавки за умов погіршення якості шихтових матеріалів:

Заключний звіт /Інститут чорної металургії НАН України; Керівник Муравйова І.Г. – ДР 0113U004122. УДК 669.162.2:669.162.275.2:669.162.21-52.

232 с.

Удосконалено способи промивки горна доменної печі на основі розроблених технологічних та технічних рішень щодо обґрунтування вибору шихтових матеріалів та їх завантаження в доменні печі. Запропоновані рішення і рекомендації реалізовані на доменних печах ПАТ "Єнакієвський металургійний завод" та ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг". Розроблено нормативний документ "Вимоги до установки на доменних печах України засобів і систем автоматизованого контролю". Робота розповсюджується за договірною ціною.

53.37 Виробництво кольорових металів і сплавів

53.03.18.0584/0216U000786

Підвищення ресурсу виробів з цирконієвих сплавів градієнтним твердорозчинним зміцненням приповерхневого шару металу:

Заключний звіт /Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України; Керівник Лук'яненко Олександр Геннадійович. – ДР 0115U004011. УДК 669.296:621.785.062.

43 с.

Досліджено кінетику окиснення зразків на повітрі за температури 550°C тривалістю до 100 год після хіміко-термічної обробки за різними режимами в кисневмісному

середовищі та після азотування. Виконані металографічне, дюрOMETричне та фрактографічне дослідження цих зразків. Розроблено та апробовано методику випробувань циклічним розтягом зразків, виготовлених з ТВЕЛЬних трубок: кільця з концентраторами. Визначена втомна довговічність зразків у стані постачання. Виконано хіміко-термічну обробку кільцевих зразків з концентраторами в кисневмісному газовому середовищі з різним вмістом кисню. Досліджено втомну довговічність за циклічного розтягу зразків (кільця з концентраторами), виготовлених з ТВЕЛЬних трубок, після хіміко-термічної обробки в розрідженому кисневмісному газовому середовищі за різними режимами. За результатами досліджень обрано оптимальні режими хіміко-термічної обробки ТВЕЛЬних трубок. Розроблено методи хіміко-термічної обробки виробів з цирконієвого сплаву Zr1Nb в контрольованих кисень- і азотовмісних середовищах, які дозволяють підвищити твердість поверхневого шару (товщиною 15-40 мкм) в 1,5 рази, підвищити втомну довговічність цирконієвих виробів до 30%; збільшити межу міцності і межу плинності сплаву без помітного зниження пластичності; знизити швидкість окиснення виробів; запобігти наводненню сплаву під час експлуатації, щоби уникнути уповільненого водневого розтріскування оболонок ТВЕЛ.

53.03.18.0585/0216U000792

Підвищення фретингостійкості деталей кріплення з титанового сплаву ВТ22 формуванням функціональних покривів за зміцнювальною термообробкою:

Заключний звіт /Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України; Керівник Федірко Віктор Миколайович. – ДР 0115U004017. УДК 669.295:621.785.062.

38 с.

У результаті виконання проекту розроблена та запропонована технологічна схема модифікування поверхні (оксинітрування) гарячевисадних болтів зі сплаву ВТ22 суміщеного зі старінням у єдиному технологічному циклі для підвищення їх фретингостійкості та забезпечення балансу міцностних, втомних, трибологічних та корозійних характеристик. Показано, що застосування запропонованої технології модифікування поверхні (оксинітрування) гарячевисадних болтів зі сплаву ВТ22, дозволяє досягнути наступних параметрів модифікованого шару: твердість поверхні 5,2...6,5 ГПа, глибина зміцненої зони 30...35 мкм, товщина плівки 0,03...0,05 мкм. Показано, що оксинітридний шар та нанесення антифрикційного покриття ВАП-2 на зразки сплаву ВТ22 у меншій мірі знижують довговічність зразків за умов фретинг-втоми ніж за випробувань обертовим згином. За результатами стенових випробувань на ДП "Антонов" експериментальної партії гарячевисадних болтів зі сплаву ВТ22 встановлено, що на руйнування болтів вплинув фактор послідовності технологічних операцій накатування різьблення та старіння. Проведено адаптацію режимів ХТО гарячевисадних болтів зі сплаву ВТ22 за запропонованою технологічною схемою (старіння суміщене з оксинітруванням) стосовно умов виробництва ДП "Антонов". Оптимізовано газодинамічні параметри процесу оксинітрування, а саме глибина вакууму на етапах нагрівання до температури старіння, ізотермічної витримки та охолодження. Розроблена технологічна інструкція РТІ 16-634-2012 на виготовлення гарячевисадних болтів зі сплаву ВТ-22 прийнята до впровадження на ДП "Антонов".

53.03.18.0586/0216U000799

Розроблення водневих технологій здрібнювання мікроструктури феромагнітних сплавів на основі R2Fe14B для підвищення властивостей сталей магнітів:

Заклучний звіт

/Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України; Керівник Булик Ігор Іванович. – ДР 0115U004027. УДК 546.3-19'11:669.2/.8.

42 с.

Об'єкт дослідження - особливості здрібнення у водні та воднево-вакуумного спікання феромагнетного сплаву Nd16Fe73,9Zr2,1B8. Мета роботи - Оптимізація основних параметрів отримання та спікання порошків сплаву Nd16Fe73,9Zr2,1B8 і вивчення властивостей спечених магнітів. Методами диференційного термічного, рентгенівського фазового, електронного мікроскопічного, рентгенівського енергодисперсійного аналізів, оцінювання текстури за дифракцією рентгенівських променів досліджено: вплив параметрів помелу сплаву Nd16Fe73,9Zr2,1B8 та тиску пресування на анізотропію пресовок; вплив параметрів спікання порошків сплаву Nd16Fe73,9Zr2,1B8 шляхом ГДДР під низьким тиском водню (0,1 МПа) на анізотропію, фазовий склад та дисперсність мікроструктури магнітів. Сплав мололи з частотою обертання камери млина 100, 200 і 300 об./хв. 2...12 год. Порошок пресували ізостатично під тиском 0,6...10 т/см². Отримано порошки з магнітно анізотропними частинками та частково анізотропні пресовки. Ступінь текстури пресовок зменшується з підвищенням тиску пресування. Порошки спікаються за температур: у водні 715...800 °С, у вакуумі - до 950 °С. Поруватість рівна 1...2,6 %. Дисперсність мікроструктури залежить від температури спікання на етапі ДР: за температури 840 °С розмір зерен феромагнітної фази рівний 110...140 нм, а за температури 950 °С - 100...215 нм. Робота розповсюджується за договірною ціною.

53.39 Порошкова металургія

53.03.18.0587/0216U000979

Розробка методології диспергування, активування надтвердих і карбоновмісних порошків та синтезу композиційних ультрадисперсних порошків карбідів і боридів заліза і титану висококонцентрованими потоками енергії: Заключний звіт /Інститут імпульсних процесів і технологій; Керівник Сизоненко Ольга Миколаївна. – ДР 0113U000625. УДК 621.762.3:544.556.1:537.52.

237 с.

Об'єкт досліджень - дисперсні суміші порошків заліза, титану і карбиду бору, і система залізвуглецевий сплав - карбід (діборид) титану, надтверді і вуглецевмісні порошки. Дослідження проводились методами математичного моделювання, реєстрацією швидкоплинних електричних і гідродинамічних процесів, рентгеноструктурним і елементним рентгеноспектральним мікроаналізом, металографічним кількісним аналізом. Розроблено методологію і вироблено технологічні прийоми отримання полідисперсних мікро- і нанорозмірних порошків системи залізвуглецевий сплавів - карбід (діборид) титану і надтвердих і вуглецевмісних порошків шляхом високовольної електророзрядної (ВЕР) обробки. Вперше встановлено основні закономірності сплавоутворення при ВЕР обробці сумішей елементарних порошків системи Fe - Ti - C - (B) в гасі при концентрації порошку від 1/3 до 1/60 кг / дм³. Визначено найбільш ефективні режими диспергування порошків, які дозволяють змінити середній діаметр порошків з 80 до 3 мкм і синтезувати зміцнюючі фази TiC і FeB, розмір яких коливається від 10 до 600 нм. Методологія ВЕР обробки алмазних мікропорошків АСМ 20/14 дозволяє змінити всі морфометричні характеристики при розмірі частинок менше 1 мкм і збільшити на 15% адсорбційний потенціал та пористість і розмір пор в 2,5 рази, знизити вміст домішок в 2,9 рази та в 2,8 рази питому магнітну сприйнятливість, збільшити на 14,5% абразивну здатність порошку і підвищити його стійкість до оки-

слення киснем повітря. Встановлено, що методологія ВЕР обробки вуглецевих нанотрубок (ВНТ) призводить до значного (до 5 разів) збільшення площі поверхні граул ВНТ трьох розмірних діапазонів: від 0,118 до 0,139 мкм, від 2,639 до 20,895 мкм і від 2,44 до 33,701 мкм із зменшенням вмістом аморфного вуглецю в середньому шарі порівняно з вихідним матеріалом. Перевірка функціональних можливостей експериментального комплексу ПС при консолідації сумішей порошків системи Fe - Ti - C - (B) різного масового складу показала, що в консолідованому матеріалі зберігається ультрадисперсна структура зерен, а матеріал має високу твердість і зносостійкість. Робота розповсюджується за договірною ціною.

53.43 Прокатне виробництво

53.03.18.0588/0216U001694

Дослідження впливу конфігурації формуючих елементів і параметрів ущільнення на пружну післядію в брикетах: Заключний звіт /Інститут чорної металургії НАН України; Керівник Баял К.В. – ДР 0115U001067. УДК 622.788.32.001.5.

66 с.

Розроблено новий експериментально-аналітичний метод оцінки впливу конфігурації формуючих елементів на пружне розширення брикетів, заснований на використанні полів напружень та який включає побудову епюр розподілу напружень, пружної післядії та щільності. Створено алгоритм застосування запропонованого методу. Розроблено новий формуючий елемент, що дозволяє за рахунок збільшення рівномірності розподілу ущільнення матеріалу який брикетують, знизити негативний вплив пружної післядії на якість брикетів

53.03.18.0589/0216U001703

Розробка технології виробництва дроту з вуглецевих сталей для виготовлення меблевих пружин: Заключний звіт /Інститут чорної металургії НАН України; Керівник Парусов Е.В. – ДР 0115U000591. УДК 621.771.25.669.141.24:62-272.083.133.

58 с.

Розроблена технологія виробництва пружинного дроту діаметрами 2,2; 1,8; 1,4 мм, який відповідає вимогам ГОСТ 9389-75. Проведено дослідження якісних показників (хімічний склад, якість поверхні, макроструктура, зневуглецювання поверхні, неметалеві включення, механічні властивості) високовуглецевої катанки зі сталі марки 70 виробництва ПАТ "АМКР" і катанки зі сталі марки 55 виробництва ВАТ "ММЗ".

53.03.18.0590/0216U001704

Розробка методів розрахунку параметрів систем охолодження та управління температурним режимом робочих валків листопркатних станів: Заключний звіт /Інститут чорної металургії НАН України; Керівник Приходько І.Ю. – ДР 0113U001306. УДК 621.771.23.06:621.771.23 - 416.073.

120 с.

Розроблені методи та алгоритми розрахунку теплового та напруженого стану робочих валків, скінчено-елементна модель розвитку мікротріщини на поверхні робочого валка під час гарячої прокатки штаб. Розроблена і підготовлена до впровадження промислова система розрахунку, оптимізації та управління охолодженням робочих валків. Результати роботи частково впроваджені на листопркатних підприємствах України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

53.49 Металознавство

53.03.18.0591/0216U000724

Індуковані екстремальними впливами водню макро-, мікро- і нанотрансформації стану металевих матеріалів: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Донецький національний технічний університет"; Керівник Артеменко Юрій Анатолійович. – ДР 0112U008496. УДК 662.788.

133 с.

В данной работе проведены исследования в области водородной обработки материалов (ВОМ), как нового направления физического материаловедения. Установлены закономерности, связывающие индуцированные водородом изменения структуры (атомного, нано-, микро-, мезо- и макро-масштабов) с изменением практически важных свойств материалов и установлены на этой базе научные основы технологии ВОМ. Технология ВОМ в дальнейшем задает свою систему правил по разработке и внедрению в практику конкретных технологических приемов водородной обработки с целью улучшения свойств известных материалов, с целью получения новых улучшенных водородосодержащих материалов и т.д.

53.03.18.0592/0216U000966

Закономірності структуроутворення та зміцнення еквіатомних (високоентропійних) сплавів у порівнянні із складнолегованими сплавами на основі титану, заліза та цирконію: Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Фірстов Сергій Олексійович. – ДР 0112U002081. УДК 669.017;539.52;621.78;539.4:620.2.

369 с.

Фізично обґрунтовано вибір багатокомпонентних сплавів за критерієм атомних радіусів і теплоти змішування, з урахуванням зміни питомої електронної концентрації з наперед визначеним фазовим складом. За рахунок високої термостабільності такі сплави характеризуються високими характеристиками міцності до температур 1300 К на рівні 1000 МПа за рахунок наявності кластерної та композиційної будови. Встановлено взаємозв'язок між характеристиками: хімічний склад - електронна концентрація - фазовий склад - кількість кожної фази високоентропійного сплаву. Визначено механізми що дозволяють керувати рівнем модуля пружності, характеристиками міцності та температурою плавлення, в високоентропійних еквімолярних сплавах. Вивчена кінетика окиснення сплавів системи Ti-Al-Si-Zr. Показано, що швидкість окиснення цих сплавів майже в 2 рази менша, ніж у сплаву Ti 6242. Жароміцність їх також перевищує жароміцність сплаву Ti 6242 орієнтовно в півтора рази. Уточнено схему температурної залежності величини деформації до руйнування у сплавах з частинками другої фази, згідно якої частинки другої фази суттєво обмежують пластичність сплавів у інтервалі температур 0,2-0,3Тпл. Робота передається за кордон за договірною ціною.

53.03.18.0593/0216U000967

Мікро- та наноструктуровані "природні" та штучні (шаруваті) металеві композити на основі титану та його сплавів: Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Фірстов Сергій Олексійович. – ДР 0112U002082. УДК 621.793;621.794;621.357.7.

405 с.

Узагальнено закономірності формування мікро- та наноструктурованих станів in situ композитів, у яких зміцнююча фаза формується шляхом евтектичної кристалізації, та мікрошаруватих і наноструктурованих плівкових матеріалів,

отриманих осадженням з газової фази; вивчено та проаналізовано їх фізико-механічні властивості; дано оцінку підходів до оптимізації сполучень цих властивостей або отримання екстремально високих значень їх міцностних характеристик.

53.03.18.0594/0216U001286

Багатокомпонентні композиційні матеріали та покриття на основі наносполук тугоплавких металів: Заключний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Азаренков Микола Олексійович. – ДР 0113U001079. УДК 669.296:548.621.

57 с.

Об'єкт дослідження - фізичні явища та структурно-фазові процеси в твердих багатокомпонентних матеріалах на основі тугоплавких металів та їх сполук (нітридів, карбідів, оксидів тощо). Предмет дослідження - механізми формування композиційних покриттів комбінованими методами з застосуванням регульованих плазмових та дифузійних потоків з використанням активованої термомеханічної та хіміко-термічної обробки матеріалів. Метою роботи є розробка фізичних основ створення багатокомпонентних матеріалів на основі тугоплавких металів та їхніх сполук (нітридів, карбідів, оксидів тощо), які складаються з 2х; 3х; 4х; і 5елементов. Проаналізовано вплив фізико-технологічних параметрів осадження на формування покриттів, зокрема потенціалу зміцнення і парціального тиску азоту. Запропоновано фізико-технологічні принципи створення нових функціональних покриттів з високими фізико-механічними характеристиками.

53.03.18.0595/0216U001295

Нові композиційні металеві та керамічні наноматеріали з високими механічними та корозійними властивостями: Заключний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Азаренков Микола Олексійович. – ДР 0112U005921. УДК 669.296:548.621:539.8:669.018.

63 с.

Об'єкт дослідження - фізичні явища та структурно-фазові процеси в металевих та неметалевих матеріалах з наноструктурними складовими. Предмет дослідження - механізми формування та еволюції різномасштабних структур в твердих тілах різної природи (металах, сплавах, кераміках, композитах), структурно-фазові перетворення при деградації та руйнуванні твердотільних матеріалів. Досліджено технологічні особливості формування композиційних металевих та керамічних наноматеріалів, зокрема сплавів цирконію, карбідних, силіцидних, оксидних сполук тугоплавких металів, шаруватих та дисперсних багатофазних композитів. Для формування зразків матеріалів застосовано плавлення та кристалізацію, в тому числі швидку та спрямовану, спеціальну термічну, хіміко-термічну та термомеханічну обробку, магнетронне розпорощення, відпал конденсації, консолідацію порошоків. Визначено вплив фізико-технологічних факторів на реалізацію певного структурно-фазового стану твердих тіл. Запропоновано удосконалення низки фізичних методик створення нових наноматеріалів. Отримані результати відповідають світовому рівню досліджень у даній галузі. Переваги над аналогами в тому, що удосконалено низку фізичних методик створення матеріалів

лів для реалізації в них заданого структурно-фазового стану з необхідним комплексом властивостей. Виготовлені зразки матеріалів з термодинамічно стабільною структурою.

53.03.18.0596/0216U001702

Порівняльна оцінка якісних показників і технологічної пластичності високовуглецевої катанки зі сталі марки 70 різних заводів-виробників: Заключний звіт /Інститут чорної металургії НАН України; Керівник Чуйко І.М. – ДР 0115U001182. УДК 669.017:669.14.018.27:621.771.25.001.5.

80 с.

Проведено порівняльне дослідження якісних показників (хімічний склад, якість поверхні, макроструктура, зневуглецювання поверхні, неметалеві включення, механічні властивості) високовуглецевої катанки зі сталі марки 70 різних заводів-виробників.

53.03.18.0597/0216U001705

Встановлення параметрів диспергованої структури та розробка режимів термічної обробки хромистих сталей для інструменту гарячої деформації металу з підвищеною стійкістю: Заключний звіт /Інститут чорної металургії НАН України; Керівник Бобирь С.В. – ДР 0113U001308. УДК 669.017:669.15*24-194:001.

130 с.

Виявлено позитивний вплив мікролегування титаном і ванадієм на диспергування дендритної структури та підвищення твердості (до 30%) сталі 15X5M, що застосовується для виготовлення інструменту гарячої деформації. Розроблено склад сталі 17X5MA для інструменту гарячої деформації. Розроблено новий енергозберігаючий режим термічної обробки інструменту гарячої деформації із сталей 12X5MA і 17X5MA - оправок преса 10000 т. і головок пресспуансона преса 2000 т. Робота розповсюджується за договірною ціною.

53.03.18.0598/0216U001709

Аналітичне та експериментальне дослідження теплофізичних властивостей розплавів доменних шлаків і удосконалення прогностичних моделей для їх використання в системах АСУТП: Заклучний звіт /Інститут чорної металургії НАН України; Керівник Степаненко Д.О. – ДР 0115U001066. УДК 669.02/09:669.162.275.2:681.3.

50 с.

Виконано експериментальні дослідження ентальпії рінних за хімічним складом доменних шлаків при температурі їх розплавів 1450 С . Встановлено залежність ентальпії доменних шлаків з їх хімічним складом, який представлений через модельний параметр стехіометрії - р і температурою і запропонована відповідна прогностична модель. На основі запропонованої прогностичної моделі виконано розрахунок ентальпії доменних шлаків для заводів України з урахуванням реальних їх температур на випуску з печі.

53.03.18.0599/0216U001758

Розробка хімічного складу сталі та режимів термічного зміцнення залізничних коліс, що забезпечать підвищення їх надійності та довговічності: Заклучний звіт /Інститут чорної металургії НАН України; Керівник Бабаченко О.І. – ДР 0114U002974. УДК 669.14.018.294:621.785:669.017.083.133.

71 с.

Відпрацьовано режими виплавки сталей різного хімічного складу для залізничних коліс на комплексній індукційній

експериментальній установці закритого типу. Проведена виплавка дослідних плавок з різним вмістом легуючих елементів, проведена деформаційна обробка цих заготовок. Видані рекомендації з використання колісних сталей при виробництві різних видів залізних коліс Робота розповсюджується за договірною ціною.

55 ТЕХНОЛОГІЯ. МАШИНОБУДУВАННЯ

55.01 Загальні питання машинобудування

55.03.18.0600/0216U001242

Стратегічні пріоритети технологічного розвитку електроенергетики: Заклучний звіт /Інститут загальної енергетики НАН України; Керівник Шульженко Сергій Валентинович. – ДР 0115U003620. УДК 621.64. 96 с.

Основною метою досліджень є визначення пріоритетів та можливостей впровадження перспективних технологій електроенергетики в об'єднаній енергетичній системі України для підвищення ефективності її роботи за умов зменшення залежності від імпортованого органічного та ядерного палива, скорочення обсягів шкідливих викидів та скидів в довкілля при забезпеченні потреб національної економіки та соціальної сфери в електроенергії

55.09 Машинобудівні матеріали

55.03.18.0601/0216U001261c

1. Фізичні засади плазмових технологій для комплексної обробки багатокомпонентних матеріалів та покриттів: Заклучний звіт /Сумський державний університет; Керівник Погребняк Олександр Дмитрович. – ДР 0113U000137с. УДК 620.168-022.532-027:621.38.

57 с.

У ході виконання НДР отримані такі результати: 1) встановлені оптимальні режими осадження, при яких наноструктурні покриття демонструють максимальні значення твердості та модуля пружності; 2) описані фізичні процеси в поверхневому шарі багатокомпонентних покриттів під час іонної імплантації Au+; 3) визначені закономірності впливу термічного відпалювання та спіноїдальної сегрегації на твердість наноструктурних покриттів. Об'єкт дослідження - процеси фазоутворення та їх взаємозв'язок з фізико-механічними властивостями багатокомпонентних нітридних покриттів. Мета дослідження полягає у встановленні взаємозв'язку між структурно-фазовим станом та механічними властивостями надтвердих наноструктурних покриттів, та впливу на них спіноїдальної сегрегації та високотемпературного відпалювання.

55.15 Ливарне виробництво

55.03.18.0602/0216U000764

Дослідження основ створення зносостійких матеріалів на базі карбідів тугоплавких та перехідних металів: Заклучний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Донецький національний технічний університет"; Керівник Онопрієнко Володимир Гергієвич. – ДР 0113U001737. УДК 669.018.25:669-138.

81 с.

Об'єкт дослідження: тверді сплави на основі карбіду вольфраму і карбіду титану, призначені для виготовлення великогабаритних прокатних валків методом гарячого вакуумного пресування. Предмет дослідження: процеси струтуроутворення в залежності від термічної обробки та умов

експлуатації інструментальних сплавів; кількісні характеристики структури і властивостей твердих сплавів залежно від складу і технології гарячого вакуумного пресування. Мета роботи - вдосконалення твердих сплавів з високою зносостійкістю на основі карбідів тугоплавких і перехідних металів та дослідження закономірностей формування їх складу, структури та властивостей в залежності від різних технологічних факторів процесу виготовлення матеріалу та встановлення можливостей подальшої термічної обробки. Дослідження структури матеріалів виконано з використанням методик оптичної металографії, кількісної металографії, растрового електронно-мікроскопічного аналізу, мікроспектрального аналізу, рентгенівського фазового аналізу. Механічні властивості матеріалів було проаналізовано з використанням стандартних методик випробування на триточковий вигин, ударну в'язкість, з використанням методик виміру твердості. У роботі вирішено важливе завдання вдосконалення твердих сплавів з високою зносостійкістю на основі карбідів тугоплавких і перехідних металів та дослідження закономірностей формування їх складу, структури та властивостей в залежності від різних технологічних факторів процесу виготовлення матеріалу та встановлення можливостей подальшої термічної обробки; розроблені сплави, що складаються з карбиду тугоплавкого з'єднання і структурно нестабільної матриці. Розроблені сплави, що складаються з карбиду тугоплавкої сполуки TiC і структурно нестабільної матриці Ti-Ni та Ni-Fe. Визначені граничні температурні умови їх експлуатації та температури, що викликають виділення інтерметалідів Ni₄Ti₃ й Ni₃Ti в структурно-нестабільній матриці, які знижують властивості сплавів. Уперше в Україні розроблений макрорегіоногенний композитний матеріал чавун-твердий сплав. Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.03.18.0603/0216U000978

Дослідження параметрів магнітно-імпульсної обробки розплаву силумінів через його поверхню у формі, які забезпечують підвищення якості вилівка:

Заклучний звіт /Інститут імпульсних процесів і технологій; Керівник Іванов Артем Володимирович. – ДР 0115U001176. УДК 621.745.56:621.3.015.3.

107 с.

Мета роботи - дослідження параметрів магнітно-імпульсної обробки розплаву силумінів через його поверхню у формі, які забезпечують підвищення якості вилівка. В ході лабораторних досліджень розроблено й випробувано підходи та методики визначення співвідношень таких ключових параметрів магнітно-імпульсного впливу як власна частота та амплітуда розрядного струму, частота посилок імпульсів, геометричні параметри системи "Індуктор-Розплав", що визначають інтенсивність впливу на розплав при осьовій магнітно-імпульсній обробці. Використання даних методик дозволило при магнітно-імпульсній обробці розплаву силуміну АК5М2 у печі та поза піччю, у проміжній ємності, досягти здрібнювання структурних складових більш ніж у 2,5 рази. При обробці у формі зі змінними перерізами було досягнуто не тільки здрібнювання структури сплаву, але й отримана його однорідна структура за високою вилівка поза залежністю від її товщини. Обраний алгоритм пошуку дозволив розробити технічні вимоги до високовольтного джерела струму, з мінімізацією в рази порівняно з відомими аналогами за величиною енергії, що запасається, і споживаної потужності. Отримані результати дозволяють перейти до дослідно-промислової перевірки працездатності пропонованого технологічного модуля для магнітно-імпульсної обробки розплаву доєвтектичних силумінів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.19 Різання матеріалів

55.03.18.0604/0216U001260с

Підвищення вібростійкості процесів фрезерування та точіння складнопрофільних деталей з важкооброблювальних матеріалів на основі керування і оптимізації геометрії різальної частини інструментів:

Заклучний звіт /Сумський державний університет; Керівник Залога Вільям Олександрович. – ДР 0113U000136с. УДК 621.91.012-752.

173 с.

Об'єктом дослідження є процеси механічної обробки різанням (точінням, та фрезеруванням) конструкційних матеріалів, та їх математичні моделі. Ціль проекту - розробка методології підвищення ресурсу інструментів при обробці деталей різанням за рахунок керування геометрією їх різальних частин на основі імітаційного моделювання методом скінчених елементів (МСЕ). Методи дослідження - математичне моделювання робочих процесів з використанням натурних експериментальних досліджень. У звіті на основі даних літературного огляду розглянуто питання підвищення продуктивності обробки деталей малих діаметрів. Потенційними резервами підвищення продуктивності яких є здатність сучасних інструментальних матеріалів різати з високою швидкістю, технічна можливість виготовлення високошвидкісних шпинделів токарних верстатів. Створено стенд, та розроблено методики, які дозволяють досліджувати поведінку технологічної системи в процесі різання при високій частоті обертання заготовки і шпинделя. Розроблено методику дослідження вібрацій у процесі обробки різанням із модуляцією частоти обертання шпинделя та паралельним наочним оцінюванням якості обробки поверхні по зразкам шорсткості, та проведено натурні експерименти які доводять правильність та працездатність гіпотез та розроблених методик. Розроблено програмно-апаратний комплекс та методику його використання, які дозволяють діагностувати та контролювати стан елементів металообробної технологічної системи у режимі реального часу. Створено скінчено-елементну модель процесу різання у програмному середовищі Deform.

55.03.18.0605/0216U001300

Регулювання вібраціями при шліфуванні важкооброблюваних матеріалів шляхом формування раціонального подовжнього профілю робочої поверхні кругів:

Заклучний звіт /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"; Керівник Доброскок Володимир Ленінирович. – ДР 0113U000426. УДК 621.7, 621.923.

340 с.

Об'єкт дослідження - шліфування важкооброблюваних матеріалів. Мета роботи - створення теоретичних основ, технічних засобів та програмних продуктів керування регенеративними коливаннями при шліфуванні важкооброблюваних матеріалів. Методи дослідження засновані на наукових положеннях технології машинобудування, формування поверхонь, шліфувальної обробки, комп'ютерної математики, геометричного моделювання, теорії ймовірності, прикладної статистики. Результати, висновки та рекомендації підтверджені модельними комп'ютерними і натурними експериментами за алгоритмами і методиками, розроблених і реалізованих авторським колективом. Практичні результати роботи - розробка програмного забезпечення та методології статистичного об'єктно-орієнтованого моделювання робочої поверхні алмазно-абразивних інструментів, що дозволяють отримати практичні рекомендації щодо регулювання рівня вібрацій при шліфуванні складних виробів. Підприємства України одержали змогу обґрунтовано приймати технологічні рішення щодо ефективного використання шліфування

при обробці виробів відповідального призначення. Практичні результати роботи будуть мати реалізацію на машинобудівних підприємствах України.

55.21 Термічна і зміцнювальна обробка

55.03.18.0606/0416U000221

Ліуш Юлія Борисівна. Удосконалення конструкції і режимів роботи газових камерних печей задля підвищення їх енергоефективності: Дис... к.т.н. /Одеський національний політехнічний університет. – Захищена 29.12.2015.

УДК 621.783.24.

165 с.: 22 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 137 назв.

Дисертацію присвячено розробці заходів з підвищення енергоефективності камерних печей шляхом їх конструктивної оптимізації та виявленню енергоощадних режимів термічної обробки металу з урахуванням об'ємного розташування пальників та отворів для відведення продуктів згорання.

55.03.18.0607/0216U001212

Вдосконалення процесів локального деформування листових заготовок засобами мехатронних приводів з прогнозуванням технологічних відмов та спадковості: Заключний звіт /Вінницький національний технічний університет; Керівник Огородніков Віталій Антонович. – ДР 0114U003458. УДК 621.787.

137 с.

Об'єкт дослідження - процес формування осесиметричних деталей методами локального пластичного деформування. Мета роботи - забезпечення якості та необхідної геометричної форми осесиметричних деталей з листових заготовок, отриманих методами локального пластичного деформування на обладнанні з ЧПК, на основі дослідження закономірностей пластичної течії матеріалу в залежності від параметрів процесу. Розроблено теоретичні основи та методику випробувань листових матеріалів в умовах розтягу, стиску, зсуву, а також методику випробувань в умовах двоосового напруженого стану. Запропоновано методику визначення параметрів кривих зміцнення листових матеріалів, діаграм пластичності та поверхонь граничних деформацій на основі найпростіших випробувань і розрахункових методів. Розроблено критерій пластичної втрати стійкості листових заготовок при ротаційній витяжці. Отримано наближений аналітичний розв'язок крайової задачі теорії пластичності для визначення напруженого стану в осередку деформації при виготовленні осесиметричних деталей із листових заготовок методом ротаційної витяжки. Розроблено методику оцінки деформованості матеріалу листових заготовок в залежності від параметрів процесу витяжки та розмірів і геометрії інструменту, що використовується. Побудовані діаграми граничних деформацій для сталі 08кп та алюмінію АД1, а також діаграми стійкості, які описують залежність стійкості пластичного формозмінення листових заготовок від співвідношення головних логарифмічних деформацій. Розроблено методику використання отриманих діаграм стійкості для оцінки ймовірності втрати стійкості листової заготовки при ротаційній витяжці. Розроблено установку з механотронним приводом для обробки деталі методом ротаційної витяжки. Розраховано основні параметри механотронного привода та обґрунтовано вибір агрегатів для нього. Розроблено систему керування механотронного привода на базі вільнопрограмованого контролера. Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.22 Обробка поверхонь і нанесення покриттів

55.03.18.0608/0216U001299

Дослідження еволюції структурно-фазового стану багатокомпонентних композиційних матеріалів та покриттів при зовнішньому впливі: Заключний звіт /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"; Керівник Соболев Олег Валентинович. – ДР 0113U000424. УДК 621.793:621.794:357.7:621.78:621.785.5.

89 с.

Об'єкт дослідження - фізичні явища та процеси наноструктурних та фазових перетворень у багатокомпонентних композиційних наноматеріалах та наноструктурних покриттях. Мета роботи - розробка фізичних основ створення багатокомпонентних матеріалів на основі тугоплавких металів та їх сполук (нітридів, карбідів, боридів та оксидів). Методи досліджень - методи рентгенівської дифрактометрії, растрова та просвічувальна електронна мікроскопія високого розділення, рентгенофлуоресцентний елементний аналіз, вимірювання механічних властивостей. Для різних рівней модифікування поверхні: від зміни базового шару методом мікродугового оксидування до нанесення іонно-плазмових і вакуумно-дугових покриттів і їх опромінення високоенергетичними важкими (Au-) і легкими (Ar+, Ne+) іонами розроблені наукові основи застосування метода структурної інженерії для отримання необхідних функціональних характеристик матеріалів. Виявлені оптимальні фазово-структурні стани, субструктура і напружено-деформований стан, що забезпечують підвищення механічних властивостей а також їх стійкості до опромінення.

55.23 Виробництво виробів із порошкових матеріалів

55.03.18.0609/0216U000968

Розробка високодисперсних композиційних керамічних матеріалів для металевих матриць, зварних швів, наплавов та склокераміки, що сприяють реалізації високого ступеня зміцнення в умовах як швидкісного, так і повільного затвердіння, а також холодної та гарячої пластичної деформації: Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Гадзира Микола Пилипович. – ДР 0113U000480. УДК 621.762.

165 с.

Були розроблені високодисперсні композиційні керамічні матеріали що утворюються в процесах відновлення оксидів металів нанорозмірними карбідами. Була розроблена нова концепція об'ємного зміцнення металів та сплавів, зварних швів, наплавов та керамічних матеріалів за рахунок використання синтезованих наноконпозиційних порошоків в якості зміцнюючих компонентів при сплавленні, наплавках та при вільному спіканні. Робота спрямована на вирішення проблеми підвищення міцності конструкційних матеріалів шляхом реалізації дешевої нанотехнології керамічних порошоків та традиційних методів ливарної, порошкової металургії, а також методів з'єднання.

55.03.18.0610/0216U002095

Розробка наукових основ раціональної термічної утилізації відходів та/або низькопотенційних палив шляхом їх використання в сумішах з вугіллям: Заключний звіт /Інститут газу НАНУ; Керівник Бондаренко Борис Іванович. – ДР 0115U005003. УДК 621.762.3:504.064:628.4.045.

36 с.

Виконаний термодинамічний аналіз процесу парокисневої газифікації графіту; систе-матизована інформація щодо низьковартісних енергоресурсів України, узагальнені показники ТПВ за групами компонентів морфологічного складу, розрахована усереднена модель горючої маси. Розроблено програмне забезпечення та створена комп'ютеризована лабораторна установка газифікації твердих палив.

55.33 Гірниче машинобудування

55.03.18.0611/0416U000172

Кривда Віталій Валерійович. Обґрунтування раціональних параметрів систем розробки глибокого кар'єру при застосуванні автосамоскидів вдосконаленої конструкції: Дис... к.т.н. /Державний вищий навчальний заклад "Національний гірничий університет". – Захищена 23.12.2015.

УДК УДК 622.063.88.

212 с.: 18 табл., 39 іл. – Бібліогр.: 114 назви.

Дисертаційна робота присвячена встановленню взаємозв'язку параметрів систем розробки глибоких кар'єрів, що відповідають експлуатаційно-технічним характеристикам кар'єрних автосамоскидів вдосконаленої конструкції для забезпечення повноти виймання запасів руд. Встановлено, що для умов відпрацювання глибоких горизонтів кар'єра підвищення обсягів видобутку руд без збільшення розкриття можливо за рахунок збільшення кутів нахилу бортів кар'єру, що можливо при зменшенні ширини і скорочення довжини автомобільних доріг. Оскільки перелічені величини нормуються з урахуванням техніки безпеки виконання робіт і, в першу чергу, технічними можливостями автомобільного транспорту, що застосовується, то вирішення проблеми виконано шляхом вдосконалення автотранспорту - розроблено конструкцію механізму зміни міжосьової відстані і центру мас для кар'єрного автосамоскиду великої вантажопідйомності з електромеханічної трансмісією. Обґрунтовано раціональне співвідношення параметрів автомобільного транспорту, що застосовується, обладнаного механізмом зміни міжосьової відстані і положення центру мас, таких параметрів систем розробки як ухили кар'єрних автодоріг, розміри майданчиків для розміщення петлі повороту траєкторії, раціональна довжина транспортування і висота підйому гірничої маси, кути нахилу бортів кар'єру та скорочення обсягів розкривних робіт при оптимізації робочого простору кар'єру.

55.03.18.0612/0216U000739

Розроблення методів дослідження динамічних процесів у механічних системах конвеєрів відвалоутворювачів: Заключний звіт /Вінницький національний технічний університет; Керівник Іскович-Лотоцький Ростислав Дмитрович. – ДР 0114U000738. УДК 622.015.002.5; 622.271.3; 622.23.05.

246 с.

Об'єкт дослідження: динамічні процеси у механічній системі стрічкового конвеєра відвалоутворювача з вмонтованими гідравлічним та електричним приводами. Мета роботи: підвищення технічного рівня відвалоутворювачів за рахунок забезпечення надійності, збільшення продуктивності, зниження енергоємності та матеріалоемності шляхом удосконалення методів аналізу динамічних процесів у механічних системах конвеєрів на основі застосування раціональних континуально-дискретних розрахункових моделей та урахування нерозривного взаємозв'язку гідродинамічних чи електромагнітних процесів у двигунах, динамічних явищ у механічних частинах приводів, в стрічках конвеєрів, та в

утримувальних конструкціях. Методи дослідження: теоретичні дослідження проводилися за допомогою числових та числово-аналітичних методів теорії коливань (метод скінченних елементів, метод узагальнених переміщень, метод початкових параметрів). В результаті отримано: встановлено раціональні схеми розташування на стрілі відвалоутворювача розробленого гідроприводу конвеєра. За допомогою засобів гідроавтоматики можна суттєво зменшити динамічні зусилля в стрічці конвеєра під час пускових режимів та при його роботі зі змінним навантаженням. Розроблена узагальнена математична модель і сформований алгоритм розрахунку власних частот і форм вільних коливань механічної системи конвеєра та стрілових конструкцій. Виявлено чинники, що впливають на можливе виникнення резонансних режимів. Побудовано математичні моделі перехідних процесів гідроприводного агрегата стрічкового конвеєра, нестационарних режимів роботи довгомірного стрічкового конвеєра з гідроприводом. Розроблено метод розрахунку динамічних процесів в механічній системі стрічкового конвеєра, який дозволяє виконувати динамічний аналіз з урахуванням нерозривної взаємодії динамічних явищ гідро- та електроприводу і хвильових процесів в довгомірних пружних ланках. Скінченно-елементна дискретизація нелінійних рівнянь з частковими похідними дозволяє звести розв'язування задачі до інтегрування системи звичайних диференціальних рівнянь за допомогою стандартних процедур, сприяє побудові простого і ефективного обчислювального алгоритму. Встановлено необхідність врахування під час динамічних розрахунків деградації матеріалів тривало експлуатованих конструкцій. Підтверджено ефективність використання інерційного гідроімпульсного приводу для інтенсифікації технологічних процесів при завантаженні головного конвеєра технологічної лінії подрібнення щебеню. Область застосування: підйомно-транспортне обладнання, оснащене стріловими конструкціями з улаштуваннями на них конвеєрами, гірничої, видобувної, харчової промисловості тощо.

55.35 Металургійне машинобудування

55.03.18.0613/0416U000173

Ширін Артем Леонідович. Обґрунтування технологічних параметрів проведення виїмкових виробок зі складною гіпсометрією пластів: Дис... к.т.н. /Державний вищий навчальний заклад "Національний гірничий університет". – Захищена 18.12.2015.

УДК [622.268.4; 625.5; 519.876.2] (043.3).

161 с.: 14 табл., 41 іл. – Бібліогр.: 135 назв.

У дисертаційній роботі вирішена нова актуальна науково-практична задача в області автоматизованого керування транспортно-технологічними процесами переміщення породи в підземних виробках із застосуванням надґрунтових канатних доріг. Дисертація присвячена обґрунтуванню функцій і структури автоматизованого керування процесами транспортування породи в протяжних, довжиною понад 2000 м, криволінійних в профілі і плані виробках з інтенсивним здиранням порід підшви і великими притоками води.

55.37 Турбобудування

55.03.18.0614/0216U001662

Розробка аеродинамічних, режимних та конструктивних заходів щодо подовження ресурсу останніх ступенів енергетичних парових турбін працюючих у зоні вологої пари:

Заключний звіт /Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України; Керівник Мацевитий Юрій Михайлович. – ДР 0113U005011. УДК 621.165.

190 с.

Виконані розрахункові дослідження течії тривимірного потоку пари в проточній частині циліндрів низького тиску турбін К-325-23,5 і К-200-130. Для турбіни К-325-23,5 проведена оцінка ерозійного зносу вхідних кромek робочих лопаток останнього ступеня циліндра низького тиску довжиною 1030 мм. На основі розроблених методик виконані розрахункові дослідження умов формування крупнодисперсної вологи в міжступеневому і міжвінцовому каналах, запропоновані конструктивні зміни для більш ефективного видалення вологи з області останніх ступенів циліндра низького тиску турбіни з метою підвищення їх надійності. Для циліндра низького тиску турбіни К-200-130 запропоновано варіант трьохступеневої проточної частини зі зміненими меридіональними обводами, який забезпечує підвищення потужності, ККД, а також істотне зниження ерозійного зносу робочих лопаток останнього ступеня. Використання - енергомашинобудування Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.03.18.0615/0216U001663

Удосконалення режимів експлуатації парових турбін великої потужності за умов підвищення маневреності та забезпечення їх надійності: Заключний звіт /Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України; Керівник Мацевитий Юрій Михайлович. – ДР 0113U005012. УДК 621.165.

112 с.

Об'єктом дослідження є циліндри високого і середнього тиску конденсаційних та теплофікаційних турбін. Мета дослідження - визначення осьових зазорів в ступенях проточної частини, викликане зміною теплового стану роторів і корпусів циліндрів високого та середнього тиску конденсаційної турбіни при різних режимах її роботи, а також у процесі пусків та зупинок. Метод дослідження - моделювання теплових процесів з урахуванням уточнених граничних умов теплообміну на поверхнях проточної частини, розрахункове визначення температурного стану ротора і статора циліндрів турбін і їх подальшу деформацію при зміні параметрів пари на вході в турбіну в процесі зміни режимів роботи та умов пусків та зупинок турбоагрегату. На основі аналізу експлуатації турбін великої потужності та уточнення граничних умов теплообміну на поверхнях елементів ротора і статора розроблена методика і створений програмний комплекс для визначення значень відносних розширень корпусу і ротора циліндра високого тиску турбіни К-325-23,5, відмічені найбільш термічно навантажені зони елементів турбіни. Проведені дослідження дозволять удосконалити умови роботи парових турбін великої потужності, оцінити можливість підвищення маневреності при забезпеченні надійності їх експлуатації Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.03.18.0616/0216U001669

Підвищення ресурсу та надійності обладнання хімоводоочистки ТЕС та ТЕЦ шляхом розробки та застосування високостійких покриттів та нових технологій підготовки живильної води: Заключний звіт /Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України; Керівник Тарелін Анатолій Олександрович. – ДР 0113U005010. УДК 621.165; 620.197.5.

212 с.

Розроблена технологія багатошарового антикорозійного полімерного покриття обладнання що дозволить разом з електромембранним пом'якшенням води покращити його надійність та довговічність Запропоновані багатошарові покриття в найбільшій мірі задовольняють вимогам на-

дійного антикорозійного захисту Результати проведених досліджень показують що впровадження багатошарових лакофарбових композиційних покриттів та процесу електромембранного пом'якшення води більш ніж в 2 рази збільшать ресурс роботи іонообмінних смол фільтрувального та мембранного обладнання Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.39 Хімічне і нафтове машинобудування

55.03.18.0617/0216U000784

Науково-технічне обґрунтування вибору матеріалів деталей фонтанної арматури, призначеної для роботи на свердловинах з рідким вмістом сірководню та вуглекислого газу: Заключний звіт /Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України; Керівник Хома Мирослав Степанович. – ДР 0115U004009. УДК 620.194.

68 с.

Об'єкт дослідження - корозія сталей в сірководневих та вуглекислотних середовищах за підвищених тисків та температур. Мета роботи - розроблення рекомендацій щодо використання сталей та сплавів для виробництва деталей фонтанної арматури та трубного обладнання, що експлуатується в умовах дії сірководню та вуглекислого газу. Методи дослідження - масометричні, корозійно-електрохімічні, корозійно-механічні, металографічні. Розроблено та виготовлено лабораторний автоклав для досліджень матеріалів в сірководневих середовищах за підвищених тисків та температур та апарат для синтезу і дозування сірководню. За $t = 80^{\circ}\text{C}$ сірководень за парціального тиску 0,2...5 атм збільшує швидкість корозії сталі 09Г2С у модельній морській воді в 3,7...10,0 разів, а за 120°C практично не впливає на неї. За цих умов наводнювання сталі досягає 8,0 см³/дм². Встановлено, що за 80 та 120°C сірководень за парціального тиску 1...5 атм практично не впливає на швидкість корозії сталі 08Х18Н10Т у модельній морській воді і сприяє незначному її наводнюванню (3,0...5,0 см³/дм²). Підвищення температури сірководневого середовища знижує швидкість корозії сталей 09Г2С і 08Х18Н10Т та їх наводнювання. Наявність вуглекислого газу в сірководневому середовищі за парціального тиску 1 атм та 80°C підвищує швидкість корозії сталей 09Г2С в 3...6 разів та 08Х18Н10Т - в 3 рази в модельній морській воді, що супроводжується зростанням наводнювання низьколегованої сталі і зниженням його для нержавіючої сталі. На основі розвитку поверхневого пухиріння та тріщиноутворення напружених зразків розроблено рекомендації з використання сталей в сірководневих середовищах з вуглекислим газом за підвищених тисків та температур. Рекомендації передані ПрАТ "Конотопський арматурний завод". Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.41 Локомотивобудування і вагонобудування

55.03.18.0618/0216U000789

Розробка та експериментальна апробація ефективних методів оцінювання експлуатаційного ресурсу високоміцних залізничних коліс на стадіях їх проектування і виробництва: Заключний звіт /Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України; Керівник Кулик Володимир Володимирович. – ДР 0115U004014. УДК 539.43:669.018.294.

144 с.

Виявлено, що твердорозчинне зміцнення за рахунок підвищеного вмісту кремнію (сталь марки К) сприяє підвищенню опору утворенню повзунів на поверхні кочення і вирівнюванню циклічної тріщиностійкості ободу коліс порівняно з відомими сталями марок 2 і Т. Проте за циклічною

тріщиностійкістю, у тому числі після термосилового впливу під час гальмування, такої переваги не зафіксовано. Показано, що карбонітридне зміцнення позитивно впливає на міцність, ударну в'язкість і циклічну тріщиностійкість колісної сталі. Враховуючи отримані дані про міцність, тріщиностійкість і опір контактній пошкодженості досліджених сталей, для високоміцних залізничних коліс нового покоління рекомендовано колісну сталь з пониженим вмістом вуглецю (0,58...0,60%) та твердорозчинним і нітридним зміцненням за рахунок підвищеного вмісту легувальних елементів (до 1% Si, до 1% Mn, до 0,2% V, до 0,015% N), а також створення бейнітно-мартенситної структури матриці (66% бейніту + 34% мартенситу) під час термічної обробки за розробленим режимом. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.42 Двигунобудування

55.03.18.0619/0216U001301

Наукові основи, методи і засади внутрішньо циліндрової та зовнішньої нейтралізації токсидів відпрацьованих газів транспортних двигунів: Заключний звіт /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"; Керівник Марченко Андрій Петрович. – ДР 0113U000428. УДК 621.43.068.

280 с.

Об'єкт дослідження - явища, ефекти і засади, що забезпечують керування термодинамічними, фізичними і хімічними процесами в циліндрі поршневого двигуна внутрішнього згоряння та нейтралізаторі при зменшенні концентрацій токсидів у відпрацьованих газах. Мета дослідження - розробка наукових основ, методів і засад, що забезпечують керування термодинамічними, фізичними і хімічними процесами при нейтралізації токсидів відпрацьованих газів двигунів внутрішнього згоряння і підвищення їх екологічної ефективності. Метод дослідження - розрахунково-експериментальний, який базується на використанні нових для ДВЗ фізичних та хімічних явищ, що відкривають можливість для підвищення якості процесу згоряння з точки зору утворення та знешкоджування токсидів відпрацьованих газів та вирішення завдання об'єктивної оцінки вмісту твердих частинок у відпрацьованих газах при динамічному навантаженні ДВЗ. Актуальність виконаного дослідження обумовлена спрямованістю на розв'язання світової проблеми сучасності - зменшення техногенного навантаження на навколишнє середовище, яке виникає при експлуатації транспортних засобів із двигунами внутрішнього згоряння.

55.47 Авіабудування

55.03.18.0620/0416U000080

Харченко Максим Євгенович. Синтез раціональних конструктивно-технологічних рішень вуглепластикових форморозміростабільних конструкцій космічного призначення: Дис... к.т.н. /Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут". – Захищена 18.12.2015.

УДК 629.7.023.

189 с.: 42 табл., 62 іл. – Бібліогр.: 156 назв.

Об'єкт - процеси проектування і виробництва терморозміростабільних конструкцій орбітальних літальних апаратів; мета - підвищення функціональних властивостей і масової ефективності конструкцій космічних апаратів шляхом розробки та реалізації комплексу раціональних конструкторських і технологічних рішень, заснованих на використанні тришарових панелей; методи дослідження - аналітичні моделі механіки ПКМ, метод скінченних елементів, аналітичні моделі теорії пружності ортотропних ПКМ, теорети-

чні основи технології отримання ВВКМ, експериментальне відпрацювання дослідів; практичні результати - встановлення взаємозв'язків і закономірностей формування фізико-механічних властивостей і напруженості конструкцій, розроблені нові конструктивно-технологічні рішення ефективних схем армування стільникових вуглепластикових заповнювачів, і спосіб його виготовлення; наукова новизна - науковий напрямок у теорії оптимального проектування ВСП та конструкцій з нього; результати впроваджено у ДП "КБ "Південне" ім. М.К. Янгеля", ПАТ "УкрНДІГТМ", Дніпропетровському національному університеті ім. О. Гончара, Національному аерокосмічному університеті ім. М.Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"; галузь - ракетобудування.

55.51 Підйомно-транспортне машинобудування

55.03.18.0621/0416U001376

Слепужніков Євген Дмитрович. Поліпшення роботи механізму пересування мостового крана за рахунок застосування пружного елемента ходового колеса: Дис... к.т.н. /Українська інженерно-педагогічна академія. – Захищена 15.02.2016.

УДК 621.874.027.5(043.3).

145 с.: 6 табл., 43 іл. – Бібліогр.: 140 назв.

Об'єкт: процес формування напружено-деформованого стану ходового кранового колеса під час руху по рейковій колії. Мета: обґрунтування раціональної конструкції ходового колеса. Методи: варіаційний, математичного моделювання, експериментальний, математичної статистики. Теоретичні та практичні результати: підвищено ефективність експлуатації роботи кранів мостового типу за рахунок поглинання динамічних навантажень застосуванням пружного елемента ходового колеса. Наукова новизна: набула подальшого розвитку конструкція ходового колеса, яка забезпечить покращення умов його роботи. Впровадження: ДП "Харківський машинобудівний завод "ФЕД" (м. Харків).

55.03.18.0622/0416U001389

Лук'янов Ігор Михайлович. Обґрунтування кінематичних і конструкційних параметрів зернових елеваторів з відцентровим розвантаженням: Дис... к.т.н. /Українська інженерно-педагогічна академія. – Захищена 16.02.2016.

УДК 621.867.3(043.5).

188 с.: 20 табл., 78 іл. – Бібліогр.: 143 назви.

Об'єкт: процес відцентрового розвантаження ковшів елеватора і процес передачі тягового зусилля з урахуванням пружного ковзання стрічки. Методи: математичного моделювання, метод скінчених елементів, математичної статистики, експериментальний. Теоретичні та практичні результати: отримані значення показників кінематичних режимів (за мінімізацією обсягу зворотного сипу) у залежності від вологості та сипкості зернового матеріалу, дозволяють встановити найбільш вигідні співвідношення між швидкістю стрічки та діаметром барабана. Наукова новизна: фізична модель відцентрового розвантаження ковша, критерій граничної швидкості зерна, знайдені кути ковзання та спокою. Впровадження: КМЗ м.Карлівка та ЗЕО "СОКОЛ" м. Харків.

55.57 Тракторне і сільськогосподарське машинобудування

55.03.18.0623/0416U000205

Васильчук Олександр Юрійович. Обґрунту-

вання параметрів ножового укладача труб тепличних господарств: Дис... к.т.н. /Вінницький національний аграрний університет. – Захищена 28.12.2015. УДК 624.132.3.

175 с.: 11 табл., 73 іл. – Бібліогр.: 138 назв.

У дисертації вирішено актуальне завдання підвищення ефективності процесу укладання труб підґрунтового обігріву тепличних господарств, шляхом обґрунтування параметрів ножового укладача труб із дисковим обсіпачем за умови раціонального використання тягачів. Обґрунтовано раціональні параметри ножових укладачів труб із дисковими обсіпачами. Розроблено алгоритм інженерного розрахунку робочого обладнання, створено ножовий укладач труб із дисковим обсіпачем, виконано його лабораторні та польові випробування в результаті яких підтверджена його ефективність.

55.63 Машинобудування для харчової промисловості

55.03.18.0624/0216U001650

Розробка бази даних геометричних моделей обладнання та проектних рішень підприємств хлібопекарської та кондитерської галузі: Заключний звіт /Харківський державний університет харчування та торгівлі; Керівник Тормосов Юрій Михайлович. – ДР 0113U008400. УДК 004.925.8:664.65.05.

60 с.

Об'єктами дослідження є підприємства хлібопекарської та кондитерської галузей. Предмет дослідження - методи проектування окремих підрозділів підприємств хлібопекарської та кондитерської галузі різних типів, засновані на їх функціональному взаємозв'язку. Мета роботи - створення бази даних геометричних моделей технологічного обладнання та типових моделей проектів підприємств хлібопекарської та кондитерської галузі з використанням методів САПР. Досліджено організаційно-економічні проблеми та стан розвитку підприємств хлібопекарської та кондитерської галузі. Сформульовані основні задачі проектування та визначальні напрямки створення нових технологій. Сучасні підходи до компонування технологічних ліній підприємств галузі передбачають постійне відстеження найновіших технологій та інновацій у виробництві з використанням нових методологічно обґрунтованих технологій проектування (з використанням бази даних моделей технологічного обладнання).

55.03.18.0625/0216U001653

Дослідження тепло-масообмінних процесів для теплової та холодильної обробки харчових продуктів: Заключний звіт /Харківський державний університет харчування та торгівлі; Керівник Потапов Володимир Олексійович. – ДР 0113U008403. УДК 658.562.5:574.415:64.045.

90 с.

Заключний звіт: 90 сторінок; має в собі 12 рисунків, 11 таблиці, 57 джерел. Метою досліджень є критичний аналіз недоліків та перспективних напрямів удосконалення тепло-масообмінних процесів для теплової та холодильної обробки харчових продуктів. Об'єктом дослідження є тепло-масообмінні процеси та обладнання для теплової та холодильної обробки харчових продуктів. Предметом досліджень є способи теплової та холодильної обробки харчових продуктів, режими обробки харчових продуктів та відповідне технологічне обладнання. Сутність процесу дослідження полягає у аналізі перспективних напрямів удосконалення процесів теплової та холодильної обробки харчових продуктів, а

саме, виявленні особливостей харчових продуктів при обробці тепло-масообмінними засобами, аналізу способів переробки харчових продуктів, існуючих теоретичних методів дослідження тепло- і масо перенесення а також холодильної обробки. В основу роботи покладено систематизацію ідейних пропозицій щодо досягнення заданої мети. Кінцевим результатом досліджень є визначення перспективних напрямів удосконалення процесів при отриманні продуктів харчування із сировини, огляд теорії і техніки енергоефективних підходів при теплової та холодильної обробці харчової сировини; визначення фізичних основ процесів в сушарках, фрізерах, шафах та іншому обладнанні яке використовується в харчовій промисловості. Результати роботи також можуть бути використані в харчовій, переробній а також хімічній, фармацевтичній, парфумерній та косметичній промисловості.

58 ЯДЕРНА ТЕХНІКА

58.01 Загальні питання ядерної техніки

58.03.18.0626/0216U001049

Розробка вдосконалених методик оцінки окрихчування металу для розрахунків опору руйнування елементів обладнання першого контуру АЕС: Заключний звіт /Інститут проблем міцності ім. Г. С. Писаренка Національної академії наук України; Керівник Харченко Валерій Володимирович. – ДР 0113U005142. УДК 439.3+620.390+539.3.

62 с.

Проведено аналіз різних сучасних методик оцінки радіаційного окрихчування металу елементів обладнання 1-го контуру АЕС. Проведено ударні випробування стандартних зразків Шарпі, малорозмірних зразків та зразків з бічними виточками при різних температурах. Проведено аналіз методик оцінки характеристик тріщиностійкості та визначено значення K_{Ic} за результатами ударних випробувань зразків різних типів. Проведено чисельні розрахунки опору руйнування циліндричної частини корпусу реактора у двомірній та тримірній постановках та отримано температурні залежності K_{Ic} для характерних режимів термошоку з використанням різних програмних комплексів, методик та розрахункових схем. Проведено апробацію застосування методики сабмоделінгу для розрахунку складних вузлів елементів 1-го контуру АЕС Робота передається за кордон за договірною ціною.

58.03.18.0627/0216U001050

Розробка вдосконалених непрямих методів та обладнання для контролю технічного стану елементів обладнання АЕС на основі індентування: Заключний звіт /Інститут проблем міцності ім. Г. С. Писаренка Національної академії наук України; Керівник Каток Олег Анатолійович. – ДР 0113U005143. УДК 439.3+620.390, 539.3.

45 с.

Із використанням створених методик і модернізованого експериментального обладнання досліджено фрагмент металу головного циркуляційного трубопроводу (ГЦТ) з наплавленням та визначено рівень напружень руйнування, які відшаровують наплавку від основи матеріалу. Отримано діаграми деформування сталей при розтязї за результатами випробувань дискових мікророзривів та на індентування, зокрема для металу корпусу реактора - сталі 15Х2НМФА в стані поставки. На прикладі металу ГЦТ Ду 850 і патрубка парогенератора Ду 1200 (сталь 10ГН2МФА) проаналізовано методики визначення механічних характеристик металів за результатами вимірів твердості, що широко застосовуються

в атомній промисловості України і Росії. Робота передається за кордон за договірною ціною.

58.03.18.0628/0216U001565

Розробка конструкції і технології виготовлення твелів і ТВЗ для підкритичної збірки, проведення їх випробувань в обґрунтування надійності і безпеки: Заключний звіт /Національний науковий центр "Харківський фізико-технічний інститут"; Керівник Красноруцький Володимир Семенович. – ДР 0112U007508. УДК 620.193:669,018.8.

58 с.

В процесі проектування дослідної ТВЗ-Х розроблені конструкторські документи згідно специфікації 12-1-044.00.00, Технічні умови на ТВЗ-Х (проект) і Програма і методика випробувань дослідної партії твелів і ТВЗ-Х. Виконані уточнюючі теплогідрравлічні, нейтронно-фізичні та теплофізичні розрахунки твелів і ТВЗ-Х та їх завантажень в а.з. підкритичної збірки, розрахунки підкритичності завантажень а.з. 36-ма ТВЗ-Х. Розроблені технологічні інструкції на виготовлення матеріалів і компонентів ТВЗ-Х та комплект документації на єдиний технологічний процес збірки твелів ТВЗ-Х. Виготовлені дослідні партії паливних таблеток із UO₂ і комплектуючих деталей твелів і ТВЗ з каркасом із сплаву цирконію E110, макети та дослідна збірка ТВЗ-Х. На цих дослідних партіях опрацьовано всі технологічні операції, виконано комплекс досліджень, перевірок та випробувань в обґрунтування працездатності та надійності обраних матеріалів, конструкцій твелів і ТВЗ і технологій їх виготовлення. Результатами досліджень, розрахунків, перевірок та випробувань підтверджено проектні характеристики ТВЗ-Х. Дослідна ТВЗ-Х прийнята приймальною комісією НТК ЯПЦ і може бути використана для радіаційних випробувань. Робота розповсюджується за договірною ціною.

58.09 Ядерні сировинні матеріали і паливо

58.03.18.0629/0216U001224

Розроблення та прийняття методом переказу 408 національних стандартів, гармонізованих з міжнародними та європейськими" (Стандарт НС-1): Заключний звіт /Приватне акціонерне товариство "Український інститут меблів"; Керівник Сагаль Сергій Захарович. – ДР 0115U001915. УДК 621.039.542.3.

7 с.

Об'єкт дослідження: нормативна база Європейського Союзу (EN) в групі 97.040.20 -технічні вимоги щодо безпеки палива та розпалювальних матеріалів для барбекю, а також пристроїв для перероблення в тверде всіх видів палива. Мета роботи: розроблення національного стандарту України, гармонізованого з європейськими стандартами, що дозволить встановити такі вимоги, які б забезпечили безпеку при користуванні пристроями та твердим паливом і розпалювальними матеріалами для барбекю. Галузь застосування: барбекю, в яких спалюється тверде паливо за винятком барбекю одноразового використання. Метод дослідження: розробка національних стандартів згідно з ДСТУ 1.7:2001

58.03.18.0630/0216U001456

Розробка ядерно-фізичних і фізико-хімічних методів аналізу і вивчення перспектив використання нових природних ізотопно збагачених продуктів для ядерно-паливного комплексу України: Заключний звіт /Інститут прикладної фізики НАН України; Керівник Вальтер Антон Антонович. – ДР 0113U002040. УДК 621.039.

72 с.

Встановлений ефект аномального природного ізотопно збагачення рідкісних ізотопів, аж до утворення чистих і надчистих ізотопів, через тривале накопичення в просторово замкнених мінеральних матрицях кінцевих продуктів розпаду радіоактивних ядер. Прогнозовано існування 20 природно чистих рідкісних ізотопів. Три найбільш перспективних випадків було передбачено і виявлено в реальних рудних асоціаціях конкретних родовищ Українського щита: 187Os; 87Sr і 208Pb. Отримані результати дозволяють прогнозувати економічно доцільну розробку свинцю-208 ізотопної чистоти понад 98% на рівні сотень тонн на рік з вірогідними капітальними витратами на рівні 5 мільйонів доларів США і експлуатаційними витратами на рівні 30-40 доларів США за кг високо збагаченого свинцю.

58.33 Ядерні реактори

58.03.18.0631/0416U000135

Нікольський Марк Віталійович. Вдосконалення методів моделювання пошкодження оболонки паливного елемента ЯЕУ з ВВЕР для підвищення ефективності експлуатації: Дис... к.т.н. /Одеський національний політехнічний університет. – Захищена 28.12.2015.

УДК 621.039.548.

242 с.: 81 табл., 35 іл. – Бібліогр.: 178 назв.

Запропоновано нове розв'язання науково-прикладного завдання, що полягає у

вдосконаленні методу моделювання пошкодження оболонки паливного елемента, який враховує ксенонові і термоциклічні коливання для підвищення ефективності експлуатації ЯЕУ при виконанні вимог безпеки. Проведено аналіз об'єкта керування, методів і моделей, що використовують при моделюванні пошкодження оболонки паливного елемента. Розроблено динамічну імітаційну модель ЯЕУ з ВВЕР із зосередженими параметрами, що складається з моделей парогенератора, турбогенератора і циркуляційного контура, а також з багаточислової моделі реактора на базі ксенонових і термоциклічних коливань для оцінки аксіального офсету і пошкодження оболонки твела. Досліджено властивості ЯЕУ з ВВЕР-1000 на основі критерію ефективності в циклічних режимах і перехідних процесах для різних статичних програм регулювання з притаманними їм внутрішніми збуреннями і їх впливом на аксіальний офсет і пошкодження оболонки твелів. Розроблено метод розрахунку ймовірності розгерметизації оболонок твелів в нормальних умовах експлуатації ВВЕР-1000 на основі врахування неоднорідності розподілу енерговиділення в ТВЗ і чинників, що визначають пошкодження.

58.03.18.0632/0216U002094

Дослідження закономірностей радіаційного окрихчування матеріалів корпусів ВВЕР-1000 із застосуванням реконструкції зразків-свідків: Заключний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Чирко Людмила Іванівна. – ДР 0111U001947. УДК 621.039.577;620.193.2.

34 с.

В роботі з використанням технології реконструкції зразків-свідків металу п'яти корпусів реакторів проведено уточнення значень критичних температур крихкості на період досягнення критичним конструктивним елементом кожного корпусу проектного флюенсу. Аналіз залежностей радіаційного окрихчування металу досліджених корпусів реакторів, показав, що всі ці корпуси демонструють можливість їх експлуатації в понадпроектний період.

58.03.18.0633/0216U002180

Науково-технічна розробка та практичне здійснення верифікації методик дозиметрії зразків-свідків, внутрішньокорпусних пристроїв та корпусів реакторів ВВЕР:

Заключний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Буканов Володимир Миколайович. – ДР 0111U001942. УДК 621.039.5.

82 с.

Розроблено та практично здійснено верифікацію методик дозиметрії зразків-свідків, внутрішньокорпусних пристроїв та корпусів реакторів ВВЕР

58.35 Дія випромінювань і захист від них

58.03.18.0634/0216U001528

Механізми взаємодії низькоінтенсивних електромагнітних випромінювань з наноакцепторами у біоб'єктах на різних стадіях розвитку:

Заключний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Свіч Василь Антонович, Овсяннікова Тетяна Миколаївна. – ДР 0113U003309. УДК 539.12.04; 577.3; 621.039.553.5.

120 с.

Об'єкти дослідження: ліпосоми; еритроцити; мітохондрії печінки, шкіра, серце, печінка, кров лабораторних тварин; кров людини. Мета роботи - визначення фізичних механізмів взаємодії низькоінтенсивного електромагнітного випромінювання із акцепторними наноструктурами у біоб'єкті залежно від діапазону довжин хвиль та хвильових характеристик, встановлення способів підвищення корисних властивостей біоб'єктів за допомогою штучних речовин акцепції електро-магнітного випромінювання, які функціонують за принципами природних аналогів. Методи досліджень - радіофізичні, біофізичні, біохімічні, фізико-хімічні, математичні. Досліджено особливості дії опромінення низької інтенсивності (густина потоку потужності 40 мВт/см²) - когерентного лазерного (червоного (632,8 нм), зеленого (532 нм), субміліметрового (70,6 мкм), інфрачервоного (10,6 мкм) діапазонів) у порівнянні із некогерентним випромінюванням - поліхроматичним та УФ - на стан біомакромолекул та клітинно-тканинних біологічних структур лабораторних тварин та людини, фізико-хімічні властивості модельних мембранних систем, дихальний ланцюг мітохондрій печінки та на кислотний гемоліз еритроцитів. Розроблено теорію дії низькоінтенсивного ЕМІ на стан біоб'єктів за участю мембран та нанофотоакцепторів. Сформульовані принципи застосування ЕМВ для біотехнологічних методик корисної модифікації біоматеріалу. Результати даної роботи є важливими для вдосконалення знань щодо взаємодії ЕМВ із живою матерією, а також, - для теоретичного підґрунтя розробки режимів опромінення біологічних об'єктів з метою регулювання їх метаболічного стану.

58.03.18.0635/0216U002136

Дослідження та розробка високоміцних та радіаційно стійких захисних матеріалів на основі оксидних композицій Al₂O₃, ZrO₂, MgO та оксидів рідкісноземельних металів для довгострокового контрольованого зберігання радіоактивних відходів:

Заключний звіт /Національний науковий центр "Харківський фізико-технічний інститут" НАН України; Керівник Світличний Євген Олександрович. – ДР 0113U005353. УДК 621.039.74.

26 с.

На підставі виконаних досліджень фізико-механічних властивостей алюмооксидної кераміки з добавками ZrO₂ (Y₂O₃) та ZrO₂ (MgO), показано, що зразки, які отримані із застосуванням методу термопластичного формування

з подальшим високотемпературним випаленням, характеризуються високими показниками властивостей, які перевищують показники кераміки на основі Al₂O₃. Встановлено оптимальний склад кераміки Al₂O₃ - 15 % ZrO₂ (Y₂O₃), що характеризується найбільшими показниками властивостей: відносна щільність ? 99,0 %, межа міцності при вигині 550 МПа, тріщиностійкість 7,2 МПа·м^{0,5}, твердість 16,8 ГПа. Дослідженням мікроструктури отриманих зразків показано, що рівномірний розподіл високодисперсних добавок ZrO₂-Y₂O₃ і ZrO₂-MgO у корундовій матриці сприяє зменшенню росту зерен Al₂O₃ під час спікання кераміки та дозволяє створити особливу щільну, дрібнокристалічну структуру, що визначає підвищення властивостей кераміки. На підставі проведених досліджень виготовлена дослідна партія захисних керамічних контейнерів з кришками для безпечного зберігання відпрацьованих джерел іонізуючого випромінювання на ДСП "Харківський ДМСК". Робота розповсюджується за договірною ціною.

58.91 Переробка ядерного палива і видалення відходів

58.03.18.0636/0216U001659

Розробка методології розв'язання геометричних обернених задач теплообміну для підвищення безпеки експлуатації сухого сховища відпрацьованого ядерного палива:

Заключний звіт /Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України; Керівник Мацевитий Юрій Михайлович. – ДР 0113U005014. УДК 621.039.74; 53.072; 53.681.3.

62 с.

У роботі проведено аналіз геометричних моделей, які використовуються під час моделювання, ідентифікації та оптимізації теплових процесів в сухому сховищі відпрацьованого ядерного палива, визначено цільовий функціонал та геометричні параметри, які можна варіювати, розроблено методологію розв'язання геометричних обернених задач з метою підвищення рівня безпеки зберігання шляхом удосконалення вентиляційної системи контейнерів, сформовано рекомендації щодо модернізації вентиляційної системи контейнерів зберігання. Робота передається за кордон за договірною ціною.

59 ПРИЛАДОВУДУВАННЯ

59.29 Прилади для вимірювання електричних і магнітних величин

59.03.18.0637/0216U000735

Розробка інформаційних пристроїв і засобів оцінювання джитеру на базі принципів нечіткого іммітанса та цифрового оброблення сигналів:

Заключний звіт /Вінницький національний технічний університет; Керівник Кичак Василь Мартинович. – ДР 0114U003463. УДК 621.317.37.

189 с.

Об'єкт дослідження - процес дистанційного одержання та обробки інформації про об'єкти та процес цифрового оброблення сигналів джитеру інформаційних систем. Метою роботи є розробка схематехнічно простих, енергоефективних, високочутливих, заводостійких та надійних інформаційних пристроїв за рахунок використання R-, L-, C-негатронів, багатопараметричних узагальнених перетворювачів іммітансу, іммітансних та оптоіммітансних логічних елементів двозначної, багатозначної, нейронної та нечіткої логік, а також підвищення ефективності аналізу показників фазових спотворень сигналів в сучасних інфокомунікаційних системах (ІКС) шляхом розробки та впровадження но-

вих методів та засобів оцінювання джитеру в ІКС. Методи дослідження базуються на використанні: функціонального аналізу, теорії сигналів і систем, теорії аналого-цифрового перетворення, теорії цифрового оброблення сигналів, теорії множин та операторних обчислень; теорії матриць; теорії ймовірностей і математичної статистики. Викладені результати досліджень, мета яких полягала в розробленні схемотехнічно простих, енергоефективних, високочутливих, заводостійких та надійних інформаційних пристроїв за рахунок використання R-, L-, C-негатронів, багатопараметричних узагальнених перетворювачів іммітансу, іммітансних та опто-іммітансних логічних елементів двозначної, багатозначної та нейро-нечіткої логік. Здійснена розробка методу оцінювання джитеру в ІКС, який характеризується високою роздільною здатністю та точністю, а також методу аналого-цифрового перетворення сигналів джитеру в ІКС, який характеризується широким динамічним діапазоном. Ефективність запропонованих методів полягає в тому, що вони дозволяють покращити швидкодію та зменшити енергоспоживання інформаційних пристроїв за рахунок використання фізичних та схемотехнічних C-, L- негатронів, а також створюють умови для спрощення процедури розділення випадкових і детермінованих складових джитеру, покращення роздільної здатності та підвищення точності оцінювання параметрів джитеру. Робота передається за кордон за договірною ціною.

59.31 Прилади для вимірювання механічних величин

59.03.18.0638/0416U001148

Андрієнко Володимир Олександрович. Методи і засоби контролю та підвищення надійності запам'ятовуючих пристроїв в системах критичного застосування: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського". – Захищена 19.01.2016.

УДК 004.33:681.2 (043).

146 с.: 2 табл., 45 іл. – Бібліогр.: 134 назви.

Визначені фактори, що впливають на функціональність, термін експлуатації та заводостійкість запам'ятовуючих пристроїв. Отримані залежності впливу зовнішніх факторів на функціональність НЗП в системах критичного застосування дозволяють визначити оптимальні режими їх експлуатації. Зростання часу, протягом якого елемент пам'яті надійно експлуатується призводить до нелінійного зростання терміну експлуатації. При зростанні часу надійної експлуатації на 100%, термін граничної експлуатації зростає у 1,5-2,5 рази, а лінійне зростання поверхневої щільності мікродфектів зменшує граничний термін експлуатації до 25%.

59.33 Прилади для вимірювання часу і частоти

59.03.18.0639/0416U000193

Маньковська Вікторія Сергіївна. Резистивні перетворювачі фізичних величин на основі генераторів детерміновано-хаотичного сигналу: Дис... к.т.н. /Національний університет "Львівська політехніка". – Захищена 28.12.2015.

УДК 621.317.73.

150 с.: 82 іл. – Бібліогр.: 74 назви.

В роботі розглянуті існуючі резистивні перетворювачі фізичних величин, а також обґрунтована доцільність використання генераторів детерміновано-хаотичних коливань у засобах вимірювання фізичних величин. На основі теоретичних досліджень було запропоновано метод перетворення вихідного сигналу резистивних вимірювальних пе-

ретворювачів, який базується на використанні генератора детерміновано-хаотичного сигналу, що дозволяє підвищити чутливість резистивних вимірювальних перетворювачів, удосконалено математичну модель процесів, що перебігають в RL-діодному генераторі детерміновано-хаотичних коливань, яка, на відміну від існуючих, дає можливість врахувати вплив ємності рп-переходу діода, що дозволяє підвищити точність моделювання процесів, що протікають у детерміновано-хаотичному резистивному вимірювальному перетворювачі, запропоновано використати синхронний детектор для вимірювального перетворення вихідного сигналу генератора детерміновано-хаотичних коливань, що дозволило зменшити вплив випадкових завод на перетворювач. Розроблено перетворювач опору в напругу з використанням RL-діодного генератора детерміновано-хаотичних коливань.

59.41 Прилади для вимірювання оптичних і світлотехнічних величин і характеристик

59.03.18.0640/0216U000738

Розробка методів та засобів вимірювального контролю оптичних параметрів неоднорідних середовищ на основі мультиспектральних зображень: Заключний звіт /Вінницький національний технічний університет; Керівник Петрук Василь Григорович. – ДР 0114U003459. УДК 681.785; 681.518.5; 504.064.3; 616-71.

206 с.

Об'єкт дослідження – процес вимірювального контролю оптичних параметрів неоднорідних середовищ. Мета роботи – підвищення швидкодії та вірогідності контролю шляхом вдосконалення методів вимірювального контролю оптичних параметрів неоднорідних середовищ на основі мультиспектральних зображень. Методи дослідження – при розв'язанні поставлених задач використовувались теорія переносу зображень у неоднорідних світлорозсіювальних середовищах, методи оптики світлорозсіювання та телевізійного вимірювального контролю, а також методи теорії вимірювань, планування експерименту, математичної статистики, математичного моделювання та ін. На першому етапі проведено математичне моделювання неоднорідних біологічних середовищ для прикладних задач контролю оптичних параметрів (екологічного моніторингу, медичної діагностики та контролю якості продукції) на основі мультиспектральних зображень. Проведено розробку та дослідження засобів і автоматизованих контрольно-вимірювальних систем вимірювального контролю оптичних параметрів неоднорідних біологічних середовищ для прикладних задач контролю оптичних параметрів (екологічного моніторингу, медичної діагностики та контролю якості продукції) на основі мультиспектральних зображень. Вдосконалено теорію перенесення оптичного випромінювання у приповерхневому шарі неоднорідних біологічних середовищ, що дозволило врахувати особливості нерівномірного розподілу пігментів та структуру приповерхневого шару неоднорідних біологічних середовищ, а це, в свою чергу, дало можливість підвищити вірогідність контролю їх оптичних параметрів. Розроблено засіб неінвазивної біомедичної діагностики поверхневих онкопатологій на основі мультиспектральних зображень. Розроблено засіб мультиспектральної судово-медичної діагностики синців. Розроблені та вдосконалені методи вимірювального контролю оптичних параметрів неоднорідних середовищ на основі мультиспектральних зображень дозволяють підвищити швидкодію та вірогідність контролю, що використано для отримання нових технологій неінвазивної біомедичної діагностики поверхневих онкопатологій, зокрема, меланоми шкіри; судово-медичної діагностики синців та гематом; засобів екологічного моніторингу та дослідження лишайни-

ків; засобів контролю чутливості мікробіологічних препаратів; засобів контролю якості харчових продуктів. На другому етапі розроблено спеціалізоване програмне забезпечення для засобів вимірювального контролю оптичних параметрів неоднорідних біологічних середовищ. Розроблено та вдосконалено експериментальні методики для засобів вимірювального контролю оптичних параметрів неоднорідних біологічних середовищ для прикладних задач на основі мульти-спектральних зображень. Робота передається за кордон за договірною ціною.

59.03.18.0641/0216U001483

Розробка та впровадження експресних сенсорних систем на основі трихвильової фотометрії для екологічного моніторингу за різними забруднювачами водного середовища: Заключний звіт /Інститут колоїдної хімії та хімії води ім. А.В.Думанського НАН України; Керівник Гончарук Владислав Володимирович. – ДР 0115U002898. УДК 681.785.4+543.34.

18 с.

Об'єкти дослідження – модельні розчини, природні води. Мета роботи – розробка приладу для спектрально-го визначення концентрації нітратів у динамічному режимі, калібрування приладів для стаціонарних та динамічних вимірювань на модельних розчинах, вимірювання концентрації нітрат-іонів у природних водах. Методи дослідження – трихвильова фотометрія. Основні результати: сконструйовано дослідний зразок пристрою для визначення концентрації нітратів у динамічному режимі, що включає корпус з установленими всередині модулем з джерелом УФ-випромінювання, проточною кюветою і фотоприймачами. Модуль випромінювача обладнаний трьома УФ-світлодіодами, у якості фотоприймачів пристрій містить фотодіоди. Внутрішня порожнина проточної кювети обладнана кварцовими вікнами, розміщеними на одній бісї, перпендикулярно оптичній бісї. Одержані задовільні метрологічні характеристики приладу на основі результатів визначення концентрації нітратів у модельних розчинах та природних водах. Область застосування- охорона навколишнього середовища Робота розповсюджується за договірною ціною.

59.03.18.0642/0216U001484

Створення автоматизованого комплексу експрес-вимірювальної апаратури для безконтактного визначення часток мікрометрового розміру у технологічних процесах: Заключний звіт /Інститут колоїдної хімії та хімії води ім. А.В.Думанського НАН України; Керівник Гончарук Владислав Володимирович. – ДР 0115U001460. УДК 681.787.7 + 628.16.

22 с.

Об'єкти дослідження - модельні розчини з різним вмістом зважених речовин; вода Мета роботи - розробка автоматизованого комплексу вимірювальної апаратури для швидкого визначення часток мікрометрового розміру методом малокутового розсіювання лазерного променя з подальшою комп'ютерною обробкою, виготовлення та впровадження його у технологічні процеси. Методи дослідження - малокутове розсіювання лазерного променя з подальшою комп'ютерною обробкою. Основні результати: виготовлено дослідний зразок автоматизованого комплексу експрес-вимірювальної апаратури для безконтактного визначення часток мікрометрового розміру, що включає в себе прилад "Кластер-1" та персональний комп'ютер з відповідним програмним забезпеченням. Проведені лабораторні вимірювання зважених речовин у воді в динамічному режимі та дослідження щодо вмісту гетерокластерів в різних водах. Область застосування

ня - охорона навколишнього середовища. Робота розповсюджується за договірною ціною.

59.45 Прилади неруйнівного контролю виробів і матеріалів

59.03.18.0643/0216U000780

Розробка нових високоточних засобів вихрострумового контролю для діагностики стану об'єктів енергетики, транспортної і нафтогазової галузей: Заключний звіт /Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України; Керівник Тетерко Анатолій Якович. – ДР 0115U004005. УДК 620.179.

151 с.

Для діагностування стану елементів конструкцій в енергетиці, нафтогазовій і авіакосмічній галузях та на транспорті розроблено нові типи вихрострумових перетворювачів та високоточні методи вихрострумових вимірювань питомої електропровідності матеріалу, товщини стінок та покриття (похибки контролю не перевищують десятих часток відсотка). Робота розповсюджується за договірною ціною.

59.03.18.0644/0216U000781

Створення технічних засобів для надвисокочастотної та оптико-акустичної діагностики композитних елементів конструкцій авіакосмічної техніки: Заключний звіт /Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України; Керівник Муравський Леонід Ігорович. – ДР 0115U004006. УДК 620.179.1.

101 с.

У звіті представлено створення системи НВЧ діагностики композитів, включаючи макет НВЧ давача та блок живлення генератора НВЧ давача. Представлено результати радіохвильових НВЧ випробувань зразків композитних матеріалів. Описано розроблення акустичного випромінювача для збудження ультразвукових хвиль у тонколистових композитних зразках під час виявлення дефектів інтерферометричним методом, а також стенда для визначення частотних характеристик акустичного випромінювача. Представлені результати розроблення макету акустичного генератора. Проведено дослідження різних типів дефектів у композитних матеріалах на макеті оптико-акустичного інтерференційного корелятора.

59.03.18.0645/0216U000796

Підготовка нормативного документа на застосування технології ін'єкційного зміцнення та відновлення роботоздатності пошкоджених будівельних споруд тривалої експлуатації: Заклучний звіт /Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України; Керівник Силованюк Віктор Петрович. – ДР 0115U004021. УДК 624.21:693.5.

39 с.

Перспективи значного зростання в 2012...2015 роках обсягів практичного використання ін'єкційних технологій на підприємствах Міністерства регіонального розвитку, архітектури і будівництва України і Теплоенергетичного комплексу України при відновленні міцності та роботоздатності пошкоджених тріщинами бетонних і залізобетонних споруд тривалої експлуатації вимагають забезпечення працівників ремонтних підприємств, проектно-конструкторських і науково-дослідних організацій сучасним нормативним документом. Нормативний документ (ТУ) складається з одинадцяти розділів і трьох додатків. В ході виконання проекту підготовлено остаточну редакцію нормативного документа, погоджено його у двох технічних комітетах стандартизації

у галузі будівництва та промисловості будівельних матеріалів Мінрегіонбуду України та подано на реєстрацію у центр стандартизації, метрології та сертифікації.

59.03.18.0646/0216U001427

Розроблення наукових основ багатопараметрового контролю технічного стану металоконструкцій довготривалої експлуатації за фактичними значеннями фізико-механічних характеристик їх матеріалу та типом і розмірами дефектів: Заключний звіт /Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу; Керівник Карпаш Олег Михайлович. – ДР 0113U001099. УДК 620.179.1:624.014.

297 с.

У результаті роботи розроблено обґрунтовану теорію чинників впливу та наслідків зміни мікроструктури матеріалу металоконструкцій довготривалої експлуатації в базових галузях промисловості; удосконалено методи неруйнівного визначення межі плинності/міцності та ударної в'язкості з урахуванням ступеня деградування мікроструктури матеріалів металоконструкцій в технологічних умовах; розроблено новий неруйнівний метод визначення ступеня деградування мікроструктури сталей; розроблено метод класифікації дефектів, виявлених неруйнівними методами, за типом та розміром. Розроблено систему моніторингу скупчень нетехнологічної рідини у порожнинах газопроводів та запропоновано методику визначення місць скупчення рідини на трасі газопроводу. Розроблено методологію побудови банків даних про фізико-механічні характеристики конструкційних сталей та їх деградацію під час тривалої експлуатації; проекти нормативних документів, які регламентують обсяги, та порядок застосування розроблених технологій оцінювання технічного стану металоконструкцій. Запропоновано нові методи розрахунку залишкового ресурсу безпечної експлуатації металоконструкцій за ступенем деградування їх експлуатаційних характеристик та мікроструктури.

61 ХІМІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ. ХІМІЧНА ПРОМИСЛОВІСТЬ

61.01 Загальні питання хімічної технології і хімічної промисловості

61.03.18.0647/0216U001188

Забезпечення функціонування Державної служби стандартних довідкових даних про фізичні сталі та властивості речовин і матеріалів: Заключний звіт /ДП Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів; Керівник Мельник Дмитро Миколайович. – ДР 0115U003739. УДК 544.03; 536; 54.01; 544.2; 533.1; 533.2.

183 с.

Об'єкт дослідження - державна служба стандартних довідкових даних про фізичні сталі і властивості речовин і матеріалів (ДССДД). Мета роботи - забезпечення функціонування державної служби стандартних довідкових даних про фізичні сталі і властивості речовин і матеріалів (ДССДД). Метод роботи - планування, науково-методичне керівництво, координація і виконання робіт з розробки та впровадження СДД; проведення атестації і затвердження проектів СДД і забезпечення високої якості і відповідності світовому рівню стандартних довідкових даних про фізичні сталі і властивості речовин і матеріалів, які використовуються в Україні. Результати, що одержані, використовуються у роботі ДССДД. Робота передається за кордон за договірною ціною.

61.13 Процеси й апарати хімічної технології

61.03.18.0648/0216U002134

Підвищення ресурсу роботи виробів із Zr-сплавів, в т.ч. оболонки ТВЕЛ шляхом газодифузійної та іонно-плазмової обробки поверхні: Заключний звіт /Національний науковий центр "Харківський фізико-технічний інститут" НАН України; Керівник Змії Віктор Іванович. – ДР 0113U004123. УДК 621.357.79:541.138.

39 с.

Будівництво АЕС із реакторами підвищеної потужності, перехід до більш тривалих кампаній ТВЕЛ з більш високим вигоранням палива, а також до режимів роботи реакторів з маневруванням потужності суттєво збільшують навантаження на цирконієві сплави, які є основним конструкційним матеріалом активної зони атомних реакторів на теплових нейтронах. Для збільшення ресурсу роботи та перешкодження руйнуванню оболонки ТВЕЛ, які зазнають вплив високих напруг, температур та корозії пропонується попередня їх обробка шляхом окислення та нанесення покриттів. В роботі відпрацьовані процеси окислення сплаву Zr1Nb при температурах 300-550 оС в широкому діапазоні тиску кисню. Запропонована більш якісна схема попереднього окислення, яка суттєво відрізняється від наведених у патентах РФ № 2382120, РФ № 2199607, РФ № 2298049. Встановлено, що товщина та якість сформованого оксиду залежить від часу окислення більше ніж від тиску кисню в реакційній камері. Дослідження механічних властивостей довели, що проведення попереднього окислення фрагментів виробів з цирконієвих сплавів в оптимальних умовах призводить до збільшення меж плинності, міцності та подовження. Такий режим окислення ефективно захищає цирконієві сплави від подальшої корозії в повітрі до температур $T \leq 500$ °С. Захист цирконієвих виробів від окислення при температурах вище за 500°С може забезпечити тільки нанесення вакуумно-дугових покриттів. На фрагментах твельних трубок із сплаву Zr1Nb були сформовані покриття Cr, CrAlx, ZrN, ZrON, ZrOx, CrN, (Ti_{0.48}Zr_{0.18}Al_{0.17}Nb_{0.09}Y_{0.08})N та досліджені їх механічні властивості. Встановлено, що нанесення покриттів призводить до поліпшення механічних властивостей підкладки. Проведено випробування зразків цирконієвого сплаву з покриттями при окисленні на повітрі при температурах 500 та 600 °С протягом 100 годин та 800 °С протягом 25 годин та у водяній парі при температурі 900°С. Зразки без покриття після випробувань окислюються та руйнуються з осипанням оксиду, тоді як покриття захищають зразки від деградації за цих температур протягом всього часу випробувань. Найбільш ефективними з усіх досліджених конденсатів для захисту цирконієвих виробів є покриття хромома та його нітридами. Застосування відпрацьованих технологій дозволить збільшити ресурс цирконієвих сплавів в більш жорстких умовах експлуатації. Робота розповсюджується за договірною ціною.

61.31 Технологія неорганічних речовин і продуктів

61.03.18.0649/0416U001112

Веднер Юлана Ігорівна. Технологія NPCa-добрих з використанням карбамідів та фосфоритів з низьким вмістом фосфору (V) оксиду: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 29.12.2015.

УДК 631.841.

165 с.: 52 табл., 41 іл. – Бібліогр.: 201 назва.

Об'єкт дослідження: хімічні процеси, які перебігають при взаємодії карбаміду з нітратно-кислотоною витяжкою.

Мета дослідження: розроблення наукових підстав технології комплексних NPCa-добрих з мікроелементами із застосуванням карбаміду. Методи дослідження: рентгеноструктурний фазовий, рентгенофлуоресцентний методи, рентгеновська дифрактометрія, рН-метрія. Теоретичні і практичні результати: створено кінетичну модель процесу взаємодії карбаміду з нітратно-кислотою витяжкою, розроблено принципову схему отримання NPCa-добрих. Новизна: створення теоретичних основ технології NPCa-добрих із низькоякісних фосфоритів та карбаміду. Ступінь впровадження: розробка технології комплексних NPCa-добрих (патенти № 93336 та 81228 України на корисну модель). Отримане добриво характеризується високим вмістом засвоюваної форми поживних елементів, хімічний склад розробленого добрива підтверджено патентом України № 93886. Ефективність запропонованої технології доведена результатами випробувань на дослідній установці. На базі Національного наукового центру "Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського" (м. Харків) проведено агрохімічне дослідження, в умовах вегетаційного досліді, по встановленню біологічної ефективності отриманих добрив. Результати роботи використано в навчальному процесі під час виконання дипломних та магістерських робіт за спеціальністю "Хімічні технології неорганічних речовин" денної та заочної форм навчання. Галузь використання: хімічна промисловість.

61.35 Технологія виробництва силікатних матеріалів

61.03.18.0650/0416U001113

Крашмаль Юлія Олександрівна. Силікаткальцієві легковагі виробі, що отримані прямим твердофазовим синтезом з сировинних матеріалів України: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 29.12.2015.

УДК 666.76-127.

184 с.: 23 табл., 31 іл. – Бібліогр.: 195 назв.

Об'єкт дослідження: процеси фазо- і структуроутворення в силікаткальцієвих легковагих виробках. Мета дослідження: розробка технології силікаткальцієвих легковагих виробів, отриманих прямим твердофазовим синтезом з сировинних матеріалів України. Методи дослідження: хімічний, петрографічний, рентгенофазовий, електрономікроскопічний методи аналізу та стандартизовані методи досліджень властивостей вогнетривких мас та легковагих виробів. Теоретичні та практичні результати: розроблено склади, спосіб отримання силікаткальцієвих легковагих виробів, заснований на використанні як основного пороутворювача води, що зв'язана в структурі сирцю гіпсом і видаляється при термообробці, та технологічні параметри отримання виробів. Розроблено технологію силікаткальцієвих легковагих виробів, що дозволяє отримати вироби з мікропористою структурою, низькою теплопровідністю та високою стійкістю до розплаву алюмінію. Наукова новизна: визначено, що у температурному інтервалі 1220-1420 °С реакція проходить з утворенням воластоніту для складів з нестехіометричним (0,9) і стехіометричним (1) співвідношенням CaO : SiO₂, які містять крейду, гіпс напівводняний і кварц, а також чисті оксиди кальцію і кремнію; встановлено, що цілеспрямований твердофазовий синтез псевдоволластоніту (до 92 об. %) безпосередньо у виробках із суміші, що містить крейду, гіпс напівводняний і кварц з нестехіометричним співвідношенням CaO : SiO₂ (0,9) забезпечується за рахунок використання комбінованого вапновміщуючого матеріалу з крейди і гіпсу напівводняного у співвідношенні 3:1 у перерахунку на CaO, протікає через проміжні сполуки (ларніт і бета-воластоніт) та дозволяє отримати вироби зі стабільними фазовим складом і термомеханічними

характеристиками при їх службі в теплових агрегатах. Ступінь впровадження: розроблену технологію впроваджено в Україні у ПАТ "УКРНДІВ ІМЕНІ А.С. БЕРЕЖНОГО". Сфера використання: теплові агрегати при температурах до 1300°С, зокрема у контакті з розплавом алюмінію, на підприємствах металургійної та машинобудівної галузей промисловості, навчальний процес.

61.03.18.0651/0216U001304

Розробка наукових основ структурної інженерії функціональних ультрадисперсних неметалевих покриттів: Заключний звіт /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"; Керівник Лісачук Георгій Вікторович. – ДР 0113U000455. УДК 666.3/7.

358 с.

Об'єкт дослідження - неорганічні мікрогетерогенні системи, що складаються з двох чи більше фаз, які відрізняються за складом та властивостями, і можуть бути стартовою основою для одержання структурованих композицій. Мета - розробка матеріалознавчих основ створення нового класу нанокристалічних композитів, встановлення механізмів їх формування, закономірностей створення просторових структур, що дозволить цілеспрямовано формувати технічні та функціональні характеристики ультрадисперсних неметалевих покриттів та матеріалів. Методи досліджень: в роботі проведено теоретичні розрахунки в діаграмах стану оксидних систем; прогнозування фазового складу і властивостей композицій; дослідження фізико-механічних, електрофізичних та хімічних властивостей склокристалічних покриттів та матеріалів з використанням методів ДТА, РФА, ІЧС, петрографії та електронної мікроскопії досліджена структура розроблених матеріалів. Сформульовано теоретичні концепції спрямованої кристалізації феритових радіопоглинаючих фаз та створення матеріалів, що захищають від дії електромагнітного випромінювання. А також низькотемпературний синтез стронцій-анортитової і целз'янової радіопрозорі кераміки для виготовлення обтічників літальних апаратів. Наукова новизна результатів досліджень полягає в тому, що отримання радіопрозорі кераміки із заданим рівнем експлуатаційних властивостей в умовах зниженої температури випалу (1350 С) можливе за рахунок використання мінералізатора (TiO₂) в кількості 3 мас. %. Отримання спеціальної личкувальної кераміки з покриттями, що захищають від дії електромагнітного випромінювання, можливе при використанні оптимального співвідношення фазоутворюючих компонентів маси, які виконують роль прекурсорів при вторинній термообробці композицій в окислювальному середовищі.

61.53 Технологія переробки твердих палих копалин

61.03.18.0652/0416U001026

Гусак Володимир Георгійович. Розвиток наукових принципів і практика отримання високоякісного коксу з вугілля різних басейнів: Дис... к.т.н. /Національна металургійна академія України. – Захищена 15.12.2015.

УДК 669.162.16.004.12.

154 с.: 38 табл., 10 іл. – Бібліогр.: 113 назви.

Дисертація присвячена теоретичним і експериментальним дослідженням з отримання низькорекційного високоякісного металургійного коксу в умовах міжбасейнової сировинної бази коксування коксохімічних підприємств ТОВ "МЕТИНВЕСТ ХОЛДІНГ". Отримані експериментальні дані дозволили сформулювати вимоги щодо якості доменного коксу, відносно ТУУ 19.1-00190443-065: 2012 "Кокс доменний ООО "МЕТИНВЕСТ ХОЛДІНГ". Опытная пар-

тия". Проведені порівняльні дослідження українського та американського рівнометаморфізованого вугілля, на підставі яких виявлені їх відмінності у структурі, будові і технологічних властивостях. Установлено, що органічна маса американського вугілля на всіх стадіях метаморфізму у інтервалі змін показника відбиття вітриніту від 0,7 до 1,8 % містить більшу кількість вуглецю і має більшу величину показника, який характеризує ненасиченість воднем структури ОМ, у порівнянні з рівнометаморфізованим українським вугіллям. Показано та науково обґрунтовано, що американське вугілля з показником відбиття вітриніту до 1% щодо відновленості відноситься до типу "в", а рівнометаморфізоване українське - до типу "а". При підвищенні ступеня метаморфізму ($R_o > 1\%$) американське вугілля відноситься до маловідновленого (тип "а"), а аналогічне за ступенем метаморфізму українське - до відновленого (тип "в").

61.59 Технологія синтетичних високомолекулярних сполук

61.03.18.0653/0216U001033

Організація виробництва модифікованих лакофарбових матеріалів повітряної сушки з покращеними технологічними та експлуатаційними властивостями: Заключний звіт /Інститут хімії високомолекулярних сполук НАН України; Керівник Лебедев Євген Вікторович. – ДР 0115U003623. УДК 678.652:539.2:678.01.

25 с.

Організовано виробництво модифікованих лакофарбових матеріалів повітряної сушки з покращеними технологічними та експлуатаційними характеристиками з метою застосування їх у різних галузях промисловості для створення захисних антикорозійних покриттів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

62 БІОТЕХНОЛОГІЯ

62.09 Сировина і продуценти для біотехнологічного виробництва

62.03.18.0654/0416U001242

Кучма Марія Дмитрівна. Порівняльна характеристика гемопоетичних стовбурових/прогеніторних клітин плаценти, пуповинної крові та фетальної печінки людини: Дис... к.б.н. /Інститут молекулярної біології і генетики. – Захищено 26.01.2016.

УДК 576.5:576.53+612.119.

129 с.: 2 табл., 26 іл. – Бібліогр.: 164 назви.

Проведено порівняльний аналіз ГСПК плацентарної тканини, пуповинної крові та фетальної печінки. Модифіковано методи виділення ГСПК із тканини плаценти та розроблено спосіб виділення ГСПК із криоконсервованої тканини плаценти. Показано, що ГПК плаценти містять достовірно вищий відсоток комітованих прогеніторів та фенотипово більш гетерогенні, ніж такі клітини пуповинної крові, однак у порівнянні із ГПК фетальної печінки характеризуються нижчою кількістю комітованих попередників. Фетальні ГСПК зрілої плаценти мають подібну до ГСПК пуповинної крові здатність до мультилінійного диференціювання *in vitro*. Нами виявлено та описано новий тип колоній - плоскі еритроїдні. Отримані дані свідчать про проходження в зрілій плаценті активного гемопоезу, та перспективність плаценти як джерела ГСПК для застосування при лікуванні онкогематологічних захворювань та вроджених порушень кровотворення. Ключові слова: гемопоетичні стовбурові і прогеніторні клітини (ГСПК), клітинні технології, диференціюва-

ння, кровотворення, плацента, пуповинна кров, фетальна печінка.

62.35 Технологічна біоенергетика

62.03.18.0655/0216U001191

Розробка біоактивних наноматеріалів для спрямованого впливу на про- та антиоксидантні системи старіючого організму: Заключний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Нікітченко Юрій Вікторович. – ДР 0115U004851. УДК 573.4:58.02.

64 с.

Об'єкти дослідження - фізико-хімічні та оптичні властивості наночастинок (НЧ) на основі діоксиду церію (NЧ CeO_2) та ортованадатів рідкісноземельних елементів ($\text{NЧ GdVO}_4: \text{Eu}^{3+}$), вплив НЧ на стан прооксидантно-антиоксидантної системи, виживаність та фізіологічні показники старіючого організму за природного та прискореного старіння. Методи дослідження: фізико-хімічні, спектрофотометрія; люмінесцентна спектроскопія та спектроскопія збудження люмінесценції; лазерна люмінесцентна спектроскопія; біохімічні, фізіологічні, статистичні. Основні результати та висновки: Синтезовані наночастинок на основі діоксиду церію та ортованадатів рідкісноземельних елементів із різними геометричними параметрами та параметрами оточення та вивчені їхні фізико-хімічні характеристики. На підставі даних скринінгу антирадикальних, антиокислювальних і мембранопротекторних властивостей синтезованих НЧ обрана НЧ $\text{GdVO}_4: \text{Eu}^{3+}$ При тривалому застосуванні НЧ $\text{GdVO}_4: \text{Eu}^{3+}$ нормалізувала прооксидантно-антиоксидантний баланс у тварин із експериментальним прискореним старінням і збільшувала виживання старих щурів при природному старінні. При цьому виявлено зниження ректальної температури та уповільнення приросту маси тіла піддослідних тварин. Отримані дані дозволяють дійти висновку, що $\text{GdVO}_4: \text{Eu}^{3+}$ може бути основою для розробки препаратів із геропротекторною дією або для засобів, здатних покращувати якість життя старіючого організму

62.39 Інженерна ензимологія

62.03.18.0656/0216U001754

Розробка біосенсорів з багатопшаровими структурами наночастинок Au, Ag, Графену і нанорозмірною розпізнаючою фазою для реєстрації мікробів та імунних комплексів: Заключний звіт /Державна установа "Інститут мікробіології та імунології ім. І.І. Мечникова НАМН України"; Керівник Джелалі Володимир Володимирович. – ДР 0113U001520. УДК 544.6 + 541.138.3: 539.2: 539.216.

169 с.

Звіт про НДР: 172 с., 53 рис., 3 табл., 2 додатки. Об'єкти дослідження: специфічні стафілококові імуноглобуліни, стафілококові антигени, клітини *S. aureus* AT CC штам №25923, віруси *V. Zoster* і антитіла *V. Zoster*, біосенсорних електроди. Мета роботи - розробка кількісних високошвидкісних методів ідентифікації антигенів і патогенних мікроорганізмів у розчинах. В роботі отримані наступні основні результати: 1. Розроблений і описаний прямий куллоновольтметрический метод кількісного визначення клітин патогенних мікроорганізмів та досліджено куллоновольтамперные характеристики ряду інтерфейсів. 2. Розроблений і описаний високошвидкісний циклічний вольтамперметрический метод кількісного визначення клітин патогенних мікроорганізмів. 3. Розроблений і описаний спосіб реєстрації розпаду наночастинок $\text{Ag}^n@ \text{Cup}@$ в електростатичному полі ПЕШ. 4. Розроблений спосіб отримання імунного електрохімічного біосенсора для реєстрації антигенів і хвороботворних клітин

патогенних мікроорганізмів. 5. Розроблений спосіб отримання імунного електрохімічного біосенсора для реєстрації вірусів. 6. Розроблений і описаний біосенсор для розпізнавання патогенних мікроорганізмів в ультрамалом діапазоні мас. 7. Написана програма для використання дисперсійних співвідношень Крамерса - Кронига для оцінки точності роботи біосенсора. 8. Моделювання імпедансних спектрів біосенсора в координатах $-ImZ$; ReZ , графіків функцій $lg ReZ$, $lg -Z$ і $lg /Z/$ від lg кругової частоти змінного струму і теоретичний розрахунок активної або реактивної складової імпедансу і адмітансу з використанням інтегральних дисперсійних співвідношень Крамерса - Кронига. 9. Встановлено, що розроблені біосенсори мають високу селективність і дозволяють реєструвати антигени, мікробні клітини і віруси. 10. Досліджено електрохімічні характеристики наночастинок срібла діаметром 4 і 30 нм, а також наночастинок міді діаметром 60 нм. Поставлені в проєкті АМН 114/2013 основні цілі досягнуті. Область застосування - медицина, мікробіологія, фармакологія, медична хімія, молекулярна біофізика. Ключові слова: біосенсор, кількісна циклічна кулоновольтметрія, антигена, антигени, клітини. Робота розповсюджується за договірною ціною.

62.99 Інші проблеми біотехнології

62.03.18.0657/0416U001134

Сирватка Василь Ярославович. Біотехнологічні аспекти використання функціоналізованих наночастинок срібла у репродуктивних технологіях та аналітичній біохімії: Дис... к.б.н. /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського". – Захищена 15.01.2016.

УДК 57.016:57.016/591.463.1:620.3/546.57/601.2:576.372.163 с.: 14 табл., 37 іл. – Бібліогр.: 306 назв.

Дисертація присвячена вивченню біотехнологічних аспектів використання функціоналізованих наночастинок срібла у репродуктивних технологіях та аналітичній біохімії. Теоретично обґрунтовано та отримано функціоналізовані наночастинок срібла із гіалуроновою кислотою, бічачим сироватковим альбуміном та полівінілпіролідом сферичні за формою, розміром 10-12 нм. Отримано низку фундаментальних результатів щодо застосування функціоналізованих наночастинок срібла в репродуктивних технологіях, зокрема, при дозріванні ооцитів, зберіганні спермій та розвитку ембріонів кролів за умов *in vitro*, а також при заплідненні та ранньому ембріональному розвитку кролів за умов *in vivo*. Здійснено постановку нетрадиційних задач, зокрема, вивчено використання наночастинок срібла з гіалуроновою кислотою для визначення концентрації протеїнів, результати дають підстави для вдосконалення сучасних методів визначення концентрації цільових речовин.

65 ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ

65.01 Загальні питання харчової промисловості

65.03.18.0658/0216U001215

Провести дослідження процесу кристалотворення жирів і жирових композицій, їх структурно-механічних і фізико-хімічних властивостей з метою обґрунтування методів створення жирових продуктів з підвищеними споживчими властивостями: Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут олій та жирів Національної академії аграрних наук України; Керівник Демидов Ігор Миколайович. – ДР 0111U005038. УДК 665.1.

92 с.

Мета проєкту - керуючись даними про закономірності процесу кристалотворення жирових композицій, розробити технології отримання високоякісних жирових продуктів з заданою кристалічною структурою та підвищеними споживчими властивостями. Розроблена Методологія розрахунку необхідного співвідношення компонентів жирової суміші при зміні складу сировини для відтворення нормативних показників продукції. Розроблено прилад ПВТЖ-2М що дозволяє підвищити точність вимірювання твердості жирових продуктів а також забезпечити об'єктивність вимірювання структурно-механічних властивостей жирових продуктів та технічна документація до нього. Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.03.18.0659/0216U001216

Дослідити процес нейтралізації олій та жирів з використанням етанолу і розробити ресурсозберігаючу технологію: Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут олій та жирів Національної академії аграрних наук України; Керівник Гладкий Федір Федорович. – ДР 0111U005039. УДК 665.12.

157 с.

Науково обґрунтована та розроблена технологія лужної нейтралізації жирів в системі розчинників вода-гліцерин-етанол, що забезпечує максимально ефективно розділення фаз, мінімальні втрати нейтрального жиру і більш раціональну переробку вторинних продуктів - соапстоків. Розроблено проєкт технологічних умов "Рідке мило з соапстоків" та рекомендації виробникам щодо технології нейтралізації жирів в системі вода-гліцерин-етанол. Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.03.18.0660/0216U001217

Наукове обґрунтування та розробка технології, нормативної і технологічної документації для переробки насіння олійних культур: соняшнику, сої, ріпаку на одній технологічній лінії олійноекстракційного виробництва: Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут олій та жирів Національної академії аграрних наук України; Керівник Мазур Олена Валеріївна. – ДР 0114U001498. УДК 665.3.

69 с.

Проведено аналіз сучасних технологічних ліній по переробці олійного насіння; розроблено і впроваджено високоефективну ресурсощадну технологію переробки соняшнику, сої, ріпаку на одній технологічній лінії олійно-екстракційного виробництва; проведені дослідження техніко-технологічних характеристик обладнання у виробничих умовах; розроблено нормативну і технологічну документацію. Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.03.18.0661/0216U001218

Теоритичні та експериментальні дослідження процесу окиснення жирів різноманітного жирнокислотного складу, розробка системи показників окиснення і методів визначення:

Заклучний звіт /Український науково-дослідний інститут олій та жирів Національної академії аграрних наук України; Керівник Демидов Ігор Миколайович. – ДР 0111U005040. УДК 664.36.

193 с.

Об'єкт дослідження - процес окиснення олій, найбільш поширених в Україні з вмістом жирних кислот різного ступеня ненасиченості (жирів) у присутності та відсутності домішок. Мета роботи - встановлення залежності між хімічним складом жирів і терміном їх зберігання на базі експериментальних досліджень кінетики окиснення найбільш

розповсюджених типів жирів, зміни значень показників окиснення та їх впливу на фізико-хімічні та органолептичні властивості жирів. - дослідження кількісного складу продуктів окиснення, що утворюються в жирах під впливом перелічених вище факторів; - встановлення якісних та кількісних факторів, що впливають на зміну органолептичних властивостей жирів; - необхідність формулювання загальних критеріїв оцінки стану окисненості жирів; - необхідність введення та використання уніфікованої системи одиниць показників окиснення. Розроблено методику очищення олій від природних інгібіторів окиснення, досліджено вплив жирнокислотного складу олій з різним ступенем ненасиченості на величину періоду індукції при окисненні олій, позбавлених природних інгібіторів. Визначено вплив продуктів окиснення олій, які виникають на протязі періоду індукції, на органолептичні характеристики цих олій. Встановлено, що крім показників якості, що характеризують ступень окисненості жирів, таких як ПЧ, АЧ, важливе значення мають епоксидні сполуки, які визначаються таким показником як ЕЧ. Всі ці показники запропоновано віднести до показників безпеки та вимірювати одиницями системи СІ. Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.03.18.0662/0216U001219

Дослідити процеси вироблення холоду та розробити науково-технічну і методичну документацію по нормам і нормативам витрат електричної енергії на вироблення холоду:

Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут олій та жирів Національної академії аграрних наук України; Керівник Петік Павло Федорович. – ДР 0114U001496. УДК 665.0.

98 с.

Об'єкт дослідження - підприємства харчової промисловості, як споживачі енергетичних ресурсів при виробництві холоду. Мета роботи - проведення дослідження енергетичних господарств на діючих підприємствах та визначення основних напрямків науково-обґрунтованого нормування паливно-енергетичними ресурсами ПЕР для олійно-жирової галузі. Методи дослідження: в результаті дослідження енерговикористання компресорного обладнання, розроблені технологічні норми на вироблення холоду при виробництві харчової продукції. На основі проведених та розроблених рекомендацій для нормування електричної енергії на вироблення холоду розроблена міжгалузєва "Методика з нормування витрат електричної енергії при виробництві холоду" (далі - Методика). Матеріали Методики пройшли апробацію при дослідженні використання енергетичних ресурсів та розроблені їх питомі витрати на діючому підприємстві ПАТ "Львівський жиркомбінат". Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.03.18.0663/0216U001220

Дослідити конкурентне середовище і прогноз переробки насіння олійних культур (соняшнику, сої, ріпаку) та продуктів їх переробки на 2014-2015 рр:

Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут олій та жирів Національної академії аграрних наук України; Керівник Петік Павло Федорович. – ДР 0114U001495. УДК 665.0: 338.

79 с.

Об'єктом дослідження роботи є стан конкурентного середовища, що склалося на ринку олійного насіння (соняшник, соя, ріпак) та олій з нього за період 2013/2014 2014/2015 МР. Мета роботи вивчення та аналіз конкуренції на ринку олійного насіння та олій та розгляд питань, пов'язаних з оцінкою ступеню монополізації цільових ринків, виявленню тенденцій їх змін та впливу на основні ре-

зультативні показники діяльності галузі в цілому. На базі аналізу стану цільових ринків, визначення показників концентрації та рівня монополізації ринків, визначений сучасний стан конкурентного середовища та тенденції його розвитку. У дослідженнях застосовані методи економічного загальносистемного аналізу: порівняння, візуально-графічні, балансовий, формально-логічний, а також методи визначення конкурентного середовища за світовою практикою. За результатами роботи вивчено фактичний стан розвитку цільових ринків, розроблені баланси попиту та пропозицій за кожним видом олійного насіння та олій, визначені структуру галузі та фактори ринкової конкуренції в галузі за моделлю М. Портера, розраховано для олійно-жирової галузі коефіцієнти концентрації та рівень монополізації за показниками Херфіндаля-Хіршмана цільових ринків, складено прогнози розвитку конкурентного середовища. Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.03.18.0664/0216U001221

Наукове обґрунтування та створення основ технології, нормативної та технологічної документації для виробництва купажів вітчизняних олій збалансованих за жирнокислотним складом:

Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут олій та жирів Національної академії аграрних наук України; Керівник Матвеева Тетяна Вікторівна. – ДР 0114U001497. УДК 664.36.

215 с.

Об'єкт дослідження - технологія одержання купажів олій зі збалансованим вмістом поліненасичених жирних кислот (ІНЖК) омега-3 та омега-6 груп на основі вітчизняної відновлювальної сировини - олій соняшнику, ріпаку та сої. Мета роботи - науково-практичне обґрунтування та розробка основ перспективної конкурентоспроможної технології одержання купажів олій з вітчизняної відновлювальної сировини. Методи дослідження - стандартні методи відповідно до ДСТУ. Проведено математичне моделювання та розрахунок купажів олій. Одержано нові дані щодо фізико-хімічних показників та біологічної цінності одержаних зразків купажів, що збалансовані за жирнокислотним складом, на основі вітчизняних олій. Встановлено, що стабільність до окиснення деяких купажів вище, ніж окремих олій. Одержано харчовий та косметичний емульсійні продукти функціонального призначення на основі купажу олій та оцінено його фізико-хімічні властивості й стабільність до окиснення. Розроблено проект технологічної інструкції на виробництво олій купажованої на основі соняшникової, ріпакової та соєвих олій та проект зміни до ДСТУ 4536:2006 Олії купажовані. Технічні умови. Технологічний процес виробництва трьохкомпонентних купажованих олій, що збалансовані за жирнокислотним складом апробовано на підприємстві ПрАТ з П "Дніпропетровський олійноекстракційний завод". Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.03.18.0665/0216U001457

Дослідження процесів перетворень супутніх жирам речовин під впливом ферментних препаратів:

Заклучний звіт /Український науково-дослідний інститут олій та жирів Національної академії аграрних наук України; Керівник Гладкий Федір Федорович. – ДР 0116U000508. УДК 665.3.

294 с.

Обґрунтовано застосування ферментного препарату фосфоліпази С та ферментного препарату FoodPro® Еmax в технології гідратації фосфоліпідів олій для створення нової енерго- і ресурсозберігаючої технології. Досліджено кінетику реакції гідратації, що відбувається у присутності ферменту - фосфатидилхолін-стерол-О-ацилтрансферази. Здійсне-

но оптимізацію технологічних параметрів процесу ферментної гідратації олій з використанням ацилтрансфераз. Встановлено раціональні технологічні параметри ведення процесу отримання гідратованої олії з мінімальною залишковою масовою часткою фосфоровмісних речовин. Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.03.18.0666/0216U001636

Наукове обґрунтування використання плівкоутворюючих композицій для покращення зберігання овочевої сировини: Заключний звіт /Харківський державний університет харчування та торгівлі; Керівник Летуца Тетяна Миколаївна. – ДР 0113U008385. УДК 664.8.03:544.023.26.

160 с.

Проведено аналіз сучасних способів зберігання рослинної сировини та шляхів отримання пакувальних матеріалів з біологічно розкладавальної сировини. Розглянуто інноваційні розробки у пакувальній галузі. Проведені дослідження якості плівкових матеріалів. Обрано оптимальний склад плівкоутворювальних композицій, вивчено їх токсичність та антимікробні властивості

65.03.18.0667/0216U002117

Наукові дослідження і розроблення економічних нормативних систем управління продуктивністю підприємств на основі оптимізації витрат трудових і матеріальних ресурсів на виробництво продукції у харчовій і переробній промисловості на період 2011-2015 років: Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут продуктивності агропромислового комплексу; Керівник Солошонок Алла Леонідівна. – ДР 0111U002529. УДК 338.312:664.

178 с.

Звіт про НДР: 178 с., 25 рис., 50 табл., 3 додатки, 94 джерела. Об'єкт дослідження - трудові процеси виробництва харчових продуктів і напоїв. Мета роботи - науково-методичне забезпечення та розроблення економічних нормативних систем управління продуктивністю підприємств на основі оптимізації витрат трудових і матеріальних ресурсів на виробництво харчових продуктів і напоїв. Методи досліджень - аналітичний, дослідно-виробничий, системний аналіз, математичне моделювання. Проведені дослідження поопераційної структури, технологічних характеристик, способів і засобів реалізації, трудомісткості процесів виробництва олій та тваринних жирів, молочних продуктів, продуктів борошномельно-круп'яної промисловості, пива, солоду, безалкогольних напоїв, мінеральних вод та інших вод, розлитих у пляшки, м'яса та м'ясних продуктів, хліба, хлібобулочних і борошняних виробів, цукру, вин виноградних, кормів готових для сільськогосподарських тварин, перероблення та консервування фруктів і овочів; встановлені класифікаційні ознаки та коди трудових процесів і операцій, розроблені комплексні і операційні норми продуктивності та нормативи часу, сформовано наукові підходи до нормативного управління продуктивністю підприємств, розроблено оптимізаційні моделі витрат трудових і матеріальних ресурсів у хлібопекарському виробництві. За результатами досліджень розроблені і видані класифікатори трудових процесів (4 найменування), методики визначення економічних норм і нормативів та методика оптимізації витрат трудових і матеріальних ресурсів на підприємствах харчової промисловості (4 найменування), методологія управління продуктивністю підприємств, методичні положення та норми продуктивності на виробництво харчових продуктів і напоїв (7 найменувань). Результати науково-дослідної роботи впроваджені на підприємствах харчової і переробної промисловості України

різних форм власності. Прогнозні припущення щодо розвитку об'єкта дослідження - системний аналіз та оптимізація структури і величини витрат трудових і матеріальних ресурсів на виробництво харчових продуктів та напоїв, моделювання процесу нормативного управління продуктивністю підприємств.

65.13 Процеси й апарати харчових виробництв

65.03.18.0668/0216U001634

Адаптація методик хімічного аналізу в технологіях та процесах харчових виробництв: Заключний звіт /Харківський державний університет харчування та торгівлі; Керівник Євлаш Вікторія Владленівна. – ДР 0113U002011. УДК 543.2:664.

173 с.

Розглянуто інноваційні підходи до формування асортименту кондитерських виробів, збагачених аскорбіновою кислотою (вітаміном С), Йодом, харчовими волокнами та обґрунтовано актуальність, перспективність адаптації методик хімічного аналізу їх визначення в кондитерських виробках. Адаптовано методики визначення вітаміну С у складі желейних виробів на основі структуроутворювачів різного походження методом гальваностатичної кулонометрії, високоефективної рідинної хроматографії. Адаптовано методику визначення загального вмісту Йоду гальваностатичною кулонометрією, яку рекомендовано як статистично обґрунтований експрес-метод для вирішення завдань, пов'язаних з кількісним визначенням даного елемента в харчових добавках із сушених морських водоростей. Адаптовано методику кількісного визначення ароматизаторів речовин для рослинних добавок, одержаних за криогенними технологіями - криас-порошків із суданської троянди та чорноплідної горобини.

65.35 Кондитерська промисловість

65.03.18.0669/0216U001643

Формування якості збивних кондитерських виробів з використанням стевії та еламіном: Заключний звіт /Харківський державний університет харчування та торгівлі; Керівник Дюкарева Галина Іванівна. – ДР 0113U008392. УДК 664.144:006.83.

261 с.

Формування якості збивних кондитерських виробів з використанням стевії та еламіну. Визначення можливості використання та поєднання йодовміщуючої добавки еламіну та натурального підсолоджувача зі стевії в кондитерських виробках (зефірі та пастилі), їх товарознавча оцінка та наукове обґрунтування і розроблення нових видів бпастильних виробів (зефіру та пастилі).

65.53 Консервна, овочесушильна і харчоцентратна промисловість

65.03.18.0670/0216U001635

Удосконалення процесів та обладнання для виробництва сухих конфітурів: Заклучний звіт /Харківський державний університет харчування та торгівлі; Керівник Черевко Олександр Іванович. – ДР 0113U008384. УДК 664.858.

112 с.

В Харківському державному університеті харчування та торгівлі на кафедрі процесів, апаратів та автоматизації харчових виробництв було проведено аналітичний огляд виробництва концентрованих харчових продуктів з плодово-ягідної та овочевої сировини та розроблено нову технологію виробництва сухих конфітурів на основі плодів, ягід

та овочів. Проведено експериментальні дослідження впливу розміру твердих частинок та сухих речовин на структурно-механічні властивості СК, впливу вібрації на реологічні властивості СК. Переробка високов'язких харчових продуктів пов'язана з процесами течії по трубах, каналам нагнітачів та формуючих машин. Тому з метою удосконалення цих процесів досліджено структурно-механічні властивості високов'язких продуктів. Досліджено втрати тиску під час руху сухих конфітурів трубами і в місцевих опорах, механіку руху СК під час виробництва, визначені залежності напруження зсуву СК від швидкості зсуву, досліджено адгезійні властивості СК та реодинаміку СК під час руху трубопроводами, що дозволило отримати дані для розрахунку процесів, апаратів, машин та проектування нового обладнання. Розроблено конструкцію вакуум-випарного апарата зі шнековою скребковою мішалкою та проведено оцінку її ефективності. Також розроблено технологічні процеси виробництва СК "Ягідний" та СК "Яблуко".

65.03.18.0671/0216U001637

Формування якості фортифікованих продуктів на основі ядер арахісу: Заключний звіт /Харківський державний університет харчування та торгівлі; Керівник Дубініна Антоніна Анатоліївна. – ДР 0113U008386. УДК 664.864.

156 с.

Проведено аналіз напрямів використання арахісу у виробництві продуктів оздоровчого призначення, в тому числі асортимент та способи виробництва арахісових паст, олій, шнекової продукції в оздоровчому харчуванні. На основі проведених маркетингових досліджень та товарознавчої експертної експертизи виявлено найбільш значимі споживні властивості для нових продуктів на основі арахісу. Комплексно досліджено органолептичні, фізико-хімічні, мікробіологічні характеристики, показники харчової, біологічної цінності та безпечності нових продуктів. Визначено зміни показників якості розроблених продуктів у процесі зберігання, встановлені гарантовані терміни їх зберігання.

65.03.18.0672/0216U001640

Товарознавча оцінка напівфабрикатів плазм з рослинної сировини та формування якості харчової продукції на їх основі: Заключний звіт /Харківський державний університет харчування та торгівлі; Керівник Одарченко Дмитро Миколайович. – ДР 0113U008389. УДК 620.2:633.002.62.

115 с.

Метою науково-дослідної роботи було дослідження органолептичних і фізико-хімічних показників якості, показників безпечності та функціонально-технологічних властивостей напівфабрикатів із рідких фаз виділених з рослинної сировини. Об'єкт дослідження - свіжі та заморожені дикорослі ягоди (журавлина великоплідна і калина звичайна), томатні овочі (перець солодкий, томати різних умов вирощування), культивовані гриби (глива звичайна, печериці, шиїтаке), заморожені продукти їх переробки (рідка фаза і вичавки), вироблені з них напівфабрикати та продукти харчування. Предмет дослідження - споживні властивості заморожених напівфабрикатів з ягід, томатних овочів, культивованих грибів. Для вирішення поставлених задач використано сучасні загальновідомі та оригінальні методи: органолептичні, фізичні (оптичні, спектрофотометричні, криоскопічні), хімічні, структурно-механічні, експериментально-статистичні, розрахункові методи дослідження, а також методи математичної статистики з використанням MathCad 14. Наукова новизна одержаних результатів: 1. Науково обґрунтовано та експериментально доведено, що завдяки циклічному застосуванню операцій

заморожування-розморожування-центрифугування із заданою повторюваністю утворюються стійкі до розшарування вичавки та рідка фаза з сировини рослинного походження; 2. Отримано комплекс нових даних з органолептичних, фізико-хімічних властивостей та показників безпечності нових продуктів переробки із дикорослих ягід, томатних овочів та культивованих грибів, а також вивчено функціонально-технологічні властивості рідких фаз та вичавок з калини, журавлини, перцю солодкого, томатів, культивованих грибів глива звичайна, шиїтаке, печериці, що дозволило науково обґрунтувати схеми виробництва заморожених напівфабрикатів та сформувати асортимент продуктів з певними товарознавчими характеристиками. 3. Удосконалено технології виробництва морозива (заморожений сік), замороженого напівфабрикату для томатних напоїв, замороженого напівфабрикату з гливи звичайної з додаванням крохмалю кукурудзяного. 4. Напівфабрикати рідких фаз, зокрема ягідних, можуть бути використані як сировина, наприклад, під час виробництва десертних страв, таких як киселі, мус та желе. Науково-дослідна робота виконана у відповідності до основних наукових напрямів досліджень ХДУХТ у рамках цільових науково-технічних програм Міністерства освіти і науки України; Концепцією державної науково-технічної програми "Біофортифікація та функціональні продукти на основі рослинної сировини на 2012-2016 роки"; Концепцією державної політики в галузі оздоровчого харчування населення. Галузь застосування запропонованих технічних рішень - підприємства харчової промисловості, готельно-ресторанного бізнесу, переробні підприємства.

65.03.18.0673/0216U001648

Формування якості соусів оздоровчого призначення, збагачених на селен: Заключний звіт /Харківський державний університет харчування та торгівлі; Керівник Головка Микола Павлович. – ДР 0113U008398. УДК 641,887:661.691.

206 с.

Метою роботи є наукове обґрунтування якості соусів оздоровчого призначення, збагачених на селен, які б дозволили створити широкий асортимент продуктів харчування оздоровчого, лікувально-профілактичного призначення з метою ліквідації дефіциту незамінних факторів харчування в регіонах сучасних українців. В роботі на основі теоретичних досліджень з визначення дефіциту мінеральних речовин у харчуванні, встановлено шляхи його подолання, вивчено вимоги щодо показників безпеки, хімічного складу, технологічних властивостей продуктів оздоровчої та лікувальної дії. Розроблено та обґрунтовано технології одержання, досліджено хімічний склад добавок дієтичних селенбілкових (ДДСБ) "Сивоселен Плюс" та "Неоселен". Встановлено гранично допустимі концентрації Se-вміщуючих солей в маточному середовищі добавок; на основі одержаних даних розроблено технології ДДСБ "Неоселен" та "Сивоселен Плюс", що містять органічні сполуки Se. Визначено раціональні концентрації та спосіб введення обраних добавок, їх вплив у процесі виробництва на фізико-хімічні та реологічні властивості розроблених видів соусів емульсійного типу. Проведено товарознавчу оцінку якості розроблених соусів емульсійного типу, збагачених на селен. Науково обґрунтовано раціональне додавання ДДСБ "Неоселен" та "Сивоселен Плюс" для максимального збереження споживних властивостей готового продукту. Створено та досліджено рецептури, технології оздоровчих продуктів харчування (майонезу "Селеновий", кетчупу "Селеновий" та гірчиці "Селенова") із використанням обраних добавок. Доведено позитивний вплив даних добавок на органолептичні, фізико-хімічні, мікробіологічні та показники безпечності готової продукції. Проведено товарознавчу оцінку їх якості.

65.03.18.0674/0216U001649

Удосконалення комбінованих процесів очищення баштанних культур: Заключний звіт /Харківський державний університет харчування та торгівлі; Керівник Горелков Дмитро Вікторович. – ДР 0113U008399. УДК 631.362.3:635.61.

148 с.

Об'єктом дослідження є процес очищення плодів гарбуза столового від шкірки та насіння. Метою роботи є розробка процесу очищення гарбуза столового та його апаратне оформлення. Предмет досліджень - плоди баштанних культур, зокрема гарбуза столового, технічної стиглості, ріжучі та транспортуючі вузли, експериментальна модель робочих вузлів спроектованої машини для очищення гарбуза. Аналіз способів очищення гарбуза столового дозволив з'ясувати, що існуюче обладнання є матеріалоемним та енергоємним, має значні габаритні розміри, потребує застосування малоєфективної ручної праці. Усунення наведених недоліків можливе за рахунок розробки нового способу очищення та розробки перспективного ресурсозберігаючого обладнання для реалізації процесу очищення. Запропоновано новий спосіб очищення плодів гарбуза, який полягає в поєднанні двох операцій, що виконуються послідовно: пропарювання верхнього шару та очищення щітковими елементами для зняття шкірки з поверхні гарбуза. На основі проведених попередніх досліджень було розроблено та спроектовано машину для очищення гарбуза столового МОГ-350. Обґрунтовано конструкцію, робочі параметри та геометричні розміри ріжучих та транспортуючих органів машини для очищення баштанних культур на прикладі гарбуза. Проведено розрахунок основних вузлів машини для очищення гарбуза МОГ-350. Застосування розробленої машини для очищення гарбуза надає можливість повної механізації процесів його очищення від насіння та шкірки, а також інтенсифікації процесу виготовлення різноманітної продукції з гарбуза столового. Завдяки зниженню витрат на реалізацію процесу очищення та оптимізації витрат на розробку машини, реалізації енергозберігаючого процесу очищення гарбуза окрім економічного ефекту прогнозується отримання соціального ефекту за рахунок зниження собівартості продукції, яка стане більш доступною для різних верств населення.

65.59 М'ясна і птахопереробна промисловість

65.03.18.0675/0216U001644

Розробка бази даних моделей обладнання та проектних рішень підприємств м'ясної галузі: Заключний звіт /Харківський державний університет харчування та торгівлі; Керівник Скуріхіна Людмила Андроніківна. – ДР 0113U008393. УДК 637.513.5.

160 с.

Об'єкт дослідження - підприємства м'ясної галузі згідно ВНТП - АПК-23.06 "Підприємства по забою худоби, птиці, кролів і переробці продуктів забою". Мета роботи - розробка елементів методології нових технологій проектування підприємств м'ясопереробної галузі та створення бази даних обладнання та типових моделей проектів з використанням елементів САПР. Методи дослідження - традиційні, розрахунково-аналітичні та комп'ютерної графіки. Створено базу даних сучасного технологічного устаткування засобами тривимірного моделювання AutoCAD та AutoCAD Architecture. Обґрунтована актуальність розробки типових моделей проектів підприємств м'ясної галузі. За тематикою роботи виконувались курсові і дипломні проекти. Результати досліджень опубліковані в затверджених наукових фахових виданнях України, обговорювались на науково-практичних конференціях, впроваджені у виробництво та навчальний процес.

65.03.18.0676/0216U001647

Удосконалення якості м'ясних ковбасних виробів оздоровчого призначення, збагачених на дефіцитні мінеральні елементи: Заключний звіт /Харківський державний університет харчування та торгівлі; Керівник Серік Максим Леонідович. – ДР 0113U008397. УДК 65.012.224:613.292.

180 с.

Науково обґрунтовано доцільність використання добавки білково-мінеральної (ДБМ), що розроблена у ХДУХТ, в складі м'ясних ковбасних виробів з метою покращення їхніх споживних властивостей та збагачення раціонів харчування засвоєваними сполуками кальцію. Науково обґрунтовано раціональну кількість додавання добавки, яка становить 7,5%. На основі проведених досліджень одержано комплекс нових даних щодо впливу ДБМ на фізико-хімічні та споживні властивості м'ясних емульсійних виробів. Доведено, що додавання ДБМ призводить до збільшення вологості зв'язування систем. Доведений виражений емульгуючий та стабілізуючий ефект ДБМ, що є позитивним аспектом з боку формування якості продукту. Запропоновано метод визначення форм кальцію у м'ясних емульсійних продуктах харчування, що виготовлені з використанням добавки.

67 БУДІВНИЦТВО. АРХІТЕКТУРА

67.01 Загальні питання будівництва

67.03.18.0677/0216U001616

Формування конкурентної стратегії будівельних підприємств: Заключний звіт /Харківський національний університет будівництва та архітектури; Керівник Іванілов Олександр Семенович. – ДР 0113U001384. УДК 658.821:339.137.

103 с.

Сучасний етап розвитку ринкової економіки України характеризується посиленням конкуренції на різних ринках, швидкими значними змінами у зовнішньому середовищі, розширенням інформатизації суспільства та посиленням глобалізаційних процесів. Значний вплив на ситуацію в ринковому просторі здійснюють кризові явища, наслідки яких відчувають підприємства усіх сфер діяльності. За цих умов підвищується роль стратегії, яка визначає та забезпечує пріоритетні напрямки розвитку підприємства. Конкурентна стратегія є одним з найважливіших інструментів забезпечення конкурентоспроможності підприємства, створення, розвитку та утримання стійких конкурентних переваг на перспективу. Для забезпечення ефективної діяльності та конкурентоспроможності необхідно мати обґрунтовану конкурентну стратегію дій. Здатність керівництва враховувати вплив різноманітних факторів конкурентного середовища на його організацію та розвиток є обов'язковими умовами формування ефективної конкурентної стратегії будівельного підприємства. Проблема розроблення ефективної конкурентної стратегії є особливо актуальною для вітчизняних підприємств в контексті недостатньо високого рівня конкурентоспроможності більшості українських товарів (робіт, послуг) як на зовнішньому, так і на внутрішньому ринках.

67.03.18.0678/0216U002102

Розроблення проекту ДСТУ "Вимоги щодо допоміжних будівельних елементів кам'яної кладки. Частина 2. Визначення міцності зчеплення арматури в горизонтальних швах" (відповідно до EN 846-2:2000): Заключний звіт /Державне підприємство "Державний науково-дослідний інститут будівельних конструкцій"; Керівник Жарко Людмила Олександрівна. – ДР 0113U007974. УДК 69:006.

37 с.

З метою гармонізації українських та європейських норм розроблено ДСТУ "Вимоги щодо допоміжних будівельних елементів кам'яної кладки. Частина 2. Визначення міцності зчеплення арматури в горизонтальних швах" (відповідно до EN 846-2:2000)" Робота розповсюджується за договірною ціною.

67.03.18.0679/0216U002103

Розроблення проекту державних будівельних норм на заміну ДБН В.2.5-28:2006 "Природне і штучне освітлення"; - "Розроблення проекту державних будівельних норм на заміну ДБН В.2.6-31:2006 "Теплова ізоляція будівель": Заключний звіт /Державне підприємство "Державний науково-дослідний інститут будівельних конструкцій"; Керівник Фаренюк Єгор Геннадійович. – ДР 0113U007971. УДК 69:006.

173 с.

З метою підвищення енергетичних показників і впровадження енергоефективних заходів для будівель і споруд розроблені проекту державних будівельних норм на заміну ДБН В.2.5-28:2006 "Природне і штучне освітлення"; - "Розроблення проекту державних будівельних норм на заміну ДБН В.2.6-31:2006 "Теплова ізоляція будівель" Робота розповсюджується за договірною ціною.

67.03.18.0680/0216U002104

Перегляд СТ СЭВ 5980-87 "Защита от коррозии в строительстве. Конструкции деревянные. Классификация агрессивных сред":

Заключний звіт /Державне підприємство "Державний науково-дослідний інститут будівельних конструкцій"; Керівник Жарко Людмила Олексіївна. – ДР 0113U007977. УДК 69:006.

12 с.

З метою актуалізації українських нормна підтаві перегляду СТ СЭВ 5980-87 розроблено проект ДСТУ "Защита от коррозии в строительстве. Конструкции деревянные. Классификация агрессивных сред" Робота розповсюджується за договірною ціною.

67.03 Інженерно-теоретичні основи будівництва

67.03.18.0681/0216U001586

Розробка методик розрахунку залізобетонних будівель та споруд при впливах високої температури на конструктивні елементи та ґрунти основи за новими стандартами, гармонізованими з Єврокодами: Заключний звіт /Харківський національний університет будівництва та архітектури; Керівник Фомін Станіслав Леонідович. – ДР 0114U001253. УДК 620.1.

104 с.

Об'єкт дослідження - розподіл температури і напружено-деформованого стану конструкцій фундаментів коксових батарей. Мета роботи - розробка методики визначення температурних полів у боровах фундаментів коксових батарей і моделювання їх напруженого стану. Метод дослідження - чисельне моделювання розподілу температури, напружень і деформацій у залізобетонних елементах фундаментів коксових батарей при сумісному впливі навантаження і температури. Проведено чисельні дослідження напружено-деформованого стану залізобетонного борова коксової батареї з нижнім підведенням опалювального газу та повітря. Стаціонарний тепловий аналіз поперечного перерізу конструкції борова з жаростійкого бетону виконаний чисельним методом з використанням основних

принципів нових національних стандартів, гармонізованих з Єврокодами. Статичний розрахунок проведено по нелінійній деформаційній моделі з урахуванням нагріву ґрунтової основи як системи "фундамент-основа". Виявлено ряд нових особливостей роботи, врахованих при проектуванні та будівництві.

67.07 Архітектура

67.03.18.0682/0416U001095

Лукомська Галина Володимирівна. Формування архітектурно-планувальних вирішень водно-оздоровчих закладів: Дис... к.арх. /Національний університет "Львівська політехніка". – Захищена 18.12.2015.

УДК 725.75.

178 с.: 10 табл., 30 іл. – Бібліогр.: 180 назв.

Об'єктом дослідження виступають водно-оздоровчі заклади та поліфункціональні комплекси, в складі яких присутня водно-оздоровча зона. Мета дослідження полягає у визначенні основ формування архітектури водно-оздоровчих закладів та розробці рекомендацій щодо їх архітектурно-планувальної організації. Застосована автором методика роботи полягає у послідовному виконанні дослідницьких завдань у три етапи: а) експериментальний, який включає зіставлення і порівняння графічних матеріалів різних періодів і результатів натурних обстежень існуючих водно-оздоровчих закладів; б) пофакторний аналіз планувальної структури водно-оздоровчих закладів різної вмістимості та функціонального призначення; в) узагальнення результатів дослідження шляхом побудови моделей архітектурно-планувальної структури водно-оздоровчих закладів і визначення вимог щодо їх проектування. Автором вперше комплексно розглянуто "водно-оздоровчий заклад", як багатофункціональний громадський об'єкт; введено термінологічну базу поняття, що стосуються архітектури водно-оздоровчих закладів; розроблено "базовий модуль" функціональної структури ВОЗ; визначено вимоги щодо їх проектування; здійснено класифікацію водно-оздоровчих закладів за рядом типологічних ознак. Результати дослідження можуть застосовуватись при створенні проектів розвитку рекреаційної туристичної галузі України, під час проектування заміських курортних оздоровчих комплексів, міських водно-оздоровчих комплексів та багатофункціональних громадських споруд, в складі яких присутня водно-оздоровча зона, а також для пристосування під водно-оздоровчі заклади існуючих пам'яток архітектури і цінної історичної забудови.

67.03.18.0683/0416U001096

Тарасюк Іван Іванович. Принципи архітектурного формування сільських садіб Волині XIX - поч. XX ст. та їх розвиток в сучасних умовах: Дис... к.арх. /Національний університет "Львівська політехніка". – Захищена 18.12.2015.

УДК 728.012(477)"19/2".

146 с.: 31 табл. – Бібліогр.: 347 назв.

Дисертація присвячена проблемі виявлення принципів архітектури сільських садіб Волині XIX - поч. XX ст. та їх розвитку в умовах сучасної України. На основі аналізу документальних, картографічних та іконографічних архівних матеріалів, а також натурального обстеження збережених сільських садіб історичної Волині XIX - поч. XX ст. створено багаторівневу типологічну класифікацію сільських садіб Волині, виявлено їх об'ємно-планувальні, композиційні, стилістичні характеристики, що сформувались під впливом комплексу різноманітних факторів. Виконане порівняння принципів архітектурного формування сільських садіб Волині XIX - поч. XX ст. із принципами розвитку сільських садіб

інших регіонів України, внаслідок чого виявлені основні подібності та відмінності у об'ємно-просторових, композиційних та стилістичних ознаках. Висвітлені принципи архітектурної типології, композиції та стилістики сільських садиб, які є актуальними в умовах сучасного будівництва.

67.03.18.0684/0216U002111

Еволюція мистецтва фортифікації в Україні (II - V ст.): Заключний звіт /Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури; Керівник Ісиченко Ігор Віталійович. – ДР 0116U000019. УДК 725.96 (477)"00/18".

86 с.

Розроблена методика вивчення еволюції мистецтва фортифікації означеного періоду, що складається з п'яти етапів. Впровадження наукового дослідження у навчальному процесі мистецьких та інших художніх закладів, сприятиме реалізації державної політики в галузі культури.

67.09 Будівельні матеріали і вироби

67.03.18.0685/0416U000190

Маршді Косай Сахіб Раді. Модифікований дорожній цементний бетон в умовах жаркого клімату: Дис... к.т.н. /Український державний університет залізничного транспорту. – Захищена 25.12.2015.

УДК 666.965:541.183.

179 с.: 31 табл., 49 іл. – Бібліогр.: 180 назв.

Об'єкт - високоякісні дорожні цементні бетони з компенсованою усадкою, що

містять комплекс органо-мінеральних модифікаторів; мета - теоретичне та експериментальне обґрунтування одержання складів і технології високоякісних дорожніх цементних бетонів з компенсованою усадкою, що експлуатуються в умовах сухого жаркого клімату Республіки Ірак на основі встановлення закономірностей впливу комплексу модифікаторів; методи - атестовані засоби виміральної техніки та випробувальне обладнання, рентгенофазовий аналіз, математичні моделі, математичної статистики; новизна - здійснено теоретичне та експериментальне обґрунтування одержання високоякісних дорожніх цементних бетонів з компенсованою усадкою, що експлуатуються в умовах сухого жаркого клімату, за рахунок використання комплексу органо-мінеральних модифікаторів, що містить активну мінеральну добавку; суперпластифікатор з високим водоредукуючим ефектом; розширний компонент на основі оксидів кальцію і магнію, одержаний випалюванням доломітизованого вапняку; добавку, що зменшує усадку бетону (SRA), на основі поліпропіленгліколю; агент внутрішнього догляду; за даними рентгенофазового аналізу встановлено, що комплексна органо-мінеральна добавка впливає на кінетику формування та склад продуктів гідратації каменя в'язучого; досліджено новий ефект впливу комбінованого застосування розширального компоненту на основі оксидів CaO і MgO, добавки, що зменшує усадку (SRA), та агенту внутрішнього догляду, на показники обмеженого розширення; визначено області раціональних складів бетонних сумішей за вмістом комплексного модифікатора та величини водоцементного відношення; результати - запропоновано впровадження розширної добавки до бетону у вигляді випаленого доломітизованого вапняку, яка разом з суперпластифікатором та агентом внутрішнього впливу позитивно впливає на зменшення усадки дорожнього бетону в умовах сухого жаркого клімату; сфера використання - у дорожньому будівництві в умовах жаркого клімату республіки Ірак.

67.03.18.0686/0416U000191

Забіяка Олександр Анатолійович. Механізм

тріщиноутворення у плитах безбаластного полотна та опорах залізничних мостів і підвищення їх тріщиностійкості: Дис... к.т.н.

/Український державний університет залізничного транспорту. – Захищена 25.12.2015.

УДК 691.32:620.193.7 (043.3).

217 с.: 12 табл., 105 іл. – Бібліогр.: 113 назви.

Об'єкт - бетон, залізобетон, розчин бутової і кам'яної кладки, з яких виготовлені плити безбаластного мостового полотна (БМП) та зведені опори металевих залізничних мостів, експлуатованих на електрифікованих постійним струмом ділянках залізниць; мета - встановлення механізму тріщиноутворення у плитах безбаластного полотна та опорах залізничних мостів і підвищення їх тріщиностійкості; методи - дослідження впливу механічних навантажень та електричних потенціалів і надлишкових зарядів на тріщиноутворення у плитах БМП та мостах опорах виконано за допомогою методів: вимірювань електричних потенціалів на рейковій колії та у конструкціях; натурних обстежень; анкетування та опитування причетних фахівців; розрахункового і лабораторного експерименту з дослідження напружено-деформованого стану плит БМП та мостових опор. Для лабораторного дослідження сумісного впливу механічного навантаження і надлишкових електричних зарядів на міцність бетону на розтяг в умовах, що наближені до експлуатаційних, розроблено оригінальну методику, яка полягає у визначенні міцності на згин зразків-балочок, між верхньою та нижньою гранями яких накладено різницю потенціалів; новизна - вперше встановлено вплив надлишкового електричного заряду на міцність бетону і утворення тріщин у конструкціях із нього; отримали подальшого розвитку уявлення про руйнівні фактори на плити безбаластного полотна та опори залізничних мостів; результати - вперше розроблено класифікацію пошкоджень плит БМП з їх розподілом на категорії за впливом на довговічність, несучу здатність і безпеку руху поїздів та заходами з їх запобігання та усунення; сфера застосування - розроблено рекомендації із забезпечення тріщиностійкості плит БМП (ЦП-0224), а також захисту плит БМП і мостових опор від руйнівного впливу електричних потенціалів і надлишкових зарядів від струмів витоку з рейкових колій та електричних полів і зарядів місцевості антропогенного та природного походження; у навчальному процесі.

67.03.18.0687/0216U000828

Розробка і дослідження полімерних композиційних матеріалів на основі дієнових олігомерів: Заключний звіт /Одеський національний політехнічний університет; Керівник Пушкарьов Ю.М. – ДР 0113U001465. УДК 678.074.

33 с.

Одержано експериментальні дані про вплив інгредієнтів на процеси утворення полімерних композиційних матеріалів. Вивчені реологічні та структурно-механічні властивості олігобутадієнів і наповнених композицій на їх основі.

67.03.18.0688/0216U001585

Використання вторинних сировинних ресурсів промисловості для виробництва будівельних виробів: Заключний звіт /Харківський національний університет будівництва та архітектури; Керівник Вандоловський О.Г. – ДР 0114U007391. УДК 691:658.567.

61 с.

Об'єктом дослідження є технологія отримання ефективних будівельних матеріалів і виробів з використанням вторинних сировинних ресурсів промисловості. Розроблено технологічні рішення, що забезпечують оптимальні характеристики будівельних матеріалів та виробів. Проведено до-

67.03.18.0692/0216U001297

Індустріальна каркасна безбалкова конструктивна система будівлі доступного житла:

Заключний звіт /Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка; Керівник Павліков Андрій Миколайович. – ДР 0115U002416. УДК 624.012.45:69.056.

219 с.

Об'єкт дослідження: робота збірних залізобетонних конструкцій індустріальної безбалкової конструктивної системи житлової 16-поверхової будівлі доступного житла. Мета науково-дослідної роботи: створення раціональної індустріальної каркасної безкапітельно-безбалкової конструктивної системи 16-поверхової будівлі доступного житла із залізобетону на основі впровадження кінематичного методу розрахунку несучої здатності її елементів. Використані методи наукових досліджень, методики, обладнання: для розв'язання поставлених завдань було здійснено детальний аналіз раніше не розглянутих існуючих конструктивних систем будівель на предмет їх впливу на вартість одного квадратного метра житла; для розроблення кінематичних схем розрахунку були уточнені схеми поділу плит перекриття на жорсткі диски; з метою розроблення методики оцінювання несучої здатності залізобетонних елементів конструктивної системи на основі кінематичного методу використано поняття екстремального критерію; виконання супутніх експериментальних досліджень базувалось на використанні гідравлічних пресів ПГ-500 і ПГ-125, домкратів, індикаторів годинникового типу, прогиномірів, тензометрів, вимірювачів деформацій АИД та ЦТМ-5. Значимість отриманих наукових результатів: запропонований метод розподілу зусиль від зовнішніх навантажень в елементах перекриття конструктивної системи дозволить проектувати залізобетонні елементи (плити) індустріальної каркасної безкапітельно-безбалкової конструктивної системи значно економічнішими за витратами матеріалів; розроблені кінематичні схеми розрахунку окремих залізобетонних елементів та перекриття в цілому індустріальної каркасної безкапітельно-безбалкової конструктивної системи з урахуванням специфіки їх роботи дозволять швидко створити типові проекти будівель доступного житла; упровадження розробленого кінематичного способу визначення зусиль у залізобетонних конструкціях перекриття індустріальної каркасної безкапітельно-безбалкової конструктивної системи дозволить значно її вдосконалити, а технологію будівництва доступного житла максимально наблизить до вимог світового рівня; проведений патентний пошук підтверджує, що науково-технічні розробки мають високу конкурентоспроможність і здатні розв'язати проблему задоволення попиту на доступне житло малозабезпеченими верствами населення у короткі терміни; упровадження вдосконаленої індустріальної каркасної безкапітельно-безбалкової конструктивної системи у будівництво багатоповерхових будівель гарантує зменшення вартості одного квадратного метра житла майже на 40% порівняно з будівлями, що зводяться сьогодні за традиційними конструктивними системами; застосування у практиці проектування розробок, викладених у цій роботі, сприятиме скороченню термінів зведення будівлі на 50%; сприятиме відновленню роботи заводів збірного залізобетону, реальному створенню у будівництві великої кількості робочих місць, зменшенню соціальної напруженості у суспільстві, розв'язанню проблеми іпотечного кредитування. Наукова новизна: вперше для конструювання плит перекриття застосовано кінематичні схеми визначення зусиль, що діють в їх небезпечних перерізах, що сприятиме розширенню у будівельній галузі України застосування індустріальної карка-

сної безкапітельно-безбалкової конструктивної системи для зведення будівель доступного житла; вперше при визначенні зусиль в елементах просторового каркаса за розрахунковий його елемент прийнято не плоску раму, а систему жорстких дисків; додатково, враховуючи постійне введення в дію нових норм замість старих, для контролю якості виробництва збірних залізобетонних конструкцій індустріальної каркасної безкапітельно-безбалкової конструктивної системи будівель доступного житла уточнено раніше створені технічні умови, аналогів яким у будівельній галузі України немає. Ефективність впровадження: запропонована схема розподілу зовнішніх навантажень по перекриттю дозволяє у розрахунках традиційне розчленування просторового каркаса на плоскі ортогональні рами замінювати новітніми розрахунковими схемами у вигляді системи жорстко зв'язаних з колонами плоских жорстких дисків, що дозволяє значно зменшити матеріаломісткість конструкцій; отримані результати в ході виконання цієї роботи мають велике соціальне значення, оскільки вони дозволяють розв'язати одну із найгостріших соціально-економічних проблем - задовольнити попит на житло людей із числа малозабезпечених верств населення; застосування результатів розробки дозволять збільшити кількість поверхів будівель з 9-ти до 24-х. З метою надання законності будівництву будівель за новою технологією у процесі виконання цієї роботи уточнені технічні умови на виготовлення збірних залізобетонних конструкцій індустріального каркаса безкапітельно-безбалкової конструктивної системи; удосконалена каркасна безкапітельно-безбалкова конструктивна система будівлі доступного житла до рівня індустріальної, як показують розрахунки, має усі підстави на підтвердження таких соціальних та економічних показників: термін зведення будівель скоротиться удвічі; вартість одного квадратного метра житла порівняно з традиційними системами будівель зменшиться на 40%; трудомісткість будівельних робіт та енергомісткість технологічних процесів зменшиться в цілому не менше ніж на 30%. Результати досліджень, отримані у цій роботі, цілком відповідають сучасному світовому рівню в галузі будівництва. Робота розповсюджується за договірною ціною.

67.03.18.0693/0216U001589

Проектування і розрахунок основ та фундаментів будівель та споруд з урахуванням особливостей інженерно-геологічних умов:

Заключний звіт /Харківський національний університет будівництва та архітектури; Керівник

Луцьковський Ілля Яковлевич. – ДР 0114U004761. УДК УДК 624.15/624.131.

147 с.

У роботі були проведені теоретичні, чисельні та експериментальні дослідження системи "основа-фундамент-споруда" в цілому з урахуванням особливостей інженерно-геологічних умов. Удосконалено методики розрахунку фундаментів з вирізами по підосві, несучої здатності паль з урахуванням напрямку дії вертикального навантаження, а також удосконалена методика визначення напружено-деформованного стану багатоповерхових будівель на багатопаровій основі при сейсмічних впливах на підставі запропонованої методології визначення спектру реакцій ґрунту. Виявлено нелінійний характер жорсткості ґрунтової основи навколо поперечно навантаженої палі по глибині у різних типах ґрунтів. Запропонована методика визначення основних параметрів пружно-деформованного шару при моделюванні адекватної взаємодії фундаментних конструкцій з ґрунтовою основою.

67.15 Технологія виробництва будівельних матеріалів і виробів

67.03.18.0694/0416U000179

Шулипа Олеса Василівна. Воластонітовмісні плитки для внутрішнього облицювання стін з пониженою температурою випалу: Дис...

к.т.н. /Національний університет "Львівська політехніка". – Захищена 28.12.2015.

УДК 666.75.

162 с.: 17 табл., 45 іл. – Бібліогр.: 160 назв.

Дисертація присвячена розробленню технології отримання воластонітовмісних плиток для внутрішнього облицювання стін з використанням в складах мас низькоосновних гідросилікатів кальцію тоберморитового складу. В роботі встановлено можливість отримання воластоніту з низькоосновних гідросилікатів кальцію тоберморитового складу через проміжну стадію їх гідротермального синтезу при оптимальних параметрах із подальшою перекристалізацією у воластоніт випалом до температури 1100 °С. Встановлено можливість отримання воластонітовмісного черепка низькотемпературним випалом системи "глина-гідросилікат кальцію".

67.03.18.0695/0416U000180

Серкіз Оксана Костянтинівна. Технологічні основи зміцнення листового скла контактним гартуванням: Дис... к.т.н. /Національний університет "Львівська політехніка". – Захищена 28.12.2015.

УДК 666.181.2.

141 с.: 30 табл., 39 іл. – Бібліогр.: 141 назва.

Дисертація присвячена розробленню технології контактного гартування скла для забезпечення його високої міцності і надійності в процесі експлуатації при мінімізації витрат на електроенергію. На основі аналізу процесів формування залишкових напружень у склі розроблено оптимальні режими охолодження системи "теплопровідні пластини - скло" та описано вплив параметрів гартування на вигляд епіюри розподілу напружень у склі. Встановлено взаємозв'язок між фізико-хімічними властивостями гартованого скла та структурними особливостями поверхневого шару.

67.25 Районне планування. Містобудування

67.03.18.0696/0416U000181

Козятник Ірина Петрівна. Планувальна організація житлових територій із застосуванням методів регулювання теплового режиму мікроклімату: Дис... к.арх. /Київський національний університет будівництва та архітектури. – Захищена 26.12.2020.

УДК 711.13:504.38.

194 с.: 9 табл., 34 іл. – Бібліогр.: 190 назв.

Мета дослідження полягає у визначенні принципів планувальної організації житлових територій, вдосконаленні методів та алгоритму регулювання теплового режиму мікроклімату архітектурно-планувальними засобами. Об'єкт дослідження - житлові території. Предмет дослідження - планувальна організація із застосуванням методів регулювання теплового режиму мікроклімату. Методи дослідження: базується на загальних методах вивчення планувальної організації житлових територій із врахуванням теплового режиму мікроклімату. У процесі виконання роботи використано методи: порівняльного аналізу існуючої практики оцінки планувальної організації житлових територій та регулювання мікроклімату в динаміці історичного розвитку міст в умовах жаркого та помірного клімату (з урахуванням змін клімату у бік підвищення температур в зонах помірного клімату); графоаналітичного аналізу даних отри-

маних при обробці результатів літніх натурних досліджень температурного режиму житлових територій середньо поверхової забудови; моделювання інсоляції горизонтальних та вертикальних площин простору житлових територій середньо поверхової забудови при визначенні зон літнього перегріву; експериментального проектування. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що: вперше обґрунтовано вплив планувальної організації житлових територій та архітектурно-конструктивних рішень будівель на тепловий режим житлового середовища; удосконалено методи дослідження мікроклімату житлових територій за допомогою карт інсоляції та теплових карт літнього періоду; удосконалено методи регулювання теплового режиму мікроклімату; вперше сформульовано основні принципи планувальної організації житлових територій (вимірюваності теплового стану; теплового зонування території; "просторової акупунктури") з урахуванням методів регулювання теплового режиму мікроклімату; розроблено та експериментально перевірено рекомендації щодо оцінки та прийняття проектних рішень з планувальної організації житлових територій, які покращують тепловий режим їх мікроклімату; отримали подальший розвиток особливості планувальної організації прибудинкових ділянок та визначення їх параметрів з урахуванням мікрокліматичних чинників. Результати дослідження впроваджені в проектні роботи, а також в навчальний процес підготовки архітекторів.

67.03.18.0697/0416U000182

Кравченко Олег Вадимович. Принципи архітектурно-планувальної організації відкритих міських просторів з порушеними територіями: Дис... к.арх. /Київський національний університет будівництва та архітектури. – Захищена 26.12.2015.

УДК 711:711. 163: 712.

237 с.: 7 табл., 57 іл. – Бібліогр.: 179 назв.

Мета дослідження полягає у розробці і науковому обґрунтуванні принципів архітектурно-планувальної організації відкритих міських просторів з порушеними територіями. Предмет дослідження - архітектурно-планувальна організація відкритих міських просторів з порушеними територіями. Методи дослідження ґрунтуються на системному вивченні архітектурно-ландшафтних, історичних та екологічних особливостей процесу формування відкритих міських просторів у порушеному міському середовищі Донбасу. У роботі застосовувалися такі методи: гіпотетичний: висування гіпотези у процесі попереднього вивчення проблеми та пошуку її вирішення; аналітичний: вивчення літературних джерел, нормативних матеріалів з організації міського простору; аналіз картографічного матеріалу та супутникової зйомки; метод статистичного аналізу кількісної та якісної структур відкритих міських просторів; натурних обстежень: фотофіксація міського ландшафту та порушених територій, їх вимірювання та систематизація; моделювання: визначення етапів моделювання, розробка моделей просторової організації меж відкритих міських просторів з порушеними територіями. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що: вперше визначено і систематизовано регіональні закономірності формування порушеного міського середовища за ландшафтним фактором; визначено та теоретично обґрунтовано принципи архітектурно-планувальної організації відкритих міських просторів з порушеними територіями; розроблено типологію відкритих міських просторів з порушеними територіями за результатами вивчення та визначення їх просторових і композиційних структур; удосконалено методику архітектурно-планувальної організації відкритих міських просторів з порушеними територіями; отримало подальший розвиток обґрунтування прийомів архітектурно-

планувальної організації порушеного міського середовища та засобів їх реалізації. Результати дослідження впроваджені в проектні роботи, а також в навчальний процес підготовки архітекторів.

67.29 Об'єкти будівництва

67.03.18.0698/0216U002144

Дослідження напружено-деформівного стану та розробка методів просторового розрахунку конструкцій композитної структури з ускладненими фізико-механічними властивостями: Заключний звіт /Національний транспортний університет; Керівник Марчук Олександр Васильович. – ДР 0113U000294. УДК 539.3.

325 с.

Досліджено конструкції композитної структури з ускладненими фізико-механічними властивостями – композитні шаруваті плити, трубопроводи та оболонки. Розроблено конструкції композитних плит мостів. Використано неklasичні, аналітичні та чисельні методи дослідження. Результатом роботи є математичні моделі та методи розрахунку конструкцій композитної структури.

68 СІЛЬСЬКЕ І ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО

68.01 Загальні питання сільського господарства

68.03.18.0699/0416U000031

Сальнікова Анна Валеріївна. Науково-організаційні засади органічного виробництва продукції рослинництва: Дис... к.с.-г.н. /Національний університет біоресурсів і природокористування України. – Захищена 29.12.2015.

УДК 631.57:631.95:633.

211 с.: 32 табл., 22 іл. – Бібліогр.: 275 назв.

Дисертаційна робота присвячена актуальній проблемі розвитку органічного виробництва сільськогосподарської продукції в Україні. Визначено, що перехід господарств до органічного виробництва продукції передбачає підготовчий, перехідний та основний етапи. Наведено науково-методичні основи оцінювання секторів рослинництва, тваринництва, транспортування, зберігання, пакування, маркування продукції та персоналу господарства на предмет відповідності вимогам органічного виробництва. Запропоновано спосіб оцінювання придатності ґрунтів вимогам органічного виробництва сільськогосподарської продукції, що базується на аналізі агрофізичних, агрохімічних показників та вмісту шкідливих речовин у ґрунті, а також інтегральну оцінку за показниками його родючості. Розроблено алгоритм оцінювання пестицидів й агрохімікатів щодо їх відповідності вимогам органічного виробництва у відповідності на основі міжнародних і вітчизняних нормативів. Встановлено перелік препаратів, які придатні до застосування в органічному виробництві. Проведено апробацію науково-методичних підходів до оцінювання господарства щодо відповідності вимогам органічного виробництва, на прикладі Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України "Агрономічна дослідна станція". Визначено, що він не відповідає встановленим вимогам за загальними показниками, секторами рослинництва, транспортування та зберігання продукції. Вивчено можливість функціонування замкненого циклу у секторах рослинництва-тваринництва. Здійснено випробування біодобрива біогазової установки у лабораторних і польових умовах та встановлено екологічно безпечні норми його застосування.

68.03.18.0700/0216U001071

Еколого-економічні основи органічного землеробства в системі землекористування України: Заключний звіт /Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України; Керівник Шкуратов Олександр Іванович. – ДР 0114U002014. УДК 502.33 : 631.15.

153 с.

Проаналізовано існуючі підходи до ведення органічного землеробства та визначено концептуальні положення його розвитку. Проведено комплексний аналіз відповідності умов сільськогосподарського підприємства вимогам ведення органічного землеробства. Удосконалено науково-методичний підхід до формування інституціонального середовища органічного землеробства. Розроблено алгоритм переходу сільськогосподарських підприємств на органічне землеробство. Розроблено проект концепції розвитку органічного землеробства в Україні до 2020 року. Проаналізовано існуючий стан організаційно-економічного забезпечення розвитку органічного землеробства в Україні. Удосконалено систему державного регулювання ведення органічного землеробства в Україні. Обґрунтовано систему інструментів та важелів впровадження і розвитку органічного землеробства в сільськогосподарських підприємствах. Обґрунтовано стратегічні перспективи розвитку органічного сільського господарства в Україні.

68.03.18.0701/0216U001246

Вивчити кон'юнктуру ринку продукції декоративного рослинництва в Україні та розробити маркетингову стратегію розвитку галузі: Заключний звіт /Прилуцька дослідна станція Національної академії аграрних наук України; Керівник Піщенко Олег Володимирович. – ДР 0114U001475. УДК 635.9:338.433.

36 с.

Мета досліджень - провести збір і опрацювати інформацію про сучасний стан квітково-декоративного садівництва в Україні та розробити пропозиції по регулюванню ринку продукції даного сектору економіки. Об'єктом досліджень є організаційно-економічний механізм формування і розвитку вітчизняного ринку квітково-декоративних рослин за участю сільськогосподарських підприємств, ботанічних і дендрологічних парків, особистих господарств населення, мережі оптової та роздрібної торгівлі. Предметом дослідження - є теоретико-методологічні та науково-практичні положення щодо становлення та механізмів розвитку ринку квітково-декоративних рослин в Україні. Проведено вивчення ринку квітів і декоративних рослин: основних етапів становлення і розвитку, кон'юнктури, сегментації. Також обраховано економічну ефективність основних видів продукції квіткарства і декоративного садівництва, визначено шляхи підвищення економічної ефективності виробництва продукції декоративного садівництва

68.03.18.0702/0216U001389

Розробити стратегію розвитку виробництва органічної сільськогосподарської продукції: Заключний звіт /Інженерно-технологічний інститут "Біотехніка" Національної академії аграрних наук України; Керівник Гармашов В.В. – ДР 0114U002334. УДК 632.937.

169 с.

Розроблено стратегію розвитку виробництва органічної сільськогосподарської продукції. Для отримання державно-значущого масштабу органічного сектору економіки обґрунтовано відокремлення в ньому двох складових: органічного за базовими стандартами IFOAM та екологічного за

принципами IFOAM та національними екологічними стандартами. Екологічне землеробство базується на принципах органічного і відрізняється заміною деяких постулатів на науково обґрунтовані нормативи. У 2015 р. проведено аналіз цільового сценарію. Прогноз розвитку на 2025 рік дає частку органічних площ 2,4%, для екологічних - 5,6 % загальних с.-г. земель, з яких 96 % складають пшениця ячмінь, кукурудза, соя, соняшник. Обґрунтовано основні принципи нормативно-правового напрямку реалізації стратегії, які передбачають надання екологічному землеробству державно-правового статусу у рамках Закону про органічне виробництво та державного стандарту ДСТУ ISO 14028.

68.03.18.0703/0216U001392

Розробити методи зниження емісії хімічно активних сполук азоту за рахунок утилізації білків гною копрофагами: Заключний звіт /Інженерно-технологічний інститут "Біотехніка" Національної академії аграрних наук України; Керівник Алієва І.В. – ДР 0114U002337. УДК 632.937:504.064.

121 с.

Розроблені методи зниження емісії хімічно активних сполук азоту за рахунок утилізації білків гною копрофагами. З метою мінімізації емісії сполук нітрогену розроблено лабораторну технологію розведення вермикюльтури, для чого створено обладнання, що мінімізує виробничу площу. Визначено, що зменшення емісії сполук нітрогену прямо пропорційно залежить від швидкості утилізації гною вермикюльтурою. На швидкість утилізації гною вермикюльтурою впливають: склад поживного середовища, технологія утримання тварин та абіотичні фактори. Швидкість розкладання гною при обробці вермикюльтурою у 2-3 рази більше ніж швидкість його дозрівання при зберіганні, що дозволяє суттєво зменшити емісію сполук нітрогену. У 2015 році було розроблено метод та технологічні прийоми зменшення хімічно активних сполук нітрогену за рахунок обробки гною вермикюльтурою, які дозволяють не сезонно, а протягом всього року активно утилізувати гній за допомогою вермикюльтури з зменшенням емісії нітрогену на 10-30 %.

68.03.18.0704/0216U001396

Розробити рекомендації щодо збереження природного середовища дикої фауни та забезпечення біологічної безпеки України при використанні ентомологічних засобів у сільському господарстві: Заключний звіт /Інженерно-технологічний інститут "Біотехніка" Національної академії аграрних наук України; Керівник Барабаш А.Д. – ДР 0114U002341.

УДК 632.937.

126 с.

Розроблені методичні рекомендації щодо збереження природного середовища та забезпечення біологічної безпеки України при використанні ентомологічних засобів захисту рослин. В їх основу покладено методику оцінювання можливого впливу на довкілля агентів біологічної боротьби. Проведено біоекологічне тестування, за результатами якого приймається рішення про доцільність використання певного ентомологічного засобу захисту рослин. У 2015 році розроблено проект екологічного паспорту. Проведено аналіз фітосанітарного ризику для досліджуваних ентомокультур з метою оцінювання вірогідності проникнення, акліматизації і розповсюдження агентів біологічного захисту рослин і потенційних екологічних наслідків. Розроблено схему прийняття рішення про доцільність використання ентомологічних засобів захисту рослин за результатами біоекологічного тестування.

68.03.18.0705/0216U002081

Науково-методичні засади агроекологічної оцінки агроландшафтів і систем землекористування засобами дистанційного зондування з космосу: Заключний звіт /Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України; Керівник Тараріко Олександр Григорович. – ДР 0111U002731. УДК 631.4;631.47;631.459.

131 с.

Розроблено науково-методичні засади агроекологічної оцінки сільськогосподарських територій і систем землекористування, ерозійної деградації ґрунтового покриву, ступеню прояву процесів опустелення, посушливих та інших кризових явищ із застосуванням даних дистанційного зондування Землі (ДЗЗ) з космосу. Визначено перелік індикаторів стосовно окремих елементів агроландшафтів і систем землекористування, в т. ч. структурних елементів агроландшафтів, водної ерозії, проявів та діагностування посушливих явищ, процесів опустелення, які є основою для розробки методик і технологій тематичної класифікації матеріалів ДЗЗ для оцінки елементів агроландшафтів та оцінки їх стану за матеріалами космічного знімання. Розроблено і апробовано у виробничих умовах технологію деталізованої автоматизованої класифікації елементів структури агроландшафтів та оцінки їх стану за матеріалами ДЗЗ високого просторового розрізнення. Визначено індикативні ознаки водної та площинної ерозії за даними ДЗЗ високого просторового розрізнення та підходи до стратифікації ґрунтового покриву з метою виділення однорідних, щодо взаємозв'язку оптичних характеристик ґрунтів з вмістом гумусу, районів. Розроблено і апробовано у виробничих умовах технологію визначення і ідентифікації водної ерозії ґрунтового покриву та її класифікації за даними ДЗЗ високого просторового розрізнення, а також визначення вмісту гумусу за даними польового спектрометрування. Встановлено закономірності зв'язку між вмістом вологи в рослинах та спектральними вегетаційними індексами, отриманими за матеріалами дистанційного зондування. Розроблено і апробовано технологію визначення вологозабезпеченості агроландшафтів і розповсюдження кризових посушливих явищ в агроекосистемах. Обґрунтовано систему агроекологічного моніторингу стану агроландшафтів і систем землекористування за даними ДЗЗ як складову загальнодержавної системи моніторингу довкілля. Розроблено і наведено її структуру та структури її складових елементів: наземного, дистанційного, статистичного, аналізу і моделювання, візуалізації. Розроблено методики та режими дистанційного моніторингу агроекологічного стану агроландшафтів. Наведено опис кінцевих продуктів та сферу їх застосування. За даними проведених досліджень розроблено відповідні методичні рекомендації

68.03 Сільськогосподарська біологія

68.03.18.0706/0216U001394

Дослідити в умовах in vitro вплив кліматичних факторів на застосування біофунгіцидів та розробити технологічні прийоми підвищення їх ефективності: Заключний звіт /Інженерно-технологічний інститут "Біотехніка" Національної академії аграрних наук України; Керівник Лобан Л.Л. – ДР 0114U002339. УДК 632.937.

51 с.

Досліджено в умовах in vitro вплив кліматичних факторів на застосування біофунгіцидів. Розроблені технологічні прийоми підвищення активності біофунгіцидів під впливом різних температурних навантажень. Одержані фенотипічні зміни штамів-продуцентів, що позначилось на їх репродуктивній функції та на підвищенні біологічної активності фунгіцидів щодо фітопатогенів зернових і овочевих культур

в діапазоні температур від 5 С до 30 С з інтервалом в 5 С. Створені технології одержання біофунгіцидів: Ампеломіцин, Бактофіт, Гліокладін, Трихопсин № 1, Трихопсин № 2, Флуоресцин. В 2015 р. розроблені та досліджені методи порівняння біологічної ефективності фунгіцидів з показником активності еталонних препаратів.

68.05 Ґрунтознавство

68.03.18.0707/0416U000051

Волошенко Андрій Васильович. Оцінка протидефляційної ефективності систем обробітку ґрунту та no-till на чорноземі південному Лівобережного Степу України: Дис... к.с.-г.н. /Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського". – Захищена 28.12.2015.

УДК 631.43:631.459.3:631.51.

147 с.: 26 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 143 назви.

Об'єкт - здатність поверхні чорнозему південного за різних систем обробітку протидіяти вітровій ерозії. Мета - визначити вплив різних систем обробітку ґрунту та no-till на протидефляційну ефективність агроландшафту Лівобережного Степу півдня України. Методи - польовий, лабораторний, розрахунково-порівняльний, статистичний. Теоретичні результати - на підставі параметризації та визначення закономірностей проявів ерозійних процесів залежно від кліматичних факторів, фізичних властивостей ґрунту, систем обробітку та no-till здійснено аналіз їх впливу на протидефляційну стійкість поверхні чорнозему південного. Досліджено зміну енергопотенціалу ґрунту чорнозему південного під дією традиційної і мінімальної систем обробітку та no-till. Розраховано коефіцієнт еколого-енергетичної ефективності цих технологій, який відображає співвідношення енергії врожаю основної продукції до витраченої антропогенної енергії на вирощування певної культури. Практичні результати - оцінено ґрунтозахисну ефективність систем обробітку ґрунту та no-till в умовах проявів дефляційних процесів на чорноземі південному; визначено закономірності трансформації протидефляційної стійкості, проєктивного покриття та шорсткості поверхні ґрунту. Отримані матеріали рекомендовано до впровадження у виробництво для ефективного захисту ґрунту від дефляції. Новизна - визначено трансформацію грудкуватості під впливом систем обробітку ґрунту та no-till; встановлено ґрунтозахисну ефективність систем обробітку та no-till, зокрема, за рахунок змін проєктивного покриття та шорсткості в дефляційно небезпечний період; оцінено протидефляційну ефективність систем обробітку та no-till; спрогнозовано подальший розвиток дефляційної небезпеки в регіоні на найближчий період; оцінено еколого-енергетичну ефективність технологій вирощування сільськогосподарських культур з урахуванням змін енергопотенціалу ґрунту. Ступінь впровадження - результати роботи впроваджено у виробництво в умовах ДПДГ "Асканійське" Асканійської ДСДС ІЗЗ НААН Херсонської обл., Каховського р-ну на площі 2400 га та ФГ "Киян" Херсонської обл., Чаплинського р-ну на площі 1500 га. Ґалузь - сільське господарство.

68.03.18.0708/0416U000053

Сябрук Олеся Петрівна. Вплив природних та антропогенних чинників на динаміку емісії CO₂ з чорноземів в умовах Лівобережного Лісостепу України: Дис... к.с.-г.н. /Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського". – Захищена 28.12.2015.

УДК 631.433.5: 631.51.01.

167 с.: 30 табл., 42 іл. – Бібліогр.: 259 назв.

Об'єкт - динаміка емісії вуглекислого газу в чорноземах Лівобережного Лісостепу України. Мета - встановити

закономірності впливу природних та антропогенних чинників на емісію CO₂ у чорноземах Лівобережного Лісостепу України у сезонній та річній динаміці. Методи - стаціонарний польовий дослід, інструментальний моніторинг довкілля, хіміко-аналітичний, математичної статистики, балансовий та розрахунково-аналітичний. Теоретичні результати - виявлено, що інтенсивність виділення вуглекислого газу з ґрунту в часі у значній мірі залежить від гідротермічних умов. Встановлено сезонну динаміку потенціалу гетеротрофного дихання ґрунту та потенційного потоку біологічно доступного вуглецю з максимумом у червні-липні та поступовим згасанням до осені. Удосконалено методологію моніторингу емісійних втрат вуглецю з ґрунту шляхом поєднання спостережень у природних, контрольованих та субстрат-ініційованих умовах. Встановлено закономірності інтенсивності виділення CO₂ з ґрунту за різного обробітку і удобрення та кількісні обсяги втрат вуглецю за рахунок ґрунтового дихання протягом вегетаційного періоду. Розроблено математичні моделі залежності інтенсивності виділення вуглекислого газу з ґрунту від гідротермічних умов на період вегетації сільськогосподарських рослин, які дозволяють прогнозувати обсяги емісії CO₂ з ґрунтів з можливим введенням корективів на способи обробітку ґрунту, системи удобрення та культуру, що вирощуватиметься. Практичні результати - результати дисертаційного дослідження можуть бути використані для удосконалення методик моніторингу емісії CO₂ з ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення, поступового переходу кадастрової оцінки викидів парникових газів на кількісно-моніторингову основу та прогнозування впливу нових агротехнологій на вуглецевий баланс у ґрунті. Новизна - обґрунтовано нові положення щодо проведення моніторингу емісії CO₂ з ґрунту шляхом поєднання спостережень у природних та контрольованих умовах, що дозволяє виокремити вплив гідрологічного, термічного та трофічного чинників; розширено наукові поняття про закономірності динаміки емісійного потоку CO₂ з чорноземів під впливом їх сільськогосподарського використання на фоні сезонних коливань гідротермічних умов; вперше встановлено обсяги емісійних втрат вуглецю чорноземами типовими та опідзоленими Лівобережного Лісостепу України за вегетаційний період та удосконалено методи досліджень процесів виділення CO₂ з ґрунту. Ступінь впровадження - матеріали дисертаційної роботи використано у навчальному процесі підготовки бакалаврів та магістрів ХНАУ імені В.В. Докучаєва за спеціальностями "Агрономія" та "Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування" факультету агрохімії та ґрунтознавства та впроваджуються у навчальному процесі екологічного факультету ХНУ імені В.Н. Каразіна. Ґалузь - сільське господарство.

68.03.18.0709/0216U000688

Розробити біоценогенетичні принципи синтезу сортів озимої м'якої пшениці з різним рівнем гетерогенності і на цій основі удосконалити методику первинного насінництва:

Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насінництва та сортоживчення; Керівник Литвиненко Микола Антонович. – ДР 0111U003480. УДК 631.527:633.111.

41 с.

Об'єкт - біоценогенетичні взаємодії біотипів (ліній) у сортів озимої м'якої пшениці з різним рівнем гетерогенності. Мета - удосконалити методику первинного насінництва озимої м'якої пшениці. Методи - польовий, лабораторні (аналіз морфометричних ознак, визначення генетичного поліморфізму за електрофоретичними спектрами запасних білків, ДНК-типизація за 15 мікросателітними локусами методами RAPD, ISSR, SSR), статистичний. Результати: розро-

блено поетапну систему ідентифікації сортів пшениці м'якої озимої за їх рівнем гетерогенності: I етап – за 8 морфометричними і 16 якісно-альтернативними ознаками, II етап – за біохімічними маркерами; III етап – за молекулярними маркерами щодо стану мікросателітних локусів. Установлено закономірності взаємодії різноякісних генотипів в сортових популяціях з різним рівнем гетерогенності. Методом добору бінарних чи композитних сумішей з повним співвідношенням насіння окремих ліній створено більш продуктивні із кращим комплексом ознак збалансовані сортові популяції (наприклад, сорт Гармонія одеська). Визначено закономірність залежності ефективності внутрішньо сортових доборів від рівня гетерогенності сортів. На основі цієї закономірності створено сорт Нота одеська, який демонструє стійкі переваги над вихідними сортами та національними стандартами за врожайністю та іншими цінними ознаками. Доведено, що диференційований вибір схеми первинного насінництва та обсяги добору дає можливість скоротити термін отримання добазового насіння на 1-2 роки, знизити витрати на 20-30 % та забезпечити підтримку на високому рівні генетичну ідентичність, однорідність і стабільність сорту. Впровадження: подано до друку методичні рекомендації "Біоценогенетичні процеси в сортових популяціях та їх роль в селекції та первинному насінництві пшениці м'якої озимої". Сфера використання: НДУ НААН, АПК Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0710/0216U000710

Маркування P1-генів стійкості сояшника до несправжньої борошністої роси: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сортовивчення; Керівник Файт Віктор Іванович. – ДР 0111U006103. УДК 577.2:631.581.115:542.1.

42 с.

Об'єкт дослідження – генетична детермінація стійкості сояшника до несправжньої борошністої роси. Мета дослідження – розробка науково-методологічних основ створення системи ДНК-маркерів для добору генотипів сояшника з певними генами P1, що визначають стійкість до несправжньої борошністої роси. Методи дослідження – молекулярно-генетичні. Теоретичний результат – доведена необхідність верифікації маркерів, запропонованих в літературних джерелах, а також необхідність штучного запилення в програмах інтрогресії генів стійкості. Практичні результати: визначені маркерні алелі генів P1ARG, P113. Запропоновано використання маркерних алелів для ідентифікації зразків, які несуть донорний генетичний матеріал, з гібридних популяцій та беккросів. Визначено расовий склад популяції несправжньої борошністої роси сояшника Півдня України. Доведена можливість використання ДНК-маркера геному *Plasmopara halstedii* (Farl.) Berl. & de Toni. для діагностики патогена та удосконалення методів тестування стійкості сояшника до несправжньої борошністої роси. Вперше визначені маркери генів стійкості P1ARG, P113 в генетичному матеріалі, що використовується в селекційних програмах сояшника в Україні. Впровадження запропонованих маркерів в селекцію та насінництво сояшника дозволить скоротити строки створення нових стійких до агресивних рас несправжньої борошністої роси ліній і гібридів та масштаби польових дослідів, а також. Галузь використання – селекція та насінництво; агропромислове виробництво. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0711/0216U000711

ДНК-технології ідентифікації сортів, ліній, гібридів сільськогосподарських культур, розробка молекулярно-генетичних паспортів та поповнення бази даних ДНК-типування:

Заклучний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сортовивчення; Керівник Волкова Наталія Едуардівна. – ДР 0111U006104. УДК 577.2:631.581.115:542.1.

64 с.

Об'єкт дослідження – молекулярно-генетичний поліморфізм пшениці м'якої, ячменю, кукурудзи, сояшника. Мета дослідження – ДНК-типування сортів, ліній, гібридів пшениці м'якої, ячменю, кукурудзи, сояшника. Методи дослідження – полімеразна ланцюгова реакція, фрагмент-аналіз, гель-електрофорез. Визначений молекулярно-генетичний поліморфізм, диференційовано та ідентифіковано зразки 69 сортів пшениці м'якої озимої за результатами мікросателітного (МС) аналізу 1-9 локусів. Розроблено формули генотипів сортів пшениці м'якої за даними МС аналізу. Оптимізована кількість та склад молекулярних маркерів для потреб сортовивчення, контролю селекційних та насінневих розсадників. Проведено кластерний аналіз ліній, виділених із 49 сортів пшениці м'якої, за даними алейного складу 17 МС локусів та морфологічними ознаками. За даними ПЛР-аналізу локусів Xgwm18, Taglgap, Scm9 сорти та лінії Pavon MA, Salmon, H242/97-2, H273/97, CWXs несуть 1RS.1BL транслокацію, за якими виявлено генетичний поліморфізм; це свідчить, що визначені транслокації різні. Проведено ДНК-типування 10 і 23 сортів ячменю озимого та ярого, відповідно, за МС локусами. Розроблено генетичні паспорти сортів ячменю озимого селекції різних установ. Базу даних ДНК-типування поповнено інформацією щодо алейних характеристик МС локусів сортів ячменю. За МС локусами ідентифікаційної тест-панелі проведено ДНК-типування гібридів F1 та інбредних ліній сояшника. За результатами ДНК-типування за 14 МС локусами зафіксовані молекулярно-генетичні формули гібридів і ліній сояшника. Для підвищення ідентифікуючого потенціалу тест-панелі додатково досліджено 23 МС локуси, з яких відібрані сім. Встановлено алейний склад 13 МС локусів для 25 гібридів кукурудзи. Записано молекулярно-генетичні формули та оформлено молекулярно-генетичні паспорти 17 гібридів кукурудзи. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0712/0216U000712

Дослідження молекулярно-генетичного поліморфізму Dhn, Sbf та інших генів ячменю, пов'язаних зі стійкістю до несприятливих температурних умов: Заклучний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сортовивчення; Керівник Файт Віктор Іванович. – ДР 0111U006106. УДК 575.116:633.557.1.

44 с.

Об'єкт дослідження - молекулярно-генетичний поліморфізм геному ячменю *Hordeum vulgare* L. Мета дослідження - дослідити поліморфізм ДНК-локусів ячменю, пов'язаних з відповіддю на несприятливі температурні умови для розробки складових маркерної системи добору стійких генотипів за певним поєднанням алейних варіантів досліджених генів. Методи дослідження - лабораторні, аналіз даних за допомогою комп'ютерних програм. Використовували виділення ДНК за допомогою ЦТАБ, виділення тотальної РНК, синтез кДНК шляхом зворотної транскрипції, ампліфікація ДНК шляхом ПЛР (Терцик, Росія), ПЛР у реальному часі (iCycler iQ5, Bio-Rad), електрофорез продуктів ПЛР в агарозних і поліакриламідних гелях, комп'ютерні програми GeneFI-SHER, GraphPad Prism5, Blast. Одержано алейні характеристики сортів ячменю селекції СГІ та інших оригінаторів за генами/локусами, пов'язаними зі стійкістю до несприятливих температурних умов: для 51 сорту ячменю - за локусом Dhn5, для 39 сортів за локусами Blt4.9, Blt14 pAF93,

pAO29, PA986, Cor14b, Wcs 120.1, Dhn1, Dhn2, Dhn3, Dhn4, Dhn7, Dhn9, Cbf4B, Cbf 12, Hva1, ген-основаними мікросателітними локусами (EST-SSR) Hv_gene-SSR24 (Dhn4), Hv_gene-SSR13 (Cbf10B) Hv_gene-SSR21 (Cbf4A), які беруть участь у формуванні HT-стійкості, за локусами Dhn3, MGB318, Lea, що впливають на посухостійкість. Визначено аallelний стан Vrn- і Prd-H1-локусів у 20 сортів озимого ячменю і дворучок селекції CGI. Встановлено наявність поліморфізму в екзоні 1 гену Dhn4 і екзоні 1 гену Dhn7 у досліджених сортів ячменю, що є однією з причин, які призводять до зміни низькотемпературної чутливості. Виявлено поліморфізм в регуляторній зоні гену Dhn5, що детектується ПЛР-аналізом і може впливати на роботу факторів транскрипції і генну експресію під час стресу. Встановлено відмінності в аallelному стані Hva1 (цільового гену чинника транскрипції CBF2) у генотипів, контрастних за низькотемпературною чутливістю. Перспективним є використання показників рівня експресії генів, зокрема Dhn5, як маркерів низькотемпературної стійкості. Поліморфізм за локусом Hva1 забезпечує ефективну детекцію озимих і дворучок або ярих генотипів в загальній вибірці сортів. За результатами роботи розроблено патент на корисну модель "Спосіб детекції, диференціації і ідентифікації ярого та озимого ячменю", науково-методичний посібник "Молекулярні маркери у розвитку теорії і практики селекції ячменю", складено проміжні і заключні звіти. Ефективність впровадження результатів наукових досліджень на рівні навчального процесу ВИШу: науково-методичний посібник впроваджено у навчальний процес кафедри генетики та молекулярної біології ОНУ імені І.І. Мечникова для підготовки студентів до практичних занять з курсу "Молекулярні маркери". Сфера (галузь) використання – сільське господарство (рослинництво при аналізі генотипів ячменю), освіта (вищі навчальні заклади біологічного і сільськогосподарського напрямів), професійна наукова та технічна діяльність (дослідження й експериментальні розробки у сфері біотехнологій). Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0713/0216U000713

Розробити методи створення селекційного матеріалу ярого ячменю на широку адаптацію до мінливих факторів середовища з метою зростання і стабілізації врожаїв на основі надання створюваним сортам стійкості до посухи, вилягання, найбільш поширених захворювань (сажкових хвороб, смугасто-гельмінтоспориозу та інших видів плямистості), малочутливих до фотоперіоду. Створити і передати на державне сортопробування сорти з високими пивоварними і поживними властивостями: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насінництва та сортозвчення; Керівник Лінчевський Анатолій Адамович. – ДР 0113U006226. УДК 631.527:633.16.

16 с.

Об'єкт – колекційний та селекційний матеріал ячменю ярого. Мета: створити сорти ячменю ярого з підвищеною адаптивністю до несталих агрокліматичних умов, високою якістю зерна, стійких до вилягання й найбільш поширених захворювань. Методи: польові (гібридизація, фенологічні спостереження, фітопатологічна оцінка), лабораторні (технологічний, біохімічний аналізи якості зерна), статистичний. Результати: удосконалено елементи методу добору з виведення сортів з підвищеним адаптивним потенціалом. На ДСВ передано сорт ярого ячменю пивоварного призначення Моураві (2015), який характеризується підвищеною посухостійкістю. Впровадження нового сорту у сільськогосподарське виробництво дозволить суттєво збільшити валові

збори зерна ячменю, забезпечити пивоварну промисловість якісною сировиною. Сфера впровадження – установи НААН, фермерські господарства, пивоварні виробництва. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0714/0216U000714

Формування та підтримання колекцій зернових культур на базі інтродукції генетичного матеріалу, ідентифікації та створення донорів господарсько цінних ознак: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насінництва та сортозвчення; Керівник Сечняк Віра Юхимівна. – ДР 0113U006227. УДК 633.11:633.16.

31 с.

Об'єкт дослідження – сорти та лінії озимої м'якої та твердої пшениць, ярого та озимого ячменю. Мета роботи: провести поповнення колекції новим інтродукованим матеріалом зернових колосових культур, всебічне вивчення інтродукованого матеріалу для використання світового різноманіття генетичних форм матеріалу у селекційно-генетичних програмах. Сформувати ознакові колекції; підтримати колекційне різноманіття у живому стані. Методи досліджень – фенологічні спостереження, фітопатологічна оцінка матеріалу на природному фоні, седиментація SDS 30K, аналіз елементів структури урожаю; інтродукція; формування ознакової колекції. Результати: сформовано генофонд 10076 зразків пшениць та ячменю, в тому числі 6390 зразки озимої м'якої пшениці, 358 зразків озимої твердої пшениці, 949 зразків озимого ячменю та 2379 зразків ярого ячменю; виділено 118 донорів цінних ознак пшениць м'якої озимої, ячменю озимого 69 зразків, 57 - ячменю ярого, інтрогресивних ліній – 5; селекціонерам передано 423 зразків насіння пшениць та ячменю, в тому числі 223 зразка пшениць м'якої озимої, 100 зразки ячменю озимого, та 97 зразків ячменю ярого, три пшениці твердої озимої; сформовано та зареєстровано ознакову колекцію ячменю ярого голозерного. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0715/0216U000715

Вивчення генетичних систем адаптивності озимої м'якої пшениці: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насінництва та сортозвчення; Керівник Файт Віктор Іванович. – ДР 0113U006228. УДК 633.11:575.23.084.

50 с.

Об'єкт дослідження – генетичні системи адаптивності озимої м'якої пшениці. Мета роботи – дослідити генетичне різноманіття і вплив генів, що визначають ріст та розвиток, а також цитоплазми D типу *Triticum tauschii* на формування господарсько-цінних ознак для визначення перспектив при використанні в селекції пшениць на адаптивність. Методи досліджень – гібридологічний аналіз, штучне проморожування, цитологічні та статистичні методи, фенологічні спостереження, аналіз елементів структури урожаю. Показано достовірний вплив генотипу на варіювання сортів та гібридів F1 пшениць за ознаками "довжина замикальних клітин" і "щільність розташування продихів", досліджено успадкування вказаних ознак у гібридів F1 і F2 та їх зв'язок з морозостійкістю, доведено ефективність добору в F2 морозостійких генотипів за стоматографічними ознаками. Ідентифіковано генотипи 64 PJI F9 Оренбурзька 48/Cappelle Desprez 2B за генами Prd-B1c і Vrd2 та визначені їх ефекти за тривалістю періоду до колосіння, зимо-, морозостійкістю, урожаю зерна і деяких його складових. Цитоплазма *Aegilops tauschii* не впливає на прояв господарсько-цінних ознак сібсових аллоплазматичних ліній сортів Альбатрос одеський та Обрій, але незалежно від цитоплазми лінії суттєво розрізняються за низькою ознак. Визначено реакцію на яризацію та

фотоперіодичну чутливість, генетичні відмінності сучасних сортів дворучок за генами Vrn-1 і Ppd-1, а також ідентифіковано їх генотипи за системою генів Vrd. Для абсолютної більшості вивчених зразків пшениці м'якої озимої (111 шт.) притаманна слабка або середньо слабка чутливість до фотоперіоду та потреба в яровизації біля 40-45 діб. У ячменю 22 зразки є типові дворучки зі слабкою яровизаційною потребою та сильною фото реакцією, а 16 зразків типово озимі зі потребою в яровизації (30-40 діб) та сильною фоточутливістю. Створено 306 ліній ВС1-3І2-3 на цитоплазмі Aegilops tauschii, що використовуються як вихідний матеріал в селекції. У 2015 році до Реєстру сортів рослин придатних для поширення в Україні сорт дворучки ячменю Дев'ятий вал. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0716/0216U000716

Удосконалити порядок здійснення контролю якості та ліцензування насіння зернових культур: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сортовивчення; Керівник Вишневський Володимир Володимирович. – ДР 0114U000204. УДК 631.53.01.

61 с.

Об'єкт – насіння зернових колосових культур. Мета – підвищення ефективності сучасного насінництва зернових культур шляхом удосконалення методів сортового й насінневого контролю, проведення ефективного маркетингу та ліцензування насіння. Методи: лабораторні, польові, статистичні, математичні. Результати: рекомендації щодо удосконалення сортового і насінневого контролю, порядку здійснення ліцензування насіння; проекти ДСТУ. Новизна: враховано передовий вітчизняний і зарубіжний досвід та сучасні засади ведення насінництва, контролю якості та ліцензування насіння. Ефективність впровадження: збільшення конкурентоспроможності насіння за рахунок підвищення його якості та ефективності ліцензійної роботи сприятиме росту рентабельності галузі. Сфера використання – насінництво сільськогосподарських культур. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.29 Землеробство

68.03.18.0717/0216U000684

Розробити принципи добору вихідних форм та удосконалити методи комбінаційної селекції, створити високопродуктивні сорти та гібриди цукрового сорго з підвищеним вмістом розчинних вуглеводів в соку стебел для виробництва біоетанолу: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сортовивчення; Керівник Гамандій Василь Леонідович. – ДР 0111U003476. УДК 631.527:633.17.

15 с.

Об'єкт – насіння зернових колосових культур. Мета – підвищення ефективності сучасного насінництва зернових культур шляхом удосконалення методів сортового й насінневого контролю, проведення ефективного маркетингу та ліцензування насіння. Методи: лабораторні, польові, статистичні, математичні. Результати: рекомендації щодо удосконалення сортового і насінневого контролю, порядку здійснення ліцензування насіння; проекти ДСТУ. Новизна: враховано передовий вітчизняний і зарубіжний досвід та сучасні засади ведення насінництва, контролю якості та ліцензування насіння. Ефективність впровадження: збільшення конкурентоспроможності насіння за рахунок підвищення його якості та ефективності ліцензійної роботи сприятиме росту рентабельності галузі. Сфера використання – насінництво сільськогосподарських культур. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0718/0216U000685

Удосконалити методи селекції та вивести високопродуктивні, стійкі до стресових факторів та технологічні в вирощуванні сорти та гібриди зернового і цукрового сорго й соризи різних напрямків використання продукції: Заклучний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сортовивчення; Керівник Соколов Вячеслав Михайлович. – ДР 0111U003477. УДК 631.527:633.17.

16 с.

Об'єкт дослідження - лінії, сорти, гібриди зернових культур (сорго звичайного, цукрового, венічного, суданського і соризи) різних напрямків використання вирощеної продукції. Мета роботи - вдосконалення методів селекції соргових культур в залежності від призначення; виділення високоврожайних сортів і гібридів сорго звичайного, цукрового, соризи; самозапильних і стерильних ліній з високою комбінаційною способностью уражаю зерна і зеленої маси, стійких до посухи та інших абіотичних факторів. Методи досліджень: польові оцінки вихідного матеріалу, підбір, випробування гібридів, статистичні методи аналізу отриманих експериментальних даних. Результати досліджень: завдяки вдосконаленій методиці створений унікальний засухо-стійкий вихідний матеріал соризи і сорго. На ГСИ передано: Крос (2011 р) - синтетичний сорт соризи кулінарного призначення. Продуктивність - 7,0-7,5 т / га на Багар; адаптивний в мінливих умовах навколишнього середовища; стійкий проти вилягання (7 балів) та сажкових хвороб (9 балів), з вмістом білка 13,5-14,0%; Зубр (2012 р) - гібрид цукрового сорго з врожайністю зеленої маси 40-82 т / га (14-28 т / га сухої речовини). Вміст розчинних вуглеводів в соку стебел - 16-18%. Висота рослин 250-350 см, днів до дозрівання зерна -110-115 доби, стійкість проти вилягання 7 балів, осипання зерна - 9 балів, посухи - 9 балів, бактеріоза - 7 балів; Геліос (2013) - сорт соризи кулінарного застосування з врожайністю зерна в посушливих умовах 5,0 т / га и 8,0 - в оптимальних. Характеризується високою екструзійною здатністю, використовується для виробництва продуктів для дитячого харчування, посухостійкий, жаростійкий, з високим якістю зерна. Віл (2014 г.) - гібрид цукрового сорго з урожайністю зеленої маси 45 т / га (15 т / га сухої речовини), стійкий до високих температур і недостатнього зволоження. Сонячний (2015) - синтетичний сорт соризи. Засухостійкий, стійкий проти вилягання і сажкових хвороб. Середня врожайність зерна в посушливих умовах 3,5 Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0719/0216U000686

Розробити нові й удосконалити існуючі методи селекції соняшнику на гетерозис і технологію його насінництва та створити на цій основі нові гібриди, адаптовані до умов Степу: Заклучний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сортовивчення; Керівник Крутько Василь Іванович. – ДР 0111U003478. УДК 631.527:633.85.

25 с.

Об'єкт дослідження - сорти, синтетичні популяції, самозапильні лінії соняшнику і гібриди, створені на їх основі. Мета дослідження - створити нові самозапильні лінії і гібриди олійної типу з високою продуктивністю, комплексно стійкі до біотичних і абіотичних факторів, адаптованих до вирощування в Степу України. Методи дослідження - лабораторні, вегетаційні і польові оцінки вихідного матеріалу, відбір, випробування гібридів, статистичні методи аналізу отриманих експериментальних даних. Теоретичні і практичні результати. За результатами польових і лабораторних дослі-

джен в 2011 - 2015 рр., Виділено новий вихідний матеріал: материнські лінії на стерильній цитоплазмі з високими показниками загальної комбінаційної здатності (78шт.); відновники фертильності пилку, стійкі до основних захворювань і з високою загальною і специфічною комбінаційною здатністю (59 шт.); Самозапилені лінії мають високу продуктивність, комплексно стійкі до вовчка та несправжньої борошністої роси, толерантні до фомопсису, білої та сірої гнилі, адаптовані до вирощування в Степу України; отримані насіння на ділянках розмноження самозапилених ліній, а також на ділянках гібридизації нових гібридів соняшнику з підвищеним і високим вмістом олеїнової кислоти. Спираючись на інформацію про спадкування жирнокислотного складу олії у соняшнику і сучасні методи оцінки якості масла, отримані нові перспективні гібридні комбінації для умов Степу України з комплексною стійкістю до вовчка та несправжньої борошністої роси, толерантні до фомопсису, білої та сірої гнилі, що містять до 85% олеїнової кислоти в олії. Результати НДР впроваджуються в сільськогосподарське виробництво України. До Державного реєстру сортів рослин України занесено гібриди - Кадет, Гектор, Ореол, Соліст, Скарб. У Державну ветеринарну та фітосанітарну службу України передані гібриди соняшнику олеїнової типу Арсенал (2013) і Тясмин (2015). Новизна - створити нові Самозапилені лінії і гібриди олеїнової типу з високою продуктивністю, комплексно стійкі до біотичних і абіотичних факторів, адаптованих до вирощування в Степу України. Ефективність впровадження - створені гібрида олеїнової типу - Ореол, Кадет, Гектор, які займають понад 70 тис. Га в товарному виробництві соняшнику в Україні. Сфера (область) використання - харчова, медична, косметологічна галузі і біосировину для технічного використання. Кошторисна вартість завдання відповідно до контракту 2011 - 2015 роки склала - 2613,2 тис. грн. загалом і 1284,4 тис. грн. спеціального фондів. Перекладач Google для компанії: Translator Toolkit Інструмент перекладу веб- Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0720/0216U000687

Розробити ефективні методи селекції озимої м'якої пшениці та на їх основі удосконалити технологію селекційного процесу і створити сорти універсального типу з урожайністю 9,5-11,0 т/га, сильні і надсильні за якістю зерна, адаптовані для вирощування на різних агрофонах в степовій і лісостеповій зонах України: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сортовивчення; Керівник Литвиненко Микола Антонович. - ДР 0111U003479. УДК 631.527:633.111.

58 с.

Об'єкт - особливості рекомбінаційного процесу у гібридів від внутрішньовидових і віддалених схрещувань озимої м'якої пшениці. Мета - створити сорти озимої пшениці універсального типу. Методи - гібридологічний, технологічний, статистичний. Результати: удосконалено технологію селекційного процесу пшениці м'якої озимої з використанням біотехнологічних і молекулярно-генетичних методів, що забезпечує скорочення створення сортів пшениці озимої на 2-3 роки та підвищення ефективності селекційного процесу на 20 %; створено оригінальний вихідний матеріал, сорти. Впровадження: Удосконалена технологія впроваджена в селекційні програми з пшениці м'якої озимої у СГП та доведена до наукових установ системи НААН. На ДСВ передано сорти озимої м'якої пшениці: 2011 р.: Традиція одеська, урожайність 7,8-8,6 т/га, що на 11,2-11,8% вище стандартів, відмінні показники якості зерна "сильної" пшениці; Мудрість одеська, урожайність 7,6-8,4 т/га, що на 8,8-9,2% вище національних стандартів; винятково високі по-

казники якості зерна; Гарантія одеська, урожайність 7,49-8,56 т/га, що перевершує стандарти на 9,3-10,6%, хлібокарські властивості відмінні, підвищена витривалість до низьких агрофонів; 2012 р.: Соната одеська, з урожайністю 7,6-8,8 т/га (вище національного стандарту на 9,4-16,7%), відноситься до "сильних" пшениць; придатний для вирощування по непарових попередниках; Гармонія одеська, з урожайністю 7,8-8,2 т/га, що вище національних стандартів на 10,2-18,7%, відноситься до "сильних" пшениць; висока позитивна реакція на агрофон; Катруся одеська, з урожайністю 7,9-8,4 т/га, що вище національних стандартів на 14,3-22,6%, "сильна" пшениця; рекомендований для інтенсивних технологій вирощування; 2013 р.: Оранта одеська, з урожайністю 6,18-9,63 т/га перевищує національні стандарти на 8,9-16,4%, за якістю зерна відноситься до "сильних" пшениць; Кантата одеська, з урожайністю 6,29-9,92 т/га перевищує національні стандарти на 9,4-8,5%. Винятково висока стійкість до вилягання (9 балів); 2014 р.: Ліга одеська, містить пшенично-житню транслокацію 1AL/1RS. Урожайність 7,2-10,2 т/га. Підвищені адаптивні властивості. За якістю зерна - сильна пшениця; Октава одеська, містить пшенично-житню транслокацію 1AL/1RS; урожайність 7,6-10,6 т/га; для екологічно чистих технологій вирощування; показники якості зерна сильної пшениці; Нота одеська з урожайністю 7,2-9,6 т/га, придатний для технологій вирощування з нульовим обробітком ґрунту; якість зерна сильної пшениці; Дума одеська з урожайністю 7,4-10,5 т/га, хлібопекарські властивості відмінні, сильна пшениця; 2015 р.: Манера одеська, урожайність 7,0-7,5 т/га (вище стандартів на 15-20%), сильна пшениця; Оптима одеська, урожайність 7,0-8,0 т/га (вище стандартів на 15-22%), відноситься до сильних пшениць (вміст білку 13,0-14,5%, сила борошна 440-510 о. а.; Родзинка одеська, урожайність 75-85 ц/га (вище стандартів на 15-25%), відноситься до екстра сильних пшениць (вміст білка 13,0-15,5%), "сила" борошна 410-530 о.а. Сфера використання: НДУ НААН, АПК. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0721/0216U000693

Розробити прийоми і методи одержання вихідного матеріалу твердої озимої пшениці з широкою генетичною мінливістю та створити на їх основі нові сорти універсального типу з підвищеними адаптивними властивостями, сталою продуктивністю і високими показниками якості зерна: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сортовивчення; Керівник Паламарчук Анастолій Іванович. - ДР 0111U003487. УДК 631.527:633.111.

22 с.

Об'єкт дослідження - інтрогресивна гібридизація, гібридні популяції, оцінка та добір сортів і форм пшениці твердої озимої з високою якістю зерна для харчової промисловості. Мета дослідження - розробити прийоми і методи отримання принципово нового вихідного матеріалу пшениці твердої озимої з високими показниками якості зерна. На їх основі створити і впровадити в сільськогосподарське виробництво інтенсивні сорти пшениці твердої озимої з високими технологічними і макаронними якістьми зерна, сталою продуктивністю та високими адаптивними властивостями. Методи дослідження - гібридизація кращих за адаптивністю та продуктивністю сортів і форм твердої і м'якої пшениці озимої з сортами пшениці твердої ярої та близьких тетраплоїдних співродичів (*T. dicoccoides* Koern.ex Aschers., *T. dicoccum* Schuebl., *T. turgidum* L.), що характеризувалися високими показниками якості зерна за окремими показниками, або їх комплексом та оцінка господарсько - біологічних ознак і властивостей для добору комплексно цінних геноти-

пів пшениці твердої озимої: морфо- і фізіологічні показники, технологічна якість зерна, статистичний аналіз. Детально вивчалися на основі створеного вихідного матеріалу морозостійкості і її складові; тривалість періоду яровізації (система генів Vrn), реакція на фотоперіод (система генів Ppd), морфо-фізіологічні ознаки рослин твердої пшениці, що відповідають за стійкість до низьких температур та посухи. Якість зерна досліджувалася за показниками, що забезпечують збільшення сили глютену, накопичення в зерні протейну та вмісту каротиноїдів в ендоспермі, покращення склоподібності та твердості зерна. Теоретичні і практичні результати - інтрогресивна гібридизація пшениці твердої озимої з твердої ярою дала можливість значно розширити генотипове різноманіття серед наявного матеріалу за якістю зерна та стійкістю до поширених захворювань. Кращими за стійкістю до несприятливих умов перезимівлі виявилися генотипи створені на основі морозо- і зимостійких сортів пшениці твердої озимої та ярих сортів цієї культури з високою фотоперіодичною чутливістю. Новизна – створено новий вихідний матеріал T. durum Desf. на основі фотоперіодично чутливих та нейтральних сортів і форм пшениці твердої ярої з високою якістю зерна. Ефективність впровадження - виділені генотипи твердої озимої пшениці з високою продуктивністю і якістю зерна, стійкістю до абіотичних і біотичних факторів довколишнього середовища. До державного сорто випробування в 2011-2015 рр. передано 8 сортів пшениці твердої озимої: Адмірал, Корвет (2012р.), Ареал одеський, Лайнер (2013 р.), Престижний і Шляхетний (2014 р.) та Блискучий і Яскравий (2015 р.). В Реєстр сортів України включено сорти Акведук і Прозорий на 2014 і сорт Ареал одеський на 2016 рр. До Реєстру занесено 20 сортів пшениці твердої озимої. Серед них 16 (80%) створено в СГІ – НЦНС: Алий парус, Аргонавт, Ареал одеський, Перлина одеська для вирощування в степовій зоні; Золоте руно, Лагуна, Гардемарин, Бурштін, Континент, Таврида, Крейсер, Лінкор і Босфор – степовій та лісостеповій; Гавань, Акведук і Прозорий в лісостеповій зоні України. Нові сорти характеризуються стійкістю до біотичних і абіотичних факторів довкілля, мають високу продуктивність і відмінні показники якості зерна. Розгорнуто їх насінництво та впровадження в господарствах Степу і Лісостепу України. Посівна площа під сортами твердої пшениці в Україні складає біля 100 тис. гектарів. За оптимальної технології вирощування високоякісного зерна пшениці твердої озимої її економічна ефективність досягає 12 тис. грн. з га. Галузь використання – булгур, кускус, макаронні, круп'яні та хлібобулочні вироби. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0722/0216U000697

Удосконалити методи селекції гороху шляхом залучення до гібридизації цінного генетичного матеріалу, введення в новий вихідний матеріал генів, які ефективно впливають на продуктивність та архітектуру рослини і на цій основі створити високоврожайні, технологічні сорти з оптимальною тривалістю періоду вегетації, підвищеним рівнем білка в насінні, доброю адаптивністю до несприятливих умов довкілля, придатністю до однофазного збирання: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насінництва та сортовивчення; Керівник Січкач В'ячеслав Іванович. – ДР 0111U003491. УДК 631.527:633.111.

15 с.

Об'єкт дослідження – різноманітні за ознаками та походженням сортозразки, гібридний вихідний матеріал та різні за морфотипом селекційні лінії гороху. Мета дослідження – вивчення генофонду та використання в гібридизації донорів

ознак, які сприяють підвищенню технологічності та врожайності культури, поліпшенню якості продукції та створенню нових сортів гороху, придатних до прямого комбайнування. Методи дослідження – складна міжсортна гібридизація кращих сортів-донорів ознак, які визначають технологічність культури, багаторазовий індивідуальний добір кращих рослин з популяцій, що розщеплюються, та вивчення створених селекційних ліній. Теоретичні і практичні результати. Створено і передано на державне сорто випробування нові технологічні сорти гороху Атлант, Капітал та Пристань з потенційною врожайністю на Півдні України більше 3,0 т/га. Дана комплексна оцінка вихідному матеріалу за кількісними та якісними показниками, виділено ряд кращих форм гороху для подальшої селекції. Удосконалені селекційні прийоми індивідуального добору за вмістом білка. Новизна. Селекційна програма спрямована на більш повне використання генетичного потенціалу виду і тісно пов'язана з вивченням конкретних генів, які відповідають за корисні ознаки: короткостебловості (ln), детермінантного типу стебла (det, deh), вусатого типу листя (af), що позитивно впливають на архітектуру рослини гороху, а також неосипаємість насіння за повної стиглості (def). Розгорнута робота по створенню нового вихідного матеріалу з використанням донорів ознак детермінантності стебла, гетерофілії стебла (хамелеон), люпиноїдної форми суцвіття. Ефективність впровадження – Вирощування виведених сортів дозволить економити енергоресурси при збиранні врожаю за рахунок однофазного збирання (прямого комбайнування). Створені сорти також виділяються підвищеним рівнем урожайності. Сфера (галузь) використання – сільське господарство, харчова промисловість. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0723/0216U000698

Шляхом комбінування генів фотоперіодичної чутливості, посухостійкості, типу росту, стійкості до хвороб і шкідників створити нові з підвищеною урожайністю та адаптивністю сорти сої, урожай яких в суходільних умовах становить 2,5-3,0 т/га, при зрошенні – 3,5-4,0 т/га, з вмістом білка в насінні 38-40%: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насінництва та сортовивчення; Керівник Січкач В'ячеслав Іванович. – ДР 0111U003492. УДК 631.527:633.17.

32 с.

Об'єкт дослідження – господарсько корисні ознаки сої культурної, закономірності успадкування та мінливості господарсько цінних ознак в процесі гібридизації. Мета дослідження - створення в умовах півдня України стійких до дефіциту вологи та підвищених температур повітря сортів сої. Методи дослідження: польовий, лабораторний, статистичний, міжсортна гібридизація, фенологічні спостереження. Теоретичні і практичні результати. За посушливих умов звітнього періоду виділили ряд рекомендованих для вирощування в Україні сортів і сортозразків з підвищеним рівнем адаптивності до посушливих умов степової зони України. Серед колекційних форм із 32 країн світу також виявили низку посухостійких генотипів. Ідентифіковані форми з підвищеним рівнем адаптивності рекомендуємо інтенсивно використовувати в селекційних програмах для гібридизації. За звітний період одержали понад 50 гібридних комбінацій від ручних схрещувань і спонтанних гібридів, які виділили від перезаплення з участю форм, які несуть гени чоловічої стерильності. Багаторазовим індивідуальним добром отримали ряд селекційних ліній, які поєднують підвищений вміст білка, крупність насіння та підвищену врожайність. Для одержання високобілкових ліній необхідно добирати ба-

тьківські форми з високим і середнім значенням ознаки. До ДСВ передано 4 сорти, які виділяються посухостійкістю та підвищеним вмістом білка. За цей час до державного реєстру України були занесені 4 сорти, характерними особливостями яких є посухостійкість, високий вміст білка, підвищені азотфіксувальна здатність і стійкість до хвороб. Новизна. За 5-річний період до державного реєстру України занесені 4 сорти (Антарес, Руса, Фенікс і Симфонія), які виділяються підвищеним рівнем адаптивності до посушливих умов вирощування, оптимальною тривалістю вегетаційного періоду, високою білковою насіння (39-41%) та здатністю фіксувати значну кількість азоту із повітря. Розроблена та рекомендована до використання технологія їх вирощування. Ефективність впровадження. Вирощування нових сортів сприятиме збільшенню валового збору в середньому на 16% та покращенню якості насіння сої. Сфера (галузь) використання. Нові сорти рекомендовані для вирощування у степовій та лісостеповій зонах України в колективних та фермерських господарствах. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0724/0216U001101

Розробити наукові основи створення технологій та технічних засобів дрібнодисперсного дощування, що знижують негативний вплив факторів зовнішнього середовища на насадження плодкових культур: Заключний звіт /Мелітопольська дослідна станція садівництва імені М.Ф.Сидоренка Інституту садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Одищова Валентина Анатоліївна. – ДР 0111U006295. УДК 631:157+631.3:631.674.6:632.11]:634.0.

92 с.

Мета - підвищення ефективності використання рослинних, водних ресурсів в насадженнях кісточкових культур шляхом розробки наукових основ проектування і експлуатації автоматизованих систем управління технологічним процесом зрошення. Наукові основи створення технологій і технічних засобів на етапі формування вихідних вимог на АСУ ТП кісточкових культур базуються на розроблених алгоритмах функціонування моделей протиприморозкових та освіжно-зволожувальних поливів, а також функціонально-структурної схеми пристрою автоматизованого управління дрібнодисперсним дощуванням із використанням новітньої елементної бази (блоку контролера, комплексу датчиків, джерела безперебійного живлення, ліній зв'язку та інтерфейсу). Аналогів в Україні немає. Ступінь можливості автоматизації процесу полива становить 100%. Сфера використання - зрошуване садівництво. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.03.18.0725/0216U002082

Нормативно-методичне забезпечення процедури контролю за виробництвом органічної продукції на базі Закону України "Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини" і міжнародних вимог: Заключний звіт /Інститут агроєкології і природокористування Національної академії аграрних наук України; Керівник Моклячук Лідія Іванівна. – ДР 0111U003527. УДК 631.147:632.95.

57 с.

Розроблено рекомендації з удосконалення та гармонізації національного нормативно-правового забезпечення органічного виробництва сільськогосподарської продукції. Розроблено підходи до управління якістю органічної продукції рослинництва. Розроблено вимоги до якості ґрунтів в органічному землеробстві. Наведено загальні вимоги до процесу

переходу господарств на органічне виробництво. Рекомендовано для сертифікації перелік біологічних препаратів прямої та опосередкованої дії для використання в технологіях захисту рослин в органічному виробництві.

68.31 Сільськогосподарська меліорація

68.03.18.0726/0216U001085

Розробити технологію відновлення проти-фільтраційних облицювань зрошувальних каналів з використанням геосинтетичних матеріалів: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Крученко Василь Данилович. – ДР 0113U007823. УДК 631.6;626.8.

155 с.

Противільтраційні облицювання з використанням геосинтетичних матеріалів та технології для відновлювально-ремонтних робіт на облицюваних зрошувальних каналах.

68.03.18.0727/0216U001086

Розробити сухі полімерцементні будівельні суміші для ремонту та відновлення залізобетонних гідротехнічних споруд водогосподарсько-меліоративного комплексу: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Коваленко Олександр Васильович. – ДР 0113U007824. УДК 631.67;626.82/83.

307 с.

Об'єктом досліджень є полімерцементні сухі будівельні суміші (ПСБС) для підвищення експлуатаційної надійності та довговічності гідротехнічних споруд (ГТС) водогосподарсько-меліоративного комплексу (ВМК).

68.03.18.0728/0216U001207

Провести натуральні дослідження з визначення технологічних витрат води на магістральних та міжгосподарських каналах зрошувальних систем, встановити коефіцієнти корисної дії каналів після довготривалої експлуатації, розробити заходи з мінімізації втрат: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Шевчук Ярослав Власович. – ДР 0113U007821. УДК 631.6; 626.8.

143 с.

Визначити зміни коефіцієнтів корисної дії зрошувальних каналів після довготривалої експлуатації та розробити заходи з мінімізації фільтраційних втрат.

68.03.18.0729/0216U001209

Обґрунтувати води сільськогосподарських культур для вирощування на осушуваних торфових ґрунтах Західного Полісся в сучасних умовах господарювання: Заключний звіт /Сарненська дослідна станція ІВПіМ НААН; Керівник Стецюк Микола Григорович. – ДР 0113U007950. УДК 631.58.; 631.4445.124:631.41.

234 с.

Рекомендації з ефективного вирощування сільськогосподарських культур на осушуваних торфових ґрунтах Західного Полісся в сучасних умовах господарювання та база даних показників сучасного еколого-меліоративного стану та агресурсного потенціалу осушуваних торфових ґрунтів Західного Полісся.

68.33 Агрохімія

68.03.18.0730/0416U000050

Повх Ольга Василівна. Ефективність засто-

сування органічних добрив та мікробіологічних препаратів під овочеві культури в умовах спеціальних сировинних зон Західного Полісся України: Дис... к.с.-г.н. /Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н.

Соколовського". – Захищена 29.12.2015.

УДК 631.811:631.879.42:579.64.

219 с.: 42 табл., 17 іл. – Бібліогр.: 315 назв.

Об'єкт - закономірності зміни показників родючості дерново-слабопідзолистого супіщаного та темно-сірого опідзоленого легкосуглинкового ґрунтів, урожайності та якості овочевих культур за внесення органічного ферментованого добрива та мікробіологічного препарату. Мета - встановити ефективність застосування органічного ферментованого добрива та мікробіологічного препарату в системах удобрення овочевих культур, а також обґрунтувати можливість їх використання в умовах спеціальних сировинних зон Західного Полісся України. Методи - польовий, лабораторний, розрахунково-порівняльний та статистичний. Теоретичні результати - запропоновано нове вирішення питання оптимізації живлення моркви столової та капусти білоголової за вирощування у спеціальних сировинних зонах завдяки застосуванню органічного ферментованого добрива та мікробіологічного препарату. Встановлено закономірності динаміки агрохімічних і мікробіологічних показників дерново-слабопідзолистого супіщаного та темно-сірого опідзоленого легкосуглинкового ґрунтів, а також досліджено особливості формування продуктивності та якості овочевих культур під впливом органічного ферментованого добрива та мікробіологічного препарату. Вивчено закономірності транслокації важких металів в системі ґрунт - рослина за різних систем удобрення. Науково обґрунтовано можливість застосування нових екологічно безпечних видів органічних добрив і мікробіологічних препаратів під овочеві культури в умовах спеціальних сировинних зон. Практичні результати - доведено можливість отримання екологічно безпечної овочевої продукції та збереження родючості ґрунтів за внесення органічного ферментованого добрива та мікробіологічного препарату. Удосконалено систему удобрення моркви столової та капусти білоголової, що забезпечує підвищення урожайності культур, покращання показників їх якості, зниження інтенсивності надходження до продукції металів-токсикантів (кадмію та свинцю), а також за її застосування відмічено позитивний вплив на поживний режим дерново-слабопідзолистого та темно-сірого опідзоленого ґрунтів. Підтверджено економічну, енергетичну та екологічну ефективність застосування органічного ферментованого добрива та мікробіологічного препарату за різних систем удобрення овочевих культур. Новизна - науково обґрунтовано ефективність застосування органічного ферментованого добрива та мікробіологічного препарату в системах удобрення моркви столової та капусти білоголової за вирощування у спеціальних сировинних зонах; встановлено закономірності впливу органічного ферментованого добрива та мікробіологічного препарату на елементи родючості дерново-слабопідзолистого та темно-сірого опідзоленого ґрунтів; удосконалено систему удобрення із залученням органічного ферментованого добрива та мікробіологічного препарату для підвищення біопродуктивності овочевих культур. Ступінь впровадження - основні результати досліджень впроваджено за вирощування моркви столової у СГПП "Надія" Ратнівського району Волинської області на площі 5,0 га, за вирощування капусти білоголової - на землях сільськогосподарського призначення ПТУ № 27 м. Берестечко Горохівського району на площі 4,0 га, та в умовах спеціальних сировинних зон у ПОСП імені Шевченка Горохівського району Волинської області на площі 3,0 га. Мате-

ріали дисертаційного дослідження використовуються у навчальному процесі кафедри екології Луцького національного технічного університету. Галузь - сільське господарство.

68.03.18.0731/0416U000052

Рижкова Ярослава Сергіївна. Вплив агрохімічного фону чорнозему типового на поглинання, винос та коефіцієнти використання поживних речовин сільськогосподарськими культурами з ґрунту і мінеральних добрив: Дис... к.с.-г.н. /Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського". – Захищена 29.12.2015.

УДК 631.811:631.816:631.82:631.86.

154 с.: 34 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 222 назви.

Об'єкт - закономірності поглинання та виносу елементів живлення сільськогосподарськими культурами з ґрунту і мінеральних добрив залежно від агрохімічного фону чорнозему типового. Мета - встановити закономірності поглинання, виносу, оптимальне співвідношення та коефіцієнти використання елементів живлення з ґрунту та мінеральних добрив на чорноземі типовому на різних агрохімічних фонах для регулювання мінерального живлення сільськогосподарських культур. Методи - польовий, вегетаційний, лабораторно-польовий, розрахунково-порівняльний та статистично-математичний. Теоретичні результати - наведено теоретичне обґрунтування та нове вирішення питання впливу агрохімічного фону чорнозему типового на особливості поглинання, виносу та коефіцієнтів використання поживних речовин з ґрунту і мінеральних добрив сільськогосподарськими культурами в умовах Лівобережного Лісостепу України. Вивчено вплив довготривалої післядії різних видів добрив і періодичності їх застосування на зміну агрохімічних властивостей ґрунту. Розкрито головні закономірності впливу різних комбінацій внесених добрив на різних агрохімічних фонах на врожайність і хімічний склад рослин, що дозволяє оптимізувати внесення мінеральних добрив. Досліджено динаміку використання азоту, фосфору і калію упродовж вегетації різних сільськогосподарських культур та їх особливості живлення. Практичні результати - встановлено закономірності формування агрохімічного фону чорнозему типового та його післядію на поживний режим ґрунту. Визначено особливості поглинання елементів живлення різними сільськогосподарськими культурами, які відрізняються здатністю до їх поглинання. Виявлено особливості засвоєння елементів живлення залежно від агрохімічного фону і безпосередньо внесених добрив. Встановлено оптимальні співвідношення елементів живлення в ґрунті і рослинах для регулювання мінерального живлення сільськогосподарських культур через корегування систем удобрення. Новизна - уперше в умовах Лівобережного Лісостепу України на чорноземі типовому малогумусному важкосуглинковому встановлено вплив тривалої післядії (28-30 років) високих доз добрив, внесених в запас, на поглинання, винос і коефіцієнти використання елементів живлення рослинами з ґрунту та мінеральних добрив і закономірності змін поживного режиму та балансу елементів живлення чорнозему типового в динаміці на високих агрохімічних фонах за 42 роки проведення польового стаціонарного дослідження; встановлено вплив (30-ти річної післядії) фосфорних добрив на динаміку вмісту рухомих форм основних елементів живлення в ґрунті та пшениці озимій; виявлено перевищення (у три рази) рухомих форм фосфору порівняно з контролем, при цьому співвідношення N : P₂O₅ змінювалось від 1 : 4 до 1 : 15; дістали подальшого розвитку питання трансформації азотного і калійного режиму ґрунту за тривалої післядії (42 роки) застосування добрив, які відбулись на фоні від'ємного балансу за цими елементами; на всіх агрохімічних фонах чорнозему

типового встановлено синергетичну залежність між азотом і фосфором у варіантах за їх сумісного внесення. Ступінь впровадження - основні результати досліджень впроваджено за вирощування пшениці озимої у 2014 році на площі 25 га у ТОВ "Агродар" Зміївського району Харківської області та на площі 31,6 га у ФГ "Валерина" Кременського району Луганської області. Галузь - сільське господарство.

68.03.18.0732/0216U001099

Розробити екологічно безпечні технології застосування макро- та комплексних мікродобрив в інтенсивних насадженнях зерняткових культур південного регіону України: Заключний звіт /Мелітопольська дослідна станція садівництва імені М.Ф.Сидоренка Інституту садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Малюк Тетяна Валеріївна. - ДР 0111U006293. УДК 581.5:631.81.095.337]:634.10(477.7).

79 с.

Мета - розробити теоретичні основи ефективного удобрення зерняткових культур. Розроблено теоретичні основи та практичне вирішення питань щодо розв'язання проблеми підвищення ефективності удобрення зерняткових культур, що передбачають споріднені дослідження змін агрохімічних властивостей ґрунтів і реакції рослин на ці зміни, для створення агроценозів із сталим балансом хімічних елементів у системі "ґрунт - плодове дерево" та ефективної реалізації генетичного потенціалу продуктивності плодівих культур в конкретних ґрунтово-кліматичних та економічних умовах плодівих господарств. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.35 Рослинництво

68.03.18.0733/0416U000199

Діордієва Ірина Павлівна. Створення та оцінка чотиривидових форм тритикале:

Дис... к.с.-г.н. /Уманський національний університет садівництва. - Захищена 29.12.2015.

УДК 633.527 + 631.52:633.111.

204 с.: 22 табл., 21 іл. - Бібліогр.: 255 назв.

Дисертацію присвячено вирішенню наукової задачі з підвищення ефективності селекційного покращення тритикале озимого за низкою господарсько-цінних ознак з використанням пшениці спельти (*Triticum spelta* L). Створено чотиривидові форми тритикале, які поєднують в собі гени трьох геномів батьківських форм (пшениця м'яка, тверда, спельта, жито), встановлено їх морфобіологічні особливості та створено селекційно-цінні матеріали, запропоновано схему створення чотиривидових тритикале в яких можна очікувати покращення кількісних і якісних показників продуктивності, що є актуальним завданням селекції культури. Створено чотиривидові форми тритикале із пшенично-житніми хромосомними заміщеннями, розроблено загальну технологію створення, відбору та покращення пшенично-житніх хромосомно заміщених форм тритикале. Запропоновано способи створення, відбору та покращення пшенично-житніх хромосомно заміщених форм з використанням маркерних ознак, що забезпечує спрощення селекційного процесу. Створено сорти чотиривидового тритикале Тактик (Аватар) і Стратег, які передано до Державного сортовипробування, а також виділено зразки, які мають врожайність на рівні стандарту і, після розмноження будуть передані до Державного сортовипробування. Створено колекцію чотиривидових форм тритикале (понад 500 зразків), яку вивчено за показниками господарської цінності та придатності для селекційного покращення тритикале різних напрямків використання. Відібрано форми чотиривидового тритикале, які є джерелом

важливих господарських ознак та цінним вихідним матеріалом для подальшої селекції тритикале різних напрямків використання.

68.03.18.0734/0416U000200

Ненька Олександра Василівна. Комплексна оцінка запилювачів уманської селекції для створення генетичних джерел господарсько-цінних ознак цукрових буряків: Дис... к.с.-г.н. /Уманський національний університет садівництва. - Захищена 29.12.2015.

УДК 633.63:631.52:575.125.

167 с.: 29 табл., 37 іл. - Бібліогр.: 196 назв.

Дисертація присвячена виявленню закономірностей успадкування й особливостей мінливості елементів продуктивності та складових посівних якостей насіння у міжлінійних діалельних і топкросних гібридів буряків цукрових на основі запилювачів уманської генплазми, внаслідок чого створені генетичні джерела покращених господарсько-цінних ознак і перспективні ЧС гібриди буряків цукрових. Встановлено генетичні параметри господарсько-цінних ознак: урожайності, цукристості, збору цукру, енергії проростання, схожості насіння і маси 1000 насінин. На основі моделі Б.І. Хеймана визначено ступінь і напрям домінування, встановлено відносну частку домінуючих і рецесивних генів, що контролюють певну ознаку у батьківських ліній, коефіцієнти успадкування, кількість генів (або груп генів). Встановлена генотипова структура мінливості господарсько-цінних ознак, визначено частки впливу її компонентів на формування генотипу гібридів, отриманих у системах діалельних і топкросних схрещувань. Виділено два генетичні джерела підвищеної продуктивності, які передано селекційним станціям для створення нових рекомбінантних ліній-запилювачів буряків цукрових. На основі гібридизації материнських форм різної генетичної структури (ЧС ліній і прости стерильних гібридів) і генетично-цінних ліній БЗ 1 та БЗ 2 створено та відібрано перспективні ЧС гібриди буряків цукрових з продуктивністю 112,5-116,3 % до групового стандарту.

68.03.18.0735/0416U001041

Назарчук Анатолій Анатолійович. Формування продуктивності сортів сої залежно від елементів технології вирощування в умовах Степу України: Дис... к.с.-г.н. /ДВНЗ "Херсонський державний аграрний університет". - Захищена 18.12.2015.

УДК 635.555.04 (477.7).

157 с.: 23 табл., 22 іл. - Бібліогр.: 253 назви.

Об'єкт досліджень - Закономірності процесів росту, розвитку та формування врожайності сортів сої і показників якості насіння залежно від мінерального живлення та інюкуляції насіння. Мета досліджень - удосконалення технології вирощування сої з визначенням оптимальної дози мінеральних добрив у поєднанні з інюкуляцією насіння бактеріальними препаратами. Методи досліджень - польовий; вимірювально-ваговий; лабораторний; статистичний; порівняльно-розрахунковий. Результати досліджень - Для теорії: Уперше для умов Південного Степу України на темно-каштановому ґрунті науково обґрунтовано особливості формування врожайності сої без поливу. Виявлено позитивний вплив інюкуляції насіння активними штамами мікроорганізмів, позакореневого підживлення кристалом на формування і функціонування асиміляційної та симбіотичної системи сої на фоні мінеральних добрив. Для практики: На основі результатів досліджень та їх виробничої перевірки розроблено та обґрунтовано елементи технології вирощування сої на темно-каштановому ґрунті без поливу. Сфера використання - сільськогосподарські підприємства півдня

України.

68.03.18.0736/0416U001042

Бульба Ігор Олександрович. Вплив основного обробітку ґрунту та доз азотних добрив на продуктивність ріпаку ярого в умовах зрощення півдня України: Дис... к.с.-г.н. /ДВНЗ "Херсонський державний аграрний університет". – Захищено на 17.12.2015.

УДК 633.114:631.6:631.42 (477.72).

108 с.: 16 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 297 назв.

Об'єкт досліджень - Процес формування продуктивності ріпаку ярого на зрошенні за різних способів основного обробітку ґрунту та доз азотних добрив, особливості взаємодії цих факторів у ґрунтово-кліматичних умовах південного Степу України. Мета досліджень - встановлення особливостей формування врожаю ріпаку ярого на поливних землях за різних способів основного обробітку ґрунту та доз азотних добрив в південній частині Степової зони України. Методи досліджень - польовий, лабораторний, розрахунковий, статистичний. Результати досліджень - Для теорії: Уперше для умов Півдня України досліджено дію та взаємодію зрошення, обробітку ґрунту та азотного удобрення на ріст і розвиток рослин ріпаку ярого, формування врожаю, а також визначено економічну та енергетичну ефективність елементів технології його вирощування. Для практики: Розроблено та впроваджено у виробництво технологію вирощування ріпаку ярого, яка забезпечує формування врожайності його насіння на рівні 2,2-3,0 т/га за рахунок поєднання способу основного обробітку ґрунту та доз азотних добрив на зрошенні. Сфера використання - сільськогосподарські підприємства півдня України.

68.03.18.0737/0416U001043

Корхова Маргарита Михайлівна. Продуктивність сортів пшениці м'якої озимої залежно від строків сівби та норм висіву в умовах Південного Степу України: Дис... к.с.-г.н. /ДВНЗ "Херсонський державний аграрний університет". – Захищена 18.12.2015.

УДК 633.11:631.53.04(477.73).

204 с.: 20 табл., 35 іл. – Бібліогр.: 266 назв.

Об'єкт досліджень - Процеси росту, розвитку, формування врожайності та якості зерна нових сортів пшениці озимої залежно від досліджуваних факторів в умовах Південного Степу України. Мета досліджень - удосконалення основних елементів технології вирощування пшениці озимої для зони недостатнього зволоження Південного Степу України. Методи досліджень - польовий; вимірально-ваговий; лабораторний; статистичний; порівняльно-розрахунковий. Результати досліджень - Для теорії: Уперше для Південного Степу України обґрунтовано кращий строк сівби пшениці озимої сортів Подолянка, Кольчуга, Косовиця, Наталка та Благодарка одеська порівняно з раніше рекомендованими, що ґрунтуються на даних температурного режиму та реакції рослин на зміну умов навколишнього середовища. Для практики: Визначено оптимальний строк сівби пшениці озимої, який забезпечує одержання понад 5,0 т/га якісного зерна за різних метеорологічних умов. Сфера використання - сільськогосподарські підприємства півдня України.

68.03.18.0738/0416U001355

Федоренко Марина Вікторівна. Селекція пшениці твердої ярої на стійкість до вилягання та продуктивність рослин для умов Лісостепу України: Дис... к.с.-г.н. /ДУ "Інститут сільськогосподарства степової зони" НААН. – Захищена 10.02.2016.

УДК 633.11.321:632.938.1:632.165.

196 с.: 67 табл., 10 іл. – Бібліогр.: 286 назв.

Об'єкт дослідження - створення високопродуктивного стійкого до вилягання вихідного селекційного матеріалу пшениці твердої ярої. Мета - створити високопродуктивний та стійкий до вилягання вихідний матеріал пшениці твердої ярої для умов Лісостепу України. Методи - польові, лабораторні та статистичні. Результати: виділені джерела стійкості до вилягання, що поєднують дану властивість з іншими селекційно-цінними ознаками та включені в селекційний процес для створення нових сортів. У зв'язку із залученням у схрещування кращих виділених зразків створений новий гібридний матеріал, який використовується у селекційних програмах лабораторії селекції пшениці ярої Миронівського інституту пшениці імені В. М. Ремесла НААН України. Створено та передано на Державне сортопробування новий сорт пшениці твердої ярої МІП Райдужна, який характеризується низькорослістю, стійкістю до вилягання та високим потенціалом продуктивності. Новизна - Вперше досліджено та виділено нові джерела світової колекції різного еколого-географічного походження за стійкістю до вилягання, які поєднують цю властивість з іншими селекційно-цінними ознаками, що було основою для створення вихідного селекційного матеріалу. Виявлено характер успадкування морфологічних показників стійкості до вилягання і продуктивності при внутрішньовидовій та міжвидовій гібридизації пшениці твердої ярої. Створено новий матеріал з комплексом ознак - носіїв стійкості стебла до вилягання, які в гібридних комбінаціях забезпечують належний прояв цих ознак, а також формують високу продуктивність гібридів. Галузь - сільське господарство.

68.03.18.0739/0216U000679

Вивчити взаємозв'язок між тривалістю періоду спокою (вегетації), урожайністю, морозостійкістю і на основі генотипів з коротким періодом спокою створити і передати до державного сортопробування сорти люцерни для умов Степу з урожайністю сухої речовини 7,0-7,5 т/га, насіння 0,25-0,35 т/га, стійкі до основних хвороб та посухи: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насінництва та сортовивчення; Керівник Бушулян Олег Володимирович. – ДР 0111U003473. УДК 631.527:633.31.

29 с.

Об'єкт досліджень – сорти, окремі генотипи (клони), гібриди та самозапилені лінії люцерни. Мета дослідження – удосконалення існуючих і розробка нових методів створення оригінального вихідного матеріалу та створення на його основі сортів люцерни з скороченим періодом спокою та підвищеною фуражною і насінневою продуктивністю, стійких до найбільш шкодочинних захворювань, з високою зимо- і посухостійкістю. Методи досліджень – польові, вегетаційні і лабораторні досліді та статистичний аналіз одержаних експериментальних даних. Теоретичні і практичні результати. Створено та досліджена значна кількість клонів, гібридів і самозапилених ліній за ознакою тривалості періоду спокою (вегетації). Виявлено генотипи, які поєднують короткий період спокою із високою продуктивністю, значна частина яких за урожаєм фуражу в першому і другому укосах перевищують стандарт понад 100%. Серед сортів найбільш стійкими до кореневих гнилей виявилися Зарниця, Мрія одеська, Єва, Люба, Росинка, Ласка, Ніжність, Насолода, а серед перспективного матеріалу 9 номерів. В цілому за дослідом спостерігалось зниження продуктивності на інфекційному фоні, яке в середньому становило 6,5%. Виявлено високий рівень стійкості сортів люцерни, селекції СГІ, і різке зниження продуктивності сорту Роксолана на інфекційному

фоні, яке склало 51,2%. Удосконалено технологію вирощування люцерни на насінневі цілі в посушливих умовах півдня України. Встановлено, що в богарних умовах Одеської області, найбільш сприятливими є посіви з шириною міжряддя 45 і 60 см при нормі висіву 0,5-1,0 млн. схожих насінин на га. Передано до державного сортопробування сорти люцерни Насолода (2011 р.), Голубка та Лада (2015 р). Сорти Насолода та Голубка характеризуються коротким періодом спокою та подовженим вегетаційним періодом восени, Лада – окрім того визначається винятковою посухостійкістю. Нові сорти завдяки короткому періоду спокою, подовженому вегетаційному періоду восени та високої посухостійкості матимуть збільшений попит у сільськогосподарських виробників України і займуть більш 25 тис. га. Завдяки тільки додатковому збору сухої речовини щороку вони надаватимуть прибуток 1,5-2,0 млн. грн., а насінневі посіви матимуть 3,0-3,5 млн. грн. прибутків. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0740/0216U000689

ослідження рекомбінантної можливості господарсько цінних ознак озимої м'якої пшениці, удосконалення існуючих та розробка нових методів селекції, створення на їх основі високоінтенсивних сортів з потенційною урожайністю 9,5-11,5 т/га, з високими технологічними якостями зерна, стійких до екстремальних біотичних і абіотичних чинників, добре адаптованих для вирощування за існуючими технологіями: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сортовивчення; Керівник Лифенко Савелій Пилипович. – ДР 0111U003481. УДК 631.527:633.31.

56 с.

Об'єкт досліджень – господарсько-корисні ознаки пшениці м'якої озимої, закономірності мінливості ознак в процесі гібридизації. Мета досліджень – дослідження рекомбінантної мінливості господарсько корисних ознак пшениці м'якої озимої, удосконалення існуючих та розробка нових методів селекції, створення на їх основі високоінтенсивних сортів з генетичним потенціалом урожайності 9,5-11,5 т/га з високими технологічними якостями зерна, стійких до стресових впливів біотичних і абіотичних чинників, добре адаптованих для вирощування за існуючими технологіями. Методи дослідження: польовий, лабораторно-польовий, лабораторний, фенологічні спостереження, статистичний. Теоретичні і практичні результати. На основі використання різних генетичних джерел, застосування простих і складних типів схрещування та сучасних методів оцінки в результаті виконання програми досліджень на 2011-2015 роки, була закінчена робота по створенню сортів озимої м'якої пшениці високоінтенсивного типу з високим генетичним потенціалом продуктивності. Так, за період 2011-2015 рр. було передано до державного сортопробування 15 сортів: Наснага, Ветеран, Віген, Обряд, СГІ-100, Розквіт, Сториця, Перепілка, Славен, Постаць, Хвала, Січ, Козир, Клад і Кубок. За цей же період 2011-2015 рр. до "Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні" зареєстровано 15 нових сортів, створених і переданих раніше: Пилипівка, Ватажок, Зоренад, Небокрай, Гурт, Доброчин, Хист, Лановий, Зиск, Звятига, Наснага, Ветеран, Віген, Обряд, Сториця. У 2015 році експертною радою рекомендовано для занесення до "Держреєстру" три сорти – СГІ-100 і Розквіт, а Перепілка – за двохрічними даними. Решта сортів Славен, Постаць, Хвала, Січ, Козир, Клад і Кубок знаходяться у державному сортопробуванні. Проведені дослідження з рекомбінантної мінливості господарсько корисних ознак пшениці м'якої озимої і ефективності використання в селекції генів від

різних джерел, отриманих з відділу генетичних основ селекції, відділу фітопатології і ентомології, відділу генетики, а також власних колекцій. За останні роки у лабораторії до програми гібридизації залучаються нові донори якості зерна, зокрема інтрогресивні генотипи, у родоводах яких були інші види – співродичі пшениці м'якої – *Tr. palmovae*, *Tr. dicoccoides*, амфідиплоїди, егілопси, тверда пшениця та елімус. За цією програмою було створено 3 сорти: Ветеран, Віген і Козир. В Україні та інших країнах у виробництві інтенсивно використовуються 25 сортів пшениці селекції лабораторії. Відповідно по цих сортах за загальноприйнятою схемою вирощується добазове насіння. Загальна кількість вирощеного добазового насіння за період 2011-2015 рр. склала 396209 кг. З методичних питань завершилися дослідження щодо методів селекції. У 2015 році подані до Інституту інтелектуальної власності розроблені 2 способи (корисні моделі) нових методів селекції: 1. Спосіб підбору пар для гібридизації рослин. 2. Спосіб селекції пшениці м'якої озимої на високі технологічні якості зерна. Новизна полягає в створенні високоінтенсивних сортів пшениці м'якої озимої нового покоління з потенційною урожайністю 9,5-11,5 т/га з високими технологічними якостями зерна, стійкі до екстремальних біотичних і абіотичних чинників, добре адаптовані для вирощування за існуючими технологіями, а також в розробці 2 нових методів селекції. Ефективність впровадження. Ефективність від впровадження нових сортів очікується в підвищенні валових зборів високоякісного товарного зерна в середньому на 10 % на площі понад 500 тис. га, яку займають нові сорти, і в економічному відношенні близько 1 млн.грн. щорічно. Сфера (галузь) використання. Користувачами нових сортів є сільськогосподарські підприємства різної форми власності. Запропоновані методи селекції будуть реалізовані у селекційній роботі СГІ – НЦНС та рекомендовані іншим науково-дослідним установам НААН України. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0741/0216U000690

Розробити методи створення селекційного матеріалу озимого ячменю з підвищеною адаптивністю до мінливих умов вирощування в Україні з метою зростання і стабілізації врожаїв на основі надання створюваним сортам зимо-, морозостійкості, стійкості до найбільш шкідливих захворювань (вірусу жовтої карликовості ячменю, сажкових хвороб, смугастого гелмінтоспоріозу), стійкості до вилягання. Створити і передати на державне сортопробування генетично обумовлені типово озимі сорти і дворучки, здатні до поширення на північні регіони: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сортовивчення; Керівник Лінчевський Анатолій Адамович. – ДР 0111U003482. УДК 631.527:633.16.

19 с.

Об'єкт – особливості успадкування і мінливості господарських ознак, стійкості до абіотичних чинників у озимих генотипів ячменю. Мета – створити сорти озимого ячменю з підвищеною адаптивністю до несталих агрокліматичних умов, умов технологічно незабезпеченого виробництва, з високою якістю зерна. Методи – гібридологічний, біохімічний, статистичний. Результати: удосконалено методи оцінки генотипів озимого ячменю на морозостійкість, добору на комбінованих інфекційних фонах стійких форм озимого ячменю; створено високоадаптивний вихідний матеріал, сорти. Впровадження: передано на ДСВ 3 сорти озимого Дев'ятий вал (2011), Валькірія (2014), Презент (2015). Сфера використання: НДУ НААН, АПК Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0742/0216U000694

Визначення генетичних та селекційних критеріїв ефективності трансформацій крохмалю зерна в біоетанол та створення на цій основі сортів зернових культур спирто-дистилятного використання: Заключний звіт

/Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сортовивчення; Керівник Рибалка Олександр Ілліч. – ДР 0111U003488. УДК 633.1:575:664.64.016.8. 17 с.

Об'єкт – ферментабельність сортів та селекційних ліній озимої пшениці і тритикале, заходи щодо підвищення ферментабельності зерна. Мета – визначити критерії ефективності трансформацій крохмалю зерна в біоетанол. Методи: гібридологічний аналіз, ферментно-дистиляційний та біохімічний аналіз, методи статистичного аналізу. Теоретичні і практичні результати – проведено комплексну оцінку біоенергетичного потенціалу наявного вихідного матеріалу озимої м'якої пшениці та тритикале за вмістом крохмалю, його фракційним складом, виходом біоетанолу на одиницю продукції та на одиницю площі. Встановлено, що гени Wx та Na мають домінуючий вплив на показник ферментабельності крохмалю зерна. Передано на ДСВ сорт озимої м'якої пшениці та сорт тритикале з генетично модифікованим крохмалем типу ваксі та підвищеним виходом біоетанолу. Науково-технічна продукція може бути використана для виробництва біоетанолу. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0743/0216U000695

Створення і дослідження генетичного розмаїття за ознаками якості зерна для селекції сортів зернових культур спеціального технологічного використання: Заключний звіт

/Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сортовивчення; Керівник Рибалка Олександр Ілліч. – ДР 0111U003489. УДК 633.1:575:664.64.016.8. 42 с.

Об'єкт – ферментабельність сортів та селекційних ліній озимої пшениці і тритикале, заходи щодо підвищення ферментабельності зерна. Мета – визначити критерії ефективності трансформацій крохмалю зерна в біоетанол. Методи: гібридологічний аналіз, ферментно-дистиляційний та біохімічний аналіз, методи статистичного аналізу. Теоретичні і практичні результати – проведено комплексну оцінку біоенергетичного потенціалу наявного вихідного матеріалу озимої м'якої пшениці та тритикале за вмістом крохмалю, його фракційним складом, виходом біоетанолу на одиницю продукції та на одиницю площі. Визначено критерії ефективної трансформації крохмалю зерна в біоетанол. Створено і передано на державне сортовипробування сорт озимої м'якої пшениці та сорт тритикале з генетично модифікованим крохмалем типу ваксі та підвищеним виходом біоетанолу. Науково-технічна продукція може бути використана для виробництва біоетанолу. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0744/0216U000696

Інтенсифікація азотфіксувального потенціалу зернобобових культур шляхом комплексного добору макро- і мікросимбіотів: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут

- Національний центр насіннезнавства та сортовивчення; Керівник Січкач В'ячеслав Іванович. – ДР 0111U003490. УДК 631.527:633.36/37. 24 с.

Об'єкт дослідження – симбіотичні системи, які створені в результаті взаємодії рослин сої, гороху та нуту і ви-

бничих і експериментальних штамів бульбочкових бактерій. Мета дослідження – виявлення найбільш ефективних комбінацій сортів зернобобових культур і штамів бульбочкових бактерій, добір джерел і донорів підвищеного зв'язування азоту із повітря за посушливих умов довкілля. Методи дослідження – вегетаційні, польові, мікробіологічні, статистичні. Теоретичні та практичні результати – встановлена суттєва специфічна взаємодія між сортами зернобобових культур і штамми бульбочкових бактерій. Виявили ряд сортів і селекційних ліній, які за інокуляції виробничими препаратами бульбочкових бактерій перевищили за урожаєм насіння національні стандарти. У вегетаційних дослідженнях на безазотному фоні у нуту показана можливість індивідуального добору за показниками симбіозу, що дало можливість створити нові лінії з покращеними показниками азотфіксації. На основі проведених досліджень створені сорти сої Орфей, нуту Аргумент, які поєднують покращений азотфіксувального потенціал, підвищені посухостійкість і насінневу продуктивність. Лінія гороху гібридного походження Л 303/04, яка виділяється поліпшеними показниками симбіозу, передана до НЦГРР України. Розроблені та видані методичні рекомендації по індивідуальному добору за азотфіксувальною здатністю із гібридних популяцій ранніх поколінь зернобобових культур. Наукова новизна – в польових і вегетаційних дослідженнях доведена можливість суттєвого підвищення урожайності сої, гороху нуту шляхом створення високоефективних комбінацій "генотип рослини – штам бульбочкових бактерій" Створений високопродуктивний, посухостійкий вихідний матеріал з покращеною азотфіксувальною здатністю. Ефективність впровадження – створені в процесі виконання цього дослідження сорти сої, гороху та нуту будуть висіватись на площі понад 50000 га кожний, що дасть щорічний економічний ефект за сьогоднішніми цінами в сумі 20 млн. грн. Сфера (галузь) використання – сільське господарство, комбикормова промисловість. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0745/0216U000699

Виявити закономірності рекомбінативної селекції по створенню сортів сої з підвищеними поживними якостями насіння: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр

насіннезнавства та сортовивчення; Керівник Січкач В'ячеслав Іванович. – ДР 0111U003493. УДК 631.527:633.17. 27 с.

Об'єкт дослідження – закономірності мінливості господарсько цінних ознак сої, що визначають якість насіння. Мета дослідження – створення в умовах півдня України вихідного матеріалу для селекції стійких до посухи сортів сої з підвищеним вмістом білка в насінні. Методи дослідження: польовий, лабораторний, статистичний, міжсортова гібридизація, фенологічні спостереження, біохімічний аналіз насіння. Теоретичні і практичні результати. Серед рекомендованих до вирощування в Україні сортів і колекційного матеріалу виділили ряд посухостійких високобілкових сортів, які рекомендовані для використання в програмі схрещувань. Деякі генотипи поєднують підвищені кількості білка та жиру в насінні. У конкурсному сортовипробуванні знаходиться ряд ліній гібридного та мутантного походження, вміст білка в насінні яких протягом ряду років складає 42-43%. Проаналізовані сорти різнилися електрофоретичним спектром альбумінів і глобулінів. Не установили зв'язку між загальним вмістом білка та окремих його фракцій. Характер поліморфізму альбумінів може слугувати маркером генотипу, оскільки він не залежить від року та умов довкілля. У різних гібридних комбінаціях має місце неоднаковий характер успадкування 7S і 11S компонентів. До державного випробування передані сорти сої Аріадна та Орфей, з підвищеним

вмістом білка в насінні. Сорт Аріадна занесений до державного реєстру України. У Національному центрі генетичних ресурсів рослин України зареєстровані дві високобілкові лінії сої: №317/11 (Еванс / Л 11-41 / Грант, свідоцтво №915 UD0202463) і №206/11 (Айова / Аркадія одеська, свідоцтво №907 UD0202462). Обидві лінії характеризуються також високою насінневою продуктивністю та адаптивністю до посушливих умов. Новизна. Нові високобілкові сорти сої перевищують існуючі стандартні сорти за вмістом білка в насінні на 1,5-2,5%. Новостворений вихідний матеріал має білковість насіння на рівні 42-44%. Ефективність впровадження. Вирощування нових сортів сприятиме збільшенню валового збору в середньому на 25%, при цьому білковість насіння збільшиться на 1,5-2,5%, що може дати додатково по 19-65 кг цінного рослинного білка з гектара. Сфера (галузь) використання. Нові сорти рекомендовані для вирощування у степовій та лісостеповій зонах України в колективних та фермерських господарствах. Високобілковий вихідний матеріал буде використаний в селекційних програмах. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0746/0216U000700

Удосконалити методи гетерозисної селекції та створити на їх основі гібриди кукурудзи, а також сорти та гібриди соризу з високою продуктивністю та генетично поліпшеним фракційним складом крохмалю в зерні як джерела біоенергетичної сировини для промислового виробництва біоетанолу:

Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насінництва та сортовивчення; Керівник Соколов Вячеслав Михайлович. - ДР 0111U003494. УДК 631.527:633.15/17.

11 с.

Об'єкт дослідження - селекції вихідних матеріалів, самозапилених ліній з підвищеним вмістом або генетично модифікованим фракційним складом крохмалю та створення на їх основі високопродуктивних гібридів кукурудзи і сортів соризу з підвищеним виходом біоетанолу. Мета дослідження - дослідити ефективні селекційні критерії добору ліній з генетично модифікованим крохмалем або підвищеним його вмістом та створити на цій основі гібриди кукурудзи та сорти соризу як біоенергетичної сировини для виробництва етанолу. Методи дослідження - стандартні та інноваційні методи створення самозапилених ліній, методи популяційної селекції, ферментно-дистиляційного та біохімічного аналізів, методи статистичного аналізу - дисперсійний, кореляційний. Теоретичні і практичні результати - завершена комплексна оцінка біоенергетичного потенціалу основних зареєстрованих гібридів кукурудзи та їх батьківських форм за вмістом крохмалю, його фракційним складом, виходом біоетанолу на одиницю продукції та на одиницю площі. Створено і передано на державне сортовипробування середньостиглий гібрид восковидної кукурудзи Фініш 350 ВК з генетично модифікованим крохмалем типу ваксі з умістом амілопектину 100%, потенційною врожайністю зерна 11,5 - 12,0 т/га та підвищеним виходом біоетанолу на 15%. Дана комплексна оцінка вихідному матеріалу соризу за кількісними та якісними показниками крохмалю та створено і передано на державне сортовипробування сорти соризу Фонтан і Окταν з підвищеним виходом біоетанолу. Ефективність впровадження - виробництво і використання етанолу з крохмаленої біо-сировини дасть можливість значно покращити екологію і санітарію міст і сіл, знизити залежність України від викопних джерел вуглеводнів та створить додаткові робочі місця на підприємствах переробки. Науково-технічна продукція може бути використана в переробній і харчовій промисловості та для виробництва біоетанолу. Робота передається за кор-

дон за договірною ціною.

68.03.18.0747/0216U000701

Розробити інноваційні технології селекції кукурудзи і створити на їх основі високопродуктивні гібриди з підвищеною адаптивністю до стресових факторів Степу України:

Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насінництва та сортовивчення; Керівник Соколов Вячеслав Михайлович. - ДР 0111U003495. УДК 631.527:633.15.

32 с.

Об'єкт дослідження - селекція вихідних матеріалів (гібридних, синтетичних, беккросних, цільових популяцій), самозапилених ліній за цінними морфо-біологічними ознаками і комбінаційною здатністю, розробка інноваційних селекційних технологій та створення на їх основі високопродуктивних гібридів кукурудзи. Мета дослідження - розробити новітні селекційні технології, у тому числі з використанням сучасних методів адаптивної селекції і створити на їх основі та передати на державне випробування гібриди кукурудзи зернового призначення (ФАО 150-500) з вегетаційним періодом 95-135 днів і врожаєм зерна 65-110 ц/га, з низькою збиральною вологістю зерна та ефективним насінництвом, комплексно стійких до абіотичних факторів, адаптованих до умов Степу України. Методи дослідження - стандартні та інноваційні методи створення самозапилених ліній, методи популяційної селекції, сучасного ДНК-аналізу з метою маркерного добору за важливими ознаками, методи статистичного аналізу - дисперсійний, кореляційний тощо. Результати: передано на ДСВ 10 гібридів кукурудзи різних груп стиглості (ФАО 190-410) у тому числі 5 планових, один з яких створений з використанням ДНК-маркерів. Продовжується апробація у державному сортовипробуванні 4 гібридів, занесені до Державного реєстру сортів рослин 8 нових гібридів, у тому числі 1 гібрид, створений за MAS-технологією. У 2015 році до державного випробування передано 3 гібриди, в тому числі середньостиглий гібрид Фініш 350 ВК (ФАО 350) відповідно до контракту з головною установою з виконання НДР у 2015 році та 2 середньоранні гібриди (ФАО 270-280). Запатентовано "Спосіб прогнозування рівня гетерозису гібридів кукурудзи на основі детекції ДНК-маркерів і визначення їх генетичної дистанції". Площа посіву гібридів селекції СГІ- НЦНС по країні за період 2011-2015 рр. в цілому складала понад 460 тис. га. По рокам вона коливалась від 53 до 120 тис. га. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0748/0216U000702

Збагачення спектру генетичної мінливості озимої м'якої пшениці в результаті інтрогресивної гібридизації і хромосомної інженерії: Заклучний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насінництва та сортовивчення; Керівник Файт Віктор Іванович. - ДР 0111U003498. УДК 633.11:575.23.084.

50 с.

Об'єкт дослідження - колекція зразків *Ae. tauschii*, інтрогресивні лінії та гібриди різних поколінь та ступенів насичування від схрещення 10 колекційних амфіплоїдів та оригінальних інтрогресивних ліній типу м'якої пшениці з різною кількістю генетичного матеріалу сторонніх видів - *S. cereale*, *E. sibiricus* і *Ae. tauschii* (2 доповнених, 3 транслокантних та 4 рекомбінантних) з сучасними сортами озимої пшениці, а також самі вихідні форми. Мета роботи - вивчити генетичне різноманіття зразків *Ae. tauschii* та амфіплоїдів з його участю за ступенем стійкості до основних хвороб та наявністю морфологічних ознак - фенотипічних маркерів гене-

тичного матеріалу егілопса. Розробити систему алгоритмів генетичного аналізу якісних ознак, що контролюються непарними хромосомами. Дослідити регулярність мейозу і динаміку варіювання комплексу ознак в послідовних генераціях гібридів від схрещення колекційних зразків Н74/90-245, Н74/90-258 та Н79/9-9 з озимою пшеницею. Виконати чергове насичування гібридів або дібрати константні лінії. Методи досліджень: цитологічний, молекулярно-генетичний, гібридологічний і статистичний аналіз, фітопатологічна оцінка та проморожування матеріалу в рулонах. Виділені зразки *Ae. tauschii* і амфіплоїди зі стійкістю до хвороб, морозостійкістю, коротким вегетаційним періодом та різноманіттям морфологічних ознак; виявлено три гаплотипи алелю *Ppd-D1b*; успадкування ознак гібридами вищих генерацій відповідає законам Менделя і свідчить про їх успішну інтрогресію; виявлено зчеплення між генами *Iwt1* і *Lrt1*; втрачена стійкість до стеблової іржі з джерел ПЕАГ, АД Жирова, Т. kiharae, Т. migushovae; повністю втрачено матеріал від Т. migushovae; апробована система алгоритмів для визначення трансмісії моногенно домінантних ознак через гамети при самозапиленні гемізиготних гібридів та започатковано генетичний аналіз ознак, що контролюються непарними хромосомами; залучено в селекцію зразки Н74/90-245, Н74/90-258 та Н79/9-9 (Болгарія); виявлено реципрокний ефект і вплив генотипу зразка на зав'язуваність, динаміку варіювання комплексу агрономічних ознак, а також різну експресивність та неповна пенетрантність ознак, за більшістю яких, спостерігався гетерозис; не виявлено визначеного тренду зміни середньопопуляційних значень і розмаху варіації ознак протягом поколінь; Н74/90-245 і Н74/90-258 мають дві пшенично-чужинні транслокації і не містять реципрокних транслокацій, Н79/9-9, окрім 1BL.1RS, має в каріотипі реципрокну транслокацію; крім кластера *Pm8/Lr26/Sr31* у Н74/90-245 і Н74/90-258 є два чужинних *Rs* гени, по одному напівдомінантному *Pm* і *Sr* гену, два комплементарних *Lr* гени та два домінантних зчеплених *H* гени; успадкування опущення листа і стійкості до видів іржі підлягало впливу природного добору; виявлено незалежне успадкування чужинних ознак, крім стійкості до листової іржі та борошнистої роси; розщеплення, що відповідає 3:1 в окремих умовах може переходити в інші розщеплення при посиленні інфекційного навантаження чи зміні рас; дібрані константні сім'ї BC1F3-4 з різним рівнем стійкості до іржі для індукції аллосиндрузу між гомеологічними хромосомами пшениці і сторонніх видів за допомогою *ph*-мутантів; виявлено тригенно-комплементарний характер успадкування стійкості до листової іржі і дигенно-комплементарний – до стеблової іржі та напрацьована методика визначення та маркування кожного з двох комплементарних генів стійкості індивідуально; добір гомозигот *ph1b ph1b* за високою частотою мультивалентів – є недостатнім; дібрані рослини BC10 та 6 доповнених, 5 заміщених, 168 рекомбінантних інтрогресивних ліній з різними чужинними ознаками для створення ізогенних ліній та передачі в селекційні підрозділи, а також створено сорт Віген з генами стійкості, високою морозостійкістю та нечутливістю до фотоперіоду; виявлено широкий спектр морозостійкості інтрогресивних ліній та невідповідність результатів проморожування матеріалу різних років урожаю; зразки з дуже високою стійкістю до іржі, показали більш високу морозостійкість паростків з насіння, репродукованого на інфекційному фоні; лінії, стійкість яких була високою, і амфіплоїди, стійкість яких була подолана, мали вищу морозостійкість паростків з насіння, одержаного без інфекції; при наявності інших чинників генотипи зберігають ранги їх диференціації за морозостійкістю, якщо відмінності між лініями великі. Результати НДР впроваджуються в селекційні програми СГІ – НЦНС. НДР тісно пов'язана з тематикою відділів СГІ – НЦНС щодо створення донорів стійкості до хвороб. Про-

гнозовані припущення щодо розвитку об'єкта дослідження – використання в якості вихідного матеріалу для створення стійких до хвороб сортів озимої м'якої пшениці. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0749/0216U000703

Створення та ідентифікація вихідного матеріалу для маркування генів цінних ознак сільськогосподарських рослин: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насінництва та сортовивчення; Керівник Файт Віктор Іванович. – ДР 0111U003499. УДК 575.113+632.111.5. 25 с.

Об'єкт дослідження – комерційні сорти, ізогенні, моносомні, заміщені, рекомбінантно-інбредні, інтрогресивні лінії, що розрізняються тривалістю періоду до колосіння, висотою рослини, стійкістю до хвороб, морозостійкістю або наявністю в їх генотипах різних алелів певних локусів, а також гібриди F1,F2-3 і BC1. Мета дослідження; створити генетично ідентифікований вихідний матеріал для маркування агрономічних ознак та здійснити його оцінку традиційними методами. Методи дослідження; фенологічні спостереження, гібридологічний аналіз, аналіз елементів структури урожаю, штучне проморожування, статистичні методи. Створено набір з 81 рекомбінантно-заміщеної лінії сорту Миронівська 808 за хромосомою 5A, для маркування QTL морозостійкості. Оцінена морозостійкість РІЛ F7 Лузанівка одеська / Одеська червоно колоса, виявлено широкий розмах варіювання, показаний низький взаємозв'язок оцінок морозостійкості рослин у фазі куціння у різні роки та різні строки добору проб у полі на протязі одного року. Створено сім F2 популяцій та показана можливість їх використання для ДНК-маркування генів *Vrd1*, *Vrd2*, *Vrd3*, *Ppd-A1a*, *Ppd-B1c* та QTL скоростиглості *per se* та популяція BC1F2 гетерозиготна за ознаками стійкості для пошуку та ідентифікації стійкості до видів іржі рекомбінантів без секалінового локусу 1BL.1RS транслокації. Введення у генотип стародавніх сортів (Кооператорка, Одеська 3, Одеська 51, Степяк) сприяє зниженню висоти рослин геном *Rht8c* на 8 - 14 см, *Rht-B1e* – 17 - 42 см, комбінацією генів *Rht8c* + *Rht-B1e* – 31 - 55 см, *Rht8c* + *Rht-B1b* - 26 і 36 см, *Rht8c* + *Rht-D1b* – 17 - 33 см. В той же час ген *Rht8c* або його поєднання з генами *Rht-B1e* або *Rht-D1b* сприяв істотному підвищенню урожаю зерна, а ген *Rht-B1e* значному зниженню урожаю зерна. Інші гени *Rht* або їх сполучення не суттєво не впливали на дану ознаку. Різні алелі генів *Rht8*, *Rht-B1*, *Rht-D1* не впливають на тривалість періоду до колосіння. Ефект від впровадження визначається пошуком нових молекулярних маркерів та апробацією тих, що вже виявлені на вихідному матеріалі створеному на основі адаптованих до місцевих умов генотипах. Галузь використання: селекція та насінництво пшениці. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0750/0216U000705

Створення рослинного різноманіття за рахунок удосконалення технологій вилучення корисної інформації в системах оцінки селекційного матеріалу та колекцій генетичних ресурсів за сукупністю господарських та ідентифікаційних ознак: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насінництва та сортовивчення; Керівник Хохлов Олександр Миколайович. – ДР 0111U003501. УДК 004:631.527.8. 27 с.

Об'єкт дослідження система сортовивчення озимої пшениці і ячменю. Мета – розробити шляхи підвищення ефективності селекції з використанням сучасних інформаційних технологій. Методи – польовий, лабораторний, інформаційні

технології, статистичний. Результати: створено три основні робочі колекції сортового різноманіття та низка робочих колекцій м'якої та твердої озимої пшениці для досліджень та практичних цілей селекції. Досліджена можливість застосування недорогої, масово доступної техніки (офісні сканери, компактні цифрові камери, камери смартфонів) для отримання придатних для аналізу цифрових зображень зерна, колосів й інших об'єктів, які характеризують колекційний та селекційний матеріал. Метрологічна оцінка даних аналізу цих зображень вказує на перспективність застосування масових гаджетів у наукових дослідженнях. В умовах компактного широкого рядного посіву колекційного та гібридного матеріалу м'якої озимої пшениці за схемою "колос-ряд" показано спадковий характер оцінок, виконаних у різні роки досліджень, для ознак розміру, форми, кольору зерна, твердостерності (hardness), висоти рослин, дати колосіння. Виявлені достовірні кореляції цих оцінок з характеристиками, отриманими при суцільному (ділянковому) посіві. Проведені дослідження ступеню подібності "дерев", побудованих за молекулярними маркерами та морфологічними ознаками. Узагальнено багаторічні результати спільних досліджень з відділом геноміки і біотехнології з використання молекулярних маркерів для генетичної оцінки та опису сортів СГП, відмічено статистично достовірні асоціації алельного складу SSR-маркерів з низкою селекційно значимих ознак. Розроблено алгоритми виявлення характеру просторової варіації родючості дослідного поля, оптимізації схем розміщення ділянок з метою максимального нівелювання впливу знайдених "хвилеподібних" (wavelets) неоднорідностей на результати сортопробування. На матеріалі з мережі демонстраційних посівів проведено пошук найбільш ефективних алгоритмів дослідження даних екологічних сортопробувань із матрицями даних різного ступеня наповненості. Розроблено підходи до аналізу даних випробування інтродукованих форм, структура варіації яких ускладнена наявністю компонентів, обумовлених регіональною специфікою. Створена схема аналізу аналогічних випробувань, яка буде покладена в основу стандартної послідовності, яка передбачає послідовне вивчення варіації, обумовленої регіональною специфікою, виявлення прихованих структур шляхом застосування засобів багатовимірної статистики (розбивка загальної варіації на "головні компоненти") та кластерний аналіз. Схему випробувано на колекціях озимої пшениці та ярого ячменю. Впровадження: створена і постійно поповнюється колекція адаптованих сортів-еталонів для використання у методичних дослідженнях. Сфера використання: НДУ НААН Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0751/0216U000707

Маркування локусів кількісних ознак у кукурудзи: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сортовивчення; Керівник Волкова Наталія Едуардівна. – ДР 0111U006098. УДК 633.15:631.524:575.113:542.1.

86 с.

Об'єкт досліджень – сорти, окремі генотипи (клони), гібриди та самозапилені лінії люцерни. Мета дослідження – удосконалення існуючих і розробка нових методів створення оригінального вихідного матеріалу та створення на його основі сортів люцерни з скороченим періодом спокою та підвищеною фуражною і насінневою продуктивністю, стійких до найбільш шкочливих захворювань, з високою зимо- і посухостійкістю. Методи досліджень – польові, вегетаційні і лабораторні дослідження та статистичний аналіз одержаних експериментальних даних. Теоретичні і практичні результати. Створено та досліджена значна кількість клонів, гібридів і самозапилених ліній за ознакою тривалості періоду спокою (вегетації). Виявлено генотипи, які поєднують короткий

період спокою із високою продуктивністю, значна частина яких за урожаєм фуражу в першому і другому укосах перевищують стандарт понад 100%. Серед сортів найбільш стійкими до кореневих гнилей виявилися Зарниця, Мрія одеська, Єва, Люба, Росинка, Ласка, Ніжність, Насолода, а серед перспективного матеріалу 9 номерів. В цілому за дослідом спостерігалось зниження продуктивності на інфекційному фоні, яке в середньому становило 6,5%. Виявлено високий рівень стійкості сортів люцерни, селекції СГП, і різке зниження продуктивності сорту Роксолана на інфекційному фоні, яке склало 51,2%. Удосконалено технологію вирощування люцерни на насінневі цілі в посушливих умовах півдня України. Встановлено, що в богарних умовах Одеської області, найбільш сприятливими є посіви з шириною міжряддя 45 і 60 см при нормі висіву 0,5-1,0 млн. схожих насінин на га. Передано до державного сортопробування сорти люцерни Насолода (2011 р.), Голубка та Лада (2015 р.). Сорти Насолода та Голубка характеризуються коротким періодом спокою та подовженим вегетаційним періодом восени, Лада – окрім того визначається винятковою посухостійкістю. Нові сорти завдяки короткому періоду спокою, подовженому вегетаційному періоду восени та високій посухостійкості матимуть збільшений попит у сільськогосподарських виробників України і займуть більш 25 тис. га. Завдяки тільки додатковому збору сухої речовини щороку вони надаватимуть прибуток 1,5-2,0 млн. грн., а насінневі посіви матимуть 3,0-3,5 млн. грн. прибутків. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0752/0216U000708

Розробити біотехнології створення in vitro вихідного селекційного матеріалу пшениці та рису з певними господарсько цінними ознаками: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сортовивчення; Керівник Ігнатова Світлана Олександрівна. – ДР 0111U006099. УДК 576.581.1:633.16.

63 с.

Об'єкт дослідження – андрогенез in vitro. Мета дослідження – розробка технології отримання дигампоїдів рису, тестування гаплопродукційної здатності та отримання шляхом андрогенезу in vitro ліній пшениці м'якої озимої. Вивчення гаплопродукційної здатності сортів та гібридів пшениці твердої. Методи – культивування експлантів в умовах in vitro, статистичні методи. Отримано 431 дигампоїдна лінія пшениці м'якої озимої шляхом культури пиляків in vitro. Показано, що наявність в генотипі пшениці м'якої озимої пшенично-житньої транслокації 1RS.1BL підвищує гаплопродукційну здатність мікроспор в культурі пиляків in vitro. Проведено тестування морфогенетичного потенціалу в культурі пиляків 25 гібридів F2 рису. Дібрано оптимальний термін передобробки волотей рису та умови їх стерилізації. Показано, що культивування пиляків рису на середовищі N6 з додаванням 1 мг/л НОК, 3 мг/л 2,4-Д, 1 мг/л кінетину та 60 г/л сахарози; з наступним культивуванням новоутворень на середовищі MS з додаванням 0,75 мг/л БАП, 0,25 мг/л кінетину та 0,25 мг/л НОК, 30 г/л мальтози сприяє виходу максимальної кількості зелених регенерантів. Шляхом андрогенезу in vitro в культурі пиляків рису отримано 1391 зелена рослина-регенерант, з яких було адаптовано до умов ex vitro 737 рослин. Вживаність в середньому за 4 роки – 63,6 +- 1,29 %. Одержано 121 дигампоїдну лінію рису посівного. Проведено експерименти з вивчення гаплопродукційної здатності 58 генотипів пшениці твердої. В результаті проведеної роботи визначено оптимальні живильні середовища (С17М та С17В) для індукції новоутворень, а також визначено кращі джерела вуглецю (мальтоза та глюкоза) в індукційному живильному середовищі для отримання ново-

утворень в культурі пшениць *Triticum durum*. Отримано 10 зелених регенерантів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0753/0216U000709

Розробка ДНК-технологій відбору генотипів-носіїв певних генів господарсько цінних ознак пшениці: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насінництва та сортовивчення; Керівник Файт Віктор Іванович. – ДР 0111U006101. УДК 575.116:633,16:557.1.

150 с.

Об'єкт дослідження – геном пшениці. Мета – дослідження поліморфізму ДНК генотипів пшениці у певних локусах (генах) і створення ДНК-технологій добору генотипів з певним комплексом алелів генів короткостебловості (Rht), чутливості до фотоперіоду (Ppd), генів, що відповідають за тривалість періоду яровизації (Vrd), Lr-генів, що відповідають за стійкість до бурої іржі, певних алелів QTL скоростиглості per se, морозостійкості, а також за допомогою маркерів до генів, що визначають якісні характеристики зерна. Методи: виділення ДНК, ПЛР, електрофорез, статистичні методи. Результати: розроблено ДНК-технологію добору генотипів пшениці з певним комплексом алелів генів короткостебловості (Rht8c, Rht8x, Rht-B1b, Rht-B1e, Rht-D1b), чутливості до фотоперіоду (Ppd-D1, Ppd-B1, Ppd-A1), стійкості до бурої іржі (Lr21, Lr24, LrAmigo, Lr34), певних алелів асоційованих з QTL скоростиглості та морозостійкості, а також з транслокацією 1RS.1AL,1RS.1BL та модифікованих транслокацій за 1RS хромосомою. Створено та доповнено базу даних алельних характеристик сортів озимої м'якої пшениці за генами короткостебловості, фотоперіодичної чутливості, стійкості до бурої іржі та мікросателітними локусами асоційованих з QTL морозостійкості. Вперше ідентифіковано алелі генів Ppd, Rht, Lr, QTL скоростиглості та морозостійкості у сортів та ліній пшениці української, російської та закордонної селекції. Ефективність впровадження 100 %. Сфера впровадження – НДУ, ВНЗ України. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0754/0216U001095

Розробити елементи технології краплинного зрошення кісточкових і зерняткових культур на супіщаних ґрунтах Південного Степу України: Заключний звіт /Мелітопольська дослідна станція садівництва імені М.Ф.Сидоренка Інституту садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Одинцова Валентина Анатоліївна. – ДР 0114U002461. УДК 634.1:631.674.6[631.442.1/4:634.10/20(477.7).

76 с.

Мета - раціональне використання поливної води системами краплинного зрошення при вирощуванні яблуні і черешні на супіщаних ґрунтах шляхом автоматизованого управління режимами зрошення. Визначено оптимальні параметри режимів зрошення плодових культур на супіщаних ґрунтах розрахунковим методом на основі агрокліматичних показників: вологість ґрунту, середньодобова температура повітря, середньодобова температура кореневмісного шару ґрунту (0,5 м в насадженнях яблуні, 0,6 м - черешні), середньодобова відносна вологість повітря, швидкість вітру та кількість опадів. Використання даного способу забезпечує підтримання вологості ґрунту на рівні 80% НВ, точність призначення та оперативність визначення строку поливу - протягом 3 годин, економію поливної води - 25%, підвищення врожайності на 30% Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.03.18.0755/0216U001096

Удосконалити інтегрований захист плодових культур від шкідників і хвороб в Південному Степу України: Заключний звіт /Мелітопольська дослідна станція садівництва імені М.Ф.Сидоренка Інституту садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Розова Лідія Володимирівна. – ДР 0114U002460. УДК 634.1:632.9.001.76 (477.7).

83 с.

Мета - обґрунтувати комплекс заходів щодо оптимізації фітосанітарного стану садового агроценозу у захисті від шкідників і хвороб. Розроблено інформаційну базу даних щодо поширення основних хвороб і шкідників як складову частину систем інтегрованого захисту, використання яких забезпечує збереження врожаю до 90 %, високу технічну (49-85 %) та екологічну ефективність (зменшення пестицидного навантаження у 1,5-2,0 раза за рахунок збільшення обсягів застосування біопрепаратів). Сфера використання: садівничі господарства південного регіону України Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.03.18.0756/0216U001097

Розробити агротехнічні прийоми виробництва кронаваного садивного матеріалу плодових культур, придатного для створення садів інтенсивного типу в умовах Південного Степу України: Заключний звіт /Мелітопольська дослідна станція садівництва імені М.Ф.Сидоренка Інституту садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Сенін Володимир Вікторович. – ДР 0114U002459. УДК 634.1.037:631.583/631.53.03(477.7).

60 с.

Мета - розробити технологічні операції стимулювання кронування однорічок яблуні, груші та запропоувати оптимальні концентрації розчину регулятора росту (Arbolin 36 SL) з урахуванням висоти обмеження апікального росту у саджанців сливи. Встановлено, що найбільш перспективним був прийом комплексного застосування прищипування молодих (апікальних) листків з обробкою арболіном, який забезпечував вихід стандартних кронаваних однорічок яблуні на рівні 42,9, груші - 27,1 тис. шт./га. Застосування 3,0 і 3,5% концентрації розчину препарату обумовлювало максимальне підвищення виходу таких саджанців сливи до 45,6 і 48,5 тис. шт./га. Оптимальною висотою прищипування апікальних листків для саджанців слаборослого сорту сливи Ода було 70-80 см, сильнорослого сорту Сентябрьська - 50-60 см Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.03.18.0757/0216U001098

Розробити наукові основи інтенсивних технологій вирощування плодових насаджень та підвищення конкурентоспроможності ґалузі садівництва в умовах південного регіону України: Заключний звіт /Мелітопольська дослідна станція садівництва імені М.Ф.Сидоренка Інституту садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Расторгуев Олександр Борисович. – ДР 0111U006292. УДК 634.1:631.151.2+339.137.2(477).

115 с.

Мета - збільшення врожайності, зменшення періодичності плодоношення, покращення товарних якостей плодів та підвищення конкурентоспроможності ґалузі садівництва в південному регіоні країни. Застосування нових елементів інтенсивної технології вирощування черешні дозволяє підвищити врожайність у 1,9 разів, зменшити основні показники сили росту дерев. Найбільш ефективними за комплексом показників виявилися кореневласна підщепа Гізела 5, вставка ВСЛ-2, а також варіанти з довжиною вставки 20 і 30 см. При

визначенні ефективності застосування різних прийомів регулювання навантаження дерев яблуні врожаєм за комплексом господарсько-біологічних показників встановлено, що найбільш ефективним є проріджування зав'язі фітогормональним препаратом арболін. Його застосування збільшує плодіву і асиміляційну поверхню дерев в 1,3-1,6 рази, що сприяє приросту врожаю на 14 %, збільшенню маси плодів - на 24 % Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.03.18.0758/0216U001100

Визначити агробіологічний потенціал зразків генофонду яблуні, груші, черешні, вишні, абрикосу, персика для формування базових, ознакових колекцій і використання у селекційному процесі: Заключний звіт /Мелітопольська дослідна станція садівництва імені М.Ф.Сидоренка Інституту садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Толстолік Людмила Миколаївна. – ДР 0111U006294. УДК 634.11:57.082.11+631.527.

70 с.

Мета - визначення морфо-фізіологічних та господарських особливостей зразків генофонду плодівих культур для створення ознакових колекцій і виділення сортів-джерел для використання у селекційній роботі на півдні Степу України. Колекція генофонду плодівих культур місткістю 863 зразки з 35 країн світу з часткою унікальних 62,3% поповнилася 82 зразками. Для підтримання у життєздатному стані розмножено 229 зразків. Створена класифікація з угрупованнями ознак - кластерами адаптивності, продуктивності, технологічності і товарності. За 32 ознаками виділено 1050 сортів-джерел окремих і 66 сортозразків - джерел комплексу цінних господарсько-біологічних ознак. В селекційному процесі використано 100 сортів-зразків Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.03.18.0759/0216U001102

Розробити наукові основи створення сортів плодівих культур з високим адаптостатусом: Заключний звіт /Мелітопольська дослідна станція садівництва імені М.Ф.Сидоренка Інституту садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Толстолік Людмила Миколаївна. – ДР 0111U006296. УДК 634.1:631.526.32:575.826.

133 с.

Мета - виявлення адаптованих до умов Південного степу України сортів і відбірних форм. До Державного реєстру внесено 2 сорти, виділено 106 адаптивних відбірних форм та 22 зразки за біохімічними і технологічними властивостями. Підбрано запилювачі для 9 сортів. Гібридний фонд налічує 11,5 тис. зразків. Обсяг схрещування - 453,5 тис квіток у 165 комбінаціях. Вирощено 37,9 тис. сіянців, висаджено до гібридного саду 1129, розмножено 265 форм. Сформульовано концептуальну модель, яку покладено в основу методу створення сорту як об'єкта адаптивної селекції Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.03.18.0760/0216U001104

На основі фундаментальних досліджень з генетики, цитології та ембріології систем функціонування цитоплазматичної чоловічої стерильності створити гетерозисні гібриди озимого ріпаку: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Комарова Ірина Борисівна. – ДР 0111U006007. УДК 633.853.494:631.527.

28 с.

Об'єкт дослідження: лінії озимого ріпаку, стерильні аналоги, тест-гібриди. Мета роботи - вивчити особливості фун-

кціонування ЦЧС озимого ріпаку на основі ембріологічних, цитологічних та генетичних досліджень. Створити гетерозисні гібриди на їх основі та дослідити їх технологічні характеристики. Методи дослідження - польовий, лабораторний, статистичний. Передан на державне сортовипробування гібрид озимого ріпаку Параллакс та його батьківські компоненти. Урожайність гібриду становить 4,5 т/га, вміст олії 46%. Створено 10 материнських ліній та їх стерильних аналогів та 5 ліній-відновників фертильності з низьким рівнем глюकोзинолатів та 100% відновлювальною здатністю.

68.03.18.0761/0216U001105

Розробити агроприйоми вирощування сої в беззмінних посівах в незрошуваних умовах Степу України: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Поляков Олександр Іванович. – ДР 0114U002370. УДК 633.853.52:631.5.

18 с.

Мета досліджень - вивчити агроприйоми вирощування сої в беззмінних посівах, які забезпечать оптимальні умови росту, розвитку рослин і отримання оптимальних урожаїв. Об'єкт досліджень - агроприйоми вирощування сої. На основі проведених досліджень розроблені агроприйоми вирощування сортів сої в беззмінних посівах в незрошуваних умовах півдня України, що дає змогу більш ефективно використовувати посівні площі під сою, зменшити залежність господарств від дорогих азотних мінеральних добрив, забезпечити власні потреби у насінні сої та продуктах її переробки. Встановлені оптимальні агроприйоми дозволяють отримувати в незрошуваних умовах урожайність сої на рівні 1,7-2,0 т/га. Впровадження у виробництво підвищує рівень рентабельності та ефективність вирощування сої на 15-20%.

68.03.18.0762/0216U001106

Встановити особливості формування продуктивності олійних хрестоцвітних культур в умовах Степу України: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Поляков Олександр Іванович. – ДР 0114U002368. УДК 633.853:631.8.

27 с.

Мета досліджень - вивчити агроприйоми вирощування озимого ріпаку, які забезпечать оптимальні умови росту, розвитку рослин і отримання оптимальних урожаїв. Об'єкт досліджень - агроприйоми вирощування озимого ріпаку. На основі проведених досліджень встановлені оптимальні строки, способи сівби, норми висіву озимого ріпаку, розроблений регламент застосування мінеральних добрив, який дозволяє компенсувати нестачу поживних речовин у ґрунті. Впровадження у виробництво розроблених елементів агротехніки нових сортів ріпаку озимого дозволило підвищити їх ефективність на 10-12 %, збільшити урожайність на 0,4-0,6 т/га, підвищити рентабельність виробництва насіння ріпаку озимого високої якості на 12-15 %.

68.03.18.0763/0216U001107

Розробити нові та адаптувати існуючі методи створення скоростиглих зразків льону олійного для прискореної селекції сортів зі зменшеною тривалістю вегетаційного періоду: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Лях Віктор Олексійович. – ДР 0111U006014. УДК 633.854.54:631.527.

44 с.

Об'єкт досліджень - колекційні зразки льону різного географічного походження, сорти, лінійний та гібридний матеріал (селекційні зразки, міжвидові гібриди, мутантні фор-

ми). Мета роботи - створити нові та продовжити вивчення за цінними господарськими ознаками селекційні зразки льону олійного, провести добір кращих за показниками продуктивності, якості насіння, однорідності та відмінності та створити сорт технічного напрямку. Метод досліджень - експериментальні польові, лабораторно-аналітичний та статистично - математичний аналіз. Встановлено значний поліморфізм у прояві білкових компонентів у варіабельних зонах та посилення ступеня гетерогенності за білковим спектром в ряду поколінь в електрофоретичних спектрах запасного білку гібридного насіння F2 та F3 реципрочних схрещувань контрастних зразків за тривалістю періоду вегетації. Створено за період 2011-2015 рр. новий з високою потенційною врожайністю вихідний матеріал льону олійного технічного напрямку, який поєднує високу олійність і високий вміст ліноленової кислоти в олії та високу масу 1000 насінин і високий вміст ліноленової кислоти, контрастний за тривалістю періоду вегетації. Переданий до ДСВ великонасінний сорт льону технічного призначення з назвою Запорізький богатир з великою масою 1000 насінин (9,2 г) та підвищеними показниками цінних господарських ознак. Переданий до ДСВ сорт льону технічного напрямку Вогні Дніпрогесу. Переданий до ДСВ сорт льону Патріцій.

68.03.18.0764/0216U001109

Розробити методичні основи використання донорів, формування генетичних та Ознакові колекцій олійних культур: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Ведмедева Катерина Владиславівна. – ДР 0111U006000. УДК 633.85:631.52.

33 с.

Колекція олійних культур Інституту олійних культур містить 1749 зразки. Виділено джерела морфологічних та селекційно-цінних показників у зразків соняшнику, рідини, кунжуту, сафлору, гірчиці та льону. Подано заявку на патент "Спосіб визначення забарвлення сім'янок соняшнику з використанням інструментальних технологій". Загалом за п'ятирічку створено 6 колекцій олійних культур, 3 патенти (з них 1 тільки подано), написано і опубліковано "Методику селекції сафлору".

68.03.18.0765/0216U001110

Створення колекції селекційних ліній соняшнику аналогів за морфологічними ознаками, з високим вмістом олеїнової кислоти та вивчення їх господарсько-цінних ознак: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Ведмедева Катерина Владиславівна. – ДР 0114U002374. УДК 633.85:631.52.

18 с.

Провели бекроси 5 покоління на лініях: ЗЛ102Б та ЗЕ-В, бекроси 4 та 5 покоління на лініях ЗЛ22Б та МД156В, 1 покоління на лінії КР1В, схрещування ЛВО7ВхКП11Б, ЛВО7ВхІпК5028. Загальним результатом роботи є подана на реєстрацію у НЦГРРУ колекція ліній аналогів соняшнику за морфологічними ознаками, яка включає 44 зразки.

68.03.18.0766/0216U001112

Розробити генетичні основи селекції льону олійного на якість олії з метою створення сортів різних напрямів використання: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Лях Віктор Олексійович. – ДР 0111U006013. УДК 633.854.54:631.421.1.

35 с.

Об'єкт досліджень - колекційні зразки льону різного географічного походження, сорти, лінійний та гібри-

дний матеріал (селекційні зразки, міжвидові гібриди, мутантні форми). Мета роботи - створити нові та продовжити вивчення за господарсько-цінними ознаками селекційні зразки льону олійного, провести добір кращих за показниками продуктивності, якості насіння, однорідності та відмінності. Метод досліджень - експериментальні польові, лабораторно-аналітичний та статистично - математичний аналіз. Створено за період 2011-2015 рр. новий з високою потенційною врожайністю вихідний матеріал льону олійного харчового напрямку, який поєднує високу олійність і знижений вміст ліноленової кислоти менше 40 % та підвищений комплекс ліноленової та олеїнової кислот в олії, високу масу 1000 насінин. Вивчено характер успадкування гібридами різних поколінь окремих жирних кислот. Переданий сорт льону Запорізький харчовий.

68.03.18.0767/0216U001113

Розробити агротехнічні заходи підвищення продуктивності та якості насіння нових сортів льону олійного в умовах Степу України:

Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Поляков Олександр Іванович. – ДР 0114U002367. УДК 633.854.78:631.5. 19 с.

Мета досліджень - вивчити агроприйоми вирощування льону олійного, які забезпечать оптимальні умови росту, розвитку рослин і отримання оптимальних урожаїв. Об'єкт досліджень - агроприйоми вирощування льону олійного. На основі проведених досліджень встановлені оптимальні агроприйоми вирощування нових сортів льону олійного з урахуванням біологічних особливостей та потреб: ефективна доза мінеральних добрив та застосування сидератів, регламент проведення десикації. Впровадження у виробництво забезпечило отримання урожайності на рівні 1,8-2,0 т/га, підвищило рентабельність високоякісної продукції на 10-15 %.

68.03.18.0768/0216U001115

Науково-методичні засади підвищення конкурентоспроможності виробництва олійних культур в зоні Степу України: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Чехова Ірина Валеріївна. – ДР 0114U002377. УДК 338:33:633.85.

88 с.

Об'єкт дослідження: процеси формування конкурентоспроможного виробництва олійних культур в зоні Степу України. Мета роботи - розробка теоретичних і методичних основ вивчення конкурентоспроможності виробництва олійних культур в зоні Степу України. Методи досліджень - теоретичного узагальнення і порівняння, монографічний, порівняльний, графічний. Створено інноваційні проекти виробництва олійних культур на основі нових сортів селекції Інституту олійних культур НААН. Розроблено пропозиції щодо підвищення конкурентоспроможності виробництва олійних культур за основними напрямками: впровадження інноваційних технологій; використання вітчизняного науково-технічного досвіду; оптимізація витрат на виробництво; вдосконалення якості продукції; запровадження інвестиційно-інноваційної моделі виробництва. Галузь впровадження - сільське господарство, формування різних форм власності зони Степу України.

68.03.18.0769/0216U001116

На основі вивчення успадкування кількісних та якісних ознак (врожайності, вмісту і біохімічного складу олії) ріпаку, створити нові високопродуктивні сорти озимого та ярого ріпаку "00" типу з широким адаптив-

ним потенціалом: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Комарова Ірина Борисівна. – ДР 0114U002378. УДК 633.853.494:631.527.

29 с.

Об'єктом досліджень є: сорти ріпаку, колекційні та селекційні зразки. Мета роботи - створити та передати на державне сортовипробування безеруковий сорт ярого ріпаку з урожайністю 2,0-2,5 т/га, вмістом олії 45%, вмістом глюкозинолатів до 20 мкМ/г, зимостійкий безеруковий сорт озимого ріпаку з урожайністю 4,0-4,5 т/га, вмістом олії 45%, вмістом глюкозинолатів до 20 мкМ/г.

68.03.18.0770/0216U001117

Удосконалити методи селекції та вивчити особливості успадкування господарсько цінних ознак гірчиці сизої та білої, виділити зразки з високою продуктивністю та якістю олії, відмітними морфологічними ознаками: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Журавель Валентина Миколаївна. – ДР 0111U006012. УДК 631.527:633.853.483.

31 с.

Об'єкт дослідження - мінливість господарсько-цінних ознак гірчиці сизої, білої та чорної. Мета роботи - вивчити закономірності успадкування морфологічних ознак гібридами гірчиці ярої покоління F2 та F3. Виділити зразки гірчиці ярої та озимої з високою продуктивністю, якістю олії, відмітними морфологічними ознаками та на їх основі створити конкурентоспроможні сорти. Методи дослідження - польовий, лабораторний, статистичний. Вивчено закономірності успадкування деяких морфологічних ознак гібридами гірчиці сизої покоління F2 та F3. Установлено, що успадкування трьох типів забарвлення квіток гірчиці (F2): блідо-жовтого, кремового та золотисто-жовтого у системі схрещувань 6 сортів обумовлюють два гени з домінантним епістазом одного гену над іншим. Установлено, що ознаку блідо-жовтого забарвлення пелюсток квіток гірчиці (F3) обумовлює не менше двох рецесивних генів, а кремового - один. Створено колекцію гірчиці листової (салатний тип) та колекція гірчиці сизої за морфологічними ознаками. виділені генетичні джерела господарсько цінних ознак гірчиці, що залучені до гібридизації. У розсадниках різних років випробування для подальшого вивчення виділено селекційні зразки, що істотно перевищують контроль за комплексом ГЦО. Отримано гірчично-ріпаківі гібриди та на їх основі створено новий вихідний селекційний матеріал для одержання сортів озимої гірчиці з підвищеною морозостійкістю без погіршення жирнокислотного складу олії. Створено та передано на державне сортовипробування сорт гірчиці сизої Міра та сорт гірчиці білої Веснянка. Завершено державне сортовипробування сорту гірчиці сизої озимої Мішутка (рік передачі 2012).

68.03.18.0771/0216U001118

Розробити технологічні вимоги для наукового супроводження інновацій при їх освоєнні в ґрунтово-кліматичних умовах Запорізького регіону України. Здійснити випробування закінчених наукових розробок, найбільш привабливих для агровиробників: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Дем'яненко Тетяна Тарасівна. – ДР 0114U002372. УДК 658.5.

29 с.

Об'єкт дослідження – економічно обґрунтовані закінчені наукові розробки. Мета роботи - розробити науково-методологічні та організаційні засади випробування нови-

тих наукових розробок та доведення їх до рівня інновацій. Здійснити випробування закінчених наукових розробок, найбільш привабливих для агровиробників Запорізького регіону. Випробувано, економічно обґрунтовано та підготовлено для освоєння в умовах Запорізької області 58 наукових розробок; в т. ч. в галузі рослинництва 56 , механізації 2.

68.03.18.0772/0216U001119

Удосконалити методи селекції шляхом використання донорів-зразків з підвищеною продуктивністю, скоростиглістю, посухостійкістю та створити сорти сої з підвищеним вмістом олії у насінні, з потенційною врожайністю 1,8-2,5 т/га, тривалістю вегетаційного періоду 100-110 діб: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Григорчук Наталія Федорівна. – ДР 0114U002375. УДК 631.527:633.853.52.

30 с.

Об'єкт дослідження: колекційні зразки сої різного географічного походження, лінійний та гібридний матеріал сої. Мета роботи - створити нові та продовжувати вивчення за господарсько цінними ознаками селекційних зразків сої, провести добір кращих за показниками продуктивності, якості насіння, однорідності та відмінності. Метод досліджень - польові, лабораторні, біохімічні та статистичні. Виділено рід ліній, які перевищують стандарт за урожайністю насіння, з коротким вегетаційним періодом та з підвищеним вмістом жиру у насінні. У 2014 р. занесено до Державного Реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні, сорт сої Рапсодія з підвищеним вмістом жиру у насінні. У 2015 р. передано до державного сортовипробування новий ранній сорт сої Етюд, з підвищеним вмістом жиру у насінні 24-25 %. Проходить державне сортовипробування ультра ранній сорт сої Ранок, з тривалістю вегетаційного періоду до 90 діб. Галузь впровадження - сільське господарство, формування різних форм власності України.

68.03.18.0773/0216U001121

Провести оцінку рівня конкурентоспроможності сортів та гібридів олійних культур селекції Інституту олійних культур Національної академії аграрних наук України: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Лупинос Тамара Миколаївна. – ДР 0114U002379. УДК 633.854.493:631.527.

48 с.

Внаслідок проведених досліджень здійснено оцінку рівня конкурентоспроможності сортів та гібридів олійних культур селекції ІОК НААН, в результаті чого визначено рівень селекційних досягнень Інституту. Створено науково-рекламну продукцію, що впроваджується та використовується в агропромисловому виробництві: "Каталог сортів та гібридів олійних культур селекції Інституту олійних культур НААН", "Збірник інноваційних розробок Інституту олійних культур НААН", брошура "Рослинні олії - надійний шлях до здорового життя"; бази даних: "Реєстр винаходів (корисних моделей) ІОК НААН", "Реєстр сортів рослин селекції ІОК НААН", база даних клієнтів ІОК НААН. Проведено аналіз попиту на продукцію ІОК НААН, анкетування 195 покупців продукції. Здійснено план комерціалізації інноваційної продукції ІОК НААН.

68.03.18.0774/0216U001122

Наукові основи обґрунтування генетичні методи створення сортів та гібридів соняшнику з комплексною стійкістю до вовчка та несправжньої борошністої роси: Заключний звіт

/Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Шугурова Наталія Олексіївна. – ДР 0111U006005. УДК 633.854.78.632.4.

32 с.

Об'єкт дослідження: механізми захисту рослин сояшнику за ознакою комплексної стійкості проти вовчка та несправжньої борошнистої роси. Мета роботи - розробити наукові основи генетичних та імунологічних методів створення гібридів сояшнику з комплексною стійкістю до вовчка та несправжньої борошнистої роси. Метод досліджень - експериментальні польові фітопатологічні дослідження на інфекційному фоні наукової сівозміни, лабораторно-аналітичний аналіз. Обґрунтовано застосування генетичних та імунологічних методів в селекційній практиці. Цей напрямок створення принципово нових гібридів сояшнику з комплексною стійкістю до вовчка та несправжньої борошнистої роси є конкурентоздатним. Галузь впровадження - сільське господарство.

68.03.18.0775/0216U001123

Встановити особливості формування врожайності олійними просапними культурами при різних способах обробітку ґрунту та застосуванні мінерального живлення: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Поляков Олександр Іванович. – ДР 0114U002369. УДК 633.85:631.5.

48 с.

Мета досліджень - вивчити агроприйоми вирощування сояшнику та сафлору, які забезпечать оптимальні умови росту, розвитку рослин і отримання оптимальних урожаїв. Об'єкт досліджень - агроприйоми вирощування сояшнику та сафлору. На основі проведених досліджень виявлений найбільш ефективний спосіб основного обробітку ґрунту, який дозволяє в осінньо-зимовий період накопичувати найбільшу кількість вологи, встановлені оптимальний строк сівби та доза мінеральних добрив, які дозволяють розкрити генетичний потенціал нових сортів та гібридів та забезпечують отримання врожайності сояшнику 2,2-2,5 т/га, сафлору 1,6-1,7 т/га, підвищують рентабельність виробництва сояшнику на 15-20 %, сафлору на 10-12 %.

68.03.18.0776/0216U001126

Дослідити генофонд інтродукованих сортів винограду різного генетичного походження в умовах Запорізької області: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Ласкавий Володимир Миколайович. – ДР 0111U004940. УДК 634.8.

39 с.

За результатами п'ятирічних досліджень нових столових сортів винограду різного генетичного походження в агрокліматичних умовах Запорізької області визначені сорти, які забезпечують отримання сталого, якісного врожаю та значне зниження технологічного забруднення продукції і зовнішнього середовища, більш стійких до основних хвороб винограду міддю та оїдіуму, що зменшує кількість хімічних обробок на 15-20 %. Виділені сорти Аркадія, Флора, Лівія, Оригінал, Ювілей Новочеркаська характеризуються стійкістю до хвороб на рівні 6-7 балів, урожайністю 90-120 ц/га.

68.03.18.0777/0216U001127

Доопрацювати технологію комплексної безвідхідної переробки макухи з насіння олійних культур з одержанням високоякісних повноцінних протеїнових добавок у вигляді пелет та твердого біопалива: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних

наук України; Керівник Алієв Ельчин Бахтияр огли. – ДР 0114U002376. УДК 631.362:621.928.

72 с.

Об'єктом досліджень є технологічних процес формування кормових пелет з білкового порошку, отриманому при механічному фракціонуванні подрібненої макухи з насіння олійних культур. Мета роботи полягає в підвищенні ефективності процесу формування кормових пелет з білкового порошку, отриманому при механічному фракціонуванні подрібненої макухи з насіння олійних культур, шляхом обґрунтування конструктивно-технологічних параметрів та режимів роботи пелетатора. Методи дослідження. Теоретичні дослідження взаємодії робочих органів установки для виготовлення пелет із білковою фракцією макухи, властивості якої визначаються реологічними показниками, базуються на теорії пружності із використанням механіко-математичного моделювання, положень теоретичної механіки і методів диференціального та інтегрального числення.

68.03.18.0778/0216U001128

Розробити та удосконалити елементи технології вирощування озимих культур та високоякісного зерна пшениці по різних попередниках в зоні Степу: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Поляков Олександр Іванович. – ДР 0114U002380. УДК 633.114.

65 с.

Об'єкт дослідження – процеси формування врожаю та якості зерна озимих зернових культур залежно від агротехнічних заходів. Мета досліджень - підвищення урожайності та вирішення проблеми покращення якісних показників зерна по різних попередниках. Розробити та удосконалити існуючі елементи технології вирощування озимої пшениці, які забезпечать приріст врожаю на 3-5 ц/га, з якістю зерна не нижче III класу та зниженням собівартості на 5-7%. На основі проведених досліджень встановлені оптимальні елементи технології (попередник, строк сівби, норма висіву), впровадження яких у виробництво забезпечать одержання високих економічних показників: чистий прибуток 6197 - 11469 тис. грн, рентабельність 140 - 226%. За результатами екологічного випробування виділені кращі сорти озимих культур для умов південного Степу - Отаман (5,56 т/га), Бунчук (5,53 т/га), Гурт (5,46 т/га), Калинова (5,36 т/га) іт.д.

68.03.18.0779/0216U001129

Удосконалити методи селекції сояшнику шляхом використання сучасних технологій створення та оцінки ліній. визначити мінімальність та успадкування систем, які забезпечують фенотипічні прояви ознак, та створити нові високоврожайні міжлінійні гібриди сояшнику: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Кутіщева Наталія Миколаївна. – ДР 0116U003097. УДК 633.854.78:631.527.

53 с.

Об'єкт дослідження: Створений новий вихідний матеріал, на основі якого одержані та передано на державне сортовипробування дев'ятнадцять гібридів сояшнику (три за планом, шістнадцять понад план), із них вісім рекомендовано до впровадження, вісім проходять випробування. Успішно пройшли перевірку на ВОС-тест двадцять п'ять батьківських компонентів. Вивчено п'ятдесят вісім ліній - відновників фертильності пилку за 42 ознаками. За використання методу культури незрілих зародків та методу мутагенезу (обробка ЕМС зрілого та незрілого насіння) отримано селекційний матеріал, на основі якого створені та проходять

конкурсне випробування гібриди з підвищеною продуктивністю, олійністю, стійкі до несправжньої борошнистої роси та вовчка. У системі повних топкросів визначено мінливість та успадкування систем, що контролюють цінні господарські ознаки

68.03.18.0780/0216U001173

Розвинути системні засади, змоделювати, дослідити та обґрунтувати ефективні параметри техніко-технологічного забезпечення та управління функціонуванням систем виробництва зерна, сформованих на інноваційній основі у різних природно-виробничих умовах України: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства"; Керівник Сидорчук Олександр Васильович. – ДР 0111U003534. УДК 633.1:631.153.7:631.15/16.

88 с.

Об'єкт дослідження - виробничі програми збирання ранніх зернових культур, парк зернозбиральних комбайнів, виробничий процес збирання ранніх зернових культур. Предмет дослідження - показники виробничого процесу збирання ранніх зернових культур, їх залежність від числа комбайнів і структури виробничої програми збирання. Мета роботи - підвищення ефективності виконання механізованих процесів на основі створення нових науково-методичних засад, обґрунтування ефективних параметрів техніко-технологічного забезпечення та управління системами екологічно-безпечного виробництва зерна на інноваційній основі в сільськогосподарських підприємствах з різними площами ріллі. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0781/0216U001245

Інтродукція і сортовивчення декоративних деревних і багаторічних квітково-декоративних трав'янистих рослин, удосконалення шляхів їх прискореного розмноження та використання у фітодизайні в північній частині Лівобережного Лісостепу України: Заключний звіт /Прилуцька дослідна станція Національної академії аграрних наук України; Керівник Піщенко Олег Володимирович. – ДР 0114U001474. УДК 631.527 : 635.92.

141 с.

Об'єкт досліджень: 100 сортів та сортозразків іриса гібридного, 50 сортів лілійника гібридного, 20 сортів канни садової, 70 сортів троянди, 40 сортів хризантеми дрібноквіткової, 40 декоративних форм родини Cupressaceae та 10 сортів лохини високорослої. Метою науково-дослідної роботи є інтродукція і вивчення біологічних особливостей ірису бородастого, лілійника гібридного, хризантеми дрібноквіткової, канни садової, троянди садової, декоративних форм родини Cupressaceae та лохини високорослої і створення на їх основі нових гібридних сортів, адаптованих до агроекологічних умов північної частини Лівобережного Лісостепу України. Методи досліджень включають фенологічні спостереження, штучну міжсорткову гібридизацію, отримання і посів гібридного насіння, аналіз гібридних популяцій та виділення кращих сіянців. Проведено оцінювання 320 сортів та декоративних форм багаторічних квіткових культур та декоративних деревних рослин та 10 сортів лохини високорослої. Виділено найперспективніші з них для використання в озелененні регіону. Отримано вихідний селекційний матеріал іриса гібридного, лілійника гібридного, канни садової, хризантеми дрібноквіткової та троянди садової. Створено два нових сорти лілійника гібридного, один сорт ірису гібридного, два сорти канни садової та один сорт хризантеми дрібноквіткової.

68.03.18.0782/0216U002030

Розробити способи передачі ознаки адвентивна ембріонія комбінаційно-цінним ЧС формам цукрових буряків: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Роїк Микола Володимирович. – ДР 0113U005993. УДК 633.62:631.52.

26 с.

Об'єкт дослідження - самофертильні лінії ялтушківської генплазми, ЧС лінії. Мета роботи - дослідити можливість передачі елементів апозиготичного розмноження ЧС лініям різного походження, а також провести скринінг селекційних матеріалів селекції Верхняцької ДСС на наявність апоміктичного способу відтворення на основі цитоембріологічних досліджень. Методи дослідження - лабораторні: цитогенетичні та цитоембріологічні методи дослідження чоловічого та жіночого гаметафітів. Проведені дослідження розширяють теоретичну уяву в розумінні питання генетичних аспектів агамоспермного розмноження у *V. vulgare*, що дозволить на практиці сприяти прискоренню селекційного процесу та закріпленню ефекту гетерозиса. Ключові слова: Апоміксис, облігатний апоміксис, факультативний апоміксис, цитоембріологія, цитогенетика, нуцелярна та інтегументальна ембріонія, мейоз, мікроспорогенез.

68.03.18.0783/0216U002031

Удосконалити методи дослідження молекулярно-генетичного поліморфізму вихідних селекційних матеріалів цукрових буряків: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Роїк Микола Володимирович. – ДР 0111U003186. УДК 632.38:633/625.

66 с.

Об'єкти досліджень - молекулярно-генетичний поліморфізм селекційних ліній та особливості організації гібридних форм трансгенних рослин цукрових буряків селекції ІБКіЦБ НААН. Мета роботи - вивчення алейного стану МС-локусів селекційних ліній та розробка ідентифікаційних підходів у гібридних форм трансгенних рослин цукрових буряків для оцінки селекційних матеріалів, створених в системі ІБКіЦБ. Методи досліджень - лабораторні методи: молекулярно-біологічний аналіз та статистичні методи. Основні результати та їх новизна - вперше встановлено алейний склад п'яти мікросателітних локусів, частоту алелів і співвідношення класів утворюваних ними генотипів у восьми чоловічостерильних ліній та шести багатонасінних запилювачів, створених в системі ІБКіЦБ; визначено генетичні дистанції між ними, а також ступінь міжлінійного і внутрішньолінійного поліморфізму. Вперше проведено порівняльний аналіз алейного складу мікросателітних локусів ліній української селекції з європейськими формами, ідентифіковано специфічні для вітчизняних ліній алелі, які можуть слугувати маркерами генетичного різноманіття досліджених ліній цукрових буряків. Вперше розроблено метод оцінювання селекційного матеріалу трансгенних цукрових буряків з новими генетичними ознаками для вдосконалення способів їх подальшого відбору при створенні гібридів нового покоління. Ключові слова: буряки цукрові, селекційні лінії, молекулярно-генетичний поліморфізм, трансгенні рослини, ідентифікація генетичних конструкцій.

68.03.18.0784/0216U002032

Вивчити теоретичні основи посухостійкості та розробити способи оцінки рослин цукрових буряків, толерантних до дії посухи, з використанням біотехнологічних методів: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Ке-

рівник Петюх Григорій Павлович. – ДР 0111U003187. УДК 633.63:58.032:632.112:581.15:57.085.2:581.165.7.

100 с.

Об'єкт досліджень - процеси змін фізіологічного стану рослин цукрових буряків, які характеризуються різним рівнем толерантності до посухи, під дією стресових факторів - умов водного дефіциту. Мета роботи - вивчення біологічних особливостей рослин цукрових буряків на різних рівнях їх організації та їх реакції на фактори посухи, а також розробка методологічної бази проведення оцінки толерантності рослин до факторів посухи в умовах *in vitro*. Методи досліджень - лабораторні методи: методи розмноження рослин в культурі *in vitro*, методи молекулярно-біохімічного аналізу, методи цитологічного аналізу; статистичні методи (кластерний аналіз, розрахунок кореляцій та регресій, дисперсійний аналіз). Основні результати та їх новизна - проведено теоретичне узагальнення для розроблення способів визначення рослин цукрових буряків на посухостійкість з метою подальшого їх відбору, сформульований принципово новий підхід для вирішення даної проблеми та проведено його наукове обґрунтування, продемонстровані механізми внутрішньоклітинного захисту рослин цукрових буряків на стресову дію умов водного дефіциту, як одного з головних факторів посухи. Вперше на теренах України і СНД розроблений та експериментально підтверджений метод для експрес-оцінки рослин цукрових буряків із застосуванням методів культури *in vitro*, який дозволяє протягом декількох місяців оцінити рослини матеріал цукрових буряків будь-якого походження на толерантність до водного дефіциту (псухостійкість), що дозволить скоротити селекційний процес за даною ознакою на декілька років. Запропоновано модельний спосіб оцінювання генотипів цукрових буряків на визначення рівнів їх толерантності до умов водного дефіциту з використанням культури *in vitro*, який включає використання спеціальних живильних середовищ для вирощування і розмноження клонів рослин, а також дозволяє провести диференціацію генотипів за підвищеною адаптаційною здатністю до стресового фактора шляхом калібрування особливості їх вирощування на даних середовищах. Виявлено закономірності у динаміці внутрішньоклітинних компонентів антиоксидантного захисту рослин цукрових буряків при їх культивуванні в умовах осмотичного стресу. Ключові слова: буряки цукрові, толерантність до водного дефіциту, посухостійкість, морфофізіологічний аналіз, біотехнологічні методи оцінки, системи антиоксидантного захисту

68.03.18.0785/0216U002058

Створити ознакові колекції генетичних ресурсів біоенергетичних рослин: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Орлов Станіслав Дмитрович. – ДР 0111U000493. УДК УДК633.9.631.52.

38 с.

За біометричними показниками і продуктивними властивостями створені ознакові колекції біоенергетичних культур родів *Miscanthus*, *Salix*, *Panicum*. База даних, біоенергетичних культур родів *Miscanthus*, *Salix*, *Panicum* створена і передана в Національний центр генетичних ресурсів рослин України. Забезпечено збереження насіння, вегетативних частин (різони), зразків колекції біоенергетичних культур в Інституті біоенергетичних культур і цукрових буряків і селекційних станціях Білоцерківської ДСС, Веселоподільської ДСС, Ялтушківської ДСС на тривале зберігання передано 7 зразків насіння проса прутноподібного в Національне сховище генетичних ресурсів рослин України. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0786/0216U002059

Створити сорти гороху стійкі до осипання та шкідливих організмів, придатних до прямого комбайнування з високою адаптивністю до біотичних і абіотичних факторів основних зон вирощування: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Орлов Станіслав Дмитрович. – ДР 0111U001848. УДК УДК631.52.633.358.

62 с.

Створені рекомбінантні і трансгресивні форми гороху з комплексом селекційно-цінних ознак. Відібрані селекційні номери гороху з вусатим типом листка, які відзначаються високою стійкістю до полягання. За урожайністю і якістю зерна гороху виділено лінійний матеріал -1250-107/08, 1344-146/06, 1415-181/07, 1053-106/96, 1455-5/09 (робоча назва Світанок); 1479-142/09; 1344-147/08; 1412-3/10; 1488-51/10; 1409-41/08 - безлисточкових та 1322-17/04; 1322-177/08; 11364-10/12, 415-181/07; 1451-87/09, 1432-199/08, 1481-28/12 - зеленозерні. Створена овочева лінія гороху 1305-14/05 (робоча назва Сmacher) з високими смаковими якостями і насінням мозкового типу передана до Державного сортовипробування. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0787/0216U002060

Встановити особливості і характер успадкування біологічних ознак біоенергетичних рослин родів (*Miscanthus*, *Salix*, *Sorghum*, *Panicum*) з метою створення сортів з високою енергетичною цінністю: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Орлов Станіслав Дмитрович. – ДР 0111U000492. УДК УДК633.9.631.52.

30 с.

Встановлені біометричні, біохімічні показники та господарсько-цінні ознаки 15 зразків *Miscanthus*; 2-*Sorghum*; - 16 зразках *Salix*; - 2 тополі; - 11 зразках *Panicum*. Виділено кращі зразки за біологічними ознаками: - 4 *Miscanthus*; - 2 *Salix*; -3 *Panicum*. Отримано лінії з підвищеним приростом вегетативної маси та накопичення сухої речовини. До Державного реєстру сортів рослин придатних до поширення в Україні внесено створені сорти міскантуса гігантського "Осінній зорепад", міскантуса китайського "Місячний промінь", проса прутноподібного "Морозко". Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0788/0216U002061

Створити високопродуктивні, стійкі до ураження хворобами, виходом крупни 79-81% сорти проса з високою адаптивністю до біотичних і абіотичних факторів основних зон вирощування: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Орлов Станіслав Дмитрович. – ДР 0111U000696. УДК УДК 631.52.635.652.

31 с.

На інфекційному фоні із 78 зразків проса інокульованих 6 расами сажки, виділено три 856-10, 1072-11, 663-12, які проявили комплексну стійкість. В конкурсному випробуванні за цінними ознаками та властивостями виділено зразки проса 579-11, 1387-09, 191-07, 27-1021, 27-03, 2218-98, 556-02, 244-03. Вирощено насіння проса кращих селекційних зразків 1387-09, 191-07 для передачі до державного сортовипробування. До Реєстру сортів рослин придатних до поширення в Україні занесені сорти проса Поляно (2012 р.), Аскольдо (2012 р.), Полто (2015 р.), Скадо (2015 р.) Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0789/0216U002062

Створити і передати на державне сортопробування сорти вики ярої (горошк) інтенсивного типу з високою адаптивністю до біотичних і абіотичних факторів основних зон вирощування: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Орлов Станіслав Дмитрович. – ДР 0111U000695. УДК 631.52.633.352.

29 с.

При створенні вихідного матеріалу шляхом гібридизації, вивчені різноманітні форми вики ярої та підбрано пари для схрещування. Удосконалено схему селекційного процесу з використанням генотипів вики ярої одержаних в розсадниках природного добору. З 2011 року до Реєстру сортів рослин придатних для поширення в Україні внесено сорт Ліла, а з 2014 року сорт Озіряна. Нові сорти вики ярої Венянка, Акварель, Епіка, Довіра проходять Державне сортопробування. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0790/0216U002063

Формування та ефективне використання генетичного різноманіття цукрових та кормових буряків: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Орлов Станіслав Дмитрович. – ДР 0113U008035. УДК 633.63.631.527.

31 с.

Зразки колекції є джерелом цінних ознак для використання у сільському господарстві, наукових, екологічних та інших програмах. Наявність такої колекції дає змогу запобігти зникненню цінних зразків рослин необхідних для створення високопродуктивних гібридів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0791/0216U002064

Створення нових генотипів цукрових і кормових буряків, придатних для виробництва біопалива: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Орлов Станіслав Дмитрович. – ДР 0113U008038. УДК 633.63.631.527.

32 с.

Виділені за біологічними ознаками зразки (ICB -142085, ICB -141202, ICB -141022) цукрових буряків, (ICB Cr -14541, ICB Cr -14525, ICB Cr -14547, ICB Cr -14549) кормових буряків. Отримано вихідний селекційний матеріал енергетичних буряків з гладенькою поверхнею коренеплоду (без борозенок) для виробництва біоетанолу. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0792/0216U002065

Створити новий селекційний матеріал квасолі з високим адаптивним потенціалом до біотичних і абіотичних факторів: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Орлов Станіслав Дмитрович. – ДР 0113U008037. УДК 631.52.635.652.

22 с.

Проведена комплексна оцінка, отримано експериментальні дані дослідження та добір цінних генотипів квасолі УЛ 5-14 (Пантера), УЛ 3-14 (Ольга), УЛ 11-14 (Ляура), УЛ 15-14 (Лібра), УЛ 14-14 (Мавка), УЛ 17-14 (Гігантела), УЛ 21-14 (Зелена), УЛ 23-14 (Галактика), УЛ 26 -14 (Козачки). Виділено селекційний матеріал квасолі за господарсько цінними ознаками із робочими назвами Дрібнозерна, Козачки,

Білосніжка. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0793/0216U002066

Створити сорти пшениці м'якої озимої з високим потенціалом продуктивності та якості зерна, з підвищеною адаптивністю до умов Лісостепу і Полісся України: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Бурденюк-Тарасевич Лариса Антонівна. – ДР 0113U008036. УДК 631.52.633.111.

130 с.

Цінний вихідний матеріал пшениці м'якої необхідний для створення сортів інтенсивного типу з високими хлібопекарськими якостями, толерантними до листкових хворобі кореневих гнилей, фузаріозу колоса, стійких до вилягання і проростання зерна в колосі. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0794/0216U002193

Розробити методи індукованого андрогенезу в культурі in vitro і створити гомозиготні гаплоїдні та дигаплоїдні лінії цукрових буряків: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Гонтаренко Світлана Миколаївна. – ДР 0111U002765. УДК 633.63:576:356.52.

93 с.

Представлені результати дослідження процесів прямого та непрямого андрогенезу в умовах in vitro у цукрових буряків. Розроблено метод непрямого андрогенезу цукрових буряків in vitro, який включає індукцію калусоутворення, морфогенез калусів - утворення первинних бруньок, корінців, пагонів та метод прямого андрогенезу - отримання ембріонів і мікроклонів безпосередньо з пиляків цукрових буряків in vitro. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.03.18.0795/0216U002194

Розробити нові методи і технології застосування регуляторів росту на цукрових буряках та інших енергетичних культурах: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Гонтаренко Світлана Миколаївна. – ДР 0111U002769. УДК 631.63:631.531:63.811.98.

43 с.

Представлені "Методичні рекомендації з визначення ефективності застосування регуляторів росту при вирощуванні цукрових буряків та їх насінниках" та результати досліджень із застосування регуляторів росту на посадках міскантусів, а також для обробки ризом. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.03.18.0796/0216U002195

Розробити методи експресії репродуктивного розвитку та отримання кондиційного насіння, вдосконалити методи вегетативного розмноження, створити нові вихідні селекційні матеріали представників роду *Miscanthus*: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Гонтаренко Світлана Миколаївна. – ДР 0111U002767. УДК 631.53:581.16.

58 с.

Представлені результати досліджень з розробки біотехнологічних та фізіологічних методів для створення нових вихідних селекційних матеріалів міскантусу. Створено та зареєстровано 3 нові сорти міскантусу. Розроблено метод розмноження рослин міскантусу з насіння з низькою схожістю та життєздатністю за рахунок отримання калусів та регенерації рослин в культурі in vitro, отримано калусні лінії

міскантусів китайського, цукроквіткового, олігостахусу. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.03.18.0797/0216U002196

Розробити методи розмноження та тривалого збереження представників роду *Miscanthus* в умовах *in vitro*, створити їх колекцію та банк герма плазми представників тріби *Andropogoneae*: Заклучний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Гонтаренко Світлана Миколаївна. – ДР 0111U002768. УДК 631.681.16.

43 с.

Представлено результати біотехнологічних досліджень, за якими розроблено метод мікроклонального розмноження, адаптації та збереження мікророслин міскантусів різних видів у відкритому ґрунті, який забезпечує 100% збереження рослин. Створено колекцію міскантусів та банк герма плазми представників тріби *Andropogoneae* Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.03.18.0798/0216U002202

Особливості проведення експертних досліджень, пов'язаних із сортами рослин: Заклучний звіт /Науково-дослідний центр судової експертизи з питань інтелектуальної власності; Керівник Стародубов Ігор Вадимович. – ДР 0116U002093. УДК 34.037:347.948.

37 с.

Об'єкт дослідження: сорти рослин, як об'єкт права інтелектуальної власності та судової експертизи. Мета роботи: проаналізувати сорт рослин з точки зору об'єкту судової експертизи у сфері інтелектуальної власності та сформулювати основні методологічні поняття: предмет, об'єкт цього виду судової експертизи та визначити основні завдання, що ставляться на вирішення експерта. Методи дослідження: теоретичне і методологічне підґрунтя дослідження базується на основі загальнонаукових і спеціальних методів, які містять діалектичний метод наукового пізнання та фундаментальні основи судової експертології. Основні результати: сформульовано основні методологічні поняття судової експертизи у сфері інтелектуальної власності, пов'язаної із сортами рослин: об'єкт, предмет та основні завдання, що ставляться на вирішення експерта, наведено орієнтовний перелік питань, а також розроблено Програму підготовки судових експертів за експертною спеціальністю 13.5.1 "Дослідження, пов'язані з сортами рослин" та Перелік контрольних питань для складання іспитів щодо присвоєння/підтвердження кваліфікації судового експерта за цією спеціальністю.

68.37 Захист сільськогосподарських рослин

68.03.18.0799/0216U000680

Вивчити генетичну основу стійкості пшениці до збудників основних захворювань і виділити генотипи з ефективними для селекції на імунітет генами: Заклучний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насінництва та сортовивчення; Керівник Бабаянц Ольга Вадимівна. – ДР 0111U003470. УДК 632.4.

49 с.

Об'єкт дослідження - расовий та клоновий склад популяцій збудників бурої іржі та борошністої роси 2011-2015 рр., їх вірулентність та авірулентність. Стійкість ліній та сортів пшениці до збудників бурої іржі, жовтої та стеблової іржі, борошністої роси, твердої та летючої сажки, піренофори. Ефективність Lr, Yr, Sr, Ut, Vt, Pm, Usn-генів. Мета дослідження - визначити раси та клони збудників бурої іржі і борошністої роси, їх вірулентність та авірулентність до носіїв

різних Lr та Pm-генів. Виявити лінії та сорти пшениці стійкі до збудників видів іржі (бура, жовта, стеблова), сажки (летюча та тверда), борошністої роси, піренофору. Ідентифікувати Lr, Yr, Sr, Ut, Vt, Pm, Usn-гени та визначити їх ефективність для селекції. Методи дослідження - дослідження проводилися за загальноприйнятими методиками (лабораторний, польовий, тепличний, статистичний). Теоретичні і практичні результати - на основі моніторингу рас і біотипів збудників бурої іржі та борошністої роси пшениці з різними генами вірулентності виявили нові високоефективні Lr та Pm, - гени пшениці. Відібрано лінії і форми озимої м'якої пшениці від внутрішньовидової та міжвидової гібридизації з ідентифікованими новими домінантними Lr, Yr, Sr, Vt, Ut, Pm, Usn-генами. Встановлено генетичні основи їх стійкості. Визначено ефективність виявлених генів, встановлено їх селекційну цінність та можливість використання у селекції. Новизна - у наш час у світі переважає більшість ідентифікованих генів стійкості вже втратили свою ефективність у зв'язку з появою у популяціях патогенів нових рас і біотипів, цей процес продовжується і надалі. В Україні ефективність поки що зберігають: 9 - Lr, 3- Yr, 11 - Sr, 5 - Pm, 8 - Vt - генів. Ефективні Ut - гени відсутні. Частина з них зчеплені з генами-носіями негативних ознак. Лише деякі з них мають високу селекційну цінність. У зв'язку з цим пошук нових генів стійкості до фітопатогенів, що забезпечують високу та стабільну стійкість, не зчеплених з генами - носіями негативних властивостей, які можливо використовувати у селекції, є актуальним. Ефективність впровадження - на основі виявлених нових ефективних Lr, Yr, Sr, Pm, Vt, Ut - генів можливо створити вихідний селекційний матеріал і сорти озимої м'якої пшениці з груповою стійкістю до фітопатогенів. Стійкі до комплексу хвороб сорти матимуть переваги перед іншими за використання їх у органічному виробництві для отримання екологічно безпечної сировини та продуктів харчування. Районування таких сортів в сільськогосподарському виробництві дозволить суттєво зменшити витрати на хімічний захист посівів від хвороб. Сфера (галузь) використання - селекція озимої м'якої пшениці, сільськогосподарське виробництво. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0800/0216U000704

Вивчення фізіологічних механізмів формування й реалізації адаптивності до температурних стресів основних сільськогосподарських культур південного регіону та розробка способів її оцінки: Заклучний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насінництва та сортовивчення; Керівник Феоктістов Павло Олександрович. – ДР 0111U003500. УДК 581.1+632.11.

52 с.

Об'єкт дослідження - агрометеорологічні умови півдня України та фізіолого-біохімічні механізми стійкості генотипів озимої пшениці до абіотичних факторів. Мета роботи - вирішити окремі питання методології оціночної роботи та розробити систему способів оцінки основних сільськогосподарських культур південного регіону до абіотичних стресорів на основі вивчення фізіологічних механізмів формування й реалізації адаптивності та створити селекційно-цінний вихідний матеріал для практичної селекції. Методи дослідження - фізіологічні, біохімічні та агробіологічні методи у природних умовах та умовах штучного клімату з використанням біологічної статистики. Аналіз найбільш важливих для сільськогосподарського виробництва показників погодних умов осінне-зимового періоду Південного регіону за останні 30 років виявив скорочення тривалості температурних умов, сприятливих для проходження загартування рослинами озимих культур до зимівлі; збільшення флуктуа-

цій динаміки тривалості сприятливого температурного режиму для проходження першої фази загартування рослинами озимої пшениці; збільшення індексу континентальності клімату; зростання температурного фону в осінні місяці; погіршення умов вологозабезпеченості за рахунок збільшення малоефективних та неефективних для сільського господарства дощів та злив. Розроблена система оцінки сільськогосподарських культур на стійкість до негативного впливу температурного стресора на основі розроблених, модифікованих та оптимізованих для потреб практичної селекції способів оцінки з врахуванням розрахованих тенденцій змін погодних умов Південного регіону. Проаналізовано та дана оцінка 2450 зразкам п'яти сільськогосподарських культур за чотирима показниками адаптивності. Для наукового забезпечення АПВ, на основі розробленої методики оцінки формування зимостійкості, проводився постійний моніторинг стану перезимівлі озимини на полях інституту та фермерських господарств Одеської області. Реалізацію результатів НДР рекомендовано здійснювати шляхом використання створених способів та рекомендацій для проведення модельних досліджень та оцінки селекційного матеріалу на адаптивність основних сільськогосподарських культур до температурного стресора для обов'язкової оцінки генотипів на терморезистентність у Селекційно-генетичному інституті і вітчизняних наукових профільних установах, що займаються селекцією та насінництвом, в Державній службі з охорони прав на сорти рослин, гідрометеорологічних центрах, а також у фермерських господарствах. Робота передається за кордон за довірливою ціною.

68.03.18.0801/0216U001381

Розробити і відпрацювати на прикладі Південного регіону науково, економічно та соціально обґрунтовану Стратегію формування і розвитку регіональних мереж біофабрик і біолабораторій з виробництва ентомологічних та мікробіологічних засобів біологізації землеробства: Заключний звіт /Інженерно-технологічний інститут "Біотехніка" Національної академії аграрних наук України; Керівник Крутякова В.І. – ДР 0111U003724. УДК 632.915: 632.937.

434 с.

Розроблено методологію та стратегію розвитку регіональних мереж підприємств з виробництва засобів біологізації землеробства. Визначені цілі та задачі стратегії з формування стійкої системи виробництва, яка забезпечує прогнозовану потребу землеробства у засобах біологізації, розроблені сценарії її реалізації. Розроблена структура ієрархічних рівнів формування системи виробництва засобів біологізації (державні, регіональні, обласні, районні, господарчі). Для реалізації стратегії розроблена структура адміністративно-функціональної взаємодії різних служб системи біозахисту в Україні, визначені індикатори функціонування системи та показники ефективності біовиробництва. У 2015р. обґрунтовано методологічні підходи до формування мережі, які передбачають: науковість, узгодженість, комплектисткість, системність, функціональність, реальність, поетапність. Розроблено Стратегію розвитку виробництва засобів біологізації землеробства та Програму формування мережі на прикладі Одеської області.

68.03.18.0802/0216U001382

Розробити наукові засади реалізації біологічного потенціалу колекційних штамів-продуцентів в технологіях одержання засобів захисту рослин для біологізації землеробства: Заключний звіт /Інженерно-технологічний інститут "Біотехніка" Національної академії аграрних на-

ук України; Керівник Лобан Л.Л. – ДР 0111U003725. УДК 632.937.

303 с.

Розроблені наукові засади реалізації біологічного потенціалу колекційних штамів-продуцентів в технологіях одержання мікробіологічних засобів захисту рослин. Для стимулювання потенціалу штамів застосовані фізичні або хімічні фактори та інгредієнти біогенного походження, які впливали на динаміку розмноження бактеріальної популяції, суттєво збільшували титри і підвищували антагоністичну активність біопрепаратів на їх основі. Проведений моніторинг функціональних можливостей восьми промислово цінних штамів та п'яти природних ізолятів. В 2015 р. створені технології одержання 4-х нових біопрепаратів на основі авторських штамів, розроблені методи консервування і стабілізування біозасобів. В Національній Колекції задепоновані 2 штами. Створений альбом авторських фотографій "Атлас культур мікроорганізмів з агрономічно цінними властивостями". Розроблені технології виготовлення компостів із осадів стічних вод з різними наповнювачами. Проведена ідентифікація безпеки осадів стічних вод та визначені їх агрохімічні показники.

68.03.18.0803/0216U001383

Розробити наукові основи підвищення продуктивності промислових культур афідофагів та звичайної золотоочки: Заключний звіт /Інженерно-технологічний інститут "Біотехніка" Національної академії аграрних наук України; Керівник Богач Г.І. – ДР 0111U003726. УДК 632.937.

204 с.

Розроблені наукові основи підвищення продуктивності промислових культур афідофагів та звичайної золотоочки. Визначено вплив обсягу стартових колоній маточних культур і тривалості їх утримання в штучних умовах на швидкість виродження. Розроблено рекомендації щодо запобігання їх виродженню в техноценозі, технологічні регламенти на маточні культури. Розроблено методичні основи створення упаковки як мікротехноценозу. Розроблено методику розведення та технологічні регламенти, методичні рекомендації щодо їх застосування проти попелиць на солодкому перці.

68.03.18.0804/0216U001384

Розробити науково-методологічні основи розведення перспективних видів акароентомофагів та створити обладнання для їх виробництва і використання в закритому ґрунті: Заключний звіт /Інженерно-технологічний інститут "Біотехніка" Національної академії аграрних наук України; Керівник Богач Г.І. – ДР 0111U003727. УДК 632.937:632.981.12.

105 с.

Розроблені науково-методологічні основи технологій розведення та створено обладнання для виробництва перспективних видів акароентомофагів - хижих клопів та кліщів для використання в закритому ґрунті. Удосконалено методологічна основа масового розведення. Розроблені і виготовлені експериментальні зразки уніфікованого обладнання для розведення хижого кліща амблісейуса свірський і хижого клопа ориуса. Визначено основні фактори штучного ценозу. Розроблено методики утримання маточних культур і масового розведення в умовах техноценозу. Визначено економічні пороги шкодочинності павутинного кліща, тепличної блокрилки трипса.

68.03.18.0805/0216U001386

Розробити наукові та технологічні основи системи визначення якості біологічних засо-

бів захисту рослин: Заклучний звіт /Інженерно-технологічний інститут "Біотехніка" Національної академії аграрних наук України; Керівник Богач Г.І. – ДР 0111U003729. УДК 632.937.

111 с.

Розроблені наукові та технологічні основи системи визначення якості біологічних засобів захисту рослин при їх масовому виробництві. Розроблені методики: контролювання якості технологічного процесу, оцінювання та визначення споживчої якості ентомологічної продукції, контролювання якості мікробіологічних засобів захисту рослин з використанням тест-об'єктів. Розроблено проект комплексної системи визначення якості біологічних засобів захисту рослин.

68.03.18.0806/0216U001387

Розробити наукові основи та теоретично обґрунтовані методи підвищення ефективності виробництва трихограми на основі оптимізації параметрів технобіоценозу: Заклучний звіт /Інженерно-технологічний інститут "Біотехніка" Національної академії аграрних наук України; Керівник Бельченко В.М. – ДР 0111U003730. УДК 632.937.

327 с.

Розроблено наукові основи та теоретично обґрунтовані методи підвищення ефективності виробництва трихограми Підготовлена теоретична база та проведені експериментальні дослідження екологічних та етологічних закономірностей взаємовідносин ентомофагів-паразитодів з навколишнім середовищем. Розроблено методи підвищення ефективності виробництва трихограми на основі оптимізації параметрів технобіоценозу, Створено експериментальні зразки установок безкасетного розведення зернової молі та мультіплікатора трихограми. Розроблено технології розведення зернової молі та трихограми.

68.03.18.0807/0216U001388

Створення системи наукового та агробіологічного забезпечення збільшення продуктивності, стійкості та якості органічної продукції рослинництва на основі комплексного застосування біопрепаратів: Заклучний звіт /Інженерно-технологічний інститут "Біотехніка" Національної академії аграрних наук України; Керівник Гармашов В.В. – ДР 0111U003731. УДК 633.11:632.937.

132 с.

Розроблено систему наукового та агробіологічного забезпечення збільшення продуктивності, стійкості та якості органічної продукції рослинництва, а саме: концепція органічного землеробства в Степу України; принципи та методика зонального та мікронального обґрунтування доцільності ведення біологічного землеробства в Україні; методи і нормативи використання біопрепаратів; принципи і комплекс прийомів передпосівної обробки насіння у Степу України для умов органічного і традиційного землеробства; органічні технології вирощування зернових колосових на основі комплексного застосування біопрепаратів. У 2015 р. обґрунтовано побудову органічних технологій зернових колосових ті інших польових культур на основі превентивної стимуляції насіння імуностимулюючим комплексом та вегетаційної обробки мікробіологічними пробіотиками та хелатним і імунномодуляторним комплексом.

68.03.18.0808/0216U001390

Розробити технологічне забезпечення культивування маточної культури бракона : Заклучний звіт /Інженерно-технологічний інститут "Біотехніка" Національної академії аграрних наук України; Керівник Молчанова О.Д. – ДР 0114U002335. УДК 632.937.

143 с.

Розроблено технологічне забезпечення культивування маточної культури бракона. Визначені фітофаги-господарі, оптимальні абіотичні параметри штучного ценозу, розроблені методи селекції та досліджені елементи технологічного процесу формування маточної культури бракона. Обґрунтовано методику створення маточника-резерватора. Визначена оптимальна підгодівля для бракона при формуванні маточної культури. Створено макети обладнання для формування культури. Розроблено технологію та технологічний регламент на формування маточної культури ентомофага бракон і технічні умови "Культура маточна бракона".

68.03.18.0809/0216U001391

Розробити методичні та технологічні основи виробництва комах-фітофагів в промисловій ентомології: Заклучний звіт /Інженерно-технологічний інститут "Біотехніка" Національної академії аграрних наук України; Керівник Бельченко В.М. – ДР 0114U002336. УДК 632.937.

77 с.

Розроблені методичні та технологічні основи виробництва комах-фітофагів в промисловій ентомології, в основу яких покладено біотехнологічну систему виробництва певного виду фітофага. Запропоновано метод створення штучних поживних середовищ для гусениць комах-фітофагів та метод визначення параметрів елементарних об'ємів проживання ентомокультур, які знижують собівартість штучного поживного середовища на 40% та на 15% збільшують ефективність використання комах-фітофагів. На цій базі розроблені науково-практичні рекомендації з біотехнологій виробництва фітофагів на природному та штучному кормі.

68.03.18.0810/0216U001393

Розробити технологію використання біологічних засобів захисту рослин на плодово-ягідних культурах: Заклучний звіт /Інженерно-технологічний інститут "Біотехніка" УААН; Керівник Білоусов Юрій Валентинович. – ДР 0114U002338. УДК 632.937.

57 с.

Розроблено технологію використання біологічних засобів захисту рослин на плодово-ягідних культурах На прикладі суниці визначені найбільш шкочочинні види шкідників та хвороб. Визначено вплив мікробіологічних фунгіцидів та акароентомофалів на окремі види шкідливих організмів які вражають ягоди листовий апарат і кореневу систему Розроблені технології використання окремих видів корисних організмів проти збудників захворювань і шкідників У 2015р. досліджено ефективність і розроблені технології використання комплексу мікробіологічних фунгіцидів для захисту суниці садової від хвороб комплексу мікробіологічних інсектицидів від шкідників, а також мікробіологічного нематодциду від фітопаразитичних нематод що дозволило скоротити на 60-70% застосування хімічних препаратів.

68.03.18.0811/0216U001395

Розробити технологічне обладнання для виробництва та використання хижих кліщів фітосцеїд в програмах біологічного захисту рослин в теплицях: Заклучний звіт /Інженерно-технологічний інститут "Біотехніка" Національної академії аграрних наук України; Керівник Молчанова О.Д. – ДР 0114U002340. УДК 632.937.

155 с.

Розроблено технологічне обладнання для виробництва та використання хижих кліщів фітосцеїд в програмах біологічного захисту рослин в теплицях. Досліджені та конкретизовані параметри техноценозу при розведенні фітосейулуса.

Розроблені вихідні вимоги до обладнання для масового розведення фітосейулюса. Досліджені основи використання фітосейд для біологічного захисту рослин. У 2015 році створено обладнання для масового розведення фітосейулюса та павутинного кліща. Розроблено технології та регламенти масового розведення хижого кліща фітосейулюса та звичайного павутинного кліща. В порівнянні з традиційною технологією продуктивність розведення збільшується у 3 разі, а виробнича площа зменшується у 3 рази.

68.39 Тваринництво

68.03.18.0812/0416U000147

Коваленко Віталій Вікторович. Формування молочної продуктивності корів з різними особливостями періоду їх раннього постнатального онтогенезу: Дис... к.с.-г.н. /Миколаївський національний аграрний університет. – Захищена 22.12.2015.

УДК 636.2.082.22.

147 с.: 35 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 226 назв.

Дисертаційна робота присвячена обґрунтуванню ефективності оцінювання та прогнозування молочної продуктивності корів за особливостями перебігу процесів їх росту та розвитку ремонтними телицями. Вперше для телиць жирномолочного внутрішньопородного типу української червоної молочної породи доведено, що: тварини з низькими значеннями індексів інтенсивності формування, напруги і рівномірності росту мають швидкий темп спаду росту; високе експоненційне і одночасно низьке кінетичне значення моделі Т. Бріджеса у групі особин повільного типу інтенсивності формування організму свідчить в той же час і про вищу наступну молочну продуктивність. Для худоби жирномолочного внутрішньопородного типу української червоної молочної породи дістало подальший розвиток положення щодо: нерівномірності та періодичності процесів її росту у період вирощування з наявними специфічними особливостями для молодняка повільного та швидкого типу формування організму; залежності молочної продуктивності корів від їх інтенсивності росту телицями та спадковості батьків; обґрунтованості очікування вищих надоїв молока від групи М+-варіанту за умов застосування методики моделювання ефекту стабілізуючого відбору. Розроблені методи оцінювання господарські корисних ознак з урахуванням запропонованих прийомів підвищення молочної продуктивності дають можливість удосконалювати основні підходи під час формування стад новоствореної породи молочної худоби, її типу, забезпечувати підвищення на 3,21-12,65% продуктивності поголів'я в базових господарствах південного регіону України.

68.03.18.0813/0216U002148

Розробити молекулярно-генетичні основи технології геномної селекції, встановити зв'язок окремих QTL-генів та їх асоціацій з продуктивними якостями тварин вітчизняних і імпортованих генотипів: Заключний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Балацький Віктор Миколайович. – ДР 0111U004024. УДК 619:616-084:636.4.082.

99 с.

Проведені розрахунки генетичної подібності між породами і типами свиней, що різняться за напрямком продуктивності. За окремими QTL-генами на основі визначених генетичних відстаней по 12 QTL побудовано дендрограму генетичних взаємовідносин між породами.

68.03.18.0814/0216U002149

Встановити асоціації біологічних властивостей гамет свині з окремими ДНК-локусами кількісних ознак: Заключний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Балацький Віктор Миколайович. – ДР 0111U004036. УДК 619:616-084:636.4.082.

45 с.

Проведено оптимізацію технології ДНК-типуювання свиней за 8-ми генами. Встановлено розподіл алелів і генотипів генів для мікропопуляції кнурів порід велика біла, дюрок та ландрас.

68.03.18.0815/0216U002150

Розробити ефективні методи прижиттєвого визначення основних селекційних ознак у племінному свинарстві: Заключний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Березовський Микола Давидович. – ДР 0111U004044. УДК 619:616-084:636.4.082.

218 с.

Розроблено метод ентропійно-інформаційного аналізу для контролю селекційного процесу в свинарстві, який забезпечує оцінку кількісних ознак свиней.

68.03.18.0816/0216U002151

Розробити систему використання електронної бази даних в племінних стадах різних порід свиней: Заключний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Березовський Микола Давидович. – ДР 0114U002381. УДК 619:616-084:636.4.082.

33 с.

До електронної бази даних племтварин занесені відомості 42071 гол. з аналізом щодо визначення племінної цінності свиней.

68.03.18.0817/0216U002152

Розробити лінійну модель племінної цінності свиней різного напрямку продуктивності: Заключний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Березовський Микола Давидович. – ДР 0111U004042. УДК 619:616-084:636.4.082.

47 с.

Розроблено моделі для визначення племінної цінності свиней за різними типами ознак. Розроблено та досліджено різні моделі визначення адаптивної генетичної цінності свиней.

68.03.18.0818/0216U002153

Розробити методи оцінки генетичного тренду та значень економічних ваг селекційних ознак у свинарстві: Заключний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Березовський Микола Давидович. – ДР 0111U004043. УДК 619:616-084:636.4.082.

28 с.

Проведено визначення генетичного тренду та економічних вагових коефіцієнтів з метою підвищення ефективності галузі свинарства.

68.03.18.0819/0216U002154

Розробити технології промислового виробництва свинини на товарних комплексах

на основі використання нових об'ємно-планувальних рішень для різних кліматичних зон та рельєфних особливостей місцевості з максимальним використанням самокціонуючих природних систем забезпечення функціонування об'єкту: **Заключний звіт /**Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Волощук Василь Михайлович. – ДР 0114U002384. УДК 619:616-084:636.4.082.

37 с.

Запропоновані самодіючі природні системи забезпечення функціонування свинарських приміщень (очищення повітря, самосплавна система видалення гною та ін.). Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.18.0820/0216U002155

Розробити технології вирощування свиней в племінних господарствах на основі нових об'ємно-планувальних рішень з використанням сучасних енергозберігаючих конструкцій моноблочного типу: **Заключний звіт /**Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Волощук Василь Михайлович. – ДР 0114U002386. УДК 619:616-084:636.4.082.

49 с.

Розроблено нові об'ємно-планувальні рішення свинарських приміщень з використанням сучасних енергозберігаючих конструкцій моноблочного типу.

68.03.18.0821/0216U002156

Визначити закономірності біоритмічних змін умов середовища на дозрівання свині in vitro: **Заключний звіт /**Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Денисюк Павло Вікторович. – ДР 0111U004038. УДК 619:616-084:636.4.082.

61 с.

Визначені закономірності впливу біоритмічної осциляторної зміни температури середовища культивування на дозрівання та запліднення ооцитів свині in vitro.

68.03.18.0822/0216U002157

Розкрити фізіологічні механізми корекції процесів імплантації транспервікально трансплантованих ембріонів свині: **Заклучний звіт /**Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Денисюк Павло Вікторович. – ДР 0111U004039. УДК 619:616-084:636.4.082.

89 с.

Розроблено комплексну систему засобів підвищення рівня імплантації трансплантованих транспервікально ембріонів свині.

68.03.18.0823/0216U002158

Розробити технологію екологічного виробництва свинини для господарств середньої потужності: **Заклучний звіт /**Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Волощук Василь Михайлович. – ДР 0114U002385. УДК 619.616-084.636.4.082.

52 с.

Технологія екологічного вирощування свиней передбачає використання вільно-вигульної системи їх утримання в польових умовах.

68.03.18.0824/0216U002159

Дослідити етіологічну структуру та співвідношення захворювань репродуктивної системи свиней за різних технологій свинарства:

Заклучний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Ксьонз Ігор Миколайович. – ДР 0114U002382. УДК 619:618:616:636.4.

46 с.

Розроблено методичні рекомендації щодо діагностики, лікування і профілактики захворювань репродуктивної системи свиней.

68.03.18.0825/0216U002161

Дослідити фізіологічну роль структурних змін в кумулюсній масі ооцит-кумуляного комплексу та природи цитоплазматичного дозрівання ооцита свині: **Заклучний звіт /**Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Лобченко Віктор Олексійович. – ДР 0111U004040. УДК 619:616-084:636.4.082.

58 с.

Виявлено існування в межах фолікулогенезу особливо процесу забезпечення мітохондрія ооцитами. Встановлено трансклітинну міграцію мітохондрій із клітин кумулюсної маси в ооцит.

68.03.18.0826/0216U002162

Розробити метод комплексної оцінки потенціалу продуктивності свиней із застосуванням індексних і ДНК-маркерних показників:

Заклучний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України.; Керівник Метлицька Олена Іванівна. – ДР 0111U004028. УДК 577.21:636.082.12.

118 с.

Запропонована формула оцінки продуктивності кнурів для встановлення генетичного потенціалу плідників та їх ретингу в селекційному процесі.

68.03.18.0827/0216U002163

Дослідити закономірності впливу ефективного розміру популяції та ендогамії на швидкість генетичної диференціації популяцій свиней на основі аналізу молекулярно-генетичних маркерів: **Заклучний звіт /**Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Почерняєв Костянтин Федорович. – ДР 0111U004025. УДК 619:616-084:636.4.082.

36 с.

Визначені популяційно-генетичні параметри двох популяцій червоної білопоясої породи свиней з різним рівнем генетичної ізоляції та міграції за поліморфізмом генів, що впливають на чутливість до колибактеріозу.

68.03.18.0828/0216U002164

Розробити селекційно-генетичні методи і маркери удосконалення господарсько-корисних ознак свиней червоної білопоясої породи з метою їх стандартизації та ефективного використання в системах розведення для одержання високоякісної свинини:

Заклучний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Рибалко Валентин Павлович. – ДР 0111U004046. УДК 636.4.082.

47 с.

Розроблено елементи генетичної паспортизації червоної білопоясої породи свиней на основі ядерних та мітохондріальних ДНК-маркерів.

68.03.18.0829/0216U002165

Здійснити моніторинг обігу та розробити основи безпеки застосування ГМО рослинного походження при виробництві кормів для свинарства: Заключний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Семенов Сергій Олексійович. – ДР 0114U002391. УДК 619:616-084:636.4.082.

52 с.

Проведено моніторинг потенційної сировинної бази комбікормів на наявність генетичних модифікацій (досліджено 552 зразки зерна). Зміни у розвитку репродуктивних органів були в межах норми (за результатами згодовування ГМ-сої). Відмічено затримку розвитку внутрішніх органів.

68.03.18.0830/0216U002166

Дослідити фізіолого-біохімічні закономірності процесів травлення у свиней для уточнення системи нормованої годівлі: Заключний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Семенов Сергій Олексійович. – ДР 0114U004037. УДК 619:616-084:636.4.082.

111 с.

Розроблений спосіб ритмічно-осциляторної відгодівлі молодняка свиней передбачає періодичне протягом перших 6 діб поступове підвищення маси раціону на 20% від норми, а в наступні 6 днів - зменшення на таку ж величину.

68.03.18.0831/0216U002167

Розробити програмний засіб для прогнозування ефективної роботи підприємств по виробництву свинарської продукції з застосуванням двоплощадної технології: Заключний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Смилов Сергій Юрійович. – ДР 0114U002383. УДК 619:616-084:636.4.082.

70 с.

Розроблені комп'ютерні програми для складання бізнес-проектів функціонування свинарських підприємств на двоплощадній основі.

68.03.18.0832/0216U002168

Розробка механізмів регулювання організаційно-економічних умов для ефективного ведення галузі свинарства: Заключний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Смилов Сергій Юрійович. – ДР 0111U004033. УДК 619:616-084:636.4.082.

67 с.

Представлені механізми регулювання організаційно-економічних умов ефективного ведення галузі свинарства.

68.03.18.0833/0216U002169

Розробити систему технологічних рішень організації молочних корів кормовими сумішами при прив'язному утриманні: Заключний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Троценко Зоя Геннадіївна. – ДР 0114U002388. УДК 619:616-084:636.4.082.

16 с.

Обґрунтовано й розроблено технологічні рішення годівлі кормовими сумішами молочних корів при прив'язному утриманні.

68.03.18.0834/0216U002170

Формування інформаційних баз даних селекційного призначення та оцінка типу тварин молочного напрямку продуктивності на Полтавщині: Заключний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Троценко Зоя Генадіївна. – ДР 0114U002387. УДК 619:616-084:636.4.082.

16 с.

Проведена лінійна оцінка корів з визначенням їх селекційно-генетичних параметрів, а також оцінка бугаїв-плідників за якістю нащадків. Впроваджена система племінного обліку для стада корів.

68.03.18.0835/0216U002171

Розробити технологію штучного осіменіння свиней малими дозами сперми: Заключний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Шоста Анатолій Михайлович. – ДР 0114U002390. УДК 619:616-084:636.4.082.

49 с.

Розроблено технологію штучного осіменіння свиней малими дозами сперми при трансєрвікальному методі.

68.41 Ветеринарія

68.03.18.0836/0416U000057

Гаркуша Іван В'ячеславович. Санітарно-гігієнічна оцінка впливу тетралактобактеріну, лактобіфідолу і аркуситу на природну резистентність телят: Дис... к.вет.н. /Харківська державна зооветеринарна академія. – Захищена 24.12.2015.

УДК 619:614.9:636.234.083.3(477).

144 с.: 36 табл., 1 іл. – Бібліогр.: 271 назва.

Зменшення мікробного забруднення повітря сприяє підвищенню показників неспецифічної резистентності тварин: збільшенню вмісту еритроцитів, гемоглобіну, у сироватці крові загального білка, у т.ч. альбумінів і ?-глобулінів, а також ФАН. Утримання телят у групових клітках по 10 гол. порівняно з індивідуальними викликало зміну параметрів мікроклімату секцій: підвищення температури, відносної вологості та загальної бактеріальної забрудненості повітря. Порівняно з індивідуальним вирощуванням телят, порівняно з санітарно-гігієнічних умов мікроклімату секцій за групового способу проявилось зменшенням приростів живої маси, збереженості, а також зменшенням у крові вмісту еритроцитів, гемоглобіну, у сироватці крові - загального білка, БАСК, ЛАСК, ФАН і ФІ. Використання пробіотика тетралактобактеріну і лактобіфідолу викликає збільшення вмісту еритроцитів, гемоглобіну, лізоциму, IgG, IgM, IgA, відносної кількості Т-лімфоцитів, БАСК, ЛАСК. За умови використання антиоксиданта аркуситу спостерігали збільшення вмісту еритроцитів, гемоглобіну, лізоциму, IgG, IgM, IgA, БАСК, ЛАСК, відносної кількості Т-лімфоцитів.

68.03.18.0837/0416U001010

Сидоренко Ірина Володимирівна. Малофагози голубів (поширення, діагностика та лікування): Дис... к.б.н. /Національний університет біоресурсів і природокористування України. – Захищена 28.12.2015.

УДК 619:616.995.751.4:636.596.

157 с.: 12 табл., 31 іл. – Бібліогр.: 223 назви.

Мета дисертаційної роботи полягала у вивченні поширення в Україні малофагозів свійських голубів, удосконаленні методів діагностики та визначенні ефективності застосування сучасних інсектицидних засобів. Встановлено сучасний видовий склад збудників малофагозів свійських голубів. Виявлено поширення в Україні п'яти видів пуходів ряду Phthiraptera підрядів Ischnocera (родина Philopteridae) і Amblycera (родина Menoponidae). Вперше в Україні описано паразитування видів Coloceras damicorne і Colprocephalus turbinatum. Отримано нові дані щодо типу живлення Hohorstiella lata. Також уперше в Україні наведено дані про біологічні особливості й морфологію яєць виявлених видів пуходів. Встановлена вікова і породна динаміка малофагозів свійських голубів. Для видів Columbicola columbae, Campanulotes compar і Hohorstiella lata описані строки початкового зараження молодняка голубів. Науково обґрунтовано механізми патогенного впливу життєдіяльності пуходів на організм голубів у залежності від виду та інтенсивності інвазії. Для діагностики ектопаразитарних захворювань птахів та лікування голубів і свійської птиці за малофагозів пропонується використовувати: "Методичні рекомендації з діагностики та профілактики ектопаразитозів птахів в умовах індивідуальних та дрібних фермерських господарств", "Методичні рекомендації з епізоотології, діагностики та профілактики ектопаразитозів свійських голубів", "Спосіб життєвої діагностики ектопаразитозів птахів".

68.03.18.0838/0216U002160

Розробити систему забезпечення ветеринарно-санітарного благополуччя тварин в умовах новітніх технологій ведення свинарства:

Заключний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Курман Андрій Федорович. – ДР 0114U002389. УДК 619:616-084:636.4.082.

54 с.

Розроблено проект ветеринарно-санітарних правил (умов) утримання свиней для господарств різних категорій.

68.43 Заготівля продукції сільського господарства

68.03.18.0839/0416U000148

Косенко Світлана Юріївна. Роботоздатність рисистих коней різних типів вищої нервової діяльності: Дис... к.с.-г.н. /Миколаївський національний аграрний університет. – Захищена 21.12.2015.

УДК 636.061/636.127.1.

155 с.: 31 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 237 назв.

У дисертаційній роботі викладено результати досліджень динаміки росту, показників роботоздатності та біохімічних показників вуглеводного обміну в крові коней рисистих порід різних типів вищої нервової діяльності, а також застосування диференційованих методів їх тренінгу. Найбільш високими показниками роботоздатності характеризуються коні сильного врівноваженого рухливого та сильного врівноваженого інертного типів ВНД. Рисаки сильного нерівноваженого типу також мають високий жвавісний потенціал, але виявити його можливо лише за умовами застосування до них певних засобів збірки та методів тренінгу. Коні слабого типу ВНД за результатами наших досліджень проявили найменшу здібність до рисистих випробувань. За даними біохімічних досліджень коні СВР та СВІ типів мають більш збалансований вуглеводний обмін та характеризуються ефективними механізмами його регуляції. В особин СН та С типів перебіг обмінних процесів знаходиться під сильним впливом спортивного стресу, що призводить до незба-

лансованості енергетичних процесів в клітинах на тлі стресового впливу. Відмінності у фізіологічних та біохімічних процесах організму рисаків різних типів ВНД залежно від навантажень викликають необхідність застосування до них тренувальних робіт різного рівня інтенсивності, які сприятимуть максимальному прояву ними жвавості без будь-яких негативних наслідків, пов'язаних із розладом нервової системи.

68.03.18.0840/0416U000149

Гребенюк Наталія Вікторівна. Оцінка основних елементів ресурсозберігаючої технології відгодівлі бугайців молочних порід:

Дис... к.с.-г.н. /Миколаївський національний аграрний університет. – Захищена 22.12.2015.

УДК 636.2.034.083.084.

179 с.: 34 табл., 7 іл. – Бібліогр.: 299 назв.

У дисертаційній роботі викладено результати дослідження щодо оцінки основних елементів ресурсозберігаючої технології відгодівлі бугайців голштинської, української чорно-рябої та української червоно-рябої молочних порід в умовах крупної ферми. Встановлено, що безприв'язне утримання за комфортних умов забезпечувало потреби тварин, що характеризувалося високою живою масою бугайців у різні періоди відгодівлі. Доведено, що застосування такого ресурсозберігаючого елементу, як скорочення сировинних запасів (годівля молодняку залишками загально змішаного раціону корів) не знижує інтенсивності росту. За весь період відгодівлі середньодобовий приріст бугайців різних порід дослідних груп становив 995,0-1016,2 г, а контрольних - 970,3-1033,8 г. Бугайці голштинської та української червоно-рябої молочної порід дослідних груп переважали за живою масою ровесників контрольних груп. Вони відрізнялися вищою живою масою при реалізації у віці 13 місяців, яка становила 443,3 кг і 434,3 кг відповідно. За більшістю показників оцінки м'ясної продуктивності після забою бугайців значних переваг між групами не встановлено. Забійний вихід у бугайців досліджуваних порід контрольної та дослідної груп, відповідно, становив 54,7-56,7 % і 55,4-56,9 %. Доведено ефективність використання залишків загально змішаного раціону лактуючих корів з додаванням концентратів для відгодівлі молодняку спеціалізованих молочних порід, що сприяє прояву високої м'ясної продуктивності.

68.85 Механізація й електрифікація сільського господарства

68.03.18.0841/0216U001159

Встановити закономірності втрати роботоздатності паливної апаратури, гідроприводів, вузлів і агрегатів сільськогосподарської техніки, обґрунтувати критерії граничного стану для підвищення їх надійності в процесі діагностування і технічного обслуговування:

Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства"; Керівник Фастовець Павло Миколайович. – ДР 0111U004291. УДК 621.431-192.63+(62.31+621.43.031)-19.

87 с.

Мета роботи - зменшення трудомісткості і підвищення ефективності та достовірності діагностування вузлів та агрегатів мобільних енергетичних засобів шляхом прогнозування залишкового ресурсу і застосування сучасних технічних засобів та технологічного забезпечення. Об'єкт досліджень - процес втрати роботоздатності паливної апаратури, гідроприводів, вузлів і агрегатів сільськогосподарської техніки. Методи досліджень: аналітичний, дедуктивний, діагностичний, мікрометражний та метод статистичної оброб-

ки емпіричних даних. Отримано закономірності втрати робоздатності агрегатів машин, критерії граничного стану паливної апаратури та гідроприводів, концепція керування надійністю техніки, методичні аспекти вибору складу повітряно-паливної суміші, проект технологічної карти, експериментальний зразок діагностичного засобу на базі приладу "Дельфін-1М". Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.03.18.0842/0216U001160

Дослідити ринок технічних засобів для усунення відмов і ремонту мобільної сільськогосподарської техніки та розробити зразки технологічного оснащення: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільськогосподарства"; Керівник Бондаренко Григорій Павлович. – ДР 0114U002360. УДК 631.173..

98 с.

Мета роботи - підтримання мобільної сільськогосподарської техніки в робоздатному стані за рахунок забезпечення виконавців робіт технічного сервісу необхідним обладнанням і оснащенням. Об'єкт досліджень - технічні засоби, які можуть бути використані для визначення технічного стану, усунення відмов і ремонту сільськогосподарської техніки. Методи досліджень - аналітичний, експериментальний. Галузь застосування - ремонтні підприємства різних рівнів, заводи-виготовлювачі сільськогосподарських машин і знарядь. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.03.18.0843/0216U001161

Обґрунтувати організаційно-технічні підстави створення та ефективного функціонування виробничих формувань з технічного обслуговування сільськогосподарської техніки на основі діагностування: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільськогосподарства"; Керівник Яременко Володимир Макарович. – ДР 0114U002305. УДК 631.3.004.54.

124 с.

Мета роботи - підвищення надійності сільськогосподарської техніки та зменшення витрат на її технічне обслуговування і ремонт. Об'єкт досліджень - ступінь впливу рівня проведення технічного обслуговування на показники надійності сільськогосподарської техніки. Методи дослідження: спостереження та порівняння; аналіз і синтез; моделювання; експеримент і вимірювання. Результати роботи - розроблено методику визначення ефективної програми та параметрів автономного ВФ з ТОР СГТ на основі діагностування. Підготовлено пропозиції стосовно структури, параметрів та сфери діяльності ВФ з ТОР СГТ. Визначено форми юридичних, фінансових і організаційних взаємовідносин між виробниками сільськогосподарської продукції та ВФ з ТОР СГТ. Розроблено техніко-технологічні вимоги на виконання робіт з ТОР на основі яких розроблено технічне завдання та проектну документацію на створення пункту технічного обслуговування сільськогосподарської техніки, які передано на впровадження в сільгоспідприємство. Реалізація розробки дозволить збільшити в 2,2 рази наробіток на відмову та зменшити простій техніки на усунення відмов, а також в 1,3 рази зменшити витрати на ТОР СГТ. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.03.18.0844/0216U001397

Дослідити енергоефективний ферментаційний комплекс у виробничих умовах, доопрацювати обладнання та розробити експлуатаційну документацію: Заключний звіт /Інженерно-

технологічний інститут "Біотехніка" Національної академії аграрних наук України; Керівник Крутякова В.І. – ДР 0114U002342. УДК 632.08.

150 с.

Досліджено та доопрацьовано енергоефективний ферментаційний комплекс. На базі розрахунків процесів тепло-масообміну обґрунтовано зміни параметрів і показників модулів, створено сучасну систему автоматизації. У 2015 р. розроблено комплект конструкторської робочої та експлуатаційної документації. Проведено Державні приймальні випробування дослідного зразка. Встановлено, що його питомі витрати на виробництво складають у середньому 0,25 кВт.год/дм3, що у 3-5 разів менше, ніж у аналогів.

70 ВОДНЕ ГОСПОДАРСТВО

70.03 Наукові основи водного господарства

70.03.18.0845/0216U002011

Особливості формування гідрохімічного режиму водних об'єктів різного типу за екстремальної дії абіотичних чинників середовища: Заключний звіт /Інститут гідробіології НАН України; Керівник Линник Петро Микитович. – ДР 0113U000022. УДК 556.114:(57.043+57.044)(28).

220 с.

1. Об'єкт досліджень: поверхневі водні об'єкти урбанізованих територій. Мета роботи: вивчення особливостей формування гідрохімічного режиму різнотипних водних об'єктів за екстремальної дії чинників середовища (різкі зміни температури, прояв точкових джерел забруднення, інтенсивність та направленість взаємодій в системі "донні відклади - вода" тощо). Методи дослідження: титриметрія, йонометрія, спектрофотометричні, фотометричні, хемілюмінесцентні, йонообмінна і гель-хроматографія. Результати та їх новизна. На прикладі поверхневих водних об'єктів урбанізованих територій, передусім, малих водойм м. Києва, з'ясовано особливості формування їхнього гідрохімічного режиму за екстремальної дії зазначених вище чинників середовища. Формування анаеробних зон у водних об'єктах з уповільненим водообміном призводить до зниження самоочисної здатності водного середовища та його вторинного забруднення за рахунок донних відкладів. Внаслідок цього істотно зростає концентрація амонійного азоту, неорганічного фосфору, мангану й феруму, знижується ступінь зв'язування йонів металів у комплекси з природними органічними лігандами та уповільнюється процес їхньої детоксикації. Серед низки абіотичних і біотичних чинників, що зумовлюють збільшення витрат розчиненого кисню на окиснення й деструкцію речовин, важливе місце посідають гідрологічні, зокрема гідродинамічні умови функціонування водойм з уповільненим водообміном. Рекомендації щодо використання результатів роботи. Результати досліджень становлять важливу наукову базу для оцінки ролі абіотичних чинників середовища за екстремальної їхньої дії у формуванні гідрохімічного режиму водних об'єктів урбанізованих територій та розробки науково обґрунтованих заходів з поліпшення екологічного стану водойм і якості водного середовища. Робота розповсюджується за договірною ціною.

70.17 Водогосподарське будівництво. Гідротехнічні і гидромеліоративні споруди

70.03.18.0846/0216U001587

Удосконалення способів розрахунку конструктивних елементів гідротехнічних споруд: Заключний звіт /Харківський національний університет будівництва та архітектури; Керівник Вайнберг Олександр Ісаакович. – ДР 0115U005723. УДК 626/627.

60 с.

Об'єкт дослідження - надійність, довговічність і витривалість конструктивних елементів гідротехнічних споруд (ГТС) гідротехнічних об'єктів. Мета роботи - розробка або удосконалення способів розрахунку конструктивних елементів гідротехнічних споруд гідроенергетичних об'єктів, розробка засобів їх безпечної і надійної експлуатації, ефективних способів їх підсилення і відновлення. Виконано удосконалення способів розрахунку конструктивних елементів гідротехнічних споруд, наведені основні положення методики розрахунку надійності гідротехнічних споруд в рамках параметричної теорії надійності. Розглянуто вплив об'єктів гідроенергетики на навколишнє середовище, біологічні ресурси та населення. Визначено безпечність гідротехнічних споруд та водоскидних споруд у складі гідровузла. Наведено дефекти споруд та експлуатації гідровузла. Виконано оцінку безпечності та надійності каскадів гідровузлів. Виконана імовірна оцінка втрати стійкості гідротехнічних споруд проти зсуву.

70.23 Осушувальні системи

70.03.18.0847/0216U001208

Розробити перспективні системи аграрного виробництва на осушуваних землях центрального Полісся: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Тараріко Юрій Олександрович. – ДР 0113U006468. УДК 626.86;631.62.

88 с.

Осушувані ґрунти Центрального Полісся, зернові, технічні та кормові культури, агроресурсний потенціал Центрального Полісся.

70.27 Якість води

70.03.18.0848/0416U001079

Осипенко Віра Олегівна. Розробка фізико-хімічних основ процесів екологічно сприятливого мембранного очищення нітратвмісних вод: Дис... к.х.н. /Інститут колоїдної хімії та хімії води ім. А. В. Думанського НАН України. – Захищена 14.01.2016.

УДК [628.161.2:546.175]544.725.7.

121 с.: 11 табл., 45 іл. – Бібліогр.: 143 назви.

Дисертація містить комплекс досліджень, результати яких дозволили вперше визначити основні фізико-хімічні закономірності процесів очищення води від нітрат-іонів зворотним осмосом низького тиску та їх глибокого концентрування електродіалізом. Встановлено, що зворотноосмотична мембрана низького тиску рулонного елемента TFC-75F виявляє високу ефективність видалення нітрат-іонів з води. Вперше визначено умови, за яких ця мембрана може очищати воду від нітрат-іонів до 5 мг/дм³, що відповідає токсикологічним показникам нешкідливості складу води централізованого питного водопостачання. Показано доцільність використання методу електродіалізу для очищення води від нітратів з глибоким їх концентруванням у вигляді солей KNO₃ і NH₄NO₃, які є мінеральними добривами. Розроблено спосіб і принципову блок-схему переробки нітратвмісних природних вод зворотним осмосом низького тиску й електродіалізом з метою отримання питної води і цінних мінеральних добрив.

70.03.18.0849/0216U001378

Отримання водню при очищенні природних і стічних вод фотокаталітичними й електро-мембранними методами: Заключний звіт /Інститут колоїдної хімії та хімії води ім. А. В. Думанського НАН

України; Керівник Гончарук Владислав Володимирович. – ДР 0115U000954. УДК 628.16+546.11.

33 с.

Об'єкт дослідження - принципова блочна схема очищення води від іонів Ca²⁺ з отриманням водню, лужного розчину Ca(OH)₂ та кислоти електробаромембранним методом. Мета роботи - одержання каталізаторів синтезу водню із системи вода-водорозчинні органічні сполуки на основі гібридних нікель-титан оксидних систем, що промотовані сіркою та азотом. Визначення параметрів процесу отримання водню при очищенні води від кальцію електробаромембранним методом на основі модифікованих неорганічних мембран. Методи дослідження - золь-гель метод (синтез каталізаторів), рентгеноструктурний аналіз, електронна спектроскопія, адсорбційні дослідження, баромембранні методи. Основні результати - досліджено фактори, що впливають на формування структури та властивості активних центрів каталізаторів синтезу водню із системи вода-водорозчинні органічні сполуки на основі гібридних нікель-титан оксидних систем, промотованих сіркою та азотом. З'ясовано, що умови приготування суттєво впливають на фізико-хімічні та каталітичні властивості синтезованих матеріалів. Виявлено залежність між кількістю фотокаталітичних центрів, та їх активністю в реакції деструкції водорозчинних органічних сполук. Визначено, що на цей процес впливають такі фактори як концентрація органічних сполук, кількість каталізатору та pH реакційного середовища. Показана доцільність використання електробаромембранного методу для очищення води від іонів Ca²⁺ з одночасним отриманням водню, кислого та лужного розчинів. Область застосування - водопідготовка та обробка води. Робота розповсюджується за договірною ціною.

70.03.18.0850/0216U001501

Розробка фундаментальних засад створення композитних (вуглецеві наноматеріали / пориста матриця) каталізаторів-сорбентів для очищення вод від органічних екотоксикантів методом окисної деструкції пероксидом водню: Заключний звіт /Інститут колоїдної хімії та хімії води ім. А. В. Думанського НАН України; Керівник Гончарук Владислав Володимирович. – ДР 0114U001967. УДК 628.161+628.1.033.

42 с.

Об'єкт дослідження - пориста поверхня цеоліту зі структурною ZSM-5 модифікована активованим вугіллям, що містять катіони Fe(п+). Мета дослідження - вивчення кінетики процесу пероксидного окислення типових органічних екотоксикантів (ПАР) в присутності катіон (Cu, Fe)-модифікованого цеоліту ZSM-5 при варіюванні температури процесу, співвідношення реагентів, pH реакційного середовища, складу каталізаторів. Вивчені впливу геометричної форми каталізатора та впливу модифікатора на кінетичні, зовнішні та внутрішні дифузійні режим протікання реакції. Методи дослідження - спекро-фотометричне визначення концентрації додецилбензолсульфонату натрію (ДБС), елементний аналіз з індуктивно-плазмою і мас-спектрометром, мікро-фото аналіз. Основні результати - розроблені нові методи синтезу цеолітів, що містять катіони Fe(п+), шляхом іонного обміну, а також впровадженням на їх зовнішню поверхню шару вуглецю шляхом імпрегнації (водних розчинів глюкози, декстрину та метилцелюлози) з подальшим їх термолізом. Визначено вплив прекурсорів вуглецю на формування додаткової поверхні на цеолітній матриці. Встановлено, що після модифікування цеолітів вуглецем питома поверхня композитних матеріалів збільшилась приблизно на 5 %. Причому у випадку використання метилцелюлози, у якості прекурсорів вуглецю, вона незначно більше

ніж у випадку глюкози та декстрину. Модифікація поверхні цеоліту вуглецем не підвищувала ступінь адсорбції ДБС та суттєво не впливала на ступінь деструкції ДБС при тривалому (3 - 5 діб) окисненні. В присутності вуглецю на поверхні зразків помітно прискорювався розклад окисника та помітна чітка кореляція між швидкістю розкладання пероксиду водню і кількістю вуглецю на поверхні синтезованого зразка. Створені матеріали потенційно можливо використовувати як сорбенти так і каталізатори окисно-відновної дії. Область застосування - водо підготовка та обробка води. Робота розповсюджується за договірною ціною.

70.03.18.0851/0216U002207

Водний баланс ставка колишньої Джутової фабрики та ставка на території парку імені Ленінського комсомолу в умовах майбутнього клімату (до 2040 року): Заключний звіт /Одеський державний екологічний університет; Керівник Лобода Наталя Степанівна. – ДР 0115U006848. УДК 556.55.

84 с.

Звіт про науково-дослідну роботу містить: 84 стор., 47 рис., 8 табл., 67 джерел. Об'єкт дослідження - площі водних поверхонь та об'єми водойм, об'єми припливу вод з водозбірних басейнів до водойм, об'єми атмосферних опадів, що випадатимуть на водні поверхні водойм, об'єми випаровування з водних поверхонь водойм, об'єми стоку води з водойм, об'єми наповнення та рівні води у ставку колишньої Джутової фабрики та ставку на території парку імені Ленінського комсомолу (м. Одеса) в умовах майбутнього клімату (до 2040 р.). Мета роботи - оцінка водного балансу ставка колишньої Джутової фабрики та ставка на території парку імені Ленінського комсомолу (м. Одеса) в умовах майбутнього клімату (до 2040 року). Методи дослідження - числове математичне моделювання водного балансу та балансу солей; метод розрахунку щомісячних шарів випаровування з водної поверхні водойм з використанням середньомісячних значень температур і відносної вологості повітря. Результати і новизна - вперше для ставка колишньої Джутової фабрики та ставка на території парку імені Ленінського комсомолу (м. Одеса) в умовах майбутнього клімату (до 2040 р.) за сценарієм А1В визначено: об'єми припливу вод до водойм, атмосферних опадів, що випадатимуть на водні поверхні водойм, випаровування з водних поверхонь водойм, стоку води з водойм, наповнення водойм та можливі рівні та мінералізація води у них. Рекомендації по використанню результатів роботи - результати даної науково-дослідної роботи у вигляді об'ємів припливу вод з водозбірних басейнів до ставка колишньої Джутової фабрики та ставка на території парку імені Ленінського комсомолу (м. Одеса), атмосферних опадів, що випадатимуть на водні поверхні водойм, випаровування з водних поверхонь водойм, стоку води з водойм, наповнення водойм, можливі рівні та мінералізація води у них в умовах майбутнього клімату (до 2040 року) за сценарієм А1В рекомендуються використовувати при розробці проекту реконструкції системи водовідведення на території парку ім. Ленінського комсомолу та акумулюючого ставка колишньої Джутової фабрики; науково-обґрунтовані та апробовані методи оцінки об'ємів припливу вод з водозбірних басейнів до водойм, атмосферних опадів, що випадатимуть на водні поверхні водойм, випаровування з водних поверхонь водойм, стоку води з водойм, наповнення водойм, можливих рівнів та мінералізації води у них в умовах майбутнього клімату (до 2040 року) за сценарієм А1В - для інших ставків на території м. Одеса та в інших населених пунктах, що знаходяться в аналогічних умовах.

71 ВНУТРІШНЯ ТОРГІВЛЯ. ТУРИСТСЬКО-ЕКСКУРСІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

71.01 Загальні питання внутрішньої торгівлі

71.03.18.0852/0416U000097

Суслова Тетяна Олегівна. Маркетингова цінова політика туристичних підприємств:

Дис... к.е.н. /Київський національний торговельно-економічний університет. – Захищена 28.12.2015.

УДК 338.487:338.51/.53.

197 с.: 39 табл., 48 іл. – Бібліогр.: 261 назва.

Дисертаційна робота присвячена вирішенню важливих науково-практичних питань обґрунтування теоретичних положень, розроблення науково-методичних підходів і практичних рекомендацій щодо формування маркетингової цінової політики туристичних підприємств. Запропоновано науково-методичні положення формування ефективної маркетингової цінової політики туристичних підприємств, що базуються на системному підході до реалізації маркетингових цінових стратегій і тактик, узгоджених з комплексом стратегій усіх рівнів. Розвинуто теоретичні положення щодо визначення функцій ціни через кваліфікацій функцій мікрорівня: ідентифікаційна, експансійна, позиційовальна, утримуюча та селекційна; уточнено визначення понять: ціни, маркетингової цінової політики, стратегії та тактики, які розглядаються у їх тісному взаємозв'язку. Удосконалено технологію маркетингового ціноутворення, що базується на концептуальних засадах маркетингу співпраці та STP-маркетингу, а також методичний інструментарій моделювання цін на турпродукти, який передбачає застосування авторської карти розподілу складових виграшу покупців і дозволяє визначити та врахувати найбільш впливові цінові ефекти. Розроблено моделі розрахунку цін, які враховують ключові цінності, пороги цінової чутливості, види та силу цінових ефектів для кожного виділеного субсегмента, що сприятиме підвищенню рівня сприйнятої цінності турпродуктів і розширенню кола постійних споживачів.

71.03.18.0853/0416U000099

Ніколаєва Яна Валеріївна. Формування маркетингових комунікативних стратегій підприємств на ринку послуг експрес-доставки:

Дис... к.е.н. /Київський національний торговельно-економічний університет. – Захищена 29.12.2015.

УДК 339.138: 656.874.

195 с.: 25 табл., 51 іл. – Бібліогр.: 185 назв.

Дисертаційна робота присвячена розвитку теоретичних та методологічних засад, розробці методичних та практичних рекомендацій щодо формування маркетингових комунікативних стратегій на ринку послуг експрес-доставки. Досліджено наукові підходи до визначення поняття "маркетингові комунікації" та "маркетингова комунікативна стратегія". Оцінено роль маркетингової комунікативної стратегії у системі стратегічного планування підприємства. Виявлено специфічні особливості формування маркетингових комунікативних стратегій підприємств на ринку послуг експрес-доставки. Досліджено науково-теоретичний базис маркетингової комунікативної стратегії. Проаналізовано прикладні аспекти формування маркетингової комунікативної стратегії вітчизняними підприємствами експрес-доставки. Досліджено комунікаційні засоби суб'єктів ринку експрес-доставки, що використовуються в їх практичній діяльності щодо формування та реалізації маркетингових комунікативних стратегій. Обґрунтовано основні етапи та інструменти формування маркетингової комунікативної стратегії для підприємств, що надають послуги

експрес-доставки. Проаналізовано вплив маркетингових комунікативних стратегій вітчизняних підприємств експрес-доставки на формування брендів. Сформовано принципи бренд-орієнтованого управління маркетинговими комунікаціями суб'єктів ринку експрес-доставки. Запропоновано програми лояльності з визначенням їх економічної та соціальної вигоди для споживачів послуг експрес-доставки. Встановлено перелік інноваційних маркетингових комунікацій з визначенням їх ефективності та можливих загроз при впровадженні у маркетингову комунікативну стратегію підприємств експрес-доставки. Розроблено модель оцінки ефективності маркетингових комунікацій та універсальний інтегральний показник ефективності маркетингової комунікативної стратегії, що дають змогу комплексно оцінити результати впровадження МКС підприємств.

71.03.18.0854/0416U000106

Хижа Наталія Мирославівна. Регуляторна цінова політика держави у роздрібній торгівлі: Дис... к.е.н. /Львівська комерційна академія. – Захищена 22.12.2015.

УДК 338.5:658.87.

237 с.: 27 табл., 49 іл. – Бібліогр.: 235 назв.

Об'єкт: процес формування регуляторної цінової політики держави у роздрібній торгівлі в сучасних умовах господарювання. Мета: моніторинг регуляторної цінової політики держави у роздрібній торгівлі із створення цілісного методичного підходу щодо оптимізації формування цін на товари для найбільш повного узгодження інтересів товаровиробників, споживачів і держави. Методи: логічного та системного узагальнення; індукції та дедукції; аналізу; графічний; методи порівняльного аналізу і логічних узагальнень. Запропоновано: новий підхід до визначення впливу регуляторної політики на функціонування організаційно-економічного механізму ринкового ціноутворення у сфері роздрібної торгівлі; удосконалено: теоретичну схему (модель) регуляторної політики держави, класифікацію системи цін та товари і послуги у роздрібній торгівлі за фасетно-ієрархічним методом, сутність поняття "механізм ринкового ціноутворення", основні підходи до формування парадигми ринкового ціноутворення на товарну продукцію у сфері торгівлі. Сфера використання: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.

71.03.18.0855/0216U001654

Механізм формування взаємодії торговельних підприємств у маркетингових каналах: Заключний звіт /Харківський державний університет харчування та торгівлі; Керівник Шталь Тетяна Валеріївна. – ДР 0113U008404. УДК 658.86.

183 с.

Об'єкт - процес управління маркетинговими каналами підприємств, що функціонують у ринковому середовищі; мета - теоретичне узагальнення та систематизація матеріалу щодо формування процесу взаємодії в каналах збуту підприємств торгівлі та розробка механізму взаємодії торговельних підприємств у маркетингових каналах; методи - загальнонаукові та специфічні; новизна - розвиток та узагальнення теоретико-концептуальних положень, наукове обґрунтування рекомендацій щодо формування процесу взаємодії в каналах збуту підприємств торгівлі; результати - теоретико-методичні рекомендації щодо розробки механізму взаємодії торговельних підприємств у маркетингових каналах; впроваджено в торговельну мережу супермаркетів "Рост" м. Харків та вищі навчальні заклади; галузь - роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах з перевагою продовольчого асортименту.

71.31 Роздрібна торгівля

71.03.18.0856/0216U001638

Політика управління кризовим станом підприємств роздрібною торгівлю: Заключний звіт /Харківський державний університет харчування та торгівлі; Керівник Пічугіна Тетяна Сергіївна. – ДР 0113U008387. УДК 658.16:658.87.

238 с.

1. Визначено особливості розвитку кризи в соціально-економічних системах різного рівня. 2. Систематизовано підходи до визначення сутності кризи соціально-економічного розвитку підприємств та визначено причини їх виникнення в Україні. 3. Розкрито теоретико-методологічні засади сутності виникнення та розвитку криз в соціально-економічних системах різного рівня та визначено взаємозв'язки торговельних підприємств з ними. 4. Досліджено теоретичні засади структурування чинників зовнішнього середовища та науково-теоретичні засади до його діагностики. 5. Сформовано комплексну систему показників діагностики впливу зовнішніх і внутрішніх чинників на кризовий стан підприємств роздрібною торгівлю. 6. Розроблено методичний інструментарій до діагностики чинників зовнішнього та внутрішнього середовища щодо удосконалення політики управління кризовим станом на підприємстві. 7. Діагностовано вплив чинників зовнішнього та внутрішнього середовища та проведено інтеграцію результатів із оцінкою фази та розвитку кризи на підприємствах роздрібною торгівлю.

71.33 Громадське харчування

71.03.18.0857/0216U001645

Маркетингові дослідження ринку продуктів швидкого приготування:стан, тенденції та перспективи розвитку: Заключний звіт /Харківський державний університет харчування та торгівлі; Керівник Прядко Ольга Миколаївна. – ДР 0113U008394. УДК 658.8.012.2:664.696.4.

213 с.

Доведено необхідність розвитку ринку продуктів швидкого приготування. Теоретично обґрунтовано концептуальні засади формування та розвитку ринку продуктів швидкого приготування, проведено аналіз ринку продуктів швидкого приготування Харківського регіону. Здійснено класифікацію продуктів швидкого та моментального приготування. Узагальнено наукові підходи до понять сегментація; результативна, сценарна та динамічна сегментація. Проведено сегментування ринку продуктів швидкого приготування. Запропоновано інструменти динамічної сегментації ринку; концептуальна модель маркетингового планування підприємства. Ідентифіковано основні чинники оптимізаційних задач оцінки ринкових можливостей підприємства. Розроблено математичну модель формування маркетингової стратегії ринку продуктів швидкого приготування на основі 3D та тривимірної системи перемінних величин. Обґрунтовано та надано методичку щодо дослідження динамічної сегментації ринку продуктів швидкого приготування, яка дозволить визначити перспективні сегменти реалізації маркетингової стратегії та підвищити ефективність маркетингової діяльності торговельного підприємства.

71.03.18.0858/0216U001651

Розробка стратегії сталого розвитку сфери харчування населення Харківської області: Заключний звіт /Харківський державний університет харчування та торгівлі; Керівник Яцун Леонід Миколайович. – ДР 0113U008401. УДК 005.41:642.5(477.54).

160 с.

Визначено сучасні тенденції розвитку сфери харчування і шляхи підвищення її соціальної та економічної ефективності. Проаналізовано принципи формування стратегій розвитку галузей економіки. Досліджено особливості функціонування агросектору, харчової промисловості, продовольчої торгівлі та ресторанного господарства Харківської області. Обґрунтовано стратегії сталого розвитку сфери харчування регіону. Запропоновано теоретико-методологічні положення оцінки ефективності управління системою харчування населення.

71.35 Готельне господарство

71.03.18.0859/0416U000096

Кудлай Тетяна Вікторівна. Контрактне управління готельними мережами: Дис... к.е.н. /Київський національний торговельно-економічний університет. – Захищена 28.12.2015.

УДК 640.41:005.

166 с.: 32 табл., 37 іл. – Бібліогр.: 185 назв.

Дисертація є комплексним дослідженням теоретичних, методичних та практичних аспектів контрактного управління готельними мережами. Здійснено компаративний аналіз поглядів на розвиток готельних мереж. Проаналізовано теоретичні основи контрактного управління у готельних мережах. Розроблено методичні засади оцінки конкурентоспроможності готельних мереж. Проведено моніторинг діяльності операторів готельного бізнесу на міжнародному ринку. Оцінено функціонування міжнародних готельних мереж в Україні на умовах контрактного управління. Проаналізовано конкурентоспроможність національних готельних мереж за контрактним управлінням. Запропоновано методичні підходи до обґрунтування контрактного управління готельними мережами. Визначено шляхи реалізації контрактного управління національними готельними мережами на міжнародному ринку.

72 ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ

72.15 Зовнішньоторговельна політика

72.03.18.0860/0216U001646

Управління дебіторською та кредиторською заборгованостями в підприємствах - суб'єктах зовнішньоекономічної діяльності: Заключний звіт /Харківський державний університет харчування та торгівлі; Керівник Андросова Тетяна Василівна. – ДР 0113U008395. УДК 336.276:339.73.

161 с.

Визначено основні елементи процесу управління заборгованостями на підприємствах торгівлі, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність; обґрунтовано систему показників, що дозволяють оцінювати якість формування та ефективність використання заборгованостей підприємств торгівлі, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність; виявлено взаємозв'язок та вплив руху заборгованостей на грошові потоки та розмір вільних коштів торговельних підприємств - суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності; розроблено методичний інструментарій, який забезпечує прогнозування загального розміру заборгованостей відповідно до загальних цілей розвитку підприємств

72.03.18.0861/0216U002182

Наукове обґрунтування обсягів фінансування Програми житлових субсидій на 2016 рік в умовах поступового приведення цін та тарифів на житлово-комунальні послуги до економічно-обґрунтованого рівня: Заключний

звіт /Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Мінпраці і НАН України; Керівник Бубуйок Олена Опанасівна. – ДР 0115U002501. УДК 339.5:339.13.027.

226 с.

Об'єктом дослідження є Програма житлових субсидій, зокрема, основні показники Програми, соціально-економічні характеристики домогосподарств-одержувачів субсидій. Мета роботи - підвищення обґрунтованості обсягу витрат, що будуть затверджені у Державному Бюджеті України на 2016 рік, на надання субсидій населенню для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг та субсидій на скраплений газ та тверде паливо.

72.25 Світові товарні ринки

72.03.18.0862/0216U000767

Розробити наукові медико-економічні підходи та пропозиції щодо реалізації шляхів інноваційного розвитку вітчизняного виробництва виробів стоматологічного призначення:

Заключний звіт /Державна установа "Інститут стоматології Національної академії медичних наук України"; Керівник Лабунець Василь Аксентійович. – ДР 0113U000533. УДК (339.13.017+303.446.3):616.31.002.6.

324 с.

Об'єкти дослідження - сфери обігу виробів стоматологічного призначення і стоматологічних послуг в Україні. Методи дослідження: маркетингові, теорії галузі, теорії інноваційного розвитку, елементи теорії груп інтересів, методи системного, процесного і проектного підходів. Показано: зростання імпортозалежності в галузі; вивчений зарубіжний досвід сприяння розвитку національних виробництв; досліджені можливості, потенціал імпортозаміщення і інноваційного розвитку вітчизняних виробників; показані погрози деіндустріалізації галузі в умовах зниження управляючої ролі держави. Запропоновані базові стратегії і тактичні підходи, практичні поради і рекомендації вітчизняним розробникам і виробникам виробів стоматологічного призначення щодо вибору напрямів виробничої діяльності в умовах високої міри невизначеності і нестійкості політико-економічних процесів в країні: виробництво імпортозаміщуючих аналогів запчастин, змінних елементів пристроїв і устаткування, аксесуарів і додаткових модульних елементів; модернізація парку спеціального устаткування стоматологів і зубних техніків; виробництво захисних пристроїв і пристосувань (засобів індивідуального захисту і захисту довкілля в стоматологічних кабінетах і зуботехнічних лабораторіях); розробка і виробництво відносно недорогих (імпортозаміщуючих) вітчизняних матеріалів-аналогів, як альтернативи імпортним матеріалам, що користуються поширеним попитом; пошук, доопрацювання і впровадження в сфері надання стоматологічних послуг матеріалів, розроблених для інших областей. Для переходу на стандарти і регламенти Євросоюзу потрібна розробка і погодження з основними учасниками покровкових заходів з врахуванням перехідного періоду і з обов'язковим урахуванням інтересів вітчизняних виробників, щоб запобігти закриття власних підприємств через невідповідність регламентам і стандартам Євросоюзу, що перешкодить продажу свого товару навіть в Україні. Практична значущість результатів НДР полягає в використанні отриманих результатів в діяльності суб'єктів сфери обігу виробів стоматологічного призначення в Україні. Робота розповсюджується за договірною ціною.

72.03.18.0863/0216U001642

Маркетингове обґрунтування розробки концепції "Харків - спортивна столиця України": Заключний звіт /Харківський державний універси-

тет харчування та торгівлі; Керівник Жегус Олена Валентинівна. – ДР 0113U008391. УДК 339.13.017.

180 с.

Систематизовано та узагальнено теоретичні положення формування іміджу території, розкрито можливості формування спортивного іміджу міста на основі розвитку сфери фізичної культури та спорту, розглянуто теоретичні та практичні аспекти спортивного маркетингу; обґрунтовано науково-методичний інструментарій розробки концепцій у галузі спортивних іміджевих проєктів та маркетингу. Проведено аналіз спортивної інфраструктури Харкова, досліджено вплив зовнішніх факторів на розвиток спортивного маркетингу в Харківській області, на основі опитування учнів визначено стан і розвиток сфери фізичного виховання і спорту для молоді в Харкові. Визначено стратегічні аспекти розробки маркетингової концепції "Харків - спортивна столиця України", розроблено бізнес-план проведення I регіональної виставки "Харків - спортивна столиця України", сформульовано основні положення маркетингової концепції формування спортивного іміджу Харкова, надано рекомендації щодо удосконалення маркетингових інтернет-комунікацій і підвищення їх ефективності.

73 ТРАНСПОРТ

73.01 Загальні питання транспорту

73.03.18.0864/0216U002145

Створення та впровадження системи трансферу енерго- та ресурсозберігаючих технологій для розвитку дорожньо-транспортного комплексу України: Заключний звіт /Національний транспортний університет; Керівник Дмитриченко Микола Федорович. – ДР 0114U000268. УДК 656:002.

209 с.

Під час виконання науково-дослідної роботи розроблено структуру інформаційної моделі взаємодії елементів галузевої системи трансферу технологій, інтерфейс користувача галузевої системи трансферу технологій, з врахуванням результатів маркетингових досліджень проблем процесу комерціалізації технологій університету, структуру бази даних відповідно до запитів учасників галузевої системи трансферу технологій. Розроблено методичні рекомендації та інструкції для учасників галузевої системи трансферу технологій. Проведені заходи з метою поширення досвіду з вирішення проблем комерціалізації університетських розробок та вирішення проблем організації процесу комерціалізації технологій серед інших ВНЗ дорожньо-транспортного комплексу України та суміжних галузей. Результати дослідження - створено та впроваджено в експлуатацію інформаційно-програмний комплекс системи трансферу енерго- та ресурсозберігаючих технологій для розвитку дорожньо-транспортного комплексу України.

73.29 Залізничний транспорт

73.03.18.0865/0416U000161

Маркуль Руслан Володимирович. Розробка технології контролю та утримання залізничної колії із скріпленням типу КПП-5: Дис... к.т.н. /Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В.А. Лазаряна. – Захищена 25.12.2015.

УДК 625.172:625.143.5.

250 с.: 59 табл., 130 іл. – Бібліогр.: 120 назв.

Об'єкт досліджень - процес силового взаємозв'язку у вузлі скріплення типу КПП-5 як закономірність між пружними і залишковими деформаціями у його елементах. Предмет

досліджень - проміжні рейкові скріплення залізничної колії. Робота присвячена розробці технології контролю та утримання залізничної колії із скріпленням типу КПП-5 шляхом якісної оцінки силової роботи вузла скріплення в процесі експлуатації.

73.03.18.0866/0416U000162

Балійчук Олексій Юрійович. Підвищення терміну служби допоміжних машин електропоїздів змінного струму: Дис... к.т.н. /Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В.А. Лазаряна. – Захищена 24.12.2015.

УДК 629.423.064.5:621.3.025.

131 с.: 29 табл., 64 іл. – Бібліогр.: 87 назв.

Об'єкт досліджень - процеси впливу якості живлячої напруги на працездатність допоміжних машин електропоїздів. Предмет досліджень - допоміжні машини електропоїздів змінного струму. Робота присвячена питанню підвищення терміну служби допоміжних машин електропоїздів змінного струму шляхом підвищення якості електричної енергії, якою живляться допоміжні машини, та підвищення точності спрацьовування теплового захисту цих машин за рахунок використання пристроїв захисту на сучасній мікропроцесорній елементній базі.

73.31 Автомобільний транспорт

73.03.18.0867/0216U002140

Стійкість автопоїздів у граничних режимах руху: Заключний звіт /Національний транспортний університет; Керівник Сахно Володимир Прохорович. – ДР 0113U000295. УДК 629.113.

163 с.

Об'єкт дослідження - стійкість автопоїзда у граничних режимах руху. Мета роботи - розробка наукових основ забезпечення стійкості автопоїздів у граничних режимах руху шляхом вибору раціональних параметрів автомобіля-тягача та модулів причіпних ланок. Методи дослідження передбачали математичне моделювання руху автопоїздів, багатоваріантні розрахунки показників стійкості за різних значень конструктивних і компоувальних параметрів, експлуатаційних факторів. Предмет дослідження - вплив параметрів конструкції автомобіля-тягача, напівпричепи на стійкість автопоїзда у граничних режимах руху. Проблема, що вирішується: забезпечення стійкості і, як наслідок, підвищення безпеки руху як автопоїздів, так і всього транспортного потоку. Робота розповсюджується за договірною ціною.

73.03.18.0868/0216U002143

Підвищення тріщиностійкості та колієстійкості асфальтобетонного покриття автомобільних доріг і вулиць за рахунок застосування інноваційних технологій: Заключний звіт /Національний транспортний університет; Керівник Мозговий Володимир Васильович. – ДР 0114U005141. УДК 625.855.3.

194 с.

Виконано аналіз умов утворення тріщин та колійності в асфальтобетонному покритті. В роботі досліджено температурний режим роботи асфальтобетонного покриття в сучасних кліматичних умовах та встановлено основні закономірності впливу кліматичних параметрів, параметрів навантаження, параметрів конструкцій дорожнього одягу, рецептурно-технологічних параметрів на тріщино- та колієутворення. Розроблено вимоги до матеріалів для влаштування асфальтобетонного покриття підвищеної тріщино- та колієстійкості із застосуванням інноваційних технологій та

розроблено рекомендації з підвищення тріщиностійкості та колієстійкості асфальтобетонного покриття автомобільних доріг і вулиць.

73.03.18.0869/0216U002147

Наукові основи розробки інтелектуальних синергетичних систем управління проектами: Заключний звіт /Національний транспортний університет; Керівник Данчук Віктор Дмитрович. – ДР 0114U000118. УДК 65.012.2.

217 с.

Об'єкт дослідження: інтелектуальні синергетичні системи управління. Предмет дослідження: методи та моделі розробки інтелектуальних синергетичних систем управління. Мета роботи - створення наукових основ розробки інтелектуальних синергетичних систем управління. У ході виконання роботи сформульовані фундаментальні основи розробки відкритих інтелектуальних ІС, що функціонують на принципах синергетики. Розроблено нову синергетичну модель функціонування інтелектуальної системи управління, яка відрізняється від існуючих інтеграцією розподілених агентів з природним та штучним інтелектом, що приймають участь в управлінні проектами. Запропоновано підходи щодо забезпечення самоорганізації процесів управління на основі розробленої концепції системно-синергетичного підходу в управлінні проектами. Впровадження інтелектуальних синергетичних систем на основі цієї концепції дозволить забезпечити більшу гнучкість та ефективність управління проектами та програмами в організаціях різного типу діяльності. Очікувана від реалізації синергії даного комплексного підходу дозволяє створювати ефект, який значно перевищує адитивний ефект при використанні класичного системного підходу в управлінні окремими проектами або елементами комплексних проектів. Сформульовані теоретичні підходи щодо забезпечення управління якістю наукових проектів на основі самоорганізації бази знань корпоративної інформаційної системи управління проектами та програмами з використанням даних, що надходять ззовні системи під впливом зовнішніх факторів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

73.34 Водний транспорт

73.03.18.0870/0416U001044

Прихно Юлія Євгенівна. Мультипроектне управління розвитком судноплавних компаній: Дис... к.т.н. /Одеський національний морський університет. – Захищена 17.12.2015.

УДК 656.611. 2: 656.07.

162 с.: 14 табл., 28 іл. – Бібліогр.: 112 назви.

Дисертаційна робота присвячена підвищенню ефективності діяльності судноплавних компаній на основі використання проектного підходу. В роботі розроблено модель формування змісту мультипроектного розвитку судноплавної компанії; запропоновано концептуальну модель формування портфеля проектів на стратегічному рівні; удосконалено систему збалансованих показників судноплавної компанії.

73.03.18.0871/0216U000983

Підвищення паливно-екологічних показників суднових дизельних установок шляхом раціонального використання їх енергетичних резервів: Заключний звіт /Чорноморський державний університет імені Петра Могили; Керівник Сирота Олександр Архипович. – ДР 0113U007951. УДК 621.57.

158 с.

Робота присвячена підвищенню паливно-екологічних показників суднових дизельних установок. Розглянуто питан-

ня раціонального використання вторинних енергоресурсів, застосування водневих домішок до основного дизельного палива, а також деякі схемні рішення пропульсивних комплексів з одно-, дво- та тридизельними установками. Робота передається за кордон за договірною ціною.

73.03.18.0872/0216U002175

Забезпечення безпеки мореплавства в Маріупольському морському регіоні: Заключний звіт /Азовський морський інститут Одеської національної морської академії; Керівник Берестовой Анатолій Михайлович. – ДР 0116U002060. УДК 656.6.052.

62 с.

Об'єкт дослідження - судноплавство, морські шляхи, морські канали. Мета роботи - забезпечення безпеки мореплавства. Метод дослідження - факторний, структурний аналіз та синтез складних систем, дослідження операцій, логістики, контролінгу, економіко-математичного моделювання, багатокритеріальної оптимізації. Виявлені нові фактори впливу геофізичних, метеорологічних, навігаційних, соціальних аспектів на безпеку мореплавства в регіоні та методи їх обліку при плануванні та здійсненні рейсів.

73.03.18.0873/0216U002176

Підвищення ефективності мореплавства в морському регіоні Східної України: Заключний звіт /Азовський морський інститут Одеської національної морської академії; Керівник Берестовой Анатолій Михайлович. – ДР 0116U002061. УДК 656.6.052.

98 с.

Об'єкт дослідження - судноплавство, морські шляхи, морські канали. Мета роботи - забезпечення безпеки мореплавства. Метод дослідження - факторний, структурний аналіз та синтез складних систем, дослідження операцій, логістики, контролінгу, економіко-математичного моделювання, багатокритеріальної оптимізації. Виявлені нові фактори впливу геофізичних, метеорологічних, навігаційних, соціальних аспектів на безпеку мореплавства в регіоні та методи їх обліку при плануванні та здійсненні рейсів.

73.39 Трубопровідний транспорт

73.03.18.0874/0216U000779

Розроблення системи і підготовка апаратурного забезпечення діагностичних обстежень підземних трубопроводів: Заключний звіт /Фізико-механічний

інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України; Керівник Джала Роман Михайлович. – ДР 0115U004004. УДК 681.518.3:537.8:620.1:621.613.2:656.36.

151 с.

Проведено натурні випробування на трасах магістральних газопроводів виготовлених зразків апаратури БВС-К - безконтактних вимірювань струмів і глибини залягання ПТ та ВПП-М - контактних вимірювань постійних і змінних електричних напруг і поляризаційного потенціалу для діагностичних обстежень стану протикорозійного захисту ПТ. Розроблено технічний опис та інструкцію до експлуатації апаратури БВС-К і ВПП-М.

73.03.18.0875/0216U000795

Підготовка довідкового посібника "Методи та засоби протикорозійного захисту об'єктів нафтогазового комплексу": Заключний звіт /Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України; Керівник Черватюк Володимир Арсенович. – ДР 0115U004020. УДК 621.9.048.06:656.36.

299 с.

Метою роботи є розроблення, підготовка та видрук довідникового науково-технічного посібника "Методи та засоби протикорозійного захисту Об'єктів нафтогазового комплексу", який буде містити аналіз та узагальнення сучасних наукових та інженерних підходів до вибору протикорозійних матеріалів, технологій, обладнання, методи і засоби протикорозійного захисту об'єктів нафтогазового комплексу та методи контролю захисних покриттів. Проведено вивчення та аналіз стану наукових досліджень, національних, галузевих, відомчих нормативних документів, та нормативних актів, які стосуються теми протикорозійного захисту резервуарів, запропонована концепція розробки та побудови нормативного документу, яка розглядає вимоги до антикорозійних покриттів, їх товщину, термін служби, умови експлуатації, типи антикорозійних систем для зовнішньої та внутрішньої поверхні, послідовність та технологічну схему процесу нанесення, вимоги до навколишнього середовища під час проведення робіт, вимоги до підготовки поверхні металу, вимоги до лакофарбових матеріалів та їх підготовки і нанесення, ліквідацію дефектів в покритті, вимоги до контролю та прийомки покриттів, обладнання для їх нанесення, техніку безпеки при виконанні ізоляційних робіт.

73.03.18.0876/0216U000800

Створення нових інгібіторів корозії металів для нафтогазової промисловості із застосуванням екологічно безпечних поверхнево-активних речовин: Заключний звіт /Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України; Керівник Похмурський Василь Іванович. – ДР 0114U000835. УДК 621.193:678.643:656.36.

73 с.

Встановлено, що біогенні поверхнево-активні речовини (продукти біосинтезу бактеріального штаму *Pseudomonas* sp. PS-17) і ефективними інгібіторами корозії алюмінієвого сплаву Д16Т у дистильованій воді та 0,1% розчині натрій хлориду. Механізм інгібування корозії полягає в адсорбції їх молекул речовин на поверхні алюмінієвого сплаву з утворенням бар'єрної плівки.

73.03.18.0877/0216U002178

Дослідження перспектив довгострокового розвитку та функціонування системи газопостачання України в умовах інтеграції ринків природного газу: Заключний звіт /Інститут загальної енергетики НАН України; Керівник Кулик Михайло Миколайович. – ДР 0113U002034. УДК 656.56 + 622.324.5.

141 с.

Об'єкт дослідження - система газопостачання України. Мета роботи - удосконалення математичного забезпечення та програмно-інформаційних засобів для визначення напрямів довгострокового розвитку та функціонування системи газопостачання України в умовах інтеграції ринків природного газу на перспективу до 2040 року. Для технологічних об'єктів газової галузі розроблено нові детерміновано-стохастичні математичні моделі визначення техніко-економічних показників ефективності їх роботи протягом життєвого циклу. Удосконалено оптимізаційну модель довгострокового розвитку та функціонування системи газопостачання країни в сучасних умовах, в якій запропоновано використати новий критерій оптимізації та введено нові додаткові обмеження для врахування умов неповного завантаження газотранспортної системи та можливих змін у її структурі, надходження реверсних потоків газу, будівництво регазифікаційного терміналу та видобуток нетрадиційних газів в Україні. Розроблено нові та вдосконалено існуючі програмно-інформаційні засоби для реалізації цих моделей, створено базу даних об'єктів газової галузі України.

Розроблено прогнози видобування природного газу в Україні та завантаження її газотранспортної системи, обґрунтовано напрями довгострокового розвитку системи газопостачання України в умовах інтеграції ринків природного газу у перспективі до 2040 року. Робота передається за кордон за договірною ціною.

73.41 Промисловий транспорт

73.03.18.0878/0416U000163

Бейгул Всеволод Олегович. Обґрунтування раціональних параметрів підйомно-зчеплювальних пристроїв буксировщиків кар'єрних автосамоскидів: Дис... к.т.н. /Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В.А. Лазаряна. – Захищена 24.12.2015. УДК 629.025:539.4.

116 с.: 2 табл., 32 іл. – Бібліогр.: 72 назви.

Об'єкт дослідження - процес формування зовнішніх навантажень та внутрішніх зусиль у силових елементах підйомно-зчеплювальних пристроїв буксировщиків кар'єрних автосамоскидів. Предмет дослідження - параметри силових елементів підйомно-зчеплювальних пристроїв буксировщиків кар'єрних автосамоскидів. У роботі захищаються нова математична модель формування зовнішніх навантажень, сприйняття та передачі внутрішніх зусиль у силових елементах підйомно-зчеплювальних пристроїв кар'єрних автосамоскидів.

76 МЕДИЦИНА І ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

76.01 Загальні питання медицини й охорони здоров'я

76.03.18.0879/0516U000047

Яковенко Володимир Костянтинівич. Науково-теоретичне обґрунтування підходів до управління якістю при розробці та виробництві рослинних лікарських засобів: Дис... д.фарм.н. /Національний фармацевтичний університет. – Захищена 18.12.2015.

УДК 615.07:615.014:615.322:615.451:658.562.

384 с.: 82 табл., 61 іл. – Бібліогр.: 259 назв.

Дисертаційна робота присвячена науковому обґрунтуванню теоретичних і прикладних підходів до забезпечення якості лікарських засобів рослинного походження на етапах фармацевтичної розробки та виробництва. Проведено якісний і кількісний аналіз ризиків виробництва та визначено шляхи для їх мінімізації. Експериментально доведено прийнятність запропонованої методології шляхом фармацевтичної розробки й упровадження у виробництво двох оригінальних рослинних лікарських засобів "Клімасед" та "Пікосен". Розроблено промислову технологію, здійснено валідацію технологічного процесу та проведено кваліфікацію технологічного обладнання. Вивчено фізико-хімічні властивості розроблених препаратів, запропоновано методики якісного та кількісного аналізу діючих речовин у них, затверджено аналітичну нормативну документацію на оригінальні лікарські засоби "Клімасед" та "Пікосен" і досліджено їх стабільність. Розроблено документи системи управління якістю щодо проведення вхідного контролю лікарської рослинної сировини, кваліфікації обладнання, валідації технології, управління ризиками якості при виробництві лікарських засобів рослинного походження.

76.03.18.0880/0216U001061

Вивчення клітинних механізмів нейропротекторної дії гліпролінів при системних пошкодженнях нейронів: Заключний звіт /Інститут фізіо-

логії ім. О. О. Богомольця НАН України; Керівник Федулова Світлана Анатоліївна. – ДР 0114U005000. УДК 612.822 + 576.32/.36.

48 с.

Встановлено, що пептиди групи гліпролінів стимулюють синаптогенез та стабілізують кальцієвий гомеостаз в кокультурі центральних нейронів при моделюванні системних пошкоджень.

76.03 Медико-біологічні дисципліни

76.03.18.0881/0416U000040

Матлай Ольга Іванівна. Зв'язок алельного поліморфізму гена метилентетрагідрофолатредуктази (MTHFR) з розвитком ішемічних інсультів: Дис... к.мед.н. /Сумський державний університет. – Захищена 18.12.2015.

УДК 616.831-005.1-06:616.12-005.4:575.113.2(043.3).

167 с.: 42 табл., 10 іл. – Бібліогр.: 247 назв.

Дисертація присвячена виявленню впливу генетичних чинників (однонуклеотидних поліморфізмів С677Т та А1298С гена метилентетрагідро-фолатредуктази (MTHFR)) на розвиток ішемічного атеротромботичного інсульту (ІА-ТІ). Встановлено частоти алелів і генотипів поліморфних варіантів С677Т та А1298С гена MTHFR у представників української популяції і вперше досліджено їх асоціацію з ішемічним атеротромботичним інсультом.

76.03.18.0882/0416U000251

Калужина Оксана Володимирівна. Патологічна анатомія легеневої артерії та аорти у плодів та новонароджених від матерів з ускладненою вагітністю: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 29.12.2015.

УДК 616.131/.132-053.13/.31-091:618.3-06:616.8-009.24(043.3).

181 с.: 57 табл., 19 іл. – Бібліогр.: 248 назв.

У результаті дисертаційного дослідження виявлено, що прееклампсія матері спричиняє зміни морфофункціонального стану легеневої артерії та аорти плодів та новонароджених, що має вияв у формуванні та посиленні склеротичних процесів у базальних мембранах ендотелію, у середній, зовнішній оболонках; порушенні трофіки ендотеліоцитів з подальшою їх десквамацією; зменшенні щільності розташування гладких міоцитів у полі зору; підвищенні щільності розташування клітин, експресуючих рецептори CD16. Визначено, що прееклампсія призводить до збільшення відносного об'єму колагенових волокон, а не еластичних у стінці досліджуваних судин, як при хронічній внутрішньоутробній гіпоксії. Прееклампсія різних ступенів тяжкості проявляється в збільшенні оптичної щільності світіння колагенів III та I типів у медії та адвентиції легеневої артерії та аорти, тоді як при кисневій недостатності зростає оптична щільність світіння тільки більш зм'ятого колагену I типу на фоні зниження оптичної і щільності світіння колагену III типу. Аналіз архівного матеріалу виявив тенденцію до зниження частоти зустрічності прееклампсії з року в рік (2006-2010 рр.) та наявність екстрагенітальної, генітальної патології, їх поєднання, певного вікового періоду (18-25 років) серед факторів ризику для розвитку прееклампсії. Отримані дані дозволяють обґрунтувати необхідність виокремлення груп ризику щодо розвитку судинної патології у дітей від матерів, вагітність яких ускладнилася прееклампсією та хронічною внутрішньоутробною гіпоксією.

76.03.18.0883/0416U000252

Загородня Людмила Іванівна. Особливості

патогенезу порушень водно-сольового обміну у хворих на хронічну серцеву недостатність та обґрунтування шляхів їх корекції:

Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 29.12.2015.

УДК 616.1-008.46-036.12-06 : 612.015.31]-092-08.

138 с.: 14 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 271 назв.

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та вивчення актуального наукового завдання, присвяченого вивченню патогенетичного обґрунтування для удосконалення лікування хворих на хронічну серцеву недостатність та порушеною систолічною функцією лівого шлуночка та на фоні ішемічної хвороби серця та гіпертонічної хвороби на підставі вивчення механізмів водно-сольового обміну та корекції його порушень на фоні базисної терапії хронічної серцевої недостатності. Показано, що у хворих на хронічну серцеву недостатність з порушеною систолічною функцією на фоні ішемічної хвороби серця та гіпертонічної хвороби маніфестують прояви кардіоренального синдрому II типу у вигляді зниження фільтраційної та концентраційної функції нирки, тісно пов'язаного з порушенням систолічної функції лівого шлуночка, що свідчить про формування кардіоренального синдрому та взаємне обтяження патології серцево-судинної системи та хронічної хвороби нирок. При застосуванні у складі комплексної терапії пентоксифіліну у 43 (81,1 %) пацієнтів вдалося знизити прояви ознак застійної серцевої недостатності і підвищити швидкість клубочкової фільтрації, у 27 (50,9 %) пацієнтів - нівелювати ознаки протеїнурії. За рахунок підвищення швидкості клубочкової фільтрації та нормалізації процесів канальцевого транспорту, нормалізувалося добове виведення електролітів (калію, натрію і хлору) у 37 (69,3 %) пацієнтів. Комплексна терапія із застосуванням похідних метилксантину дозволила підвищити толерантність до фізичного навантаження (473,8+/-6,1) при виконанні проби з 6-хвилинною ходьбою, поліпшити якість життя, нормалізувати функціональний нирковий резерв.

76.03.18.0884/0416U001012

Береговий Сергій Михайлович. Роль транскрипційного фактору Egr-1 в патогенезі виразкової хвороби шлунка: Дис... к.б.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 28.12.2015.

УДК 577.12:612.35:612.34:616.33-008.821.14.

148 с.: 1 табл., 39 іл. – Бібліогр.: 190 назв.

Отримані результати показали, що редокс-чутливі транскрипційні фактори Egr-1 та Sp1 вступають в конкурентну взаємодію на ранніх етапах розвитку стрес- та аспірин-викликаних уражень в слизовій оболонці шлунка (СОШ) щурів. Рівень протеїну та мРНК Egr-1 в СОШ зростає, напроти - рівень Sp-1 зменшується. За умов етанол-викликаних виразок рівень Egr-1 не змінюється, проте рівень Sp-1 зростає. Підвищення рівня VEGF було характерною ознакою розвитку уражень шлунку за дії стресу, аспірину та етанолу. Рівень bFGF поступово підвищувався на фоні стрес- та аспірин-викликаних уражень шлунку і, навпаки, знижувався за дії етанолу. Розвиток ерозивно-виразкових уражень в шлунку за дії стресу супроводжувався зниженням парціального тиску кисню в клітинах СОШ, що спричиняло збільшення рівня транскрипційного фактора HIF-1 альфа у відповідь на гіпоксію та зменшення рівня білкових SH-груп, що свідчить про зрушення в редокс-статусі тканини та може бути опосередкованим доказом активації редокс-чутливого транскрипційного фактору Egr-1. На ранніх етапах стрес-викликаних уражень шлунку підвищення концентрації гормону стресу кортизолу в сироватці крові асоціюється з активацією Erk1/2 MAP-кіназного шляху та не впливає на р38. Пригнічення активності Erk1/2 селективним ін-

гібітором PD98059 призводило до більш агресивного розвитку уражень шлунку, що супроводжувалося зниженням рівня Egr-1, і, відповідно, про-ангіогенних факторів VEGF та bFGF.

76.03.18.0885/0416U001049

Куцяк Олександр Анатолійович. Інформаційна технологія підтримки прийняття рішень лікарем на основі характеристик самостійного дихання: Дис... к.т.н. /Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України. – Захищена 13.01.2016.

УДК 004[615.471+616.24-71].

150 с.: 8 табл., 45 іл. – Бібліогр.: 74 назви.

У дисертаційній роботі розв'язано важливу науково-технічну прикладну задачу підвищення ефективності діагностичного процесу захворювань системи дихання за рахунок створення інформаційної технології підтримки прийняття рішень лікарем на основі характеристик самостійного дихання. Визначено інформативні характеристики самостійного дихання на основі аналізу показників дихального циклу. В роботі розроблено метод визначення стану функції самостійного дихання пацієнта, який об'єднує одержання первинних показників вентиляційної функції легень, спосіб обчислення показників дихального циклу, застосування критеріїв та вирішувальних правил. Запропонований метод дозволяє віднесення стану функції самостійного дихання пацієнта за інформативними показниками вентиляційної функції легень до відповідного класу. Розроблено інформаційну технологію підтримки прийняття рішень лікарем на основі характеристик самостійного дихання з урахуванням запропонованого методу. Інформаційна технологія забезпечує виконання трьох режимів: контроль та візуалізація критичних станів функції самостійного дихання у пацієнтів, моніторинг стану функції самостійного дихання у пульмонологічних хворих, визначення стану функції самостійного дихання для діагностування пацієнта, а також надання лікарю цифрової та візуалізованої інформації для подальшого прийняття лікувально-діагностичних рішень.

76.13 Медична техніка

76.03.18.0886/0216U000954

Магнітно-резонансна томографія в діагностиці остеопоротичних компресійних переломів хребта: Заключний звіт /Державний заклад "Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України"; Керівник Мягков Олександр Павлович. – ДР 0113U001610. УДК 616.711-001.5-073.756.8.

63 с.

Вперше отримані дані про структурні зміни тіл хребців у вигляді візуалізації вени Бреше у хворих із порушеннями мінеральної щільності кісток (при остеопенії в 93,9 %, а при остеопорозі в 71 % спостережень); вперше у хворих із порушеннями мінеральної щільності кісток запропоновано критерії діагностики прихованих остеопоротичних переломів тіл хребців; уточнено та доповнено наукові дані про зміни тіл хребців і міжхребцевих дисків у хворих на остеопенію і остеопороз; доповнено наукові дані про - вікову конверсію червоного кісткового мозку і встановлено її додатковий варіант(судинний), МРТ семіотику гострих остеопоротичних переломів з визначенням термінів їх загоєння, МРТ семіотику метастатичних компресійних переломів хребта, можливості МРТ в диференційній діагностиці цих переломів.

76.03.18.0887/0216U001307

Програмний модуль морфологічного аналізу

мамограм на основі нелінійної фільтрації цифрових напівтонових зображень: Заключний звіт /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"; Керівник Поворознюк Анатолій Іванович. – ДР 0115U001307. УДК 615.47:616-073.7.

23 с.

Об'єкт дослідження - процес цифрової обробки напівтонових зображень мамограм. Мета роботи - розробка методу підвищення якості візуалізації мамограм і програмна реалізація методу. Методи дослідження - цифрова фільтрація напівтонових зображень, нелінійні методи корекції яскравості напівтонових зображень, методи накладення напівтонових зображень. Наукова новизна - математична модель зображення молочної залози на мамограмі, що враховує властивості реєстрованих зображень; метод підвищення якості візуалізації мамограм на основі розробленої моделі та існуючих методів цифрової обробки напівтонових зображень. Практична цінність - розроблено програмний модуль у вигляді бібліотеки DLL з інтерфейсом, який дозволяє вбудувати його в програмне забезпечення цифрових рентгенівських мамографічних комплексів MADIS і SYMA.

76.29 Клінічна медицина

76.03.18.0888/0416U000049

Чуб Ольга Ігорівна. Оптимізація антибіотикотерапії хворих на хронічний пієлонефрит, що поєднується із цукровим діабетом 2 типу шляхом оцінки плазмід-індукованої резистентності: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 28.12.2015.

УДК 616.61-002.3-036.1-06:616.379-008.64]-085.33+615.015.8. 172 с.: 16 табл., 76 іл. – Бібліогр.: 130 назв.

В дисертаційній роботі досягнуто вирішення наукового завдання - покращення діагностики та підвищення ефективності лікування хворих на хронічний пієлонефрит і супутній цукровий діабет 2 типу на підставі вивчення та розробки методів подолання генних механізмів антибіотикорезистентності індукованих плазмідами. Наявність плазмід-індукованих механізмів резистентності серед хворих на ХП і супутній ЦД 2 типу, складає 31,5% (23/73), тоді як у пацієнтів без діабету - 25% (8/32). Гени ?LPC визначені домінуючими в обох групах. Встановлені основні фактори, пов'язані з виявленням плазмідних генів: ХХН III (OR 2,03) та IV стадій (OR 1,1), АГ (OR 2,57), наявності епізодів перенесеного простатиту або циститу, вік старше 55 років (OR 3,05), факт стаціонарного лікування (OR 2,02), тривалість хронічного пієлонефриту більше 10 років (OR 1,97), прийом антибіотиків упродовж останнього року з різних причин (OR 1,41). Був розроблений алгоритм діагностики плазмід-індукованих механізмів резистентності у хворих на ХП і ЦД 2 типу та алгоритм диференційованого призначення антибіотикотерапії хворим на ХП і супутній ЦД 2 типу залежно від наявності плазмід-індукованих механізмів резистентності.

76.03.18.0889/0416U000056

Бичковський Віктор Борисович. Покращення результатів хірургічного лікування у хворих на туберкульоз легень із застосуванням лікувальної фібробронхоскопії: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 29.12.2015.

УДК 616.24-002.5-089:615.015.8.001.5.

157 с.: 28 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 143 назви.

Метою дисертації є підвищення ефективності хірургічного лікування хворих на туберкульоз легень шляхом розробки нових методів профілактики респіраторних ускладнень при оперативних втручаннях: резекції легень,

резекції легені з коригуючою торакопластикою та первинною торакопластикою. Розроблена методика профілактики респіраторних ускладнень при резекції легені дозволяє підвищити ефективність хірургічного лікування хворих на туберкульоз легень на 16,6 %. Доведено, що розроблена методика профілактики респіраторних ускладнень при резекційних методах з коригуючою торакопластикою у хворих на ТБ легень дозволила підвищити ефективність хірургічного лікування на 21,2 %. Доведено, що розроблена методика профілактики респіраторних ускладнень при первинній торакопластиці у хворих на ТБ легень дозволила підвищити ефективність хірургічного лікування на 19,6 %. Розроблений комплекс заходів профілактики післяопераційних ускладнень при хірургічному лікуванні хворих на туберкульоз легень.

76.03.18.0890/0416U000063

Гуцуляк Віталій Іванович. Лікування хворих з переломами кісток гомілки з використанням апарата зовнішньої фіксації з можливістю адаптації форми до конфігурації кінцівок: Дис... к.мед.н. /ДУ "Інститут травматології та ортопедії Національної академії медичних наук України". – Захищена 15.12.2015.

УДК 616-089+616.001.5+616.717+616.718.

223 с.: 25 табл., 115 іл. – Бібліогр.: 219 назв.

Дисертація присвячена питанням підвищення ефективності лікування хворих з переломами кісток гомілки шляхом застосування апарата зовнішньої фіксації оригінальної конструкції. Розроблено та впроваджено в практику універсальний апарат для черезкісткового остеосинтезу, який завдяки можливості компоновання опор у формі, наближеній до форми сегментів, дозволяє оптимізувати органометричність зовнішньої конструкції, зменшити її габарити та металоємність, що, в свою чергу, забезпечує підвищення комфортності апарату лікування для хворого. Проведені біомеханічні дослідження довели, що при прикладанні змінюючих зусиль на стиснення, згин та кручення, універсальний апарат для черезкісткового остеосинтезу, завдяки більш ефективній геометрії опор, забезпечує більшу жорсткість фіксації фрагментів у порівнянні з апаратом Илизарова, що дозволяє проводити раннє функціональне навантаження травмованої кінцівки. В дослідженні наведено порівняльний аналіз ефективності лікування 80 хворих з переломами кісток гомілки методом черезкісткового остеосинтезу з використанням апаратів різних типів конструкції. Клінічна ефективність застосування універсального апарата доведена скороченням термінів консолідації, покращенням анатомо-функціональних результатів лікування та зменшенням кількості ускладнень.

76.03.18.0891/0416U000068

Абді Мохамед Шіхаб. Формування системи гарантії якості в лабораторній діагностиці в умовах реформування охорони здоров'я України: Дис... к.б.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 28.12.2015.

УДК 616-074/.078.006.015.5:614.2(477):35.

216 с.: 4 табл., 20 іл. – Бібліогр.: 185 назв.

Дисертація присвячена розробці шляхів удосконалення організації роботи медичних лабораторій; метрологічного забезпечення єдності, достовірності та співставлення результатів лабораторних досліджень; впровадженню національних та міжнародних стандартів з лабораторної медицини і процедури акредитації, підтвердженню компетентності медичних лабораторій в умовах реформування охорони здоров'я України.

76.03.18.0892/0416U000088

Калиновський Сергій Валерійович. Оптимізація діагностики і хірургічного лікування первинних гриж білої лінії живота: Дис... к.мед.н. /Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова. – Захищена 28.12.2015.

УДК 617.55-007.43-089-07.

280 с.: 70 табл., 76 іл. – Бібліогр.: 304 назви.

Об'єкт – первинна грижа білої лінії живота (ГБЛЖ) з ускладненим і неускладненим перебігом; мета – покращити результати хірургічного лікування хворих на первинну грижу білої лінії живота шляхом удосконалення доопераційної діагностики і застосування індивідуальних хірургічних методів лікування; методи – антропометричний, макроскопічний, гістологічний, УЗ та КТ-дослідження, клінічний, визначення якості життя пацієнтів, статистичного аналізу; результати – вперше відокремлені особливості тілобудови, соматотипу, компонентного складу тіла хворих на ГБЛЖ; визначені особливості будови БЛЖ, закономірності в кількості та діаметрі колагенових і еластичних волокон БЛЖ осіб з грижою; вивчені особливості анатомії передньо-бічної стінки живота хворих на первинну ГБЛЖ за допомогою УЗ-діагностики та КТ, доведено достовірність отриманих результатів, шляхом порівняння їх з морфологічним дослідженням; створений ал-горитм діагностики хворих на первинну ГБЛЖ; розроблені та обґрунтовані нові методи хірургічного лікування хворих на первинну ГБЛЖ; вивчена якість життя хворих на первинну ГБЛЖ, оздоровлених авто- та алопластичними методами; галузь – медицина.

76.03.18.0893/0416U000093

Бузмаков Дмитро Леонідович. Обґрунтування вибору мініінвазивного хірургічного втручання у хворих на післятромботичну хворобу: Дис... к.мед.н. /ДУ "Національний інститут хірургії та трансплантології імені О.О.Шалімова". – Захищена 24.12.2015.

УДК 616.14 - 002; 616.14 - 089.

189 с.: 52 табл., 32 іл. – Бібліогр.: 230 назв.

Дисертаційна робота присвячена вирішенню актуально-го завдання - удосконалення діагностики й вибору методу відновного лікування пацієнтів з приводу післятромботичної хвороби нижніх кінцівок. В Україні у 2013 р. встановлений стабільно високий рівень інвалідності на тлі низької (1,4%) частоти повної реабілітації пацієнтів. Встановлені основні інвалідизуючі чинники при післятромботичній хворобі, які дозволили розробити удосконалений діагностично-лікувальний алгоритм. Застосування паогенетично обґрунтованого обсягу мініінвазивних хірургічних втручань дозволило досягти у 90,7% пацієнтів відмінних і хороших результатів завдяки зменшенню частоти патологічного рефлюксу на 34,8%, нормалізації субфасціальних тиску, зниження активності венозного тромбогенезу на 24,0%, активізації фібринолізу у регіонарному кровотоку на 60,0%. Проведення паогенетично обґрунтованого оперативного лікування сприяло зменшенню тяжкості венозної недостатності на 34,9%, поліпшенню якості життя пацієнтів.

76.03.18.0894/0416U000114

Кисельова Наталія Валентинівна. Комплексні діагностика та лікування гемангіом щелепно-лицевої ділянки у дітей: Дис... к.мед.н. /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця. – Захищена 17.12.2015.

УДК 616.716.8+617.52]006.311.03-053.2-07-08.

150 с.: 18 табл., 40 іл. – Бібліогр.: 202 назви.

Дисертація присвячена підвищенню якості діагностики та лікування судинних новоутворень ШЛД у дітей шляхом

розробки комплексу діагностичних і лікувальних заходів залежно від форми, локалізації, розмірів, темпу росту судинного новоутворення і віку дитини. Робота ґрунтується на результатах аналізу 196 історій хвороб і обстеженні та лікуванні 141 дитини віком від 1 місяця до 15 років з судинними новоутвореннями ШЛД. Визначено інформативність, послідовність та об'єм застосування додаткових методів діагностики (ДГ, МРТ, КТА, ангіографії) при всіх формах судинних новоутворень ШЛД у дітей. Обґрунтовано ефективність застосування медикаментозної терапії при лікуванні дитячих гемангіом. Запропоновано нові методи хірургічного лікування судинних новоутворень м'яких тканин на основі щадних хірургічних прийомів. Доведено ефективність розробленого діагностично-лікувального комплексу дій при судинних новоутвореннях м'яких тканин та кісток на основі диференційованого застосування методів діагностики та лікування.

76.03.18.0895/0416U000136

Лебедева Єлизавета Олегівна. Роль звивистості коронарних судин в розвитку ішемії міокарда: Дис... к.мед.н. /ДУ "Національний інститут серцево-судинної хірургії ім. М.М. Амосова НАМН". – Захищена 12.01.2016.

УДК 616.127-005.4:616.132.2-007.2]-71.

143 с.: 28 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 176 назв.

Дисертаційна робота є першим вітчизняним дослідженням з проблеми ролі конфігурації коронарних артерій (КА) в розвитку ішемії міокарда. З використанням загальноклінічних, інвазивних та неінвазивних інструментальних методів дослідження виявлено, що серед обстежених хворих ішемічною хворобою серця (ІХС) звивистість основних гілок КА зустрічається ізольовано або в поєднанні з іншою кардіальною патологією у 9,4 %; порівняно перфузію міокарда лівого шлуночка (ЛШ) в ділянках васкуляризації звивистими та незвивистими КА. Визначено діагностичну значущість звивистості КА у хворих ІХС в залежності від наявності гемодинамічно значущого атеросклеротичного ураження судинної стінки: провідна роль в розвитку ішемії міокарда належить звивистій конфігурації КА за його відсутності та другорядна - при приєднанні гемодинамічно значущого стенозу. Показано, що у пацієнтів з відсутніми ангіографічними ознаками атеросклеротичного ураження судинної стінки звивистість КА може призводити до ішемії міокарда, яка у 98 % пацієнтів проявляється типовим для ІХС больовим синдромом та у 23,8 % пацієнтів - гострими порушеннями коронарного кровообігу в анамнезі, зниженням індексу перфузії міокарда ЛШ в ділянках васкуляризації звивистими вінцевими артеріями та зменшенням функціональних резервів серця. У пацієнтів із гемодинамічно значущим атеросклеротичним ураженням судинної стінки звивистість КА є фактором порушення коронарної гемодинаміки, здатним збільшити частоту розвитку аневризм ЛШ (за даними ЕХО-КГ до 16,4 %, за даними КВГ до 21,0 %).

76.03.18.0896/0416U000160

Стойко Іван Вікторович. Фізіологічна технологія лікування пацієнтів з переломами дистальних метаепіфізів кісток гомілки (переломами pilon): Дис... к.мед.н. /Державна установа "Інститут патології хребта та суглобів імені професора М.І. Ситенка Національної Академії медичних наук України". – Захищена 18.12.2015.

УДК 616.718.5/6-001.5-089.84.

169 с.: 15 табл., 74 іл. – Бібліогр.: 160 назв.

Об'єкт дослідження: лікування переломів дистальних метаепіфізів кісток гомілки. Мета: розробити технологію лікування хворих з ушкодженнями дистальних метаепіфізів

кісток гомілки, спрямовану на зменшення травматичності хірургічних втручань та раннє відновлення функції кінцівки. Методи: клінічний, рентгенологічний, стенодія випробування (дослідження механічних властивостей полімерних матеріалів), математичне моделювання (метод кінцевих елементів), статистичний. Удосконалена методика передопераційного планування хірургічного лікування переломів pilon, в основу якої покладено інформативність використання прийому "тракційний тест". Методом математичного моделювання визначено зони гомілки та стопи, які є найбільш навантаженими. Ними виявилися: задній край дистального метаепіфіза великогомілкової кістки, задні відділи п'яткової та надп'яткової кісток. Максимальні напруження в цих зонах сягають 10-11 МПа, а використання зовнішніх стрижневих апаратів дозволяє значно зменшити ці напруження. Уперше досліджені механічні властивості сучасних імобілізаційних матеріалів (Softcast/Scotchcast), отримано значення модулів пружності ((656,0 +/- 44,5) та (1156,2 +/- 92,0 МПа відповідно) та встановлені особливості їхньої протидії зовнішнім навантаженням. Уперше вивчено розподіл напружень на моделі гомілки в разі переломів pilon, які виникають у фіксувальних пов'язках за умов осьових навантажень та навантажень на згинання, та встановлена відповідність фізико-технічних характеристик пов'язок на основі матеріалів Softcast/Scotchcast завданням функціональної стабілізації в разі переломів pilon. Використання функціонально-стабілізуювальних пов'язок Softcast/Scotchcast у процесі раннього функціонального лікування дозволило вперше отримати ефект функціонального ремоделювання суглобової поверхні великогомілкової кістки, що спостерігали клінічно та рентгенологічно. Розроблено технологію лікування хворих з ушкодженнями дистальних метаепіфізів кісток гомілки, яка передбачає диференційований вибір малотравматичних методів репозиції та фіксації відламків, а також раннього функціонального лікування. Застосування розробленої технології лікування переломів дистальних метаепіфізів кісток гомілки дало змогу суттєво зменшити кількість гнійно-некротичних ускладнень від 52-54 до 23,5 %. Використання функціонально-стабілізуювальних пов'язок на основі полімерних матеріалів Softcast/Scotchcast дозволило забезпечити умови раннього функціонального лікування пацієнтів з ушкодженнями pilon, ефективну профілактику вторинних деформацій сегмента та імобілізаційних ускладнень, функціональне ремоделювання суглобової поверхні великогомілкової кістки. Проведена клінічна апробація розробленої технології дозволила досягти 79 % добрих та відмінних результатів лікування. Усі запропоновані методичні та технологічні заходи впроваджені в клінічну практику КЗОЗ "Харківська міська багатопрофільна лікарня № 18", КЗОЗ "Харківська міська клінічна багатопрофільна лікарня № 17", КЗОЗ "Харківська міська клінічна багатопрофільна лікарня № 25". Травматологія та ортопедія

76.03.18.0897/0416U000183

Софілканич Михайло Михайлович. Удосконалення хірургічного та комплексного лікування хворих з гнійно-некротичними ускладненнями стопи діабетика: Дис... к.мед.н. /ДЗ "Запорізька медична академія післядипломної освіти МОЗ України". – Захищена 29.12.2015.

УДК 617.586:616.379-008.64-08.

153 с.: 28 табл., 3 іл. – Бібліогр.: 285 назв.

Дисертація присвячена новому розв'язанню наукової задачі сучасної гнійної хірургії - поліпшенню результатів лікування хворих на стопу діабетика, шляхом застосування хірургічних способів та не хірургічних методів корекції. Встановлено, що для хворих з гнійно-некротичними ускладненнями стопи діабетика притаманні мікроциркуляторні пору-

шення, виразливість яких залежить від етіологічного чинника та форми синдрому діабетичної стопи. З'ясовано, що подовжена блокада сидничого нерву дозволяє повноцінно провести обробку осередку інфекції, зменшити виразливість болювого синдрому, сприяє прискоренню репаративних процесів у рані та є альтернативою до інших методів знеболення. Впровадження в клінічну практику розпрацьованих методів лікування, дозволило зберегти опороздатність нижньої кінцівки за рахунок проведення "малих" ампутацій, зменшити кількість "високих" ампутацій з 14,9 % до 7,9% ($2=16,31$; $P<0,05$), знизити післяопераційну летальність з 8,0 % до 4,7 % ($2=6,69$; $P<0,05$) та скоротити терміни перебування в стаціонарі (з $(32,7\pm 1,6)$ до $(21,7\pm 2,4)$ ліжко/дів) ($t=3,34$; $P<0,05$).

76.03.18.0898/0416U000187

Коломієць Марина Володимирівна. Оптимізація діагностики та лікування хворих хронічною серцевою недостатністю із супутньою хронічною хворобою нирок на підставі вивчення особливостей порушень обміну ксантинів: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 25.12.2016.

УДК 616.12-008.46-07-085:616.61:547.857.4.

140 с.: 16 табл., 40 іл. – Бібліогр.: 138 назв.

Дисертація присвячена актуальному і перспективному напрямку - вивченню особливостей порушень метаболізму ксантинів у хворих хронічною серцевою недостатністю із супутньою хронічною хворобою нирок з метою покращення діагностики та оптимізації лікування даної категорії хворих. Встановлено особливу патогенетичну значущість порушень обміну ксантинів у прогресуванні серцевої недостатності при її поєднанні з хронічною хворобою нирок. У роботі визначена поширеність безсимптомної гіперурикемії серед хворих з поєднанням серцевої недостатності та хронічної хвороби нирок в українській популяції та виділено фактори, які сприяють порушенню обміну ксантинів при поєднаній патології. На основі отриманих даних обґрунтовано доцільність додаткового визначення активності ксантиноксидази та рівнів сечової кислоти у хворих хронічною серцевою недостатністю із супутньою хронічною хворобою нирок, оскільки в даній групі хворих відбувається зміна метаболічного шляху утворення сечової кислоти на оксидазний, що проявляється підвищенням активності ксантиноксидази та безсимптомною гіперурикемією. Проведений аналіз впливу діуретиків, інгібіторів ангіотензинперетворюючого ферменту, антагоністів рецепторів ангіотензину II, антагоністів мінералокортикоїдних рецепторів, ? адреноблокаторів, серцевих глікозидів на рівні сечової кислоти та активність ксантиноксидази дає ґрунтовні підстави для оптимізації терапевтичних підходів до лікування хворих з серцевою недостатністю у поєднанні з хронічною хворобою нирок при порушенні обміну ксантинів.

76.03.18.0899/0416U000256

Зеленчук Олег Валерійович. Хірургічне лікування хворих на ішемічну хворобу серця зі зниженою кількістю життєздатного міокарда: Дис... к.мед.н. /ДУ "Національний інститут серцево-судинної хірургії ім. М.М. Амосова НАМН". – Захищена 26.01.2016.

УДК 616.127-005.4-089+616.124.2-008.6.

163 с.: 39 табл., 28 іл. – Бібліогр.: 217 назв.

Дисертацію присвячено проблемі хірургічного лікування хворих на ішемічну хворобу серця з важкою серцевою недостатністю. Представлена робота є першим вітчизняним дослідженням, в якому узагальнені відомі та окреслені нові шляхи вирішення наукового завдання - стабілізація стану, покращення якості та подовження тривалості життя хво-

рих на ішемічну хворобу серця з важкою лівошлуночною дисфункцією шляхом оптимізації діагностики і хірургічного лікування. У роботі показано, що операції коронарного шунтування у хворих з низькою фракцією викиду лівого шлуночка при множинному ураженні вінцевих артерій мають добрі безпосередні та віддалені результати і є ефективним хірургічним методом лікування хворих ішемічною хворобою серця в порівнянні з ізольованою медикаментозною терапією. Розроблено і впроваджено в практику алгоритм вибору методу лікування хворих на ішемічну хворобу серця зі зниженою кількістю життєздатного міокарда з урахуванням ключових патогенетичних механізмів у кожного пацієнта.

76.03.18.0900/0416U000516

Михайлів Надія Петрівна. Тактика ведення жінок репродуктивного віку з гіперпластичними процесами ендометрія на фоні порушення мікробіоценозу статевих шляхів:

Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л.Шупика. – Захищена 11.12.2015.

УДК 618.14-006:618-002-036.12.

153 с.: 27 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 212 назв.

У роботі висвітлені особливості зниження частоти гіперпластичних процесів ендометрію (ГПЕ) у жінок репродуктивного віку з порушенням мікробіоценозу статевих шляхів на підставі вивчення клініко-мікробіологічних, ендокринологічних, імунологічних та морфологічних особливостей, а також удосконалення алгоритму діагностичних та лікувальних заходів. На основі комплексного клінічного та лабораторно-інструментального обстеження встановлено взаємозв'язок між клінічними, мікробіологічними, гістологічними порушеннями у жінок репродуктивного віку при поєднанні ГПЕ із порушенням мікробіоценозу статевих шляхів. Розширено наявні дані про патогенез гіперпластичних процесів ендометрія на фоні порушення мікробіоценозу статевих шляхів та науково обґрунтовано алгоритм лікувально-профілактичних заходів. Доведено ефективність спрямованої гістерорезектоскопічної та удосконаленої консервативної терапії в лікуванні ГПЕ у жінок з порушенням мікробіоценозу статевих шляхів. Запропоновано новий підхід до ведення жінок в репродуктивному віці з ГПЕ на фоні порушенням мікробіоценозу статевих шляхів. Розроблено та науково обґрунтовано комплекс діагностичних та лікувально-профілактичних заходів у жінок в репродуктивному віці з ГПЕ на фоні порушення мікробіоценозу статевих шляхів дозволив в 1,7 рази підвищити ефективність лікування при використанні запропонованого способу.

76.03.18.0901/0416U001011

Краснопольська Оксана Сергіївна. Роль венозного рефлюкса в розвитку та прогнозуванні гострого варикотромбофлебиту: Дис...

к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л.Шупика. – Захищена 28.12.2015.

УДК 616.14-002.1-007.64:616.14-008]-03.

168 с.: 24 табл., 42 іл. – Бібліогр.: 198 назв.

У даній роботі узагальнений досвід обстеження та лікування 200 хворих на ГВТФ великої підшкірної вени. На ріст тромбу впливають наступні гемодинамічні фактори: колатеральний скид, розповсюджений рефлюкс у глибокій венозній системі з неспроможними пронизними венами, взаємодія рефлюксів, утворення патологічного кола венозної циркуляції. Загроза поширення тромбу при ГВТФ ВПВ на гомілці через неспроможні пронизні вени на глибокі складає 12,2%. Тому термінові операції слід виконувати при безпосередній загрозі ТЕЛА (наявність ембологенного тромбу) або при переході тромбозу на глибокі вени (тромбоз пронизних вен, коли верхівка тромбу знаходиться за 5см або менше

до співгирла) або для профілактики останнього - атипів форми ГВТФ, коли розповсюджений рефлюкс доходить до верхівки тромба. У всіх інших випадках рекомендовані відтерміновані втручання.

76.03.18.0902/0416U001031

Терлецький Роман Валерійович. Клініко-інструментальна характеристика та прогнозування ураження органів-мішеней у дітей з первинною артеріальною гіпертензією:

Дис... к.мед.н. /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця. – Захищена 17.12.2015.

УДК 616.61-037:616.12-008.331.1-021.3-053.2.

118 с.: 14 табл., 20 іл. – Бібліогр.: 184 назви.

Дисертація присвячена оптимізації діагностики та прогнозування ураження органів-мішеней у дітей з первинною артеріальною гіпертензією. Наведено результати клінічних, лабораторних, інструментальних та генетичних методів дослідження, проведених у 145 хворих з первинною артеріальною гіпертензією. Вивчено генетичні передумови, особливості початку та перебігу захворювання, добовий профіль артеріального тиску в різних клінічних групах. Встановлено, що найбільш сильним та незалежним предиктором розвитку первинної АГ у дітей є однонуклеотидний поліморфізм генів MMP9 (C-1562 -> T) і поліморфізм 7-го екзону NOS3 (Glu298 -> Asp). Визначено функціональні зміни при первинній артеріальній гіпертензії в органах-мішенях за відсутності в них первинної органічної патології. Вперше з'ясовано особливості функціонування та стану паренхіми нирок як органа-мішені у дітей з первинною артеріальною гіпертензією, що проявляється у порушенні фільтраційної та екскреторної функцій, збільшенням часу венозної фази ниркового кровотоку і зниженні функціональної активності паренхіми із збереженням її функціонуючої кількості. Вперше вивчені особливості будови і кровотоку судин ший як органа-мішені у дітей з первинною артеріальною гіпертензією шляхом проведення доплерографії. Встановлено, що найбільше значення має дослідження товщини комплексу інтима-медіа, яке вказує на раннє ремоделювання судинної стінки внаслідок підвищеного артеріального тиску; розроблено критерії його оцінки для визначення ступеня тяжкості перебігу захворювання. Обґрунтовано доцільність розподілу хворих з первинною артеріальною гіпертензією за ступенем ризику ураження органів-мішеней відповідно до визначених показників, встановлених як маркери їх раннього пошкодження.

76.03.18.0903/0416U001080

Руденко Тетяна Миколаївна. Оптимізація діагностики ендотеліальної дисфункції при артеріальній гіпертензії в поєднанні з ожирінням та її корекція:

Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 18.12.2015.

УДК 616.12-008.331.1-008.9-092: [612.017+612.13+611.018.74]-085.22.

174 с.: 18 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 220 назв.

Дисертаційна робота присвячена питанням удосконалення діагностики та лікування АГ в поєднанні з ОЖ на основі вивчення кардіальних, судинних та гуморальних механізмів патогенезу АГ та розробленню на цій основі медикаментозної терапії цілеспрямованої дії. Обстежено 136 хворих на АГ, з них 104 - із надлишковою масою тіла та ОЖ і 32 хворих виключно з АГ I, II та III ступенів, а також 25 практично здорових осіб, які склали контрольну групу. Встановлено, що прогностична значущість ЕД у хворих з АГ та супутнім ОЖ перевищує таку для ізольованої АГ. Доведено, що ступінь судинних (зниження ЕЗВД та ЕНЗВД, уповільнення ШК), кардіальних (дилатація порожнини серця, гіпертрофія міокарда і порушення діастолічної функції) та гормонально-

метаболических (дисліпідемія, активація вазопресорних і прозапальних механізмів) порушень корелює зі ступенем прогресування АГ та супутнього ОЖ, що дозволяє вважати АГ та ОЖ предикторами прогресування ЕД. Обґрунтовано, що з метою ранньої діагностики ураження ССС, контролю за адекватністю лікування, прогнозування результату захворювання, у хворих з АГ і супутнім ожирінням доцільно визначати характер ремоделювання міокарда, стан судиннорухової функції ендотелію та гормонально-метаболическі механізми, які беруть участь у формуванні ЕД. Встановлено, що комбінована терапія із застосуванням іАПФ, бета-блокатора та гіполіпідемічного препарату, ефективно знижує АТ до цільового рівня, сприяє формуванню фізіологічного профілю "dipper", покращує стан ендотеліальної функції й ліпідного обміну та зменшує активність вазоспастичних механізмів.

76.03.18.0904/0416U001091

Большак Олександр Олександрович. Реконструктивні операції на висхідній аорті при постстенотичному її розширенні та супутньому протезуванні аортального клапана:

Дис... к.мед.н. /ДУ "Національний інститут серцево-судинної хірургії ім. М.М. Амосова НАМН". – Захищена 12.01.2016.

УДК 616.126.32:616.132]-089.168.

145 с.: 34 табл., 24 іл. – Бібліогр.: 179 назв.

Дисертація присвячена вивченню проблем лікування хворих із захворюваннями АК і розширенням ВА, розробці, обґрунтуванню та використанню найбільш ефективних методик лікування хворих з цією патологією. Дослідження ґрунтуються на аналізі хірургічних втручань у 529 дорослих пацієнтів з набутими аортальними вадами серця та наявністю ПАРВА $\geq 4,0$ см, які були прооперовані в умовах ШК за період з 1996 по 2014 р.р. ПАРВА у 111 пацієнтів корегували розробленим оригінальним методом ТОВА, що дозволяло бандажувати ВА від кореня аорти і далі вгору до місця канюляції висхідної аорти тур за туром із фіксацією їх між собою та до стінки аорти. Госпітальна летальність склала 0,9 %. Впроваджена методика ТОВА дозволила вже на госпітальному етапі істотно поліпшити морфометрію ВА і стабілізувати її діаметр у віддаленому періоді. При виконанні методики були відсутні технічні труднощі, ускладнення. Методика малотравматична, економічно доцільна, дозволила зменшити обсяг застосування компонентів донорської крові, а в 36,0 % випадків навіть повністю відмовитися від їх використання протягом госпітального етапу. Методика ТОВА дозволила істотно поліпшити стан пацієнтів у віддаленому періоді, перевозячи їх в 85,8 % випадків у I-II функціональні класи за класифікацією Нью-Йоркської асоціації кардіологів, і запобігти повторним втручанням на ВА.

76.03.18.0905/0416U001127

Новосад Адріан Миколайович. Ендовідео-хірургічна тактика у лікуванні хворих на гострий калькульозний холецистит, ускладнений коломіхуровим інфільтратом:

Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 29.12.2015.

УДК 616.366-002-003.7-036.11-06:616-003.2] -089.166: 681.772.7.

172 с.: 52 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 235 назв.

Дисертація присвячена особливостям діагностики, перебігу та індивідуалізації лікувальної тактики у хворих на гострий калькульозний холецистит, ускладнений коломіхуровим інфільтратом з урахуванням його щільності, розповсюженості та пріоритетного застосування ендовідеохірургічних втручань, з метою поліпшення результатів лікування та підвищення якості життя. На підставі морфологічних

досліджень встановлено, що у хворих з підвищеною масою тіла знижений відсоток функціонуючих лімфатичних капілярів, підвишена інтенсивність запальної реакції і ступінь пошкодження тканин. Визначені основні технічні складнощі та особливості виконання лапароскопічної холецистектомії в умовах коломіхурового інфільтрату. Запропонована тактика сприяла зниженню ускладнень в основній групі на 2,99%. Показник якості життя хворих на гострий калькульозний холецистит, ускладнений пухким інфільтратом в основній групі, поліпшено за рахунок фізичного компонента здоров'я на 9,3% та психічного компонента здоров'я на 8,9%. При щільному інфільтраті досягнуто покращення фізичного компонента здоров'я на 8,7% та психічного компонента здоров'я на 8,8%.

76.03.18.0906/0416U001140

Балита Тарас Михайлович. Поширеність, особливості клінічного перебігу та можливості підвищення ефективності лікування хіміорезистентного туберкульозу у дітей:

Дис... к.мед.н. /ДУ "Національний інститут фізичної та пульмонології ім. Ф.Г. Яновського НАМН України". – Захищена 28.12.2015.

УДК 616.24-002.5-053.2-036.17-036-036.2-039.76.

187 с.: 41 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 350 назв.

Об'єкт дослідження: хіміорезистентний туберкульоз органів дихання у дітей; мета - підвищення ефективності діагностики та лікування хіміорезистентного туберкульозу у дітей на підставі визначення поширеності захворювання, клініко-імунологічних і біохімічних особливостей перебігу та застосування в комплексній терапії імуномодулятора аргініл-альфа-аспартил-лізил-валіл-тирозил-аргініну; методи дослідження: епідеміологічні, клінічні, рентгенологічні, загально-клінічні лабораторні, мікробіологічні, біохімічні, імунологічні та статистичні; Новизна: вперше визначена структура резистентності МБТ у хворих на туберкульоз дітей у західному регіоні України та встановлені особливості резистентності в різних її областях. Встановлена частота та профіль резистентності МБТ у дітей, хворих на туберкульоз, за віком. Уточнені дані щодо особливостей клінічного перебігу хіміорезистентного туберкульозу у дітей. Вперше доведено, що у дітей при хіміорезистентному туберкульозі спостерігається достовірне збільшення рівня "гострофазних" білків. Встановлено особливості стану імунної системи у дітей різного віку, хворих на хіміорезистентний туберкульоз. Обґрунтована доцільність застосування в комплексному лікуванні дітей, хворих на хіміорезистентний туберкульоз, імуномодулятора аргініл-альфа-аспартил-лізил-валіл-тирозил-аргініну. Галузь застосування - медицина.

76.03.18.0907/0416U001146

Рейті Андріан Остапович. Особливості діагностики та лікування дрібновогнищевої патології щитоподібної залози:

Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика МОЗ України. – Захищена 28.12.2015.

УДК 616.441-006.5-006.6-07-037-089.

168 с.: 27 табл., 31 іл. – Бібліогр.: 231 назва.

Дисертацію присвячено проблемі діагностики тактиці ведення та раціональному хірургічному лікуванні дрібновогнищевої патології щитоподібної залози доброякісного та злоякісного характеру. Для розробки зазначених питань було проаналізовано поширеність дрібновогнищевих утворів щитоподібної залози серед 1266 прооперованих хворих. Використані клінічні методи обстеження та сучасні лабораторні і інструментальні методи обстеження щитоподібної залози: ультразвукова діагностика з еластометрією, тонкоголко-

ва пункційна аспіраційна біопсія, визначення тироїдних гормонів, ТТГ та титру антитироїдних антитіл. Запропоновано удосконалення конструкції голки для тонкоголкової пункційної аспіраційної біопсії, встановлені прогностичні фактори які виявляють можливий ризик екстра органної інвазії, встановлені ультразвукові ознаки які в комплексній оцінці з даними цитології та прогностичними даними збільшують можливості чіткої диференціації між добро та злоякісними ультра малими вогнищами, а серед останніх утвори з високим ризиком екстра органної інвазії. Розроблено метод об'єктивної візуалізації метастатичного ураження лімфатичних колекторів. Удосконалено тактику діагностики та лікування дрібновогнищевих захворювань щитоподібної залози.

76.03.18.0908/0416U001149

Мартинишин Олена Богданівна. Особливості функціонального стану яєчників у жінок різних морфотипів із синдромом полікістозних яєчників:

Дис... к.мед.н. /Вінницький державний медичний університет ім. М. І. Пирогова. – Захищена 28.12.2015.

УДК 618.17-008.8:618.1-007:616-071.3.

201 с.: 40 табл., 46 іл. – Бібліогр.: 129 назв.

Об'єкт - порушення менструального циклу у жінок із полікістозом яєчників; мета - знизити рівень розвитку синдрому полікістозних яєчників (СПЯ) у жінок репродуктивного віку різних морфотипів шляхом вивчення особливостей взаємозв'язків доплерометричних, сонографічних параметрів матки й яєчників, рівня статевих гормонів із антропоматричними показниками та побудувати на основі аналізу цих зв'язків дискримінантні моделі для прогнозування наявності мультифолікулярної та полікістозної структури яєчників; методи - загальноклінічні, ультразвукові, лабораторні, антропометричні, соматотипологічні, статистичні; результати - вперше в комплексі встановлені особливості рівня статевих гормонів і ультразвукових показників матки і додатків в поєднанні із кольоровим доплерівським картуванням кровотоку органів жіночої статевої системи в різні фази менструального циклу при СПЯ у жінок віком 20-35 років в залежності від антропометричних особливостей організму; доведено, що існує чіткий взаємозв'язок між зміною кровотоку в яєчникових артеріях із конституціональними особливостями організму жінок із СПЯ; вперше теоретично обґрунтовано та клінічно доведено доцільність проведення вимірювання конституціональних параметрів тіла у жінок із ановуляторними порушеннями циклу; побудовані та впроваджені дискримінантні моделі; галузь - медицина

76.03.18.0909/0416U001343

Бабкіна Юлія Андріївна. Оптимізація патогенетичного лікування хворих на епілепсію з артеріальною гіпертензією та ішемічною хворобою серця:

Дис... к.мед.н. /ДУ "Інститут неврології, психіатрії та наркології АМН України". – Захищена 03.02.2016.

УДК 616.953-08; 612.13-071-085.

162 с.: 21 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 210 назв.

У дисертації на основі комплексного обстеження 550 хворих на епілепсію, у тому числі 345 хворих з коморбідними АГ та ІХС, було встановлено роль коморбідної серцево-судинної патології серед усіх коморбідних захворювань та її вплив на перебіг епілепсії. Доведено, що коморбідний перебіг епілепсії, АГ та ІХС призводить до збільшення нападів, скарг, погіршення неврологічних даних, нейрофізіологічних показників, структурно-функціональних показників серця та судин, посилення процесів пероксидації, виснаження антиоксидантної системи та розвитку оксидантного стресу.

су. Розроблено й патогенетично обґрунтовано схему додаткового лікування хворих на епілепсію з коморбідними АГ та ІХС і доведено її ефективність.

76.03.18.0910/0416U001399

Кармазіна Галина Миколаївна. Клініко-патогенетична оцінка порушень метаболічного та імунологічного гомеостазу при гострій кишковій інфекції, спричиненій *Klebsiella pneumoniae* у дітей раннього віку; оптимізація підходів до їх корекції: Дис... к.мед.н. /Державний вищий навчальний заклад "Івано-Франківський національний медичний університет". – Захищена 12.02.2016.

УДК 616.981.50-092-036-008.9-092.19-053.3-08.

169 с.: 17 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 355 назв.

У дисертаційній роботі наведено результати комплексно-го клініко-епідеміологічного дослідження, бактеріологічних досліджень, динаміки показників ступеня ендотоксикозу та розладів імунного гомеостазу 184 хворих на гострий кишковий клебсієльоз дітей першого року життя. На основі удосконалених параклінічних критеріїв, підтверджено етіологічну причетність *K. pneumoniae* до гострого діарейного захворювання у дітей раннього віку та доведена ефективність застосування у комплексному їх лікуванні діоксиду кремнію. Галузь - медицина.

76.03.18.0911/0416U001426

Литвиненко Костянтин Миколайович. Постуральний баланс: варіанти норми і механізми компенсації функціональних порушень у хворих на поперековий остеохондроз: Дис... к.мед.н. /Державна установа "Інститут патології хребта та суглобів імені професора М.І. Ситенка Національної Академії медичних наук України". – Захищена 29.01.2016.

УДК 612.76:[766:766.2]:616.711.6-018.3:611.8.

255 с.: 35 табл., 41 іл. – Бібліогр.: 224 назви.

Об'єкт: постуральний баланс в нормі та у хворих на поперековий остеохондроз. Мета: встановити функціональні можливості та компенсаторні зміни системи постурального балансу на підставі клініко-рентгенологічного дослідження механізмів регуляції вертикальної пози в нормі та у хворих на поперековий остеохондроз. Методи: клінічні, рентгенологічні, у тому числі рентгенометричні, біомеханічні з використанням електромеханічного комп'ютеризованого гоіометра Spinal Mouse (Idiag, Voletswil, Швейцарія) і платформного статографа, електрофізіологічні, статистичні. Уперше виявлено значуще переважання асиметрії суглобових і поперекових відростків, дисконгруентності суглобових фасеток, ротації остистих відростків у хворих на поперековий остеохондроз з вираженим і прихованим анталгічним сколіозом порівняно з волонтерами та пацієнтами з симетричним гіпертономусом паравертебральних м'язів. Уперше встановлено, що хребтово-тазовий баланс регулюється: у разі розташування лінії гравітації в площі лумбосакрального диска - завдяки ідеальному співвідношенню "балансу хребта" з "балансом таза" з позиційними установками кульшових суглобів; у разі зміщення лінії гравітації уперед - шляхом ідеальної позиції кульшових суглобів з позиційним нахилом тулуба. Уперше визначено механізми регуляції постурального балансу: за умов ергономічних варіантів - завдяки фронтальної асиметрії вертикальної пози з позиційним розслабленням м'язів попереково-тазової ділянки та ненавантаженої нижньої кінцівки; у разі біомеханічно дискордантних варіантів - шляхом істотного посилення ланок кінематичного ланцюга "хребет - таз - кульшові суглоби" з вимушеними установками опорних зчленувань. Уперше дове-

дено, що асиметрія елементів заднього опорного комплексу значимо впливає на рівень біоелектричної активності паравертебральних м'язів, тривалість катамнезу, гостроту дебюту і частоту рецидивів у хворих на поперековий остеохондроз. Уточнено варіанти хребтово-тазового балансу в асимптомних суб'єктів, а також варіанти міотонічних реакцій паравертебральних м'язів у хворих на поперековий остеохондроз. Розроблено та впроваджено в практику новий спосіб діагностики функціонального стану опорно-рухової системи (патент України № 71927), який дає змогу виявити функціонально вигідні варіанти вертикальної пози, а також некомпенсований постуральний дисбаланс, який потенціює пролонгування больового синдрому та прогресування захворювання. Розроблено та впроваджено в практику методику оцінювання сагітального хребтово-тазового балансу, на підставі якої виявлено потенційно декомпенсований варіант дисбалансу. Ці результати об'єктивізують ступінь адаптації опорно-рухової системи хворого до виробничих і побутових навантажень під час медико-соціальної експертизи, а також дадуть можливість розробити методику селективної кінезіотерапії на етапах медичної реабілітації. Розроблено і впроваджено в практику рекомендації з діагностики змін кінематики поперекових сегментів і попереково-тазового ритму, які доповнюють оцінку функціональних можливостей хребтово-стовпа у хворих на поперековий остеохондроз. Розроблено і впроваджено в практику рекомендації з діагностики змін параметрів стабілографії, які уточнюють функціональну оцінку опорно-рухової системи в пацієнтів з поперековим остеохондрозом. Можливості опорно-рухової системи в пацієнтів, котрі страждають на поперековий остеохондроз і дегенеративний поперековий спондилолітез. Результати досліджень впроваджені в клінічну практику ДУ "Інститут патології хребта та суглобів імені проф. М.І.Ситенка НАМН України", КУОЗ "Дніпропетровська обласна клінічна лікарня імені І.І.Мечникова", КУОЗ "Донецька обласна травматологічна лікарня", КЛПЗ "Центральна міська клінічна лікарня № 4 м. Донецьк", КЛПЗ "Центральна міська лікарня № 14 м. Донецьк", КУОЗ "Харківська міська багатопрофільна лікарня № 18" та в навчальний процес профільних кафедр Харківського національного медичного університету МОЗ України і ДВНЗ "Ужгородський національний університет МОЗ України". Травматологія та ортопедія.

76.03.18.0912/0216U000765

Вивчити тенденції наукових досліджень в стоматології за умов сучасних досягнень медичних наук та технологій: Заключний звіт /Державна установа "Інститут стоматології Національної академії медичних наук України"; Керівник Левицький Анатолій Павлович, Деньга Оксана Василівна. – ДР 0116U000111. УДК 616.31.001.89:61:303.4.

137 с.

Об'єкти дослідження - кадрові ресурси та інформація про напрямки наукових досліджень в області стоматології, збірники рефератів НДР, реєстри галузевих нововведень, нормативні документи МОЗ України, звіти про роботу ЕПК МОЗ і НАМН України "Стоматологія"; бібліографічні і реферативні бази Інтернет, щорічні реєстри конгресів, симпозіумів, з'їздів, науково-практичних конференцій; методичні рекомендації, інформаційні листи, річні звіти про діяльність ДУ "Інститут стоматології НАМН України" за 2004-2014 роки. Методи дослідження - статистичні, аналітичні. Здійснено аналіз наукових досліджень по стоматології, виконаних за період 1995-2013 рр. в наукових установах та вищих медичних навчальних закладах України. З них 22 % склали фундаментальні роботи. Встановлено, що пріоритетними напрямками наукових досліджень в стоматології є вивчення етіологічних та патогенетичних механізмів виникнення та

розвитку основних стоматологічних захворювань, розробка засобів та методів їх профілактики та лікування, а також розробка наукових основ організації стоматологічної допомоги населенню. Визначена послідовність з розподілу робіт за стоматологічними спеціальностями: терапевтична стоматологія, стоматологія дитячого віку, ортопедична, хірургічна стоматологія, ортодонтія, організація стоматологічної допомоги. Сформовано національний банк даних стоматологічної захворюваності населення України різних вікових груп, що відповідає стандартам Всесвітньої організації охорони здоров'я. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.03.18.0913/0216U000766

Удосконалити профілактику та лікування основних стоматологічних захворювань у пацієнтів на тлі зниженої неспецифічної резистентності, обумовленої антропогенними і біогеохімічними макро- та мікроелементами: Заключний звіт /Державна установа "Інститут стоматології Національної академії медичних наук України"; Керівник Деньга Оксана Василівна. – ДР 0113U000532. УДК 616.31-08:612.017:577.118.

316 с.

Об'єкт дослідження: стоматологічна захворюваність, її профілактика та лікування на промислових підприємствах та в регіонах з підвищеним антропогенним, біогеохімічним навантаженням, макро- та мікроелементами. Методи дослідження: епідеміологічні, експериментальні, біохімічні, молекулярно-генетичні, клінічні, клініко-лабораторні, статистичні. Проведено багатофакторний аналіз показників та розроблена математична модель патологічних процесів у робітників гірничорудної промисловості. Визначені молекулярно-генетичними дослідженнями на клітинах букального епітелію у робітників сталеливарного заводу значні порушення генотипу GSTM1 другої фази детоксикації (40 % - нульовий генотип). У працівників хімічного виробництва уточнені механізми порушення стоматологічного статусу, які пов'язані з порушенням клітинного метаболізму, адаптаційно-компенсаторних реакцій, мікробіоценозу, розроблена профілактична схема корекції стоматологічних порушень. У жінок 35-40 років сільськогосподарського регіону з підвищеним пестицидним навантаженням множинний карієс в 100 % випадків протікає на фоні остеопенії, істотних порушень в генах другої фази детоксикації організму (71,5 %), метаболізму кісткової тканини (40-50 %) і в протизапальних цитокінах (57 %). Запропонована і підтверджена гіпотеза, що пестициди, зв'язуючись з білками системи стероїдних гормонів, визивають у жінок 35-40 років сільськогосподарського регіону раннє зниження естрогенної насиченості організму і порушення кісткового метаболізму (60-70 % - остеопенія). В регіонах з порушеним сольовим складом питної води показана протекторна роль солей стронцію і кальцій-стронцієвого співвідношення в детермінації ризику виникнення карієсу зубів. У жінок з раком молочної залози визначені особливості стоматологічного статусу, клінічних змін в слизовій оболонці порожнини рота, кісткового метаболізму, рівня біохімічних маркерів запалення в ротовій рідині, адаптаційно-компенсаторних і функціональних реакцій, загальної і місцевої неспецифічної резистентності організму. Експериментальні дослідження на тваринах при моделюванні різного негативного навантаження підтвердили ефективність розроблених лікувально-профілактичних комплексів, що діють на різні захисні системи організму, пролонгуючи отриманий позитивний результат. Науково обґрунтовано, розроблено і впроваджено у практичну охорону здоров'я методи оцінки стоматологічного статусу і профілактики стоматологічних захворювань залежно від професійної

шкідливості в умовах гірничорудного, металургійного і хімічного виробництва, сільськогосподарського виробництва з підвищеним пестицидним навантаженням, в регіонах з порушенням сольового складу питної води, надлишковою і недостатньою концентрацією в ній фтору, а також при раку молочної залози у жінок. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.03.18.0914/0216U000768

Дослідити вплив біологічно-активних речовин рослинного походження на структурно-функціональний стан міжклітинного матриксу в патогенезі захворювань тканин пародонту: Заключний звіт /Державна установа "Інститут стоматології Національної академії медичних наук України"; Керівник Шнайдер Станіслав Аркадійович. – ДР 0113U000531. УДК 616.314.17.008.1-02:616-092:612.014.3.

93 с.

Об'єкти досліджень: пародонт (ясна та кістка), слизова оболонка щоки, поліфеноли трави Хвощу польового, Гірчака пташиного, поліфеноли та антраценпохідні з трави Звіробю продірявленого; колагеназа; лідаза; тканини пародонту жінок з гіпо- та гіперестрогенією. Методи: патофізіологічні, хімічні, біохімічні, цитоморфологічні, морфометричні, клінічні, статистичні. Досліди проведені на 119 білих щурах; в клінічних дослідженнях прийняли участь 38 жінок волонтерів. В лабораторних умовах розроблено 3 препарати поліфенолів з трави Хвощу польового, Гірчака пташиного, антраценпохідні Звіробю продірявленого. Розроблені 2 нові легко відтворювані моделі експериментального пародонтиту за допомогою під'ясневого введення лідази та екзогенної колагенази. В умовах моделювання пародонтиту в тканинах пародонту виявлена деградація міжклітинного матриксу - зниження вмісту глікозамінгліканів, колагену та руйнування глікопротеїнів. Препарати поліфенолів Гірчака та Хвоща проявили захисну дію - вони відновлювали порушення, отримані в умовах моделювання пародонтиту. Препарат антраценпохідних звіробю відновлював стан кісткової тканини пародонту старих щурів-самиць. Препарат поліфенолів звіробю: підвищував в тканинах пародонту щурів вміст оксипроліну, в кістковій тканині - рівень глікозаміногліканів та іонів магнію, значно зменшував пошкодження поверхні епітеліального шару слизової оболонки щоки, збільшував кількість клітин, що активно поділяються. Препарати поліфенолів з трави Хвощу польового, Гірчака пташиного, Звіробю продірявленого виявили захисну протизапальну, капіляроукріплюючу і пародонтопротекторну дію на тканини пародонту жінок з гіпо- та гіперестрогенією. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.03.18.0915/0216U000769

Удосконалити методи діагностики та лікування одонтогенного гаймориту: Заключний звіт /Державна установа "Інститут стоматології Національної академії медичних наук України"; Керівник Гулюк Анатолій Георгійович. – ДР 0113U000530. УДК 616.314-089:6616-07.

240 с.

Об'єкт дослідження - пацієнти віком від 18 до 75 років з різними формами хронічного гаймориту і широким ороназальним сполученням. Методи дослідження - статистичні, клінічні, лабораторні (мікробіологічні, імунологічні і гістологічні), рентгенологічні. Визначений мікробний спектр і видовий склад анаеробної і аеробної мікрофлори, яка вегетує в гайморических пазухах при різних формах хронічного одонтогенного (ятрогенного) гаймориту. Виявлено відмінність у складі мікробної флори гайморических пазух і морфологічних змін структури мембрани Шнайдера в залежно-

сті від природи чужорідного тіла в просвіті синуса. Вивчено ступінь проліферації (KI-67). Дана оцінка інформативності різних рентгенологічних методів дослідження верхньощелепних синусів і межуючих з ними зубів при хронічному одонтогенному і ятрогенному гайморитах. Виділено рентгенологічні диференційно-діагностичні ознаки чужорідних тіл, виявлених в верхньощелепному синусі. Показана доцільність і обов'язковість застосування конусно-променевої комп'ютерної томографії в лікуванні премалярів і молярів верхньої щелепи для забезпечення якості лікування та попередження запальних ускладнень з боку гайморових пазух. Уточнено вплив сучасних ендогерметиків на мікрофлору періапикальних тканин при лікуванні хронічного періодонтиту зубів верхньої щелепи. Встановлено, що хронічний періодонтит молярів верхньої щелепи призводить до розвитку важкого патологічного стану у верхньощелепних синусах, який в 70 % випадків ускладнюється хронічним одонтогенним гайморитом, корекція якого може бути складною й не завжди ефективною. Проведено порівняльний аналіз і клінічно доведена ефективність нових хірургічних методів усунення ороантрального та ороназального сполучень при різних клінічних ситуаціях. Результати НДР впроваджені в практичну медицину. Їх ефективність підтверджена клінічними і лабораторними дослідженнями. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.03.18.0916/0216U000955

Оптимізація хірургічного та комплексного лікування ускладненого синдрому діабетичної стопи: Заключний звіт /Державний заклад "Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України"; Керівник Шаповал Сергій Дмитрович. – ДР 0111U000257. УДК 616.379-008.64:617.586-08-035.

76 с.

На підставі комплексної оцінки клінічних проявів визначено особливості перебігу ускладненого синдрому діабетичної стопи в залежності від його форми, розроблено принципи діагностики, оптимізовано підходи до хірургічної та комплексної медикаментозної корекції у таких пацієнтів, розроблено алгоритми його лікування. Розроблено та впроваджено нову класифікацію ускладненого СДС.

76.03.18.0917/0216U000956

Лікування гнійних ускладнень ендопротезування кульшового суглобу та методи відновлення опороздатності кінцівки: Заключний звіт /Державний заклад "Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України"; Керівник Побел Анатолій Миколайович. – ДР 0113U001604. УДК 616.728.2-089-002.3-039.76.

85 с.

Об'єкт дослідження: 18 хворих яким використана в лікуванні запланована нами система організаційно-лікувальних заходів з ціллю збереження опороздатності кінцівки. Мета роботи: розробити систему організаційно-лікувальних заходів направлених на раннє виявлення інфекційних ускладнень ендопротезування кульшового суглобу, радикальне їх лікування і створення умов для відновлення опороздатності кінцівки. Методи дослідження: клінічні, біохімічні, рентгенологічні, бактеріологічні, оперативні. Результати: Розроблена і впроваджена в практику тактика лікування гнійного процесу в області кульшового суглоба з використанням стрижневого апарата, що дозволяє відновити опороздатність кінцівки і виконати ревізійне ендопротезування. Область впровадження: практична медицина, травматологія.

76.03.18.0918/0216U000957

Вплив метаболічного синдрому на перебіг захворювання у пацієнтів з хірургічною патологією: Заключний звіт /Державний заклад "Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України"; Керівник Милиця Микола Миколайович. – ДР 0112U001812. УДК 616.33/.38-089+616.12-008.331.1+616.379-008.64]:612.015.39-06.

44 с.

Виявлено, що ступінь ожиріння є основним критерієм метаболічного синдрому, який впливає на перебіг хірургічної патології. Відмічені склеротичні, трофічні, запальні зміни жирової тканини при ожирінні, впливають на метаболічну агресивність підшкірної жирової клітковини та сальник, що збільшує відсоток ускладнень післяопераційного періоду у вигляді нагноювань у пацієнтів з хірургічною патологією при наявності метаболічного синдрому.

76.03.18.0919/0216U001131

Дослідити патогенетичні механізми системної запальної відповіді на загальну керовану гіпертермію при хірургічному лікуванні хворих на інфекційний ендокардит: Заклучний звіт /ДУ "Національний Інститут серцево-судинної хірургії ім. М. М. Амосова Національної академії медичних наук України"; Керівник Крикунов Олексій Антонович. – ДР 0113U000578. УДК 616.126-002-02-089.

125 с.

Об'єкт дослідження - хворі на інфекційний ендокардит, оперовані із застосуванням штучного кровообігу в режимі гіпертермічної перфузії. Запропоновано застосування загальної керованої гіпертермічної перфузії під час оперативних втручань з приводу інфекційного ендокардиту, що дозволило радикально зменшити частоту післяопераційних ускладнень та госпітальну летальність. Загальна керована гіпертермічна перфузія при хірургічному лікуванні хворих на інфекційний ендокардит модифікує вироблення в організмі білків теплового шоку 70 кДа, які через внутрішньоядерний фактор транскрипції регулюють активність клітинної та гуморальної імунної відповіді. Індукцію експресії білків теплового шоку розглядають в якості нового підходу до створення методів прямої активації імунної системи та розширення показань для клінічного застосування гіпертермічної перфузії. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.03.18.0920/0216U001132

Розробити медико-фізичні основи технології магнітної нанотерапії злоскісних новоутворень: Заклучний звіт /Національний інститут раку; Керівник Орел Валерій Емануїлович. – ДР 0113U002152. УДК 616-006-085.277.3-085.849.11.

196 с.

Об'єкт дослідження - магнітний наноконкомплекс з наночастинок Fe₃O₄ або Fe₂O₃ і доксорубіцину; локалізатора, клітинні лінії: T47D - раку грудної залози людини та HeLa S3 - раку шийки матки, A-549 - недрібноклітинного раку легени людини та фібробластів щурів, тварини з перешепленими пухлинами - карциносаркома Уокер-256 та карцинома Герена. Апаратура - механомангітохімічний реактор; апарат для локальної короткохвильової індуктотермії "Магнітерм" (Радмір, Україна); термометр ртутний С195 (Medisana AG, Hilden, Germany); лінійка вимірвальна металева довжиною 300 мм. Мета роботи - розробка медико-фізичних основ магнітної нанотерапії на основі ефекту сумісної дії неоднорідного постійного магнітного поля та радіочастотної гіпертермії й магнітного наноконкомплексу на експериментальних моделях пухлинного процесу. Методи дослідження -

фізико-технічні, фізико-хімічні, імуноцитохімічні, лабораторні та статистичні. Модернізовано конструкцію механомагнітохімічного реактору, в якому використано лінійний двигун, генератор електромагнітного поля з синусоїдальною формою сигналу. Розроблено та виготовлено магнітно-дипольний аплікатор для апарата "Магнітерм" та стенд для моделювання механічних коливань наночастинок з використанням яких було показано, що розмір площі та просторовий розподіл наночастинок залежав від магнітних силових ліній ініційованих аплікатором. Експериментально обґрунтовано технологію магнітної нанотерапії на культурах пухлинних клітин. При використанні в комбінованому лікуванні тварин з карциносаркомою Уокер-256 та карциномою Герена магніто-дипольного аплікатора для електромагнітного опромінювання зі штирковим локалізатором та магнітним наноконкомплексом на основі наночастинок Fe₃O₄ та доксорубіцину в умовах помірної радіочастотної гіпертермії коефіцієнт гальмування росту пухлини був відповідно вище в 2,9 рази і на 28%, ніж при лікуванні офіційним доксорубіцином та електромагнітним опроміненням. Дослідження механізмів протипухлинного ефекту технології магнітної нанотерапії на моделі культур клітин злоякісних пухлин людини T47D, HeLa S3 та A-549 на основі вивчення імунофенотипового профілю білків p21WAF1, бета-катеніна та топоізомери II альфа засвідчило, що нанотерапія в умовах помірної радіочастотної гіпертермії викликає релокалізацію певних антигенів в залежності від типу клітин. Розроблені комп'ютерні моделі синтезу магніточутливого наноконкомплексу в реакторі на основі ініціації вільних радикалів в процесі механомагнітохімічного синтезу та ефекту впливу неоднорідних постійного магнітного і електромагнітних полів на протипухлинну активність магнітного наноконкомплексу в умовах оксидативного стресу при помірній радіочастотній гіпертермії. Галузь застосування - онкологія.

76.03.18.0921/0216U001133

Розробити технологію отримання меланома-специфічних трансферфакторних поліпептидів та обґрунтувати доцільність їх застосування у хворих на меланому шкіри: Заключний звіт /Національний інститут раку; Керівник Фільчаков Феодосій Вікторович. – ДР 0113U002146. УДК 616.5-006.81-033.2-084.

144 с.

Об'єкт дослідження: імунокомпетентні клітини, моделі експериментальних пухлин, низькомолекулярні екстракти лімфоцитів. Мета роботи - експериментально обґрунтувати новий підхід до лікування хворих на меланому шкіри шляхом переносу пухлиноспецифічної імунореактивності за допомогою трансферфакторних поліпептидів (ТФП). Методи дослідження - імунологічні, цитофлуориметричні, експериментальні, метод культури клітин, статистичні. Апаратура: центрифуги ОПН-3, ОПН-8, мікроскоп; протоковий цитофлуориметр FACScan; дозатори автоматичні; термостати, CO₂-інкубатор, рН-метр. За розробленою технологією отримано низькомолекулярні зразки неспецифічних та меланома-специфічних ТФП в різних експериментальних системах, визначено їх імунотропні властивості та протипухлинну активність на експериментальній моделі меланоми В16 у мишей С57BL/6. Встановлено, що меланома-специфічні ТФП, незалежно від джерела походження, здатні переносити *in vitro* та *in vivo* імунореактивність до антигенів меланоми В16 несенсибілізованим лімфоцитам. При одноразовому профілактичному введенні меланома-специфічних зразків ТФП (щурячий та ембріональний) та ембріональний неспецифічний зразок ТФП здатні відтворити протективний антиметастатичний ефект. Регулярне введення специфічних ТФП (незалежно від походження) або не-

специфічних ТФП ембріонального походження вірогідно продовжує середню тривалість життя (СТЖ) мишей С57BL/6 на моделі пасивного метастазування меланоми В16 за рахунок зниження частоти метастазування, зменшення кількості та об'єму легневих метастазів. Діалізат лейкоцитів людини (препарат ТФП), попереджує розвиток глибоких порушень в імунній системі хворих на меланому шкіри в процесі хіміоімунотерапії, результатом чого є відновлення чисельності лімфоцитів периферичної крові (в тому числі субпопуляції цитотоксичних Т-лімфоцитів), зменшення в циркуляції кількості регуляторних Т-лімфоцитів та збереження функціональної активності Т-клітинної популяції.

76.03.18.0922/0216U001134

Розробити нову методику комбінованого лікування хворих на меланому шкіри з впровадженням лімфаденектомії "сторожового" лімфатичного вузла: Заключний звіт /Національний інститут раку; Керівник Коровін Сергій Ігорович. – ДР 0113U002147. УДК 616.5-006.81-085.37-089.

180 с.

Об'єкт дослідження - 309 хворих на меланому шкіри кінцівок та тулуба. Мета роботи - покращання результатів лікування хворих на меланому шкіри шляхом розробки нової методики комбінованого лікування з впровадженням лімфаденектомії "сторожового" лімфатичного вузла. Методи дослідження та апаратура - клінічний, морфологічний, радіологічний метод індикації "сторожового" лімфатичного вузла, хірургічний метод лікування, комбінований метод лікування хворих, методи статистичної обробки результатів, портативний гама-лічильник "EuroProbe", виробник "Canberra-Packard", однофотонний емісійний комп'ютерний томограф "ОФЕТ", " Spirit DH". Розроблено та апробовано нову методику комбінованого лікування хворих на меланому шкіри з впровадженням лімфаденектомії сторожового лімфатичного вузла. Доведено, що застосування методики лімфаденектомії сторожових лімфатичних вузлів у хворих на меланому шкіри чоловічої статі приводить до достовірного підвищення показника 3-річної безрецидивної виживаності на 49,6 % (p=0,0001); у пацієнтів з товщиною первинної пухлини більше 4,0 мм - на 25,4 % (p=0,030); за відсутності поверхневого вираження пухлини шкіри - на 13,1 % (p=0,016). З'ясовано, що товщина меланоми шкіри 1,01-2,00 мм асоціюється зі статистично значимим зменшенням частоти ураження сторожових лімфатичних вузлів (p=0,0001), а товщина меланоми шкіри більше 4,0 мм - зі збільшенням (p=0,005). При пороговому значенні товщини первинної пухлини за Breslow 2,8 мм вірогідність розвитку метастазів у сторожових лімфатичних вузлах підвищується в 6,2 рази порівняно з нижчими показниками (OR=6,2; p=0,0001). Лімфаденектомія сторожових лімфатичних вузлів приводить до зниження частоти подальшої прогресії захворювання у вигляді метастазів у регіонарних лімфатичних вузлах у два рази (p=0,028), поліпшуючи таким чином локальний контроль. Застосована методика комбінованого лікування хворих на первинно-локалізовану меланому шкіри не змінила показник 3-річної загальної виживаності, а досягнуте підвищення на 9,0 % показника 3-річної безрецидивної виживаності виявилось статистично недостовірним (p=0,056). Товщина первинної пухлини 2,01-4,00 мм зумовлює підвищення ризику прогресії в 5 разів (p=0,03), наявність вираження - у 2,5 рази (p=0,022), широке залучення сторожових лімфатичних вузлів або екстракапсулярне розповсюдження пухлини - у 14,7 рази (p=0,0014).

76.03.18.0923/0216U001135

Дослідити на генетичному та епігенетичному рівнях ознаки прогресії нейробластоми

та визначити нові маркери прогнозу перебігу захворювання у дітей: Заключний звіт /Національний інститут раку; Керівник Храновська Наталя Миколаївна. – ДР 0113U002151. УДК 616-006.48-039.36-037-053.2:575.24.

110 с.

Об'єкт дослідження - біологічний матеріал 91 хворого з верифікованим діагнозом нейробластома. Мета роботи - визначити нові прогностичні маркери перебігу нейробластоми на основі дослідження генетичних та епігенетичних факторів, задіяних в механізмах патогенезу пухлини. Методи дослідження - молекулярно-генетичні, цитогенетичні, морфологічні, біохімічні, статистичні. Апаратура - прилади для проведення ПЛР з детекцією результатів в режимі реального часу 7300/7500 Real-Time PCR Systems фірми "Applied Biosystems", США; проточний цитофлуориметр FACS Calibur "Becton Dickinson", США; флуоресцентний мікроскоп Imager.M1 "Axio Zeiss", Німеччина; спектрофотометр "NanoDrop-1000" фірми "Thermo Scientific", США; ваги WPS, центрифуга ОПНЗ-УХЛ. Встановлено, що втрата ділянки хромосоми 17р, де розташовується ген TP53, зустрічається лише у 2,5 % пацієнтів з нейробластомою (НБ). В той же час, порушення функціонування сигнального шляху p53/MDM2 було виявлено у 53 % пацієнтів за рахунок гіперекспресії гена MDM2, що є негативним регулятором активності p53. Встановлено, що підвищений рівень експресії гена MDM2 асоціюється з несприятливим перебігом НБ та зниженням показника безрецидивної виживаності пацієнтів незалежно від стадії захворювання та статусу гена MYCN. Показник 3-річної безрецидивної виживаності хворих з високою експресією гена MDM2 становить лише 12 %, тоді як у пацієнтів з низькою експресією даного гена - 66 %. Делеція ділянки хромосоми 11q23 в пухлинних клітинах зустрічалася у 20 % пацієнтів з НБ та асоціювалася з відсутністю ампліфікації гена MYCN та в одному випадку з наявністю делеції короткого плеча 17 хромосоми. Хворі на НБ з наявністю делеції хромосоми 11q23 без ампліфікації гена MYCN характеризувалися несприятливим прогнозом перебігу захворювання. Встановлено, що рівень експресії мікроРНК miR-380-5p не має самостійного впливу на клінічну поведінку НБ, тоді як низький рівень експресії мікроРНК miR-885-5p, miR-380-5p та miR-137 асоціюється з несприятливим перебігом захворювання. Так, низький рівень експресії miR-885-5p, miR-380-5p та miR-137 в пухлинних клітинах НБ корелюють з наявністю ампліфікації гена MYCN, високим рівнем експресії гена MDM2 та достовірно частіше зустрічаються у пацієнтів з III-IV стадіями НБ, ніж у хворих з I-II стадіями. Крім того, низький рівень експресії miR-137 було виявлено у 73 % хворих на НБ. У 21,3 % пацієнтів з НБ виявлено відсутність експресії гена рецептора ретиноевої кислоти RARB2 в пухлинних клітинах. Встановлено, що рівень експресії гена RARB2 достовірно вищий у пухлинах з наявністю ампліфікації гена MYCN порівнянні з пухлинами, що характеризуються нормальним статусом гена MYCN. Роль функціонального стану гена RARB2 для прогнозування перебігу нейробластоми потребує подальшого вивчення. Одержані результати свідчать про те, що порушення функціонування сигнального шляху p53-MDM2 за рахунок гіперекспресії гена MDM2, а також зниження експресії мікроРНК miR-885-5p, miR-137 та miR-380-5p асоціюється з несприятливим перебігом НБ. Вищезазначені маркери можуть бути рекомендовані для включення до молекулярно-генетичного компоненту системи стратифікації хворих на НБ за групами ризику.

76.03.18.0924/0216U001136

Удосконалити методи лікування дітей, хворих на нейробластоми, з урахуванням біоло-

гічних властивостей пухлини: Заключний звіт /Національний інститут раку; Керівник Клименко Григорій Іванович. – ДР 0113U002149. УДК 616-006.48-085.28-053.2.

162 с.

Звіт про НДР: 162 с., 40 рис., 9 табл., 7 додатків, 61 джерело. Об'єкт дослідження: 228 дітей, хворих на нейробластоми, 195 досліджень зразків тканини нейробластоми, 283 зразки периферичної крові. Мета роботи - покращити результати лікування дітей, хворих на нейробластоми, шляхом оптимізації методик комбінованого лікування та удосконалення визначення груп ризику хворих з урахуванням біологічних властивостей пухлини. Методи дослідження - клінічний, променевий, сонографічний, морфологічний, молекулярно-генетичний, статистичний. Апаратура - гістіопроектор Histos-5, Milestone, Italy, мікротом HM325 Thermo Scientific, Германия, проточний цитометр 7500 Real-Time PCR Systems "Applied Biosystems", США, УЗД-апарат ATL HDI-5000 "Philips" США. В результаті дослідження молекулярно-генетичних ознак нейробластоми було доведено високу прогностичну значущість визначення рівня експресії гена глутатіон S-трансферази P1 (GSTP1) у хворих на нейробластоми. Дослідження проведені у 85 хворих дозволили довести що, високий рівень експресії гена GSTP1 є маркером несприятливого перебігу захворювання незалежно від стадії захворювання, віку та статусу гена MYCN. Так, показник 2-річної безрецидивної виживаності у групі хворих з низьким рівнем експресії гена GSTP1 становив 61 %, тоді як у групі хворих з високим рівнем експресії - лише 34 % (p=0,03). З урахуванням нових прогностичних критеріїв проведено лікування 85 дітей з діагнозом нейробластома у віці від 1 місяця до 15 років. До групи стандартного ризику віднесено 33 хворих (30,9 %), високого - 52 дітей (69,1 %). За результатами ретроспективного аналізу перебігу захворювання та виживаності дітей хворих на нейробластоми, що отримували лікування у відділенні дитячої онкології НІР в 2007-2012 рр., безрецидивна 5-річна виживаність складала в групі стандартного ризику 67,0 %, в групі високого ризику - всього 30,4 %. Впровадження нових прогностичних критеріїв, алгоритмів діагностики і лікування та інтенсифікація лікування згідно методик, що розроблялись в 2013- 2015 рр. в науково-дослідному відділенні дитячої онкології НІР, дозволили у 85 дітей, хворих на нейробластоми досягти 3-річної загальної виживаності 79,0 % в групі стандартного ризику і 66,4 % в групі високого ризику. Безрецидивна 3-річна виживаність складала 65,1 % та 58,2 % відповідно. Таким чином, загальна виживаність хворих групи високого ризику (пацієнти з вкрай несприятливим прогнозом) збільшилась майже вдвічі, в групі стандартного ризику на 12 %.

76.03.18.0925/0216U001137

Розробити та удосконалити методики профілактики та лікування метастатичних рецидивів сарком кісток високого ступеня злоякісності: Заключний звіт /Національний інститут раку;

Керівник Дедков Анатолій Григорович. – ДР 0113U002148. УДК 616.71-006.3.04-037-085.277.3-089.

134 с.

Об'єкт дослідження - метастази в легені у хворих на саркоми кісток (СК), лікування та профілактика. Дослідження виконано на результатах лікування 78 хворих з метастазами СК в легенях, які були діагностовано після лікування первинного вогнища. З них 46 (60,5 %) - операбельними за даними КТ (основна група), 32 (39,5 %) - неоперабельні або з відмовою від хірургічного втручання (контрольна група). 59 хворих на СК локалізованої форми високого ступеня злоякісності. Контрольну групу склали 62 хворих (історичний контроль). Мета дослідження - підвищити ефективність лікування хворих на первинні злоякісні новоутворення

кісток та з метастатичним рецидивом захворювання шляхом розробки нових та удосконалення існуючих методик неoad'ювантної та ад'ювантної хіміотерапії. Методи дослідження та апаратура - клінічний, променевий, морфологічний, імуногістохімічний, статистичний; комп'ютерний томограф Somatom 4 Plus Siemens, ФРН; магнітно-резонансний томограф Magnetom фірми Siemens; ангиограф "Телевікс"; ультразвуковий діагностичний апарат US 90301710; мікроскоп Nikon Esclipse 80i. На основі ретроспективного аналізу хворих з розвинутими віддаленими метастазами розроблено діагностичний алгоритм відбору хворих групи високого ризику, що базується на даних імуногістохімічних маркерів прогнозу, а також локалізації та розповсюдження пухлини. Розроблена методика неoad'ювантної ХТ для хворих з високим ризиком метастазування, що включає в себе 3-х компонентну схему (метотрексат 12 г/м², доксорубицин 75 мг/м², цисплатин 120 мг/м²). Визначення хворих з високим ризиком розвитку метастазів у пацієнтів з СК локалізованої форми до початку лікування за допомогою комплексу прогностичних факторів (p53, VEGF, та локалізації в кістках таза) дозволяє саме в цій групі інтенсифікувати хіміотерапію і достовірно знизити метастазування на 10,8 % при строках спостереження 2 роки. Розроблена ХТ другої лінії для лікування метастазів сарком кісток - комбінація 3-х препаратів: карбоплатину 450 мг/м², етопозиду 300 мг/м² та іфосфаміду 8 г/м². Можливість радикального видалення метастазів в легені за оцінкою КТ-досліджень є позитивним прогностичним фактором. 3-річна виживаність в основній групі складала (32,3 ± 7,8) %. Оптимальною схемою комплексного лікування таких хворих є хірургічне лікування з послідувочою ад'ювантною ХТ за рахунок більшої виживаності хворих (35,8 ± 6,2) % проти (28,4 ± 6,8) %, та меншої токсичності ХТ 2-ї лінії. Доведено позитивний вплив БФ на результаті комбінованого лікування хворих на СК, що утворює сприятливі умови для виконання зберігаючих кінцівок хірургічних втручань та знижує ризик асептичного розхитування імплантатів.

76.03.18.0926/0216U001138

Розробити методи індивідуалізації хірургічного лікування регіонарних метастазів у хворих на рак голови та шиї: Заключний звіт /Національний інститут раку; Керівник Процик Володимир Семенович. – ДР 0113U002150. УДК 617.51-006+617.53-006]:616-089.844.

139 с.

Об'єкт дослідження - хворі на злоякісні пухлини голови та шиї. Мета роботи - покращити результати лікування хворих на рак голови та шиї шляхом розробки індивідуалізованих підходів до обсягу шийних лімфодисекцій. Методи дослідження та апаратура: клінічні, клініко-лабораторні, рентгенологічні, патоморфологічні, статистичні, однофотонний емісійний комп'ютерний томограф "ОФЕТ", "Spirit DH". Розроблені індивідуалізовані підходи до вибору обсягу шийної дисекції у хворих на рак голови та шиї. "Сторожові" лімфатичні вузли ідентифіковані у 93,5 % хворих на рак ротової порожнини та ротоглотки. Встановлено, що при ідентифікації "сторожового" лімфатичного вузла можливі менш травматичні функціонально-зберігаючі селективні шийні лімфодисекції, обсяг яких визначався їх локалізацією в I-III рівнях лімфатичних вузлів шиї. При локалізації "сторожового" лімфатичного вузла в IV рівні, а також при неможливості його ідентифікації показана модифікована радикальна шийна лімфодисекція з видаленням всіх (I-V) рівнів лімфатичних вузлів шиї. Проведення у 228 хворих на рак голови та шиї шийної лімфодисекції з інтраопераційним виявленням "сторожового" лімфатичного вузла та індивідуалізованим підходом до вибору обсягу дисекції дозволило у 86,4

% хворих провести функціонально-зберігаючі шийні лімфодисекції: селективні у 48,7 % хворих та модифіковані радикальні у 37,7 % хворих. Розроблена методика виконання селективної шийної лімфодисекції II, III та IVA лімфатичних вузлів із збереженням кровопостачання та інервації кивального м'язу.

76.03.18.0927/0216U001147

Дослідити еволюцію захворюваності на злоякісні новоутворення у постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи за результатами 25-річного епідеміологічного моніторингу: Заключний звіт /ДУ "Науковий центр радіаційної медицини АМН України"; Керівник Присяжнюк Анатолій Євтихійович. – ДР 0113U002319. УДК 616-006:616-001.28:614-876:616-036.22.

86 с.

Об'єкт дослідження: учасники ліквідації аварії на ЧАЕС (УЛНА) 1986-1987 рр. участі (93,0 тис. осіб); евакуйовані (46 тис. осіб); мешканці найбільш забруднених радіонуклідами районів Житомирської і Київської областей (178,3 тис. осіб). Мета: визначити рівні та динаміку абсолютних ризиків виникнення злоякісних новоутворень, реалізованих протягом післяаварійного періоду до 2013 р. включно серед УЛНА 1986-1987 рр. участі, евакуйованих та мешканців найбільш забруднених радіонуклідами територій. Методи дослідження: епідеміологічні, статистичні, програмно-математичні. Інформація про дози опромінення наявна тільки у третині всіх ліквідаторів та ліквідаторів, у яких зареєстровані захворювання на злоякісні новоутворення (ЗН). Серед наявної документації на УЛНА м. Києва та Київської області зазначена інформація не перевищує 2 %. Відомості про рік участі в ЛНА наявні для 89,7 % ліквідаторів-членів досліджуваної когорти. Детальніші дані щодо дат участі наявні для 54 % членів когорти. Показники захворюваності на усі форми раку перевищують національний рівень тільки в групі УЛНА 1986-1987 рр. (SIR=107,2 %, 95 % довірчий інтервал (ДІ): 105,2-109,2). В останні роки (2006-2013 рр.) ці показники (102,8 %, 95% ДІ: 100,0-105,6) практично не відрізняються від національного рівня. Має місце істотне перевищення очікуваного рівня захворюваності на рак щитоподібної залози (ЩЗ) серед УЛНА - у 4,3 рази, евакуйованих - у 3,8 рази, мешканців забруднених територій - у 1,3 рази. Показники захворюваності на ЗН лімфоїдної, кровотворної та споріднених тканин в УЛНА 1986-1987 рр. та евакуйованих перевищують національний рівень, в той час як у мешканців забруднених територій вони є нижчими. Відзначено зростання частоти раку молочної залози тільки у жінок - УЛНА 1986-1987 рр. у 1994-2013 рр. SIR=157,8 %, 95 % ДІ: 141,0-174,7). За результатами поточного дослідження серед окремих нозологічних форм, рак щитоподібної залози має найбільші підстави бути віднесеним до асоційованих щодо впливу іонізуючого випромінювання. Впровадження: інформаційний лист, 19 публікацій, 5 доповідей на конференціях та семінарах, лекції в рамках магістерської програми "Екологічна епідеміологія". Галузь використання: органи та установи Міністерства охорони здоров'я України, заклади Національної академії медичних наук України, Національна комісія радіаційного захисту населення України.

76.03.18.0928/0216U001148

Епідеміологічне дослідження впливу короткочасного та тривалого іонізуючого випромінювання в малих дозах і психосоціальних факторів на розвиток основних непухлинних захворювань у постраждалих внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС: Заклучний звіт /Державна установа "Національний науковий центр

радіаційної медицини Національної академії медичних наук України"; Керівник Бузунов Володимир Опанасович, Логановський Костянтин Миколайович. – ДР 0113U002320. УДК 616-036.22-001.8: 616-001.28+616.89.

249 с.

Об'єкт: учасники ліквідації наслідків аварії (УЛНА) на ЧАЕС, евакуйоване населення, мешканці радіоактивно забруднених територій (РЗТ), інформація в БД Державного реєстру України осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи (ДРУ) й клініко-епідеміологічного реєстру (КЕР). Мета: Аналіз та оцінка впливу короткочасного та тривалого іонізуючого випромінювання в малих дозах й психосоціальних факторів на розвиток основних форм непухлинних захворювань у постраждалих внаслідок аварії на ЧАЕС, обґрунтування медико-соціальної допомоги. Методи: епідеміологічні, медико-статистичні, моделювання, клінічні. Результати. За даними ДРУ на когортах УЛНА, евакуйованих, мешканців РЗТ (68145, 7589, 98000 осіб, відповідно) визначені показники і надано оцінку відмінностей рівня й структури захворюваності залежно від віку на момент опромінення, дози опромінення, статі і часу після опромінення. У перші 6 років після аварії на ЧАЕС спостерігалось зростання захворюваності на психічні розлади і розлади поведінки, хвороби вегетативної нервової системи, гіпертонію; упродовж 12-21 років після аварії відзначено ріст захворюваності на хронічні хвороби системи кровообігу, органів дихання, травлення, сечостатевої і кістково-м'язової систем; у пізньому періоді (22-26 років) виявлено зниження непухлинної захворюваності. Для окремих непухлинних захворювань встановлено статистично достовірні дозо-залежні ефекти в УЛНА з дозами зовнішнього опромінення всього тіла в діапазоні 0,05-0,7 Гр; в евакуйованих з дозами внутрішнього опромінення ^{131}I в діапазоні 0,3-0,75 Гр; у мешканців РЗТ з накопиченими дозами радіаційного опромінення в діапазоні 0,05-0,4 Зв. За результатами ризик-аналізу на основі даних КЕР в когортах УЛНА 1986-1987 р. і евакуйованих (7308 і 2652 осіб) визначено, що вік (постаріння) і психосоціальні фактори є найбільш значимими у розвитку більшості досліджених захворювань, насамперед, ішемічної хвороби серця і цереброваскулярних захворювань, внесок радіаційного фактора в структуру статистично достовірних ризиків розвитку цих хвороб становить не більше 10 %. В результаті вибіркового клінічного обстеження упродовж 2013-2015 рр. визначені особливості стану психіки й поведінки та нервової системи УЛНА й евакуйованих (312 і 128 осіб, відповідно), виявлено вплив на розвиток непухлинної патології радіаційного та психосоціальних факторів. На основі результатів вибіркового анкетування у 2013-2015 рр. 235 УЛНА й 258 евакуйованих визначені складові, які обумовлюють хронічний психосоціальний стрес у постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи. За розробленою математичною моделлю розраховано прогноз поширеності хвороб системи кровообігу серед УЛНА на ЧАЕС. Розроблена концепція розвитку неонкологічної патології при надзвичайній радіаційній ситуації, обґрунтовані заходи щодо вдосконалення психосоціальної реабілітації постраждалих. Впровадження: опубліковано 16 і підготовлено до друку 5 наукові публікації, навчально-методичний посібник, інформаційний лист, методичні рекомендації (проект). Галузь використання: епідеміологія, гігієна, охорона здоров'я, клінічна радіобіологія, психіатрія і неврологія, медична психологія

76.03.18.0929/0216U001149

Реконструкція індивідуалізованих доз опромінення суб'єктів Державного реєстру України осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, що мешкають в Олевському і Народицькому районах Житомир-

ської області та Дубровицькому і Сарненському районах Рівненської області: Заключний звіт /Державна установа "Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України"; Керівник Ліхтарьов Ілля Аронович. – ДР 0113U002322. УДК 504.064:614.876+616.441:616-001.28(477.42+477.81).

130 с.

Об'єкт: індивідуалізовані дози опромінення усього тіла та дози опромінення щитоподібної залози внаслідок Чорнобильської катастрофи суб'єктів ДРУ. Мета: індивідуалізація доз опромінення суб'єктів ДРУ окремих районів, розташованих на територіях, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи. Методи: радіаційно-гігієнічні, математичного моделювання та програмування, дозиметричні. Результати: Виконано аналіз даних ДРУ, що можуть бути використані для індивідуалізації доз опромінення осіб з ДРУ, які мешкають в Народицькому, Олевському, Дубровицькому і Сарненському районах. Розроблено критерії формування субкогорт суб'єктів ДРУ для індивідуалізації доз. Розроблено та обґрунтовано моделі реконструкції індивідуалізованих доз зовнішнього та внутрішнього опромінення (1986-2014 рр.) та опромінення щитоподібної залози (1986 р.). Параметри моделей доз внутрішнього опромінення від радіоцезію ґрунтуються на узагальненні результатів молочного та ЛВЛ-моніторингів, проведених у населених пунктах кожного району в 1991-2014 рр. Отримано оцінки індивідуалізованих доз для 118776 осіб ДРУ. Розроблено проект методичних рекомендацій.

76.03.18.0930/0216U001150

Вивчення особливостей формування доз внутрішнього опромінення населення радіоактивно забруднених територій, обумовлених надходженням ^{137}Cs , ^{90}Sr , на основі комплексного радіаційного моніторингу на поточному етапі аварії на ЧАЕС: Заключний звіт /Державна установа "Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України"; Керівник Василенко Валентина Володимирівна, Нецаєв Станіслав Юрійович. – ДР 0113U002324. УДК 615.849.5:546.36+546.42:504.054.

137 с.

Об'єкт: рівні внутрішнього опромінення населення РЗТ на поточному етапі аварії на ЧАЕС, обумовлені надходженням ^{137}Cs , ^{90}Sr . Мета: визначити основні радіаційно-гігієнічні фактори формування дози внутрішнього опромінення населення радіоактивно забруднених територій на поточному етапі аварії на ЧАЕС на основі проведення комплексного радіаційного моніторингу. Методи: дозиметричні, радіохімічні, математичні, статистичні. Результати: Проведено комплексний радіаційний моніторинг рівнів внутрішнього опромінення мешканців 9 населених пунктів Київської, Рівненської та Житомирської областей. Результати ЛВЛ-вимірів показали загальне зниження рівнів внутрішнього опромінення в останні роки у порівнянні з результатами попередніх власних досліджень - від 2010 до 2013 рр. у обстежених НП Київської області на 40-100 %, від 2011 до 2014 рр. у обстежених НП Рівненської області на 15-30 % і практично відсутність сезонного ходу формування дози внутрішнього опромінення. У обстежених НП Житомирської області значення середнього по НП вмісту інкорпорованого ^{137}Cs від 2012 до травня 2015 рр. практично не змінилося, а з травня по жовтень у дорослого населення зареєстроване значне (34-56 %) його зниження, що можна пояснити по-перше, тим, що в раціоні населення дуже мало продуктів лісового походження цієї осені, оскільки вона виявилася малодощовою і небагатою на "врожай" таких продуктів, по-друге, знижен-

ням рівнів ^{137}Cs у осінніх пробах молока. Встановлено, що основна частина дози внутрішнього опромінення мешканців обстежених НП Рівненської, Житомирської областей формується за рахунок надходження ^{137}Cs з місцевими продуктами домашнього господарства -

молоком, та продуктів природного походження - насамперед сушеними грибами і ягодами. ^{90}Sr суттєвого вкладу в дозу внутрішнього опромінення не вносить, оскільки його вміст в продуктах значно нижчий від допустимого рівня. Для мешканців обстежених НП Київської області, де вміст радіонуклідів у молоці та картоплі значно нижчий від допустимих рівнів, передбачених Гігієнічним нормативом ГН 6.6.1.1-130-2006, основна частина дози внутрішнього опромінення формується за рахунок споживання продуктів лісового походження.

76.03.18.0931/0216U001151

Розробка системи верифікації результатів масових ЛВЛ-вимірювань, які проводились з 1986 р. на радіоактивно-забруднених територіях України, та повний аналіз, ревізія й уніфікація відповідних баз даних: Заключний звіт /Державна установа "Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України"; Керівник Ліхтарьов Ілля Аронович. - ДР 0113U002325. УДК 621.387.4.002.6:546.36:614.876:314(477).

197 с.

Об'єкт: база даних ЛВЛ-вимірювань населення РЗТ на різних фазах Чорнобильської аварії. Мета: суттєве поліпшення якості бази даних ЛВЛ-вимірювань, проведених у 1986-2008 рр. на радіоактивно забруднених територіях України. Методи: математичні, дозиметричні. Результати: Проведено ревізію бази даних (БД) результатів вимірювань вмісту радіоцезію у організмі жителів різних регіонів України, виконаних у 1986-2008 рр. із застосуванням лічильників випромінювання людини (ЛВЛ). Первинна БД ЛВЛ 1986-2008 рр. включала 1 222 273 записи. Розроблено систему критеріїв визначення повноти та якості інформації у полях БД ЛВЛ ("високоякісні", "якісні" та "малоякісні"), а також достовірності результатів вимірювання в залежності від мінімально-детектованої активності (МДА) приладу та методики ("високодостовірні", "достовірні" та "малодостовірні"). Створено ревізовану БД ЛВЛ, яка включає "високоякісні" і "високодостовірні" записи 1987-2008 рр., а також всі записи 1986 р. Загальна кількість записів ревізованої БД - 708 032, що складає 59% первинної БД ЛВЛ. Розраховано дози внутрішнього опромінення від радіоцезію чорнобильського походження: для вимірювань 1986 - із застосуванням еколого-дозиметричної моделі міграції радіоцезію у навколишньому середовищі та моделі метаболізму радіоцезію у організмі людини; для 1987-2008 рр. - у припущенні "рівноважного" вмісту радіоцезію у організмі впродовж року. Розрахунок доз проводився із застосуванням рекомендацій у публікаціях Міжнародної комісії з радіологічного захисту параметрів.

76.03.18.0932/0216U001152

Вивчити особливості поведінки, рівень соціально-психологічної напруги населення зони спостереження атомної електростанції та обґрунтувати напрямки оптимізації поведінкової і соціально-управлінської складових ризику здоров'я: Заключний звіт /ДУ "Науковий центр радіаційної медицини АМН України"; Керівник Прилипко Валентина Антонівна. - ДР 0114U003567. УДК 57.02:616-058:614.8.026.1:614.876.

140 с.

Об'єкт дослідження: особливості умов життєдіяльності,

стан соціально-психологічної напруги населення зони спостереження АЕС. Мета роботи: науково обґрунтувати напрямки оптимізації поведінкової та соціально-управлінської складових ризику здоров'я населення зони спостереження атомної електростанції. Методи дослідження: соціологічні, соціально-гігієнічні, психодіагностичні, статистичні та математичні. Результати: встановлено, що дані моніторингу АСКРО та екологічних відомчих моніторингів не об'єднані між собою в єдину систему, що не дозволяє дати повну характеристику стану екологічної ситуації в ЗС РАЕС; рівень достатності в сфері соціальної безпеки у населення ЗС надзвичайно низький, а перелік пільг та компенсацій для населення ЗС АЕС потребує удосконалення та узгодження з місцевими громадами. Встановлено: висока цінність здоров'я для населення ЗС РАЕС носить декларативний характер і не впливає на формування поведінки, направленої на збереження здоров'я; гендерні відмінності середніх показників, що характеризують психічне здоров'я населення; кореляційні зв'язки між показниками соціального самопочуття, показниками психічного здоров'я та чинниками, що характеризують умови життя населення; невідповідність інформаційного забезпечення щодо наслідків діяльності АЕС та поведінки на випадок надзвичайної ситуації інформаційним запитам населення. На доварійному етапі не відпрацьовано механізми співпраці і зворотного зв'язку органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання, управлінь освіти, медичних установ з керівництвом АЕС та фахівцями цивільного захисту регіонального рівня. Система оповіщення, укріплення, забезпечення засобами індивідуального захисту, на випадок НС на АЕС, не відповідають вимогам нормативних документів щодо радіаційного захисту населення, особливо у сільській місцевості в загальноосвітніх школах. Обґрунтовано основні напрямки та заходи з оптимізації поведінкової та соціально-управлінської складових ризику здоров'я населення ЗС АЕС. Галузі використання результатів: охорона здоров'я, цивільний захист, екологія, атомна енергетика, інформаційна політика.

76.03.18.0933/0216U001315

Вивчити патогенез та розробити методи комбінованого лікування ствольових форм судинних мальформацій різноманітних локалізацій: Заключний звіт /Національний інститут хірургії та трансплантології імені О.О. Шалімова НАМН України; Керівник Нікульников Павло Іванович. - ДР 0112U005936. УДК 616.13/14-007.24-089.12.

177 с.

Проведено аналіз даних обстеження та хірургічного лікування 48 хворих з ствольовими формами вроджених судинних артеріовенозних мальформацій різних локалізацій за період 2013-2015 рр., 26 хворих з венозними формами вроджених судинних мальформацій різних локалізацій, 23 пацієнтів з каротидними параангіомами ший за період 2013-2015 рр. з використанням хірургічних, ендovasкулярних, склерозуючих, лазерних методик. Дослідження системи гемостазу проведено у 23 пацієнтів з вродженими артеріовенозними фістулами. Вивчені особливості регіонарної і системної гемодинаміки у пацієнтів з артеріовенозними та венозними вродженими судинними мальформаціями. Проведено виправдання диференційованого підходу до лікування артеріовенозних і венозних форм вроджених судинних мальформацій залежно від клінікоанатомічних форм патології. Використовували тактику комбінованого лікування за допомогою хірургічних, рентгенхірургічних, лазерних та склерозуючих методів, що дозволило розширити показання до хірургічного лікування ствольових форм вроджених судинних мальформацій кінцівок і досягнути негайних задовільних результатів у 40 (88,9%) пацієнтів з макрофістулезними

артеріовенозними і у 10 (38,5%) з венозними формами вроджених судинних мальформацій.

76.03.18.0934/0216U001316

Розробити способи хірургічного лікування пацієнтів з гепатоцелюлярною карциномою великих розмірів: Заключний звіт /Національний інститут хірургії та трансплантології імені О.О. Шалімова НАМН України; Керівник Котенко Олег Геннадійович. – ДР 0112U005935. УДК 616.36-0006.6-089.12.

95 с.

Вивчено частоту пухлинної інвазії та тромбозу нижньої порожнинної вени, воротної вени та жовчних протоків у пацієнтів з гепатоцелюлярною карциномою розміром понад 10см. Вдосконалено способи моделювання печінкового залишку перед виконанням обширних резекцій печінки. Оптимізовано способи передопераційної підготовки пацієнтів з гепатоцелюлярною карциномою розміром понад 10см та інвазією жовчних протоків. Розроблено раціональну тактику хірургічного лікування хворих з гепатоцелюлярною карциномою великих розмірів. Вивчено найближчі та віддалені результати розробленої тактики хірургічного лікування.

76.03.18.0935/0216U001641

Обґрунтування інтенсивних реабілітаційних і тренінгових технологій для санаторно-курортних, оздоровчих та готельних установ: Заключний звіт /Харківський державний університет харчування та торгівлі; Керівник Волошин Павло Валентинович. – ДР 0114U006529. УДК 615.832.9.

32 с.

В роботі проаналізовано та систематизовано сучасний стан реабілітаційних та оздоровчих технологій. Показано головні шляхи та тренди їх розвитку, обґрунтовано необхідність впровадження інтенсивних реабілітаційних технологій спрямованої психофізичної дії, в тому числі - методів тренінгу та активації ендорфінної системи, аерокріотерапії та кріотренінгу. Проаналізовано перспективні напрямки розвитку сфери велнеса та масового тренінгу. Показана висока ефективність використання комбінованих, інтегральних реабілітаційних методик, до складу яких входять аерокріотерапія, технології тренінгу ендорфінної системи та методи психофізичної саморегуляції.

76.03.18.0936/0216U001753

Розробка нових підходів щодо розробки вірусних вакцин, вивчення залежності їх специфічної активності від типу та ступеню модифікації компонентів: Заключний звіт /Державна установа "Інститут мікробіології та імунології ім. І.І. Мечникова НАМН України"; Керівник Волянський Андрій Юрійович. – ДР 0113U001518. УДК 615.371:57.083.2.

119 с.

Звіт про НДР: 117 с., 26рис., 6 табл., 1 додаток, 233 джерел. Об'єкт дослідження: тривалентні офіційні вірусні вакцини для профілактики грипу та експериментальні зразки новостворених ліпосомальних вірусних вакцин. Мета роботи: розробити нові підходи до розробки вірусних вакцин, створити декілька кандидатів у вакцинні препарати, оцінити їх імунологічні властивості. Методи дослідження: біохімічні, молекулярно-генетичні, фізичні, математико-статистичні, імунологічні. Наведено вичерпний огляд світової наукової літератури останніх років, присвячений шляхам створення, структурним та функціональним особливостям ліпосом, а також їх імунологічній активності, у залежності від складу та методів отримання. В роботі докладно вивчено білковий склад вірусних офіційних вакцин для

профілактики грипу. Доведено, що у тривалентній субодичній вакцині Інфлювак та віросомальної вакцині Інфлексал В загальна кількість білку і число білкових складових поступається таким у спліт-вакцині Ваксигрип. Вивчено та порівняно особливості поверхневого рельєфу ліпосом у складі офіційної віросомальної грипозної вакцині Інфлексал та новоствореної експериментальної ліпосомальної грипозної вакцині методом атомно-силової мікроскопії. Визначено, що поверхня везикул експериментального зразку вирізняється відсутністю складчастості і виступів, що свідчить про більшу ригідність і міцність ліпосомальної мембрани кандидата у віросомальні грипозні вакцини. На основі найвищої імуногенності обрано певний зразок серед новостворених експериментальних кандидатів вірусних вакцин із різними фізичними властивостями ліпосомальних носіїв. Додатково застосовано низку підходів до підвищення імуногенності обраного новоствореного ліпосомального зразку шляхом додавання до структури ліпосоми ад'ювантів - хлорофіліпту та етонію, а також шляхом ацилювання його антигенної складової. Підтверджено ефективність застосування вказаних способів модифікації ліпосомальних вірусних вакцин за показником антигенної активності (імуногенності) після одно- та дворазової імунізації ними мишей у експерименті. Доведено, що поряд із досягненням високої антигенної активності дані модифікаційні підходи дозволяють зберегти безпечність та низьку реактогенність ліпосомальних вірусних вакцин при їх застосуванні.

76.03.18.0937/0216U001770

Розробити індикатори якості спеціалізованої дерматовенерологічної допомоги населенню України в медичних закладах різного рівня:

Заклучний звіт /Державна установа "Інститут дерматології та венерології Національної академії медичних наук України"; Керівник Волкоставська Валентина Миколаївна. – ДР 0113U001923. УДК 616.517:616.516.5:616.973]-36.

89 с.

Об'єкт дослідження: діяльність лікарів дерматовенерологів, сімейних лікарів, ліжковий фонд, захворюваність дерматозами та ППСШ за період 2008-2014 роки, якісні показники. Метою роботи було: удосконалення надання дерматовенерологічної допомоги хворим в закладах різного рівня на сучасному етапі та розробка нових якісних та кількісних показників спеціалізованої допомоги. Методи дослідження: статистичні, епідеміологічні, аналітичні, анкетування. За період реформи в охороні здоров'я в Україні за 2008-2014 роки зменшилась кількість диспансерів на 29,6 %, кабінетів на 19,8 %, кількість ліжок зменшилась до 0,79 на 10000 населення, в т.ч. для дітей до 0,88. На I рівні надання медичної допомоги населенню, по даним області, виявляється від 6,7 % до 19,0 % хворих на шкірно-венерологічні захворювання. Сучасний рівень дерматовенерологічної практики сімейного лікаря дещо зріс, але сімейні лікарі ще не спроможні задовольнити реальні потреби населення у дерматовенерологічній допомозі. Делегування функцій дерматовенеролога на рівень лікаря загальної практики є передчасним і загрожує поширенням ППСШ та шкірних хвороб. На прикладі закладів шкірно-венерологічного профілю II рівня надання медичної допомоги відмічається, що показники захворюваності по рядку 12.0 та 12.1 (інфекції шкіри та підшкірної клітковини) за останні роки знизилась більше ніж у 3 рази. Можна вважати, що показники, що характеризують тимчасову непрацездатність, є достатньо чутливими та інформативними. Розглянута діяльність Комунальних закладів III рівня - ОШВД Рівненської, Тернопільської, Харківської та Чернівецької областей, що показала достатню доступність надання спеціалізованої медичної допомоги населенню та її сучасний рівень. Визначені найбільш дієві ме-

тоди серологічних досліджень на сифіліс при різних стадіях захворювання, показана висока ефективність застосування розробленої системи міжлабораторного контролю якості досліджень. Проведено огляд показників діяльності шкірно-венерологічних закладів, що існують останні роки. Прийшли до висновку, що ці показники відповідають сучасному рівню. Запропоновано доповнити ці показники новими, які характеризують участь сімейних лікарів у виявленні хвороб шкіри та ПСШ. Проведено аналіз соціального статусу дерматовенерологічних хворих, що лікувались в стаціонарах шкірно-венерологічного профілю, значна доля їх потребує соціального захисту держави. Видані Методичні рекомендації "Сучасні підходи до лабораторної діагностики сифілісу" затверджені Наказом МОЗ України № 997 від 22.11.13 р. та інформаційний лист "Активне виявлення хворих на сифіліс сімейними лікарями в сучасних умовах".

76.03.18.0938/0216U002078

Вивчити механізми, клініко прогностичне значення та можливості корекції інсулінорезистентності у хворих з хронічною серцевою недостатністю: Заключний звіт /Державна установа "Національний науковий центр "Інститут кардіології імені академіка М. Д. Стражеска " Національної академії медичних наук України; Керівник Воронков Леонід Георгійович, Гавриленко Тетяна Ілівна. – ДР 0113U000153. УДК 616.12-008.46-036.12:[577.175.722:616-008.64:54.017.4]-092-037-08.

121 с.

Встановлено, що серед досліджуваних пацієнтів з ХСН та систолічною дисфункцією лівого шлуночка (СДЛШ), інсулінорезистентність (ІР) спостерігається у 42,52 %. За клініко-демографічними та рутинними гемодинамічними показниками, а також ехокардіографічними показниками структурно-функціонального стану серця, пацієнти з ІР достовірно не відрізняються від пацієнтів з ХСН та СДЛШ без ІР. У пацієнтів з ХСН та СДЛШ, в яких виявлена ІР, спостерігається достовірно гірша потікзалежна вазодилататорна відповідь плечової артерії у порівнянні із пацієнтами без ІР ($p = 0,026$). Між індексом НОМА та потікзалежною вазодилататорною відповіддю плечової артерії у пацієнтів з систолічною ХСН спостерігається достовірний обернений кореляційний зв'язок ($\rho = 0,310$; $p = 0,004$). Зазначені вище відмінності ПЗВД ПА не залежать від основних клініко-гемодинамічних показників та структури фармакотерапії. У пацієнтів з ХСН та СДЛШ з ІР спостерігаються достовірно вищі рівні лептину у сироватці крові порівняно із пацієнтами з ХСН без ІР ($p = 0,044$), за відсутності достовірних відмінностей рівнів адипонектину ($p = 0,314$). У пацієнтів з ХСН та СДЛШ з ІР також виявлені ознаки активації запального компоненту гуморальної ланки у вигляді достовірно більш високих рівнів циркулюючого TNF порівняно з пацієнтами без ІР ($p = 0,041$) та інтерлейкіну 6 ($p = 0,05$), а також достовірно вищі рівні сечової кислоти у сироватці крові порівняно з пацієнтами з ХСН та СДЛШ без ІР ($p = 0,003$). Серед пацієнтів з ХСН та СДЛШ частота генотипів TT, TC, CC, T-786?C гену ендотеліальної NO-синтази достовірно не відрізняється у групах з ІР та без такої. За даними регресійного аналізу чинниками, асоційованими з ІР у пацієнтів із ХСН та СДЛШ є: рівень сироватки TNF- $\alpha > 16,48$ пг/мл, рівень сечової кислоти $> 545,59$ мкмоль/л, рівень лептину $> 2,265$ нг/мл, відношення Л/А $> 0,16$, середній тиск в ЛА > 40 мм рт.ст., ПЗВД ПА $< 6,27$ %. На фоні 3-х місячного проспективного спостереження пацієнтів з ХСН та СДЛШ спостерігається достовірне зниження індексу НОМА ($p = 0,024$) та збільшення частки хворих з його нормальними значеннями ($p = 0,008$). Водночас, не виявлено відмінностей у пацієнтів з ХСН та СДЛШ щодо величини індексу НОМА в залежності від типу застосовуваного бета-

адреноблокатора. За результатами регресійного аналізу за методом Кокса предикторами гіршого клінічного перебігу систолічної ХСН впродовж 12 місяців виявилися: величина індексу НОМА $> 2,77$, III-IV ФК за NYHA, показник E/e' $> 11,175$, рівень інсуліну $> 10,92$ мкОд/мл, рівень TNF- $\alpha > 16,48$ пг/мл. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.31 Клінічна фармакологія. Фармація

76.03.18.0939/0416U000128

Вишницька Ірина Володимирівна. Організаційно-економічне обґрунтування лікарського забезпечення хворих дітей на гастрит і дуоденіт: Дис... к.фарм.н. /Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л.Шупика. – Захищена 10.12.2015.

УДК 615.243:616.33/342-002]-053.2:614.2.

220 с.: 20 табл., 26 іл. – Бібліогр.: 186 назв.

Дисертаційна робота присвячена організаційно-економічному обґрунтуванню лікарського забезпечення дітей, хворих на гастрит і дуоденіт. У дисертації викладені результати досліджень щодо епідеміологічних даних гастриту і дуоденіту в Україні та деяких країнах світу; проаналізовано сучасний стан надання медичної та фармацевтичної допомоги дітям; принципи фармакотерапії дітей в стаціонарних умовах сучасної охорони здоров'я. Проведені дослідження дозволили удосконалити комплексний ABC-, VEN-, частотний аналіз ефективності призначень лікарських препаратів у процесі лікування дитячого гастриту і дуоденіту в стаціонарних умовах. Опрацьовано методику проведення фармакоеконічного аналізу на основі даних доказової медицини, експертних оцінок. Удосконалено автоматизацію проведення фармакоеконічного аналізу, що дозволяє оцінювати раціональність призначуваної лікарської терапії на базі централізованого спеціалізованого ЛПУ або як дистанційних консультацій для центральних районних лікарень регіону. За результатами проведеного комплексного дослідження було визначено рекомендований перелік груп препаратів для користування в процесі розробки формулярних і страхових переліків.

76.03.18.0940/0416U000129

Добровольний Олександр Олександрович. Розробка технології сухого екстракту сушплід хмелю в якості активного фармацевтичного інгредієнта лікарських засобів: Дис... к.фарм.н. /Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика МОЗ України. – Захищена 10.12.2015.

УДК 615.014.2:615.45:615.322:582.635.38.

160 с.: 13 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 130 назв.

Розроблено науково-методичний підхід одержання сухого екстракту сушплід хмелю із стандартизованим вмістом 8-пренілларінгеніну з метою його застосування як активного фармацевтичного інгредієнта лікарських засобів. На підставі комплексних технологічних та фізико-хімічних досліджень, розроблено технологію і методи контролю якості сухого екстракту сушплід хмелю. Досліджена його стабільність при зберіганні. Проведено доклінічне дослідження розробленого сухого екстракту сушплід хмелю та доведено вплив його активних компонентів на основні чинники кардіо-метаболічного ризику за умов дефіциту естрогенів.

76.03.18.0941/0416U000151

Загородній Святослав Леонідович. Застосування хроматографічних та спектральних методів для аналізу психотропних речовин:

Дис... к.фарм.н. /Запорізький державний медичний університет. – Захищена 28.12.2015.

УДК 543.544+543.422.3]:615.214.074:543.632.56.

201 с.: 30 табл., 81 іл. – Бібліогр.: 228 назв.

Дисертація присвячена розробці чутливих, простих у виконанні та валідних спектрофотометричних та хроматографічних методик визначення лікарських речовин, якими зловживають з метою досягнення психотропного ефекту, у лікарських формах. Розроблено експресні та прості у виконанні методики кількісного визначення 8 лікарських речовин у складі 32 комерційних препаратів. Запропоновані методики успішно валідовано відповідно до вимог ДФУ за специфічністю, лінійністю, правильністю, прецизійністю, діапазоном застосування та робастністю.

76.03.18.0942/0416U000152

Скорина Дмитро Юрійович. Синтез, фізико-хімічні та біологічні властивості(3-R-2-оксо-2Н-[1,2,4]триазино[2,3-с]хіназолін-6-іл)карбонових кислот та їх похідних: Дис...

к.фарм.н. /Запорізький державний медичний університет. – Захищена 29.12.2015.

УДК 547.856.1'873.03/.04.057.000.57.

223 с.: 41 табл., 86 іл. – Бібліогр.: 195 назв.

В дисертаційній роботі вперше досліджені умови, закономірності перебігу та препаративні обмеження реакцій [5+1]-гетероциклізації 6-R-3-(2-амінофеніл)-1,2,4-триазин-5-онів із хлорангітридами, ангітридами аліфатичних дикарбонових кислот, несиметричними ангітридами аліфатичних дикарбонових кислот, ангітридами фталевій, біцикло[2.2.1]гепт-5-ен-ендо,ендо-2,3-, 7-оксобіцикло[2.2.1]гепт-5-ен-ендо,ендо-2,3- та циклогекс-4-ен-1,2-дикарбонових кислот, розроблені методи синтезу нових гетероциклічних систем на їх основі та створено комбінаторну бібліотеку з анагетичною, антигіпоксичною, актопротекторною, церебро-протекторною та протипухлинною дією для пошуку "сполук-лідерів".

76.03.18.0943/0416U000153

Медведева Катерина Павлівна. Розробка спектрофотометричних методик кількісного визначення лікарських речовин, що містять первинну аліфатичну аміногрупу: Дис...

к.фарм.н. /Запорізький державний медичний університет. – Захищена 28.12.2015.

УДК 543.42.062:[615.31:074:547-304.2].

151 с.: 25 табл., 37 іл. – Бібліогр.: 164 назв.

Дисертація присвячена розробці чутливих, простих у виконанні та валідних спектрофотометричних методик визначення лікарських речовин, що містять первинну аліфатичну аміногрупу, у лікарських формах. Розроблено експресні та прості у виконанні методики кількісного визначення 9 лікарських речовин у складі 25 комерційних препаратів. Доведено, що розроблені методики кількісного визначення досліджуваних лікарських речовин є валідними відповідно до вимог ДФУ.

76.03.18.0944/0416U000154

Щербак Марина Олексіївна. Дослідження синтетичних, фізико-хімічних і біологічних властивостей 4-аміно-5-(2-, 3-, 4-нітрофеніл)-1,2,4-тріазол-3-тіонів та їх N- і S-заміщених: Дис...

к.фарм.н. /Запорізький державний медичний університет. – Захищена 29.12.2015.

УДК 547.792.03/.04-021.58-026.8.

210 с.: 1 табл., 68 іл. – Бібліогр.: 240 назв.

Основною метою даної роботи є цілеспрямований пошук нових біологічно активних речовин серед 4-аміно-5-(2-, 3-,

4-нітрофеніл)-1,2,4-тріазол-3-тіонів та їх N- і S-заміщених з протимікробною, протигрибковою, діуретичною, антиоксидантною, антигіпоксичною, актопротекторною, жарознижуючою, гіпоглікемічною і кардіопротекторною дією та низькою токсичністю.

76.03.18.0945/0216U000827

Розробка технології іммобілізації білкових біологічно активних речовин пролонгової дії: Заключний звіт /Одеський національний політехнічний університет; Керівник Куншенко Б.В. – ДР 0113U001464. УДК 615.014.6.

69 с.

Розроблені полімерні плівкові покриття пролонгової дії на основі полівінілпіролідону (ПВП) і полівінілпіролідону (ПВП), модифікованого золам двоокису кремнію з лізоцимом, з високим збереженням літичної активності - 100 % і 80 % відповідно. Розроблені комбіновані плівкові покриття комплексної дії з лізоцимом та протеазами на основі ПВП та ПВП, модифікованого золам двоокису кремнію. При цьому спостерігається значне підвищення літичної активності лізоциму - до 169 % та понад 80 %-ве збереження протеолітичної активності протеаз. Ефективність іммобілізації лізоциму підтверджена розширенням рН - профілю гідролітичної активності в область кислих значень рН, стабільністю в кислому середовищі порівняно з вільним ферментом, 100 % збереженням активності при іммобілізації лізоциму.

76.33 Гігієна й епідеміологія

76.03.18.0946/0416U000032

Бугаєнко Наталія Станіславівна. Характеристика епідемічного процесу ВІЛ-інфекції в мегаполісі та вдосконалення протиепідемічних і профілактичних заходів (на прикладі м. Києва): Дис... к.мед.н. /ДУ "Інститут епідеміології та інфекційних хвороб ім. Л.В. Громашевського НАМН України". – Захищена 15.12.2015.

УДК 575.83:616-036.22+616.98.578.828ВІЛ(477-25).

203 с.: 26 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 222 назв.

Встановлені динаміка, інтенсивність, прояви епідемічного процесу ВІЛ-інфекції в столиці України, домінуючі шляхи передачі збудника інфекції, вікові групи та групи підвищеного ризику інфікування на окремих етапах розвитку епідемічного процесу. Визначені динамічні взаємозв'язки захворюваності на ВІЛ-інфекцію із захворюваністю та поширеністю інших соціально значимих інфекцій (інфекції, що передаються статевим шляхом, наркотична залежність, туберкульоз).

76.35 Інші галузі медицини й охорони здоров'я

76.03.18.0947/0216U001294

Дослідження біосумісності композитів на основі целюлози і гідроксиапатита, призначених для кісткової інженерії: Заключний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Бабенко Наталя Олексіївна. – ДР 0115U001992. УДК 616-77:676.168:544.165.

31 с.

Об'єктом дослідження були: ізолювані гепатоцити та довгий розгинач пальців 3-місячних щурів. У роботі були використані цитологічні, спектрофотометричні, радіоізотопні та статистичні методи аналізу. Мета роботи - порівняння морфології композитів на основі наногідроксиапатит/целюлози та вивчення впливу композитів на життєздатність клітин печінки та функціональний стан гепатоцитів та м'язів довгого розгинача пальців. Композити отримані на

основі наногідроксіапатита/целюлози і мікрогідроксіапатита/целюлози за морфологією відповідають вимогам до матеріалів, які використовуються при лікуванні пошкоджень кісток. Всі зразки композитів, які містять часточки мікрогідроксіапатиту/целюлози, за час інкубації показали необхідний рівень інтеграції та життєздатності клітин і не призвели до цитотоксичної або пошкоджуючої дії на природні первинно ізольовані гепатоцити та м'язову тканину. В той же час каркаси на основі целюлози/наногідроксіапатита викликали цитотоксичний вплив і пригнічення чутливості до дії інсуліну в гепатоцитах і м'язовій тканині довгого розгинача пальців. В подальшому отримані експериментальні дані щодо цитотоксичності, цілісності мембран та метаболічної дії будуть використані при обґрунтуванні доцільності медичного застосування експериментальних композитів у регенеративних операціях з кістковою хірургії. Результати щодо біосумісності композитів на основі целюлози/наногідроксіапатиту для кісткової інженерії, отримані у відділі фізіології онтогенезу НДІ біології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, були презентовані та обговорені на видео-конференції спільно з Департаментом Органічної Технології (Каунаський Технологічний Університет, Литва) та міжнародній конференції Nanomaterials: Applications and Properties (Львів, 2015)

76.75 Соціальна гігієна. Організація й управління охороною здоров'я

76.03.18.0948/0216U002181

Наукове обґрунтування обсягів фінансування основних видів державної допомоги на 2016 рік на підставі оцінки ефективності відповідних соціальних програм: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Мінпраці і НАН України; Керівник Бубуйок Олена Опанасівна. – ДР 0115U002500. УДК 364.04.

98 с.

Об'єктом дослідження є система державної матеріальної підтримки найбільш вразливих верств населення, зокрема, державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям, державна допомога сім'ям з дітьми, тимчасова допомога на дітей, батьки яких ухилиються від сплати аліментів, допомога інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам. Метою роботи є підвищення обґрунтованості обсягу витрат, що будуть затверджені у Державному бюджеті України на 2016 рік на надання державної соціальної малозабезпеченим сім'ям, державної допомоги сім'ям з дітьми, тимчасової допомоги дітям, державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам.

77 ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

77.03 Теорія фізичної культури і спорту

77.03.18.0949/0416U001129

Петренко Наталія Володимирівна. Оптимізація фізичної та розумової працездатності студентів економічних спеціальностей засобами аквафітнесу: Дис... к.фіз.вих. /Національний університет фізичного виховання і спорту України. – Захищена 14.01.2016.

УДК 796. 012.412.7:378.172-043.3..

236 с.: 46 табл., 26 іл. – Бібліогр.: 259 назв.

На підставі даних констатувального експерименту обґрунтована та розроблена програма оздоровчо-тренувальних занять з використанням засобів аквафітнесу для студентів економічних спеціальностей з метою оптимізації їх фізичної та розумової працездатності.

77.03.18.0950/0416U001130

Пур Хейдарі Рудбері Анвар. Фізична реабілітація хворих з порушенням коронарного кровообігу: Дис... к.фіз.вих. /Національний університет фізичного виховання і спорту України. – Захищена 15.01.2016.

УДК 796:616.12-008-085.

187 с.: 13 табл., 3 іл. – Бібліогр.: 211 назв.

Дисертаційна робота присвячена обґрунтуванню і розробці комплексної програми фізичної реабілітації хворих з порушенням коронарного кровообігу, яка спрямована на підвищення фізичного і психологічного стану хворих, посилення скорочувальної функції міокарда, формування у них мотивації для збереження свого здоров'я.

77.03.18.0951/0216U000881

Теоретико-методичні засади формування знань зі спорту інвалідів у системі вищої освіти: Заключний звіт /Львівський державний університет фізичної культури; Керівник Бріскін Юрій Аркадійович. – ДР 0113U000657. УДК 796.034-056.26.

129 с.

Мета роботи: розробка та впровадження в освітньому просторі України концептуальних основ спорту інвалідів як виду соціальної практики та теоретико-методологічних засад фізкультурно-спортивної роботи з інвалідами з урахуванням її соціально-гуманістичної спрямованості. Об'єкт дослідження: спорт та фізкультурно-спортивна діяльність інвалідів у освітньому просторі України. Етоди дослідження: загальнонаукові методи теоретичного рівня: аналогія, аналіз, синтез, абстрагування, індукція; історичні методи (історико-логічний, конкретно-історичний, порівняльно-історичний, ретроспективний); системно-функціональний аналіз; соціологічні методи (опитування); експертна оцінка; педагогічні (спостереження та експеримент); методи математичної статистики. Результати досліджень: - створено нове концептуальне підґрунтя спорту інвалідів як соціально значущої галузі, окреслення його мети, основних завдань, принципів та соціальних функцій, у якості необхідної умови формування наукових та навчальних дисциплін для ВНЗ; - розроблено структуру проблемного поля та створено модель системи знань про адаптивний спорт як складової міжнародного олімпійського руху, що вміщує загально-філософський, загально- та спеціально-теоретичний блоки, а також структуру їх змістовно-інформаційного наповнення; - здійснено комплексне змістовно-інформаційне наповнення моделі системи знань про спорт інвалідів - загальна структурно-змістова характеристика адаптивного спорту, виявлено загальну періодизацію Ігор інвалідів та періодизацію розвитку Паралімпійського руху, Дефлімпійського руху та руху Спеціальних Олімпіад; встановлено загальні особливості формування програм та складу учасників Ігор інвалідів; узагальнено завдання адаптивного спорту; виявлено основні тенденції подальшого розвитку адаптивного спорту у системі міжнародного олімпійського руху та системі фахової освіти галузі знань фізичне виховання, спорт та здоров'я людини та конкретизовано тенденції міжнародного спортивного руху Спеціальних Олімпіад; - сформовано концепції навчальної дисципліни "Адаптивний спорт" для ОКР "бакалавр", "спеціаліст", "магістр", розроблено структуру та зміст, навчальних програм, які складаються з загальнотеоретичного, соціально-історичного, спортивно-методичного та спортивно-організаційного змістовних модулів і передбачають формування у майбутніх фахівців за спеціальністю "Спорт" фахових знань щодо загально-філософських, загальнотеоретичних, спеціально-теоретичних основ спорту інвалідів та формування навичок практичної діяльності; - здійснено теоретико-методичне та експериментальне обґрун-

тування тренувальних програм для спортсменів, які мають відхилення розумового розвитку, з легкої атлетики, баскетболу та лижних перегонів; - створено концепцію соціально-орієнтованої системи підготовки спортсменів Спеціальних Олімпіад; - розроблено нові методологічні підходи для тренерів, соціальних працівників, та інших фахівців, що працюють з інвалідами різних нозологічних груп. Робота розповсюджується за договірною ціною.

77.05 Медико-біологічні основи фізичної культури і спорту

77.03.18.0952/0216U000883

Моделювання біомеханічних систем у складно-координатних видах спорту: Заключний звіт /Львівський державний університет фізичної культури; Керівник Заневський Ігор Пилипович. – ДР 0111U006473. УДК 796.012.

28 с.

Вивчено основні підходи в удосконаленні техніки стрільби (стендової) з використанням тренажерів та спеціальних приладів. Модель удосконалення техніки стрільби на круглому стенді не тільки за рахунок збільшення кількості пострілів, але і й за рахунок використання у навчально-тренувальних заняттях імітаційних вправ із використанням технічних засобів. Розроблено та удосконалено спеціальний прилад для виконання імітаційної вправи на круглому стенді.

77.29 Методичні основи видів спорту

77.03.18.0953/0416U001128

Галан Ярослав Петрович. Корекція психофізичного стану школярів 13-14 років засобами спортивного орієнтування: Дис... к.фіз.вих. /Національний університет фізичного виховання і спорту України. – Захищена 14.01.2016.

УДК 796.56:159.92-057.874.

208 с.: 27 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 231 назва.

Дисертаційну роботу присвячено теоретичному обґрунтуванню та розробці комплексної програми корекції психофізичного стану школярів 13-14 років з використанням засобів спортивного орієнтування та психофізичного тренінгу в умовах позанавчальної роботи з фізичного виховання, яка відрізняється від наявних комплексним підходом, системністю, етапністю, інтегративністю

77.03.18.0954/0216U000882

Удосконалення системи фізичної і технічної підготовки спортсменів з урахуванням індивідуальних профілів їхньої підготовленості:

Заключний звіт /Львівський державний університет фізичної культури; Керівник Линець Михайло Михайлович. – ДР 0111U006472. УДК 796.134.

261 с.

Мета роботи: розробити науково-методичні засади з удосконалення фізичної та технічної підготовки спортсменів різної спеціалізації та спортивної кваліфікації. Об'єкт дослідження: тренувальний процес спортсменів різної спеціалізації та спортивної кваліфікації; предмет дослідження: фізична та технічна підготовка спортсменів різної спеціалізації та спортивної кваліфікації. Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення; документальний метод; анкетування; педагогічне спостереження із застосуванням інструментальних методик; методи математичної статистики. Результати досліджень. З'ясовано взаємозв'язки між показниками фізичної і технічної підготовленості та ефективністю змагальної діяльності спортсменів різної кваліфікації

та спеціалізації; розроблено методологію індивідуальної корекції тренувальних впливів з урахуванням модельних показників та персональних профілів фізичної підготовленості спортсменів; науково обґрунтовано та розроблено програми диференційованої фізичної підготовки спортсменів різної спеціалізації та кваліфікації і в серії перехресних експериментів підтверджено їх ефективність. Ключові слова: спортсмени, кваліфікація, спеціалізація, фізична підготовка, технічна підготовка, диференціація. Робота розповсюджується за договірною ціною.

78 ВІЙСЬКОВА СПРАВА

78.19 Воєнна наука

78.03.18.0955/0216U002173

Дослідження актуальних проблем цивільного захисту та розробка рекомендацій щодо удосконалення єдиної державної системи цивільного захисту: Заключний звіт /Інститут державного управління у сфері цивільного захисту; Керівник Демків Анна Миколаївна. – ДР 0115U002098. УДК 001.89:355.588.

116 с.

Об'єкт дослідження: функціонування єдиної державної системи цивільного захисту України. Мета роботи: дослідження актуальних проблем цивільного захисту, аналіз та узагальнення результатів наукових досліджень, досвіду дій органів управління та сил цивільного захисту та розроблення рекомендацій щодо удосконалення єдиної державної системи цивільного захисту. Методи дослідження: системний аналіз, синтез, метод аналізу ієрархій. Основні результати: рекомендації щодо удосконалення єдиної державної системи цивільного захисту та Матеріали конференції. Робота передається за кордон за договірною ціною.

78.03.18.0956/0216U002174

Розробка методичних матеріалів для слухачів з питань самостійного опрацювання програми підвищення кваліфікації цільового призначення керівного складу і фахівців ЦМОВВ, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань ЦЗ:

Заключний звіт /Інститут державного управління у сфері цивільного захисту; Керівник Бондаренко Олег Олександрович. – ДР 0115U000338. УДК 355.586.

24 с.

Об'єкт дослідження: функціонування системи навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту. Мета роботи: підвищення якості навчання керівного складу і фахівців центральних та місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій за рахунок удосконалення навчально-методичного забезпечення системи підвищення кваліфікації у сфері цивільного захисту. Методи дослідження: системний аналіз, статистичний та аналітичний методи. Основні результати: методичні матеріали для слухачів з питань самостійного опрацювання програми підвищення кваліфікації керівного складу та фахівців центральних і місцевих органів виконавчої влади, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту. Робота передається за кордон за договірною ціною.

78.21 Воєнно-прикладні науки

78.03.18.0957/0416U000082

Гнидюк Олександр Петрович. Педагогічні умови підготовки майбутніх офіцерів-

прикордонників до фізичного самовдосконалення: Дис... к.пед.н. /Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького. – Захищена 17.12.2015.

УДК 371.132:355.23(043.3).

180 с.: 12 табл., 1 іл. – Бібліогр.: 185 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню проблеми підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників до фізичного самовдосконалення. Розкрито сутність готовності до фізичного самовдосконалення як професійно важливої властивості, її зміст та структуру, що містить мотиваційно-особистісний, пізнавально-інформаційний та операційно-діяльнісний компоненти. Визначено критерії і показники зазначеного утворення, охарактеризовано рівні та стан сформованості у майбутніх офіцерів-прикордонників готовності до фізичного самовдосконалення. Також обґрунтовано та експериментально перевірено програму та педагогічні умови підготовки фізичного самовдосконалення. За результатами дослідження розроблено методичні рекомендації науково-педагогічному складу щодо підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників до фізичного самовдосконалення.

78.03.18.0958/0416U000143

Георгієв Василь Михайлович. Формування професійної компетентності майбутніх офіцерів високомобільних десантних військ у процесі фахової підготовки: Дис... к.пед.н.

/Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія. – Захищена 30.12.2015.

УДК 355.353.4/356.169[005.336.2].

252 с.: 13 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 218 назв.

Дисертація присвячена проблемі формування професійної компетентності майбутніх офіцерів ВДВ у фаховій підготовці. Виявлено педагогічні умови процесу і визначено критерії й рівні (високий, задовільний, низький) професійної компетентності майбутніх офіцерів ВДВ; розроблено модель такого процесу.

80 ІНШІ ГАЛУЗІ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА

80.31 Виробництво художніх виробів

80.03.18.0959/0216U002069

Розробка методики експертної оцінки вартості деталей монументальних та скульптурних виробів з декоративного каміння стосовно впровадження Європейських стандартів: Заключний звіт /Державний гемологічний центр України; Керівник Гелета О.Л. – ДР 0115U002217. УДК 338.518:679.852.

92 с.

Мета роботи: уніфікація правил проведення експертизи та визначення оцінної вартості монументальних і скульптурних виробів з декоративного каміння відповідно до Європейських стандартів та з урахуванням складності їх виготовлення. Об'єкт досліджень: скульптурно-монументальні і архітектурно-будівельні вироби з природного каміння, яке відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 27.07.94 № 512, визначається як декоративне. Методи досліджень: аналітичні, польові та камеральні дослідження. Проведено систематизацію монументальних, скульптурних, архітектурно-будівельних і складно-профільних виробів з природного декоративного каміння, проаналізовано підходи щодо його оцінювання відповідно до стандартів інших країн, проведено аналіз Європейських стандартів (ЕН) щодо вимог до природного каміння і виробів з нього. Результати: методика проведення науково-технічної експертизи скульптурних, монументальних, архітектурно-будівельних і складно-

профільних виробів з декоративного каміння з урахуванням Європейських стандартів (ЕН). Висновки НДР будуть опубліковані у науковому періодичному виданні. Умови одержання звіту: користування звітом дозволяється лише за дозволом ДГЦУ на підставі договору: 04119, Київ, вул. Дегтярівська, 38-44, Державний гемологічний центр України. Передача стороннім організаціям забороняється. Робота передається за кордон за договірною ціною.

80.37 Виробництво спортивних виробів

80.03.18.0960/0216U001225

Розроблення та прийняття методом перекладу 408 національних стандартів, гармонізованих з міжнародними та європейськими" (Стандарт НС-1): Заключний звіт /Приватне акціонерне товариство "Український інститут меблів"; Керівник Сагал Сергій Захарович. – ДР 0115U001916. УДК 685.644.2.

7 с.

Об'єкт дослідження: нормативна база Європейського Союзу (ЕН) в групі 97.220.30 вимоги щодо безпеки та методи випробувань гімнастичного приладдя - перекладин. Мета роботи: розроблення національного стандарту України, гармонізованого з європейськими стандартами, що дозволить встановити такі вимоги, що забезпечили б безпеку при користуванні гімнастичного приладдя - перекладин користувачами та методи випробувань перекладин. Галузь застосування: спортивні зали та спортивні майданчики. Метод дослідження: розробка національних стандартів згідно з ДСТУ 1.7:2001

Об'єкт дослідження: нормативна база Європейського Союзу (ЕН) в групі 97.220.30 вимоги щодо безпеки та методи випробувань гімнастичного приладдя - перекладин. Мета роботи: розроблення національного стандарту України, гармонізованого з європейськими стандартами, що дозволить встановити такі вимоги, що забезпечили б безпеку при користуванні гімнастичного приладдя - перекладин користувачами та методи випробувань перекладин. Галузь застосування: спортивні зали та спортивні майданчики. Метод дослідження: розробка національних стандартів згідно з ДСТУ 1.7:2001

80.03.18.0961/0216U001226

Розроблення та прийняття методом перекладу 408 національних стандартів, гармонізованих з міжнародними та європейськими" (Стандарт НС-1): Заключний звіт /Приватне акціонерне товариство "Український інститут меблів"; Керівник Сагал Сергій Захарович. – ДР 0115U001917. УДК 685.643.3.

7 с.

Об'єкт дослідження: нормативна база Європейського Союзу (ЕН) в групі 97.220.30 функційні вимоги, вимоги вимоги щодо безпеки та методи випробувань чотирьох типів гімнастичних коней та козлів на додаток до загальних вимог вимог щодо безпеки згідно з ЕН 913. Мета роботи: розроблення національного стандарту України, гармонізованого з європейськими стандартами, що дозволить установити функційні вимоги, вимоги щодо безпеки та методи випробування гімнастичних коней та козлів. Галузь застосування: спортивні зали та спортивні майданчики. Метод дослідження: розробка національних стандартів згідно з ДСТУ 1.7:2001

Об'єкт дослідження: нормативна база Європейського Союзу (ЕН) в групі 97.220.30 функційні вимоги, вимоги вимоги щодо безпеки та методи випробувань чотирьох типів гімнастичних коней та козлів на додаток до загальних вимог вимог щодо безпеки згідно з ЕН 913. Мета роботи: розроблення національного стандарту України, гармонізованого з європейськими стандартами, що дозволить установити функційні вимоги, вимоги щодо безпеки та методи випробування гімнастичних коней та козлів. Галузь застосування: спортивні зали та спортивні майданчики. Метод дослідження: розробка національних стандартів згідно з ДСТУ 1.7:2001

81 ЗАГАЛЬНІ Й КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ ТЕХНІЧНИХ І ПРИКЛАДНИХ НАУК ТА ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ

81.13 Загальна технологія виробництва

81.03.18.0962/0216U001202

Послуги по патентуванню промислових зразків: Заключний звіт /Тернопільський національний економічний університет; Керівник Гевко Роман Богданович. – ДР 0112U008086. УДК 658.626.

25 с.

Об'єкт дослідження - процес патентування нових зразків меблів. Метою науково-дослідної роботи є патентування нових зразків меблів. Методи роботи - порівняння, аналіз нормативний, розрахунково-конструктивний та інші. Узагальненим науковим результатом роботи є одержання замовником патентів України на промислові зразки - мебелі

вироби, а також на нові технічні рішення - патентів України на винаходи та корисні моделі. Наукова новизна проведених наукових досліджень полягає в одержанні охоронних документів на об'єкти інтелектуальної власності, що підтверджують високий рівень розробок.

81.14 Проектування. Конструювання

81.03.18.0963/0216U001198

Теорія побудови та методи реалізації в реальному часі міждисциплінарних математичних моделей зміни стану складних об'єктів:

Заключний звіт /Тернопільський національний економічний університет; Керівник Дивак Микола Петрович. – ДР 0114U000569. УДК 004.942+519.876.5.

209 с.

Об'єкт дослідження - процеси ідентифікації міждисциплінарних математичних моделей складних об'єктів в умовах невизначеності на основі індуктивного підходу. Мета роботи - створення теоретичних основ побудови міждисциплінарних математичних моделей (ММ) зміни стану складних об'єктів (СО) в життєвому циклі та розробка методів їх обчислювальної реалізації в системах реального часу; нових засобів математичного моделювання, що ґрунтуються на отриманні множинних оцінок параметрів (змінних стану) СО та на ММ із заданими прогностичними властивостями в реальному часі із похибками прогнозування, які знаходяться в межах похибок вимірювання модельованих характеристик. Методи дослідження - методи аналізу інтервальних даних, методи кореляційного аналізу, методи теорії ідентифікації, методи оптимізації, методи теорії сигналів, методи теорії систем, методи комп'ютерного моделювання. Результати дослідження: сформульовано узагальнені підходи до побудови міждисциплінарних ММ у різних галузях, таких як медицина, екологія, енергетика, програмна інженерія із застосуванням індуктивного підходу; встановлено протиріччя між вимогами забезпечення певних прогностичних властивостей моделі у традиційних підходах та можливостями забезпечення цієї точності через похибки в експериментальних даних; запропоновано та обґрунтовано загальні принципи та концепцію побудови такого класу моделей, яка ґрунтується на аналізі інтервальних даних, сформульовано основний постулат концепції: "теоретично досягнені прогностичні властивості ММ безпосередньо обмежуються величиною похибок в експериментальних даних". В межах концепції запропоновано підхід до розв'язання протиріччя між складністю та досягненими прогностичними властивостями: складність ММ має бути такою, щоб похибка прогнозування ММ була співставною похибці в експериментальних даних. В концепції за базові математичні моделі зміни стану процесів та складних об'єктів обґрунтовано використання дискретних моделей динамічних систем та математичних моделей СО у вигляді різницевого схем. Запропоновано та обґрунтовано критерії оцінки якості та складності структури ММ процесів та складних об'єктів у вигляді різницевого схем для випадку їх побудови на основі індуктивного підходу. Створено нові методи структурної ідентифікації ММ у вигляді різницевого схем, які ґрунтуються на "бджолиному інтелекті" (алгоритмах поведінки бджолиної колонії). Доведена перевага запропонованих методів структурної

ідентифікації у порівнянні з методами, що ґрунтуються на генетичних алгоритмах. 6. Вдосконалено методи параметричної ідентифікації ММ у вигляді різницевого схем з обґрунтованими потенційно досягненими прогностичними властивостями та відповідною до них обчислювальною складністю реалізації. Зокрема, сформульовано математичну задачу параметричної ідентифікації таких моделей у вигляді інтервальних систем нелінійних алгебричних рівнянь і запропоновано вдосконалені методи пошуку розв'язку зазна-

чених систем із використанням процедур адаптації кроку пошуку. Створено ряд нових математичних моделей в різних галузях, таких як медицина, екологія, енергетика, програмна інженерія. Розроблено ряд нових програмних модулів як інструментальних засобів для реалізації процесів ідентифікації міждисциплінарних ММ СО в умовах невизначеності з заданими прогностичними властивостями та контрольованою складністю обчислювальної реалізації, що створило можливість розв'язати ряд важливих практичних задач, пов'язаних із прийняттям рішень на основі ММ у різних галузях, таких як медицина, екологія, енергетика, програмна інженерія. Наукова новизна полягає в: вперше в межах індуктивного підходу запропоновано та обґрунтовано загальні принципи та концепцію побудови класу міждисциплінарних моделей процесів та складних об'єктів, яка ґрунтується на аналізі інтервальних даних та доведеному постулаті, що теоретично досягнені прогностичні властивості ММ безпосередньо обмежуються величиною похибок в експериментальних даних, що у сукупності забезпечило розв'язання одного із основних протиріч в математичному моделюванні між складністю та досягненими прогностичними властивостями ММ, на основі концепції сформульовано узагальнені підходи до побудови міждисциплінарних ММ у різних галузях, таких як медицина, екологія, енергетика, програмна інженерія із застосуванням індуктивного підходу; створено нові методи структурної ідентифікації ММ у вигляді різницевого схем, які ґрунтуються на "бджолиному інтелекті" (алгоритмах поведінки бджолиної колонії), що забезпечило нижчу обчислювальну складність їх реалізації у порівнянні з методами, які базуються на генетичних алгоритмах; створено методи параметричної ідентифікації ММ у вигляді різницевого схем, які за рахунок поділу набору усіх інтервальних даних на основну і перевіірочну частини згідно принципів МГУА та послідовного використання цих частин в задачі ідентифікації, відзначаються низькою обчислювальною складністю реалізації, що забезпечило зниження обчислювальної складності і менше ніж лінійне зростання обчислювальної складності на поточній ітерації при збільшенні кількості інтервальних даних; запропоновано та обґрунтовано кількісний показник для оцінки обчислювальної складності реалізації методів параметричної ідентифікації ММ у вигляді різницевого схем з випадковим пошуком його параметрів, що забезпечило можливість порівнювати різні обчислювальні реалізації цих методів незалежно від характеристик обчислювального засобу. Результати НДР пройшли апробацію на міжнародних та національних конференціях.

81.29 Вакуумна техніка

81.03.18.0964/0216U000776

Розробка технології формування деформаційно-дифузійних зміцнених шарів на поверхні деталей гідроциліндрів з титанового сплаву ВТ22 для забезпечення підвищеного рівня службових характеристик:

Заключний звіт /Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України; Керівник Погрелюк Ірина Миколаївна. – ДР 0115U004001. УДК 669.295:621.785.062.

73 с.

Встановлено загальні закономірності термодифузійного насичення поверхневого шару високоміцного двофазного титанового сплаву ВТ22 азотом та запропоновано нове вирішення науково-технічної задачі підвищення його зносотривкості шляхом забезпечення регламентованого приповерхневого і об'ємного зміцнення при суміщенні термічної та хіміко-термічної обробок в одному технологічному циклі. Встановлено залежності фазового складу і структури приповерхневих шарів, твердості і глибини модифікованого шару титанового сплаву ВТ22 від концентраційних, температурних

і часових параметрів азотування, суміщеного з термічною обробкою. Показано, що варіювання цими параметрами дозволяє впливати на градієнт властивостей у приповерхневому зміцненому шарі, а, відтак, на експлуатаційні властивості сплаву з такими шарами. Рекомендовано схему та режими азотування сплаву ВТ22. Обґрунтовано параметри ХППД (обкочування) та режими наступного термодифузійного насичення азотом при суміщенні з термічною обробкою в одному технологічному циклі, за яких при комбінованому обробленні сплаву ВТ22 формуються приповерхневі зміцнені шари, структура, рівень зміцнення і якість поверхні котрих забезпечують високі триботехнічні характеристики в парі з бронзою БраЖН 10-4-4. Встановлено, що для забезпечення високої зносостійкості пари тертя ВТ22- БраЖН 10-4-4 доцільно проводити ХППД, збільшуючи кількість проходів за малих навантажень. Підвищення ступеня пластичної деформації (до 700 Н) не дає позитивного результату.

81.31 Кріогенна техніка

81.03.18.0965/0416U000225

Агеєв Костянтин Валерійович. Рекуперативні теплообмінники на основі струминно-вихрової технології в технологічних процесах та апаратах: Дис... к.т.н. /Одеський національний політехнічний університет. – Захищена 28.12.2015.

УДК 666.1.031.2/.6:66.042.882.2.

190 с.: 2 табл., 48 іл. – Бібліогр.: 148 назв.

Запропоновано струминно-вихрову технологію підвищення ефективності утилізації тепла в металевих трубчастих рекуператорах з врахуванням інтенсифікації конвективного теплообміну на повітряній стороні, що призводить до додаткового корисного ефекту - збільшення температури підігрівання дуття до 300°C із одночасним зниженням металоемкості і габаритів теплообмінників у 2...3 рази.

81.33 Корозія і захист від корозії

81.03.18.0966/0216U000785

Розроблення технології синтезу та випуск дослідної партії інгібіторів корозії та солевідкладення на основі переробки відходів деревообробної промисловості та їх впровадження для підвищення довговічності теплоенергетичного обладнання: Заключний звіт /Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України; Керівник Слободян Звеномира Володимирівна. – ДР 0115U004010. УДК 620.197.3.

52 с.

Розроблено три методики екстракції активних складових з кори та стружки дуба. Показано, що екстракти дубової стружки та синергічні композиції на їх основі є інгібіторами змішаної дії, з превалюючим гальмуванням катодної реакції, які захищають середньовуглецеві сталі від корозії у воді на 80...95%. Найефективнішою є композиція ТИС, яка містить неорганічний та органічний синергісти. Електрохімічними дослідженнями встановлено, що під впливом цих інгібіторів на поверхні сталі формується хемосорбційна плівка, внаслідок чого зростає поляризаційний опір, опір переносу заряду, підвищується енергія активації корозії та гальмуються обидві електродні реакції. Розроблені композиції є інгібіторами змішаної дії та ефективні у водах середньої твердості. Встановлено, що екстракти з відходів перероблення дуба (стружка, кора) та синергічні композиції на їх основі є інгібіторами корозії середньовуглецевих сталей не лише в нейтральних середовищах, але й у кислих. Ефективність цих екстрактів (0,8 г/л) в середовищі 5% HCl складає понад 90%. Також розроблені методики та отримані екстракти з відходів перероблення берези, сосни (ялини). Встановлено,

що такі екстракти за концентрації 0,8 г/л захищають від корозії середньовуглецеві сталі у нейтральних середовищах на 70...80%, що є співмірним з ефективністю дубових екстрактів. Ступінь протикорозійного захисту зростає із збільшенням часу експозиції. Розроблений технологічний регламент на синтез синергічної композиції ТИС на основі відходів перероблення дубової сировини. Розроблена технологічна схема синтезу, подані основні характеристики розхідних матеріалів, напівпродуктів та продуктів, описані послідовність стадій, основні правила безпечного ведення процесу, розраховані норми витрат реагентів на 1т продукції, матеріальний баланс, подана специфікація обладнання. Проведена апробація технології синтезу синергічної композиції ТИС. Отриманий продукт пройшов дослідно-промислово перевірку в умовах кислотно-інгібіторного очищення теплотехнічного обладнання від солевідкладень та продуктів корозії та впроваджений у 2014 році на Рожищенській філії ТзОВ "Терра Фуд".

81.03.18.0967/0216U000788

Розроблення методу моделювання експлуатаційної деградації властивостей сталей магистральних трубопроводів: Заключний звіт /Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України; Керівник Никифорчин Григорій Миколайович. – ДР 0115U004013. УДК 620.194:678.7:656.36.

113 с.

Апробовано новий метод моделювання експлуатаційної деградації трубних сталей, який полягає у штучному деформаційному старінні попередньо електролітично наводненого металу і поєднує різні механізми деградації (деформаційного зміцнення, штучного старіння та розвитку розсіяної пошкодженості). Запропонований метод викликає співмірне зниження характеристик пластичності ударної в'язкості лабораторно деградованої сталі, подібно до випроб експлуатованих сталей. Переваги запропонованого методу пов'язані із специфічною дією впровадженого навантаження абсорбованого металом водню, який, окрім інтенсифікації деформаційного старіння, ініціює також і розвиток розсіяної пошкодженості.

81.35 Зварювання

81.03.18.0968/0216U001142

Підготовка науково-технічного посібника "Ремонтно-зварювальні технології для подовження ресурсу конструкцій з високоміцних сталей": Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Позняков Валерій Дмитрович. – ДР 0113U003499. УДК 621.791.669.14/15.

312 с.

На підставі літературних даних та багаторічного власного досвіду систематизовані результати досліджень щодо змін структури і властивостей зварних зєднань конструкційних високоміцних сталей з границю текучості 350...700 МПа при виготовленні, в процесі експлуатаційних навантажень та під час ремонту металевих конструкцій інженерних споруд, машин і механізмів тривалого терміну експлуатації та розроблені підходи до створення ремонтно-зварювальних технологій для подовження їх ресурсу. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.03.18.0969/0216U001143

Створення системи керування процесом контактного зварювання оплавленням рейок у стаціонарних і польових умовах, що забезпечує підвищення експлуатаційного ресурсу та надійності залізничних колій: Заклю-

чний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Кучук-Яценко Сергій Іванович. – ДР 0113U003492. УДК 621.791.76.

102 с.

Для контактного стикового зварювання рейок із термічно зміцненої сталі проведені дослідження та розроблені режими зварювання і технічні умови (ТУ) на процес. Відповідно до ТУ розроблена дворівнева система, яка дозволяє підвищити точність контролю та керування процесом зварювання. На нижньому рівні в системі прямого цифрового керування для контролю якості зварних з'єднань запропонований алгоритм на основі "нечіткої" логіки, який враховує розмитість границь припустимих відхилень, розподіл параметрів процесу всередині допуску та взаємний вплив комбінації параметрів на показник якості стику. Контроль технічного стану устаткування здійснюється по даним тестової і функціональної діагностики. Для забезпечення стабільного енерговкладання розроблено обладнання стабілізації напруги на вході зварювального трансформатора при живленні від двофазної електричної мережі та перетворювач частоти і числа фаз для живлення від трифазної мережі. На верхньому рівні в діагностичному центрі Укрзалізниці здійснюється статистична обробка протоколів зварювання рейок, які надходять із підприємств галузі, для виявлення відхилень, які складно проконтролювати прямими вимірами, наприклад, незадовільне виконання допоміжних операцій по підготовці рейок перед зварюванням, відхилення фізико-хімічних властивостей металу рейок, незадовільне дотримання технологічних операцій зварником, незадовільні умови виробництва. Розроблені алгоритми і технічні засоби автоматизації пройшли експериментальну перевірку й можуть бути рекомендовані для подальшого впровадження у виробництво

81.03.18.0970/0216U001144

Розробка та впровадження технології ремонту зварюванням рам візків локомотивів ВЛ80: Заключний звіт /Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона; Керівник Гайворонський Олександр Анатолійович. – ДР 0113U003498. УДК 621.791.019.

115 с.

Досліджено вплив експлуатаційних навантажень на структурні зміни і властивості зварних з'єднань, технологічних параметрів зварювання та спеціальних видів обробки на опірність ремонтних з'єднань утворенню тріщин. Розроблено Технологічну інструкцію з ремонту зварюванням рам візків локомотивів ВЛ80 тривалого терміну експлуатації, які мають втомові пошкодження

81.03.18.0971/0216U001235

Розробка інструментів із надтвердих матеріалів для зварювання тертям з перемішуванням, призначених для виробництва та відновлення ресурсу конструкцій авіаційної та космічної техніки з алюмінієвих та магнієвих сплавів: Заключний звіт /Інститут надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України; Керівник Майстренко Анатолій Львович. – ДР 0113U004416. УДК 621.791.92.

57 с.

Одержані і випробувані в промислових умовах зразки деталей з алюмінієвих та магнієвих сплавів зварених у вакуумі після модифікації структури поверхневого шару виробів тертям з перемішуванням. Розроблені технічні умови на інструмент.

81.03.18.0972/0216U001236

Організація дослідно-промислового виробництва інструменту із надтвердих матеріалів для наплавлення методом тертя з пе-

ремішуванням мідних плит кристалізаторів тугоплавкими з'єднаннями на основі Ni-Co, Ni-Cr: Заключний звіт /Інститут надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України; Керівник Лукаш Володимир Андрійович. – ДР 0113U004415. УДК 621.791.92.

75 с.

Метою роботи є розробка інструменту з надтвердих матеріалів для наплавлення нікелю та інших металів методом тертя з перемішуванням (НТП) на плити мідних кристалізаторів

81.83 Монтаж, експлуатація і ремонт промислового устаткування

81.03.18.0973/0216U000787

Розроблення експертної системи для моніторингу технічного стану та оцінки ризику руйнування наземних ділянок тривало експлуатованих газопроводів: Заключний звіт /Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України; Керівник Дмитрах Ігор Миколайович. – ДР 0115U004012. УДК 620.191.33.

31 с.

Розроблено діючий зразок портативного діагностично-експертного комплексу, який включає засоби неруйнівного контролю (ультразвуковий дефектоскоп) та комп'ютерну експертну систему (на базі портативного комп'ютера) для оцінювання ризику руйнування та прогнозування можливості подальшої експлуатації наземних ділянок тривало експлуатованих газопроводів з корозійними та тріщиноподібними дефектами. Запропонована розробка дозволяє безпосередньо на місці діагностики зробити науково обґрунтовані експертні висновки про ризик руйнування та безпечну експлуатацію дефектного елемента трубопроводу. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.92 Пожежна безпека

81.03.18.0974/0416U000184

Грушовінчук Олександр Володимирович. Обґрунтування параметрів генераторів комбінованої піни підвищеної вогнегасної ефективності: Дис... к.т.н. /Львівський державний університет безпеки життєдіяльності. – Захищена 28.12.2015.

УДК 614.842.84.

196 с.: 28 табл., 63 іл. – Бібліогр.: 121 назва.

Дисертація присвячена розв'язанню актуальної наукової задачі розкриття впливу особливостей формування комбінованих струменів піни низької та середньої кратності, згенерованих із робочих розчинів піноутворювачів для пожежогасіння загального призначення піногенераторами ежекційного типу, на ефективність припинення горіння легкозаймистих та горючих рідин як наукове підґрунтя створення генераторів комбінованої піни підвищеної вогнегасної ефективності з визначеними параметрами.

81.03.18.0975/0416U000185

Назаровець Олег Богданович. Визначення причин виникнення пожеж в житлових та громадських будівлях від внутрішніх електромереж: Дис... к.т.н. /Львівський державний університет безпеки життєдіяльності. – Захищена 28.12.2015.

УДК 614.841.2.

167 с.: 5 табл., 76 іл. – Бібліогр.: 116 назв.

Дисертація присвячена розв'язанню важливої науково-технічної задачі - розкриття залежностей впливу температури нагрівання мідних провідників внутрішніх електромереж електричним струмом на структуру міді з урахуванням

різної початкової температури. Встановлено кількісні залежності вмісту кисню, розмірів зерен мікроструктури, величини тріщин і раковин від температури нагрівання провідників внутрішніх електромереж електричним струмом з попереднім нагріванням та без нього, що дало змогу на основі аналізу структур визначити причетність електромереж до виникнення пожежі.

81.03.18.0976/0216U001275

Провести дослідження та розробити проект Зміни № 1 до ДСТУ Б А.2.2-7:2010 Проєктування. Розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) у складі проєктної документації об'єктів. Основні положення ("Розділ ІТЗ ЦЗ у проєктній документації"): Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут цивільного захисту; Керівник Могильниченко Вячеслав Васильович. – ДР 0114U002575. УДК 69:006; 355.58.001; 351.862.001.

315 с.

Об'єкт дослідження - інженерно-технічні заходи цивільного захисту у складі проєктної документації об'єктів. Метою роботи є обґрунтування змін, що вносяться до національного стандарту ДСТУ Б А.2.2-7:2010 Проєктування. Розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) у складі проєктної документації об'єктів. Основні положення. Метод дослідження - аналітичний (аналіз літературних даних та інформаційної мережі інтернет). Новизна НДР - вперше розроблено національний стандарт, у якому запроваджено сучасні положення з розроблення розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту в проєктній документації об'єктів, ураховано особливий період, стан у державі на теперішній час та європейський досвід щодо використання споруд подвійного призначення під час будівництва об'єктів. Результат НДР буде використано під час складання завдання на проєктування інженерно-технічних заходів цивільного захисту, розроблення цих заходів як самостійного розділу проєктної документації будівництва (реконструкції, технічного переоснащення) об'єктів. Застосування стандарту забезпечить розроблення належного рівня комплексу інженерно-технічних рішень, спрямованих на забезпечення населення і зниження ймовірних матеріальних збитків від надзвичайних ситуацій та небезпек, що можуть виникнути у разі ведення військових дій або наслідків цих дій, а також створення містобудівних умов для забезпечення стійкого функціонування об'єктів Робота передається за кордон за договірною ціною.

82/90 ЗАГАЛЬНОГАЛУЗЕВІ І КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ (МІЖГАЛУЗЕВІ ПРОБЛЕМИ)

82 ОРГАНІЗАЦІЯ Й УПРАВЛІННЯ

82.13 Організація й управління державою. Адміністративне управління

82.03.18.0977/0416U000236

Ундір Віталій Миколайович. Взаємовідносини місцевих органів виконавчої влади з об'єднаннями громадян (на прикладі Рівненської області): Дис... к.держ.упр. /Львівський регіональний інститут державного управління УАДУ ПУ. – Захищена 24.12.2015.

УДК 352.075:329.7:321(477).

236 с.: 1 іл. – Бібліогр.: 371 назва.

Об'єкт: взаємовідносини органів державної влади та інститутів громадянського суспільства. Мета: комплексне до-

слідження взаємовідносин місцевих органів виконавчої влади України (на прикладі Рівненщини) з об'єднаннями громадян та вироблення пропозицій, спрямованих на їх удосконалення. Методи: комплексний, класифікації, систематизації, аналітичний, формально-логічний, системно-структурний, індукції, дедукції, історичний. Результати: розкрито специфіку, проблеми, перешкоди та позитивні аспекти взаємовідносин цих інституцій і на цій основі обґрунтовано авторське бачення процесу вдосконалення взаємовідносин.

82.03.18.0978/0416U000237

Кубай Тарас Євгенович. Муніципальна реформа в Україні: управлінсько-правовий аспект: Дис... к.держ.упр. /Львівський регіональний інститут державного управління УАДУ ПУ. – Захищена 25.12.2015.

УДК 352.07:342.553(477).

197 с. – Бібліогр.: 205 назв.

Об'єкт: процес здійснення місцевого самоврядування в Україні. Мета: формулювання, обґрунтування та узагальнення управлінсько-правових засад муніципального реформування в Україні на основі вітчизняного та передового зарубіжного досвіду місцевого самоврядування. Методи: системний, абстрагування, узагальнення, аналіз, синтез, індукції, дедукції, компаративний. Результати: розроблено шляхи удосконалення процесу реалізації муніципальної реформи в Україні через впровадження у вітчизняну правову систему низки інструментів посилення громадянської складової муніципальної реформи.

82.03.18.0979/0416U000240

Корнева Тамара Миколаївна. Механізм державного податкового регулювання в період техногенних і природних катастроф: Дис... к.держ.упр. /Донецький державний університет управління. – Захищена 21.01.2016.

УДК 351.71:504.05.

178 с.: 30 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 154 назви.

Об'єктом дослідження є процес державного податкового регулювання. Метою дослідження є удосконалення теоретичної основи та формування методичного забезпечення розвитку механізму державного управління процесами податкового регулювання в період техногенних і природних катастроф. Методи дослідження - метод теоретичного узагальнення; системного підходу; метод сценаріїв; метод аналізу структури та динаміки; організаційного проєктування. Практичне значення одержаних результатів - рекомендації щодо трансформації державної політики регулювання податкової системи в ситуації виникнення природних і техногенних катастроф у організаційному та методичному напрямках. Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні та подальшому розвитку теоретичних та методичних підходів, а також практичних рекомендацій удосконалення методичного забезпечення механізму державного податкового регулювання в період техногенних і природних катастроф, що спрямовано на визначення найбільш дієвих інструментів державної політики податкового регулювання. Вперше сформовано методичне забезпечення реструктуризації державної політики реформування процесу податкового регулювання в ситуації виникнення природних та техногенних катастроф. Удосконалено - методичний підхід до визначення умов та напрямків трансформації податкової системи в залежності від стану суспільства; методичний підхід щодо формування моделі розвитку податкової системи України з урахуванням ризиків системної динаміки; науково-практичні рекомендації щодо зміни державної політики податкового регулювання щодо дій податкової служби в ситуаціях з різним рівнем гомеостазу території; аналіти-

чне забезпечення визначення динаміки змін державної політики регулювання податкової системи України в залежності від зміни стану суспільства; методичні положення щодо трансформації державної політики регулювання податкової системи в ситуації виникнення природних і техногенних катастроф. Дістало подальшого розвитку - теоретичні основи розвитку механізму державного управління процесами податкового регулювання в розрізі тлумачення податкової системи в термінах системного підходу; принципи розвитку механізму державного управління процесами податкового регулювання в стані трансформації суспільства.

82.03.18.0980/0416U000241

Хілієнко Олена Володимирівна. Механізм державного управління розвитком нафтопереробної галузі України: Дис... к.держ.упр. /Донецький державний університет управління. – Захищена 20.01.2016.

УДК 351.824.1: 665.6/.7.

215 с.: 42 табл., 37 іл. – Бібліогр.: 167 назв.

Об'єктом дослідження є процес державного управління розвитком нафтопереробної галузі України. Метою дисертаційної роботи є розробка теоретичних, методичних і науково-практичних рекомендацій з удосконалення механізму державного управління розвитком нафтопереробної галузі України за рахунок розширення інструментарію організаційно-економічного та ресурсного забезпечення державного управління. Методи дослідження - індукції та дедукції; структурно-функціональний підхід; метод статистичного аналізу та абстрактно-логічний метод; порівняння та систематизації; аналізу та синтезу; системний та ситуаційний підходи; узагальнення. Практичне значення одержаних результатів полягає у доведенні теоретичних, методичних та практичних положень дисертації до рівня конкретних пропозицій. Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні теоретичних положень, методичних підходів та організаційно-економічного забезпечення удосконалення механізму державного управління розвитком нафтопереробної галузі України. Удосконалено - наукове обґрунтування структури механізму державного управління розвитком нафтопереробної галузі; механізм державного управління розвитком національного ринку нафтопереробки; комплекс заходів організаційно-економічного забезпечення реалізації механізму державного управління розвитком нафтопереробної галузі; методичний підхід до оцінки цільової ефективності державного управління розвитком нафтопереробної галузі. Дістало подальшого розвитку - теоретичні основи функціонування механізму державного управління; наукове обґрунтування передумов удосконалення механізму державного управління розвитком нафтопереробної галузі України; групування інструментів державного управління розвитком нафтопереробної галузі.

82.03.18.0981/0416U000512

Карагодін Олег Володимирович. Розвиток механізмів прийняття та реалізації управлінських рішень в системі державного управління: Дис... к.держ.упр. /Донецький державний університет управління. – Захищена 25.01.2016.

УДК 65.012.32:351.82.

199 с.: 6 табл., 13 іл. – Бібліогр.: 213 назв.

Об'єкт дослідження - процеси державного управління. Мета дослідження - розробка науково-методичних та практичних рекомендацій щодо формування умов для розвитку механізмів прийняття та реалізації управлінських рішень в системі державного управління. Методи дослідження - системного підходу; методу аналізу і синтезу; методу порівняльного аналізу та аналогії; методу узагаль-

нення, комплексного і системного підходу; методу індукції. Практичне значення отриманих результатів: основні положення дисертації використані в практичній діяльності Дружківської міської ради, Маріупольського міськвиконкому, а також у навчальному процесі Донецького державного університету управління. Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні і розробці комплексу теоретико-методичних підходів та практичних рекомендацій щодо розвитку та прийняття управлінських рішень в системі державного управління на засадах переходу від функціонального до процесно-організаційного забезпечення, а також розвитку напрямів інформаційно-аналітичного забезпечення механізмів прийняття та реалізації державно-управлінських рішень. Вперше запропоновано науково-методичний підхід щодо формування умов для розвитку механізмів прийняття та реалізації управлінських рішень в системі державного управління. Удосконалено організаційно-інформаційне забезпечення якості державно-управлінських рішень; загально-класифікаційну схему державно-управлінських рішень. Дістали подальшого розвитку положення теорії державного управління в частині переходу від державного адміністрування до державного менеджменту; основні завдання вітчизняної наукової школи удосконалення державно-управлінських рішень на сучасному етапі; процеси економіко-математичного моделювання як інструменту підтримки прийняття державно-управлінських рішень; основні форми показників ефективності, які використовуються при розв'язанні завдань прийняття рішень.

82.03.18.0982/0216U001590

Проблеми та перспективи реалізації грошово-кредитної політики в Україні: Заключний звіт /Харківський національний університет будівництва та архітектури; Керівник Успенко Віталій Іллч. – ДР 0113U003692. УДК 336.7410.

51 с.

У роботі розроблено теоретико-методичні положення і практичні рекомендації щодо удосконалення грошово-кредитної політики, впровадження яких сприятиме соціально-економічному розвитку регіонів України та країни цілому. У науково-дослідній роботі здійснено оцінку сучасної грошово-кредитної політики НБУ, досліджено проблеми реалізації грошово-кредитної політики в післякризовий період, проведено статистичний аналіз індексу ефективного обмінного курсу гривні, запропоновано систему методів статистичного аналізу та оцінки ефективності реалізації грошово-кредитної політики.

82.03.18.0983/0216U001591

Аналіз діяльності біржового ринку України: Заключний звіт /Харківський національний університет будівництва та архітектури; Керівник Успенко Віталій Іллч. – ДР 0113U003693. УДК 339.179.

75 с.

Метою дослідження роботи є розробка теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо аналізу та оцінки діяльності товарних бірж з реалізації сільськогосподарської продукції в Україні. Об'єктом дослідження є діяльність товарних бірж. Для поставленої мети було використано такі методи дослідження: ситуаційного аналізу (узагальнення наукових підходів до теоретичних, організаційних, економічних засад функціонування товарних бірж), економіко-статистичний (дослідження сучасного стану і тенденцій розвитку товарних бірж на ринку зерна), системного аналізу (розробка моделі, яка дозволяє структурувати основні причини, що перешкоджають розвитку товарних бірж), абстрактно-логічний (обґрунтування показників оцінки діяльності товарних бірж), аналізу ієрархії (визначення най-

більш значущих показників, що характеризують діяльність товарних бірж). Інформаційною базою були базові положення економічної теорії, законодавчі та нормативні акти, праці вітчизняних і зарубіжних вчених з питань біржової діяльності, матеріали науково-практичних конференцій, монографій, інформаційні матеріали мережі Internet. Науково-дослідною роботою розкрито теоретичні засади функціонування товарних бірж; запропоновано підхід до оцінки діяльності товарних бірж, який включає два етапи: 1) визначення набору показників, що характеризують роботу товарної біржі, 2) вибір найбільш значущих показників; побудовано модель, яка дозволяє запропонувати послідовність дій, спрямованих на подолання причин, що перешкоджають розвитку біржової торгівлі та виявити критичні з них.

82.15 Організація управління економікою

82.03.18.0984/0416U000238

Лутчак Василь Федорович. Організаційно-правові механізми економічного транскордонного співробітництва: Дис... к.держ.упр.

/Львівський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. – Захищена 24.12.2015.

УДК 351.82:341.23/.24:339.92] (477).

198 с.: 6 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 195 назв.

Об'єкт: економічне транскордонне співробітництво України. Мета: визначення напрямів удосконалення організаційно-правових механізмів економічного транскордонного співробітництва в Україні. Методи: комплекс філософських, загальнонаукових і спеціальних методів: методи класифікації та систематизації; системного підходу; метод наукового абстрагування; поєднання історичного та логічного методів; економіко-статистичний метод тощо. Результати: визначено напрями удосконалення організаційно-правових механізмів розвитку економічного транскордонного співробітництва; подано авторське визначення організаційно-правових механізмів економічного транскордонного співробітництва.

82.03.18.0985/0416U000463

Петрик Олена Леонідівна. Державне регулювання гарантій науково-педагогічних працівників та механізми їх реалізації: Дис...

к.держ.упр. /Донецький державний університет управління. – Захищена 21.01.2016.

УДК 351.854:378.

206 с.: 4 табл., 4 іл. – Бібліогр.: 195 назв.

Об'єкт дослідження - процес державного регулювання гарантій науково-педагогічних працівників (НПП) в системі вищої освіти в умовах реформування механізму його реалізації. Мета дослідження - узагальнення теоретичних положень і розробка науково-методичних підходів щодо реалізації процесу державного регулювання гарантій НПП, вироблення пропозицій із

реформування його механізму з урахуванням нормативно-правового підґрунтя щодо забезпечення гарантій зазначеної категорії працівників, що приведе до підвищення престижності наукової та викладацької діяльності, а також сприятиме забезпеченню достатнього рівня соціальної захищеності даних учасників освітнього процесу. Методи дослідження - аналізу та синтезу, теоретичного узагальнення та порівняння, системного та статистичного аналізу, комплексно-цільовий, індукції та дедукції, дескриптивного моделювання. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що застосування їх положень теоретичного й практичного змісту стосовно удосконалення державного регулювання гарантій НПП забезпечує створення передумов для ефективної професійної діяльності даних

учасників освітнього процесу відповідно до їхньої ролі у суспільстві, що, зокрема, поліпшує систему стимулювання їх професійного зростання, а також забезпечення інноваційного характеру наукового, навчально-виховного й освітнього процесу. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що вперше сформульовано категорію "гарантії НПП" як особливих учасників освітнього процесу у сфері вищої освіти, що дозволило провести класифікацію їх гарантій відповідно до трудового, соціально-забезпечувального, пенсійного та освітнього законодавства. Удосконалено механізм реалізації державного регулювання гарантій НПП на основі моніторингу сучасного стану наукових досліджень проблем забезпечення їх гарантій; модель організаційно-економічного механізму управління сферою вищої освіти в аспекті державного регулювання гарантій діяльності НПП як учасників освітнього процесу й механізмів їх реалізації; методичний підхід щодо оцінювання багатомірної ефективності реалізації представленого механізму, що спирається на систему багатовимірних показників професійної діяльності НПП; механізм реалізації гарантій НПП через розвиток технології стратегічного управління сферою вищої освіти у напрямку реалізації гарантій НПП. Дістали подальшого розвитку визначення поняття "НПП" як особливих учасників освітнього процесу у сфері вищої освіти; підходи до формування нормативно-правових засад державного регулювання забезпечення прав, свобод та обов'язків учасників освітнього процесу, і зокрема НПП; теоретичне обґрунтування принципів державного регулювання гарантій НПП в Україні через удосконалення економічної значущості поняття гарантій відносно НПП як особливих учасників освітнього процесу у сфері вищої освіти.

82.03.18.0986/0416U001437

Коломієць Євгеній Віталійович. Удосконалення механізму інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління в Україні: Дис... к.держ.упр. /Донецький державний університет управління. – Захищена 22.01.2016.

УДК 354:[35.088+007].

211 с.: 29 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 191 назва.

Об'єкт дослідження - інформаційно-аналітичне забезпечення державного управління в Україні. Мета дослідження - теоретичне обґрунтування і розробка науково-методичних підходів та інструментарію удосконалення механізму інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління в Україні. Методи дослідження – абстрактно-логічний метод, структурно-функціональний метод, методи аналізу та синтезу, метод узагальнення, ситуаційний підхід, методологія проектування інформаційних систем, проектний аналіз. Практичне значення отриманих результатів: забезпечується їх використання у діяльності Центру адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу Національного агентства України з питань державної служби. Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні науково-методичного підходу до формування механізму інформаційно-аналітичного забезпечення державноуправлінської діяльності на основі впровадження архітектурного підходу до розробки і реалізації інтегрованої інформаційно-аналітичної системи та її включення до структури системи електронного урядування. Вперше запропоновано концептуальні положення удосконалення механізму інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління. Удосконалено механізм інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління в Україні; організаційно-методичний підхід до проектування інформаційно-аналітичних систем державного управління; методичний підхід до оцінки ефективності впровадження інформаційно-аналітичних систем дер-

жавного управління. Дістали подальшого розвитку теоретичне обґрунтування сутності понять "архітектура інформаційної системи", "інформаційно-аналітична система державного управління", "інформаційно-аналітичне забезпечення державного управління"; методичні положення щодо оцінки стану інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління; групування напрямів удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління в Україні.

82.03.18.0987/0216U000740

Моделювання неспостережуваних економічних процесів при визначенні впливу агрохолдингів на стан аграрного соціуму: Заключний звіт /Вінницький національний технічний університет; Керівник Мороз Олег Васильович. – ДР 0115U007013. УДК 338.2; 65.012.32.

72 с.

Об'єктом дослідження є процеси забезпечення ефективності функціонування економіки на основі протидії неспостережуваним економічним процесам в діяльності агрохолдингів. Метою роботи є розробка рекомендацій, які здатні підвищити ефективність на підприємствах холдингового типу. Для цього передбачалося розв'язання таких завдань: ідентифікувати основні фактори неспостережуваної економіки; удосконалити методологічні та методичні підходи використання контрактного підходу у тіншових процесах; виявити основні причини виникнення неспостережуваних процесів у вітчизняному аграрному секторі економіки; обґрунтувати підходи та розробити рекомендації щодо підвищення ефективності функціонування підприємств холдингового типу в умовах неспостережуваної економіки. Предметом дослідження є теоретико-методологічні та методичні підходи щодо протидії неспостережуваним соціально-економічним процесам, що виникають під час функціонування сучасних агрохолдингів. Теоретичною та методологічною основою дослідження стали теорії інституціональних змін, державного регулювання економіки, агентських відносин, контрактів, праці представників вітчизняних і іноземних наукових шкіл щодо боротьби з неспостережуваною економікою. Під час написання роботи використовувалися такі основні методи та прийоми: монографічний метод (при вивченні наукових праць з питань функціонування неспостережуваної економіки); ретроспективного аналізу (при аналізі існуючих теорій контрактів, державного регулювання та ін.); структурно-логічного узагальнення (під час здійснення теоретичного узагальнення матеріалів роботи); статистичних групувань та середніх величин (при виявленні тенденцій основних соціально-економічних показників, що характеризували суть досліджуваної проблеми); індукції, дедукції та системного аналізу (при формулюванні загального алгоритму протидії неспостережуваній економіці); графічний метод (використано для ілюстрації результатів структурно-логічних схем, явищ та процесів, що відбуваються у вітчизняному аграрному соціумі) та ін. Теоретичним та практичним результатом роботи є концептуальне обґрунтування необхідності протидії неспостережуваним економічним процесам, що виникають під час діяльності агрохолдингів. Основним методологічним підходом вдосконалення протидії неспостережуваній економіці є визнання ключової ролі інститутів в системі управління; звідси витікає і принципова можливість моделювання ефективності такої системи в контексті структурних трансформацій забезпечення соціально-економічного розвитку на підприємствах холдингового типу. Результати роботи можуть бути використані в аграрному секторі України Робота передається за кордон за договірною ціною.

82.03.18.0988/0216U001567

Моделювання та розв'язання оптимізаційних задач управління ресурсами будівельних підприємств в умовах невизначеності: Заключний звіт /Харківський національний університет будівництва та архітектури; Керівник Новожилова Марина Володимирівна. – ДР 0113U007839. УДК 65.005.53.

45 с.

Роботу присвячено моделюванню задачі планування ресурсного потенціалу ремонтно-будівельної організації (РБО) комунального підприємства (КП) в рамках реалізації основних функцій управління ресурсним потенціалом необхідно передбачає облік специфічної структури виробничої програми РБО КП, що представляє безперервну послідовність проектів ремонтно-відновлювальних робіт, а також властивості багатовимірності ресурсного потенціалу як необхідності одночасного використання декількох ресурсів у процесі здійснення ремонтних робіт. Ці та інші (інтервальне завдання тривалості робіт, ризики) особливості процесу планування допускають представлення ремонтних робіт у вигляді геометричних об'єктів у багатовимірному просторі ресурсів. Результати дослідження можуть бути використані на практиці ремонтно-будівельними організаціями.

84 СТАНДАРТИЗАЦІЯ

84.05 Сертифікація

84.03.18.0989/0416U000194

Топчак Наталія Віталіївна. Вдосконалення нормативного забезпечення якості зерна пшениці та її оцінювання: Дис... к.т.н. /Національний університет "Львівська політехніка". – Захищена 28.12.2015.

УДК 006.015.5; 633.11.

134 с.: 17 табл., 33 іл. – Бібліогр.: 108 назв.

В роботі аналітично досліджено чинні стандарти щодо якості зерна пшениці та визначено їх основні показники. Сформовано узагальнені підходи для покращення якості зерна та підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору. Розроблено концептуальну модель бази вихідних даних для формування та прогнозування врожайності якісного зерна пшениці. Розроблено формалізовану квадратичну нелінійну модель оцінювання якості зерна пшениці на основі фізико-хімічних параметрів зерна. Розроблено методику оцінювання якості зерна пшениці на прикладі досліджуваних сортів пшениці та визначення вимог до них. Запропоновано методи та засоби оцінювання та прогнозування врожайності якісного зерна на основі визначення критерію ефективності. Запропоновано критерії градації якості зерна пшениці за призначенням та нормування його характеристик. Запропоновано проект стандарту на високоякісне зерно пшениці.

84.13 Державні, національні і міжнародні системи і служби стандартизації

84.03.18.0990/0216U001010

Розроблення та прийняття методом перекладу 408 національних стандартів, гармонізованих з міжнародними та європейськими ("Стандарт НС-1") згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2015 рік:

Заключний звіт /ДП Всеукраїнський державний наукововиробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів; Керівник Ример Віктор Давидович. – ДР 0115U006547. УДК 006.03; 006.06.

10 с.

Науково-дослідна робота виконана згідно з Планом національної стандартизації на 2015 рік і полягає у розробленні проектів нормативних документів ДСТУ EN 71-12:201_ , ДСТУ EN 71-13:201_ . Метою роботи є приведення вимог до N-нітрозамінів і речовин, що можуть перетворюватися на N-нітрозаміни в іграшках та методів їх випробувань і вимог до настільних ігор для вивчення запахів, косметичних наборів та ігор для розвитку смакових навичок вимогам європейських нормативних документів EN 71-12:2013, EN 71-13:2014. Робота розповсюджується за договірною ціною.

87 ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА. ЕКОЛОГІЯ ЛЮДИНИ

87.03 Теорія і методи вивчення охорони навколишнього середовища, використання природних ресурсів і екології людини

87.03.18.0991/0216U000917

Моніторинг та прогнозування змін екосистеми північно-західної частини Чорного моря з метою забезпечення сталого використання біологічних ресурсів. Етап 3. Прогноз екологічного стану екосистем північно-західної частини Чорного моря та їх біологічних ресурсів в умовах локального антропогенного впливу та глобальних змін клімату: Заключний звіт /Державна установа Інститут морської біології НАН України; Керівник Александров Борис Георгійович. – ДР 0115U001904. УДК 504.064.3:551.5.06:556(262:1-16).

72 с.

У звіті представлені результати досліджень Інституту морської біології НАН України, проведених у північно-західній частині Чорного моря в Придунайському, Одеському районах, Тендровській, Ягорлицькій та Каркінітській затоках. Аналізуються дані за попередні роки відносно сучасного стану екосистеми, кормової бази риб, стану фітореурсів та промислових моллюсків, а також удосконалені методи моніторингу екосистем та біоресурсів Чорного моря за стандартами Водної Рамкової Директиви ЄС. Звіт викладений у 5 розділах на 72 сторінках, ілюстрований 42 рисунками і 21 таблицями. Включає висновки, рекомендації, літературу (30 джерел) та перелік з 12 публікацій за темою (2 монографії та 10 статей). Робота передається за кордон за договірною ціною.

87.15 Забруднення середовища. Контроль забруднення

87.03.18.0992/0416U000195

Марініч Ольга Василівна. Вплив геолого-геохімічних умов хвостосховищ уранопереробної промисловості на міграційну здатність радіонуклідів 226Ra, 210Pb та 210Po: Дис... к.геол.н. /Державна установа "Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України". – Захищена 21.01.2016.

УДК 504.054:550.424.4.

177 с.: 26 табл., 56 іл. – Бібліогр.: 161 назва.

Дисертацію присвячено вивченню впливу геолого-геохімічних умов хвостосховищ уранопереробної промисловості на міграційну здатність радіонуклідів 226Ra, 210Pb і 210Po. Визначено вміст рухомих форм 226Ra, 210Pb і 210Po у матеріалах хвостосховищ колишнього виробничого об'єднання "Придніпровський хімічний завод" (ПХЗ). Встановлено вплив наявності гіпсу у складі матеріалів хвостосховищ на міграційну здатність 226Ra, 210Pb і 210Po. Одержано нові дані щодо мінерального та хімічного складу відхо-

дів гідрометалургійної переробки уранових руд. Встановлено основні геохімічні фактори, що зумовлюють міграційну здатність 226Ra, 210Pb і 210Po в умовах хвостосховищ ПХЗ. З використанням нерівноважного ізотопного методу виявлено пріоритетну міграцію окремих радіонуклідів з відходів у підземні води в залежності від кислотно-лужних умов хвостосховищ. Розраховано параметри (константи швидкості та величини) вносу 226Ra з хвостосховищ ПХЗ у геологічне середовище. Надано рекомендації щодо підвищення рівня екологічної безпеки хвостосховищ ПХЗ.

87.17 Забруднення й охорона атмосфери

87.03.18.0993/0216U001187

Удосконалення державного первинного еталона одиниці молярної частки компонентів у газових середовищах (ДЕТУ 05-01-95):

Заключний звіт /ДП Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів; Керівник Мельник Дмитро Миколайович. – ДР 0115U003738. УДК 544.03; 54-13; 533.1; 533.2; 543.27; 53.081.7.

430 с.

Мета роботи - удосконалення державного первинного еталона одиниці молярної частки компонентів у газових середовищах з метою забезпечення відтворення та зберігання одиниці молярної частки компонентів у газових середовищах державним первинним еталоном під час його зберігання та експлуатації, для забезпечення єдності вимірювання шляхом передавання розміру одиниці вимірювання вторинним еталонам, робочим еталонам і робочим засобом вимірювальної техніки, що застосовуються в Україні, відповідно до державної повірочної схеми, яку очолює цей еталон. Науково-дослідна робота призначена для розширення діапазону вимірювання, збільшення кількості компонентів, які підлягають визначенню, зменшення похибки (невизначеності), підтримання стабільності метрологічних характеристик еталона Робота передається за кордон за договірною ціною.

87.19 Забруднення й охорона вод суши, морів і океанів

87.03.18.0994/0416U000232

Мнацаканян Ваагн Григорович. Обґрунтування наукових засад екологічно безпечного видобутку біогазу донних відкладень Азовського моря: Дис... к.т.н. /Український науково-дослідний інститут екологічних проблем Мінекології України. – Захищена 29.12.2015.

УДК 622.279.04.

193 с.: 20 табл., 53 іл. – Бібліогр.: 102 назви.

Об'єктом дослідження є екологічна небезпека процесу виділення газової суміші з донних мулових відкладень Азовського моря. Метою дослідження є зменшення емісії парникових газів з акваторії Азовського моря шляхом розробки екологічно безпечної та ефективної технології отримання біогазу в акваторії північного Приазов'я. Методи досліджень: системного та критеріального аналізів, математичної статистики, математичного моделювання фізичних процесів та на практичному впровадженні газгольдерної методики, когенераційних методів, методів компримування, скраплення та хімічної переробки біометану. Теоретичні і практичні результати: алгоритмізовано екологічно безпечно використання процесу діяльності морського мобільного біореактор, розроблені геологічні карти донної поверхні моря з виділенням перспективних територій з явно вираженими скупченнями метану в акваторії північного Приазов'я, розроблена нова екологічно безпечна технологія видобутку біометану.

ну, яка базується на традиційній технології метантенків, але дозволяє її значно спростити. Новизна: вперше в Україні проведено системний аналіз результатів досліджень біогазової продуктивності Азовського моря; для отримання оцінки енергетичного потенціалу і якісних значень емісії морського біогазу, запропоновано системний підхід, заснований на застосуванні методів ІЧ-Фур'є спектроскопії та хроматографічного аналізу; розроблена методика отримання складових біогазу CH_4 , CO_2 , H_2S , H_2 з емісійних викидів донних відкладів Азовського моря; удосконалено; виконано теоретичний опис алгоритмізації геофізичного обстеження прибережної території Білосарайської затоки північного Приазов'я із застосуванням георадару і спеціальних плавучих кіс, для безперервного акваторного зондування; удосконалений метод одержання екологічно безпечного і відновлюваного джерела енергії на основі морського біогазу; на основі математичного моделювання виконано теоретичний опис механізму визначення виходу бульбашок біогазу з урахуванням їх швидкості при проходженні різних верств, і багатофакторності морського середовища. Ступінь упровадження: результати роботи впроваджені на підприємствах ККП "Маріупольтепломережа" та КП "Маріупольське виробниче управління ВКГ", також матеріали дисертаційної роботи використані кафедрою Охорони праці і навколишнього середовища ДВНЗ "Приазовський державний технічний університет" в курсах лекцій і в дипломному проектуванні при підготовці магістрів за спеціальністю "Економіка довкілля та природних ресурсів". Сфера використання: результати роботи можуть бути використані на поливно-енергетичних підприємствах.

87.25 Вплив антропогенних змін навколишнього середовища на здоров'я і соціально-трудовий потенціал населення

87.03.18.0995/0416U000231

Калмикова Юлія Сергіївна. Зниження антропогенного впливу на навколишнє середовище шляхом переробки відвальних доменних шлаків: Дис... к.т.н. /Український науково-дослідний інститут екологічних проблем Мінекології України. – Захищена 29.12.2015.

УДК 504.064.4:658.567.3.

291 с.: 45 табл. – Бібліогр.: 137 назв.

Об'єкт дослідження - забруднення навколишнього середовища відвальними доменними шлаками. Мета: зменшення антропогенного навантаження на навколишнє середовище шляхом утилізації відвальних доменних шлаків у виробництві будівельних матеріалів. Методи дослідження: рентгенофазовий аналіз; електрононо-зондовий мікроаналіз; петрографічний аналіз; гамма-спектрометричний аналіз; метод атомно-абсорбційної спектрофотометрії; методи математичної статистики, математичного моделювання. Теоретичні і практичні результати: підтверджено доцільність утилізації відходів металургійної промисловості шляхом їх переробки в будівельні матеріали. Розроблено та впроваджено на підприємстві технології використання відвальних доменних шлаків, що дозволяє здійснити утилізацію відходів виробництва, отримати економічний ефект та знизити негативний вплив на компоненти навколишнього середовища. Новизна: вперше науково обґрунтовано зниження антропогенного впливу відвальних доменних шлаків на навколишнє середовище при переробці за рахунок зменшення об'ємів шлакових відвалів, теоретично обґрунтовано та експериментально визначено критерії екологічно безпечного використання ресурсно цінних і радіаційно безпечних фракцій відвальних доменних шлаків у виробництві в'язучих матеріалів, досліджено наукові засади технологій використання

фракцій відвальних доменних шлаків у виробництві екологічно безпечних шлакозлучних в'язучих; удосконалено наукові уявлення щодо екологічної оцінки стану забруднення навколишнього середовища поблизу відвалів доменних шлаків; отримали подальший розвиток принципи технологічні схеми зі створення маловідходних радіаційно безпечних технологій виробництва шлакопортландцементу і шлакозлучних в'язучих. Ступінь впровадження: на Науково-виробничому ТОВ "МАТЕКО" та у навчальний процес Харківського національного автомобільно-дорожнього університету при підготовці бакалаврів за напрямками: 6.040106 - "Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування", 6.060101 - "Будівництво". Сфера використання: результати роботи можуть бути використані на підприємствах з виготовлення будівельних матеріалів із застосуванням відвальних доменних шлаків.

87.33 Стихійні лиха і катастрофи антропогенного походження. Екологічна безпека

87.03.18.0996/0416U000064

Фоміна Ірина Геннадіївна. Підвищення екологічної безпеки шляхом утилізації осадів біологічних очисних споруд (на прикладі Харківської області): Дис... к.т.н. /Український науково-дослідний інститут екологічних проблем Мінекології України. – Захищена 10.12.2015.

УДК 504.056:628.38.

177 с.: 39 табл., 30 іл. – Бібліогр.: 133 назви.

Об'єкт дослідження: забруднення довкілля екологічно небезпечними осадами стічних вод. Мета: зниження рівня негативного впливу на довкілля екологічно небезпечних осадів біологічних очисних споруд шляхом інтенсифікації знезараження та подальшої утилізації. Методи дослідження: методи визначення фізико-хімічних, санітарно-бактеріологічних та паразитологічних показників осадів стічних вод; фізичні, хімічні, біотермічні методи та методи математичної статистики. Теоретичні та практичні результати: в ході досліджень удосконалено метод біотермічної обробки осадів стічних вод; розроблено екологічно безпечну технологію знезараження та утилізації осадів стічних вод, розроблено проект державного нормативного документу. Новизна: вперше отримані закономірності прискорення процесів знезараження осадів стічних вод від температури; теоретично обґрунтовано і експериментально встановлено, що інтенсифікація процесу нітрифікації шляхом використання залишків бобових рослин або відходів тютюнових виробів при компостуванні осадів стічних вод призводить до пригнічення життєдіяльності патогенної мікрофлори; удосконалено метод біотермічної обробки осадів стічних вод. Ступінь упровадження: в ході досліджень розроблено проект державного нормативного документу. Результати дисертаційної роботи рекомендовані обласним департаментом екології та природних ресурсів в Україні; місцевим водоканалам.

87.53 Управління відходами. Маловідхідна і безвідхідна технології

87.03.18.0997/0216U002097

Техніко-економічні розрахунки процесу регазифікації з виробленням електроенергії: Заключний звіт /Інститут газу НАНУ; Керівник П'ятничко Олександр Іванович. – ДР 0115U005167. УДК 550.42.

87 с.

Розроблено засади новітньої технології випаровування (регазифікації) скрапленого газу на LNG терміналах з виробництвом електроенергії без витрат палива, або використанням скидної теплоти. Проведена термодинамічна опти-

мізація процесу регазифікації з використанням розроблених програмних комплексів "ГазКондНафта". Визначено оптимальний склад робочих тіл силової установки генерації електричної енергії і основні характеристики її обладнання. Проведено аналіз способів використання холоду LNG в енергетичних процесах. Зроблені техніко-економічні розрахунки схеми регазифікації з виробленням електроенергії.

89 КОСМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

89.53 Геофізичні дослідження космічними засобами

89.03.18.0998/0216U001176

Концепція побудови та експериментальне відпрацювання прототипу компактного супутникового приладу SIDRA з реєстрації потоків заряджених частинок високих енергій. Етап 3. Розробка і відпрацювання програмного забезпечення прототипу модулю цифрової обробки сигналів супутникового приладу SIDRA: Заключний звіт /Радіоастрономічний інститут НАН України; Керівник Дудник Олексій Володимирович. – ДР 0115U004087. УДК 523.2:520:6.05:520.662.

93 с.

Відкоригована конструкторська документація механічних корпусів приладу SIDRA з метою зменшення ваги. В результаті вага механічних корпусів була зменшена на 262 грамів. Переглянута механічна конструкція детекторної головки та її складових частин, в тому числі утримувачів кремнієвих детекторів та коліматоу. До конструкції детекторної головки додані два термоелектричних модулі. Вага механічних корпусів та детекторної головки разом з підставкою склали 490 грамів. Здійснена серія експериментів з вимірювання малогабаритних сцинтиляторів за допомогою кремнієвих ФЕП з різною кількістю пікселів. Вимірювання проводилися за допомогою стенду термоелектричного модулю при стабілізованій температурі +150С, тиску 10 кПа та

обмеженій потужності каналу живлення ТЕМ в 1 Вт. Тестовий проект цифрового модулю оновлений розробленим ядром бази даних енергетичних втрат в матеріалах детекторів. До вихідного коду центрального процесору додані процедури відпрацювання зовнішніх командних повідомлень. Розроблений і погоджений з головною організацією з розробки приладу ChemiX - ЦКД ПАН "Протокол узгодження електричних інтерфейсів між приладом ChemiX та детектором частинок фону ДЧФ". Розроблене технічне завдання на оновлення структурної і принципової електричної схем модулю живлення приладу SIDRA. Робота розповсюджується за договірною ціною.

90 МЕТРОЛОГІЯ

90.03 Наукові і технічні основи метрології і метрологічного забезпечення

90.03.18.0999/0416U000192

Дідич Володимир Миколайович. Метрологічне забезпечення потенціометричних методів і засобів вимірювання активності іонів складових елементів гумусу в ґрунті: Дис... к.т.н. /Національний університет "Львівська політехніка". – Захищена 29.12.2015.

УДК 621.317:543.4.

179 с.: 9 табл., 67 іл. – Бібліогр.: 128 назв.

Дисертаційна робота присвячена розробленню метрологічного забезпечення потенціометричних методів та засобів вимірювання активності іонів, вдосконаленню потенціометричного методу вимірювання активності іонів та розробці нових потенціометричних засобів вимірювання активності іонів, що дають змогу підвищити точність і забезпечити єдність вимірювань. Розроблено методи оцінювання точності вимірювань і калібрування засобів вимірювання активності іонів, що відповідають вимогам міжнародних стандартів до оцінювання якості вимірювань.

АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК

Абді Мохамед Шіхаб	0891	Вишницька Ірина Володимирівна	0939
Агєєв Костянтин Валерійович	0965	Волошенюк Андрій Васильович	0707
Адасюк Ілона Павлівна	0033	Волощук Юлія Олександрівна	0305
Александренко Вікторія Вікторівна	0304	Воляк Леся Романівна	0029
Аль-Саммарраі Мохаммед Саад Ібрахім	0349	Волянюк Наталія Миколаївна	0312
Андрієнко Володимир Олександрович	0638	Вороненко В'ячеслав Ігорович	0072
Анцибор Дар'я Вікторівна	0317	Гайда Тарас Юрійович	0127
Асмолова Лариса Валеріїна	0538	Гайдай Валентин Вікторович	0008
Ахмед Малік Лазім Аль-Мзіраві	0553	Галан Ярослав Петрович	0953
Бабенко Тетяна Павлівна	0266	Галецька Наталія Богданівна	0148
Бабічук Іван Степанович	0366	Гаркуша Іван В'ячеславович	0836
Бабкіна Юлія Андріївна	0909	Георгієв Василь Михайлович	0958
Бабушка Андрій Васильович	0476	Гик Василь Володимирович	0123
Балита Тарас Михайлович	0906	Гірна Наталія Мирославівна	0014
Балійчук Олексій Юрійович	0866	Гладка Олена Валентинівна	0177
Бас Світлана Віталіївна	0268	Глуцевська Анастасія Сергіївна	0042
Басенко Ірина Юріївна	0004	Глуценко Максим Михайлович	0101
Баша Інна Миколаївна	0135	Гнатів Наталія Богданівна	0080
Безручко Ольга Олександрівна	0137	Гнера Володимир Анатолійович	0218
Безугла Мілена В'ячеславна	0248	Гнидюк Олександр Петрович	0957
Бейгул Всеволод Олегович	0878	Гнідик Ірина Ігорівна	0010
Белал З А Хассуна	0045	Го Кай	0314
Беліменко Сергій Сергійович	0387	Гоблик Калина Михайлівна	0455
Бельорін-Еррера Олександра Михайлівна	0264	Голик Олександр Львович	0558
Береговий Сергій Михайлович	0884	Головіна Олена Лаврентіївна	0079
Берест Олег Борисович	0570	Головка Вероніка Анатоліївна	0227
Бесараб Олександр Борисович	0515	Гонак Іванна Михайлівна	0063
Бичковський Віктор Борисович	0889	Гончаренко Ганна Анатоліївна	0161
Білан Тетяна Романівна	0513	Горзов Анатолій Петрович	0166
Білий Віктор Дмитрович	0319	Городецька Ірина Василівна	0301
Білоус Ніна Михайлівна	0130	Гребенюк Наталія Вікторівна	0840
Білоус Оксана Сергіївна	0199	Григоренко Юрій Васильович	0341
Більовська Ольга Олександрівна	0115	Грищенко Володимир Миколайович	0388
Богатчик Людмила Анатоліївна	0062	Грідель Ростистав Миколайович	0563
Большак Олександр Олександрович	0904	Грушко Олексій Олександрович	0204
Большукіна Аліна Вячеславівна	0236	Грушовінчук Олександр Володимирович	0974
Бондажевська Людмила Сергіївна	0003	Губар Катерина Анатоліївна	0162
Бондаренко Дмитро Володимирович	0261	Гулінчук Роман Михайлович	0077
Борисенко Максим Юрійович	0392	Гунько Михайло Миколайович	0363
Бочі Ангела Карлівна	0100	Гурлева Тетяна Степанівна	0275
Брагін Юрій Анатолійович	0209	Гусак Володимир Георгійович	0652
Бровчук Сергій Михайлович	0362	Гуцуляк Віталій Іванович	0890
Бугаєнко Наталія Станіславівна	0946	Давидков Сергій Олександрович	0054
Бузмаков Дмитро Леонідович	0893	Демченко Оксана Володимирівна	0691
Бульба Ігор Олександрович	0736	Дженадія Раєд Ахмед	0201
Бурдьо Ірина Михайлівна	0124	Джуматій Ольга Олегівна	0293
Буяджи Василь Володимирович	0379	Дідич Володимир Миколайович	0999
Варивода Аліна Григорівна	0217	Дідкіський Анатолій Андрійович	0325
Василевська Олена Іванівна	0280	Діордієва Ірина Павлівна	0733
Васильченко Олена Іванівна	0226	Добровольний Олександр Олександрович	0940
Васильчук Олександр Юрійович	0623	Дорофєєва Христина Михайлівна	0046
Васько Олена Борисівна	0332	Драга Мар'яна Василівна	0458
Ващук Денис Леонідович	0389	Друцун Тетяна Іванівна	0156
Велущак Марина Ярославівна	0247	Дядченко Людмила Сергіївна	0307
Вецнер Юлана Ігорівна	0649	Дяків Оксана Ярославівна	0064
Височанський Олександр Вікторович	0470	Дяченко Надія Олексіївна	0255
		Едер Павло Тадейович	0153

Елсеад Махмод Ахмед Юсф	0052	Костенко Антон Віталійович	0215
Євхутич Ірина Миколаївна	0147	Костюкевич Аліна Миколаївна	0114
Ємчура Наталія Романівна	0298	Кошіль Віра Іванівна	0237
Єремєєв Ігор Вікторович	0576	Кравченко Олег Вадимович	0697
Єрмак Ганна Володимирівна	0232	Кравчинська Тетяна Сергіївна	0238
Жук Ірина Володимирівна	0241	Краснопольська Оксана Сергіївна	0901
Журавльов Святослав Андрійович	0015	Крахмаль Юлія Олександрівна	0650
Забіяка Олександр Анатолійович	0686	Крижановський Володимир Володимирович	0546
Загородній Святослав Леонідович	0941	Кривда Віталій Валерійович	0611
Загородня Людмила Іванівна	0883	Крупей Олексій Мирославович	0107
Залужна Галина Володимирівна	0339	Ксьонова Олена Валеріївна	0081
Звіряка Анна Іванівна	0216	Кубай Тарас Євгенович	0978
Зеленчук Олег Валерійович	0899	Кудлай Тетяна Вікторівна	0859
Зенченко Тетяна Федорівна	0234	Кузнецова Юлія Анатоліївна	0076
Зінченко Альбіна Валеріївна	0252	Кузьмінський Богдан Юрійович	0032
Зінченко Марина Анатоліївна	0096	Кулаков Олексій Олексійович	0126
Зуєв Володимир Вікторович	0194	Кулікова Дар'я Володимирівна	0575
Зухайрі Вісам Рамадан Фалех	0074	Кулініч Марія Юріївна	0021
Ібрагімова Наталія Вікторівна	0176	Курек Єлена Ігорівна	0364
Іванов Володимир Михайлович	0539	Курницький Віталій Іванович	0085
Кадер Шамал Ахмед	0049	Кутова Світлана Олександрівна	0229
Калашнікова Леся Юріївна	0263	Кухарик Вікторія Василівна	0084
Калиновський Сергій Валерійович	0892	Куцяк Олександр Анатолійович	0885
Калмикова Юлія Сергіївна	0995	Кучма Марія Дмитрівна	0654
Калужина Оксана Володимирівна	0882	Кушнар'ов Максим Володимирович	0346
Камінська Ія Петрівна	0286	Кушнерук Анна Сергіївна	0113
Карагодін Олег Володимирович	0981	Лактіонов Іван Сергійович	0569
Кармазіна Галина Миколаївна	0910	Ландо Олег Анатолійович	0239
Карповський Павло Валентинович	0467	Ландсман Альона Олександрівна	0466
Касьяненко Артем Миколайович	0173	Лапіна Вікторія Олексіївна	0265
Катранжи Леонід Леонідович	0098	Лебедева Єлізавета Олегівна	0895
Квасецька Ярина Андріївна	0231	Левандовська Людмила Миколаївна	0009
Кеменяш Роксолана Юріївна	0154	Левицька Надія Сергіївна	0282
Кисельова Наталія Валентинівна	0894	Левчук Вікторія Юріївна	0065
Кисла Оксана Федорівна	0306	Лелека Ольга Василівна	0007
Кифак Андрій Олександрович	0041	Ленковський Тарас Михайлович	0391
Клевчкіч Леонід Леонідович	0025	Лесів Андрій Петрович	0313
Клочко Олексій Олександрович	0256	Лесів Марта Михайлівна	0044
Кобзар Костянтин Олександрович	0535	Лещенко Любов Василівна	0178
Коваленко Артем Анатолійович	0169	Липницька Євгенія Олександрівна	0175
Коваленко Віталій Вікторович	0812	Лисенко Олександра Геннадіївна	0534
Коваленко Олеся Володимирівна	0031	Ліуш Юлія Борисівна	0606
Ковальчук Ольга Ігорівна	0316	Лопоха Василь Васильович	0197
Козачук Олена Анатоліївна	0289	Лук'янов Ігор Михайловича	0622
Козіна Марія Олександрівна	0562	Лукомська Галина Володимирівна	0682
Козятник Ірина Петрівна	0696	Лунгол Ольга Миколаївна	0258
Колісник Григорій Миколайович	0073	Лутчак Василь Федорович	0984
Коломієць Євгеній Віталійович	0986	Луцька Галина Василівна	0151
Коломієць Марина Володимирівна	0898	Майор Ростислав Іванович	0017
Коломієць Оксана Валеріївна	0422	Малашенко Юлія Анатоліївна	0131
Компанець Катерина Андріївна	0070	Малець Романна Богданівна	0336
Копик Юлія Василівна	0152	Малик Леся Богданівна	0250
Копчак Маріанна Миколаївна	0292	Маньковська Вікторія Сергіївна	0639
Корнева Тамара Миколаївна	0979	Марасін Олексій Володимирович	0520
Корнелаєва Євгенія Валеріївна	0294	Марініч Ольга Василівна	0992
Корхова Маргарита Михайлівна	0737	Маркевич Олена Валентинівна	0448
Косенко Світлана Юріївна	0839	Маркуль Руслан Володимирович	0865

Мартинишин Олена Богданівна	0908	Острова Вікторія Дмитрівна	0281
Мартинів Олег Михайлович	0220	Ошовський Віталій Іванович	0165
Марховська Анна Юріївна	0302	Павлюх Наталія Миколаївна	0308
Маршді Косай Сахіб Раді	0685	Паламар Альона Юріївна	0475
Матвійчук Олексій Васильович	0243	Панухник Яна Геннадіївна	0125
Матлай Ольга Іванівна	0881	Паньків Христина Петрівна	0105
Махарік Аммар	0050	Патлатой Олександр Євгенович	0026
Мехед Олександр Анатолійович	0365	Пелипенко Микола Миколайович	0260
Медведева Катерина Павлівна	0943	Перетятко Анастасія Сергіївна	0348
Миколенко Олена Петрівна	0027	Петренко Вікторія Євгенівна	0278
Мироник Оксана Дмитрівна	0334	Петренко Наталія Володимирівна	0949
Михайлів Надія Петрівна	0900	Петрик Олена Леонідівна	0985
Михальчук Надія Михайлівна	0102	Петрович Ольга Борисівна	0253
Мінко Олександр Миколайович	0537	Плутенко Максим Олександрович	0414
Мітченко Галина Валеріївна	0038	Побігун Надія Григорівна	0471
Міщенко Тетяна Михайлівна	0030	Повх Ольга Василівна	0730
Мнацаканян Ваагн Григорович	0994	Поздняков Євген Костянтинівич	0551
Мовчан Ольга Василівна	0182	Понедельник Лариса Анатоліївна	0013
Мостовенко Сергій Миколайович	0168	Пономаренко Світлана Володимирівна	0440
Мохаммед Кадім Амін Мохаммед	0380	Попович Яна Максимівна	0326
Музика Тетяна Олександрівна	0179	Прийменко Світлана Анатоліївна	0574
Музика Юрій Володимирович	0018	Прихно Юлія Євгеніївна	0870
Муратова Світлана Олександрівна	0190	Пришляк Наталя Вікторівна	0129
Мусій Ярослав Мирославович	0095	Проць Наталія Василівна	0016
Назаренко Людмила Анатоліївна	0240	Прутська Тетяна Юріївна	0083
Назаркевич Марія Романівна	0087	Пур Хейдарі Рудбері Анвар	0950
Назаровець Олег Богданович	0975	Рагуліна Марина Євгенівна	0456
Назарчук Анатолій Анатолійович	0735	Радомська Людмила Анатоліївна	0299
Наливайко Наталія Ярославівна	0086	Рахматуліна Ельміра Равільівна	0492
Науменко Інна Вікторівна	0112	Рейті Андріан Остапович	0907
Небесник Іван Іванович	0311	Репіч Гліб Геннадійович	0412
Невмержицька Наталія Михайлівна	0005	Рижкова Ярослава Сергіївна	0731
Неїло Роман Володимирович	0521	Римар Ігор Анатолійович	0185
Немудрий Ігор Юрійович	0536	Різниченко Євген Іванович	0040
Ненька Олександра Василівна	0734	Рожак Володимир Петрович	0457
Неспляк Дмитро Михайлович	0390	Романина Ірина Романівна	0296
Нечаєва Тетяна Петрівна	0514	Романюк Володимир Васильович	0474
Ніколаєва Яна Валеріївна	0853	Романюк Наталія Миколаївна	0340
Нікольський Марк Віталійович	0631	Руденко Аліна Едуардівна	0193
Новик Людмила Миколаївна	0279	Руденко Олександр Антонович	0566
Новицький Олександр Павлович	0690	Руденко Тетяна Миколаївна	0903
Новосад Адріан Миколайович	0905	Рудик Мирослава Степанівна	0321
Носенко Діна Володимирівна	0273	Саватеев Олександр Сергійович	0418
Оголь Дмитро Олексійович	0103	Сальнікова Анна Валеріївна	0699
Оксенюк Оксана Ігорівна	0104	Свідко Катерина Миколаївна	0424
Олексієнко Інна Миколаївна	0488	Свіжевська Світлана Андріївна	0230
Олефір Ольга Іванівна	0245	Сергеєва Тетяна Василівна	0191
Олинець Тетяна Василівна	0257	Серкіз Оксана Костянтинівна	0695
Олійник Олена Вікторівна	0329	Серьогін Станіслав Юрійович	0180
Олійник Олеся Дмитрівна	0158	Сесемко Аркадій Олександрович	0167
Омельченко Олександра Володимирівна	0047	Сидоренко Валерій Віталійович	0184
Онищук Наталя Вікторівна	0132	Сидоренко Євгенія Вікторівна	0186
Онук Ліана Леонідівна	0459	Сидоренко Ірина Володимирівна	0837
Опанасюк Юлія Анатоліївна	0071	Сидорчук Марина Степанівна	0272
Орлов Євгеній Володимирович	0541	Сингаївська Галина Іванівна	0361
Осипенко Віра Олегівна	0848	Сирватка Василь Ярославович	0657
Осипенко Кристина Валеріївна	0048	Сирота Вадим Сергійович	0092

Ситник Наталія Іванівна	0219	Харченко Максим Євгенович	0620
Сікалюк Анжела Іванівна	0225	Харченко Наталія Андріївна	0555
Сімоненко Людмила Юріївна	0233	Харченко Тамара Григорівна	0290
Сірош Микола Васильович	0155	Харківська Олеся Василівна	0295
Скляр Надія Михайлівна	0059	Хижа Наталія Мирославівна	0854
Скорина Дмитро Юрійович	0942	Хілієнко Олена Володимирівна	0980
Славина Ольга В'ячеславівна	0202	Хлистун Ольга Анатоліївна	0075
Славська Яніна Анатоліївна	0228	Ховайба Наталя Григорівна	0012
Слепужніков Євген Дмитрович	0621	Хомюк Наталія Сергіївна	0149
Собко Вадим Григорович	0251	Цицик Роман Володимирович	0097
Соболева Катерина Віталіївна	0276	Чалюк Юлія Олексіївна	0043
Соколов Євген Володимирович	0454	Чан Тхе Він	0327
Соменко Дмитро Вікторович	0259	Чекан Наталя Іванівна	0001
Софілканич Михайло Михайлович	0897	Чемерис Максим Сергійович	0172
Стельмах Оксана Миколаївна	0502	Червоненко Іван Ігорович	0571
Стецик Тетяна Степанівна	0300	Черненко Дарина Ігорівна	0034
Стецик Христина Миколаївна	0291	Черновол Світлана Олександрівна	0150
Стойка Сергій Олександрович	0088	Четверіков Борис Володимирович	0477
Стойко Іван Вікторович	0896	Чжан Цзянань	0262
Стратій Олексій Васильович	0288	Чирик Олена Юріївна	0159
Сулейманов Юрій Миколайович	0413	Чуб Ольга Ігорівна	0888
Суслова Тетяна Олегівна	0852	Чуніхіна Світлана Леонідівна	0287
Суторміна Альона Миколаївна	0093	Чуприна Олексій В'ячеславович	0160
Сябрук Олеся Петрівна	0708	Шакірова Анастасія Юріївна	0164
Тараріко Михайло Юрійович	0078	Шамрук Олег Павлович	0277
Тарасюк Іван Іванович	0683	Шарко Олег Віталійович	0002
Татарин Ігор Іванович	0195	Шатковська Дарина Миколаївна	0170
Терентьєва Олена Володимирівна	0136	Швачка Ярослав Якович	0089
Терлецький Роман Валерійович	0902	Шевчук Марина Олександрівна	0235
Терновський Валентин Борисович	0378	Шевчук Марта Іванівна	0196
Ткачов Віталій Миколайович	0572	Шиліна Ганна Миколаївна	0099
Тодоріко Тетяна Сергіївна	0331	Шилкіна Катерина Олександрівна	0134
Толстошеева Анастасія Володимирівна	0094	Ширін Артем Леонідович	0613
Топчак Наталія Віталіївна	0989	Шкільнюк Дмитро Валерійович	0345
Труш Світлана Миколаївна	0020	Шостак Інна Володимирівна	0120
Тулі Хайдер Абдулнабі Тулі	0163	Шостак Уляна Вікторівна	0284
Турбар Тетяна Володимирівна	0224	Шпильовий Юрій Вікторович	0254
Удяк Віктор Іванович	0174	Штибель Уляна Ігорівна	0106
Ундір Віталій Миколайович	0977	Шулипа Олеся Василівна	0694
Ушакова Ірина Олександрівна	0249	Шульга Марина Олександрівна	0133
Фарафонов Святослав Жанович	0465	Щегельський Валерій Васильович	0315
Фасолько Тетяна Миколаївна	0028	Щеглюк Богдан Петрович	0082
Федоренко Марина Вікторівна	0738	Щербак Марина Олексіївна	0944
Федосов Юрій Олегович	0108	Щербатюк Олег Валерійович	0203
Фецко Іванна Михайлівна	0297	Юрченко Едуард Анатолійович	0006
Філінович Валерія Вікторівна	0181	Яневич Михайло Миколайович	0128
Філіпковська Марія Сергіївна	0335	Ярмоленко Ольга Сергіївна	0447
Фоміна Ірина Геннадіївна	0996	Яцько Оксана Мирославівна	0267
Франчук Олександра Юріївна	0285	Яшина Оксана Миколаївна	0564
Хандусенко Дмитро Ігорович	0157		

ЗМІСТ

00/26 СУСПІЛЬНІ НАУКИ	3
02 ФІЛОСОФІЯ	3
02.15 Загальнофілософські проблеми	3
02.21 Логіка	3
02.31 Філософія і методологія науки	3
02.41 Соціальна філософія	3
03 ІСТОРІЯ, ІСТОРИЧНІ НАУКИ	4
03.09 Загальна історія	4
03.19 Історія окремих країн	5
03.81 Допоміжні історичні дисципліни	6
04 СОЦІОЛОГІЯ	7
04.21 Суспільство як система. Соціальні відносини і процеси	7
05 ДЕМОГРАФІЯ	7
05.11 Загальні проблеми народонаселення	7
06 ЕКОНОМІКА, ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ	7
06.03 Економічні теорії	7
06.35 Наука управління економікою. Обліково-економічні науки	8
06.39 Наука управління економікою	10
06.51 Світова економіка. Міжнародні економічні відносини	10
06.52 Тенденції і проблеми економічного розвитку і зростання. Планування економіки. Економічні цикли і кризи	14
06.54 Продуктивні сили і науково-технічний прогрес	14
06.56 Суспільно-економічна структура	15
06.58 Відтворювальна структура економіки. Нагромадження і споживання. Добробут	15
06.61 Територіальна структура економіки. Просторова (регіональна) економіка	16
06.71 Галузева структура економіки. Галузеві і спеціальні економічні науки	18
06.73 Фінансова наука. Грошові та податкові теорії. Кредитно-фінансові інститути	23
06.75 Економічні проблеми організації і управління економікою країни	27
06.77 Економіка праці. Трудові ресурси	28
06.81 Економіка й організація підприємства. Управління підприємством	30
10 ДЕРЖАВА І ПРАВО. ЮРИДИЧНІ НАУКИ	35
10.07 Загальна теорія держави і права	35
10.09 Історія держави і права	36
10.15 Державне (конституційне) право і управління	37
10.17 Адміністративне право	37
10.21 Фінансове право	40
10.23 Господарське право	40
10.27 Цивільне право	42
10.55 Земельне право	43
10.63 Трудове право	43
10.67 Право соціального забезпечення	44
10.77 Кримінальне право	44
10.79 Кримінально-процесуальне право (кримінальний процес)	45
10.81 Кримінологія	46
10.89 Міжнародне приватне право	46
11 ПОЛІТИКА, ПОЛІТИЧНІ НАУКИ	46
11.01 Загальні питання політичних наук	46
11.07 Методологія політичних досліджень	46
11.15 Теорія політичних систем. Внутрішня політика	47
11.25 Теорія міжнародних відносин. Зовнішня політика і дипломатія	47
12 НАУКОЗНАВСТВО	47
12.41 Організація науки. Політика в галузі науки	47
12.51 Методика і техніка дослідницької роботи	48
13 КУЛЬТУРА	49
13.07 Теорія, методологія і філософія культури	49

13.11	Культура в сучасному світі	49
13.51	Музейна справа. Музеезнавство	49
13.61	Охорона пам'ятників історії і культури	50
14	НАРОДНА ОСВІТА. ПЕДАГОГІКА	50
14.01	Загальні питання народної освіти і педагогіки	50
14.07	Загальна педагогіка	51
14.09	Історія народної освіти і педагогіки. Персоналія	52
14.15	Система народної освіти	53
14.25	Загальноосвітня школа. Педагогіка загальноосвітньої школи	54
14.29	Спеціальні школи. Дефектологія	56
14.31	Професійно-технічна освіта. Педагогіка фахової школи	56
14.35	Вища освіта. Педагогіка вищої школи	56
14.43	Спеціалізовані галузі педагогіки	61
15	ПСИХОЛОГІЯ	61
15.01	Загальні питання психології	61
15.21	Загальна психологія	62
15.31	Психологія розвитку. Вікова психологія	62
15.41	Соціальна психологія	63
15.81	Прикладна психологія	64
16	МОВОЗНАВСТВО	65
16.21	Загальне мовознавство	65
16.31	Прикладне мовознавство	66
17	ЛІТЕРАТУРА. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО. НАРОДНА ПОЕТИЧНА ТВОРЧІСТЬ	67
17.01	Загальні питання літературознавства	67
17.07	Теорія літератури	67
18	МИСТЕЦТВО. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО	68
18.09	Історія і сучасний стан мистецтва, мистецтвознавства і художньої критики	68
18.31	Образотворче мистецтво	68
18.41	Музика. Музикознавство	69
18.71	Народне мистецтво	69
19	МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ. ЖУРНАЛІСТИКА. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ	70
19.41	Журналістика	70
20	ІНФОРМАТИКА	70
20.01	Загальні питання інформатики	70
20.23	Інформаційний пошук	70
21	РЕЛІГІЯ. АТЕЇЗМ	71
21.21	Проблеми релігійної свідомості	71
21.61	Організаційно-практична діяльність церков	71
27/43	ПРИРОДНИЧІ І ТОЧНІ НАУКИ	71
27	МАТЕМАТИКА	71
27.03	Основи математики і математична логіка	71
27.15	Теорія чисел	71
27.29	Звичайні диференціальні рівняння	71
27.31	Диференціальні рівняння з частинними похідними	72
27.33	Інтегральні рівняння	72
27.35	Математичні моделі природничих наук і технічних наук. Рівняння математичної фізики	72
27.37	Варіаційне обчислення і математична теорія оптимального керування	73
27.41	Обчислювальна математика	73
28	КІБЕРНЕТИКА	74
28.17	Теорія моделювання	74
28.23	Штучний інтелект	75
28.29	Системний аналіз	75
29	ФІЗИКА	77
29.01	Загальні питання фізики	77
29.05	Фізика елементарних часток	77
29.15	Ядерна фізика	77
29.17	Фізика газів і рідин. Термодинаміка і статистична фізика	78
29.19	Фізика твердих тіл	78
29.27	Фізика плазми	81
29.29	Фізика атома і молекули	82
29.31	Оптика	82
29.35	Радіофізика. Фізичні основи електроніки	82
29.37	Акустика	84
30	МЕХАНІКА	84
30.03	Основи, загальні задачі і методи механіки	84
30.17	Механіка рідини і газу	84
30.19	Механіка деформованого твердого тіла	84
30.51	Комплексні і спеціальні розділи механіки	88

31	ХІМІЯ	88
	31.15 Фізична хімія	88
	31.17 Неорганічна хімія. Комплексні сполуки	89
	31.21 Органічна хімія	91
	31.27 Біологічна хімія	92
34	БІОЛОГІЯ	93
	34.03 Теоретична біологія	93
	34.15 Молекулярна біологія	93
	34.17 Біофізика	93
	34.23 Генетика	94
	34.25 Вірусологія	96
	34.27 Мікробіологія	97
	34.29 Ботаніка	99
	34.31 Фізіологія рослин	99
	34.33 Зоологія	99
	34.35 Екологія	101
	34.37 Антропологія	103
	34.39 Фізіологія людини і тварин	104
	34.41 Морфологія людини і тварин	105
	34.45 Фармакологія	106
	34.55 Біокібернетика	106
36	ГЕОДЕЗІЯ. КАРТОГРАФІЯ	106
	36.16 Вища геодезія	106
	36.23 Прикладна геодезія. Прикладні застосування аерозйомки і фотограмметрії	107
	36.33 Картографія	107
37	ГЕОФІЗИКА	107
	37.01 Загальні питання геофізики	107
	37.15 Геомagnetизм і високі шари атмосфери	109
	37.23 Кліматологія	109
	37.25 Океанологія	110
	37.27 Гідрологія суші	110
	37.31 Фізика Землі	110
38	ГЕОЛОГІЯ	111
	38.15 Літологія	111
	38.27 Планетологія	111
	38.35 Мінералогія	111
	38.37 Петрографія	111
	38.51 Геологія неметалевих корисних копалин	112
	38.53 Геологія родовищ нафти, газу і конденсатів	112
41	АСТРОНОМІЯ	112
	41.01 Загальні питання астрономії	112
	41.15 Астрометрія	113
	41.17 Астрофізика	113
	41.19 Сонячна система	113
	41.27 Зоряні системи	114
	41.51 Обсерваторії. Інструменти, прилади і методи астрономічних спостережень	114
44/81	ТЕХНІЧНІ І ПРИКЛАДНІ НАУКИ. ГАЛУЗІ ЕКОНОМІКИ	115
	44 ЕНЕРГЕТИКА	115
	44.01 Загальні питання енергетики	115
	44.09 Енергоресурси. Енергетичний баланс	116
	44.29 Електроенергетика	116
	44.31 Теплоенергетика. Теплотехніка	118
	44.33 Атомна енергетика	120
	44.41 Пряме перетворення енергії	121
45	ЕЛЕКТРОТЕХНІКА	121
	45.01 Загальні питання електротехніки	121
	45.03 Теоретична електротехніка	121
	45.29 Електричні машини	121
	45.41 Електропривід	122
	45.53 Електротехнічне устаткування спеціального призначення	123
47	ЕЛЕКТРОНІКА. РАДІОТЕХНІКА	123
	47.01 Загальні питання електроніки і радіотехніки	123
	47.05 Теоретична радіотехніка	123
	47.09 Матеріали для електроніки і радіотехніки	124
	47.13 Технологія й устаткування для електронного і радіотехнічного виробництва	124
	47.14 Проектування і конструювання електронних приладів і радіоелектронної апаратури	125
	47.29 Електровакуумні і газорозрядні прилади й пристрої	125
	47.39 Кріоелектроніка	125

47.45	Анени. Хвилеводи. Елементи НВЧ-техніки	125
47.49	Радіолокація. Радіонавігація. Радіокерування	126
47.57	Інфрачервона техніка	127
49	ЗВ'ЯЗОК	127
49.01	Загальні питання зв'язку	127
49.37	Системи й апаратура передачі даних	127
49.39	Телефонний зв'язок і апаратура	127
49.43	Радіозв'язок і радіомовлення	128
50	АВТОМАТИКА І ТЕЛЕМЕХАНІКА. ОБЧИСЛЮВАЛЬНА ТЕХНІКА	128
50.01	Загальні питання автоматизації й обчислювальної техніки	128
50.05	Теоретичні основи програмування	128
50.33	Цифрові обчислювальні машини і обчислювальні комплекси	128
50.37	Обчислювальні центри (ОЦ)	128
50.39	Обчислювальні мережі (ОМ)	129
50.41	Програмне забезпечення обчислювальних машин, комплексів і мереж	129
50.43	Системи автоматичного керування, регулювання і контролю	130
50.47	Автоматизовані системи керування технологічними процесами	130
50.53	Автоматизація наукових досліджень	131
52	ГІРНИЧА СПРАВА	131
52.01	Загальні питання гірничої справи	131
52.45	Збагачення корисних копалин	131
52.47	Розробка нафтових і газових родовищ	132
53	МЕТАЛУРГІЯ	132
53.01	Загальні питання металургії	132
53.07	Металургійна теплотехніка	132
53.31	Виробництво чорних металів і сплавів	133
53.37	Виробництво кольорових металів і сплавів	133
53.39	Порошкова металургія	134
53.43	Прокатне виробництво	134
53.49	Металознавство	135
55	ТЕХНОЛОГІЯ. МАШИНОБУДУВАННЯ	136
55.01	Загальні питання машинобудування	136
55.09	Машинобудівні матеріали	136
55.15	Ливарне виробництво	136
55.19	Різання матеріалів	137
55.21	Термічна і зміцнювальна обробка	138
55.22	Обробка поверхонь і нанесення покриттів	138
55.23	Виробництво виробів із порошкових матеріалів	138
55.33	Гірниче машинобудування	139
55.35	Металургійне машинобудування	139
55.37	Турбобудування	139
55.39	Хімічне і нафтове машинобудування	140
55.41	Локомотивобудування і вагонобудування	140
55.42	Двигунобудування	141
55.47	Авіабудування	141
55.51	Підйомно-транспортне машинобудування	141
55.57	Тракторне і сільськогосподарське машинобудування	141
55.63	Машинобудування для харчової промисловості	142
58	ЯДЕРНА ТЕХНІКА	142
58.01	Загальні питання ядерної техніки	142
58.09	Ядерні сировинні матеріали і паливо	143
58.33	Ядерні реактори	143
58.35	Дія випромінювань і захист від них	144
58.91	Переробка ядерного палива і видалення відходів	144
59	ПРИЛАДОБУДУВАННЯ	144
59.29	Прилади для вимірювання електричних і магнітних величин	144
59.31	Прилади для вимірювання механічних величин	145
59.33	Прилади для вимірювання часу і частоти	145
59.41	Прилади для вимірювання оптичних і світлотехнічних величин і характеристик	145
59.45	Прилади неруйнівного контролю виробів і матеріалів	146
61	ХІМІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ. ХІМІЧНА ПРОМИСЛОВІСТЬ	147
61.01	Загальні питання хімічної технології і хімічної промисловості	147
61.13	Процеси й апарати хімічної технології	147
61.31	Технологія неорганічних речовин і продуктів	147
61.35	Технологія виробництва силікатних матеріалів	148
61.53	Технологія переробки твердих паливних копалин	148
61.59	Технологія синтетичних високомолекулярних сполук	149
62	БІОТЕХНОЛОГІЯ	149

62.09	Сировина і продуценти для біотехнологічного виробництва	149
62.35	Технологічна біоенергетика	149
62.39	Інженерна ензимологія	149
62.99	Інші проблеми біотехнології	150
65	ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ	150
65.01	Загальні питання харчової промисловості	150
65.13	Процеси й апарати харчових виробництв	152
65.35	Кондитерська промисловість	152
65.53	Консервна, овочесушильна і харчоконцентратна промисловість	152
65.59	М'ясна і птахопереробна промисловість	154
67	БУДІВНИЦТВО. АРХІТЕКТУРА	154
67.01	Загальні питання будівництва	154
67.03	Інженерно-теоретичні основи будівництва	155
67.07	Архітектура	155
67.09	Будівельні матеріали і вироби	156
67.11	Будівельні конструкції	157
67.15	Технологія виробництва будівельних матеріалів і виробів	159
67.25	Районне планування. Містобудування	159
67.29	Об'єкти будівництва	160
68	СІЛЬСЬКЕ І ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО	160
68.01	Загальні питання сільського господарства	160
68.03	Сільськогосподарська біологія	161
68.05	Грунтознавство	162
68.29	Землеробство	165
68.31	Сільськогосподарська меліорація	168
68.33	Агрохімія	168
68.35	Рослинництво	170
68.37	Захист сільськогосподарських рослин	185
68.39	Тваринництво	188
68.41	Ветеринарія	190
68.43	Заготівля продукції сільського господарства	191
68.85	Механізація й електрифікація сільського господарства	191
70	ВОДНЕ ГОСПОДАРСТВО	192
70.03	Наукові основи водного господарства	192
70.17	Водогосподарське будівництво. Гідротехнічні і гидромеліоративні споруди	192
70.23	Осушувальні системи	193
70.27	Якість води	193
71	ВНУТРІШНЯ ТОРГІВЛЯ. ТУРИСТСЬ-КО-ЕКСКУРСІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ	194
71.01	Загальні питання внутрішньої торгівлі	194
71.31	Роздрібна торгівля	195
71.33	Громадське харчування	195
71.35	Готельне господарство	196
72	ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ	196
72.15	Зовнішньоторговельна політика	196
72.25	Світові товарні ринки	196
73	ТРАНСПОРТ	197
73.01	Загальні питання транспорту	197
73.29	Залізничний транспорт	197
73.31	Автомобільний транспорт	197
73.34	Водний транспорт	198
73.39	Трубопровідний транспорт	198
73.41	Промисловий транспорт	199
76	МЕДИЦИНА І ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я	199
76.01	Загальні питання медицини й охорони здоров'я	199
76.03	Медико-біологічні дисципліни	200
76.13	Медична техніка	201
76.29	Клінічна медицина	201
76.31	Клінічна фармакологія. Фармація	216
76.33	Гігієна й епідеміологія	217
76.35	Інші галузі медицини й охорони здоров'я	217
76.75	Соціальна гігієна. Організація й управління охороною здоров'я	218
77	ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ	218
77.03	Теорія фізичної культури і спорту	218
77.05	Медико-біологічні основи фізичної культури і спорту	219
77.29	Методичні основи видів спорту	219
78	ВІЙСЬКОВА СПРАВА	219
78.19	Воєнна наука	219
78.21	Воєнно-прикладні науки	219

80	ІНШІ ГАЛУЗІ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА	220
80.31	Виробництво художніх виробів	220
80.37	Виробництво спортивних виробів	220
81	ЗАГАЛЬНІ Й КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ ТЕХНІЧНИХ І ПРИКЛАДНИХ НАУК ТА ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ	220
81.13	Загальна технологія виробництва	220
81.14	Проектування. Конструювання	221
81.29	Вакуумна техніка	221
81.31	Кріогенна техніка	222
81.33	Корозія і захист від корозії	222
81.35	Зварювання	222
81.83	Монтаж, експлуатація і ремонт промислового устаткування	223
81.92	Пожежна безпека	223
82/90	ЗАГАЛЬНОГАЛУЗЕВІ І КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ (МІЖГАЛУЗЕВІ ПРОБЛЕМИ)	224
82	ОРГАНІЗАЦІЯ Й УПРАВЛІННЯ	224
82.13	Організація й управління державою. Адміністративне управління	224
82.15	Організація управління економікою	226
84	СТАНДАРТИЗАЦІЯ	227
84.05	Сертифікація	227
84.13	Державні, національні і міжнародні системи і служби стандартизації	227
87	ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА. ЕКОЛОГІЯ ЛЮДИНИ	228
87.03	Теорія і методи вивчення охорони навколишнього середовища, використання природних ресурсів і екології людини	228
87.15	Забруднення середовища. Контроль забруднення	228
87.17	Забруднення й охорона атмосфери	228
87.19	Забруднення й охорона вод суші, морів і океанів	228
87.25	Вплив антропогенних змін навколишнього середовища на здоров'я і соціально-трудова потенціал населення	229
87.33	Стихійні лиха і катастрофи антропогенного походження. Екологічна безпека	229
87.53	Управління відходами. Маловідхідна і безвідхідна технології	229
89	КОСМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ	230
89.53	Геофізичні дослідження космічними засобами	230
90	МЕТРОЛОГІЯ	230
90.03	Наукові і технічні основи метрології і метрологічного забезпечення	230
	АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК	231